T(Am)
GRI

Saage tuttavaks John Grishami uue kangelanna [illegible].
On 2008. aasta ja Samantha Koferi karjäär hiiglaslikus Wall Streeti õigusfirmas on täies hoos. Üle öö saabub aga majanduslangus ja Samantha läkitatakse sundpuhkusele. Siiski kuulub ta nende „õnnelike" sekka, kellele pakutakse võimalust töötada ilma palgata õigusabikliinikus. Nii kolibki Samantha oma Manhattani elamisest Apalatši mägede keskele 2200 elanikuga Brady linna. Linna õigusabikliiniku juht on sünnist saadik Bradys elanud Mattie Wyatt, kes õpetab Samanthale, kuidas aidata „tõeliste muredega tõelisi inimesi". Samantha saab teada , et nii nagu teisedki väikelinnad, varjab ka Brady rohkem kui ühte suurt saladust.

Uus töökoht viib naise kivisöe kaevandamise süngesse ja ohtlikku maailma, kus rikutakse sageli seadusi ja põlastatakse eeskirju, kus kogukonnad on lõhenenud ja maa jse söetootjate rünnaku all. Vägivald on kõikjal õhus ja mõne nädala pärast avastab Samantha, et ta on kistud surmatoovate tagajärgedega kohtuasja.

Maailma üks armastatumaid põnevusromaanide autoreid **John Grisham** (snd 1955) on kirjutanud ligi kolmkümmend romaani, milles on väga olulisel kohal tema enda kogemused advokaadina. Ta elab USAs Virginias ja Mississippis. Viimati on temalt eesti keeles ilmunud romaanid **„Plaatanipuu"**, **„Väljapressija"**, **„Protsessijad"** ja **„Theodore Boone. Lapseröövi"**.

VARRAK

9 789985 334652

JOHN GRISHAM

HALL MÄGI

John GRISHAM

HALL MÄGI

Inglise keelest tõlkinud Peeter Villmann

VARRAK

Viimsi
Raamatukogu

Originaali tiitel:
John Grisham
Gray Mountain
Doubleday
2014

Toimetanud ja korrektuuri lugenud Ingrid Eylandt-Kuure
Kujundanud Anne Pikkov

Copyright © 2014 by Belfry Holdings, Inc.
© Tõlge eesti keelde. Peeter Villmann, 2015

ISBN 978-9985-3-3465-2

Kirjastus Varrak
Tallinn, 2015
www.varrak.ee
www.facebook.com/kirjastusvarrak

Trükikoda OÜ Greif

Rick Hemba
(1954-2013)
mälestuseks
Nägemiseni, Äss!

1

Õudus seisnes ootamises – teadmatuses, unepuuduses ja maohaavandites. Kolleegid ei teinud üksteisest välja ja varjusid lukustatud uste taha. Sekretärid ja abid levitasid kuulujutte ja hoidusid silma vaatamast. Kõik olid viidud viimse piirini ja pidasid endamisi aru: „Kes võiks olla järgmine?" Büroo partnerid, nood suured poisid, olid otsekui mürsuplahvatusest põrutada saanud ega tahtnud alama rahvaga üleüldse kokku puutuda. Varsti võisid nad anda käsu alluvad tapale viia.

Kuuldused olid jõhkrad. Kümme protsessiosakonna töötajat on vallandatud. See vastas tõele siiski vaid osaliselt – kõigest seitse. Kogu kinnisvaraosakond on kinni pandud koos osanike ja kõige täiega. Vastas tõele. Kaheksa trustidevastase osakonna partnerit hüppab ära teise firmasse. Esialgu veel vale.

Õhkkond oli niivõrd mürgine, et Samantha tegi võimaluse korral alati majast minekut ja töötas sülearvutiga Manhattani lõunaosa kohvikutes. Ta istus ühel mõnusa ilmaga päeval – kümme päeva pärast Lehman Brothersi kokkukukkumist – pargipingil ja silmitses veidi maad eemal tänava ääres seisvat kõrghoonet. Selle nimi oli 110 Broad ja hoone ülemise poole oli endale rentinud maailma kõigi aegade kõige suurem õigusfirma Scully & Pershing. Praegu veel tema firma, kuigi tulevik oli kõike muud kui kindel. Kakskümmend tuhat juristi kahekümnes riigis, pooled nendest New Yorgi linnas ja tuhat 30. ja 65. korruse vahele topituna otse seal üleval. Kui paljud nendest tahavad alla hüpata? Ta ei osanud seda aimata, aga ainus ta küll ei olnud. Maailma suurim firma oli selles kaoses kokku tõmbumas nagu tema konkurendidki. Oli teada, et Suures Õiguses valitseb

täpipealt samasugune kabuhirm nagu riskifondides, investeerimispankades, päris pankades, kindlustuskontsernides, Washingtonis ja ikka mööda toiduahelat allapoole kuni poeomanikeni väikelinnade peatänavail.

Kümnes ja ka sellele järgnenud päev möödusid ilma verevalamiseta. Kaheteistkümnendal päeval sähvatas korraks optimismituluke: Samantha kolleeg Ben edastas kuulduse, et Londoni krediiditurud on pisut odavamaks muutumas. Laenutahtjad võivad lõppude lõpuks siiski natuke raha saada. Õhtu eel sai niisugusel kõlakal siiski kütus otsa. Selle taga ei olnud midagi. Ja nõnda nad siis ootasid.

Kaks partnerit juhtisid Scully & Pershingi ärikinnisvara osakonda. Üks oli jõudmas pensioniikka ja juba töölt välja tõrjutud. Teine oli neljakümnene pliiatsiliigutaja Andy Grubman, kes polnud kunagi kohtusaali näinud. Temal kui osanikul oli kena kabinet, kust avanes vaade taamal paistvale Hudsonile, ehkki ta polnud jõge juba aastaid märganud. Kirjutuslaua taga otse talle endale pühendatud seina keskel seisis riiulil tillukeste pilvelõhkujate kollektsioon. Ta armastas kutsuda neid oma majadeks. Pärast mõne sellise „oma maja" valmimist laskis ta skulptoril valmistada sellest väikese koopia ja kinkis kõikidele oma meeskonna liikmetele veelgi pisema trofee. Samantha kollektsiooni oli kolme S&Ps veedetud aasta jooksul kogunenud kuus hoonet ja suuremaks ei pidanud see enam saama.

„Võta istet," käsutas Grubman ust sulgedes. Samantha istus Beni kõrvale, kes oli istet võtnud Izabelle'i kõrval. Kolm alluvat jäid oma jalgu uurides ootama. Samantha tundis nagu mahalaskmiskomando poole vaatav hirmunud vang kihku Benil käest kinni haarata. Andy langes oma toolile ning andis lühiülevaate sellest supist, mille sisse nad olid sattunud, hoidudes sealjuures neile silma vaatamast, kuid püüdes meeleheitlikult asjaga ühele poole jõuda.

„Nagu te teate, pani Lehman Brothers neliteist päeva tagasi kõrvad pea alla."

Andy, sa teed vist nalja! Finantskriis ja hüpoteegikriis on viinud maailma katastroofi äärele ja kõik teavad seda. Aga teisest küljest ei olnud ju Andyl peaaegu kunagi omaenda mõtteid.

„Meil on käigus viis projekti ja kõiki neid rahastab Lehman. Ma olen omanikega pikalt rääkinud ning kõik viis tõmbavad pistiku seinast välja. Kolm oli meil veel ootamas, kaks Lehmanite ja üks Lloydiga, ning noh, kõik krediidid on külmutatud. Pankurid on punkrisse tõmbunud ega julge sentigi välja laenata."

Jah, Andy, me teame ka seda. See on esiküljeuudis. Sa lihtsalt jõua omadega enne ühele poole, kui me alla hüppame.

„Juhatus tuli eile kokku ja tegi mõned kärped. Kolmkümmend esimest aastat töötavat inimest lastakse lahti. Mõnega lõpetatakse leping kohe, teistega veel viivitatakse. Kõikidest uute töötajate võtmistest loobutakse määramata ajaks. Testamendiosakonda enam ei ole. Ja noh, seda ei ole küll kerge öelda, aga kogu meie osakond on minejad. Kärbitud. Likvideeritud. Kes teab, millal omanikud hakkavad seda uuesti üles ehitama ja kas nad üldse hakkavadki. Firmal ei ole tahtmist teid seni palgal hoida, kuni kogu maailm odavaid krediite ootab. Põrgu päralt, me võime olla teel suuremat sorti majanduslanguse poole. Tõenäoliselt on see kõigest esimene kärpimiste voor. Andke andeks, poisid. Mul on tõesti kahju."

Ben tegi esimesena häält. „Nii et meie lepingud lõpetatakse otsekohe ja kõige täiega?"

„Ei lõpetata. Poisid, ma ju võitlesin teie eest. Kõigepealt oli neil kavas teile lihtsalt sulg sappa panna. Mul ei ole vaja teile meelde tuletada, et ärikinnisvara on firma kõige väiksem osakond ja sai nüüd tõenäoliselt ka kõige rängema hoobi. Ma rääkisin nendega ja sain nad nõusse, et me rakendame sellist asja, mida me nimetame sundpuhkuseks. Praegu te lähete ära, hiljem aga saate võib-olla tagasi tulla."

„Võib-olla?" küsis Samantha. Izabelle pühkis silmast pisara, kuid säilitas väärikuse.

„Jah, see on üks suur ja rasvane „võib-olla". Samantha, praegu ei ole vist miski kindel, eks ole? Me kõik tallame praegu tühja tuult. Poole aasta pärast me võime kõik olla supiköögis. Te olete ju neid vanu 1929. aasta fotosid näinud?"

Jäta nüüd, Andy – sina ja supiköögis? Sina kui partner viisid eelmisel aastal koju S&P keskmised 2,8 miljonit, mis on muuseas suuruselt

neljas keskmine ühe partneri kohta. Ja neljas polnud veel piisavalt hea või vähemalt polnud veel piisavalt hea seni, kuni Lehman vedru välja viskas, Bear Sterns kokku kukkus ja kõrge riskitasemega hüpoteeklaenude mull lõhkes. Äkitselt nägi neljas koht vähemalt mõne inimese jaoks üsna hea välja.

„Mis asi on sundpuhkus?" päris Ben.

„Kokkulepe on niisugune. Firma hoiab teid järgmise kaheteistkümne kuu jooksul lepinguga tööl, kuid palka te ei saa."

„Kui armas," pomises Izabelle.

Andy põrutas temast välja tegemata edasi. „Teie tervisesoodustused säilivad, kuid ainult juhul, kui te lähete stažööriks mõnesse selle jaoks valitud mittetulundusühingusse. Personaliosakond koostab parajasti sobivate organisatsioonide nimekirja. Te lähete minema, tegelete veidike heategevusega, päästate maailma, loodate kõigest hingest, et majandus taas jalule tõuseb, olete seejärel aasta pärast firmas tagasi ega kaota kübekestki staaži. Te ei ole küll enam ärikinnisvaras, kuid firma leiab teile koha."

„Kas meile garanteeritakse pärast sundpuhkuse lõppemist töökoht?" küsis Samantha.

„Ei, garanteeritud ei ole miski. Kui aus olla, siis pole keegi nii tark, et oskaks öelda, kus me järgmisel aastal oleme. Meil on käimas valimised, Euroopa on teel põrgusse, hiinlased on närvi minemas, pangad annavad otsi ära, turud varisevad kokku, keegi ei ehita ega osta midagi. Maailmalõpp on käes."

Nad istusid viivu Andy kabineti hämaras vaikuses ja maailmalõpu reaalsus oli kõik neli maad ligi litsunud. Viimaks küsis Ben: „Kas ka sina, Andy?"

„Ei, mind viiakse üle maksudesse. Kas te suudate seda uskuda? Ma vihkan makse, aga valida oli kas maksuosakond või hakata taksojuhiks. Mul on siiski maksuõiguse alal magistrikraad, nii et nad arvasid, et võivad mind säästa."

„Palju õnne," ütles Ben.

„Poisid, andke mulle andeks."

„Ei, ma mõtlen seda tõsiselt. Mul on sinu üle hea meel."

„Kuu aja pärast võin ma läinud olla. Kes teab?"

„Millal me lahkume?" päris Izabelle.

„Otsekohe. Menetlus on niisugune, et te annate sundpuhkuse kokkuleppele allkirja, pakite oma kraami kokku, teete laua puhtaks ja kaote majast. Personaliosakond saadab teile meilitsi mittetulundusühingute nimekirja ja kõik dokumendid. Poisid, andke mulle andeks."

„Palun ära ütle enam nii," lausus Samantha. „Mitte miski, mida sa räägid, ei saa asju kergemaks teha."

„Tõsi küll, aga nad võiksid veelgi hullemad olla. Suuremale osale nendest, kellega te ühte paati sattusite, ei pakuta sundpuhkustki. Nad lastakse paugupealt lahti."

„Palun vabandust, Andy," ütles Samantha. „Tundeid on praegu kuhjaga."

„Pole midagi. Ma saan ju aru. Sul on õigus vihane ja endast väljas olla. Vaata nüüd teid – kõigil kolmel on eliitülikooli juristidiplom, aga teid tõstetakse majast välja nagu vargaid. Lastakse lahti nagu tehasetöölisi. See on kohutav, lihtsalt kohutav. Mõned partnerid pakkusid välja, et nende palka võiks selle vältimiseks poole võrra vähendada."

„Vean kihla, et neid oli pisike käputäis," ütles Ben.

„Jah, oli küll. Ma kardan, et väga pisike. Kuid otsus oli juba langetatud."

Selles kuubikus, kus Samantha kolme inimese, sealhulgas Izabelle'iga tööruumi jagas, seisis keegi mustas kostüümis ja musta lipsuga naine. Beni töökoht oli veidi maad mööda koridori edasi. Naine lausus naeratada püüdes: „Minu nimi on Carmen. Kas ma saan teid millegagi aidata?" Ta hoidis käes pappkasti, mille kõik küljed olid tähistuseta, et keegi ei teaks, et tegemist on Scully & Pershingi ametliku panipaigaga sundpuhkusele saadetud või alatiseks vallandatud inimeste kontorikraami jaoks.

„Aitäh, ei saa," ütles Samantha ja tal õnnestus sealjuures viisakaks jääda. Ta oleks võinud midagi vastu nähvata ja jõhker olla, kuid Carmen ju tegi kõigest oma tööd. Samantha hakkas sahtleid lahti tõmbama ja oma isiklikke asju välja võtma. Ühes sahtlis olid tal mõned S&P toimikud ja ta küsis: „Mis nendest saab?"

„Need jäävad siia," kostis Carmen iga tema liigutust jälgides, nagu oleks Samantha võinud proovida mingisugust hinnalist vara pihta panna. Tõde oli aga selline, et kõik, millel oli väärtust, oli talletatud arvutisse – tööruumis kasutatavasse lauaarvutisse ja sülearvutisse, mis oli tal peaaegu igal pool kaasas. Scully & Pershingi sülearvutisse. Seegi pidi siia jääma. Tal oli olnud kõigele juurdepääs ka oma isiklikult sülearvutilt, aga ta teadis, et koode on juba muudetud.

Ta kraamis nagu unes lauasahtlid tühjaks ja pakkis hellalt sisse oma kollektsiooni kuus tillukest pilvelõhkujat, ehkki arvas vahepeal, et võiks need prügikasti visata. Saabus Izabelle, kes sai oma isikliku pappkasti. Kõik teised – juristid, sekretärid ja abid – olid endale ootamatult mujal tegemist leidnud. Protokoll oli kiiresti omaks võetud – kui keegi tegeleb kirjutuslaua tühjendamisega, siis lase tal seda rahus teha. Ei ole vaja tunnistajaid, ammuli sui jõllitamist ega õõnsaid hüvastijätte.

Izabelle'i silmad olid paistes ja punetasid. Ta oli ilmselt tualettruumis nutmas käinud. Ta sosistas: „Helista mulle. Võtame täna õhtul ühe napsi."

„Selge see," ütles Samantha. Ta lõpetas kogu selle kraami toppimise kasti, oma diplomaadikohvrisse ja moekunstniku tehtud kogukasse kotti ning marssis tagasi vaatamata Carmeni kannul mööda koridori neljakümne kaheksanda korruse liftiusteni. Ta ei hakanud lifti oodates ringi vaatama ja seda kõike veel viimast korda endasse haarama. Uks avanes ja tänu taevale oli lift tühi. „Ma kannan seda," ütles Carmen suurema ja raskemana tunduva kasti poole näidates. „Ei," sõnas Samantha liftikabiini astudes. Carmen vajutas vestibüülikorruse nupule. Miks teda ikkagi eskordi saatel majast välja toimetatakse? Mida kauem Samantha selle küsimuse üle pead murdis, seda vihasemaks ta läks. Ta oleks tahtnud nutta ja oleks tahtnud kellelegi halvasti öelda, kuid kõige rohkem tahtis ta tegelikult siiski emale helistada. Lift peatus neljakümne kolmandal korrusel ja sisse astus hästi rõivastatud noormees. Ta kandis kätel täpipealt samasugust pappkasti, õlal rippus rihmaga suur kott ja kaenla all oli nahkportfell. Tema näol oli samasugune hirmu ja segadust väljendav jahmunud ilme. Samantha oli teda küll liftis näinud, kuid polnud temaga kordagi lähemalt kohtunud. Milline firma. Niivõrd hiiglaslik, et juristid kandsid jubedal jõulupeol nimesilte. Noormehe kannul astus sisse veel üks mustas ülikonnas turvatöötaja ja kui kõik olid paigas, vajutas Carmen taas vestibüüli nupule. Samantha uuris üksisilmi põrandat ja oli kindlalt otsustanud, et ei hakka rääkima isegi siis, kui teda kõnetatakse. Kolmekümne üheksandal korrusel jäi lift jälle seisma ja pardale astus oma mobiiltelefoni silmitsev härra Kirk Knight. Kui uks oli sulgunud, vaatas ta ringi, märkas kaht pappkasti ja näis taipavat, sest tema selg jäigastus. Knight oli üks tähtsamaid osanikke liitumiste ja omandamiste osakonnast ning kuulus juhatusse. Ta neelatas kahe oma ohvriga silmitsi sattunult raskelt ja vahtis põrandale. Seejärel vajutas ta ootamatult 28. korruse nupule.

Samantha oli liiga tuimaks jäänud, et teda solvama hakata. Too teine töötaja oli silmad kinni pannud. Kui lift peatus, tõttas Knight välja. Ukse sulgumise järel meenus Samanthale, et firma rendib endale 30. kuni 65. korrust. Miks pidi Knight äkitselt 28. korrusel välja minema? Aga kelle asi see on?

Carmen kõnnitas ta läbi vestibüüli ja uksest välja Broad Streetile. Ta pakkus välja leebe: „Mul on kahju," kuid Samantha ei reageerinud sellele. Ta triivis nagu koormakandjast muul jalakäijate keskel, ilma et oleks konkreetselt kuhugi suundunud. Siis tulid talle meelde ajalehefotod Lehmani ja Bear Stearnsi töötajatest, kes lahkusid kraami täis kastidega oma büroohoonetest nii, nagu oleksid nood põlema süttinud ja nad põgeneksid elu eest. Ühel suurel värvifotol Timesi B-osa esilehekülgel oli jäädvustatud abitult kõnniteel seisev Lehmani maakler, kelle põskedel voolasid pisarad.

Aga need pildid olid nüüd vana uudis ja fotoaparaate ei näinud Samantha kusagil. Ta pani Broadi ja Walli nurgal kasti maha ning jäi taksot ootama.

2

SoHos oma tööstushoonest ümber ehitatud šikis korteris, mis läks talle maksma 2000 dollarit kuus, viskas Samantha büroost toodud pudi-padi põrandale ja vajus sohvale. Ta pigistas peos mobiiltelefoni, kuid ootas veel. Ta hingas sügavalt, hoidis silmi kinni ja oli oma emotsioone üksjagu ohjeldanud. Ta vajas ema häält ja lohutust, aga ei tahtnud, et tema häälest kostaksid nõrkus, solvumine või kaitsetus.

Kergendus tuli äkilisest taipamisest, et ta päästeti äsja vabaks tööst, mida ta jälestas. Ta saab täna õhtul kell seitse filmi vaadata või koos sõpradega õhtustada ega pea büroos orjama, kell tiksumas. Ta saab pühapäeval linnast lahkuda ilma ainsagi mõtteta Andy Grubmanist ja tema järgmise otsustava tähtsusega tehinguga seotud paberikuhjast. Nüüdseks juba kolm aastat tema keha juurde kuulunud koletislik vidinake FirmFone oli ära antud. Teda valdas vabaks lastud ja koormata jäänud inimese imemõnus tunne.

Hirmu põhjustasid sissetuleku kaotamine ja ootamatu käänak karjääri kulgemises. Kolmandat aastat tööl olnud juristina teenis ta põhipalka 180 000 dollarit aastas, millele lisandus kenake preemia. Raha oli küll suur, kuid elu suurlinnas oskas seda nahka panna. Pool aurustus maksudena. Ta tunnistas endale kiretult, et tal on ju ka säästukonto. Kes muretseks just liiga palju raha säästmise pärast, kui ta on kakskümmend üheksa aastat vana, vallaline ja elab vabana suurlinnas, töötades kutsealal, kus järgmise aasta rahapatakas on suurem kui selle aasta palk koos preemiaga? Tal oli Columbia Õigusinstituudi lõpetanud sõber, kes oli töötanud S&Ps viis aastat, saanud äsja noorempartneriks ja pidi tänavu teenima pool miljonit. Samantha oli käinud mööda sedasama rada.

Tal oli ka selliseid sõpru, kes olid pärast kaheteistkümne kuu möödumist oravarattalt maha hüpanud ja Suure Õiguse maailmast rõõmuga jalga lasknud. Üks nendest, endine Columbia Law Review' toimetaja, oli nüüd Vermontis suusatreener, elas S&P kõhust pääsenuna oja kaldal onnikeses ja vastas üksnes harva Samantha telefonikõnedele. Ta

oli kolmeteistkümne kuu jooksul muutunud edasipüüdlikust noorest advokaadist kergelt segaseks idioodiks, kes magas töölaua taga. Ta kukkus kokku just enne seda, kui personaliosakond jõudis sekkuda, ja sõitis linnast minema. Samantha mõtles sageli tema peale, kusjuures tavaliselt kadedust tundes.

Kergendustunne, hirm ja alandus. Vanemad andsid talle hariduse kallis Washingtoni erakoolis. Ta lõpetas Georgetowni *magna cum laude*'ga poliitikateaduste alal. Ta tuiskas läbi õigusinstituudist ja lõpetas selle kiitusega. Pärast töötamist föderaalkohtu registriosakonna juhatajana sai ta kohapakkumisi tosinkonnalt hiidfirmalt. Esimesed kakskümmend üheksa aastat tema elust koosnesid valdavalt edust ja üksnes vähesel määral ebaõnnestumistest. Säherdune vallandamine oli muserdav. Eskordi saatel majast väljasaatmine oli alandav. See polnud enam lihtsalt üks pisemat sorti kühmuke pikas ja rahuldust pakkuvas karjääris.

Teatavat tröösti pakkusid arvud. Lehmani kokkuvarisemise järel oli tänavale heidetud tuhandeid noori erialaste oskusega inimesi. Koos on kergem kannatada ja nii edasi, kuid praegusel hetkel ei osanud ta endas leida kuigi palju kaastunnet kellegi teise jaoks.

„Ma palun Karen Koferit," ütles ta telefoni. Ta lamas sohval täiesti liikumatult ja hoidis hingamist rütmis. Siis lausus ta: „Ema, see olen mina. See tehtigi ära. Mind lahti lasti." Ta lõi hambad huulde ja võitles pisaratega.

„Samantha, kui kurb. Millal see juhtus?"

„Umbes tund aega tagasi. Tegelikult polnud see ju üllatus, aga mul on ikka veel raske uskuda."

„Lapsuke, ma tean seda. Mul on nii kahju."

Nad ei olnud terve möödunud nädala jooksul rääkinudki millestki muust peale töölepingu tõenäolise lõpetamise. „Kas sa oled kodus?" küsis Karen.

„Olen küll ja minuga on kõik korras. Blythe on tööl. Ma ei ole talle veel rääkinud. Ei ole kellelegi rääkinud."

„Mul on nii kahju."

Blythe oli teises hiidfirmas töötav sõbranna ja kursusekaaslane

Columbiast. Korter oli neil küll ühine, aga suurem osa elust mitte. Kui sa töötad seitsekümmend viis kuni sada tundi nädalas, siis sul polegi suurt midagi teistega jagada. Ka Blythe'i firmas ei läinud asjad hästi ja ta ootas seda kõige hullemat.

„Ema, ma tunnen ennast hästi."

„Ei, sa ei tunne. Vahest sa tuleksid mõneks päevaks koju?" Kodu oli liikuv sihtmärk. Ema elas nägusas üürikorteris Dupont Circle'i lähedal ja isa oli võtnud rendile väikese korteri kooperatiivelamus jõe lähedal Alexandrias. Samantha ei olnud kunagi veetnud kummaski kohas rohkem kui kuu ega kavatsenud praegugi seda teha.

„Ma tulen, aga mitte otsekohe," ütles ta.

Pikk paus ja seejärel tasane: „Samantha, mida sa kavatsed ette võtta?"

„Ema, mul ei ole mitte mingisugust tegevuskava. Ma olen praegu šokis ega suuda rohkem kui tunni aja peale ette mõelda."

„Ma mõistan. Kui ma saaksin seal olla."

„Ema, ma tunnen ennast hästi. Ausõna." Ringi hõljuv ema ja lõputud nõuanded, mida järgmisena teha, oli küll kõige viimane, mida Samantha käesoleval hetkel vajas.

„Kas see on töölepingu lõpetamine või mingisugune vaheaeg?"

„Firma nimetab seda sundpuhkuseks, mille puhul lepitakse kokku, et me tegutseme aasta või paar õpilasena mõnes mittetulundusühingus, kuid säilitame oma tervishoiusoodustused. Kui asjalood on seejärel muutunud, võtab firma meid tagasi, ilma et me kaotaksime tööstaaži."

„Kõlab nagu hale katse teid lõa otsas pidada."

Aitäh sulle, ema, sinu tavalise otsekohesuse eest. Karen jätkas: „Miks sa neid lontruseid seenele ei saada?"

„Sest ma tahaksin tervishoiukindlustust alles hoida ja teada, et võib-olla on mul ühel heal päeval võimalik sinna tagasi minna."

„Sa võid ju ka kusagilt mujalt tööd leida."

See toodi kuuldavale karjääribürokraadi häälega. Karen Kofer töötas Washingtonis justiitsministeeriumis vanemadvokaadina ja see oli ainus, nüüd juba peaaegu kolmkümmend aastat kestnud amet, mida ta oli juristina pidanud. Tema positsioon oli täielikult kaitstud nagu

ka kõikidel teistel inimestel tema ümber. Karen Koferi palgatšekk oli puutumatu ega sõltunud majanduslangustest, sõdadest, riigiasutuste töökatkestustest, poliitilistest segadustest või ükskõik millistest muudest võimalikest hädaolukordadest. Ja sellega kaasnes ka nii paljudele paadunud bürokraatidele omane hoolimatu isekus.

Me oleme nii väärtuslikud, sest me oleme nii vajalikud.

Samantha ütles: „Ema, praegu ei ole kusagil mingit tööd. Kui sa juhtumisi pole veel kuulnud, siis meil on käes finantskriis ja kohe nurga taga on ootamas majanduslangus. Õigusfirmad heidavad töötajaid karjakaupa tänavale ja panevad seejärel ukse lukku."

„Ma kahtlen, kas need asjad on ikka nii halvad."

„Oi, kas ikka tõesti kahtled? Scully & Pershing on uute inimeste töölevõtmise täielikult katkestanud, mis tähendab seda, et umbkaudu tosinale Harvardi Õigusinstituudi kõige lahtisema peaga õpilasele teatati äsja, et töökohti, mida neile järgmise aasta septembriks lubati, ei ole enam olemas. Seesama kehtib ka Yale'i, Stanfordi ja Columbia kohta."

„Aga sina, Samantha, oled ju nii andekas."

Ära iial hakka bürokraadiga vaidlema. Samantha tõmbas sügavalt hinge ja oli juba valmis teemat vahetama, kui sekkus pakiline „telefonikõne Valgest Majast" ja Karen oli sunnitud katkestama. Ta lubas helistada kohe, kui on riigi päästnud. Olgu pealegi, ema, ütles Samantha. Ta sai ema nii suure tähelepanu osaliseks, kui oleks üleüldse tahta tohtinud. Ta oli ainus laps, mis oli ju hea, kui vaadata sellele asjaolule vanemate lahutusest jäänud ja siia-sinna laiali paisatud riismete valgel.

Ilm oli täna selge ja ilus ning Samantha vajas jalutuskäiku. Ta kõndis sihitult läbi SoHo ja seejärel West Village'i. Ühest tühjast kohvikust helistas ta viimaks isale. Marshall Kofer oli kunagi olnud vägevate hagejate advokaat, kelle eriala oli lennufirmadelt kohtu kaudu kahjutasu nõudmine pärast õnnetusjuhtumeid. Ta rajas Washingtonis ettevõtliku ja eduka firma ning veetis kuus ööd nädalas hotellides kõikjal üle kogu maailma, et endale kohtuasju hankida või protsessidel osaleda. Ta ajas kokku terve varanduse ja kulutas helde käega ning kasvueas Samantha tajus teravalt, et tema perel on jõukust rohkem kui paljudel tolle

Washingtoni erakooli lastel. Isa hüppas ühelt kõmuliselt kohtuasjalt teisele, ema aga kasvatas sellal vaikselt tütart ja jätkas visalt omaenda karjääri justiitsministeeriumis. Kui vanemad tülitsesidki, siis Samantha ei olnud sellest igatahes teadlik. Isa lihtsalt ei viibinud kunagi kodus. Mingil hetkel – ja keegi ei saagi eales teada, millal nimelt – astus pildile üks noor ja kaunis advokaadiabiline ning Marshall läks õnge. Kõrvalhüppest sai armuvahekord ja seejärel romaan ning paari aasta pärast hakkas Karen Kofer midagi kahtlustama. Ta võttis abikaasa ette, too valetas alguses, kuid tunnistas peagi üles. Mees tahtis lahutust. Ta oli leidnud oma elu armastuse.

Ühtaegu oma perekonnaelu keeruliseks muutmisega langetas Marshall juhtumisi veel paar halba otsust. Üks oli seotud kavaga kasseerida suur honorar sisse *offshore*-skeemide kaudu. Sri Lankal oli alla kukkunud suur reaktiivlennuk, mille pardal viibis nelikümmend ameeriklast. Ellujäänuid ei olnud ja nagu võiski oodata, oli Marshall Kofer platsis enne kõiki teisi. Ta asutas terve sarja riiulifirmasid kogu Kariibi mere piirkonnas ja Aasias, et oma kopsakas honorar sinna suunata, siis kuhugi ümber suunata ja lõpuks päris ära peita.

Samanthal oli isa üsna saamatu korruptsioonikatse kohta paks kaust ajaleheväljalõikeid ja uurimisaruandeid. Sellest oleks võinud saada paeluv raamat, kuid tal polnud põrmugi huvi seda kirjutada. Alandatud ja häbenev isa jäädvustati esiküljefotodele, mõisteti süüdi, jäeti ilma advokaadikutsest ja saadeti kolmeks aastaks vangimajja. Ta vabastati tingimisi kaks nädalat enne seda, kui Samantha Georgetowni lõpetas. Marshall töötas nüüd Alexandria vanas osas väikeses büroos miskit laadi nõustajana. Tema enda jutu järgi andis ta teiste hagejate advokaatidele nõu seoses rühmahagidega, kuid üksikasjade suhtes jäi ta alati ebamääraseks. Samantha oli nagu emagi veendunud, et Marshallil õnnestus ports röövsaaki kusagil Kariibi mere kandis maha matta. Karen oli selle otsimise lõpetanud.

Ehkki Marshall pidi seda alati kahtlustama ja Karen alati eitama jääma, tundus mehele, et tema kohtu alla andmises oli olnud oma osa ka endisel abikaasal. Karenil oli justiitsministeeriumis kõvasti kaalu ja palju sõpru.

„Isa, mind lasti töölt lahti," lausus Samantha vaikselt mobiiltelefoni. Kohvik oli küll tühi, kuid baarimees seisis läheduses.

„Oi, Sam, kui kurb," kostis Marshall. „Räägi mulle, mis juhtus."

Samantha arusaamise kohaselt oli isa õppinud vanglas ainult üht asja. Mitte alandlikkust, kannatlikkust, mõistmist, andestamist ega mõnda muud sellist omadust, mis pärast niisugust häbistavat langust tavaliselt külge jäävad. Ta oli täpipealt niisama kihevil ja ambitsioonikas nagu varem ning ikka veel varmalt valmis kõiki päevi innukalt käsile võtma ja kõikidest tee peal tolgendajatest üle sõitma. Kuid miskipärast oli Marshall Kofer õppinud kuulama või vähemalt kuulma omaenda tütart. Samantha kordas pikkamisi oma jutustust ja isa klammerdus iga sõna külge. Samantha kinnitas, et ta tunneb ennast hästi. Ühe koha peal kostis isa hääl nii, nagu ta võiks nutma hakata.

Tavaliselt oleks Marshall teinud õelaid märkusi selle kohta, kuidas tütar otsustas oma juristikutset rakendada. Ta vihkas suurfirmasid, sest oli aastaid nendega sõdinud. Tema meelest ei olnud need partnerite ettevõtted, kus tõelised advokaadid võitlevad oma klientide eest, vaid pelgalt korporatsioonid. Tal oli varuks vaimne kantsel, millest ta võis pidada maha tosinkond jutlust Suure Õiguse pahelisuse teemal. Samantha oli neid kõiki juba kuulnud ta tal polnud mingit tahtmist neid uuesti kuulda.

„Sam, kas ma tulen sind vaatama?" päris isa. „Ma saan kolme tunni pärast kohal olla."

„Aitäh, aga ei ole tarvis. Veel ei ole. Anna mulle päev või paar aega. Ma vajan puhkust ja kavatsen linnast paariks päevaks minekut teha."

„Ma tulen sulle järele."

„Võib-olla, kuid mitte praegu. Isa, ma vannun, et ma tunnen ennast hästi."

„Ei, sa ei tunne. Sul läheb isa vaja."

Oli ikka veel kummaline kuulda seda mehelt, kes oli tema elu esimese kahekümne aasta jooksul kusagil ära olnud. Isa siiski vähemalt püüdis.

„Aitäh, isa. Ma helistan sulle hiljem."

Viimsi Raamatukogu

„Teeme ühe reisi, otsime kusagilt mõne supelranna ja joome rummi."

Samantha oli sunnitud naerma hakkama, sest nad ei olnud kunagi kahekesi koos reisil käinud. Oli küll olnud paar tõtakat puhkust lapsepõlves nende tavaliste retkedena Euroopa suurlinnadesse, mis lõppesid peaaegu alati varakult pakiliste tegemiste tõttu kodumaal. Mõte vedeleda isa seltsis kusagil supelrannal polnud olukorrale vaatamata just vastupandamatult ahvatlev.

„Aitäh, isa. Võib-olla hiljem, aga praegu küll mitte. Mul on vaja siin asjade eest hoolitseda."

„Ma võin sulle töökoha hankida," ütles isa. „Päris töö."

Läheb jälle lahti, mõtles Samantha, kuid ei hakanud õiendama. Isa oli nüüd juba mitu aastat püüdnud meelitada teda tegema päris õigustööd, kusjuures „päris" tähendas seda, et tööga kaasneb suurfirmadega protsessimine kõikvõimalike seaduserikkumiste pärast. Marshall Koferi maailmas said kõik teatavad mõõtmed ületanud äriühingud ilmtingimata hakkama tohutute patutegudega, et läänemaise kapitalismi kõrilõikajalikus keskkonnas edu saavutada. Temasuguste advokaatide (ja võib-olla endiste advokaatide) ülesanne oli ülekohut paljastada ja nagu hullumeelne kahjutasusid nõuda.

„Aitäh, isa. Ma helistan sulle pärastpoole."

Kui irooniaküllane see küll oli, et isa tahtis nii innukalt panna tütart tegelema õiguse sellesama valdkonnaga, mis oli tema enda vanglasse viinud. Samanthal puudus igasugune huvi kohtusaali ja konfliktide vastu. Ta polnud kindel, mida ta üldse tahab – tõenäoliselt kenakese palgaga mõnusat tööd kirjutuslaua taga. Kunagi oli tal tänu oma soolisele kuuluvusele ja mõistusele olnud päris korralik võimalus saada Scully & Pershingi osanikuks. Aga millise hinnaga?

Võib-olla ta tahtis sellist karjääri, aga võib-olla ka ei tahtnud. Käesoleval hetkel ei tahtnud ta muud, kui üksnes Manhattani lõunaosa tänavatel uidata ja pea selgeks saada. Ta kõndis sihitult läbi Tribeca, tunnid aga möödusid. Ema helistas kaks korda ja isa korra, kuid ta ei võtnud nende kõnesid vastu. Ka Izabelle ja Ben andsid endast teada, aga ta ei tahtnud rääkida. Ta avastas, et on jõudnud Hiinalinna Moke'i kõrtsi ette, ning seisatas viivu ja vaatas aknast sisse. Oma esimese

napsi Henryga oli ta joonud Moke'i juures palju aastaid tagasi. Sõbrad tutvustasid neid teineteisele. Henry oli edasipürglik näitleja – üks suurlinna miljonitest –, Samantha aga S&P noor ja roheline töötaja. Nad käisid aasta aega kohtamas, enne kui armulugu Samantha jõhkra töögraafika ja Henry töötuse surve all õhust tühjaks jooksis. Henry põgenes Los Angelesse, kus teda nähti viimati tundmatute näitlejate limusiine juhtimas ja mängimas sõnatuid rollikesi reklaamklippides.

Teistsuguses olukorras oleks Samantha võinud Henryt armastama hakata. Sellel mehel oli aega, huvi ja kirge. Samantha oli liiga kurnatud. Suures Õiguses pole sugugi ebatavaline, et naised ärkavad neljakümneselt ning taipavad, et nad on ikka veel vallalised ja kümme aastat on taas mööda läinud.

Ta kõndis Moke'i juures minema ja võttis suuna põhja poole So-Hosse.

Anna personaliosakonnast osutus tähelepanuväärselt tõhusaks. Kell viis õhtul sai Samantha pika meili, mis sisaldas kümne sellise mittetulundusühingu nimed, kuhu maailma suurimast advokaadibüroost ootamatult sundpuhkusele saadetud läbikolgitud ja paistes hingedel sobis tasuta stažeerima minna. Sookaitsjad Louisianas Lafayette'is. Pittsburghi Naiste Varjupaik. Sisserändajate Algatus Tampas. Mäetööliste Õigusabikliinik Virginias Bradys. Suur-Tucsoni Eutanaasiaselts. Mingisugune kodutute organisatsioon Louisville'is. Erie Järve Kaitsmise Fond. Ja nii edasi. Ükski kümnest ei asunud New Yorgi ega selle eeslinnade läheduseski.

Ta põrnitses nimestikku tükk aega ja pidas aru selle üle, kui reaalne on linnast lahkuda. Viimasest seitsmest aastast kuus oli ta elanud siin – kolm aastat Columbias õppides ja kolm tööinimesena. Pärast õigusinstituudi lõpetamist tegi ta Washingtonis föderaalkohtus ametnikutööd ja naasis siis peagi New Yorki. Ta ei olnud iial elanud väljaspool siinse paiga ja Washingtoni eredaid tulesid.

Lafayette Louisianas? Brady Virginias?

Anna andis praeguse olukorra jaoks liiga reibast keelt kasutades sundpuhkusele saadetutele nõu võtta arvesse, et mõnes eespool nimeta-

tud mittetulundusühingus võib kohtade arv olla piiratud. Ehk teisisõnu – pange ennast ruttu kirja või muidu võib juhtuda, et teile ei avanegi võimalust kolkaküllа kolida ja järgmised kaksteist kuud tasuta töötada. Aga Samantha oli liiga tuimaks muutunud, et midagi kiiresti teha.

Blythe hüppas läbi, et kähku tere öelda ja mikrolaineahjus soojendatud pastat süüa. Samantha oli teatanud talle tekstisõnumiga oma suure uudise ja toakaaslane oli kohale jõudes nutu äärel. Samantha suutis ta siiski mõne minutiga maha rahustada ja kinnitada talle, et elu läheb edasi. Blythe'i firma esindas tervet parve hüpoteeklaenu andjaid ning seal valitses täpipealt sama sünge meeleolu kui Scully & Pershingis. Nad ei olnud nüüd juba mitu päeva rääkinud peaaegu millestki muust peale selle, et nad võidakse töölt lahti lasta. Poole pasta ajal hakkas Blythe'i mobiiltelefon värisema. See oli tema ülemusest partner, kes teda taga otsis. Nii et kella poole seitsme ajal tuiskas ta pöörase hooga korterist minema, et büroosse tagasi jõuda, sest kartis, et pisimgi viivitus võib põhjustada tema vallandamise.

Samantha valas endale klaasitäie veini ja laskis vanni sooja vett. Ta leotas ennast vees ja jõi veini ning jõudis otsusele, et vihkab rahast hoolimata Suurt Õigust ega lähe enam iial tagasi. Ei lase enam iial enda peale karjuda seepärast, et ei ole pärast pimeduse saabumist või enne päikesetõusu büroos. Ei lase enam iial rahal ennast võrgutada. Ei tee enam iial paljusid asju.

Finantsrindel olid lood küll ebakindlad, kuid mitte läbinisti kehvad. Tal oli 32 000 dollarit sääste ega olnud ainsatki võlga peale vajaduse tasuda veel kolm kuud selle luksuskorteri üüriraha. Väljaminekuid tunduvalt vähendades ja osalise tööajaga otste abil mingisugustki sissetulekut kokku kaapides peaks ta vahest vastu seni, kuni torm on vaibunud. Muidugi eeldusel, et see maailmalõpp teoks ei saa. Ta ei osanud ennast ette kujutada töötamas ettekandja või kingakaupluse müüjana, kuid teisest küljest polnud ta ju uneski näinud, et tema prestiižikas karjäär nii järsult katkeb. Linnas pidi varsti olema veelgi rohkem kõrgharidusega ettekandjaid ja poemüüjaid.

Tagasi Suure Õiguse juurde. Tema eesmärk oli olnud saada kolmekümneviieselt osanikuks ja üheks vähestest naistest seal tipus ning

panna ennast paika mõnes nurgakabinetis, kust ta saaks poistega karme mänge mängida. Tal oleksid siis sekretär, assistent, mõned abid, suvalisel ajal kasutatav autojuht, kuldne kuluarve ja moekunstniku käe all valminud garderoob. Ta lööks kahekümne aasta jooksul kokku rohkem kui kaks miljonit aastas, lõpetaks siis töötamise ja reisiks mööda maailma ringi. Kusagil tee peal korjaks ta endale külge abikaasa ja lapse või paar ning elu oleks uhke.

See kõik oli olnud kavas ja pealtnäha käeulatuses.

Ta kohtus Izabelle'iga martiini rüüpamiseks nelja kvartalivahe kaugusel oma korterist, hotelli Mercer fuajees. Nad olid kutsunud ka Beni, kuid tal olid uus naine ja teistsugused mured. Sundpuhkused olid avaldanud neile vastupidist mõju. Samantha oli endaga toime tulemas ja isegi ükskõikseks muutumas ning mõtles sellele, kuidas edasi elada. Kuid temal oli siiski ju vedanud, sest tal polnud kaelas õppelaenu. Tema vanematel oli jätkunud korraliku hariduse andmiseks raha. Izabelle aga oli vanade võlgade all lämbumas ja piinles tulevikuhirmude käes. Ta lürpis oma martiinit ja džinn kargas talle otseteed ajju.

„Ma ei suuda seda aastat ilma sissetulekuta vastu pidada," ütles ta. „Kas sina suudad?"

„Võib-olla suudan," lausus Samantha. „Kõiki asju kokku tõmmates ja supist elades võiksin ma selle aja läbi koonerdada ja linna jääda."

„Mina küll mitte," ütles Izabelle järjekordset sõõmu kulistades nukralt. „Ma tean üht protsessiosakonna meest. Temale tehti ettepanek sundpuhkusele minna eelmisel reedel. Ta on helistanud juba viide mittetulundusühingusse ja igalt poolt öeldi, et teised on juba kõik stažöörikohad endale kahmanud. Kas sa suudad seda uskuda? Nii et ta helistas personaliosakonda ja lõi põrgulärmi ning talle öeldi, et nad töötavad veel selle nimekirja kallal ja saavad senimaani päringuid mittetulundusühingutelt, kes otsivad äärmiselt odavat tööjõudu. Seega me mitte üksnes ei jää tööst ilma, vaid ka see sundpuhkuse plaan ei toimi just ülearu hästi. Keegi ei taha meid isegi siis, kui me töötame tasuta. Päris haige lugu."

Samantha jõi pisikese lonksu ja nautis tuimestavat vedelikku. „Ma vist ei võta seda sundpuhkuse tehingut vastu."

„Mida sa siis tervisekindlustusega teed? Sa ei saa ju ennast ilma kindlustuskatteta jätta."

„Võib-olla saan."

„Aga kui sa haigeks jääd, siis oled sa kõigest ilma."

„Mul pole seda kõike just palju."

„Sam, see on rumalus." Veel üks sõõm martiinit, ehkki veidi väiksem. „Nii et sa loobud helgest tulevikust vanas armsas Scully & Pershingis."

„Firma loobus minust ja sinust ja paljudest teistest. Peab ju olema mõni parem töökoht ja parem viis endale elatist teenida."

„Selle peale ma joon." Ilmus ettekandja ja nad tellisid veel ühed joogid.

3

Samantha magas kaksteist tundi ning ärkas jõulise igatsusega siit linnast põgeneda. Ta mängis voodis lamades ja igivanu puust laetalasid silmitsedes endale ette ligikaudu eelmise kuu pikkuse ajavahemiku ja taipas, et pole seitsme nädala jooksul Manhattanilt jalagagi välja saanud. Ühele pikale nädalavahetusele Southamptonis tegi järsult lõpu Andy Gruber ning selle asemel et magada ja pidu pidada, saatis ta laupäeva ja pühapäeva mööda büroos jalapaksuseid lepinguid üle kontrollides.

Seitse nädalat. Ta käis kärmelt duši all ja toppis kohvrisse mõned tähtsamad tarbeasjad. Kella kümne ajal istus ta Penni jaamas rongile ja jättis Blythe'i mobiiltelefonile häälsõnumi. Ta sõidab mõneks päevaks Washingtoni. Helista mulle, kui sulle kinga antakse.

Kui rong läbi New Jersey veeres, sai uudishimu temast võitu. Ta saatis meili Erie Järve Kaitsmise Fondile ja teise tollele naiste varjupaigale Pittsburghis. Pool tundi möödus vastuseta ja ta luges sellal Timesi. Mitte sõnakestki tapatalgutest S&Ps, majanduse kokkukukkumine aga jätkus endise hooga. Massilised vallandamised rahandusettevõtetest. Ühed pangad keelduvad raha laenamast ja teised pangad panevad uksi kinni. Kongress tallab tühja tuult. Obama süüdistab Bushi. McCain ja Palin süüdistavad demokraate. Ta vaatas sülearvutisse ja nägi veel üht meili õnnelikult Annalt personaliosakonnast. Välja on ilmunud ja pillerkaariga ühinenud kuus uut mittetulundusühingut. Nüüd oleks targem tegutseda!

Naiste varjupaik vastas meeldiva sõnumiga ja tänas preili Koferit ülesnäidatud huvi eest, kuid see koht olevat äsja täidetud. Viis minutit hiljem ütlesid üsnagi sedasama nood Erie järve päästmise eest võitlevad tublid inimesed. Nüüd juba väljakutset tajunud Samantha saatis üheainsa tuhinaga meili veel viiele Anna nimekirjas olevale ühingule ja seejärel ühe Annale endale, paludes tal viisakalt oma värskendustega pisut innukam olla. Philadelphia ja Wilmingtoni vahelise teekonna ajal ütlesid ära Louisiana sookaitsjad. Georgia Süütuse Projekt ütles

ära. Sisserändajate Algatus Tampas ütles ära. Surmanuhtluse Andmekoda ütles ära ja St. Louisi Linnapiirkonna Õigusabi ütles ära. Ei ole, kuid aitäh huvi tundmast. Stažööride kohad on juba täidetud.

Seitsmest null. Ta ei saa tööle isegi vabatahtlikuna!

Ta võttis Kapitooliumi lähedal Unioni jaamas takso ja kössitas Washingtoni liiklusvoolus edasi veniva auto tagaistmel. Kvartalite kaupa valitsusasutusi, tuhandete organisatsioonide ja ühenduste peakortereid, hotelle ja uusi kiiskavaid kooperatiivelamuid, laiutavaid büroohooneid, täis juriste ja lobimehi, ning kõnniteid, mis kubisesid siia-sinna ruttavatest usinatest inimestest, kes ajasid tõtakalt riigiasju ajal, mil maailm kõõlus kuristiku veerel. Esimesed kakskümmend kaks aastat oma elust oli ta elanud Washingtonis, kuid pidas nüüd seda linna igavaks. See tõmbas ikka veel ligi karjakaupa noori inimesi, kuid kõik nad kõnelesid üksnes poliitikast ja kinnisvarast. Kõige hullemad olid lobistid. Neid oli praegu juba rohkem kui poliitikuid ja juriste ühtekokku ning nemad seda linna juhtisidki. Kongress kuulus neile ja raha oli seetõttu nende kontrolli all ning kokteilide või õhtusöögi ajal võisid nad sind surmani tüüdata üksikasjadega oma viimase kangelasliku jõupingutuse kohta selle nimel, et muretseda garantiid teatavale sealihakogusele või kirjutada ümber seaduseauk maksukoodeksis. Kõik tema sõbrad lapsepõlvest ja Georgetownist said sellist palka, mille juurde kuulusid mingisugusel viisil föderaaldollarid. Tema enda ema teenis aastas 145 000 dollarit justiitsministeeriumi juristina.

Samantha ei teadnud kuigi hästi, kuidas isa oma raha teenib. Ta otsustaski kõigepealt isale külla minna. Ema tegi pikki tööpäevi ega jõuaks nagunii koju enne pimedat. Samantha läks oma võtmega ema korterisse, jättis kohvri sinna ja sõitis sellesama taksoga üle Potomaci Alexandria vanalinna. Isa oli teda ootamas koos embuse, naeratuse ja kogu maailma ajaga. Ta oli märksa meeldivamasse majja ümber kolinud ja nimetanud oma firma ümber Kofer Groupiks. „See kõlab nagu kamp lobimehi," ütles Samantha tema põhjalikult sisustatud vastuvõturuumis ringi vaadates.

„Oi ei," lausus Marshall. „Sellest tsirkusest seal me hoiame eemale," ütles ta, osutades kuhugi enam-vähem Washingtoni poole nii, nagu

oleks see mingisugune geto. Nad kõndisid mööda koridori ja möödusid väikestesse kabinettidesse viivatest ustest.

Millega nimelt sa, isa, siiski tegeled? Aga ta otsustas selle küsimuse esitamise edasi lükata. Isa viis ta suurde nurgakabinetti, millest paistis taamal voolav Potomaci jõgi, kusjuures see vaade ei erinenud suurt Andy Grubmani omast ühes teises elus. Nad võtsid istet väikese laua ümber nahktugitoolides, sekretär tõi aga kohvi.

„Kuidas sa ennast tunned?" päris isa siiralt, käsi tütre põlvel, otsekui oleks ta trepist alla kukkunud.

„Hästi tunnen," vastas Samantha ja tajus otsekohe, kuidas talle klomp kurku kerkib. Ta neelatas sügavalt ja ütles: „See oli lihtsalt nii ootamatu. Tead sa, kuu aega tagasi olid kõik asjad suurepärased ja liikusid õiges suunas, ilma et oleks olnud ainsatki probleemi. Töötunde oli palju, aga selline see elu sõtkeveskis ju on. Siis me hakkasime kuulma kõlakaid, mis olid kui kauged trummituksed selle kohta, et asjad lähevad valesti. Nüüd näeb see kõik nii ootamatu välja."

„Jah, näeb küll. See pauk on rohkem nagu pommiplahvatus."

Saabus kohv kandikul ja sekretär pani väljudes ukse kinni.

„Kas sa Trottmanni loed?" küsis isa.

„Keda?"

„Heakene küll, ta kirjutab iga nädal uudiskirja turgude ja poliitika kohta. Tegutseb siit, Washingtonist, on juba mõnda aega asja kallal olnud ja on üsna hea. Kuus kuud tagasi ta ennustas kõrge riskiga hüpoteeklaenude krahhi ning ütles, et see on juba aastaid tuure kogunud ja et tulevad pauk ja suuremat sorti majanduslangus. Ta soovitas kõikidel turgudelt minema kaduda – kõikidelt turgudelt."

„Kas sina kadusid?"

„Tegelikult mul ei olnudki turgudel midagi. Ja kui olekski olnud, siis ei ole ma kindel, kas ma oleksin ikka tema nõu kuulda võtnud. Pool aastat tagasi me elasime unenäos ja kinnisvara väärtus ei pidanud kunagi langema. Krediit oli puruodav ja kõik laenasid rängalt. Piiriks oli taevas."

„Mida see Trottman nüüd räägib?"

„Noh, kui ta parajasti ei hoople, siis ütleb ta föderaalreservile, mida tuleks teha. Ta ennustab majanduslangust ja seda ülemaailmses ulatu-

ses, kuid kaugeltki mitte niisugust, nagu 1929. aasta oma. Tema arvates kahanevad turud poole võrra, töötus suureneb hüppeliselt, kerkides uuele tasemele, novembris võidavad demokraadid, paar suuremat panka annavad otsad ning tuleb palju hirmu ja ebakindlust, kuid maailm jääb kuidagiviisi ellu. Mida seal põhja pool Wall Streetil kuulukse? Sina oled ju otse nende asjade keskel. Või küllap vist olid."

Marshall kandis samasuguseid musti tuttidega kingi nagu alati. Tume ülikond oli tõenäoliselt rätsepatöö nagu vanadel hiilgeaegadel. Kammvillane ja väga kallis. Laitmatu sõlmega siidlips. Mansetinööbid. Kui Samantha isale esimest korda vanglasse külla läks, olid ta seljas khakisärk ja oliivrohelised tunked, mis kujutasid endast tema standardrõivastust, ja ta halas seal sellest, kui väga ta oma garderoobi taga igatseb. Marshall Kofer oli alati armastanud elegantseid riideid ja nüüd taas tagasi olles kulutas ta nende peale ilmselgelt üksjagu raha.

„Mitte midagi peale paanika," ütles Samantha. „Timesi väitel sooritati eile kaks enesetappu."

„Kas sa lõunat oled söönud?"

„Rongis võileiba."

„Lähme kõigest kahekesi koos õhtustama."

„Ma lubasin minna emaga, aga homse lõunasöögi jaoks olen ma vaba."

„Seega on lõuna reserveeritud. Kuidas Karenil läheb?" küsis isa. Tema väitel pidasid vanemad vähemalt kord kuus telefonitsi maha sõbraliku jutuajamise. Ema sõnutsi leidsid need vestlused aset umbkaudu kord aastas. Marshall oleks tahtnud sõber olla, kuid Karenil oli selleks liiga palju taaka kaasas kanda. Samantha polnud kunagi proovinud relvarahu sõlmimisel vahendajaks olla.

„Minu meelest hästi. Teeb kõvasti tööd ja nii edasi."

„Kas ta käib kellegagi kohtumas?"

„Ma ei küsi seda. Aga sina?"

Too noor ja kaunis abi jättis Marshalli maha kaks kuud pärast seda, kui ta otsaga vanglasse jõudis, nii et ta oli palju aastaid vallaline olnud. Küll vallaline, kuid üksnes harva üksi. Ta oli juba peaaegu kuueküm-

nene, aga ikka veel vormis ja sale, tahapoole kammitud hallide juuste ja tapva naeratusega. „Oh, ma olen veel mängus," lausus ta naerdes. „Ja sina. Kas sul on kedagi, kes arvesse tuleb?"

„Ei, isa, ma kardan, et ei ole. Ma veetsin viimased kolm aastat koopas, maailm aga käis sellal minust mööda. Ma olen kakskümmend üheksa aastat vana ja taas kord neitsi."

„Sul pole enam vaja sinna minna. Kui kauaks sa väikesesse linna jääd?"

„Ma ju alles jõudsin siia. Ma ei tea. Ma rääkisin sulle sundpuhkuse skeemist, mida firma pakub, ja ma kontrollin selle järele."

„Sa lähed üheks aastaks vabatahtlikuks ja saad siis oma vana töö tagasi, ilma et su auastet alandataks?"

„Midagi sinnapoole."

„Lehkab halvasti. Sa ju ometigi ei usalda neid tegelasi, ega ju?"

Samantha tõmbas sügavalt hinge ja rüüpas siis lonksukese kohvi. Selle koha peal võis jutuajamine sõita mööda spiraaljoont alla niisugustele teemadele, mida ta poleks praegusel hetkel seedinud. „Ei, tegelikult ei usalda. Ma võin ausalt öelda, et ei usalda Scully & Pershingit juhtivaid osanikke. Ei."

Marshall juba raputas temaga rõõmsalt nõustudes pead. „Ja tegelikult sa ei tahagi sinna tagasi minna – ei taha ei praegu ega kaheteistkümne kuu pärast. On ju nii?"

„Ma ei tea, mida ma kaheteistkümne kuu pärast arvan, aga erilist tulevikku ma sellele firmale ei näe."

„Just nimelt, just nimelt." Isa asetas kohvitassi lauale ja kallutas end ettepoole. „Kuule, ma võin sulle pakkuda siinsamas tööd, mille eest makstakse hästi ja mis annab sulle tegemist enam-vähem aastaks, kuni sa oled asjades selgusele jõudnud. Võib-olla saab sellest sinu alaline töökoht ja võib ka olla, et ei saa, kuid sul on rohkesti aega, et selle suhtes otsusele jõuda. Sa ei hakka tegelema advokaadipraksisega ehk päris õigusega, nagu seda nimetatakse, kuid ma ei ole kindel, kas sa oled seda kuigi palju teinud ka eelmise kolme aasta jooksul."

„Ema ütles, et sul on kaks partnerit ja et ka nemad on advokaadikutsest ilma jäetud."

Isa teeskles naermist, kuid tõde oli ebamugav kuulda. „Seda Karen ütleks jah, eks ole? Aga jah, Samantha, me oleme siin kolmekesi – kõik kohtu alla antud, süüdi mõistetud, kutsest ilma jäetud ja vangi pandud – ning nagu ma võin rõõmuga öelda, ka täielikult rehabiliteeritud."

„Anna andeks, isa, aga ma ei kujuta ennast ette töötamas firmas, mida juhivad kolm kutsest ilma jäetud juristi."

Marshalli õlad vajusid veidi norgu. Naeratus kadus.

„See ei ole tegelikult õigusfirma, ega ju?"

„Ei ole. Me ei saa advokaadipraksisega tegelda, sest meie kutseõigusi ei ole taastatud."

„Millega te siis tegelete?"

Marshall sai kähku endiseks ja ütles: „Kullake, me teeme kõva raha. Me töötame nõustajatena."

„Isa, kõik on nõustajad. Kellele te nõu annate ja mida te neile räägite?"

„Kas hagirahastajad on sulle tuttavad asjad?"

„Pakkugem hakatuseks välja, et vastus on eitav."

„Heakene küll, hagirahastajad on erafirmad, kes hangivad oma investoritelt raha, et osaleda suurtes kohtuhagides. Öelgem näiteks, et mingisugune tarkvaraga tegelev firma on veendunud, et mõni suur vennike – öelgem näiteks, et Microsoft – on varastanud tema tarkvara, kuid väikefirmal ei ole mitte mingil juhul nii palju jaksu, et Microsoft kohtusse anda ja temaga nagu võrdne võrdsega võidelda. Nõnda siis läheb väikefirma hagirahastaja juurde, hagirahastaja vaatab asja läbi ja kui see on midagi väärt, siis käib ta välja korraliku raha juristide honoraride ja kulude katmiseks. Kümme miljonit või kakskümmend miljonit – tegelikult pole sellel tähtsust. Raha on küllaga. Hagirahastajad saavad muidugi ka oma osa. Võitlus muutub tasavägiseks ja harilikult jõutakse tulusale kokkuleppele. Meie töö siin on anda hagirahastajatele nõu selles suhtes, kas nad peaksid kaasa mängima või mitte. Kõiki potentsiaalseid hagisid ei ole võimalik käiku lasta isegi mitte siin riigis. Need kaks minu partnerit – ma võiksin lisada, et osakuteta partnerit – olid samuti asjatundjad keerukate rühmahagide alal, enne kui neil nii-öelda paluti juristikutsest loobuda. Meie äri õitseb pisikesest majanduslangusest hoolimata. Tegelikult me arvame, et see praegune supp

võib ärile koguni kaasa aidata. Paljudelt pankadelt hakatakse peagi kahjutasu nõudma ja nõudma seejuures suuri summasid."

Samantha kuulas, rüüpas lonkshaaval kohvi ja tuletas endale meelde, et kuulab praegu inimest, kes on kunagi vandekohtunikelt ühtelugu miljoneid välja meelitanud.

„Mida sa arvad?" küsis Marshall.

Kõlab kohutavalt, mõtles Samantha, kuid hoidis lauba kortsus, otsekui oleks ta sügavalt mõttesse vajunud. „Huvitav," suutis ta öelda.

„Me näeme tohutut kasvupotentsiaali," üles isa.

Nojah – ja kui etendust juhivad kolm endist vangi, siis on ainult aja küsimus, millal pahandused peale hakkavad. „Isa, ma ei tea protsessimisest mitte õrna õhkugi. Ma olen alati püüdnud sellest eemale hoida. Kas sa mäletad, et ma tegelen rahastamisasjadega?"

„Oh, küll sa selgeks saad. Samantha, ma õpetan sind. Meil hakkab lõbu ja lusti olema. Tee katset. Proovi mõne kuu jooksul järele, seni kuni sa oma asju läbi mõtled."

„Kuid mind ei ole ju veel kutsest ilma jäetud," ütles Samantha. Mõlemad naersid, kuigi tegelikult see ei olnud naljakas. „Isa, ma mõtlen selle üle järele. Aitäh sulle."

„Ma luban sulle, et sa sobid pildile. Nelikümmend tundi nädalas, meeldiv kabinet, meeldivad inimesed. New Yorgi rottide võidujooksust on see kindlasti üle."

„Isa, aga New York on kodu. Washington ei ole."

„Hea küll, hea küll. Ma ei hakka peale käima. Pakkumine on laual."

„Ja ma hindan seda."

Sekretär koputas uksele ja pistis pea sisse. „Härra, teie kella neljane kokkusaamine."

Marshall heitis kulmu kortsutades pilgu kellale, et aega kontrollida. „Ma olen hetke pärast kohal," ütles ta ja sekretär kadus. Samantha kahmas käekoti ja lausus: „Ma pean ära minema."

„Kullake, sellega ei ole kiiret. Asi kannatab oodata."

„Ma tean, et sa oled hõivatud. Kohtume homme lõunasöögi ajal."

„Meil saab mõnus olema. Tervita Karenit. Ma tahaksin teda meelsasti näha."

Selleks pole lootustki. „Muidugi, isa. Homme kohtume."
Nad kallistasid teineteist ukse juures ja Samantha tõttas minema.

Kaheksas äraütlemine tuli Baltimore'i Chesapeake'i Ühingult ja üheksas organisatsioonilt, mis võitles California põhjaosa sekvoiade päästmise eest. Samantha Kofer ei olnud oma eesõigustatu elus mitte kunagi varem ega mitte ühegi ettevõtmise puhul saanud üheainsa päeva jooksul üheksat äraütlemist. Ja ka mitte nädala ega kuu jooksul. Ta polnud kindel, kas suudab kümnendaga enam toime tulla.

Ta rüüpas Dupont Circle'i lähedal Kramerbooksis kofeiinivaba kohvi, ootas ja vahetas sõpradega meile. Blythe'il oli töökoht veel olemas, kuid ta kartis, et asjalood võivad iga tund muutuda. Ta edastas kuulduse, et ka tema – suuruselt maailma neljas – firma notib töötajaid maha paremal ja vasakul ning on samuti sepitsenud valmis mingisuguse sundpuhkuste plaani, et oma kõige ärksamad pead võimalikult paljude tühja taskuga ja raskustes vaevlevate mittetulundusühingute kaela sokutada. „Ta kirjutas: „Ilmselt on seal väljas tuhandeid, kes ukselt uksele käies tööd kerjavad."

Samanthal ei olnud söakust tunnistada, et tema tulemus on üheksast null.

Siis andis endast kellukesehelinaga teada kümnes. See oli napp sõnum Mattie Wyattilt Virginia osariigis Bradys asuvast Mäetööliste Õigusabikliinikust: „Kui saate praegu rääkida, siis helistage minu mobiiltelefonile," ja sellele järgnes telefoninumber. Pärast üheksat otsest tagasilükkamist nägi see välja nagu kutse pidulikule ametissepühitsemisele.

Samantha tõmbas sügavalt hinge, jõi veel natuke kohvi, vaatas ringi, et teha kindlaks, kas keegi teda ei kuule – otsekui oleksid teised kliendid tema asjadest hoolinud –, ja vajutas siis mobiiltelefoni numbriklahvidele.

4

Väikese eelarvega Mäetööliste Õigusabikliinik ajas oma asju Virginia osariigis asuva kahe tuhande kahesajast inimesest koosneva ja rahvaloenduste tulemusi arvestades üha väheneva elanikkonnaga Brady linnakese Main Streeti äärses hüljatud rauakaupade poes. Brady paiknes Virginia edelaosas Apalatši mägede kivisöemaardlate piirkonnas. Washingtoni jõukatest eeslinnadest Virginia põhjaservas jäi Brady ligikaudu kolmesaja miili ja ühe sajandi kaugusele.

Mattie Wyatt oli olnud kliiniku tegevjuhataja sellest ajast peale, kui ta tolle organisatsiooni kakskümmend kuus aastat tagasi asutas. Ta võttis mobiiltelefoni kätte ja tõi kuuldavale oma tavalise tervituse: „Mattie Wyatt."

Üksjagu uje hääl teisel pool ütles: „Jah, siin Samantha Kofer. Ma sain äsja teie meili."

„Ma tänan teid, preili Kofer. Teie päring saabus mulle täna enne lõunat koos veel mõnega. Näikse sedamoodi, et suurtes õigusfirmades on lood üsna karmiks läinud."

„Võiks öelda, et on küll."

„Noh, meil pole kordagi varem olnud stažööre suurtest New Yorgi firmadest, kuid abi kulub meile alati marjaks ära. Vaestest ja nende hädadest siin puudust ei tunta. Kas te olete kunagi Virginia edelaosas käinud?"

Samantha ei olnud. Maailma oli ta näinud, kuid reis Apalatšidesse oli tal veel tegemata. „Ma kardan, et ei ole," kostis ta nii viisakalt, kui võimalik. Mattie hääl oli sõbralik ja aktsent kergelt nasaalne ning Samantha jõudis otsusele, et siin läheb vaja parimaid kombeid.

„Noh, siis ootab teid ees väike vapustus," ütles Mattie. „Vaadake, preili Kofer, ma olen täna saanud meili kolmelt teiesuguselt ja meil ei ole kohta kolmele algajale, kes on tumedad kui öö – te ju mõistate, mida ma silmas pean? Nii et ainus võimalus kedagi välja valida on nendega vestelda. Kas te saate siia tulla, et veidi ringi vaadata? Teised kaks ütlesid, et nad püüavad tulla. Üks nendest on minu arvates teie õigusfirmast."

„Hüva, muidugi ma saan kohale sõita," sõnas Samantha. Mida muud ta olekski saanud öelda? Ükskõik milline vihje tõrksusele, ja tal jääb üle võtta vastu kümnes äraütlemine. „Millal see peaks teie arvates toimuma?"

„Täna, homme või millal iganes. Ma ei oodanud, et mind ujutatakse üle vallandatud advokaatidega, kes rabelevad meeleheitlikult ringi, et leida mingisugustki tööd isegi juhul, kui selle eest palka ei maksta. Sellele kohale on äkitselt tekkinud konkurents, nii et küllap vist mida varem, seda parem. New York on päris kaugel."

„Tegelikult olen ma praegu Washingtonis. Homme pärast lõunat saaksin ma arvatavasti kohal olla."

„Olgu siis nii. Ma ei saa vestlustele palju aega raisata, nii et tõenäoliselt ma lihtsalt võtan tööle selle, kes esimesena platsi ilmub, ja jätan teised vestlused ära. Seda muidugi juhul, kui esimene kandidaat mulle meeldib."

Samantha sulges mõneks sekundiks silmad ja püüdis kõik asjad ritta sättida. Eile hommikul jõudis ta oma kirjutuslaua taha maailma kõige suuremas õigusfirmas, mis maksis talle kena palka ning tõotas pikka ja tulusat karjääri. Nüüd, umbkaudu kolmkümmend tundi hiljem, oli ta töötu, istus Kramerbooksi kohvikus ning püüdis trügida ajutisele palgata töökohale kõige kaugemas kolkas, kuhu vist üldse on võimalik sattuda.

Mattie jätkas: „Ma sõitsin eelmisel aastal autoga Washingtoni konverentsile ja mul kulus selleks kuus tundi. Kas te tahate öelda, et kella nelja paiku õhtul?"

„Kindlasti. Kohtume siis. Ja aitäh teile, proua Wyatt."

„Ei, aitäh *teile*, ja kutsuge mind Mattieks."

Samantha tegi veebis otsingu ja leidis õigusabikliiniku saidi. Kliiniku missioon oli lihtne: „Osutada Virginia edelaosa väikese sissetulekuga klientidele tasuta õigusalaseid teenuseid." Teenuseid osutati peresuhete, võlaleevenduse, eluaseme, tervishoiu, hariduse ja söekaevurite kopsutolmustuse ehk musta kopsutõve puhul ette nähtud hüvitistega seotud küsimustes. Tema õigusalane haridus oli mõnda nendest valdkondadest põgusalt puudutanud. Tema karjäär mitte. Kriminaalõiguse

küsimustega kliinik ei tegelnud. Lisaks Mattie Wyattile töötasid seal veel üks advokaat, abi ja vastuvõtusekretär ning kõik nad olid naised.

Samantha oli otsustanud, et arutab seda asja emaga ja jääb siis lootma, et hommik on õhtust targem. Endal tal autot ei olnud ja ausalt öelda ei kujutanud ta ka ette, et ta võiks kulutada aega Apalatšide vahet sõitmisele. SoHos ettekandjana töötamine nägi välja parem. Ta silmitses parajasti sülearvutit, kui kodututе varjupaik Louisville'ist pani ennast kirja viisaka eitusega. Kümme äraütlemist ühe päevaga. Sellest piisas – ta lõpetab need maailma päästmisele pühendatud otsingud.

Karen Kofer jõudis Fireflysse veidi pärast kella seitset. Tema silmad läksid märjaks, kui ta oma ainsat last embas, ja Samantha palus mõne kaasatundva sõna järel, et ta lõpetaks. Nad läksid baarileti juurde ja tellisid vaba lauda oodates veini. Karen oli viiekümne viie aastane ja vananes kaunilt. Suurema osa oma rahast kulutas ta rõivastele ning oli alati moekalt riides ja koguni šikk. Ema oli nii kaua, kui Samantha mäletas, kurtnud stiilsuse nappuse üle justiitsministeeriumis, otsekui oleks tema ülesanne olnud lisada elule vürtsi. Ta oli elanud kümme aastat üksi ja meestest polnud ju puudust, kuid seda õiget ei olnud ta kohanud. Ta vaatas tütre harjumuspärase hindava pilguga kõrvarõngastest kingadeni üle ja langetas mõne sekundiga otsuse. Kommentaare ei tulnud. Samantha tegelikult ei hoolinudki neist. Tal oli sellel kohutaval päeval muidki asju, millega pead vaevata.

„Isa saadab terviseid," ütles ta, et tüürida jutuajamist eemale justiitsministeeriumi pakiliste küsimuste teemast.

„Ohoo, sa said temaga kokku?" küsis Karen kulme kergitades ja tema radar oli äkitselt valvsamast valvsam.

„Jah, ma astusin tema büroost läbi. Tal paistab kenasti minevat, ta näeb hea välja ja ütles, et laiendab oma äri."

„Kas ta pakkus sulle tööd?"

„Pakkus küll. Ma võiksin alustada kohe, nelikümmend tundi nädalas imetoredate inimestega täidetud büroos."

„Kas sa tead, et nad kõik on kutsest ilma jäetud?"

„Jah, ta rääkis mulle seda."

„Vähemalt esialgu paistab kõik siiski seaduslik olevat. Sa muidugi ei mõtle Marshalli juurde tööle minna. See on vargakamp ja tõenäoliselt ei kulu kuigi palju aega, kui nad on supi sees."

„Nii et sa hoiad neil silma peal?"

„Samantha, öelgem nii, et mul on sõpru. Palju sõpru õigetes kohtades."

„Ja sulle meeldiks, et ta uuesti kinni läheks."

„Ei, kullake, ma olen sinu isast üle saanud. Me läksime lahku aastaid tagasi ja toibumine võttis palju aega. Ta varjas oma vara ja vedas mind lahutusel alt, kuid viimaks ma lõin käega. Minu elu on hea ja ma ei hakka Marshall Koferi peale halba energiat kulutama."

Nad rüüpasid ühekorraga veini ning jälgisid baarimeest, kes oli mustas liibuvas T-särgis umbkaudu kahekümneviiene kütkestav poisu.

„Ei, ema, ma ei lähe isa juurde tööle. See oleks katastroof."

Administraator juhatas nad lauda ja kelner kallas jäävett. Kui nad olid omavahele jäänud, ütles Karen: „Samantha, mul on sinust nii kahju. Ma ei suuda seda uskuda."

„Ema, ma palun, aitab sellest."

„Ma tean, aga ma olen ju sinu ema ega saa sinna midagi parata."

„Kas ma tohiksin paariks järgmiseks päevaks sinu autot laenuks võtta?"

„No muidugi tohid. Milleks sul autot vaja läheb?"

„Virginias Bradys on õigusabikliinik, mis on üks minu nimekirjas olevatest mittetulundusühingutest, ja ma kavatsen sinna sõita, et pisut ringi vaadata. Arvatavasti on see ajaraiskamine, kuid ma pole praegu just ülemäära hõivatud. Tegelikult ei ole mul homme midagi teha ja pikk sõit võib aidata mõtetel selgida."

„Aga õigusabi?"

„Miks ka mitte? See on kõigest vestlus stažöörikoha taotlemiseks. Kui ma kohta ei saa, siis jään ma töötuks edasi. Kui saan, võin ma ju alati ära tulla, kui mulle seal ei meeldi."

„Ja see ei too midagi sisse?"

„Mitte midagi. See käib kokkuleppe juurde. Mina olen kaksteist kuud stažöör ja firma hoiab mind oma süsteemis tallel."

„Aga kindlasti sa leiaksid endale mõne väikese mõnusa firma New Yorgis."

„Ema, me oleme seda juba arutanud. Suured õigusfirmad vallandavad ja väikesed lähevad hingusele. Sa ei saa aru, milline hüsteeria praegu New Yorgi tänavatel valitseb. Sina oled kaitstud ja väljaspool ohtu ning ükski sinu sõber ei jää tööst ilma. Meie tegelikus maailmas ei ole praegu aga midagi peale hirmu ja kaose."

„Kas mina ei kuulugi tegelikku maailma?"

Õnneks jõudis kelner tagasi koos pika seletusega eripakkumiste kohta. Kui ta ära läks, tegid nad oma veinile lõpu peale ja lasksid pilgul üle ümbritsevate laudade käia. Viimaks ütles Karen: „Samantha, minu arvates teed sa vea. Sa ei saa niisama lihtsalt ära minna ja terveks aastaks minema kaduda. Mis saab sinu korterist? Su sõpradest?"

„Ka sõbrad on sundpuhkusel nagu minagi – vähemalt suurem osa nendest. Ja mul ei olegi kuigi palju sõpru."

„Mulle lihtsalt ei meeldi see asi."

„No tore, ema, aga millised võimalused mul on? Kas minna tööle Kofer Groupi?"

„Taevas hoidku! Tõenäoliselt satuksid sa sealt lõpuks vanglasse."

„Kas sa käiksid mind vaatamas? Tema juures ei käinud sa kordagi."

„Mulle ei tulnud kunagi mõttessegi, et ma peaksin teda vaatama minema. Ma olin rõõmus, kui ta kinni pandi. Kunagi saad sa, kullake, sellest aru, kuid ainult siis, kui see mees, keda sa armastad, su kellegi teise pärast maha jätab, ja ma palun jumalat, et seda iial ei juhtuks."

„Olgu pealegi, ma arvan, et mõistan seda. Aga see juhtus ju palju aega tagasi."

„Mõnda asja ei unustata kunagi."

„Kas sa püüad unustada?"

„Kuule, Samantha, kõik lapsed tahavad, et nende vanemad oleksid koos. See on üks peamisi ellujäämisinstinkte. Ja kui nad lahku lähevad, tahab laps, et nad jääksid vähemalt sõpradeks. Mõned suudavad jääda, mõned aga mitte. Ma ei taha Marshall Koferiga isegi ühes ja samas ruumis viibida ja pean paremaks temast mitte rääkida. Jätame selle kõik lihtsalt sinnapaika."

„Olgu nii." Vahendajarolli täitmisele veelgi lähemal ei olnud Samantha kunagi olnud ja ta taganes kähku. Kelner tõi salatid ja nad tellisid pudeli veini. „Kuidas Blythe'il läheb?" päris Karen tasapisi kergemate teemade poole nihkudes.

„Ta on mures, kuid ikka veel tööl." Nad kõnelesid mõne minuti Blythe'ist ja siis Foresti-nimelisest mehest, kes oli umbkaudu kuu aega Kareni korteris tolgendanud. Ta oli mõni aasta Karenist noorem, sest ta eelistaski selliseid, kuid mingit romaani nende vahel ei olnud. Forest oli Obama valimiskampaaniat nõustav jurist ning vestlus triivis alati sellesse suunda. Nad analüüsisid uue veini juures presidentide esimest debatti. Samantha oli siiski valimistest väsinud ja Karen hoidus oma töö tõttu poliitikast eemale. Karen ütles: „Mul läks meelest, et sul ei olegi ju autot."

„Mul ei seda aastaid tarvis läinud. Vajaduse korral ma vist saaksin endale auto mõneks kuuks rentida."

„Kui nüüd mõtlema hakata, siis mul läheb enda oma homme vaja. Ma mängin McLeanis ühe sõbra juures kodus bridži."

„Milles küsimus? Ma üürin auto paariks päevaks. Mida rohkem ma selle peale mõtlen, seda rohkem pikk autosõit iseenda seltsis mulle meeldima hakkab."

„Kui pikk?"

„Kuus tundi."

„Kuue tunniga võib siit New Yorki sõita."

„Noh, homme ma suundun teisele poole."

Saabusid eelroad ja mõlemad olidki juba nälga suremas.

5

Toyota Priuse üürimisele kulus üks tund ning Washingtoni liiklusvoolus tasapisi edasi nihkuv Samantha klammerdus rooliratta külge ja laskis pilgul pidevalt üle peeglite käia. Ta ei olnud mitu kuud autot juhtinud ja tundis ennast üsna ebamugavalt. Linna sisenevad sõiduread olid tuubil täis eeslinnadest tööle tulijaid, kuid lääne poole edenes sõit ilma eriliste ummikuteta. Manassasist kaugemal muutus osariikidevaheline maantee märksa tühjemaks ning Samantha vabanes lõpuks pingest. Helistas Izabelle ja nad lobisesid veerand tundi. Scully & Persing oli saatnud eelmise päeva lõpul sundpuhkusele uusi töötajaid, kelle hulgas oli taas üks nende sõber õigusinstituudist. Veel üks punt osakuta partnereid oli tänavale jõudnud. Tosinkond eakamat partnerit oli – ilmselt relva ähvardusel – läinud ennetähtaegselt pensionile. Tugipersonali vähendati 15 protsendi võrra. Kogu maja oli hirmust halvatud, advokaadid lukustasid uksi ja pugesid kirjutuslaua alla peitu. Izabelle ütles, et võib-olla ta läheb Wilmingtoni, elab oma õe juures keldris, hakkab stažööriks ühes lastekaitseprogrammis ja püüab leida poole kohaga lisatööd. Ta küll kahtles, kas tulebki hiljem New Yorki tagasi, kuid praegu oli veel liiga vara midagi ennustada. Asjad on ülearu selgusetud ja muutuvad kiiresti ning noh, keegi ei oska öelda, kui kaugel nad võivad olla aasta pärast. Samantha möönis, et õigusfirmast väljas ja vabasõidul olla pakub talle põnevust.

Ta helistas isale ja teatas, et lõunasöök jääb ära. Isa tundus pettunud, kuid andis kähku nõu mitte tormata pea ees mõttetule stažööri-kohale sügaval „kolmanda maailma" südames. Ta mainis uuesti oma tööpakkumist ja avaldas seejuures pisut liiga tugevat survet. Samantha ütles ära. „Ei, isa, ma ei taha seda tööd, aga aitäh sellegipoolest."

„Sam, sa teed vea," ütles ta.

„Isa, ma ei küsinud sinu käest nõu."

„Küllap sa vajad minu nõuandeid. Palun kuula sellist inimest, kellel on rohkem aru peas."

„Head aega, isa. Ma helistan pärastpoole."

Strasburgi väikelinna lähedal pööras ta lõuna poole, 81. osariikidevahelisele maanteele ja sattus 18-rattaliste raskeveokite sekka, kellest ükski ei paistnud midagi teadvat kiirusepiirangutest. Kaardile vaadates oli ta kujutanud ette armsat reisi läbi Shenandoah' oru. Tegelikkuses avastas ta ennast põiklemas massiivsete rekkate vahel tuubil täis neljarealisel maanteel. Veokeid oli tuhandeid. Puhuti õnnestus tal kiigata viivuks ida poole, kust paistis Blue Ridge'i eelmäestik, ja läände Apalatši mägede suunas. Oli esimene oktoober ja lehed hakkasid kollaseks tõmbuma, kuid maastikke imetlema jääda poleks sellises liikluses olnud tark tegu. Mobiiltelefonil andsid endast ühtelugu suminaga märku tekstisõnumid, kuid ta suutis hoiduda neid vaatamast. Stauntoni lähedal tegi ta ühe kiirsöögikoha juures peatuse ja sõi vanaks läinud salatit. Ta hingas süües sügavalt, kuulas kohalike inimeste jutte ja püüdis ennast rahulikuks sundida.

Oli tulnud meil vanalt lähisõbralt Henrylt, kes oli linnas tagasi ja otsis võimalust seltsis keelt kasta. Henry oli halba uudist juba kuulnud ja tahtis kaastunnet avaldada. Los Angeleses oli tema näitlejakarjäär veelgi hullemini ninali kukkunud kui New Yorgis ja ta oli väsinud D-nimekirja kasina andega näitlejate limusiine juhtimast. Ta ütles, et tunneb Samanthast puudust, ja kuna too on nüüd töötu, saavad nad vahest nüüd oma elulookirjeldusi lihvides ja tööpakkumiskuulutusi vaadates veidi aega koos veeta. Samantha otsustas, et ei vasta sellele – või vähemalt ei vasta kohe. Võib-olla siis, kui on jälle New Yorgis, tunneb igavust ja on tõesti üksik.

Ta hakkas kõikidest nendest veoautodest ja tihedast liiklusest hoolimata sõiduga kaasnevat omaette olemist nautima. Ta püüdis mõne korra kuulata riigiringhäälingut NPR, kuid sattus alati ühele ja samale teemale – majanduse kokkuvarisemine ja suur kriis. Paljud nutikad inimesed ennustasid kriisi. Teised aga harvasid, et see paanika läheb üle ja maailm jääb püsima. Washingtonis paistsid ajud olevat jäätunud, sest pakuti välja üksteisele vastukäivaid strateegiaid, nende üle vaieldi ja seejärel heideti nad kõrvale. Viimaks ei teinud ta raadiost ega mobiiltelefonist enam väljagi ning sõitis omaenda mõtetesse vajunult vaikuses. GPS soovitas tal Virginias Abingdonis osariikidevaheliselt kiirteelt lahkuda ja seda ta rõõmuga tegigi. Ta sõitis kaks tundi mööda looklevaid maanteid lääne poole mägedesse. Teed muutusid üha kitsamaks ja ta küsis endalt rohkem kui korra, mida ta praegu ikkagi teeb. Mida võiks ta Virginia osariigis Bradys leida sellist, mis ahvatleks teda järgmist aastat seal veetma? Vastus oli: „Mitte midagi." Aga ta oli kindlalt otsustanud kohale sõita ja oma seiklusekese lõpule viia. Võib-olla annab see veidi ainet lõbusaks lobisemiseks kokteiliklaasi taga, kui ta linna tagasi jõuab. Aga võib-olla ka ei anna. Praegusel hetkel pakkus New Yorgist eemalviibimine talle ikka veel kergendust.

Nolandi maakonda jõudes keeras ta 36. maanteele ning sõidutee muutus veelgi kitsamaks, mäed kasvasid kõrgemaks, kollased ja kõrbenudoranžid puulehed aga olid eredamad. Ta oli maanteel ihuüksi ja mida sügavamale mägede rüppe ta jõudis, seda enam oleks ta tahtnud teada, kas siit ongi üldse teist väljapääsu. Asus see Brady siis, kus ta asus, aga ta paistis olevat selle tee umbne ots. Samantha kõrvad hakkasid lukku minema ning ta taipas, et tõuseb koos oma pisikese Priusega tasapisi kõrgemale. Mõlkis teeviit teatas, et ta on lähenemas 2001 elanikuga Dunne Springile, ta ületas ühe künka ning möödus tanklast, mis asus paremat kätt, ja külapoest vasakul pool teed.

Mõne sekundi pärast oli tal kannul sähvivate vilkuritega sõiduauto. Seejärel kuulis ta sireenihuilatust. Ta sattus paanikasse, vajutas hooga piduripedaalile, mistõttu politseinik oleks talle äärepealt otsa sõitnud, ja peatus siis kähku ühe silla juures kruusaribal. Kui politseinik tema ukse juurde jõudis, võitles ta juba pisaratega. Ta haaras telefoni, et kellelegi tekstisõnum saata, kuid levi ei olnud.

Mees ütles midagi, mis kõlas umbes nagu: „Teie juhiluba, palun." Samantha kahmas käekoti ja leidis lõpuks loa. Politseinik võttis selle vastu ja tõstis peaaegu nina ette, otsekui oleks ta nägemispuudega. Samantha vaatas viimaks tema poole. Teised puudused olid silmaga nähtavad. Tema vormirõivastus kujutas endast omavahel sobimatute asjade komplekti, millesse kuulusid narmendavad ja määrdunud khakipüksid, kõikvõimalike embleemidega kaetud pruun luitunud särk, musta värvi puhastamata sõdurisaapad ja tuleohu eest hoiatavatelt karuplakatitelt pärit metsavahikaabu, mis oli talle vähemalt kaks numbrit suur ja toetus samuti liiga suurt numbrit kõrvadele. Kaabu alt ronisid välja sugemata mustad juuksed.

„New York," ütles mees. Tema hääldus ei olnud küll kaugeltki puhas, kuid sõjakas toon kostis selgesti.

„Jah, härra. Ma elan New Yorgi linnas."

„Miks te juhite siis Vermontis registreeritud autot?"

„See on üüriauto," ütles Samantha ja haaras armatuurlaualt Avise lepingu. Ta pakkus lepingut politseinikule, kuid too põrnitses ikka veel juhiluba, otsekui oleks lugemine talle raskusi valmistanud.

„Mis asi on Prius?" päris mees. Hääldus tuli pika i-ga nagu priiius.

„Toyota hübriidauto."

„Mis asi?"

Samantha ei teadnud autodest midagi, kuid praegu polnudki sellel tähtsust. Ka ülirohked teadmised ei oleks aidanud tal sellele mehele hübriidauto kontseptsiooni selgitada. „Teate, hübriidauto töötab nii bensiini kui ka elektriga."

„Ära sa räägi."

Samanthale ei tulnud ühtki sobivat vastust pähe ja ta lihtsalt naeratas ootama jäänud mehele. Politseiniku vasak silm oleks ninale just nagu lähemale triivinud.

Mees ütles: „Noh, ta sõidab vist üsna kiiresti. Ma mõõtsin teil seal tagapool viiskümmend üks miili tunnis lõigul, kus kehtib kahekümne miili piirang. Seega kolmkümmend rohkem, kui lubatud. New Yorgi ja Vermonti koha pealt ei ole ma küll kindel, kuid siin kuulub see liiklusseeskirjade rikkumise alla. Jah, preili, nii see kindlasti on."

„Aga ma ei näinud ainsatki kiirust piiravat liiklusmärki."

„Preili, mida saan mina sinna parata, kui te mõnda asja ei näe?"

Eestpoolt lähenes neile vana pikap, mis aeglustas sõitu ja näis olevat valmis peatuma. Juht kallutas ennast aknast välja ja hüüdis: „Romey, ära tule mulle ütlema, et jälle."

Politseinik pöördus ja hõikas vastu: „Kao siit minema!"

Pikap jäi tee keskjoonele seisma ja juht hüüdis: „Kuule, mees, sa pead selle lõpetama."

Politseinik tegi kabuurinööbi lahti, tõmbas välja musta värvi püstoli ja ütles: „Sa ju kuulsid mind – kao siit minema."

Pikap hüppas ettepoole, tagarattad hakkasid hooga keerlema ja

auto kiirustas minema. Kui ta oli mööda teed kahekümne jardi kaugusele jõudnud, sihtis politseinik püstoliga taevasse ja tulistas, kusjuures kõuekõminana vali pauk kärgatas läbi kogu oru ja kaikus vastu mäeharjadelt. Samantha kiljatas ja hakkas nutma. Politseinik vaatas, kuidas auto minema kadus, ja ütles siis: „Pole midagi, pole midagi. Ta topib alati oma nina teiste asjadesse. No nii, kuhu me siis jäime?" Ta pistis püstoli kabuuri tagasi ja õiendas juttu jätkates selle rõhknööbiga.

„Ma ei tea," ütles Samantha ja püüdis värisevi käsi silmi kuivatada.

Masendatud politseinik lausus: „Pole midagi, preili, pole midagi. Nii et teil on New Yorgi juhiluba ja Vermonti number sellel imelikul autokesel ning te sõitsite kolmkümmend miili lubatust kiiremini. Mida te siinkandis teete?"

Kas see on tõesti teie asi, oleks Samantha äärepealt pahvatanud, kuid selline hoiak oleks talle üksnes uusi pahandusi kaela toonud. Viimaks sõnas ta: „Ma olen teel Bradysse. Mul on seal töövestlus." Tema kõrvad kumisesid.

Mees naeris puiselt ja ütles: „Ma võin teile tagada, et Bradys ei ole küll mingit tööd saada."

„Minu vestlus toimub Mäetööliste Õigusabikliinikus," ütles Samantha kokkupigistatud hammaste tagant ning tema sõnad kõlasid õõnsalt ja sürrealistlikult.

See tekitas politseinikus hämmeldust ja ta ei paistnud kuigi kindlalt teadvat, mida järgmisena ette võtta. „Noh, ma pean teid sinna panema. Kolmkümmend üle lubatud piiri on väga hoolimatu juhtimine. Kohtunik karistab teid tõenäoliselt täie karmusega. Ma pean teid sinna panema."

„Kuhu sinna?"

„Brady maakonnavanglasse."

Samantha lõug vajus ripakile ja ta hakkas meelekohti mudima. „Ma ei usu seda," ütles ta.

„Andke andeks, preili. Astuge autost välja. Ma luban teil enda omas ees istuda." Mees seisis, käed puusas, ja parem nendest oli kabuurile ohtlikult lähedal.

„Kas te mõtlete seda tõsiselt?" küsis Samantha.

„Sama tõsiselt kui südamerabandus."

„Kas ma ühe telefonikõne tohin teha?"

„Mitte mingil juhul. Võib-olla vanglast. Pealegi ei ole siin levi."

„Te vahistate mu ja viite vanglasse?"

„Nüüd te hakkate juba asjale pihta saama. Ma olen kindel, et meie siin Virginias teeme asju teistmoodi. Lähme."

„Mis minu autost saab?"

„Puksiir tuleb sellele järele. See läheb teile maksma veel nelikümmend dollarit. Lähme."

Samantha ei suutnud küll selgesti mõelda, kuid näis, et kõik teised võimalused lõpeksid uue paugutamisega. Ta võttis pikkamisi käekoti ja astus autost välja. Samantha oli viie jala ja seitsme tolli pikkune, kuid isegi kontsata kingades Romeyst vähemalt kaks tolli pikem. Ta kõndis politseiniku auto juurde, mille sinised vilkurid sähvisid ikka veel. Ta vaatas juhipoolset ust, aga ei öelnud midagi. Romey tajus, millele ta mõtleb, ning lausus: „Auto on erimärgistuseta. Seepärast te mind seal tagapool ei märganudki. See toimib alati. Istuge ette. Ma viin teid kohale käeraudadeta."

Samantha suutis nõrgalt pomiseda: „Ma tänan."

Auto oli tumesinine mingit marki Ford ja meenutas ebamääraselt üht kümme aastat tagasi pensionile saadetud patrullautode tüüpi. Esiiste oli pingi moodi ja selle vinüülkatte suurte pragude vahelt paistis määrdunud vahtkummist polsterdus. Armatuurlauale oli kinnitatud kaks raadiojaama. Romey haaras mikrofoni ning tõi kiire ja üksnes vaevu dešifreeritava sõnajada kujul kuuldavale midagi, mis võis olla: „Kümnes üksus, alustan sõitu Brady poole koos isikuga. Oletatav saabumisaeg viie minuti pärast. Teata kohtunikule. Vajan avariipuksiiri Thacki silla juurde, mingisugune väike ja imelik Jaapani auto."

Vastust ei tulnud, just nagu poleks keegi teda kuulanudki. Samantha pani imeks, kas see raadiojaam tegelikult üldse töötabki. Nende vahel lebas pingil politsei raadioskanner, kuid seegi oli sama vaikne. Roney vajutas lülitile ja kustutas tuled. „Kas te sireeni tahate kuulda?" küsis ta muiates, nagu laps oma mänguasjade keskel.

Samantha raputas pead. Ei, ei taha.

Ja ta oli arvanud, et eilne päev oma kümne äraütlemise ja kõige muuga oli see hullemast hullem. Ja üleeilne, mil ta vallandati ja eskordi saatel majast välja tõsteti. Aga see siin… ta võetakse mingisuguses kolkakülas kinni ja veetakse vangimajja. Tema süda kloppis ja tal oli raske neelata.

Turvavööst ei olnud. Romey vajutas gaasi põhja ja peagi lendasid nad piki maantee keskjoont edasi, vana Ford esimesest põrkerauast kuni tagumiseni kolisemas. Miili või paari pärast ütles ta: „Mul on selle pärast tõesti kahju. Ma lihtsalt teen oma tööd."

Samantha küsis: „Kas te olete politseinik või asešerif või midagi sellesarnast?"

„Ma olen konstaabel. Hoian peamiselt silma peal liikluseeskirjade täitmisel."

Samantha noogutas, otsekui oleks see kõik selgeks teinud. Romey juhtis, vasak ranne lõdvalt väriseval roolirattal rippumas. Ta pani sirgel teelõigul mootorile tuure juurde ja vappumine suurenes. Samantha heitis pilgu spidomeetrile, mis ei töötanud. Mees haukus uuesti midagi mikrofoni nagu vilets näitleja ja taas ei vastanud keegi. Nad sisenesid ühte järsku kurvi liiga kiiresti ja kui auto külglibisemisse sattus, keeras Romey rooli külmavereliselt vastassuunas ning vajutas paar korda nõrgalt piduripedaalile.

Ma saan surma, mõtles Samantha. Kas hullunud mõrtsuka käe läbi või leegitsevas autovrakis. Tema rindealune tõmbus õõnsaks ja talle tundus, et ta minestab. Ta pigistas koti pihkude vahele, sulges silmad ja hakkas palvetama.

Brady linna serval suutis ta lõpuks normaalselt hingata. Kui see mees kavatseski ta vägistada ja mõrvata ning laiba mägedesse jätta, siis linnas ta seda ju ei teeks. Nad möödusid kruusatatud parkimisplatsidega poodidest ja kenade valget värvi majakeste ridadest. Ülespoole vaadates nägi ta puude kohale kerkivaid kirikutorne. Enne Main Streetini jõudmist sooritas Romey järsu pöörde ja peatus Nolandi maakonna vangla sillutamata parklas. „Tulge mulle lihtsalt järele," ütles ta. Sekundi murdosa jooksul tundis Samantha tõepoolest kergendust sellest, et satub vanglasse.

Romey kannul ukse poole kõndides laskis ta pilgul ringi käia, et vaadata, kas keegi neid ei jälgi. Ja kelle pärast ta oleks tegelikult pidanud muretsema? Hoones peatusid nad kitsas ja tolmuses ooteruumis. Vasakul oli uks, millele oli šablooni abil värvitud sõna „Vangla". Romey osutas paremale ja lausus: „Istuge seal seniks, kuni ma paberid korda ajan. Ja ärge püüdkegi mingeid vigureid visata, eks ole?" Kedagi teist seal ei olnud.

„Kuhu ma läheksingi?" ütles Samantha. „Autost jäin ma ju ilma."

„Istuge lihtsalt maha ja olge vait." Samantha istus plasttoolile ja mees kadus ukse taha. Seinad olid ilmselt üsna õhukesed, sest Samantha kuulis teda ütlemas: „Mul on siin üks New Yorgi neiu, ma sain ta kätte Dunne Springis, sõitis viiekümne ühega. Kas sa suudad seda uskuda?"

Meeshääl vastas järsult: „Oh ole nüüd, Romney, jälle seesama."

„Jah. Ma sain talle jaole."

„Romey, sa pead selle jama ära lõpetama."

„Doug, ära hakka minuga uuesti peale."

Kõlasid rasked sammud, hääled vaibusid järk-järgult ja kadusid siis sootuks. Seejärel hakkasid sügavamalt vangla sisemusest kostma uued valjud ja vihased hääled. Ehkki Samantha ei saanud aru, mida räägitakse, oli ilmne, et Romeyga vaidleb vähemalt kaks meest. Mõne minuti pärast hääled vakatasid. Vangla uksest astus välja keegi sinises vormis paksuke, kes ütles: „Tervist. Kas teie olete preili Kofer?"

„Jah, olen küll," vastas Samantha tühjas ruumis ringi vaadates.

Mees andis talle juhiloa tagasi ja ütles: „Te kõigest oodake üks minut, eks ole?"

„Muidugi." Mida muud ta olekski saanud öelda?

Hääled tagapool valjenesid ja nõrgenesid ja siis jäi kõik täiesti vaikseks. Samantha saatis ühe tekstisõnumi emale, ühe isale ja ühe Blythe'ile. Kui tema laip jääbki leidmata, teavad nad vähemalt mõnda üksikasja.

Uks läks uuesti lahti ja ooteruumi sisenes noorem mees. Ta kandis luitunud teksasid, matkasaapaid ja moodsat sportkuube, lipsu aga polnud. Ta pakkus lahedalt naeratades terekätt ja sõnas: „Kas teie olete Samantha Kofer?"

„Olen küll."

Noormees tõmbas lähemale teise plasttooli, istus sellele nii, et mõlemad põlved puutusid peaaegu kokku, ja ütles: „Minu nimi on Donovan Gray. Ma olen teie advokaat ja saavutasin äsja teie vabastamise kõikidest süüdistustest. Minu soovitus on selline, et me peaksime siit võimalikult kiiresti minema kaduma." Ta ulatas kõneldes Samanthale oma nimekaardi, millele too pilgu peale viskas. Kõik paistis olevat seaduslik. Advokaadi büroo asus Bradys Main Streetil.

„Olgu pealegi, aga kuhu me lähme?" päris ta ettevaatlikult.

„Teie auto juurde tagasi."

„Aga too konstaabel?"

„Tee peal ma selgitan."

Nad tõttasid vanglast välja ja istusid kõige uuema mudeli Jeep Cherokeesse. Kui Gray mootori käivitas, hakkas kõlaritest üürgama Springsteen, ja ta lülitas selle kiiresti välja. Samantha meelest jäi ta vanuselt kuhugi kolmekümne viie ja neljakümne vahele ning tal olid tumedad kahujuuksed, vähemalt kolme päeva vanune habemetüügas ja tõmmud nukrad silmad. Kui nad parklast välja tagurdasid, ütles Samantha: „Oodake, ma pean mõnele inimesele sõnumi saatma."

„Muidugi. Mõne miili jooksul on meil veel hea levi."

Samantha läkitas emale, isale ja Blythe'ile teate, et ta ei viibi enam vanglas ja asjad näivad paremaks muutuvat niivõrd, kui see on olusid arvestades võimalik. Ärge veel muretsege. Ta tunneb ennast praegusel hetkel turvalisemalt. Hiljem ta helistab ja selgitab.

Kui linn oli selja taha jäänud, hakkas advokaat rääkima: „Romey ei ole tegelikult politseinik, konstaabel ega üldse keegi, kellel oleks mingisugust võimu. Esimene asi, millest te peate aru saama, on see, et tal ei ole seal üleval kõik korras ja mõned kruvid logisevad. Võib-olla rohkem kui mõned. Ta on alati tahtnud šerifiks saada ning seetõttu tunneb ta vahetevahel kihku patrullima minna ja alati sinna Dunne Springi kanti. Kui te sealt läbi sõidate ja olete teisest osariigist, siis paneb Romey seda tähele. Kui numbrimärk viitab näiteks Tennesseele või Põhja-Carolinale, ei hakka Romey teid tülitama. Aga kui te olete põhjast, läheb Romey elevile ja võib teha seda, mida ta tegi teiega. Ta

arvab päris tõega, et hooletuid autojuhte ning iseäranis New Yorgi ja Vermonti omi vanglasse tirides teeb ta head."

„Miks keegi teda ei takista?"

„Oi, me ju püüame takistada. Kõik karjuvad tema peale, aga ööpäev läbi ei ole tal võimalik silma peal hoida. Tavaliselt ta lihtsalt peatab mõne valesti sõitnud vaese vennikese New Jerseyst, ajab talle kohutava hirmu nahka ja laseb siis minema. Keegi ei saagi sellest teada. Kuid mõnikord ilmub Romey vanglasse kellegagi, kelle ta on kinni võtnud, ja nõuab, et too luku taha pandaks."

„Ma ei usu seda."

„Ta ei ole kunagi kellelegi haiget teinud, aga…"

„Ta tulistas teise autojuhi suunas. Mu kõrvad kumisevad senimaani."

„Heakene küll – vaadake, ta on peast põrunud, nagu suur osa siinsetest inimestest."

„Pange ta siis ise luku taha. Kindlasti on olemas ebaseaduslikku vabaduse võtmist ja inimröövi käsitlevad seadused."

„Tema nõbu on šerif."

Samantha tõmbas sügavalt hinge ja raputas pead.

„See on tõsi. Tema nõbu on olnud pikka aega meie šerif. Romey tunneb selle pärast suurt kadedust. Korra ta isegi kandideeris šerifi vastu. Sai kogu maakonna peale kümmekond häält ja see viis ta tõeliselt endast välja. Ta hakkas jänkisid vasakul ja paremal kinni pidama, kuni saadeti mõneks kuuks haiglasse."

„Saatke ta jälle sinna."

„See ei ole sugugi nii lihtne. Tegelikult teil vedas, et ta teid omaenda vanglasse ei viinud."

„*Omaenda* vanglasse?"

Donovan muigas ja nautis oma jutustust. „Ojaa. Umbkaudu viis aastat tagasi leidis Romey vend nende suguvõsa talu aida tagant Ohio numbrimärkidega uusima mudeli sedaani. Ta vaatas ringi, kuulis kära ja avastas hobusetallist tolle Ohio selli, kes oli sinna kinni pandud. Tuli välja, et Romey oli talli kanavõrgu ja okastraadiga täiendanud ning vaene mees oli viibinud seal juba kolm päeva. Toitu oli tal küllaga ja ta

tundis ennast üsna mugavalt. Ta ütles, et Romey käis teda mitu korda päevas vaatamas ega oleks saanud rohkem meeldivamalt käituda."

„Te mõtlesite selle ise välja."

„Ei mõelnud. Romeyl olid rohud otsa saanud ja ta elas läbi raskeid aegu. Lood kippusid kurjaks minema. Too Ohio sell lõi põrgulärmi ja palkas advokaadid. Nad süüdistasid Romeyt ebaseaduslikus vabaduse võtmises ja terves portsus muudes asjades, kuid ei jõudnud sellega kuhugi välja. Peale tolle patrullauto ei ole tal mingit muud vara, nii et tsiviilhagi oleks olnud tulutu. Nad nõudsid visalt, et ta antaks kohtu alla seoses inimröövi ja muu sellesarnasega, nii et viimaks tunnistas Romey ennast väiksemates asjades süüdi. Ta saatis kolmkümmend päeva mööda vangimajas – mitte omaenda vanglas, vaid maakonna omas – ning saadeti siis ülesputitamiseks osariigi vaimuhaiglasse. Tegelikult ta ei ole paha poiss."

„Südametemurdja."

„Kui aus olla, siis on mõned teised siitkandi politseinikud ohtlikumad. Minule Romey meeldib. Ma ajasin korra üht tema onu asja. Meta värki."

„Meta?"

„Kristalne metamfetamiin. Kivisöe järel toob see siinmail sisse tõenäoliselt kõige rohkem raha."

„Kas ma tohin teilt küsida midagi pealtnäha veidi isiklikku?"

„Muidugi. Ma olen teie advokaat ja te võite küsida mida tahes."

„Miks teil on vahekonsoolil püstol?" Samantha osutas peaga oma vasaku küünarnuki alla konsoolile. Seal oli kõikidele nähtaval üsna suur musta värvi püstol.

„See on seaduslik relv. Ma kogun endale oma tööga palju vaenlasi."

„Milliseid vaenlasi?"

„Ma annan söefirmasid kohtusse."

Samantha oletas, et selgitamine võtaks üksjagu aega, nii et ta hingas sügavalt sisse ja jälgis teed. Pärast Romey seiklustest pajatamist näis Donovan olevat rahul vaikuse nautimisega. Samantha taipas, et mees pole esitanud enesestmõistetavat küsimust selle kohta, mida ta siin Nolandi maakonnas õige teeb. Thacki silla juures sooritas Donovan keset teed tagasipöörde ja peatas auto Priuse taga.

Samantha lausus: „No nii – kas ma võlgnen teile ka mingisuguse honorari?"

„Kindel see. Tassi kohvi."

„Kohvi siin?"

„Ei, linnas on üks mõnus kohvik. Mattie on kohtus ja tõenäoliselt kuni kella viieni kinni, nii et teil on vaja aega surnuks lüüa."

Samantha oleks tahtnud midagi öelda, kuid ei leidnud õigeid sõnu. Donovan jätkas: „Mattie on minu tädi. Tema tõttu ma juurakooli läksingi ja ta aitas mul selle läbi teha. Ma töötasin tema kliinikus nii üliõpilasena kui ka kolm aastat pärast seda, kui ma advokaadikutse kätte sain. Nüüd ma tegutsen iseseisvalt."

„Ja Mattie rääkis teile, et ma ilmun vestlusele?" Ta märkas esimest korda laulatussõrmust mehe sõrmes.

„See oli kokkusattumus. Ma astun sageli hommikul vara tema kontorist läbi, et kohvi juua ja juttu puhuda. Ta mainis kõiki neid meili teel tulnud taotlusi New Yorgi advokaatidelt, kes juhtumisi otsivad võimalust töötada heategijana, ja ütles, et üks nendest võib täna vestlusele ilmuda. Tegelikult on meiesuguste advokaatide jaoks siin üksjagu lõbus näha, kuidas suurfirma juristid mägede – meie mägede – pärast võidu jooksevad. Siis aga juhtusin ma parajasti vanglas ühe kliendi juures olema, kui teie sõber Romey uue trofeega platsi ilmus. Ja siin me nüüd olemegi."

„Ma ei kavatsenud Bradysse tagasi minna. Kui aus olla, siis kavatsesin ma tollel pisikesel punasel autol otsa ringi keerata ja kaduda siit kus kurat."

„Noh, vähendage siis Dunne Springist läbi sõites kiirust."

„Ärge muretsege."

Järgnes paus, mille vältel nad silmitsesid Priust, ja siis ütles Donovan: „Olgu pealegi, ma teen teile ise kohvi välja. Minu arvates te naudite kohtumist Mattiega. Ma ei heidaks lahkumist teile ette, kuid esmamuljed on sageli ekslikud. Brady on meeldiv linn ja Mattiel on palju kliente, kellele teie abi marjaks ära kuluks."

„Ma ei võtnud püstolit kaasa."

Mees naeratas ja sõnas: „Ka Mattie ei kanna relva kaasas."

„Mis advokaat ta siis on?"

„Ta on suurepärane advokaat, kes on täielikult pühendunud oma klientidele, kellest ükski ei suuda talle selle eest tasuda. Te kasvõi katsetage korra. Vähemalt rääkige temaga."

„Minu eriala on Manhattani pilvelõhkujate rahastamine. Ma ei ole kindel, et olen sobilik selle mis tahes töö jaoks, mida Mattie teeb."

„Te saate selle kiiresti selgeks ja hakkate armastama, sest aitate niisuguseid inimesi, kes teid vajavad ja kellel on tõelised mured."

Samantha tõmbas sügavalt hinge. Vaist ütles talle: „Põgene!" Aga kuhu põgeneda? Ja tema seiklushimu veenis teda seda linna vähemalt veel korra vaatama. Kui tema advokaat kannab püstolit, siis peaks tal ju teatav kaitse olemas olema?

„Olen nõus," ütles ta. „Pidage seda oma honorariks."

„Heakene küll, sõitke siis minu järel."

„Kas ma peaksin Romey pärast muretsema?"

„Ei pea, ma rääkisin temaga jutud maha. Ja rääkis ka tema nõbu. Lihtsalt püsige mul sabas."

Kiire ekskursioon linna südames tõi nähtavale kuue kvartali jagu möödunud sajandivahetusest pärit hooneid, kusjuures iga neljas nendest oli tühi ja varustatud aknale kleeplindiga kinnitatud sildiga „Müüa". Donovani advokaadibüroo asus kahekorruselises suurte akendega majas, mille seinale oli väikeste tähtedega värvitud tema nimi. Teiselt korruselt eendus kõnnitee kohale rõdu. Tänava vastaspoolel kolme kvartali kaugusel asus endine rauakaupade pood, kus nüüd oli leidnud endale peavarju Mäetööliste Õigusabikliinik. Päris läänepoolses otsas seisis kena kohtuhoone, milles pesitses suurem osa Nolandi maakonda juhtivatest inimestest.

Nad astusid Brady Grilli ja valisid ühe laua tagaseina ääres. Kui nad selle poole kõndisid, heitsid kolm meest pilke Donovani suunas, kes aga paistis neid mitte märkavat. Ettekandja tõi neile kohvi. Samantha kummardus lähemale ja sõnas tasakesi: „Te vist ei meeldi nendele kolmele mehele seal. Kas te tunnete neid?"

Donovan vaatas korraks üle õla, noogutas siis ja ütles: „Ma tunnen

Bradys kõiki ja arvan, et vahest nii umbes pooled nendest vihkavad mind. Nagu ma ju ütlesin, annan ma kohtu alla söefirmasid, ja süsi on siitkandi suurim tööandja. Kogu Apalatšimaa suurim tööandja."

„Ja miks te neid kohtu alla annate?"

Advokaat muigas, rüüpas sõõmu kohvi ja vaatas kella. „Selle selgitamise peale võib aega minna."

„Ma ei ole just nii väga hõivatud."

„No hüva – söefirmad või igatahes suurem osa nendest tekitavad palju probleeme. On ka paar korralikku, kuid enamasti ei hooli nad keskkonnast ega omaenda töötajatest mitte kübetki. Kivisöe kaevandamine on räpane äri ja on seda alati olnud. Aga tänapäeval on kõik tunduvalt hullem. Kas te olete kuulnud midagi mäeharjade eemaldamisest?"

„Ei ole."

„Seda on nimetatud ka vaalkaevandamiseks. Kivisütt hakati siinmail kaevandama üheksateistkümnendal sajandil. Seda tehti allmaakaevandamisega, mille puhul puuritakse mägedesse kaevanduskäigud ja süsi tuuakse välja. Sellest ajast saadik on kaevandamine olnud siinne eluviis. Minu vanaisa oli kaevur ja tema isa oli kaevur. Minu enda isaga on teised lood. Igatahes 1920. aastail oli siinsetes söemaardlates Pennsylvaniast kuni Tennesseeni 800 000 söekaevurit. Kivisöe kaevandamine on ohtlik töö ning selle ajalugu kubiseb töölisrahutustest, ametiühingute võitlustest, vägivallast, korruptsioonist ja kõikvõimalikest draamadest. Alati oli tegemist allmaakaevandamisega, mis ongi traditsiooniline kaevandamisviis. See on väga tööjõumahukas. 1970. aasta paiku jõudsid söefirmad otsusele, et nad võivad ju kasutada hoopis vaalkaevandamist ja säästa niiviisi tööjõukuludelt miljoneid. Avakaevandamine on allmaakaevandamisest palju odavam, sest vajab märksa vähem töölisi. Tänapäeval on järel kõigest 80 000 söekaevurit ja pooled nendest töötavad maa peal."

Ettekandja kõndis neist mööda ja Donovan pidas viivu vahet. Ta jõi lonksu kohvi, laskis pilgul hooletult ringi käia, ootas ära, kuni ettekandja oli eemaldunud, ja jätkas siis: „Mäeharjade eemaldamine ei ole midagi muud kui vaalkaevandamine steroidide abiga. Apalatšides esineb kivisüsi kihtidena, mis on nagu tordikihid. Kõige peal on mets, siis tuleb muld, seejärel kivimikiht ja lõpuks söekiht. Selle paksus võib olla neli jalga, aga võib ka olla kakskümmend jalga. Kui söefirma on saanud loa avakaevandamiseks, siis ta sõna otseses mõttes ründab mäge kõikvõimalike raskete masinatega. Kõigepealt eemaldatakse lageraiega puud ja see on täielik metsa hävitamine, ilma et püütakski päästa väärislehtpuude puitu. See lükatakse maa skalpeerimisel buldooseriga lihtsalt minema. Sedasama tehakse ka mullaga, mis ei ole siin just väga paks. Järgmisena tuleb kivimikiht, mis õhitakse. Puud, muld ja kivid lükatakse sageli mägede vahele orgudesse, mis tekitab niinimetatud täidetud orge. Nendest kaovad taimed, loomad ja looduslikud vooluveekogud. See kujutab endast veel üht keskkonnakatastroofi. Allavoolu elavate inimeste elu keeratakse lihtsalt lõplikult kihva. Ja nagu te siin teada saate, elame me kõik allavoolu."

„Ja kas see on seaduslik?"

„On ja ei ole ka. Vaalkaevandamine on föderaalseadusega lubatud, kuid tegelikult koosneb see protsess ebaseaduslikest tegevustest. Meil on kauaaegsed ja inetud kogemused sellest, kuidas seadusandjad ja seaduste järgimise üle valvajad on söefirmadega liiga palju semutsenud. Tegelikkus on alati ühesugune – söefirmad kõnnivad maast ja inimestest toore jõuga üle, sest neil on raha ja võim."

„Lähme tordi juurde tagasi. Te jõudsite söekihini."

„No hüva – kui kivisüsi on leitud, tuuakse mängu uued masinad, süsi kaevatakse välja, veetakse minema ja jätkatakse lõhkamistöid kuni järgmise söekihini. Mäe ülemise viiesaja jala hävitamine ei ole sugugi ebatavaline asi. Selleks läheb vaja suhteliselt vähe töölisi. Väike meeskond suudab hävitada mäe kõigest mõne kuuga." Ettekandja valas nende tassid uuesti täis ja Donovan jälgis seda vaikides, ilma et oleks naisest üldse välja teinud. Kui ta oli ära läinud, kallutas advokaat ennast veidi ettepoole ja ütles: „Veoautodega minema veetud sütt pestakse ja see on järgmine loodusõnnetus. Kivisöe pesemisel tekib must muda, mis sisaldab mürgiseid kemikaale ja raskmetalle. Niisugust muda tuntakse ka lobri nime all – seda mõistet te kuulete veel sageli. Kuna lobrit ei ole võimalik kõrvaldada, ladustavad söefirmad seda

muldtammide taha settetiikidesse ehk lobritiikidesse. Need asjandused on rajatud lohakalt ja vastutustundetult ning purunevad ühtepuhku. Tagajärjed on katastroofilised."

„Kui kaua seda seal basseinides hoitakse?"

Donovan kehitas õlgu ja vaatas ringi. Ta ei olnud närviline ega pelglik. Ta lihtsalt ei tahtnud, et tema juttu kuuldaks. Ta oli rahulik ja hääldas sõnu selgesti, kuigi mägilastele omaselt kerge ninatooniga, ning Samanthat lummasid nii tema jutustus kui ka tõmmud silmad.

„Lobri ladustatakse igaveseks. Keegi ei hooli sellest. Seda hoitakse seni, kuni tamm puruneb ning mäest voolab alla kodudesse, koolidesse ja linnadesse mürgise kõntsa tulv, mis hävitab kõik. Te olete ju kuulnud kuulsast Exxon Valdezi lekkest, kui tanklaev sõitis Alaskas karile. Neitsilikult puhtasse vette voolas kolmkümmend miljonit gallonit toornaftat. See oli mitme nädala jooksul esiküljeuudis ja kogu riik oli nördinud. Kas te mäletate kõiki neid musta sopaga kaetud saarmaid? Aga ma võiksin kihla vedada, et te ei ole kuulnud Martini maakonna lekkest, mis oli kõige suurem keskkonnakatastroof ida pool Mississippit? See leidis aset kaheksa aastat tagasi Kentuckys, kui üks lobritiik purunes ja 300 miljonit gallonit muda voolas orgu. Kümme korda rohkem kui Valdezilt, aga riigi jaoks ei olnudki see üldse mingi sündmus. Kas te teate, miks ei olnud?"

„No miks siis?"

„Sest see on Apalatšimaa. Söefirmad hävitavad meie mägesid, linnu, kultuuri ja elusid, aga lugusid sellest ei tule."

„Miks nood tegelased teid siis nii väga vihkavad?"

„Sest nende meelest on vaalkaevandamine hea asi. See annab tööd, kuid tööd on siinkandis vähe. Nad ei ole halvad inimesed, vaid lihtsalt halvasti informeeritud ja eksiteele viidud. Mäeharjade eemaldamine tapab meie kogukondi. Juba ainuüksi see tegevus on likvideerinud kümneid tuhandeid töökohti. Plahvatused, tolm, muda ja üleujutused sunnivad inimesi oma kodust lahkuma. Teed ei ole mäest alla kihutavate suurte veoautode tõttu ohutud. Ma olen viimase viie aasta jooksul andnud sisse viis hagi seoses surma põhjustamisega, kui üheksakümnetonnise söekoormaga autod inimesi laiaks litsusid. Paljud linnad on lihtsalt õhku haihtunud. Söefirmad ostavad sageli ümbritsevad elumajad ära ja lammutavad need. Kõikide söepiirkonna maakondade elanike arv on viimase kahekümne aastaga vähenenud. Ometigi arvavad paljud inimesed ja sealhulgas ka nood kolm härrasmeest seal, et mõni üksik töökoht on ikka parem kui mitte ühtegi."

„Miks teil siis püstol kaasas on, kui nad on härrasmehed?"

„Sest on teada, et mõned söefirmad palkavad ametisse pätte. See on hirmutamine või midagi hullemat ning midagi uut selles ei ole. Kuulge, Samantha, ma olen söepiirkonna laps ja võiksin teile tundide kaupa rääkida lugusid Suure Söe verisest ajaloost."

„Kas te kardate tõepoolest oma elu pärast?"

Donovan pidas vahet ja vaatas viivuks teisale. „New Yorgi linnas pandi mõõdunud aastal toime tuhat mõrva. Kas teie kardate oma elu pärast?"

„Tegelikult ei karda."

Mees naeratas, noogutas ja ütles: „Seesama siinpool. Meil oli eelmisel aastal kolm surmajuhtumit, mis olid kõik seotud metaga. Tuleb lihtsalt olla ettevaatlik." Tal hakkas taskus telefon värisema ja ta võttis selle välja. Tekstisõnumi läbi lugenud, lausus ta: „See on Mattie. Ta on kohtust ära tulnud ja jälle kontoris ning nõus teid vastu võtma."

„Oodake nüüd – kuidas ta teadis, et ma olen koos teiega?"

„Samantha, see linn on väike."

6

Nad sammusid üheskoos mööda kõnniteed kuni Donovani büroo-ni, kus nad teineteisel kätt surusid. Samantha tänas teda tasuta töö eest enda advokaadina ja lisas komplimendi selle puhul, et töö sai tehtud hästi. Ja lubas, et kui ta otsustab mõneks kuuks linna jääda, siis söövad nad kunagi Brady Grillis lõunat.

Kell oli juba peaaegu viis, kui ta vales kohas üle tänava tõttas, oodates poolenisti, et ta selle eest vahi alla võetakse. Ta heitis pilgu läänekaarde, kus mäed juba õhtueelse päikese kiiri tõkestasid. Tema sisenemist õigusabikliiniku kila-kola täis eesruumi saatis kellukesehelin. Vastuvõtulaua väljanägemine andis mõista, et harilikult on siin keegi, kes telefonikõnedele vastab ja kliente tervitab, kuid antud hetkel oli eesruum tühi. Ta vaatas ringi, ootas ja tutvus ümbrusega. Büroo põhiplaan oli lihtne – kitsas koridor kulges otse selle keskel, mis oli kunagi olnud linnakese rauakaupluse toimekas kuningriik. Kõik nägi välja ja tundus vana ja tublisti kasutatud. Seinteks olid lubjatud vahepaneelid, mis ei ulatunud täielikult vaskplaatidest laeni. Põrandaid kattis õhuke narmendav vaip. Mööbel, vähemalt vastuvõturuumis, kujutas endast täiturult pärit ja omavahel sobimatute ülejääkide kogumit. Seintel esitleti siiski kohalike kunstnike huvitavaid õli- ja pastellmaale, mis kõik olid müügis väga mõistliku hinna eest.

Kunst. Scully & Pershingi osanikud olid pidanud mullu maha sõja sisekujundaja ettepaneku pärast kulutada kaks miljonit dollarit mingisugustele nõutuks võtvatele avangardmaalidele, mida kavatseti panna üles firma peavestibüüli. Sisekujundaja lasti lõpuks lahti, maalid unustati ja see raha jagati välja lisadividendidena.

Poole koridori peal avanes üks uks ning sealt astus välja lühike jässakavõitu paljasjalgne naine. „Teie olete ilmselt Samantha," ütles naine tema poole kõndides. „Mina olen Mattie Wyatt. Nagu ma aru saan, võttis Nolandi maakond teid vastu üsna ebaviisakalt. Palun väga vabandust."

„Mul on hea meel teiega kohtuda," sõnas Samantha Mattie ninaotsal turritavate ereroosade kandiliste raamidega lugemisprillide poole

vaadates. Prillide roosa värvi paarimeesteks olid lühikeste, salkudena turris ja erevalgeks värvitud juuste roosad tipud. Sellist pilti ei olnud Samantha kunagi varem näinud, kuid vähemalt siin avaldas see muljet. Muidugi oli ta näinud Manhattanil palju veidrama välimusega inimesi, aga juristide hulgas küll mitte.

„Tulge siia," ütles Mattie teda kabineti poole viibates. Kui nad olid sisse astunud, sulges ta ukse ja lausus: „Too põrunud Romey peab vist enne kellelegi viga tegema, kui šerif midagi ette võtab. Palun väga vabandust. Võtke istet."

„Pole midagi. Minuga on kõik korras ja nüüd on mul olemas lugu, mida ma jutustan kindlasti veel palju aastaid."

„Jutustategi ja kui te siia jääte, siis koguneb teile veel ohtrasti lugusid. Kas te kohvi soovite?" Mattie vajus pealtnäha laitmatult korras kirjutuslaua taga kiiktooli.

„Tänan, aga ei soovi. Ma jõin äsja kohvi teie õepojaga."

„Jah, muidugi. Ma olen nii rõõmus, et te Donovaniga tuttavaks saite. Ta on üks siitkandi heledaid laike. Teate, ma kasvatasin ta sama hästi kui ise üles. Traagiline perekond ja nii edasi. Ta on jäägitult oma tööle pühendunud ning kas te ei arva, et ka üsna kena vaadata?"

„Ta on meeldiv," ütles Samantha ettevaatlikult, sest ei soovinud Donovani välimust kommenteerida ja oli kindlalt otsustanud tema perekonna tragöödiast eemale hoiduda.

„Igatahes siin me omadega oleme. Homme peaksin ma kohtuma veel ühe Wall Streeti hüljatuga ja siis ongi kõik. Teate, mul ei ole nende vestluste jaoks kuigi palju aega. Ma sain täna veel neli meili ega vasta neile enam. Ma vaatan selle mehe homme üle ning siis tuleb meie nõukogu kokku ja valib võitja."

„Olgu siis nii. Kes sinna nõukogusse kuuluvad?"

„Põhiliselt koosneb see Donovanist ja minust. Annette on veel üks siitkandi advokaat ja teda oleks kutsutud neid vestlusi läbi viima, kuid ta ei ole praegu linnas. Me töötame üpris kiiresti, bürokraatiat ei ole kuigi palju. Millal te alustada saate, kui me peaksime otsustama teiega edasi minna?"

„Ma ei tea. Asjad edenevad kaunis kähku."

„Ma arvasin, et teil ei ole praegusel ajal just väga palju tegemist."

„Vastab tõele. Arvatavasti saan ma alustada pigem varem kui hiljem, aga ma mõtleksin meelsasti päeva või paar selle üle järele," ütles Samantha, püüdes lõdvestuda jäigal puutoolil, mis vajus viltu, kui ta hingas. „Ma lihtsalt ei ole kindel, et…"

„Olge pealegi, see sobib. Minu meelest ei muudaks uus stažöör siin suurt midagi. Teate, meil on neid varemgi olnud. Tegelikult oli meil mõni aeg tagasi kaks aastat üks väljaõppinud inimene, kes oli sündinud söemaardlate piirkonnas ja käinud Stanfordi õigusinstituudis ning läks siis tööle Philadelphia suurfirmasse."

„Mida see mees siin tegi?"

„See oli naine. Ta nimi oli Evelyn ning ta tegeles musta kopsutõve ja kaevandamisohutusega. Kõva töörügaja ja väga helge peaga, aga siis oli ta kahe aasta pärast läinud ja jättis meile terve pataka lõpetamata toimikuid. Oleks huvitava teada, kas temagi on nüüd tänaval. Seal põhjas on ilmselt kohutavad lood."

„On küll. Andke mulle andeks, proua Wyatt, et ma niiviisi ütlen, aga…"

„Kutsu mind Mattieks."

„Hea küll, Mattie, aga mõte stažöörist ei paista sind just ülearu elevile ajavat."

„Oi, anna andeks. Palun vabandust. Ei, meil on päris tõega vaja kogu seda abi, mida me saame. Nagu ma sulle juba telefoni teel rääkisin, ei tunta siin õigusalaste muredega vaestest inimestest puudust. Nad ei saa endale advokaadi palkamist lubada. Tööpuudus on suur, meta tarvitamine veelgi suurem ja inimeste altvedamiseks uute viiside leiutamisel on söefirmad nutikad. Usu mind, kullake, meil läheb vaja kogu seda abi, mida me saame."

„Mida ma tegema hakkan?"

„Kõike, alates telefonikõnedele vastamisest ja meilide avamisest kuni hagide esitamiseni föderaalkohtule. Sinu elulookirjeldus ütleb, et sul on tegevusluba nii Virginias kui kä New Yorgis."

„Ma töötasin pärast õigusinstituuti Washingtonis kohtuametnikuna ja tegin advokaadieksami Virginias."

„Kas sa oled viimase kolme aasta jooksul mõnda kohtusaali seestpoolt näinud?"

„Ei ole."

Mattie kõhkles viivu, nagu oleks kokkulepe võinud seetõttu sündimata jääda. „Noh, siis on sul vist mõnes mõttes vedanud. Arvatavasti ei ole sa ka vanglas käinud?"

„Lisaks tänasele rohkem ei ole."

„Ah jaa, õige küll. Palun taas vabandust. Sa oled kiire taipamisega. Millist tööd sa New Yorgis tegid?"

Samantha tõmbas sügavalt hinge ja mõtles sellele, kuidas ta saaks küsimusele vastamisest ausa näoga kõrvale puigelda. Tal ei jätkunud aga leidlikkust ja ta ütles: „Ma olin ärikinnisvara peal, mis on tegelikult üsna tüütu värk. Uskumatult tüütu. Me esindasime punti ebameeldivaid rikkureid, kes ehitavad idarannikul ja peamiselt New Yorgis kõrghooneid. Keskastme töötajana saatsin ma tavaliselt oma aega mööda sellega, et vaatasin läbi rahastamiskokkuleppeid pankadega – need on paksud lepingud, mille keegi peab koostama ja üle kontrollima."

Mattie silmad kostitasid teda kohe nende roosade kandiliste raamide kohalt sulaselget kaastunnet väljendava pilguga. „Kõlab kohutavalt."

„Oligi kohutav ja on vist ka praegu."

„Kas sa tunned kergendust, et oled selle juurest minema pääsenud?"

„Mattie, kui aus olla, siis ma ei tea, mida ma tunnen. Kuu aega tagasi rabelesin ma selles rottide võidujooksus kaasa lipata ning trügisin teisi küünarnukkidega kõrvale ja mind trügiti kõrvale, kui me seal kihutasime millegi poole – mulle ei tule enam isegi meelde, mis see oli. Väljas oli küll tumedaid pilvi, aga me olime liiga hõivatud, et neid märgata. Siis läks Lehman hingusele ja kaks nädalat hiljem kartsin ma iseenda varjugi. Me tegime veelgi rohkem tööd lootuses, et keegi paneb seda tähele ja et sada tundi nädalas päästab meid seal, kus ühekssakümmend ei päästaks. Kuid äkitselt oli kõik läbi ja meid heideti tänavale. Mitte mingit lahkumishüvitist ega midagi. Mitte midagi peale paari lubaduse, millest minu kahtlustuste kohaselt ei hakka keegi kinni pidama."

Mattie nägi välja nii, nagu oleks ta nutma hakkamas. „Kas sa läheksid tagasi?"

„Praegusel hetkel ma ei tea seda. Arvatavasti ei läheks. See töö ei meeldinud mulle, ei meeldinud ka suurem osa inimesi firmas ja kohe kindlasti ei meeldinud kliendid. Kurb küll, aga suurem osa mulle tuttavaid juriste tunneb ennast niisamuti."

„Noh, kullake, meie siin Mäetööliste Õigusabikliinikus armastame oma kliente ja nemad armastavad meid."

„Ma olen kindel, et nad on märksa meeldivamad kui need, kellega mina tegelesin."

Mattie heitis pilgu oma kellale, mis kujutas endast rohelise vinüülribaga randmele seotud erekollast numbrilauda, ja ütles: „Mis sul täna õhtul kavas on?"

Samantha kehitas õlgu ja raputas pead. „Nii kaugele ette ei ole ma mõelnud."

„Noh, öösel Washingtoni tagasi sõita sa igatahes ei saa."

„Kas Romey töötab öövahetuses? Kas teed on ohutud?"

Mattie kihistas naerda ja lausus: „Teed on ohtlikud. Sa ei tohi minna. Alustame õhtusöögist ja liigume sealt edasi."

„Ei, tõsiselt, ma ei saa…"

„Samantha, see on rumal jutt, sa oled nüüd Apalatšides sügaval keset mägesid ja me ei saada külalisi õhtusöögi ajal tagasi. Minu maja on kohe nurga taga ja minu mees on suurepärane kokk. Joome etikul ühe napsi ja räägime sellest värgist. Ma jutustan sulle kõigest, mida sul on vaja Brady kohta teada."

Mattie leidis oma kingad üles ja pani kontori lukku. Ta ütles, et Prius on Main Streetil, kuhu see on pargitud, väljaspool ohtu. „Mina käin tööl jala," sõnas Mattie. „See on minu peaaegu ainus kehakarastus." Kauplused ja kontorid olid suletud. Kaks kohvikut pakkusid hõredale rahvahulgale varajast õhtusööki. Nad kõmpisid kõnniteel olevatest lastest ja välisuksel seisatunud naabritest möödudes mäest üles. Kahe kvartali pärast keerasid nad Third Streetile, mis kujutas endast sajandivahetusest pärit korralike, peaaegu ühesuguste valge etiku ja viilkatusega punasest tellisest elamute rida. Samantha oleks tahtnud

teele asuda ja tõtata tagasi Abingdoni, kus ta oli märganud ristmiku lähedal mitut ketimotelli. Aga Mattie külalislahkusest ei olnud mitte mingisugusel viisil võimalik viisakalt ära öelda.

Kui Chester Wyatti Samanthale tutvustati, istus ta kiiktoolis ja luges ajalehte. „Ma rääkisin talle, et sa oled oivaline kokk," ütles Mattie.

„See tähendab vist, et õhtusöögi valmistan mina," kostis mees muiates. „Tere tulemast."

„Ja ta on nälga suremas," ütles Mattie.

„Mis sulle meeldiks?" päris Chester.

„Minule kõlbab kõik," ütles Samantha.

Mattie lausus: „Kuidas oleks küpsetatud kana riisiga Hispaania moodi?"

„Just nimelt seda mõtlesin ka mina," ütles mees. „Kas kõigepealt klaasike veini?"

Nad jõid nende ümber maad võtvas pimeduses tund aega punast veini. Samantha rüüpas aeglaselt, püüdes mitte liiale minna, sest ta oli mures Nolandi maakonnast minema sõitmise pärast. Hotelle ega motelle ei paistnud Bradys olevat ja linna allakäigule viitavat ilmet arvestades kahtles ta, kas siin olekski mõnda sobivat öömaja. Ta kuulas vestluse käigus viisakalt siit-sealt maad ja sai teada, et Wyattidel on kaks täiskasvanud last, kes panid pärast kõrgkooli lõpetamist siitkandist plehku. Oli ka kolm lapselast, kellega nad kohtusid üksnes harva. Donovan oli neile otsekui poja eest. Chester oli pensionil postitöötaja, kes oli aastakümneid maakohtadesse kirju kätte viinud ja tundis siin kõiki. Nüüd töötas ta vabatahtlikuna ühes keskkonnakaitserühmituses, mis jälgis vaalkaevandamist ja esitas kaebusi tosinkonnale bürokraatlikule asutusele. Tema isa ja vanaisa olid olnud söekaevurid. Mattie isa töötas peaaegu kolmkümmend aastat allmaakaevanduses, misjärel suri kuuekümneühesena musta kopsutõve kätte. „Mina olen praegu kuuekümneühene," ütles Mattie. „See oli kohutav."

Naised istusid ja ajasid juttu, Chester aga sõelus kana valmimist kontrollimas käies köögi vahet ja kallas veini. Kui ta jälle korra ära oli, ütles Mattie: „Ära muretse, kullake, meil on teine magamistuba ülemas."

„Ei, tõesti, ma..."

„Palun, ma nõuan seda. Usu mind, linnas ei ole ühtki korralikku hotelli. On paar kohtamisurgast, kus võetakse tunnitasu, aga needki pannakse varsti kinni. Seda on vist kurb nentida. Vanasti hiilisid inimesed keelatud seksi jaoks motelli, nüüd nad aga lihtsalt kolivad kokku ja mängivad kodu."

„Nii et seksi siin ikka on?" küsis Samantha.

„Ma loodan seda. Minu emal oli seitse last, Chesteri emal kuus. Millegi muuga pole siin suurt tegelda. Ja praegusel aastaajal ehk septembris ja oktoobris tuleb neid nagu küülikuid."

„Miks?"

„Vahetult pärast jõule oli suur torm."

Chester astus võreukse vahelt välja ja päris: „Millest te kõnelete?"

„Seksist," ütles Mattie. „Samanthale oli üllatuseks, et siinsed inimesed seksivad."

„Mõned seksivad," ütles mees.

„Nii ma olen kuulnud jah," kostis Mattie muiates vastu.

„Mina seksiteemat üles ei võtnud," sõnas Samantha ennast kaitstes, „Mattie mainis, et teil on selleks ööks olemas teine magamistuba."

„On küll ja see on tervenisti sinu päralt. Sa lihtsalt hoia oma uks lukus ja meil ei tule mingeid pahandusi," ütles Chester majja kadudes.

„Usu mind, ta on täiesti ohutu," sosistas Mattie.

Donovan saabus teresõna ütlema ja äsjane osa vestlusest jäi tal õnnelikul kombel kuulmata. Ta elas „maal ühel mäel" ja oli teel büroost koju. Ta keeldus pakutud veinist ja läks ligikaudu veerand tunni pärast minema. Ta paistis olevat hajameelne ja ütles, et on väsinud.

„Vaesekene," ütles Mattie, kui ta oli ära läinud. „Ta läks naisest lahku. Naine kolis Roanoke'i tagasi koos viieaastase tütrega, kes on küllap kõige ilusam lapsuke, keda sa oma eluajal näha võid. Ta abikaasa Judy ei kohanenudki eluga siin mägedes ja tal sai lihtsalt kõrini. Minul ei ole selle üle hea meel, aga sinul, Chester?"

Chester ütles: „Tegelikult ei ole. Judy on imetore inimene, kuid ta ei tundnud ennast siin kunagi õnnelikuna. Ja kui see häda peale hakkas, siis ta just nagu murdus. Siis ta läkski minema."

Sõna „häda" jäi mõneks sekundiks õhku rippuma ja kui mõlemad Wyattid olid otsustanud selle teema käsitlemise lõpetada, ütles Chester: „Õhtusöök on valmis." Samantha järgnes neile kööki, kuhu oli kaetud laud kolmele. Chester tõstis pliidi juures toitu ette – selleks olid aurav kana riisiga ja kodused kuklid. Mattie asetas laua keskele salatikausi ja valas suurest plastkannust vett. Veini oli serveeritud ilmselt juba piisavalt.

„Lõhnab isuäratavalt," ütles Samantha tooli lauast eemale tõmmates ja istet võttes.

„Tõsta endale salatit," sõnas Mattie kuklile võid määrides. Nad hakkasid sööma ja vestlus soikus viivuks. Samantha tahtis hoida juttu mitte enda, vaid nende teemadel, kuid Chester ütles veel enne, kui ta neist ette jõudis: „Samantha, räägi meile oma perekonnast."

Samantha naeratas ja lausus viisakalt: „Noh, mul pole suurt midagi rääkida."

„Oh, me aitame sind," ütles Mattie naerdes. „Sa kasvasid üles Washingtonis, eks ju? See oli vist huvitav."

Ta võttis läbi üksnes kõige olulisema – kahe ambitsioonika juristi ainus laps, kasvamine privilegeeritud oludes, erakoolid, Georgetowni lõpetaja, isa pahandused, süüdimõistmine ja vangistus, tema laialdast valgustamist leidnud võimult kukkumise alandus.

„Arvatavasti ma mäletan seda," ütles Chester.

„Ajakirjandus oli seda täis." Samantha kirjeldas isa külastamist vanglas, kuigi too seda heaks ei kiitnud. Lahutuse valu, igatsus pääseda Washingtonist minema ja vanematest kaugemale, õigusinstituut Columbias, ametnikukoht föderaalkohtus, Suure Õiguse ahvatlus ja kolm mitte nii väga meeldivat aastat Scully & Pershingis. Ta armastas Manhattanit ega kujutanud endale ette, et peaks kusagil mujal elama, kuid tema maailm oli nüüd pea peale pööratud ja noh, tema tulevikus polnud midagi kindlat. Tema rääkis, nemad aga jälgisid teda hoolikalt ja neelasid iga ta sõna. Olles piisavalt palju öelnud, võttis ta suutäie kana ja kavatses seda pikka aega mäluda.

„See on kindlasti karm viis inimestega ümber käia," lausus Chester.

„Usaldusväärsed töötajad visati lihtsalt tänavale," ütles Mattie

uskmatult ja hukkamõistvalt pead vangutades. Samantha noogutas ja mälus edasi. Temale ei olnud seda vaja meelde tuletada. Kui Chester vett juurde valas, küsis Samantha: „Kas kogu joogivesi tuleb pudelist?"

See valmistas neile miskipärast lõbu. „Ojaa," vastas Mattie. „Siinset vett ei joo keegi. Meie kartmatud järelevalveasutused tõotavad meile, et seda võib ohutult juua, kuid keegi ei usu neid. Me peseme sellega iseennast, oma riideid ja nõusid ning mõned pesevad ka hambaid, kuid mina küll mitte."

Chester ütles: „Vaalkaevandamine on saastanud meie ojad, jõed ja kaevud. Vooluveekogude lähted on orge täis ajades lämmatatud. Lobritiikidest lekib vesi süvakaevudesse. Kivisöe põletamisel tekib tonnide viisi tuhka ja söefirmad heidavad selle meie jõgedesse. Nii et palun, Samantha, ära joo kraanivett."

„Sain aru."

„See on ka üks põhjuseid, miks me nii palju veini joome," ütles Mattie. „Chester, ma usun, et võtaksin veel ühe klaasikese, kui sa pahaks ei pane." Ilmselt nii koka kui ka baarimehe ülesannet täitev Chester ei hakanud töölaualt pudelit haarates kõhklema. Samantha ei pidanud autot juhtima ja nõustus seetõttu jooma veel ühe klaasitäie. Vein näis Mattiele peaaegu silmapilkselt pähe löövat ning ta hakkas kõnelema oma karjäärist ja õigusabikliinikust, mille ta kahekümne kuue aasta eest asutas. Ta muudkui vuristas ja Samantha ergutas teda küsimustega, et tal hoog sees hoida, kuigi tal polnudki selleks abi vaja.

Õdusa köögi palavus, küpsekana õhku pidama jäänud aroom, kodus valmistatud toidu maitse, veini mõjul tekkinud sumin peas, kahe äärmiselt külalislahke inimese avatus ja sooja voodi lubadus jõudsid poole õhtusöögi peal üheaegselt pärale ning Samantha tundis ennast esimest korda üle mitme kuu päris tõega pingevabalt. Linnas ei saanud ta ennast lõdvaks lasta. Kell hoidis silma peal igal hetkel, mis ei olnud pühendatud tööle. Ta polnud viimase kolme nädala jooksul õieti magadagi saanud. Mõlemad vanemad hoidsid teda pinevil. Kuue tunni pikkune autosõit oli olnud äärmiselt närvesöövv. Siis tuli too episood Romeyga. Ja viimaks ometi tajus Samantha, et kõik koormad hõljuvad

tema turjalt minema. Ta tundis ootamatult söögiisu. Ta võttis endale veel kana ja valmistas võõrustajatele sellega suurt heameelt.

Ta ütles: „Kui me ennist Donovanist rääkisime, siis te mainisite mingisugust häda. Kas sellest rääkimine on keelatud?"

Wyattid vaatasid teineteisele otsa. Mõlemad kehitasid õlgu. Lõppude lõpuks oli see siin ju väikelinn ja vähe oli neid asju, millest rääkimine oli keelatud. Chester alistus kähku ja valas endale veel veini. Mattie lükkas taldriku eemale ja lausus: „Donovani elu on olnud traagiline."

„Kui asi on liiga isiklik, siis me võime selle vahele jätta," ütles Samantha, kuid ainult viisakusest. Ta tahtis suuri uudiseid kuulda.

Mattie ei lasknud ennast segada. Ta ei teinud Samantha ettepanekust väljagi ja põrutas edasi. „Siin teatakse seda hästi ja mingisugust saladust selles ei ole," ütles ta võimalikke konfidentsiaalsusega seotud takistusi teelt pühkides. „Donovan on minu õe Rose'i – ma olen sunnitud kahetsusega ütlema, et minu kadunud õe – poeg. Rose suri siis, kui Donovan oli kuueteistkümnene."

„Lugu on pikk," lisas Chester, otsekui oleks see sisaldanud liiga palju, et seda oleks üldse võimalik õigesti ära rääkida.

Mattie eiras teda. „Donovani isa on Webster Gray nimeline mees, kes on veel praegugi kusagil elus ja sai meie naabruses Curry maakonnas päranduseks kolmsada aakrit maad. See maa oli kuulunud Gray suguvõsale igavesest ajast saadik ehk alates umbkaudu 19. sajandi algusest. Kaunis maa, künkad ja mäed, ojad ja orud, lihtsalt imeline ja ürgselt puutumatu. Just nimelt seal Donovan ja tema vend sündisid ja üles kasvasidki. Tema isa ja vanaisa Curtis Gray viisid poisid metsa niipea, kui nad käima hakkasid, et seal jahti pidada, kala püüda ja uut avastada. Nad kasvasid maal, nagu paljud teisedki Apalatšide lapsed. Siin on rohkesti looduslikku ilu – nii palju, kui seda järele on jäänud –, kuid Grayde maalapp oli midagi erilist. Kui Rose abiellus Websteriga, saime me seal suguvõsa piknikel ja kokkutulekutel käia. Ma mäletan, kuidas Donovan, Jeff, minu lapsed ja kõikide õdede-vendade lapsed meie kõige armsama laagrikoha kõrval Kõveras ojas ujusid." Vaheaeg ja ettevaatlik veinilonks. „Curtis suri minu meelest 1980. aastal ja Webster päris maa. Curtis oli allmaakaevanduse kaevur ja vintske

ametiühingutegelane ning tundis selle üle uhkust, nagu suurem osa vanemaid mehi. Kuid ta ei tahtnud iial, et Webster kaevandusse tööle läheks. Tuli aga välja, et Webster ei hoolinud kuigi palju ühestki tööst ja hüppas ühest ametist teise, ilma et temast oleks kusagil suurt asja olnud. Perekond nägi vatti ja valu ning tema abielu Rose'iga lõi üksjagu kõikuma. Ta hakkas jooma ja sellest tuli uusi pahandusi. Korra istus ta kaupade varguse eest kuus kuud vangis ja perekond oli peaaegu näljasurma äärel. Me muretsesime ennast nende pärast haigeks."

„Webster ei olnud hea inimene," lisas Chester silmanähtava tõe.

„Nende kinnistu kõige kõrgemat kohta nimetati Halliks mäeks, selle kõrgus oli kolm tuhat jalga ja see oli kaetud väärislehtpuudega. Söefirmad teadsid, kuhu on kogu Apalatšimaal maetud viimne kui üks nael kivisütt. Geoloogiauuringud viidi läbi juba kümneid aastaid tagasi. Ja kellelegi ei olnud saladuseks, et Halli mäe sees on üks siinse kandi kõige paksemaid söekihte. Webster oli juba aastaid poetanud vihjeid, et rendib osa oma maast kaevandamiseks välja, kuid me lihtsat ei uskunud teda. Vaalkaevandamine oli juba käimas ja tegi muret."

„Siiski mitte nii suurt kui praegu," täiendas Chester.

„Oi ei, mitte sinnapoolegi. Igatahes kirjutas Webster ilma sellest perekonnale rääkimata alla rendilepingule Richmondi firmaga Vayden Coal avakaevandamiseks Hallil mäel."

„Mulle ei meeldi termin „avakaevandamine"," ütles Chester. „Kõlab liiga seaduskuulekalt. See ei ole midagi muud kui vaalkaevandamine."

„Webster oli ettevaatlik – ma tahan öelda, et rumal see mees küll ei olnud. Ta nägi võimalust teha kõva raha ja muretses endale rendilepingu koostamiseks hea advokaadi. Webster pidi saama iga tonni pealt kaks dollarit, mis oli märksa rohkem, kui said teised inimesed. Sellel päeval, kui buldooserid välja ilmusid, rääkis Webster lõpuks Rose'ile ja poistele, mida ta on teinud. Ta ilustas kõiki asju ja ütles, et järelevalveasutused hoiavad söefirmal hoolega silma peal, ning et kui süsi otsa saab, siis maa rekultiveeritakse, ja et suur raha korvab lühemad peavalud rohkem kui küllaga. Nutune Rose helistas mulle tollel õhtul. Siinkandis ei peeta ennast söefirmadele müünud maaomanikest kuigi palju lugu ja ta tundis hirmu selle ees, mida naabrid arvavad. Ta muretses ka nende maa pärast.

Ta ütles, et Webster ja Donovan on rängalt tülli pööranud ja lood on kohutavad. Ja see oli alles algus. Järgmisel hommikul roomas Halli mäe otsa terve väike armee buldoosereid ja nad hakkasid..."

„Maad vägistama," lisas Chester pead vangutades.

„Jah, nii seda kui ka muudki. Mets võeti lageraiega maha, maa pügati puhtaks ja tuhanded väärispuud lükati alla orgu. Seejärel kooriti maha mullakatend, mis aeti puudele peale. Põrgu läks täie hooga lahti siis, kui algas õhkimine." Mattie rüüpas sõõmu veini ja Chester sekkus jutustusse. „Neil oli orus Kõvera oja kõrval imetore vana maja. See oli olnud aastakümneid suguvõsa valduses. Minu meelest ehitas selle sajandivahetuse paiku Curtise isa. Vundament oli laotud kividest ja ei kulunud kuigi kaua aega, kui need hakkasid pragunema. Webster katsus söefirmas põrgulärmi lüüa, kuid see oli ajaraiskamine."

Mattie hüppas uuesti mängu. „Tolm oli kohutav ja kattis mäge ümbritsevaid orge nagu udu. Rose oli endast väljas ja ma käisin sageli seal talle seltsiks. Lõhkamiste ajal vappus maa mitu korda päevas. Maja hakkas viltu vajuma ja uksed ei käinud enam kinni. Pole vist vaja öeldagi, et perekonna ja abielu jaoks oli see õudusunenägu. Kui Vayden oli mäeharjast umbkaudu kolmsada jalga maha lõiganud, satuti esimest korda söekihi peale, ja kui viimaks algas söe mäelt äravedamine, hakkas Webster oma tšekke nõudma. Firma tõrkus ja tõrkus, kuni lõpuks saatis üks-kaks makset. Mitte ligilähedastki sellele, mida Webster oli oodanud. Ta kaasas oma advokaadid ja see ajas söefirma päris tõega vihale. Sõda oli lahti läinud ja kõik teadsid, kes jääb võitjaks."

Chester vangutas selle õudusunenäo peale pead. Ta ütles: „Oja kuivas ära, sest orgu puistatud kraam lämmatas ta. Niiviisi see juhtub. Me oleme kaotanud viimase kahekümne aasta jooksul Apalatšides üle tuhande miili vooluveekogude lähteid. See on lihtsalt kohutav."

Mattie ütles: „Viimaks läks Rose minema. Ta tuli koos poistega meie juurde elama, kuid Chester keeldus kodust lahkumast. Ta jõi ja käitus jaburalt. Ta istus jahipüssiga etikul ja ütles, et ärgu ükski söefirma inimene katsugugi talle läheneda. Rose oli tema pärast mures ja läks seetõttu koos poistega koju tagasi. Chester lubas, et niipea, kui raha laekub, remondib ta maja ära ja teeb kõik asjad korda. Ta esitas kae-

buse järelevalvajatele ja andis Vaydeni isegi kohtusse, kuid ei jõudnud seal kuhugi välja. Söefirmast on raske üle olla."

Chester ütles: „Vesi nende kaevus oli väävliga saastatud. Õhk oli kogu aeg plahvatuste ja söeautode tolmust paks. Seal oli lihtsalt ohtlik elada ja Rose lahkus taas. Ta ööbis koos poistega mõne nädala motellis, siis tulid nad jälle siia ja seejärel läksid kuhugi mujale. Nii kestis see ligikaudu aasta, eks ole ju, Mattie?"

„Vähemalt aasta. Mägi muudkui kahanes, kui mindi ühelt kihilt järgmisele ja nii edasi. Seda kadumist jälgides läks süda pahaks. Söe hind oli kõrge, mistõttu Vayden kaevandas nagu hullumeelne seitse päeva nädalas kõikide masinate ja veoautodega, mida nad suutsid sinna paisata. Korra sai Webster tšeki 30 000 dollari peale. Tema advokaat saatis selle koos vihase nõudmisega tagasi. See oli ka viimane tšekk."

Chester lausus: „Äkitselt sai kõik läbi. Söe hind langes drastiliselt ja Vayden kadus üleöö. Websteri advokaat esitas koos ühe hagiga arve 400 000 dollari peale. Kuu hiljem andis Vayden sisse pankrotiavalduse ja tegi minekut. Ta korraldas ennast ümber uueks firmaks ja tegutseb edasi. Kuulub ühele New Yorgi miljardärile."

„Nii et perekond ei saanudki midagi?" küsis Samantha.

„Palju küll ei saanud," vastas Mattie. „Mõned väikesed tšekid alguses, kuid ainult murdosa sellest, mida rendileping ette nägi."

Chester ütles: „Söemaardlates on see lemmiknipp. Firma kaevandab sütt ja kuulutab siis välja pankroti, et maksetest ja hüvitisenõuetest pääseda. Tavaliselt kargavad nad varem või hiljem uue nime all taas platsi. Needsamad pahad mängijad, ainult et firma logo on uus."

„See on ju jälk," ütles Samantha.

„Ei ole, need on seadused."

„Mis perekonnast sai?"

Chester ja Mattie vahetasid pika ja nukra pilgu. „Chester, räägi sina see lugu lõpuni," ütles Mattie ja jõi lonksu veini.

„Mitte kuigi palju aega pärast Vaydeni lahkumist tulid suur vihmasadu ja üleujutus. Kuna ojad ja jõesängid olid kinni aetud, otsis vesi teisi teid. Üleujutus on leebelt öeldes tohutu probleem. Orust tuiskas läbi porist, puudest ja kattepinnasest koosnenud laviin, mis viis Grayde

kodu minema. Litsus puruks ja pildus tükid mitme miili ulatuses allavoolu laiali. Õnneks ei olnud majas kedagi. Tolleks ajaks ei olnud see enam elamiskõlbulik ja isegi Webster ei suutnud sinna jääda. Uus hagi ning uus aja ja raha raiskamine. Pankrotiseadused on nagu teflon. Rose sõitis ühel päikselisel päeval sinna ja leidis eest mõned vundamendikivid. Ta valis sobiva koha ja tappis ennast."

Samantha oigas, mudis laupa ja pomises: „Oi ei."

„Webster kadus alatiseks minema. Kui me temast viimati kuulsime, elas ta Montanas ja tegeles kes teab millega. Jeff läks teise tädi juurde ja Donovan elas kuni keskkooli lõpuni meiega. Et kolledžit lõpetada, töötas ta kolmes kohas korraga. Kooli lõpuks teadis ta täpselt, mida ta tahab – tahab saada juristiks ja oma elu lõpuni söefirmadega võidelda. Me aitasime tal õigusinstituudi läbi teha. Mattie andis talle õigusabikliinikus tööd ja ta töötas siin mõne aasta, enne kui omaenda poe püsti pani. Ta on andnud sisse sadu hagisid ja võtnud ette viimse kui ühe söefirma, kellele on kunagi tulnud mõttesse proovida vaalkaevandamist. Ta on halastamatu ja kartmatu."

„Ja sädeleva mõistusega," ütles Mattie uhkelt.

„On tõepoolest."

„Kas ta võidab?"

Nad vakatasid ja vaatasid teineteisele ebalevalt otsa. Mattie kostis: „Jah ja ei. Söefirmadega on raske kohut käia. Nad mängivad karmi mängu. Nad valetavad, petavad ja varjavad ning palkavad sinu enda firma moodi suurfirmasid, et panna tee kinni kõikidel, kellel on mingeid pretensioone. Ta kord võidab, kord kaotab, kuid ründab ta alati."

„Ja muidugi nad vihkavad teda," ütles Chester.

„Ojaa, kindlasti vihkavad. Ma ju ütlesin, et ta on halastamatu. Donovan ei mängi alati reeglite järgi. Tema arust väänavad söekompaniid kohtumenetluste eeskirju ja sunnivad teda sedasama tegema."

„Ja kas sellest siis tuligi „häda"?" päris Samantha.

Mattie vastas: „Jah, tuli küll. Viie aasta eest purunes Lääne-Virginias siit umbes saja miili kaugusel Madisoni maakonnas üks tamm ning kivisöemuda vall sõitis orust alla ja mattis enda alla Prentissi linnakese. Neli inimest sai surma, hävisid sama hästi kui kõik elamud ja see oli

ehtne kaos. Donovan sai selle asja endale, lõi kampa mõne Lääne-Virginia keskkonnakaitsjast advokaadiga ning andis sisse suure föderaalhagi. Tema pilt pandi lehte, ajakirjanikke oli küllaga ja tõenäoliselt pruukis ta liiga palju suud. Muuhulgas nimetas ta seda söefirmat „Ameerika kõige räpasemaks korporatsiooniks". Just nimelt siis see tagakiusamine algaski. Anonüümsed telefonikõned. Ähvarduskirjad. Pätid selja taga kusagil hämaruses. Teda hakati jälitama ja jälitatakse veel praegugi."

„Donovani jälitatakse?" küsis Samantha.

„Nojah," ütles Mattie.

„Nii et seepärast ta siis püstolit kaasas kannabki."

„Püstoleid – mitmuses. Ja ta oskab neid kasutada."

„Kas te olete tema pärast mures?"

Nii Chester kui ka Mattie kihistasid korraks naerda. Chester ütles: „Tegelikult ei ole. Ta teab, mida teeb, ja suudab enda eest ise hoolitseda."

„Vahest jooksime veel väljas veidi kohvi?" lausus Mattie.

„Muidugi, ma keedan kannutäie," ütles Chester lauast tõustes. Samantha naasis Mattie kannul etikule ja võttis taas sisse koha vitstest punutud kiiktoolis. Õhk oli juba pisut liiga jahe, et õues viibida. Tänaval valitses vaikus. Paljud majad olid pimedad.

Veinist julgust saanud, Samantha küsis: „Mis sellest hagist sai?"

„Asi lahendati möödunud aastal kokkuleppemenetlusega. Kokkulepe on konfidentsiaalne ja senimaani avalikustamata."

„Miks teda siis ikka veel jälitatakse, kui asi on lahendatud?"

„Jälitatakse seepärast, et ta on nende vaenlane number üks. Ta mängib räpaselt, kui on sunnitud räpaselt mängima, ja söefirmad teavad seda."

Chester saabus kofeiinivaba kohvi kandikuga ja lahkus siis taas, et nõusid pesta. Samanthale kippus pärast mõnda kohvilonksu ja mõnda minutit vaikset kiikumist uni peale tulema. Ta ütles: „Mul on autos väike kott ööbimiskraamiga. Ma pean selle ära tooma."

„Ma jalutan sinuga kaasa," ütles Mattie.

„Meid ei jälitata ju?"

„Ei, kullake, meie ei kujuta endast ohtu."

Nad kadusid pimedusse.

7

Kaks härrasmeest temast paremal kallasid viskit kurku ja arutasid paklavikuliselt võimalusi Fannie Mae päästmiseks. Kolm meest vasakul töötasid ilmselt rahandusministeeriumis, mis näis olevat muutunud varingu epitsentriks. Nemad lasid maksumaksja kulul kurgust alla martiinisid. Bistro Venezia baari üheski otsas ei kõneldud millestki muust peale aegade lõpu. Üks lobamokk tema selja taga jutustas täiest kõrist ümber oma sellelsamal õhtupoolikul aset leidnud vestlust McCaini ja Palini valimiskampaania vanemnõustajaga. Ta olevat andnud terve kapatäie kaalukaid soovitusi, kuid kartis nüüd, et need kõik jäetakse tähelepanuta. Kaks baarimeest hädaldasid aktsiaturu kokkukukkumise üle nii, nagu oleksid nad olnud kaotamas miljoneid. Keegi väitis, et föderaalreserv võib teha seda, aga võib ka teha toda. Bushile antakse halba nõu. Obama käib arvamusküsitluste andmeil tõusuteed. Goldman vajab raha. Tehasetellimused Hiinast on drastiliselt kahanenud.

Samantha rüüpas selle tormi keskel dieetlimonaadi ja ootas isa, kes oli hiljaks jäänud. Talle torkas pähe, et Bradys ei paistnud keegi isegi ähmaselt tajuvat, et maailm kõõlub katastroofiliste tagajärgedega majanduslanguse serval. Küllap on see kant tänu mägedele teistest isoleeritud ja turvaline. Või vahest on sealne elu olnud juba nii kaua languses, et veel üks krahh ei tähenda enam midagi. Telefon hakkas värisema ja ta võttis selle taskust välja. Helistas Mattie Wyatt. „Samantha, kuidas sõit läks?" küsis ta.

„Kenasti, Mattie. Ma olen praegu Washingtonis."

„Tore. Kuule, nõukogu käis äsja koos ja hääletas üksmeelselt sinu stažeerimispakkumise poolt. Ma vestlesin täna ka teise taotlejaga, kes on üks üsna närviline noormees sinu enda õigusfirmast, ja ta ei huvita meid. Mulle jäi mulje, et ta on meie juurest lihtsalt läbi sõitmas – istus tõenäoliselt autosse ja muudkui sõidab kuhugi New Yorgist võimalikult kaugele. Ma ei ole kindel, kui stabiilne ta on. Igatahes ei näinud ei Donovan ega mina temas kuigi suurt potentsiaali ja me ütlesime talle sealsamas ära. Millal sa saaksid alustada?"

„Kas ta Romeyga ka kohtus?"

Mattie kõõksus seal teisel pool naerda ja ütles: „Minu arvates ei kohtunud."

„Ma pean New Yorki minema ja mõned asjad ära tooma. Ma jõuan kohale esmaspäeval."

„Suurepärane. Helista mulle siis umbes päev varem ette."

„Aitäh, Mattie. Ma ootan seda rõõmuga."

Ta nägi teisel pool teed isa ja lahkus baarileti juurest. Ukseneiu juhatas nad nurgalauda ja tõstis tõtakalt nende ette menüüd. Restoran oli tuubil täis ning igast suunast kostis valju ja närvilist juttu. Minuti pärast ilmus platsi smokingis administraator, kes teatas tõsisel häälel: „Andke andeks, kuid meil läheb seda lauda vaja."

Marshall vastas ebaviisakal toonil: „Vabandust?"

„Härra, ma palun, meil on teie jaoks olemas teine laud."

Selsamal hetkel peatus restorani ees N Streetil rodu musta värvi linnamaastureid. Uksed lendasid valla ja kõnniteele valgus terve agentide armee. Samantha ja Marshall nihkusid lauast eemale ja jälgisid nagu kõik teisedki seda väljas toimuvat tsirkust. Säärased etendused on Washingtonis tavalised ning praegu tegelesid kõik oletamisega. Kas see võib olla president? Dick Cheney? Millise suure jõmmi kohta me tohime öelda, et õhtustasime täna koos temaga? Viimaks ilmus too tähtis tegelane nähtavale ja eskorditi majja, kus ootamatult tardunud rahvasumm teda ammuli sui jälgis ja ootas.

„Põrgu päralt, kes see on?" päris keegi.

„Ma pole teda kunagi varem näinud."

„Oh, minu arvates on ta too Iisraeli sell – see nende saadik."

Kui õhtustajad taipasid, et kogu see sekeldamine leiab aset mingisuguse madalamat järku kuulsuse pärast, susises restoran õhust märgatavalt tühjemaks. Tähtis tegelane oli küll täiesti tundmatu, kuid ilmselt juba märgitud mees. Tema laud – Koferite endine laud – lükati päris nurka ja varjati kusagilt olematusest välja ilmunud sirmidega. Washingtoni kõikidel tõsiseltvõetavatel restoranidel on ju varuks pliivaheseinad, eks ole? Tähtis tegelane läks koos oma naissoost kaaslasega lauda, püüdes normaalne välja näha, nagu üks kiiret suutäit ampsama tulnud tavaline

mees kunagi. Tema püstoliga varustatud kõrilõikajad patrullisid aga sellal kõnniteel ja jälgisid enesetapupommitajaid otsides N Streeti.

Marshall kirus administraatorit ja ütles Samanthale: „Lähme siit minema. Mõnikord ma vihkan seda linna." Nad kõndisid kolm kvartalivahet mööda Wisconsin Avenued edasi ja leidsid ühe kõrtsi, millest džihaadivõitlejad ei hoolinud. Samantha tellis veel ühe dieetlimonaadi, Marshall aga võttis topeltviina. „Mis seal lõunas juhtus?" küsis ta. Ta oli tütart küll telefonitsi pinninud, kuid Samantha tahtis säästa neid lugusid pärisvestluse jaoks.

Ta naeratas ja alustas Romeyst. Poole pajatuse peal taipas ta, kui väga ta seda seiklust naudib. Marshall ei tahtnud lugu uskuda ja oleks tahtnud kedagi kohtu alla anda, kuid rahunes pärast mõnda viinalonksu. Nad tellisid pitsat ning Samantha kirjeldas õhtusööki Mattie ja Chesteri seltsis.

„Sa ei mõtle ju ometi tõsiselt sinna lõunasse tööle minna?" küsis Marshall.

„Ma sain selle koha. Ma teen mõne kuu katset. Kui ma ära tüdinen, saan ma New Yorki tagasi minna ja Barneysis kingamüüjaks hakata."

„Sul pole vaja ei kingi müüa ega õigusabiandjana tegutseda. Kui palju sul pangas raha on?"

„Piisavalt palju selleks, et ellu jääda. Kui palju sinul pangas on?"

Isa kortsutas kulmu ja tellis veel ühe napsi. Samantha jätkas: „Palju, eks ole? Ema on veendunud, et sa matsid kusagil saarestikus maha terve tonni raha ja vedasid teda lahutuse ajal alt. Kas see vastab tõele?"

„Ei, ei vasta, aga kas sa arvad, et ma sulle üles tunnistaksin, kui see olekski nii?"

„Ei, mitte mingil juhul ei tunnistaks. Kas ei ole siis kriminaalasjades kaitsja esimene reegel eitada, eitada ja veel kord eitada?"

„Ma ei tea seda. Ja mina muuseas võtsin oma seaduserikkumised omaks ja tunnistasin ennast süüdi. Mida sa kriminaalõigusest tead?"

„Mitte midagi, kuid ma õpin. Hakatuseks on mind nüüd juba korra vahistatud.'"

„Noh, mind ka ja ma ei soovitaks seda kellelegi. Sina vähemalt pääsesid käeraudadest. Mida su ema minust veel räägib?"

„Head küll ei räägi. Mul on kusagil mu ületöötanud aju tagasopis elutsenud kujutelm sellest, kuidas me istume kolmekesi mõnes kaunis restoranis maha, et süüa üks meeldiv õhtusöök, ja mitte kui perekond – taevas hoidku selle eest –, vaid nagu kolm täiskasvanud inimest, kellel võib juhtumisi lihtsalt olla midagi ühist."

„Mina teen kaasa."

„Nojah, aga tema ei tee. Probleeme on liiga palju."

„Kuidas see teema meile nii erutavaks muutus?"

„Ma ei tea. Anna andeks. Kas sa mõne söefirma vastu oled kunagi hagisid esitanud?"

Marshall lõgistas jääkuubikuid ja mõtles viivu järele. Ta oli nii paljude ülekäte läinud firmadega kohut käinud. Ta lausus nukralt: „Ei, ma arvan, et ei ole. Minu eriala oli lennuõnnetused, kuid üks minu partnereid Frank osales kunagi mingisuguses kivisöeasjas. Keskkonnareostus seoses selle kõntsaga, mida nad järvedes hoiavad. Ta ei rääkinud sellest just palju, nii et tõenäoliselt jäi ta kaotajaks."

„Seda nimetatakse mudaks või lobriks – vali ise, kumba tahad. See on kivisöe pesemise mürgine kõrvalsaadus. Firmad ladustavad lobri muldtammide taha, kus see roiskub palju aastaid, imbub pinnasesse ja saastab joogivett."

„Oh sa heldeke, kas sa pole nüüd üks tarkpea?"

„Oi, ma olen viimase ööpäeva jooksul nii mõndagi õppinud. Kas sa tead, et mõnes söemaardlatel paiknevas maakonnas on vähktõve suhteline esinemus kõige kõrgem riigis?"

„See kõlab kohtuasja moodi."

„Sealkandis on kohtus raske võitjaks tulla, sest kivisüsi on kuningas ja paljud vandekohtunikud on firmadega ühel meelel."

„Samantha, see on ju suurepärane. Me ei kõnele enam pilvelõhkujate ehitamisest, vaid päris õigusest. Ma tunnen sinu üle uhkust. Anname kellegi kohtusse."

Saabus pitsa ja nad sõid seda otse küpsetuskivilt. Neist lonkis mööda keegi lühikeses seelikus vormikas brünett ning Marshall jäi teda viivuks instinktiivselt vahtima ja katkestas mälumise, siis aga sai endal natist kinni ja püüdis teeselda, nagu poleks ta seda naist näinudki.

„Millist tööd sina seal tegema hakkad?" küsis ta kohmetult, üks silm ikka veel seelikut jälgimas.

„Sina oled kuuskümmend aastat vana ja tema on umbkaudu minuvanune. Kas sa selle vaatamise kunagi ka lõpetad?"

„Mitte kunagi. Mis vaatamisel viga on?"

„Ma ei tea. See on küllap vist esimene samm."

„Samantha, sa lihtsalt ei saa meestest aru. Vaatamine on automaatne ja ohutu. Me kõik vaatame. Jäta nüüd."

„Nii et sa ei saa sinna mitte midagi parata?"

„Ei saa. Ja miks me sellest räägime? Mina kõneleksin pigem söefirmade vastu hagide esitamisest."

„Midagi muud mul enam ei ole. Ma rääkisin sulle ära kõik, mida ma tean."

„Kas sa hakkad neid kohtusse andma?"

„Ma kahtlen selles. Kuid ma tutvusin ühe mehega, kes midagi muud peale söeasjade ette ei võtagi. Vaalkaevandamine hävitas tema perekonna, kui ta oli veel laps, ja ta on nüüd veritasuretkel. Ta kannab püstolit kaasas. Ma nägin seda."

„Mehega? Kas ta meeldis sulle?"

„Ta on abielus."

„Tore. Ma näeksin parema meelega, et sa ei armuks mõnda maakasse. Miks ta püstolit kannab?"

„Minu arvates teevad seda seal paljud. Ta ütles, et ta ei meeldi söefirmadele ja et selles valdkonnas on seal vägivallal pikk ajalugu."

Marshall pühkis pabersalvrätikuga suud ja jõi lonksu vett. „Kui sa lubad, siis ma teen kuuldust kokkuvõtte. See on koht, kus vaimuhaigetel lastakse kanda vormirõivaid, sõita vilkuritega autoga, peatada teistest osariikidest tulnud juhte ja neid mõnikord isegi vangimajja tirida. Teised aga, kes ilmselt ei ole vaimuhaiged, sooritavad õigusalaseid toiminguid, püstol portfellis. Ja mõned pakuvad ajutist tööd vallandatud juristidele ega maksa neile palka."

„Üsna aus analüüs."

„Ja sa alustad esmaspäeva hommikul?"

„Oled õigesti aru saanud."

Marshall vangutas järgmist pitsaviilu valides pead. „See on vist veelgi vingem kui Suur Õigus Wall Streetil."

„Eks näeme."

Blythe'il õnnestus kiireks lõunaeineks firmast tulema pääseda. Nad kohtusid tema büroo läheduses rahvast täis kulinaariakohvikus ja suutsid salatit süües kokkuleppele jõuda. Samantha maksab lepingu lõppemiseni jäänud aja jooksul oma osa üürist, kuid edaspidi ta enam ei osale. Blythe klammerdus oma töökoha külge ja arvas kerge optimismiga, et võib-olla ta ei jäägi sellest ilma. Ta tahtis korterit endale hoida, aga poleks kogu üüri maksmisega üksinda toime tulnud. Samantha lohutas teda kinnitusega, et on vägagi tõenäoline, et ta on peagi linnas tagasi ja hakkab siin millegagi tegelema.

Ta kohtus sellel pärastlõunal ka Izabelle'iga, et kohvi juua ja kõlakaid vahetada. Izabelle'i kotid olid pakitud ja ta oli teel koju Wilmingtoni, kus ta pidi hakkama elama õe juures, kellel oli keldrikorrusel vaba tuba. Ta kavatses töötada stažöörina ühes lastekaitsjate rühmituses ja usinalt ka päristööd otsida. Ta oli masenduses ja kibestunud ega olnud kindel, kas elab selle üle. Hüvastijätuks teineteist emmates teadsid mõlemad, et kulub tükk aega, enne kui nad uuesti kohtuvad.

Terve mõistus ütles Samanthale, et ta peaks kusagil New Yorgi kandis auto rentima, kraami peale laadima ja otsa lõuna poole pöörama. Kuid ta avastas telefoniga tegutsedes varsti, et renditud auto kannaks igal juhul New Yorgi osariigi numbrimärke. Arvatavasti oleks ta saanud hankida auto ka New Jerseyst või Connecticutist, kuid kõik kolm oleksid tähendanud Bradys punast lipukest. Ta ei suutnut Romeyt peast tõrjuda. Romey viibis lõppude lõpuks ju ikka veel vabaduses ja tegi oma koerustükke.

Ta ladus kahte kohvrisse ja suurde lõuendkotti kõik need asjad, mis olid tema meelest vajalikud seal, kuhu ta kavatses minna. Takso pani ta maha Penni raudteejaama juures. Viie tunni pärast võttis teine takso ta peale Washingtonis Unioni vaksalis. Tema ja Karen sõid pidžaamaväel valmissushit ja vaatasid mingisugust vana filmi. Marshalli ei mainitud kordagi.

Falls Churchis asuva Gasko Leasingu veebisaidil lubati kohastel tingimustel laias valikus suurepäraseid kasutatud autosid, sama hästi kui vaevatut vormistamist, hõlpsasti ostetavat kindlustust ja klientide täielikku rahulolu. Tema teadmised autodest olid küll piiratud, kuid miski ütles talle, et kodumaine mudel võib talle valmistada vähem muret kui näiteks mõni Jaapani asjandus. Ta nägi veebilehte sirvides üht keskmise suurusega 2004. aasta luukpäraga Fordi, mis paistis olevat sobiv. Müüja ütles telefonitsi, et see on veel saadaval, ja mis veelgi tähtsam – ta tagas ka, et sellel on Virginia numbrimärgid. „Jah, proua, ees ja taga." Samantha sõitis taksoga Falls Churchi ja kohtus müüja Ernie'ga. Ernie oli flirtija, kes rääkis liiga palju ja pani liiga vähe tähele. Oleks ta olnud terasem, oleks ta taibanud, kui suurt hirmu valmistab Samanthale kasutatud auto kaheteistkümneks kuuks liisimise protsess.

Tegelikult oli ta mõelnud võimalusele isa appi kutsuda, kuid jättis selle siiski tegemata. Ta veenis ennast, et on niisuguse suhteliselt tähtsusetu ülesande täitmiseks piisavalt tubli. Pärast kaht pikka Ernie seltsis veedetud tundi sõitis ta viimaks minema täiesti silmatorkamatul Fordil, mis kuulus pealtnäha kellelegi, kes elab Virginia Ühenduses.

8

Tööga tutvustamine kujutas endast kohtumist uue kliendiga hommikul kell kaheksa. Samanthal polnud aimugi, kuidas sellist kohtumist tuleks läbi viia, kuid tema õnneks võttis Mattie juhtohjad enda kätte. Mattie sosistas: „Sina lihtsalt tee märkmeid, kortsuta palju laupa ja püüa arukas välja näha." Milles küsimus – just nimelt niiviisi ta oligi esimesed kaks aastat Scully & Pershingis üle elanud.

Klient oli kolme teismelise lapse ligikaudu neljakümnene ema Lady Purvis, kelle abikaasa Stocky viibis antud hetkel naabermaakonna Hopperi vanglas. Mattie ei küsinud, kas Lady on tema pärisnimi. Kui säärane üksikasi on tähtis, siis kerkib see edaspidi esile. Aga tema maainimese välimust ja vürtsikat keelt arvestades oli raske endale ette kujutada, et vanemad võisid ta ametlikult leediks ristida. Tal oli näol kusagil sügaval orgudes elatud karmi eluga omandatud ilme ja ta ärritus, kui Mattie ütles, et ta ei tohi kabinetis suitsetada. Samantha kortsutas kulmu, vehkis pöörase hooga kirjutada ega lausunud sõnakestki. Selleloos ei olnud juba esimesest lausest peale mitte midagi peale ebaõnne ja hädade. Perekond elas järelmaksuga ostetud haagiselamus ja nad olid maksete tasumisega hilinenud. Nad olid kõigega hilinenud. Kaks vanemat teismelist olid koolist ära tulnud, et otsida tööd, mida ei olnud leida ei Nolandi, Hopperi ega Curry maakonnas. Nad ähvardasid põgeneda kuhugi läände, kus neil õnnestuks võib-olla pääseda kellegi juures palgalehele apelsinikorjajana. Lady töötas kord siin, kord seal, koristas nädalavahetustel kodusid ja hoidis viie dollari eest tunnis lapsi – ta tegi tegelikult ükskõik mida, et teenida mõni dollar.

Stocky kuritegu seisnes lubatud sõidukiiruse ületamises. Asešerif hakkas seetõttu uurima tema juhiluba, mis oli aga kaks päeva enne seda kaotanud kehtivuse. Tema trahvid ja kohtukulud moodustasid ühtekokku 175 dollarit, kuid tal ei olnud nii palju raha. Hopperi maakonnal oli leping ühe eraettevõttega, mis tegeles raha väljapressimisega Stocky-sugustelt ja teistelt vaestelt, kellel oli olnud ebaõnne panna toime väärtegusid ja liikluseeskirjade rikkumisi. Kui Stocky oleks saanud

kohapeal tšeki välja kirjutada, oleks ta seda teinud ja koju läinud. Aga kuna ta oli vaene ja tühja taskuga, käsitleti tema juhtumit teistmoodi. Kohtunik andis selle asja ajada Kohtuabi Ühingule. Lady ja Stocky kohtusid kohe kohtupäeval KÜ töötajaga, kes selgitas, kuidas makseplaan välja näeb. Tema firma lisab omaenda tasud – niinimetatud alustamistasu 75 dollarit, niinimetatud igakuise hooldustasu 35 dollarit kuus ja lõpus, kui nad peaksid kunagi sinna välja jõudma, niinimetatud lõpetamistasu, mis oli lausa soodne, 25 dollarit. Kohtukulud ja veel mõned ebamäärased lisandused tõstsid nende kogusumma 400 dollarini. Nad oletasid, et suudavad maksta kuus 50 dollarit, mis oli KÜ lubatud miinimumsumma. Peagi nad aga taipasid, et 35 dollarit sellest 50-st õgib nahka too igakuine hooldustasu. Nad proovisid uuesti läbi rääkida, kuid KÜ ei andnud järele. Pärast kaht makset Stocky loobus ja siis algasidki tõsised pahandused. Kaks asešerifit tulid pärast kesköö nende haagiselamuse ja vahistasid Stocky. Lady ja nende vanim poeg avaldasid protesti ning asešerifid ähvardasid nähvata neid oma tuliuute taseritega. Kui Stocky taas kohtuniku ette veeti, lisandusid uued trahvid ja tasud. Uus kogusumma oli 550 dollarit. Stocky selgitas, et tal ei ole ei raha ega tööd, ning kohtunik saatis ta vanglasse tagasi. Ta oli seal viibinud juba kaks kuud. KÜ aga arvestas sellal ikka oma armastatud igakuist hooldustasu, mis oli mingisugusel salapärasel põhjusel suurenenud 45 dollarini kuus.

„Mida kauemaks ta sinna jääb, seda sügavamale rappa me vajume," ütles Lady läbinisti löödult. Tal olid väikeses paberkotis kaasas kõik dokumendid ja Mattie hakkas neid sorteerima. Seal oli vihaseid kirju haagiselamu valmistajalt, kes oli ühtlasi selle ostmist rahastanud, ja teatisi tagatise sissenõudmise kohta, tasumata kommunaalarveid, maksuteatisi, kohtudokumente ja kuhi mitmesuguseid pabereid KÜ-lt. Mattie luges need läbi ja ulatas Samanthale, kellel polnud õrna aimugi, mida peale nende hädade loetelu koostamise veel ette võtta.

Viimaks Lady murdus ja ütles: „Ma pean suitsetama. Andke mulle viis minutit vaheaega." Tema käed värisesid.

„Muidugi," ütles Mattie. „Ainult et minge õue."

„Aitäh."

„Mitu pakki te päevas suitsetate?"

„Kõigest kaks."

„Milline on teie mark?"

„Charlie's. Ma tean küll, et peaksin maha jätma, ja olengi püüdnud jätta, kuid see on ainus asi, mis mu närve rahustab." Ta haaras käekoti ja väljus toast. Mattie ütles: „Charlie's on siinkandis lemmikmark, odav, kuid pakk maksab sellegipoolest neli dollarit. See teeb välja kaheksa dollarit päevas ja kakssada viiskümmend kuus ning ma võin kihla vedada, et Stocky suitsetab sama palju. Tõenäoliselt kulutavad nad viissada dollarit kuus sigarettidele ja kes teab kui palju õllele. Kui kunagi juhtub mõni dollar üle jääma, ostavad nad arvatavasti loteriipileteid."

„See on ju naeruväärne," kostis Samantha, kes tundis kergendust võimalusest viimaks ometi midagi öelda. „Milleks? Nad saaksid tema trahvid üheainsa kuuga ära maksta ja ta oleks vanglast väljas."

„Nemad ei mõtle niiviisi. Suitsetamine on sõltuvus ja selline asi, millest nad ei saa niisama lihtsalt lahti öelda."

„Heakene küll, aga kas ma tohin ühe küsimuse esitada?"

„Muidugi. Ma vean kihla, et sa tahad teada, kuidas on võimalik Stocky-sarnast inimest võlavanglasse heita, ehkki siin riigis kuulutati see seadusevastaseks juba ligikaudu kakssada aastat tagasi. Kas mul on õigus?"

Samantha noogutas pikkamisi. Mattie jätkas: „Rohkem kui tõenäoliselt oled sa ühtlasi kindel, et kedagi selle eest vangi pannes, et ta ei suuda mõnda trahvi või lõivu maksta, rikutakse põhiseaduse neljateistkümnenda paranduse võrdse kaitstuse paragrahvi. Ja kahtlemata sa tunned ülemkohtu 1983. aasta otsust, mille nimi mulle praegu meelde ei tule ja millega kohus määras, et enne kellegi vanglasse mõistmist selle eest, et ta ei ole trahvi maksnud, tuleb tõestada, et ta on jätnud selle maksmata tahtlikult. Ehk teisisõnu, et ta oleks küll suutnud maksta, kuid keeldus seda tegemast. Oled kindel kõiges selles ja veel muuski, eks ole?"

„Kokkuvõte oli kena."

„Seda juhtub igal pool. KÜ sebib ringi tosinkonna lõunaosariigi väärteokohtutes. Kohalikud haldusasutused saavad kätte keskmiselt

ligikaudu kolmkümmend protsenti oma trahvisummadest. KÜ astub uljalt sisse ja lubab seitsetkümmet protsenti, ilma et maksumaksjad peaksid midagi kulutama. Nad väidavad, et selle kõik maksavad kinni Stocky-sugused inimesed, kelle nood kaabakad siis vahele võtavad. Kõik linnad ja maakonnad vajavad raha, mistõttu nad sõlmivad KÜ-ga lepingu ja kohtud annavad asja üle. Ohvritele mõistetakse tingimisi karistus ja kui nad ei suuda maksta, pannakse nad vanglasse, kus kulud jäävad muidugi jälle maksumaksjate kanda. Stocky toidu ja peavarju peale kulutatakse kolmkümmend dollarit päevas."

„See ei saa ometi seaduslik olla."

„See on seaduslik, sest ei ole konkreetselt ebaseaduslik. Samantha, nad on vaesed inimesed kuhja kõige alumisest kihist ja siin on seadused teistsugused. Just nimelt seepärast meie muuseas mängus olemegi."

„See on ju kohutav."

„On küll ja võib veelgi hullemaks minna. Stocky on tingimisi karistuse kehtimise ajal seadust rikkunud ja võib seetõttu jääda ilma toidutalongidest, eluasemeabist, juhiloast… põrgu päralt, mõnes osariigis võidakse temalt ära võtta ka valimisõigus, kui ta on muidugi vaevunud ennast valijaks registreerima."

Lady tuli tagasi, lehkas tubakasuitsu järele ja oli ikka veel sama närviline. Nad võtsid läbi tema ülejäänud tasumata arved. „Kas te saate kuidagiviisi aidata?" küsis ta, silmad veekalkvel.

„Muidugi saame," ütles Mattie liigagi optimistlikult. „Ma olen KÜ-ga läbi rääkides saavutanud teatavat edu. Nad ei ole advokaatide kaasamisega harjunud ja nii vintskete vennikeste kohta on neid kerge hirmutada. Nad teavad, et neil ei ole õigus, ja kardavad, et keegi võib nad laostada. Ma tunnen sealset kohtunikku ja selle aja peale on nad Stocky toitmisest väsinud. Me võime ta vanglast välja ja tagasi tööle saada. Seejärel me arvatavasti võtame kaalumisele pankroti, et päästa kodu ja mõned nendest arvetest kõrvale tõsta. Kommunaalteenuseid osutavate firmadega kauplen ma ise." Ta ladus need julged sammud nii kähku lauda, nagu oleksid nad juba astutud, ja Samantha tundis ennast ootamatult palju paremini. Lady suutis esimest ja ainsat korda naeratada.

Mattie lausus: „Andke meile paar päeva aega ja me koostame tegevuskava. Kui teil tekib mingeid küsimusi, siis võite vabalt helistada Samanthale. Ta teab teie juhtumist kõike." Stažööri süda jättis löögi vahele, kui kuulis, et nimetati tema nime. Käesoleval hetkel tundus talle, et ta ei tea mitte millestki mitte midagi.

„Nii et meil on siis kaks advokaati?" küsis Lady.

„Kindla peale on."

„Ja te olete, noh, tasuta?"

„Vastab tõele, Lady. Me oleme õigusabi. Me ei võta oma teenuste eest tasu."

Lady tõstis mõlemad peod silmade ette ja hakkas nutma.

Samantha ei olnud oma esimesest kliendiga kohtumisest veel toibunud, kui ta kutsuti juba teisele. Mäetööliste Õigusabikliiniku „noorempartner" Annette Brevard arvas, et nende uue stažööri jaoks oleks hariv, kui ta saaks suhu ehtsa maitse koduvägivallast.

Annette oli lahutatud ja kahe lapse ema ning viibinud Bradys kümme aastat. Kunagi oli ta elanud Richmondis ja töötanud juristina ühes keskmise suurusega firmas, kuni raske abielulahutus sundus teda minema kolima. Ta põgenes koos lastega Bradysse ja läks Mattie juurde tööle seepärast, et midagi paremat polnud Virginia Ühenduses saadaval. Kindlasti polnud tal kavas Bradysse jäädagi, kuid kes on siis niivõrd nutikas, et oskab kogu elu kuni lõpuni ette kavandada? Ta elas kesklinnas ühes vanas majas. Maja taga oli omaette garaaž. Garaaži peal asus kahetoaline korter, millest pidi mõneks järgnevaks kuuks saama Samantha kodu. Annette oli otsustanud, et kui stažöör töötab tasuta, siis olgu tasuta ka elamine. Nad vaidlesid selle üle, kuid Annette oli vankumatu. Mingisugust muud teostatavat võimalust Samanthal ei olnud ja ta kolis sisse, tõotades tasuta lapsi hoida. Tal lubati koguni oma luukpära garaaži panna.

Klient oli Phoebe-nimeline kolmekümne kuue aastane naisterahvas. Ta oli abielus Randyga ja nad olid äsja läbi teinud sandi nädalavahetuse. Randy viibis umbkaudu kuue kvartali kaugusel vanglas (selles-samas vanglas, millesse sattumisest Samantha oli napilt pääsenud) ja

Phoebe istus advokaadi kabinetis, vasak silm paistes, ninal lõikehaav ja pilgus kabuhirm. Annette talutas Phoebe kaasaelamise ja tundehellusega tema loost läbi. Samantha kortsutas taas arukalt ja ainsatki häälitsust kuuldavale toomata laupa, tegi lehekülgede viisi märkmeid ja pani endamisi imeks, kui palju põrunud inimesi võiks siinkandis elada.

Annette ergutas Phoebet tagant niivõrd külmaverelise häälega, et see rahustas isegi Samanthat. Oli rohkesti pisaraid ja tundeid. Randy oli poolteist aastat oma naist peksnud metasõltlane ja uimastikaubitseja ning ühtlasi ka joodik. Randy ei löönud Phoebet kordagi seni, kuni naise isa elus oli – Randy kartis teda –, kuid pärast isa surma algas kehaline väärkohtlemine. Ta ähvardas kogu aeg naist tappa. Jah, Phoebe tarvitab ka ise metat, kuid ta on ettevaatlik ja kohe kindlasti mitte sõltlane. Neil on kolm last, kes on kõik nooremad kui kümnesed. See on tema teine ja Randy kolmas abielu. Randy on neljakümne kahe aastane ehk temast vanem ja tal on metaäris palju jõhkraid sõpru. Phoebe kartis neid inimesi. Neil oli raha ja nad võisid iga hetk korraldada Randy vabastamise kautsjoni vastu. Välja saades otsiks mees ta peaaegu kindlasti üles. Ta oli naise peale maruvihane seepärast, et too oli lõpuks politsei kutsunud ja lasknud ta vahistada. Ta peksaks Phoebet seni, kuni naine oma süüdistused tagasi võtaks. Phoebe kasutas nuuksete saatel oma lugu rääkides ära terve virna pabertaskurätikuid.

Samantha pani sekka kiiruga kirja tähtsaid küsimusi – näiteks „Kus ma olen?" ja „Mida ma siin teen?".

Phoebe kartis nende üürikoju tagasi minna. Tema kolm last olid varjul ühe tädi juures Kentuckys. Asešerif oli talle teatanud, et Randy peaks kavakohaselt jõudma kohtusse esmaspäeva jooksul. Ta võib juba praegugi seal olla, et lasta kohtunikul kautsjon määrata, ja kui selle suurus on paigas, kargavad semud koos sularahaga platsi ja ta kõnnib minema. „Te peate mind aitama," ütles Phoebe üha uuesti ja uuesti. „Ta tapab mu."

„Ei, seda ta ei tee," lausus Annette kummalise enesekindlusega. Samantha oli Phoebe pisarate, hirmunud näo ja kehakeele põhjal temaga ühel meelel ning kahtlustas, et Randy võib iga hetk välja ilmuda ja hakata pahandusi tegema. Annette'ile ei paistnud säärane võimalus siiski põrmugi muret tegevat.

Ta on varemgi sada korda sinnamaani jõudnud, mõtles Samantha.

Annette ütles: „Samantha, mine netti ja vaata kohtu päevakorda." Ta vuristas ette Nolandi maakonna riigiasutuste veebisaidi aadressi ning stažöör avas kähku sülearvuti, alustades otsingut, ega teinud viivuks Phoebest ja tema tunnetest välja.

„Ma pean lahutuse saama," ütles Phoebe. „Ma ei lähe enam mitte mingil juhul sinna tagasi."

„Olgu pealegi, me anname homme sisse lahutusavalduse ja hangime kohtult tõkendina lähenemiskeelu."

„Mis asi on tõkend?"

„See on kohtu korraldus ja kui ta seda rikub, siis saab kohtunik tõesti vihaseks ja pistab ta uuesti vanglasse."

See tõi Phoebe näole naeratuse, kuid ainult sekundiks. Ta ütles: „Ma pean linnast ära minema. Ma ei tohi siia jääda. Ta võtab ennast jälle täis, unustab selle lähenemiskeelu ja kohtuniku ning tuleb mind tapma. Nad peavad teda mõnda aega luku taga hoidma. Kas seda on võimalik teha?"

„Samantha, milles teda süüdistatakse?" küsis Annette.

„Tahtlik kehavigastuste tekitamine," sõnas Samantha, kui oli kohtuasja veebist üles leidnud. „Peaks olema kohtus täna täpselt kell üks. Kautsjonit ei ole määratud."

„Tahtlik kehavigastuste tekitamine? Millega ta teid lõi?"

Pisarad hakkasid jalamaid tulvama ja Phoebe kuivatas põski käeseljaga. „Tal oli püstol, mida me hoiame köögilaua sahtlis ja mis on laste pärast laadimata, kuid padrunid on külmkapi peal – igaks juhuks, teate ju küll. Me tülitsesime ja karjusime ja ta võttis püstoli nii, nagu tahaks ta seda laadida ja küllap vist mulle otsa peale teha. Ma püüdsin seda enda kätte kahmata ja ta lõi mind püstolipäraga vastu pead. Siis viskas ta püstoli maha ja hakkas mind kätega klohmima. Ma pääsesin majast välja, jooksin naabrite juurde ja kutsusin politsei."

Annette kergitas rahulikult kätt, et teda katkestada. „See ongi tahtlik osa ehk relva kasutamine." Ta vaatas rääkides nii Phoebe kui ka Samantha poole, et neid valgustada. „Virginias võib karistus olla sõltuvalt asjaoludest – relvast, vigastustest ja nii edasi – viiest kuni kahekümne

aastani." Samantha kirjutas taas pöörase hooga. Midagi oli ta sellest kuulnud juurakoolis palju aastaid tagasi.

Annette jätkas: „No nii, Phoebe – me võime eeldada, et teie abikaasa ütleb, et te läksite esimesena relva haarama, et te lõite teda ja nii edasi, ning ta võib isegi tahta teie vastu süüdistusi esitada. Kuidas te sellele reageeriksite?"

„See mees on minust kaheksa tolli pikem ja sada naela raskem. Ükski terve mõistuse juures inimene ei usuks, et ma tikkusin temaga kaklema. Kui politseinikud tõtt räägivad, siis nad ütlevad, et ta oli purjus ja peast segane. Ta punnis isegi neile vastu, kuni nad tema suurele tagumikule taseriga sähvaka andsid."

Annette muigas rahulolevalt. Ta heitis pilgu kellale, avas ühe kausta ja võttis selle vahelt mingisugused paberid. „Ma pean viie minuti pärast helistama. Samantha, siin on meie abielulahutuse küsimustik. See on üsna lihtne. Tööta see koos Phoebega läbi ja kogu nii palju informatsiooni, kui saad. Ma tulen poole tunni pärast tagasi."

Samantha võttis küsimustiku vastu niisuguse näoga, nagu oleks ta neid tosinate viisi käsitlenud.

Ühe tunni pärast sulges üksinda ja turvaliselt omaenda improviseeritud kabinetis viibiv Samantha silmad ja tõmbas sügavalt hinge. Kabinet oli pealtnäha kunagine laoruum, see oli tilluke ning kaks kõikuvat tooli ja ümmargune vinüülkattega laud võtsid seal ära palju ruumi. Mattie ja Annette olid vabandust palunud ning lubanud edaspidi mingil hetkel paremaid tingimusi. Üht seina valitses majataguse parkla poole avanev suur aken. Samantha oli valguse eest tänulik.

Kabinet oli küll väike, aga ega ka tema tööruum New Yorgis palju suurem olnud. Tema mõtted jäid tahtmatult pidama New Yorgil ja suurfirmal koos kõikide selle väljavaadete ja õudustega. Ta naeratas, kui taipas, et tema tööaega ei mõõdeta. Kadunud oli lakkamatu surve hankida arvele rohkem tunde, teha rohkem raha suurtele poistele seal üleval ja neile muljet avaldada, et saada kunagi täpipealt samasuguseks nagu nemad. Ta heitis pilgu kellale. See näitas ühtteist ja ta ei olnud ainsatki minutit arvele saanud ega hakkagi saama. Iidvana telefon

hakkas plärisema ja tal polnud muud valikut kui toru hargilt võtta. „Teisel liinil on kõne," ütles Barb.

„Kes see on?" päris Samantha närviliselt – see oli esimene telefonikõne talle.

„Keegi mees nimega Joe Duncan. Minule ei ütle see nimi midagi."

„Miks ta tahab minuga rääkida?"

„Seda ta ei öelnud. Ta ütles, et vajab advokaati, Mattie ja Annette on aga praegu hõivatud. Ta jääb paratamatult sulle."

„Millist laadi juhtum see on?" küsis Samantha oma ülearuse sõjaväevarustuse väljamüügilt ostetud aktikapil seisva kuue pilvelõhkuja poole vaadates.

„Sotsiaalhoolekanne. Ole ettevaatlik. Teine liin."

Barb töötas poole kohaga ja tegutses vastuvõturuumis. Samantha oli temaga kõnelnud ainult mõne hetke varahommikul, kui teda tutvustati. Kliinikul oli ka poole kohaga abiline Claudelle. Puha tüdrukute värk.

Ta vajutas teise liini klahvile ja ütles: „Samantha Kofer kuuleb."

Härra Duncan teretas ja päris tema käest, kas ta on ikka tõesti advokaat. Ta kinnitas, et on küll, kuigi tal endal oli praegusel hetkel selles suhtes kahtlusi. Peagi oli mehel jutt jooksmas. Ta elas läbi karme aegu ja tahtis tõesti sellest rääkida. Teda ennast ja tema perekonda olid tabanud kõikvõimalikud õnnetused ning tema pajatuse esimese kümne minuti põhjal otsustades oli tal piisavalt palju probleeme, et pisemale õigusfirmale mitmeks kuuks tegevust anda. Ta oli töötu – oli ebaõiglaselt vallandatud, kuid see oleks olnud juba järgmine lugu –, aga tema põhimure oli tervis. Üks lülisamba alaosa vaheketas oli välja sopistunud ja ta ei saanud töötada. Ta oli taotlenud enda tunnistamist töövõimetuks, kuid sellest keelduti. Nüüd oli ta kõigest ilma jäämas.

Kuna Samanthal polnud suurt midagi pakkuda, laskis ta mehel rahulikult edasi heietada. Poole tunni pärast ta siiski tüdines. Jutuajamise lõpetamine kujutas endast parajat väljakutset – mees oli meeleheitel ja klammerdus tema külge –, aga viimaks veenis ta Duncanit, et vaatab tema asja koos nende sotsiaalhoolekande spetsialistiga viivitamatult läbi ja võtab temaga ühendust.

Keskpäevaks oli Samantha näljane ja kurnatud. See ei olnud see väsimus, mille toovad endaga kaasa tunde kestev paksude dokumentide lugemine ja läbihigistamine või lakkamatu surve inimestele muljet avaldada või hirm, et ta ei anna mõõtu välja ja trügitakse partneriks saamise rajalt kõrvale. See ei olnud see kurnatus, millega ta oli elanud eelmised kolm aastat. Jõu olid temast välja nõrutanud šokk ja hirm, mis kaasnevad inimeste emotsionaalse muserdatuse nägemisega – nendel meelt heitvatel inimestel oli vähe lootusi ja nad vaatasid abi otsides tema poole.

Büroo ülejäänud rahva jaoks oli see aga tavaline esmaspäeva hommikupoolik. Nad kohtusid töölõunaks peamises nõupidamistoas, kusjuures tegemist oli iganädalase kombetalitusega – kiiresti süües arutati läbi juhtumeid, kliente ja kõike muud, mis tööga seoses vajalikuks osutus. Sellel esmaspäeval oli peamiseks jutuaineks siiski vastne stažöör. Nad olid täis tahtmist teda tundma õppida. Ta sai lõpuks nii palju julgust, et hakkas ka ise rääkima.

„Noh, mul läheb abi vaja," ütles Samantha. „Ma lõpetasin äsja telefonikõne mehega, kelle taotlus tema töövõimetuks tunnistamiseks tagasi lükati. Tähendagu see siis, mida tähendab."

See võeti vastu naeru ja lõbusa tuju seguga. Sõna „töövõimetus" näis tekitavat ülejäänud seltskonnas teatava reaktsiooni. „Sotsiaalhoolekandega seotud asju me enam käsitleda ei võta," sõnas eesliinil võitlev Barb. Tema kohtus välisuksest sisenenud klientidega esimesena.

„Mis ta nimi oli?" küsis Claudelle.

Samantha jäi kõhklema ja vaatas innukalt ootavate nägude poole. „Heakene küll, esimesed asjad esimesena. Ma ei ole kindel, milline on meie vahekord konfidentsiaalsusega. Kas te arutate… kas me arutame üksteise asju avalikult või oleme kõik seotud advokaadi kliendisaladuse pidamise kohustusega?"

See kutsus esile veel suurema naeru. Kõik neli hakkasid lõkerdades, itsitades ja võileibu näksides ühekorraga rääkima. Samanthale sai otsekohe selgeks, et nende seinte vahel kõnelevad nood neli daami kõikidest ja kõigest.

„Firma sees on kõik õige ja lubatud," ütles Mattie. „Kuid väljaspool mitte ainsatki sõna."

„Klapib kenasti."

Barb lausus: „Tema nimi oli Joe Duncan. Kas see meenutab kellelegi midagi?"

Claudelle ütles: „Ta oli mul mõni aasta tagasi, esitas taotluse, kuid see lükati tagasi. Minu arvates oli tegemist haige õlaga."

„Noh, nüüd on liikunud haigus edasi nimmepiirkonda," ütles Samantha. „Kõik paistis pahasti olevat."

„Ta on saritaotleja," sõnas Claudelle. „Ja see on üks põhjusi, miks me sotsiaalhoolekande asjadega enam ei tegele. Selles süsteemis on nii palju pettust. Iseäranis siinmail on see üsna mäda."

„Nii te mida ma siis härra Duncanile ütlen?"

„Abingdonis on üks õigusfirma, mis tegeleb ainuüksi töövõimetusasjadega."

Annette lisas: „See on Cockrell ja Rhodes ehk Kukk ja Rott ehk lühidalt Kukerott. Nad on päris tõega pahad poisid, kes on mestis mõne arsti ja sotsiaalhoolekandekohtunikuga. Kõik nende kliendid saavad tšeki. Nemad pressivad tuhande sellest endale."

Mattie lisas: „Triatlonisportlane võib taotluse sisse anda ja Kukerott hangib talle töövõimetushüvitised."

„Nii et me ei hakka mitte mingil juhul…"

„Mitte mingil juhul."

Samantha hammustas suutäie oma põhjalikult töödeldud kalkunilihaga võileivast ja vaatas Barbile otsa. Ta oleks äärepealt esitanud enesestmõistetava küsimuse: „Aga miks sa selle telefonikõne siis minule suunasid, kui me neid asju käsitleda ei võta?" Aga ta pani selle asemel mõttes kirja, et radar tuleb maksimaalse tundlikkusega töös hoida. Kolm aastat Suures Õiguses olid tema ellujäämisoskused nugateravaks ihunud. Kõri läbilõikamine ja pussi selgalöömine on norm ning ta oli õppinud mõlema eest hoiduma.

Ta ei kavatsenud seda praegu Barbiga arutada, vaid tõstatada teema siis, kui selleks on sobiv hetk.

Claudelle paistis olevat selle salgakese naljatila. Ta oli kõigest kahekümneneljane, vähem kui aasta abielus olnud ning rase ja sai sellega vatti näha. Ta oli saatnud selle hommiku mööda vannitoas iiveldusega

võideldes ja mõeldes halbu mõtteid oma veel sündimata lapsest – poiss oli endale isa järgi nimegi saanud ja tegi juba nii palju pahandust.

Vestluse toon oli üllatavalt maalähedane. Nad mitte üksnes ei jõudnud kolmveerand tunniga võtta läbi pakilisi tööasju, vaid arutlesid üksikasjalikult ka hommikuse peapöörituse, menstruatsioonikrampide, tuhude ja sünnituse, meeste ja seksi teemal – ning tundus, et kellelgi ei saanud sellest küllalt.

Annette lõpetas kohtumise Samantha poole vaadates ja öeldes: „Me oleme veerand tunni pärast kohtus."

9

Üldiselt ei olnud tema kogemused kohtusaalidega olnud meeldivad. Mõned käigud nendesse olid olnud vajalikud, mõned vabatahtlikud. Kui ta õppis üheksandas klassis, osales suur Marshall Kofer Washingtoni kesklinnas föderaalkohtus ühe lennuõnnetusega seotud protsessis ja ta veenis Samantha kodanikuõpetuse õpetajat, et tema tegevuse jälgimine rikastaks olulisel määral õpilaste kogemustepagasit. Lapsed istusid seal juhmistavat igavust tundes kaks täispikka kohtupäeva, sellal kui ekspertidest tunnistajad vaidlesid üksteisega raske jäätumise mõju üle aerodünaamikale. Samantha oli kaugel sellest, et isa üle uhke olla, ja tundis sellest tahtmatust tähelepanust hoopiski alandust. Marshalli õnneks olid õpilased juba klassis tagasi, kui vandekogu langetas otsuse valmistajafirma kasuks, jättes talle pihku kaotuse, mida tuli tal ette haruharva. Seitsme aasta pärast naasis Samantha sellessesamasse hoonesse, kuid teise kohtusaali, et vaadata, kuidas tema isa ennast oma kuritegudes süüdi tunnistab. See oli suurepärane päev ema jaoks, kellel polnud kunagi mõtteski olnud ise kohale ilmuda, ja nõnda siis istus Samantha seal koos Marshalli ühe venna ehk oma onuga ja tupsutas pabertaskurätikutega silmi. Georgetowni õigusinstituudi ettevalmistuskursusel nõuti temalt mingisuguse kriminaalprotsessi jälgimist, kuid kerge gripp ei lasknud tal seda teha. Kõik juuratudengid mängivad läbi kohtuprotsesse ja teataval määral ta isegi nautis neid, kuid tegelikus kohtuasjas ei olnud tal tahtmist osaleda. Ametnikupõlves nägi ta kohtusaali üksnes harva. Töövestluste ajal oli ta selgeks teinud, et tahab kohtuvaidlustest hästi kaugele jääda.

Ja nüüd kõndis ta Nolandi maakonna kohtuhoonesse ja võttis suuna peasaalile. Hoone ise oli vana ja nägus punastest tellistest ehitis, mille kolmandat korrust kattis nõgusaks vajunud läikiv plekk-katus. Sees võis tolmuses vestibüülis näha habemikest kangelaste luitunud portreesid ja üks sein oli täis klambriga hooletult teadetetahvlile kinnitatud õigusalaseid teadaandeid. Ta läks Annette'i kannul teisele korrusele, kus nad möödusid toolil tukkuvast muldvanast kohtuteenrist.

Paksu kahe poolega ukse vahelt sisse pugenud, astusid nad kohtusaali tagaossa. Ees töötas oma aujärjel kohtunik, mõned advokaadid aga lehitsesid pabereid ja nööklesid omavahel. Paremal oli tühi vandekogu loož. Kõrgeid seinu katsid veelgi luitunumad portreed – kõik nad olid mehed, kõik habemega ja kõik paistsid õigusküsimusi tõsiselt võtvat. Paar ametnikuplikat ajasid juttu ja flirtisid advokaatidega. Mitu pealtvaatajat jälgis seda ja ootas, et õiglus võidab.

Annette püüdis kinni ühe süüdistaja, keda ta tutvustas tõtakalt stažöörile Richardina, ja ütles, et nad esindavad Phoebe Fanningit, kes annab niipea kui võimalik sisse lahutusavalduse. „Kui palju sa tead?" küsis ta Richardilt.

Nad nihkusid kolmekesi vandekogu looži lähedale nurka, et keegi neid pealt ei kuuleks. Richard ütles: „Politseinike väitel olid mõlemad purjus ja otsustasid, et peaksid lahendama oma erimeelsused ühe kena kaklusega. Mees võitis, naine kaotas. Miskitpidi oli mängus ka laadimata püstol ja mees virutas talle sellega vastu pead."

Annette jutustas ümber Phoebe versiooni, Richard aga kuulas hoolikalt. Ta ütles: „Mehe advokaat on Hump ja ta ei taha praegu midagi muud peale väikese kautsjoni. Mina seisan suurema poolt ja võib-olla õnnestub meil vanapoissi veel mõne päeva vanglas hoida ja lasta tal seni maha jahtuda, kuni naine siit minekut teeb." Annette noogutas, nõustus temaga ja ütles: „Aitäh sulle, Richard."

Hump oli selle tänava püsivara hulka kuuluv Cal Humphrey, kelle esinduslikust büroost olid nad äsja mööda kõndinud. Annette teretas ja tutvustas Samanthat, kes heitus selle mehe vatsa mõõtmetest. Kirevavärvilised traksid olid säherduse koorma all pingule tõmbunud ning näisid olevat valmis katki plaksatama, kusjuures sellise sündmuse tagajärjed oleksid olnud liiga jõhkrad, et neid üldse arutusele võtta. Hump sosistas, et „tema mees" Randy (perekonnanime ei suutnud ta paugupealt meelde tuletada) peab vanglast välja saama, sest puudub töölt. Hump ei jäänud Phoebe versiooni juhtunust uskuma, vaid andis mõista, et kogu konflikt algas siis, kui too ründas tema klienti laadimata püstoliga.

„Just nimelt seepärast ongi meil kohtuprotsessid olemas," pomises Annette, kui nad Humpist eemaldusid. Randy Fanning ja veel kaks

vangi toodi valve all kohtusaali ning paigutati esimesse ritta istuma. Käerauad võeti maha ja üks asešerif jäi seisma nende lähedusse. Kõik kolm oleksid võinud olla ühe ja sellesama kamba liikmed – pleekinud oranžid vanglatunked, raseerimata nägu, kasimata juuksed ja kalk pilk. Annette ja Samantha võtsid kuulajaskonna hulgas istet neist võimalikult kaugel. Barb sisenes kikivarvul kohtusaali, ulatas Annette'ile ühe kausta ja ütles: „Siin on lahutus."

Kui kohtunik Randy Fanningi kohtualuste pinki kutsus, saatis Annette kohtuhoone ees tema autos istuvale Phoebele tekstisõnumi. Randy jäi seisma kohtuniku ette, Hump temast paremale ja Richard vasakule, kuid temast kaugemale. Hump alustas sõnaohtrat pajatust sellest, kuidas tema kaitsealune peab tööl olema, kui sügavalt on tema juured Nolandi maakonna mullas, kuidas temast võib uskuda, et ta ilmub kohtusse niipea, kui teda vaja on, ja nii edasi. See on kõigest tavaline abikaasade vaidlus ja neid asju on võimalik klaarida ilma kohtusüsteemi rohkem kaasamata. Phoebe sisenes sellal, kui advokaat pikalt-laialt heietas, vaikselt kohtusaali ja istus Annette'i kõrvale. Tema käed värisesid ja silmad olid veekalkvel.

Richard süüdistajana peatus pikemalt süüdistuste raskusel ja võimalusel Fanning pikemaks ajaks vangi mõista. See on mõttetus, ütles Hump. Tema mees on süütu. Tema meest ründas tasakaalutu abikaasa. Kui naine oma jutuga veelgi peale käib, võib just nimelt tema olla see, kes vangi läheb. Juristid vaidlesid väiteid edasi-tagasi pillutades.

Siledate juustega rahumeelsest vanahärrast kohtunik küsis häirimatult: „Nagu ma aru saan, viibib väidetav ohver praegu siin kohtusaalis. Proua Brevard, kas see vastab tõele?" küsis ta pilku üle kuulajate libistades.

Annette kargas püsti ja ütles: „Teie kõrgeausus, ta on siin." Ta kõndis Phoebet puksiiris vedades advokaatide vahelt läbi nii, nagu oleks kohtusaal tema oma. „Me esindame Phoebe Fanningit, kelle avaldus abielu lahutamiseks antakse sisse järgmise kümne minuti jooksul."

Kuulajate hulka jäänud Samantha nägi, kuidas Randy Fanning heitis oma naise suunas tigeda altkulmupilgu. Richard kasutas võimalust ja ütles: „Teie kõrgeausus, võib-olla oleks abiks, kui te paneksite tähele

silmanähtavaid haavu proua Fanningi näol. Seda naist on armutult pekstud."

„Ma ei ole pime," vastas kohtunik. „*Teie* näol, härra Fanning, ei näe ma mingeid kahjustusi. Ühtlasi võtab kohus arvesse tõsiasja, et te olete üle kuue jala pikk ja üsna turske. Teie abikaasa on, võiks öelda, üksjagu väiksem. Kas te lõite teda mitu korda?"

Ilmselge süüdlane Randy tammus oma märkimisväärset keharaskust jalalt jalale nihutades ja suutis öelda: „Kohtunik, me tülitsesime. Tema alustas."

„Kindlasti alustas. Minu arvates oleks parem, kui te veel päeva või paar rahuneksite. Ma saadan teid vanglasse tagasi ja neljapäeval me kohtume uuesti. Teie, proua Brevard, tegelge aga sellal koos oma kaitsealusega tema pakiliste õigusasjade ajamisega ja hoidke mind toimuvaga kursis."

Hump ütles: „Teie kõrgeausus, aga minu kaitsealune jääb ju oma töökohast ilma."

Phoebe prahvatas: „Ta ei käigi tööl. Ta langetab poole kohaga metsa ja müüb täiskohaga metat."

Kõik näisid raskelt neelatavat, kui tema sõnad kohtusaalis vastu kaikusid. Randy oli valmis taas kaklema hakkama ja põrnitses naist mõrvajanuse vihkamisega. Viimaks ütles kohtunik: „Sellest piisab. Tooge ta neljapäeval tagasi." Üks kohtuteener haaras Randyst kinni ning viis ta kohtusaalist välja.

Peaukse juures seisis kaks vanunud juuste ja tätoveeringutega kaabakat. Nad jõllitasid neist mööda kõndivate Annette'i, Samantha ja Phoebe poole. Phoebe sosistas koridoris: „Need pätid on Randy semud ja kõik nad tegutsevad metaäris. Ma pean siit linnast minema saama."

Samantha mõtles: „Võib-olla olen ma sul kannul."

Nad astusid ringkonnakohtu kantseleisse ja andsid sisse lahutusavalduse. Annette taotles viivitamatut kohtuistungit Randy suhtes tõkendi kohaldamiseks, et teda perekonnast eemal hoida. „Kõige varasem vaba aeg on kolmapäeval pärast lõunat," ütles ametnik.

„Me võtame selle," ütles Annette.

Nood kaks kaabakat ootasid väljas kohe kohtuhoone ukse ees ja nendega oli liitunud kolmaski tige noormees. Ta astus Phoebe ette ja lõrises: „Tüdruk, sa parem võta need süüdistused tagasi või muidu sa veel kahetsed."

Phoebe ei taandunud, vaid vaatas teda viisil, millest paistsid välja aastaid kestnud tutvus ja põlgus. Ta ütles Annette'ile: „See on Randy äsja vanglast välja saanud vend Tony."

„Kas sa kuulsid mind? Ma ütlesin sulle, et võta süüdistused tagasi," lõrises Tony valjemini.

„Tony, ma andsin just praegu sisse lahutuse. Kõik on lõppenud. Ma sõidan linnast minema nii kiiresti, kui saan, aga tulen kindlasti tagasi, kui ta uuesti kohtusse läheb. Ma ei võta süüdistusi tagasi, nii et astu palun tee pealt eest."

Üks kaabakas põrnitses Samanthat, teine Annette'i. Lühike vastasseis lõppes siis, kui Hunk ja Richard kohtuhoonest välja astusid ja nägid, mis on toimumas. „Nüüd aitab," ütles Richard ja Tony taganes.

Hunk lausus: „Hakkame minema, neiukesed. Ma tulen teiega kuni bürooni kaasa." Hunk komberdas mööda Main Streeti ja kõneles vahetpidamata ühest teisest kohtuasjast, kus ta Annette'iga vastakuti oli, Samantha aga järgnes neile äsjasest vahejuhtumist erutatuna ja pidas aru, kas ta peaks käekotis püstolit kaasas kandma. Polnud ime, et Donovan harrastas juristiametit pisikese arsenali abiga.

Tema pärastlõuna ülejäänud osa oli taevale tänu kliendivaba. Ta oli ühe päeva kohta piisavalt palju hädadest kuulnud ja pidi õppima. Annette andis talle laenuks kollanokkadest juristidele mõeldud ja tublisti pruugitud seminarimaterjale, milles olid peatükid lahutusest ja peresuhetest, testamentidest ja pärandist, pankrotist, üürileandjast ja üürnikust, tööhõivest, sisserändest ja riigiasutuste abist. Hiljem oli lisatud peatükk hüvitistest musta kopsutõve põdejatele. Vähemalt lugedes oli see kõik kuiv ja igav, kuid ta oli juba isiklikult selgeks saanud, et need juhtumid on kõike muud kui igavad.

Kella viie ajal helistas ta viimaks härra Joe Duncanile ja teatas, et ei saa tema sotsiaalhoolekande taotluse asja ajada. Ülemused keelasid tal sellise esindamise ära. Ta edastas kahe eraadvokaadi nimed, kes niisu-

guste asjadega tegelevad, ja soovis mehele edu. Duncan ei olnud selle telefonikõne üle just ülearu õnnelik.

Samantha astus Mattie kabinetist läbi ja nad tegid tema esimesest tööpäevast lühikese kokkuvõtte. Esialgu läheb hästi, mõtles ta, ehkki oli veel närvis üürikesest vastasseisust kohtuhoone trepil. „Juristiga nad jamama ei hakka," lohutas teda Mattie. „Eriti veel neiuga. Ma olen teinud seda tööd kakskümmend kuus aastat ja mulle ei ole kordagi kallale tuldud."

„Minu õnnitlused. Kas sind on ähvardatud?"

„Paar korda võib-olla on, kuid ei ole olnud midagi sellist, mis oleks mind tõesti hirmutanud. Sul läheb kõik hästi."

Hästi tundis ta ennast büroost väljudes ja auto juurde kõndides, kuigi ta ei saanud teisti, kui pidi ringi vaatama. Taevast oli langemas kerge udu ja linn muutus hämaramaks. Ta jättis auto oma korteri alla garaaži ja läks trepist üles.

Annette'i tütar Kim oli kolmeteistkümnene, poeg Adam kümnene. Uus „toakaaslane" tundus neile põnev ja nad käisid peale, et Samantha söögiajaks nendega ühineks, kuid tal polnud kavas hakata kõiki nende õhtusööke oma kohalolekuga ära rikkuma. Ta oli iseenda ja Blythe'i hullumeelset päevakava arvestades harjunud üksinda sööma.

Annette'il kui pingelist tööd tegeval professionaalil ei olnud toiduvalmistamiseks kuigi palju aega. Ilmselt ei kuulunud ka koristamine tema prioriteetide hulka. Õhtusöögiks olid makaronid juustuga mikrolaineahjust ja viilutatud tomatid koduaiast. Vett ei joonud nad kunagi kraanist, vaid ainult plastpudelitest. Lapsed külvasid Samantha söögi ajal üle küsimustega tema elu, Washingtonis üleskasvamise, New Yorgis elamise ja töötamise ning selle kohta, mille paganama pärast ta otsustas Bradysse tulla. Nad olid nutikad, enesekindlad ja mõistsid nalja ega peljanud esitada isiklikku laadi küsimusi. Nad olid ka viisakad ega jätnud kunagi ütlemata „Jah, preili" ja „Ei, preili". Lapsed jõudsid otsusele, et ta on siiski liiga noor, et teda preili Koferiks kutsuda, Adamile aga tundus, et Samantha on tema jaoks liiga suur suutäis. Lõpuks leppisid nad kokku preili Sami peale, ehkki Samantha lootis, et see „preili" kaob peagi. Ta ütles, et hakkab nende lapsehoidjaks, ja see näis tekitavat neis hämmeldust.

„Milleks meile lapsehoidjat vaja läheb?" küsis Kim.

„Et teie ema võiks väljas käia ja teha seda, mida tahab," ütles Samantha.

Nende meelest oli see naljakas. Adam ütles: „Aga ta ei käi ju kunagi väljas."

„Vastab tõele," ütles Annette. „Bradys pole suurt midagi teha. Tegelikult ei olegi üleüldse midagi teha, kui sa just kolmel õhtul nädalas kirikus ei käi."

„Ja kas teie ei käi kirikus?" päris Samantha. Ta oli jõudnud oma lühikese Apalatšides veedetud aja jooksul veendumusele, et siin on iga viie perekonna kohta tilluke valge viltuse torniga kirik. Kirikuid oli kõikjal ja kõik uskusid pühakirja ilmeksimatusse, ehkki polnud ülejäänus ilmselt kuigi paljus ühel meelel.

„Pühapäeval vahel käime," sõnas Kim.

Pärast õhtusööki kraamisid Kim ja Adam kohusetundlikult laua ning ladusid nõud valamusse virna. Nõudepesumasinat neil ei olnud. Nad tahtsid koos preili Samiga televiisorit vaadata ja kodutöödele käega lüüa, kuid Annette peletas nad lõpuks nende pisikestesse magamistubadesse. Annette tajus, et külalisel võib igav hakata, ja ta ütles: „Joome teed ja ajame juttu."

Kuna Samanthal ei olnud midagi muud teha, vastas ta jaatavalt. Annette korjas kokku kuhja musti rõivaid ja toppis need külmkapi kõrval olevasse pesumasinasse. Ta lisas ka pulbri ja keeras programmiketast. „See müra summutab kõik, mida me räägime," ütles ta kätt kappi teepakkide järele sirutades. „Kas kofeiinivaba kõlbab?"

„Kõlbab ikka," lausus Samantha ja astus kabinetti, mis oli mattunud lookas raamaturiiulite, ajakirjavirnade ja pehme mööbli alla ning kus keegi ei olnud mitu kuud tolmuimejaga tegutsenud. Ühes nurgas oli lameekraanteler (garaažikorteris televiisorit ei olnud) ja teises nurgas hoidis Annette väikest kirjutuslauda, millel olid arvuti ja kuhi toimikuid. Ta tõi kaks tassi aurava teega, ulatas teise neist Samanthale ja ütles: „Istume sohvale ja räägime tüdrukute jutte."

„Olgu pealegi, aga mida sa silmas pead?"

Kui nad oli end istuma seadnud, ütles Annette: „Noh, üks asi on seks. Kui sageli sa New Yorgis saad?"

Samantha naeris sellise otsekohesuse peale ja jäi siis kõhklema, sest talle ei tulnudki viimane kord meelde. „Nii pöörane see asi seal tegelikult ka ei ole. Ma tahan öelda, et on siis, kui sa kaasa mängid, kuid minu seltskonnas me töötame liiga palju, et veel lõbutseda. Õhtu väljas tähendab meie jaoks mõnusat õhtusööki ja jooke ning ma olen pärast neid alati liiga väsinud, et teha veel midagi muud peale üksinda magama heitmise."

„Seda on kõiki neid saaki varitsevaid rikkaid ja noori professionaale arvestades raske uskuda. Ma olen „Seksi ja linna" üha uuesti ja uuesti üle vaadanud. Muidugi üksinda, kui lapsed on magama läinud."

„Noh, mina ei ole. Ma olen sellest küll kuulnud, aga sel ajal, kui seda telest näidatakse, olen ma tavaliselt olnud tööl. Viimase kolme aasta jooksul on mul olnud üks sõber. Nälgiv näitleja Henry, tegelikult nägus ja voodis mõnus, kuid ta väsis minu töötundidest ja kurnatusest ära. Kindla peale kohtad sa seal palju mehi, aga suuremal osal nendest on täpselt samamoodi tuli takus. Naised on asendatavad. On ka palju põrundpäid ja ülbeid jõmpsikaid, kes ei räägi mitte millestki peale raha ja hooplevad sellega, mida kõike nad osta suudavad."

„Ma olen masendatud."

„Ära ole. See ei ole nii veetlev, kui sa arvad."

„Kas mitte kunagi?"

„Oh, mõni lühisuhe ikka tuleb vahel ette, aga ei ole miskit, mis väärib meenutamist." Samantha rüüpas teed ja tahtis vestlust teisale suunata. „Aga kuidas sinuga on? Kas Bradys on palju lööki?"

Nüüd oli Annette'i kord naerda. Ta pidas vahet, jõi ühe lonksu ja muutus nukraks. „Siin ei sünni suurt midagi. Ma tegin oma valiku, nüüd ma elan selle järgi ja see klapib."

„Tegid valiku?"

„Jah. Ma tulin siia kümme aastat tagasi täiel rindel taganemise käigus. Minu lahutus kujutas endast õudusunenägu ja ma pidin oma endisest kaasast kaugemale saama. Ma tõin ka lapsed kaasa. Ta ei ole meiega peaaegu üldse tegemist teinud. Ma olen nüüd nelikümmend viis aastat vana, teataval määral kütkestav ja üsna heas vormis erinevalt, noh…"

„Sain aru."

„Öelgem lihtsalt nii, et Nolandi maakonnas pole kuigi palju konkurentsi. Tee peal on küll ette sattunud paar meeldivat meest, kuid mitte ühtki sellist, kellega ma oleksin tahtnud koos elada. Üks sell oli minust kakskümmend aastat vanem ja ma lihtsalt ei suutnud oma lastele säärast asja teha. Mõne esimese aasta jooksul näis, nagu tahaksid pooled linna naised mind mõne oma onu- või tädipojaga paari panna. Siis aga taipasin ma, et nad tahavad mind paari panna tegelikult vaid seepärast, et ei peaks omaenda abikaasa pärast muret tundma. Abielumehed minus siiski kiusatust ei tekita. See tooks endaga kaasa liigagi palju pahandusi nii siin kui ka suurlinnas."

„Miks sa üldse veel siin elad?"

„See on suurepärane küsimus ja ega ma ei olegi kindel, kas ma jään siia elama. Laste kasvatamiseks on see turvaline paik, ehkki me oleme mures keskkonnaohtude pärast. Bradys pole häda midagi, kuid asundustes ja orgudes on lapsed saastatud vee ja söetolmu tõttu pidevalt haiged. Sinu küsimusele vastates jäin ma siia elama seepärast, et ma armastan oma tööd. Ma armastan neid inimesi, kes minu abi vajavad. Ma suudan nende ellu veidi muutusi tuua. Sa kohtusid täna nendega. Sa nägid nende hirmu ja lootusetust. Nad vajavad mind. Kui ma ära lähen, asub keegi võib-olla minu kohale, aga võib-olla ka ei asu."

„Kuidas sa büroost lahkudes selle enda sees välja lülitad?"

„Alati ma ei oskagi lülitada. Nende probleemid puudutavad mind liiga isiklikult, mistõttu mul jääb rohkesti und magamata."

„Mul on rõõm seda kuulda, sest ma mõtlen ikka veel Phoebe Fanningile, kelle nägu on segi pekstud ja lapsed sugulase juurde peidetud ning kelle mees on pätt, kes tõenäoliselt tapab ta, kui vanglast välja saab."

Annette pakkus välja hoolitseva naeratuse. „Ma olen näinud palju tema olukorras naisi ja kõik nad on ellu jäänud. Phoebel kukub lõpuks kõik hästi välja. Ta läheb kuhugi mujale elama – me aitame teda – ja lahutab mehest. Ära unusta, Samantha, et ta on praegu vanglas, ja saab suhu kenakese maitse elust trelliде taga. Kui ta mingi rumalusega hakkama saab, siis võib ta oma päevakesed elu lõpuni vanglas mööda saata."

„Mulle ei jätnud ta küll nii suure mõttehiiglase muljet."

„Sul on õigus. Ta on idioot ja uimastisõltlane. Ma ei pea Phoebe olukorda kergeks, kuid tal läheb kõik korda."

Samantha ohkas ja asetas oma tassi kohvilauale. „Anna andeks, see kõik on minu jaoks lihtsalt nii uus."

„Päris inimestega tegelemine?"

„Jah, oma probleemidega nii rängalt hätta jäänud inimestega, kes loodavad neid lahendada. Viimane toimik, millega ma New Yorgis töötasin, oli seotud kellegi tõepoolest varju hoiduva mehega, kelle väärtus on enam-vähem miljard – ta oli meie klient, kes tahtis ehitada väga kõrget ja sihvakat hotelli otse Greenwich Village'i keskele. See oli igal juhul kõige inetum makett, mida ma olen kunagi näinud, ja tõesti maitsetu. Ta vallandas kolm-neli arhitekti ja tema hoone muutus lihtsalt veelgi kõrgemaks ja inetumaks. Linn ütles, et põrgu päralt, see jääb ära, ja nii ta siis esitas hagisid ja sehkendas poliitikutega ja käitus nagu suurem osa Manhattani kinnisvaraarendajaid. Ma kohtusin temaga korra põgusalt, kui ta tuli büroosse, et minu partneri peale karjuda. Täielik matslik jõletis. Ja ta oli meie klient – minu klient. Ma jälestasin seda meest. Ma tahtsin, et ta läbi põruks."

„Ja miks ka mitte?"

„Ta põruski läbi ja me kõik tundsime salamisi rõõmujoovastust. Kujuta endale ette – me kõik paneme mängu tonnide kaupa töötunde ja kasseerime tollelt sellilt sisse terve varanduse, aga kui tema projekt tagasi lükatakse, tundub meile, nagu oleks see pidupäev. Milline kliendisuhe see oleks?"

„Ka mina oleksin seda tähistanud."

„Aga nüüd olen ma mures Lady Purvise pärast, kelle mees istub võlavanglas, ja pabistan, kas Phoebe pääseb ikka linnast enne minema, kui tema mees kautsjoni vastu välja saab."

„Tere tulemast meie maailma, Samantha. Homme tuleb seda kõike veel juurde."

„Ma ei ole kindel, kas ma olen selle jaoks õigest materjalist."

„Jah, oled küll. Niisuguses ametis tuleb olla sitke ja sa oled palju sitkem, kui sa ise arvad."

Ootamatult kähku oma kodutöödega ühele poole jõudnud Adam oli tagasi ja tahtis preili Samiga *gin rummy* mängus jõudu proovida. „Enda arvates on ta kaardihai," ütles Annette. „Ja ta teeb sohki."

„Ma ei ole *gin rummyt* kunagi mänginud," ütles preili Sam.

Adam segas kaardipakki nagu Las Vegase diiler.

10

Suurem osa Mattie tööpäevi algas kohvijoomisega täpselt kell kaheksa, kusjuures kabineti uks oli suletud, telefonist ei tehtud välja ja Donovan istus tema vastas, et rääkida viimaseid kuulujutte. Tegelikult puudus ukse sulgemiseks igasugune vajadus, sest keegi teine ei jõudnud tööle enne poolt üheksat, mil lapsed kooli viinud Annette ennast kirja pani. Sellegipoolest pidas Mattie võimalust õepojaga omavahel viibida väärtuslikuks ja kaitses seda.

Reeglid ja protseduurid paistsid büroos olevat leebevõitu ning Samanthale oli öeldud, et ta peab ilmuma tööle „kella üheksa paiku" ja töötama seni, kuni leiab õhtu eel, et nüüd on paras aeg lõpetada. Esialgu muretses ta, et üleminek sajalt töötunnilt nädalas neljakümnele võib osutuda raskeks, kuid see ei olnud nii. Ta polnud aastaid kella seitsmeni maganud ja avastas, et tuleb sellega kenasti toime. Kaheksa ajal oli ta juba valmis mööda seinu üles ronima ja tahtis kangesti päevaga peale hakata. Teisipäeval puges ta välisuksest sisse, möödus Mattie kabinetist, kuulis vaikseid hääli ja läks kööki kohvikannu vaatama. Ta oli ennast parajasti oma lauakese taha paika pannud, et õppida tundpaar või seni, kui ta viiakse osalema järjekordses vestluses kliendiga, kui ootamatult ilmus välja Donovan, kes ütles: „Tere tulemast linna."

„No tere," lausus Samantha.

Donovan laskis pilgul ringi käia ja ütles: „Võin kihla vedada, et sinu kabinet New Yorgis oli palju suurem."

„Tegelikult ei olnud. Algajad topiti „kuubikutesse", nagu neid seal nimetati, ja need olid nii kitsad, et sa said seal vajaduse korral käe üle vaheseina sirutada ja kolleegi puudutada. Rendiraha hoiti kokku, et osanike kasum oleks kaitstud."

„Kõlab sedamoodi, nagu tunneksid sa sellest tõesti puudust."

„Ma olen ikka veel kuidagi tuim." Samantha osutas ainsale lisatoolile ja ütles: „Võta istet."

Donovan sokutas ennast hooletult pisikesele istmele ja ütles: „Mattie rääkis mulle, et sa jõudsid kohe esimesel päeval kohtusse."

„Jõudsin jah. Mida ta sulle veel rääkis?" Samantha oleks tahtnud teada, kas tema päevastest liikumistest tehakse igal hommikul nende kohvilaua taga kokkuvõte.

„Mitte midagi, see oli kõigest väikelinna juristide tühi lobisemine. Randy Fanning oli kunagi normaalne poiss, siis aga sattus meta otsa. Ta lõpetab surnuna või vanglas, nagu paljud siinsed sellid."

„Kas ma võin sinult ühe püstoli laenuks võtta?"

Naer ja seejärel: „Sinul ei lähe püstolit vaja. Need metaga kauplejad pole ligilähedaltki nii ohtlikud kui söefirmad. Kui sa hakkad firmasid lakkamatult kohtu alla andma, siis saad ka püstoli. Ma tean, et aeg on veel varajane, aga kas sa lõunaeine peale oled mõelnud?"

„Ma ei ole veel hommikusöögigi peale mõelnud."

„Ma pakun sulle lõunat – töölõunat oma büroos. Kas kanasalatiga võileib sobib?"

„Kuidas ma saaksin sellest keelduda?"

„Kas keskpäev klapib sinu tööplaaniga?"

Samantha tegi näo, nagu vaataks ta oma tihedalt täis kirjutatud märkmikku, ja ütles: „Täna on sinu õnnepäev. Mul juhtub olema vaba aken."

Donovan hüppas püsti ja ütles: „Kohtumiseni."

Samantha õppis mõnda aega vaikselt ja lootis, et teda ei segata. Ta kuulis läbi õhukeste seinte, kuidas Annette Mattiega üht juhtumit arutab. Vahetevahel helises telefon ning Samantha hoidis hinge kinni lootuses, et Barb suunab kõne mõnda teise kabinetti säärase advokaadi juurde, kes teab, mida sellega ette võtta. Tal vedas peaaegu kuni kell kümneni, siis aga pistis Barb pea ukse vahelt sisse ja ütles: „Ma läh[en] tunnikeseks välja. Eesruum on sinu päralt." Ta kadus veel enne, [kui] Samantha jõudis järele uurida, mida see täpselt tähendab.

See tähendas istumist vastuvõturuumis Barbi laua taga üks[inda], kaitsetuna ja tõenäolise võimalusega, et talle läheneb mõni vaen[e hin]geke, kellel pole korraliku advokaadi palkamiseks raha. See tähe[ndas] telefonikõnede vastuvõtmist ja suunamist Mattiele või Annette'ile [või] lihtsalt edasilükkamist. Üks inimene küsis Annette'i, kelle juures ag[a] oli klient. Teine küsis Mattiet, kes oli läinud kohtusse. Kolmas vajas[

nõuannet sotsiaalhoolekande töövõimetustaotluse kohta ning Samantha suunas ta rõõmuga erafirmasse. Viimaks avanes välisuks ja sisse astus proua Francine Crump koos oma õigusalase probleemiga, mis, nagu selgus, pidi Samanthat veel mitmeks kuuks kummitama jääma.

Ta ei tahtnud midagi muud kui üksnes testamenti – sellist testamenti, mis „ei maksa mitte kui midagi". Lihtsad testamendid on sirgjoonelised dokumendid, mille koostamisega suudab hõlpsasti toime tulla isegi kõige noorem ja rohelisem jurist. Tegelikult haaravadki kollanokad kinni võimalusest neid kirjutada, sest testamenti on raske untsu ajada. Ootamatult enesekindlaks muutunud Samantha juhatas proua Crumpi väikesesse nõupidamistuppa ja jättis ukse lahti, et saaks eesruumil silma peal hoida.

Proua Crump oli kaheksakümmend aastat vana ja nägi ka niiviisi välja. Tema mees oli juba ammuaegu surnud ja viis last mööda riiki laiali hajunud, ilma et keegi nendest oleks elanud kodu läheduses. Ta ütles, et lapsed on ta unustanud, käivad külas üksnes harva ja ka helistavad harva. „Võtke nad kõik välja," lausus ta üllatavalt kibestunult. Tema välimuse ja selle põhjal, et ta tahab saada tasuta testamenti, jõudis Samantha järeldusele, et vara pole tal kuigi palju. Proua Crump elas väikeses Eufala kogukonnas „sügaval Jacobi oru põhjas". Samantha pani selle kirja nii, nagu teaks ta täpselt, kus too koht asub. Võlgu naisel ei olnud ega olnud ka mingeid reaalvarasid peale vana maja ja kaheksakümne aakri maa, mis oli igavesest ajast saadik olnud suguvõsa valduses.

„Kas teil on aimu, kui suur võiks olla selle maa väärtus?" päris Samantha.

Proua Crump lõgistas oma kunsthambaid ja ütles: „Palju rohkem, kui keegi teab. Vaadake, söefirma käis eelmisel aastal minu juures ja püüdis maad ära osta ning on püüdnud seda osta juba mõnda aega, kuid ma saatsin nad jälle minema. Ei, proua, ühelegi söefirmale ma seda ei müü. Nad korraldavad plahvatusi mitte kuigi kaugel minu maast ja võtavad Kassimäge maha ning see on tõeline häbilugu. Söefirmadega ei taha ma mitte mingisugust tegemist teha."

„Kui palju nad pakkusid?"

„Palju ja ma ei ole sellest isegi oma lastele rääkinud. Ega räägigi. Vaadake, minu tervis ei ole suurem asi ja üsna varsti olen ma läinud. Kui lapsed maa endale saavad, müüvad nad selle söefirmale veel enne, kui ma mulla sees jahtuda jõuan. Just nimelt seda nad teevad. Ma ju tunnen neid." Naine torkas käe käekotti ja võttis välja mõned kokkumurtud paberilehed. „See siin on testament, millele ma kirjutasin alla viis aastat tagasi. Lapsed viisid mu ühte advokaadibüroosse sellesama tänava ääres ja lasksid mul allkirja anda."

Samantha voltis paberid pikkamisi lahti ning luges Francine Cooper Crumpi viimast tahet ja testamenti. Kolmanda lõiguga pärandati kõik võrdsetes osades tema viiele lapsele. Samantha kriipselas mõned kasutud märkmed ja ütles: „Heakene küll, proua Crump, aga seoses pärandimaksuga pean ma teadma selle maa ligikaudset väärtust."

„Mida?"

„Kui palju söefirma teile pakkus?"

Naine nägi välja nii, nagu oleks teda solvatud, kummardus siis ettepoole ja sosistas: „Kakssada tuhat ja peenraha peale, kuid maa on kaks korda kallim. Võib-olla kolm korda. Ühtki söefirmat ei tohi usaldada. Nad pakuvad kõikidele vähem kui õigus ja nuputavad siis välja, kuidas sul lõpuks nahk päriselt üle kõrvade tõmmata."

Lihtne töö ei olnudki, üllatav küll, enam nii väga lihtne. Samantha jätkas ettevaatlikult ja küsis: „Olgu pealegi, aga kes saaks need kahekssakümmend aakrit uue testamendi alusel?"

„Ma tahan anda need oma naabrile Jolene'ile. Ta elab teisel pool oja omaenda maal ega müü seda samuti. Ma usaldan teda ja ta on juba lubanud, et hakkab minu maa eest hoolitsema."

„Kas te olete seda temaga arutanud?"

„Me räägime sellest kogu aeg. Jolene ja tema mees Hank ütlevad, et ka nemad teevad uue testamendi ja pärandavad oma maa mulle, juhuks kui nemad peaksid esimesena minema. Aga teate, nad on parema tervise juures. Ma arvan, et mina kaon varem."

„Aga mis siis, kui nad surevadki esimesena?"

„Ma kahtlen selles. Mul on kõrge vererõhk, nõrk süda ja limapauna põletik."

„Seda küll, aga kui nemad peaksid esimesena surema ja teie saate lisaks omaenda maale päranduseks ka nende maa, siis kes saab kogu selle maa pärast teie surma?"

„Mitte minu lapsed ega ka mitte nende lapsed. Jumal meid aidaku. Te vist arvate, et minu omad on pahad."

„Heakene küll, aga keegi peab ju maa pärima. Kes teil mõttes on?"

„Just nimelt seepärast ma siia tulingi, et advokaadiga kõnelda. Ma vajan nõuannet selle suhtes, mida ette võtta."

Varade olemasolu arvestades oli ootamatult tekkinud mitu erinevat stsenaariumi. Nood viis last kahtlemata vaidlustavad uue testamendi, aga testamentide vaidlustamisest ei teadnud Samantha midagi muud peale selle, mida ta oli äsja seminarimaterjalidest kiiruga lugenud. Ta mäletas ebamääraselt paari juhtumit õigusinstituudi ühelt kursuselt, kuid see kõik tundus olevat toimunud nii ammu. Tal õnnestus jutuajamist pool tundi venitada, märkmeid teha ja esitada üksnes poolenisti asjakohaseid küsimusi ning veenda proua Crumpi tulema tagasi mõne päeva pärast, kui nad on tema olukorra üle vaadanud. Barb oli tagasi ja aitas osavalt uut klienti uksest välja toimetada.

„Mida see kõik tähendas?" päris Barb, kui proua Crump oli läinud.

„Ma päris täpselt ei tea. Ma olen oma toas."

Donovani büroo oli märksa paremas seisukorras kui õigusabikliinik. Nahktugitoolid, paksud vaibad ja kenasti lihvitud väärispuidust põrandad. Vestibüüli laes rippus moekas lühter. Samantha esimene mõte oli, et lõpuks ometi leidub Bradys keegi, kes ilmselt võib teenida dollari või paar. Vastuvõtusekretär Dawn tervitas teda viisakalt ja ütles, et ülemus ootab teisel korrusel. Ta oli valmis lõunale minema. Samantha kuulis keerdtrepist tõustes, kuidas välisuks suleti ja lukku keerati. Teistest inimestest polnud majas märkigi.

Donovan kõneles suure ja pealtnäha väga vana kirjutuslaua taga telefoniga. Ta viipas siseneja istuma, osutas kogukale toolile ja ütles telefoni: „Ma pean nüüd ära minema." Toru hargile visanud, lausus ta: „Tere tulemast minu valdustesse. Just nimelt siit lüüakse kõik väravad."

„Siin on kena," ütles Samantha ringi vaadates. Tuba oli suur ja siit pääses rõdule. Seinad olid kaetud nägusate raamatukappidega, mis olid kõik täis neid tavapäraseid muljet avaldama mõeldud traktaate ja pakse köiteid. Ühes nurgas seisis vähemalt kaheksa surmatoova relvaga püssihoidik. Samantha ei eristanud küll haavlipüssi hirvekarabiinist, kuid see kollektsioon näis olevat töökorras ja kasutamisvalmis.

„Igal pool on püssid," tähendas ta.

„Ma käin palju jahil, olen alati käinud. Nendes mägedes üles kasvades kasvad sa ühtlasi ka metsas. Oma esimese hirve surmasin ma kuue aasta vanuselt vibuga."

„Palju õnne. Ja miks sa tahad lõunat süüa?"

„Kas sa siis ei mäleta, et sa lubasid? Eelmisel nädalal kohe pärast seda, kui sind vahistati ja mina su vabaks päästsin."

„Aga me leppisime ju kokku, et lõunatame selle tänava ääres ühes söögimajas."

„Ma arvasin, et saame siin rohkem omaette olla. Pealegi püüan ma kohalikke kohti vältida. Nagu ma sulle juba rääkisin, on siinkandis palju selliseid inimesi, kellele ma ei meeldi. Vahel nad ütlevad igasuguseid asju ja korraldavad üldsuse ees stseene. See võib tegelikult hea lõunasöögi ära rikkuda."

„Ma ei näe kusagil midagi söödavat."

„Söödav on staabiruumis. Tule minuga kaasa." Donovan tõusis püsti ning Samantha läks tema kannul mööda lühikest koridori mingisugusesse pikka akendeta ruumi. Kraami täis laua ühel otsal olid kaks vahtplastkarpi toiduga ja kaks veepudelit. Donovan näitas nende peale ja ütles: „Lõuna on serveeritud."

Samantha sammus ühe külgseina ette ja jäi silmitsema vähemalt kaheksa jala kõrgust suurendatud fotot. Pilt oli värviline ning sellel kujutati ühtaegu nii rabavat kui ka traagilist vaatepilti. Väikese sõiduauto mõõtu kogukas kivirahn oli haagiselamust läbi kukkunud, selle pooleks rebinud ja palju kahju teinud. „Mis see on?" küsis ta.

Donovan astus tema kõrvale ja ütles: „Kõigepealt on see üks kohtuasi. See rahn oli ligikaudu miljon aastat osa Enidi mäest siit umbes neljakümne miili kaugusel Hopperi maakonnas. Paar aastat tagasi

alustati mäel vaalkaevandamist, õhiti selle hari ja kaevati kivisüsi välja. Möödunud aasta 14. märtsil kell neli öösel koristas sulikommetega ettevõtte Strayhorn Coal omanduses ja kasutuses olnud buldooser ilma tegevusloata kive ja see rahn lükati koos kõrvaldatava pinnasega orgu. Kivi oli suur ja kogus seetõttu mööda järsku ojasängi allapoole veeredes hoogu." Donovan osutas foto kõrval olevale suurendatud maakaardile. „Rahn prantsatas sellesse väiksesse haagiselamusse peaaegu miili kaugusel kohast, kus see buldooseri sahast eemaldus. Tagumises magamistoas olid sel hetkel kaks venda – üheteistkümnene Eddie Tate ja kaheksane Brandon Tate. Nagu võiski oodata, magasid nad raskelt. Isa oli meta valmistamise pärast vangis. Ema oli parajasti ööpäev läbi avatud kaupluses tööl. Poisid said silmapilkselt surma – nad lömastati ja litsuti laiaks."

Samantha jäi fotot pärani silmi ja uskmatult vaatama. „See on ju kohutav."

„Tõesti oli ja on. Vaalkaevandamise läheduses ei ole elu kunagi igav. Maapind vappub ja vundamendid mõranevad. Õhk on täis söetolmu, mis langeb kõigele. Kaevuvesi muutub oranžiks. Kivid lendavad kogu aeg siia-sinna. Mul oli kaks aastat tagasi Lääne-Virginias üks juhtum, kus härra ja proua Herzog istusid ühel soojal laupäevasel pärastlõunal parajasti oma basseinikese kõrval, kui kusagilt olematusest saabus tonnine kivimürakas, mis maandus otse basseini keskele. Nad said läbimärjaks. Bassein mõranes. Me esitasime firma vastu hagi ja saime mõne dollari, mida ei olnud just palju."

„Ja sina andsid Strayhorn Coali kohtusse?"

„Nojah. Järgmisel esmaspäeval algab protsess ringkonnakohtus Voltonis."

„Kas firma ei taha kokku leppida?"

„Meie kartmatu järelevalve trahvis firmat. Andis neile ränga hoobi kahekümne tuhande dollariga, mille nad on edasi kaevanud. Ei, nendega kokkulepet ei tule. Nad pakkusid koos oma kindlustuskompaniiga sada tuhat dollarit."

„Sada tuhat dollarit kahe surnud lapse eest?"

„Surnud lapsed, eriti Apalatšides, ei ole kuigi palju väärt. Neil

puudub majanduslik väärtus, sest ilmselt nad ei käi tööl. See on suurepärane juhtum karistusliku kahjuhüvitise sissenõudmiseks – Stayhorn Coali aktsiate koguväärtus on pool miljardit dollarit – ning mina küsiksin miljoni või paar. Aga need targad inimesed, kes Virginias seadusi teevad, otsustasid juba aastaid tagasi kehtestada karistuslikele kahjuhüvitistele ülempiiri."

„Ma vist mäletan seda oma advokaadieksamilt."

„Lagi on 350 000 dollarit sõltumata sellest, kui halvasti kostja käitus. See on nagu kõik muudki ülempiirid meie ülemkogu kingitus kindlustusärile."

„Sa kõneled nagu minu isa."

„Kas sa tahad süüa või seisad siin ka järgmise tunni?"

„Ma ei ole kindel, kas ma olengi näljane."

„Noh, mina olen." Nad istusid laua taha ja võtsid oma võileivad välja. Samantha hammustas väikese suutäie, kuid tal ei olnud isu. „Kas sa kahjuhüvitise asjas oled püüdnud kokkuleppelahendusele jõuda?"

„Mina lõin lauda miljoni, nemad pakkusid vastuseks sada tuhat, nii et me oleme teineteisest miilide kaugusel. Nemad ehk kindlustuskompanii juristid koos söefirmaga toetuvad asjaolule, et perekond oli purunemas ega olnud nii väga lähedastes suhetes. Ühtlasi toetuvad nad ka sellele, et paljud siinsed vandekohtunikud kas kardavad Suurt Sütt või on salamisi selle poolehoidjad. Apalatšides mõnda söefirmat kohtusse andes ei saa just alati arvestada erapooletu vandekoguga. Isegi need, kes firmasid jälestavad, kipuvad selle koha peal suud pidama. Kõikidel on mõni sugulane või sõber, kellel on seal töökoht. See tekitab kohtusaalis teatava huvitava dünaamika."

Samantha tegi katset veel ühe väikese ampsuga ja vaatas toas ringi. Seinu katsid suurendatud värvifotod ja kaardid, kusjuures mõned kandsid tõendusmaterjali märgistust, mõned aga nähtavasti veel ootasid protsessi. „See meenutab mulle isa kunagist kabinetti."

„Marshall Kofer. Ma vaatasin tema kohta järele. Ta oli omal ajal päris kõva protsessiadvokaat."

„Jah, oli küll. Kui ma lapsepõlves teda näha tahtsin, siis pidin ma tavaliselt tema büroosse minema, kui ta linnas oli. Ta töötas vahet-

pidamata. Juhtis suurt firmat. Kui ta parajasti kõige värskema lennukatastroofi kannul reaktiiviga mööda ilma ringi ei kihutanud, siis oli ta büroos ja valmistus protsessiks. Neil oli seal üks avar kila-kola täis ruum… kui nüüd mõtlema hakata, siis nimetasid nad seda staabiks."

„See termin ei ole minu väljamõeldis. Suuremal osal protsessiadvokaatidest on staap."

„Ning seinu katsid suured fotod, skeemid ja igat masti tõendusmaterjalid. See avaldas muljet isegi lapsele. Ma tunnen veel praegugi pinget ja ärevust seal ruumis, kui ta ennast koos oma töötajatega kohtusaali jaoks valmis seadis. Need olid suured katastroofid, palju inimesi oli surma saanud, advokaate oli rohkesti ja puha. Ta selgitas hiljem, et suurem osa tema juhtumeid jõudis kokkuleppelahenduseni juba enne protsessi. Vastutuse tõestamine oli üksnes harva probleemiks. Kui lennuk alla kukkus, ei olnud selles ju süüdi reisijad. Lennufirmadel on küllaga raha ja kindlustuskatet ning nad on mures oma maine pärast, mistõttu nad lähevad kokkuleppele. Suurte summade peale."

„Kas sa oled kunagi kaalunud võimalust tema juures töötada?"

„Ei, kordagi ei ole. Ta on võimatu inimene või vähemalt tollal oli. Hirmsuur ego, täielik tööhull, üsnagi korralik lontrus. Ma ei tahtnud tema maailmast põrmugi osa saada."

„Seejärel korraldas ta katastroofi iseendale."

„Seda ta tegi." Samantha tõusis püsti ja kõndis teise foto juurde, millel kujutati lössis sõiduautot. Päästemeeskond püüdis autosse lõksu jäänud inimest välja saada.

Donovan istus edasi ja näris krõbekartulit. Ta ütles: „Ma osalesin sellel protsessil Lääne-Virginias Martini maakonnas kolm aastat tagasi. Kaotasin."

„Mis juhtus?"

„Ülekoormatud ja lubatud kiirust ületanud kivisöeveok tuli mäest alla, kaldus üle telgjoone ja sõitis sellest pisikesest Hondast üle. Sõiduautot juhtis minu kuueteistaastane klient Gretchen Bane, kes suri sündmuskohal. Lähemalt vaadates võid näha seal all vasakut jalga, mis just nagu ripuks uksest välja."

„Seda ma kartsin. Kas vandekogu nägi seda?"

„Ojaa. Nemad nägid kõike. Ma ladusin kõik viieks päevaks vandekogu ette välja, kuid sellel ei olnud tähtsust."

„Kuidas sa kaotasid?"

„Ma kaotan umbes pooled asjad. Kõnealusel juhul astus veoauto juht tunnistajapulti, vandus, et räägib tõtt, ja valetas siis kolm tundi. Juht ütles, et Gretchen sõitis üle keskjoone ja tekitas õnnetuse, kusjuures juht pani selle kõlama nii, nagu oleks tüdruk tahtnud sooritada enesetappu. Söefirmad on kavalad ega saada kunagi veokeid alla ühekaupa. Nad sõidavad paaris, nii et alati on olemas pealtnägija, kes on valmis tunnistust andma. Sadakond tonni kaaluvad söeveokid kihutavad üle kahekümnetonnise piirkoormusega vanadest sildadest, mida kasutavad koolibussid, ega hooli põrmugi ainsastki liikluseeskirja punktist. Kui juhtub õnnetus, siis on see harilikult raske. Lääne-Virginias tapavad nad igal nädalal ühe süütu autojuhi. Veokijuht vannub, et tema ei ole midagi valesti teinud, semu toetab teda, teisi tunnistajaid ei ole, nii et vandekogu laulab Suure Söega üht ja sedasama laulu."

„Kas sa apellatsiooni ei saa esitada?"

Donovan naeris, nagu oleks Samantha öelnud midagi väga naljakat. Ta jõi suure sõõmu vett ja ütles: „See õigus on meil muidugi olemas. Aga jälestusväärsel kombel Lääne-Virginia valib oma kohtunikke. Virginias on küll mõned kihvakeeratud seadused, kuid meie vähemalt ei vali kohtunikke. Seal on see aga teisti. Lääne-Virginia ülemkohtul on viis liiget. Nad on neli aastat ametis ja kandideerivad siis uuesti, et saada tagasi valitud. Arva ära, kes annetab valimiskampaania jaoks kõige rohkem raha."

„Söefirmad."

„Täkkesse läks. Nad mõjutavad poliitikuid, järelevalveasutusi ja kohtunikke ning tihtipeale on vandekogud nende kontrolli all. Nii et protsessijate jaoks ei valitse seal just ideaalne kliima."

„Nõndapalju siis õiglasest kohtupidamisest," sõnas ikka veel fotosid silmitsev Samantha."

„Vahetevahel me võidame. Gretcheni puhul meil vedas. Üks kuu pärast kohtuprotsessi sõitis seesama juht otsa teisele autole. Õnnekombel ei saanud keegi surma, olid kõigest mõned luumurrud. Sündmuskohal käinud asešerif muutus uudishimulikuks ja viis juhi küsitlemisele. Juht käitus imelikult ja võttis lõpuks omaks, et ta on juhtinud autot viisteist tundi ühtejärge. Asja tegi veelgi uhkemaks see, et ta oli ka joonud Red Bulli viinaga ja nuusutanud kristalset metat. Asešerif lülitas diktofoni sisse ja esitas talle küsimusi Bane'i õnnetuse kohta. Autojuht möönis, et tööandja sundis teda ähvarduste abil valetama. Ma sain selle ülekuulamise protokolli enda kätte ja andsin sisse terve pataka esildisi. Kohus nõustus viimaks korraldama uut protsessi ja praegu me ootame seda. Lõpptulemusena ajan ma nad orgi otsa."

„Mis sellest veokijuhist sai?"

„Temast sai keelekandja: ta puistas südant oma tööandja Eastpoint Miningi kohta. Keegi torkas seepeale tema autol rehvid läbi ja tulistas talle kaks kuuli köögiaknasse, mistõttu ta varjab nüüd ennast teises osariigis. Mina annan talle elamisraha."

„Kas see on seaduslik?"

„Kivisöemaal ei ole see õige küsimus. Minu maailmas ei ole miski mustvalge. Vaenlane rikub kõiki mõeldavaid reegleid ning seetõttu ei ole võitlus iial aus. Reeglite järgi mängides kaotad sa isegi siis, kui õigus on sinu poolel."

Samantha naasis laua juurde ja näksis üht kartulikrõpsu. Ta ütles: „Ma tean, et tegin targasti, kui protsessimisest loobusin."

„Mul on seda raske kuulda," lausus Donovan muiates ja oma tõmmude silmadega kõiki naise liigutusi jälgides. „Ma kavatsesin sulle tööd pakkuda."

„Palun vabandust."

„Ma räägin tõsiselt. Mulle oleks abi teatavast uurimistööst ja ma maksaksin sulle selle eest. Ma ju tean, kui palju sa seal õigusabikliinikus teenid, nii et ma arvasin, et sa tahaksid võib-olla uurimisassistendina kohakaaslust teha."

„Kas siin, sinu büroos?"

„Kus siis veel? Mitte midagi sellist, mis su stažeerimist segaks, kõik toimub rangelt pärast tööaega ja nädalavahetustel. Kui sul ei olegi siin Bradys veel igav hakanud, siis kaua sul seda enam oodata ei tule."

„Miks mina?"

„Kedagi muud ei ole. Mul on kaks abi ja üks nendest läheb homme minema. Ühtki teist linna advokaati ega ühtki ükskõik millise advokaadibüroo töötajat ma usaldada ei saa. Ma suhtun saladuse pidamisse paranoiliselt ja sina ei ole siin olnud piisavalt kaua selleks, et midagi teada või kedagi tunda. Sa oleksid täiuslik uus töötaja."

„Ma ei tea, mida öelda. Kas sa Mattiega oled rääkinud?"

„Ei, sellest ei ole. Aga kui sa oled asjast huvitatud, siis ma vahetan temaga mõne sõna. Ta ütleb mulle üksnes harva ära. Mõtle selle üle järele. Kui sa ei taha, siis saan ma sinust täielikult aru."

„Olgu pealegi, ma mõtlen järele. Aga ma olen alles äsja ühe tööga algust teinud ega kavatsenud vähemalt nii ruttu teist otsima hakata. Pealegi ei meeldi mulle protsessimine."

„Sa ei peagi kohtus käima. Sa lihtsalt varja ennast siin, tee oma uurimistööd, kirjuta ülevaateid ja tee neid pikki töötunde, millega sa harjunud oled."

„Ma ju püüdsin sellest eemale pääseda."

„Saan aru. Seedi see läbi ja räägime hiljem uuesti."

Nad tegelesid viivu oma võileibadega, kuid vaikus oli liiga rusuv. Samantha ütles viimaks: „Mattie rääkis mulle sinu minevikust."

Donovan naeratas ja lükkas toidu eemale. „Mida sa teada tahad? Ma olen avatud raamat."

Samantha kahtles selles. Talle tuli pähe mitu küsimust. Mis sinu isaga juhtus? Kui tõsine on sinu lahusolek naisest? Kui sageli sa temaga kohtud?

Vahest siiski hiljem. Ta lausus: „Tegelikult ei midagi. See on huvitav taust ja muud miskit."

„Huvitav, kurb, traagiline, seiklusrikas. On seda kõike. Ma olen kolmkümmend kaheksa aastat vana ja suren noorelt."

Selle peale ei osanud Samantha midagi kosta.

11

Coltonisse viiv maantee siugles mägede vahel, tõusis ja laskus, pakkus hingematvaid vaateid tihedasti reas seisvatele mäeahelikele ja langes siis orgudesse, mida täitsid lagunenud osmikute ja haagiselamute autoromudest ümbritsetud kobarad. Tee klammerdus madalate kärestike ja joomiseks piisavalt selge veega ojade külge ning parajasti just siis, kui see ilu pärale jõudis, möödus ta järjekordsest lähestikku paiknevate ja igavesti mägede varju jäävate tillukeste hüljatud majakestega asundusest. Kontrast mäeharjade ilu ja nende keskel elavate inimeste vaesuse vahel oli vapustav. Leidus ka korraliku muruplatsi ja valge pistandtaraga kauneid kodusid, kuid nende naabrid ei olnud tavaliselt enam sama jõukad.

Mattie juhtis ja rääkis, Samantha aga süvenes sellesse vaatepilti. Nad tõusid parajasti mööda üht harvaesinevat sirget teelõiku mäkke, kui vastassuunast lähenes neile pikk veoauto. Veok oli must ja tolmune ning selle kasti kattis presendipalakas. Ta lendas ilmselgelt lubatud kiirust ületades, kuid õigesse sõiduritta hoidudes mäest alla. Kui veok oli möödunud, ütles Samantha: „Ma oletan, et see oli kivisõeauto."

Mattie vaatas peeglisse, otsekui poleks ta möödujat tähelegi pannud. „Oli jah. Nad veavad välja pestud ja turukõlblikku sütt. Neid autosid on kõikjal."

„Donovan rääkis neist eile. Ta ei pea neist just väga lugu."

„Ma võin hea raha peale kihla vedada, et see auto oli üle koormatud ega pääseks tõenäoliselt ülevaatusest läbi."

„Ja keegi ei kontrolli neid?"

„Kuidas juhtub. Ja harilikult on nii, et kui inspektorid kohale jõuavad, on nende saabumine söefirmadele juba teada. Minu lemmikud on mäeohutuse inspektorid, kes jälgivad lõhkamist. Neil on olemas töögraafik, nii et arva ära, mis sünnib, kuid nad mõnda vaalkaevandamise kohta ilmuvad. Kõik käib eeskirjade järgi. Kohe pärast nende lahkumist lõhkab firma täie hooga edasi, ilma et reeglitest kuigi palju kinni peetaks."

Samantha eeldas, et Mattie teab kõike tema eelmise päeva lõunasöögist Donovani seltsis. Ta ootas viivu, et kuulda, kas mainitakse ka tööpakkumist. Ei mainitud. Nad ületasid ühe mäe ja alustasid järjekordset laskumist. Mattie ütles: „Las ma näitan sulle midagi. Sellele ei kulu rohkem kui minut." Ta vajutas pidurile ning keeras ühele väiksemale, kurvilisemale ja järsemate nõlvadega maanteele. Nad tõusid taas mäkke. Teeviit ütles, et kohe tuleb maalilise vaatega piknikuala. Nad peatusid väikesel kahe puust laua ja prügikastiga maaribal. Nende ees lainetasid miilide kaupa tiheda lehtpuumetsaga kaetud mäed. Nad tulid autost välja ja sammusid logiseva piirde juurde, mis oli ehitatud selleks, et hoida ära inimeste ja autode kukkumist sügavasse orgu, kust neid poleks iial leitud.

Mattie ütles: „See on hea paik selleks, et mäeharjade eemaldamist eemalt jälgida. Kolmes kohas…" Ta osutas vasakule. „See on Kassimäe kaevandus mitte kuigi kaugel Bradyst. Otse ees on Vabaoja kaevandus Kentuckys. Ja paremal on samuti Kentucky Väike-Utah' kaevandus. Kõik need on tegutsevad kaevandused ja kõik koorivad sütt nii kiiresti, kui inimvõimed lubavad. Kunagi olid need mäed kolme tuhande jala kõrgused nagu nende naabridki. Vaata neid nüüd."

Mägedelt oli pügatud kogu taimkate ning nad olid taandatud kivideks ja poriks. Nende tipud olid kadunud ning nad seisid nagu sandistatud käed, millel puuduvate sõrmede asemel vaid köndid. Neid ümbritsesid rikkumata mäed, mis lõõmasid kesksügise oranžides ja kollastes toonides ning oleksid olnud täiuslikult kaunid, kui poleks olnud neid pinde silmas teisel pool kurusid.

Samantha seisis liikumatult paigal, uskumata oma silmi, ja püüdis sellest laastamistööst kuidagiviisi sotti saada. Viimaks lausus ta: „See ei saa ju seadusega lubatud olla."

„Ma kardan, et föderaalseadustega on lubatud. Formaalselt on see seaduslik. Aga nende tegutsemisviis on täiesti seadusevastane."

„Kas seda ei ole võimalik kuidagi peatada?"

„Kohtuvaidlused möllavad veel täie hooga ja on möllanud kakskümmend aastat. Me oleme föderaaltasandil küll mõne võidu saavutanud, kuid apellatsioonikohtus on kõik need head otsused tühistatud.

Neljas ringkond on tuubil täis vabariiklaste nimetatud kohtunikke. Me võitleme sellegipoolest edasi."

„Meie?"

„Head poisid ja vaalkaevandamise vastased. Mina isiklikult ei ole küll advokaadina sellesse kaasatud, kuid ma kuulun õigesse meeskonda." Mattie heitis pilgu kellale ja ütles: „Hakkame parem minema."

Kui nad autosse tagasi jõudsid, ütles Samantha: „See ajab lausa südame pahaks, eks ole?"

„Jah, nad on meie elukorraldust siin Apalatšides nii palju hävitanud, et see ajab mul tõesti südame pahaks."

Pärast sissesõitu Coltoni linna muutus maantee Center Streetiks ja mõne kvartali pärast ilmus paremal nähtaval kohtuhoone. Samantha ütles: „Donovanil on siin järgmisel nädalal protsess."

„Ojaa, suur protsess. Need kaks väikest poissi – nii kurb lugu."

„Kas sa tead seda juhtumit?"

„Ikka tean, sest kui nad surma said, tehti sellest palju juttu. Ma tean rohkem, kui tahaksin teada. Ma üksnes loodan, et ta võidab. Mina andsin talle nõu minna välja kokkuleppele ja võtta vastu midagi perekonna jaoks, kuid ta tahab esineda mingisuguse avaldusega."

„Nii et ta ei võta sinu nõuandeid kuulda."

„Donovan teeb tavaliselt seda, mida ta ise tahab, ja harilikult tal ongi õigus."

Nad jätsid auto kohtuhoone taha ja kõndisid majja. Hopperi maakonna kohtuhoone oli erinevalt Nolandi maakonna omast jalustrabav moodne ehitis, mis oli kahtlemata kunagi paberil põnev välja näinud. Üleni klaasist ja looduslikust kivist maja eendus ühes kohas välja ja sopistus teises sisse ning võttis oma ulja konstruktsiooniga enda alla suure hulga maad. Samantha oletas, et lõpuks jäi arhitekt tegevusloast ilma.

„Vana põles maha," sõnas Mattie, kui nad trepist üles läksid. „Aga põlevad nad ju kõik."

Samantha ei osanud arvata, mida see võiks tähendada. Lady Purvis istus närviliselt kohtusaali ees koridoris ja naeratas oma advokaate nähes suure kergendusega. Seal tolgendasid kohtu kogunemist oodates

veel mõned inimesed. Pärast paari ettevalmistavat sõna osutas Lady polüesterkiust sportlikku jakki ja läikivaid terava ninaga kingi kandvale lõdva näoga noormehele. „See on tema, töötab KÜ-s, tema nimi on Snowden. Laney Snowden."

„Oodake siin," ütles Mattie. Ta marssis otsejoones härra Snowdeni juurde, kelle silmad läksid seda suuremaks, mida lähemale ta jõudis, ja Samantha järgnes talle. „Kas teie olete KÜ esindaja?" küsis Mattie.

„Olen küll," lausus Snowden uhkelt.

Mattie suskas nimekaardi tema nina alla nii, nagu oleks see olnud vedruteraga nuga, ja ütles: „Mina olen Stocky Purvise advokaat Mattie Wyatt. Tema on minu töötaja Samantha Kofer. Meid palgati selleks, et me kliendi vanglast välja tooksime."

Snowden astus Mattie surve all sammu tahapoole. Nõutult paigal tammuv Samantha ei teadnud, mida teha, ja laskis seetõttu kähku käiku agressiivse hoiaku ja pilgu. Ta põrnitses Snowdenit altkulmu, too aga vaatas mõttelagedalt tema poole ja püüdis kohaneda tõsiasjaga, et üks Stocky Purvise moodi kirikurotist võlgnik võib palgata endale mitte ühe, vaid koguni kaks advokaati.

„Siis on ju tore," ütles Snowden. „Laduge raha letti ja me toome ta välja."

„Härra Snowden, tal ei ole raha. Nii palju peaks teile nüüdseks küll selge olema. Ja seni, kuni te teda vanglas luku taga hoiate, ei saa ta ka raha teenida. Kleepige juurde nii mitu seadusevastast tasu, kui soovite, kuid tõde seisneb selles, et kui minu klient istub seal, kus ta praegu istub, siis ei saa ta teenida ainsatki senti."

„Mul on kohtu korraldus," ütles Snowden uljalt.

„Hüva, kohe me kõneleme sellest korraldusest kohtunikuga. Korraldus muudetakse ära, nii et Stocky kõnnib minema. Kui te ei ole nõus läbi rääkima, siis kogu vastutus jääb teie kanda."

„Heakene küll, aga mis teil, tüdrukud, siis mõttes on?"

„Ärge nimetage mind tüdrukuks!" käratas Mattie. Snowden põrkas pelglikult tagasi, otsekui oleks võinud talle kaela sadada mõni nendest sugulise ahistamisega seotud nõuetest, millest võib lehest lugeda. Punetama löönud näoga Mattie nihkus Snowdenile lähemale ja lausus:

„Kokkulepe on niisugune. Minu klient võlgneb maakonnale trahvide ja lõivudena umbkaudu 200 dollarit. Teie poisid on omaenda lõbuks ja lustiks veel nelisada otsa ladunud. Me maksame sellest sada, nii et kogusumma ei tule üle kolmesaja, ja meile jääb selle maksmiseks kuus kuud. Nii see saab olema, võtke või jätke."

Snowden manas näole võltsi naeratuse, raputas pead ja ütles: „Andke andeks, proua Wyatt, kuid sellise rahaga ei ela me ära."

Mattie pistis pilku Snowdenilt eemaldamata käe portfelli ja tõmbas välja mõned paberilehed. „Eks püüdke siis elada sellega," ütles ta paberitega mehe näo ees vehkides. „See on hagi, mis esitatakse föderaalkohtule Kohtuabi Ühingu vastu – kostjaks lisan ma pärast isiklikult teid – seoses õigusevastase kinnipidamise ja vabaduse võtmisega. Vaadake, härra Snowden, põhiseaduses öeldakse üsna selgesti, et vaest inimest ei ole lubatud vangistada selle eest, et ta ei suuda oma võlgu tasuda. Ma ei oodanudki, et te seda teate, sest te töötate ju sulikamba huvides. Aga uskuge mind – föderaalkohtunikud saavad sellest aru, sest nad on põhiseadust lugenud või vähemalt suurem osa nendest on. Võlavanglad on seadusevastased. Kas te olete kunagi kuulnud midagi võrdse kaitstuse sättest?"

Snowdeni suu oli küll lahti, kuid sõnad ei tahtnud kuuldavale tulla.

Mattie pressis edasi. „Ma ei arvanudki, et olete. Võib-olla teie advokaadid suudavad seda teile kolmesaja dollari eest tunnis selgitada. Ma räägin seda teile seepärast, et ta saaksite oma bossidele edasi öelda, et ma hoian teid järgmised kaks aastat kohut käimas. Ma uputan teid paberimäärimise alla ära. Ma tirin teid andma vande all tunnistusi, mille peale kulub palju tunde, ja uurin välja kõik teie räpased trikid. Ma tambin teid maatasa ja teen teie elust hädaoru. Te hakkate mind nägema oma õudusunenägudes. Ja selle kõige lõpuks ma võidan kohtuasja ning kasseerin sisse oma advokaaditasud." Ta litsus hagi vastu Snowdeni rinda ja too võttis selle tõrksalt vastu.

Nad tegid kannapöörde ja marssisid minema, jättes endast maha nõtkuvate põlvedega ja otsekui mürsuplahvatusest põrutatud Snowdeni, kes nägigi juba vilksamisi õudusunenägusid. Teistmoodi rabatud Samantha sosistas: „Kas me saame nende 300 dollari suhtes maksejõuetust taotleda?"

Ootamatult rahulikuks muutunud Mattie ütles muiates: „Muidugi saame. Ja seda me ka teeme."

Poole tunni pärast seisis Mattie kohtuniku ees ning teatas, et nad on jõudnud kokkuleppele tema kliendi härra Stocky Purvise viivitamatu vabastamise suhtes. Kohtuhoonest lahkuva ja vangla poole suunduva Lady silmad olid pisarais.

Kui nad Bradysse tagasi sõitsid, ütles Mattie: „Samantha, advokaadi tegevusluba on võimas tööriist, kui seda kasutatakse väikeste inimeste aitamiseks. Snowdeni-sarnased kelmid on harjunud terroriseerima neid, kes ei saa endale esindaja palkamist lubada. Aga too mängu mõni hea advokaat ja see kiusamine lõpeb jalamaid."

„Sa oled ka ise päris hea terroriseerija."

„Ma olen seda harjutanud."

„Millal sa selle hagi koostasid?"

„Me hoiame neid varuks. Kausta nimi ongi tegelikult „Tühjad hagid". Sa lihtsalt torka mõni teine nimi vahele ja kirjuta kõige kohale suurelt „Föderaalkohus" ning nad pudenevad laiali nagu varblased."

Tühjad hagid. Pudenevad laiali nagu varblased. Samantha oleks tahtnud teada, kui paljude tema Columbia kursusekaaslaste peal on sellist õigustaktikat rakendatud.

Kella kahe ajal pärast lõunat istus Samantha Nolandi maakonna kohtuhoone peasaalis ja patsutas kohkunud Phoebe Fanningit põlvele. Phoebe näovigastused olid nüüd tumesiniseks tõmbunud ja nägid veelgi jubedamad välja. Kohtusse saabus ta paksult meigitud näoga ja Annette ei kiitnud seda heaks. Ta andis kliendile käsu tualettruumi minna ja meik maha nühkida.

Randy Fanning sõidutati taas eskordi saatel platsi ja nägi kohtusaali sisenedes välja veelgi jõhkram kui kaks päeva tagasi. Talle oli antud üle lahutusavalduse koopia ja see paistis teda häirivat. Kuni asešerif teda käeraudadest vabastas, jõllitas ta oma naist ja Samanthat tigeda pilguga.

Ringkonnakohtu kohtunik oli innukas noormees Jeb Battle, kes ei näinud välja vanem kui kolmekümnene. Kuna õigusabikliinik käsitles

ohtrasti koduvägivalla juhtumeid, oli Annette siin tavakülaline ja ta väitis, et saab tema kõrgeaususega hästi läbi. Kohtunik kuulutas istungi avatuks ja lahendas mõned vaidlustamata asjad, nemad aga ootasid. Kui ta kuulutas välja kohtuasja „Fanning Fanningi vastu", läksid Annette ja Samantha koos oma kliendiga barjääri taha ühe lähedal asuva laua juurde. Randy Fanning kõndis teise laua taha, asešerif kannul, ja jäi ootama, kuni Hump platsi loivab. Kohtunik Battle silmitses Phoebet ja tema paistes nägu hoolikalt ning langetas otsuse veel enne, kui oli lausutud ükski sõna.

Ta ütles: „Lahutusavaldus esitati esmaspäeval. Härra Fanning, kas teile anti selle koopia? Te võite istuma jääda."

„Jah, härra, mul on koopia olemas."

„Härra Humphrey, nagu ma aru saan, määratakse homme hommikul kindlaks kautsjon?"

„Jah, härra."

„Me oleme siin seoses esildisega, milles taotletakse ajutise tõkendi kehtestamist. Phoebe Fanning palub kohtul anda korralduse, et Randall Fanning ei tohi läheneda abielupaari elukohale, nende kolmele lapsele, Phoebele endale ega ühelegi tema lähisugulasele. Härra Humphrey, kas teil on midagi selle vastu?"

„Muidugi meil on, teie kõrgeausus. See asi puhutakse üle mõistuse suureks." Hump oli püsti tõusnud ja vehkis teatraalselt kätega, tema hääl aga muutus iga lausega üha nasaalsemaks. „Abielupaar tülitses ja sugugi mitte esimest korda, kusjuures sugugi mitte kõiki tülisid ei algatanud minu klient, kuid jah, ta tülitses oma abikaasaga. Ilmselt oli neil probleeme, aga nad püüavad asju klaarida. Ma olen kindel, et need kaks inimest suudavad mõned oma lahkarvamused kõrvaldada, kui te lihtsalt korraks sügavalt sisse hingate ning toote Randy vanglast välja ja tema tavalise töö juurde tagasi. Minu klient tunneb puudust oma lastest ja tahab tõesti koju."

„Härra Humphrey, tema abikaasa taotleb lahutust," ütles kohtunik karmilt. „Näib sedamoodi, et ta tahab tõepoolest mehest lahku minna."

„Ja lahutusavaldust on võimalik tagasi võtta sama kiiresti, kui see sisse anti – Teie kõrgeausus, ma näen seda ju kogu aeg. Minu klient on

isegi valmis abielunõustaja juurde minema, kui see naise õnnelikuks teeb."

Annette segas vahele: „Kohtunik, nõustamise aeg on juba ammu seljataga. Härra Humphrey klienti süüdistatakse kehavigastuse tahtlikus tekitamises ja ta võib saada vanglakaristuse. Tema aga loodab, et see kõik läheb lihtsalt mööda ja klient kõnnib vaba mehena minema. Seda ei juhtu. Lahutuse andmisest ei tohi keelduda."

Kohtunik Battle küsis: „Kellele see maja kuulub?"

Annette vastas: „Majaperemehele. Nad üürivad seda."

„Ja kus on lapsed?"

„Linnast väljas turvalises kohas."

Maja oli mõnda üksteisega sobimatut mööblitükki arvestamata juba tühi. Phoebe oli suurema osa nende varast hoiule viinud. Tema ise varjas ennast tunnise autosõidu kaugusel Virginias Grundyse motellis. Motellinumbri ja tema söögi eest maksis ühe hädaabifondi kaudu õigusabikliinik. Ta kavatses kolida Kentuckysse ja jääda elama ühe sugulase ligidale, kuid miski polnud veel kindel.

Kohtunik Battle vaatas otse Randy Fanningi poole ja ütles: „Härra Fanning, ma täidan kõik esildises avaldatud soovid täpipealt. Pärast vanglast vabanemist ei tohi te oma abikaasa, laste ega abikaasa ühegi lähisugulasega ükskõik millisel viisil ühendusse astuda. Te ei tohi kuni edasiste korraldusteni läheneda sellele majale, mida te koos abikaasaga üürite. Mitte mingisuguseid kokkupuuteid. Te lihtsalt hoiduge eemale – kas mõistate?"

Randy kummardus ja sosistas midagi oma advokaadile. Hump ütles: „Kohtunik, kas ta saab ühe tunni aega, et sealt riided ja asjad ära tuua?"

„Üks tund. Ja ma saadan asešerifi temaga kaasa. Teatage mulle, kui ta vabastatakse."

Annette tõusis püsti ning lausus: „Teie kõrgeausus, minu klient tunneb, et ta on ohus, ja ta kardab. Kui me esmaspäeval kohtust lahkusime, astusid meile kohtuhoone ees trepil vastu härra Fanningi vend Tony ja veel paar jõhkardit. Minu kliendil kästi süüdistused tagasi võtta, või muidu… Sõnavahetus oli küll lühike, kuid sellegipoolest häiriv."

Kohtunik Battle vaatas taas vihaselt Randy Fanningi poole ja küsis: „Kas see vastab tõele?"

Randy ütles: „Kohtunik, ma ei tea seda. Mind seal ei olnud."

„Kas teie vend oli?"

„Võib-olla oli. Kui advokaat nii väidab."

„Härra Fanning, ma ei vaata igasugustele hirmutamistele hea pilguga. Ma soovitan teil oma vennaga paar sõna vahetada ja ta korrale kutsuda. Vastasel korral ma toon mängu šerifi."

„Teie kõrgeausus, ma tänan teid," sõnas Annette.

Randy käed pandi raudu ja ta viidi minema. Hump järgnes talle sosistades, et kõik saab korda. Kohtunik Battle lõi haamriga vastu lauda ja kuulutas välja vaheaja. Samantha, Annette ja Phoebe väljusid kohtusaalist ning läksid uute pahanduste ootuses õue.

Tony Fanning ja üks nende sõber ootasid Main Streetile pargitud pikapi taga. Nad nägid daame ning hakkasid suitsetades ja karmi nägu pähe tehes nende poole kõndima. „Oh sa poiss," ütles Annette vaikselt. „Mulle ta küll hirmu nahka ei aja," lausus Phoebe. Mehed tõkestasid kõnnitee, aga just siis, kui Tony kavatses midagi rääkima hakata, ilmus kusagilt välja Donovan Gray, kes ütles valjusti: „Noh, mu daamid, kuidas läks?"

Tonyst ja tema semust kadus viimse kui untsini kogu see kurjus, millest nad olid kõigest mõni sekund tagasi puhevil olnud. Nad taandusid, hoidusid otsa vaatamast ega tahtnud Donovaniga miskit tegemist teha. „Andke andeks, poisid, aga me lahkume nüüd," ütles Donovan neid provotseerida püüdes. Ta heitis neist mööda kõndides terava pilgu Tony poole, kes pidas sellele põrnitsusele vastu üksnes viivu ja keeras siis näo kõrvale.

Pärast kolme järjestikust õhtusööki Annette'i ja tema laste seltsis ütles Samantha, et ta peab õppima ja läheb vara magama, ning palus luba üksi olla. Ta keetis endale elektripliidil kausitäie suppi, tegeles veel ühe tunni seminarimaterjalidega ja pani need siis käest. Tal oli raske endale ette kujutada, kuidas on võimalik Main Streetil üldadvokaadina tegutsedes püsida elus poolte sobimatusest tingitud abielulahutuste

ja kinnisvaratehingute najal. Annette oli rohkem kui korra rääkinud, et suurem osa Brady juriste kraabib kokku kõigest hädapärase elatise ja pingutab, et jõuda 30 000 dollarini aastas. Tema enda palk oli nagu Mattielgi 40 000 aastas. Annette ütles naerdes: „Tõenäoliselt on see ainus koht riigis, kus õigusabiadvokaadid teenivad rohkem kui keskmine eraadvokaat." Ta väitis, et Donovan teeb küll palju rohkem raha kui ükski teine, kuid samas ta ka riskib rohkem.

Ühtlasi oli Donovan ainuüksi eraennetajatelt saadava raha najal töötava kliiniku suurim toetaja. Oli küll olemas mingisugune algfond ja mõned suured õigusfirmad „sealt põhjast" viskasid vahel helde portsu, kuid Mattie pidi ikkagi vaeva nägema, et jõuda püstitatud eesmärgi, 200 000 dollarini aastas. Annette ütles: „Me maksaksime sulle meelsasti midagi, aga seda raha lihtsalt ei ole olemas." Samantha kinnitas talle, et on praeguse asjakorraldusega rahul.

Internetti pääses ta Annette'i satelliidiühenduse kaudu, mis oli tõenäoliselt Põhja-Ameerika kõige aeglasem. „See küsib kannatlikkust," ütles Annette. Õnneks oli kannatlikkust nüüd käepärast küllaga, sest Samantha võttis rõõmuga omaks vaiksed ööd ja palju magamist hõlmava elurutiini. Ta läks netti, et vaadata kohalikke ajalehti ehk Roanoke'i Timesi ja Lääne-Virginia Charlestoni Gazette'i. Gazette'ist avastas ta huvitava loo, mille pealkiri oli „Hiljutises kuritegude laines kahtlustatakse ökoterroriste".

Mingi jõuk oli viimase kahe aasta jooksul rünnanud Lääne-Virginias mitme avakaevanduse raskemasinaid. Ühe kohaliku söefirma pressiesindaja nimetas neid „ökoterroristideks" ja ähvardas neid kinnipüüdmise korral kõikvõimalike karistustega. Nende lemmikmeetod oli oodata ära koidueelne aeg ja avada ümbritsevate mägede ohututest pelgupaikadest masinate pihta tuli. Nad olid suurepärased täpsuslaskurid, kasutasid uusimaid sõjaväe vintpüsse ja osutusid kaevandustes kasutatavate sajatonniste Caterpillari söeveokite rivist väljalöömisel üsna tõhusaks. Autode rehvide ümbermõõt on viisteist jalga, nad kaaluvad tuhat naela ja nende tükihind on 18 000 dollarit. Igal veokil on kuus rehvi ja need on snaiprite jaoks ilmselgelt väga lihtsad märklauad. Lehes oli pilt tosinast kollasest veoautost, mis olid muljetavaldavaks

jõudemonstratsiooniks korralikult ritta seatud. Brigadir näitas tühjade rehvide poole – neid oli ühtekokku kakskümmend kaheksa. Ta ütles, et öövahti ehmatati kella 3.40 ajal alanud rünnakuga. Rünnak oli laitmatult koordineeritud ja kuulid hakkasid tabama rehve, mis lõhkesid nagu väikesed pommid. Valvur varjus arukalt kraavi ja helistas šerifile. Selleks ajaks kui korrakaitsjad kohale jõudsid, oli täpsuslaskuritel lõbutsemisest isu täis saanud ja nad olid juba ammu kadunud. Šerif ütles, et töötab selle juhtumi kallal kõvasti, kuid möönis, et nende „kaabakate" jälile on raske jõuda. See Bull Forge'i kaevanduse nime all tuntud koht asub Winnow' mäe ja Helley järsaku kõrval, need on aga mõlemad rohkem kui kolme tuhande jala kõrgused ja kaetud tiheda lehtpuumetsaga. Sealsete metsade rüppe on kerge ennast peita, et siis, olgu päeval või öösel, veoautode pihta tulistada. Šerif ütles siiski, et tema meelest ei ole tegemist lihtsalt pundi mingisuguste tegelastega, kellel on hirvekarabiinid ja kes teevad natuke nalja. Nad tabasid oma peidupaigast tuhande jala kaugusele jäävaid sihtmärke. Mõne rehvi seest leitud 51-millimeetrised kuulid olid sõjaväes kasutatav laskemoon ja need tulistati ilmselt välja üsna värske mudeli snaipripüssist.

Artiklis toodi ära lühikokkuvõte viimase aja rünnakutest. Ökoterroristid valisid oma sihtmärke hoolikalt ja kuna avakaevandustest polnud kaardil puudust, näisid nad kannatlikult ootavat, kuni kaevandusveokid on pargitud just nimelt õigesse kohta. Märgiti ära, et inimeste vigastamisest täpsuslaskurid ilmselt huvitatud ei ole. Nad polnud veel kordagi tulistanud parkimata veoki pihta, kuid kaevandused töötavad ju ööpäev läbi. Poolteist kuud tagasi lõhuti Marini maakonnas Punaoru kaevanduses öövahi väitel kõigest mõni sekund kestnud marutulega kakskümmend kaks rehvi. Neli söefirmat pakkusid laskjate tabamiseni viivate vihjete eest nüüd juba ühtekokku 200 000 dollarini ulatuvat tasu.

Praegustel juhtumitel puudusid seosed kahe aasta taguse rünnakuga Bullingtoni kaevanduses, mille puhul kasutati mitme aastakümne kõige jultunuma sabotaažiakti toimepanemiseks firma enda laost võetud lõhkeainet, et kahjustada kuut kallurit, kaht sammuvat ekskavaatorit, kaht roomiklaadurit, ajutist kontorihoonet ja ladu ennast. Kahjude

kogusumma ületas viis miljonit dollarit. Ühtki kahtlusalust kinni ei peetud. Kahtlusaluseid ei olnudki.

Samantha tuhnis ajalehe arhiivis ja avastas, et tunneb ökoterroristide üle rõõmu. Kui talle hakkas pikapeale tukk peale tulema, tõi ta vastumeelselt ekraanile ka New York Timesi. Kui mitte arvestada mõnda harva pühapäevahommikut New Yorgis, ei pidanud ta seda ajalehte kuigi sageli rohkem kui üheainsa pilguheidu vääriliseks. Nüüd sirvis ta äriosa vahele jättes lehe läbi, toidule pühendatud osa juurde aga jäi pikalt pidama. Toiduarvustaja nüpeldas üht uut restorani Tribecas – Samantha oli kuu aja eest selles populaarses kohas käinud. Lehes oli pilt baariruumist, kus võis näha lausa üksteise seljas jooke rüüpavaid, naeratavaid ja vaba lauda ootavaid noori kõrgkutselisi. Tema mäletamist mööda olid seal suurepärased toidud ja ta kaotas peagi huvi arvustaja kurtmiste vastu. Ta jäi selle asemel hoopiski artikli juures olevat fotot silmitsema. Ta kuulis selle rahvasumma lärmi. Tajus sealset pöörast energiat. Kuidas maitseks martiini praegusel hetkel? Ja kuidas istuks kahe tunni pikkune õhtusöök sõpradega, pilk otsimas mõnda nägusat noormeest?

Ta tundis esmakordselt pisukest koduigatsust, kuid tõrjus selle varsti eemale. Ta võiks ju soovi korral kas või hommepäev lahkuda. Linnas teeniks ta kindlasti rohkem raha kui Bradys. Kui ta tahaks lahkuda, ei oleks siin midagi, mis teda kinni hoiaks.

12

Matk algas ammu hüljatud palgiveotee otsalt, mida poleks vist leidnud keegi peale Donovani. Sinnamaani sõitmiseks läks vaja kaskadöörioskusi ja -närvi ning kohati oli Samantha kindel, et nad libisevad orgu. Kuid Donovan jõudis siiski tammede, metsnüssade ja kastanite hämarate varjudega kaetud pisikesele välule ja ütles: „Siin tee lõpeb."

„Kas sa nimetad seda teeks?" kostis Samantha pikkamisi endapoolset ust avades. Donovan naeris ja ütles: „Mõne säärase trassiga võrreldes on see nelja sõidureaga maantee." Samantha mõtles, et elu suurlinnas ei ole teda niisuguse asja jaoks põrmugi ette valmistanud, kuid mõte seiklusele ajas teda ühtlasi ka põnevile. Donovani ainus nõuanne senimaani oli olnud „kanna matkamiseks sobivaid saapaid ja silmatorkamatuid rõivaid". Saabaste osast sai Samantha aru, aga rõivad vajasid selgitust.

„Me peame ümbrusega ühte sulama," ütles Donovan. „Meid jälgitakse ja me siseneme loata võõrale maale."

„Kas on olemas mingisugune võimalus, et mind uuesti vahistatakse?" päris Samantha.

„Napp võimalus. Meid ei saada kätte."

Saapad oli ta ostnud eelmisel päeval Brady pudipadipoest – need maksid 45 dollarit ning olid pisut jäigad ja väikesed. Seljas kandis ta vanu khakipükse ja halli dressipluusi, mille rinnale oli väikeste tähtedega kirjutatud „Columbia Õigusinstituut". Donovanil olid aga seljas jahimehe roheline moondamisülikond ja jalas postimüügist tellitud tipptasemel matkasaapad, millega oli juba tuhat miili läbi kõnnitud. Ta avas džiibi päraluugi ja võttis välja seljakoti, mille ta turjale viskas. Siis tõi ta pakiruumist nähtavale suure teleskoopsihikuga vintpüssi. Seda nähes küsis Samantha: „Kas me läheme jahile?"

„Ei, see on enesekaitseks. Siin on palju karusid."

Samantha küll kahtles selles, aga ei teadnud kindlalt, mida uskuda. Nad kõndisid mõne minuti rajal, mida keegi oli küll varem kasutanud,

kuid nähtavasti mitte just sageli. Tõus oli lauge ning alustaimestikus leidus ohtrasti sassafrase, juudapuid, tiarelle ja põisrohtu – Donovan osutas nendele taimedele hooletult, nagu soravalt mingit võõrkeelt kõnelev inimene. Ta liikus kaaslasest hoolides mõõdukal sammul, kuid Samantha teadis, et soovi korral võiks ta kiirjooksuga mäkke tõusta. Peagi Samantha ähkis ja higistas, aga ta oli otsustanud, et ei jää Donovanist mitte mingil juhul maha.

Kõikide vallaliste kõrgharitute jaoks oli linnas lausa kohustuslik kuuluda mõnda spordiklubisse ja sealjuures mitte lihtsalt suvalisse klubisse. Klubi pidi olema õige – õigel kohal ja õige varustusega – ning sa pidid näitama ennast päeval või öösel õigel kellaajal 250 dollari eest kuus higi valamas, puhkimas ja toonust hoidmas. Samantha liikmeseisus varises Scully & Pershingi halastamatute nõuete all kokku ja lõppes kaks aastat tagasi ning ta ei igatsenud seda sugugi taga. Tema treeningud olid kahanenud pikkadeks jalgsiretkedeks linnas. Koos harjumusega vähe süüa ei lasknud need tal küll kaalus juurde võtta, kuid vormis ei olnud ta kaugeltki. Kui nad siksakitades mäkke kõndisid, muutusid nood uued saapad raja iga järgmise kurvi järel üha raskemaks.

Nad jäid seisma väikesel lagendikul ja vaatasid puude vahelt pikka ja sügavasse orgu, mille tagant kaugusest paistsid mäeharjad. Vaatepilt oli suurejooneline ning Samantha oli puhkepausi eest tänulik. Donovan osutas käega ja ütles: „Need on Põhja-Ameerika kõige elurikkamad mäed ja palju vanemad kui ükski teine mäestik. Siin on tuhandeid selliseid taime- ja loomaliike, mida ei leidu kusagil mujal. Nad vajasid tervet igavikku, et saada selleks, kes nad praegu on." Järgnes paus, mille vältel ta süvenes avanevasse vaatesse. Siis jätkas ta nagu ekskursioonijuht, kes ei vaja ergutamist. „Ligikaudu 350 miljonit aastat tagasi hakkas kihtide kaupa moodustuma kivisüsi. See oli needus. Nüüd me hävitame seda välja kaevates mägesid nii kiiresti, kui suudame, et meil oleks nii palju energiat, kui me nahka panna jõuame. Iga selle riigi kodanik kulutab päevas kakskümmend naela kivisütt. Ma uurisin veidi söe kasutamist piirkonniti – selle jaoks on olemas eraldi veebisait. Kas sa tead, et keskmine inimene Manhattanil kasutab iga päev ära kahekssa naela Apalatšide vaalkaevandamisest pärit kivisütt?"

„Anna andeks, aga ei teadnud. Kust need ülejäänud kaksteist naela pärit on?"

„Allmaakaevandustest siinsamas idas. Ohiost, Pennsylvaniast ja teistest kohtadest, kus sütt kaevandatakse vanamoodi ja mägesid kaitstakse." Ta pani seljakoti maha ja võttis kotist binokli. Ta uuris sellega vaadet ja leidis otsitu. Binokli Samanthale ulatanud, ütles ta: „Seal, enam-vähem ida-kirde suunas paistab hädavaevu üks halli ja pruuni värvi ala." Samantha vaatas binoklisse, keeras selle fookusesse ja ütles: „Heakene küll, räägi edasi."

„See on Bull Forge'i kaevandus Lääne-Virginias – üks suuremaid avakaevandusi, mida ma olen näinud."

„Ma lugesin sellest eile õhtul. Neil oli mõni kuu tagasi väike pahandus. Mõne veokirehvi peal harjutati märkilaskmist."

Donovan pöördus ja naeratas talle. „Ah et teed kodutööd?"

„Mul on sülearvuti ja ta suudab Bradys Google'i üles leida. Ökoterroristid andsid uue hoobi, on ju nii?"

„Niiviisi väidetakse jah."

„Kes need sellid on?"

„Loodetavasti ei saa me seda kunagi teada." Donovan seisis ikka veel kaugusse vaadates Samanthast veidi eespool ja kui ta rääkima hakkas, nihkus tema vasak käsi vaistlikult tolli-paari võrra tahapoole ja puudutas püssikaba. Samantha peaaegu ei märganudki seda liigutust.

Nad lahkusid lagendikult ja alustasid tõelist mäkketõusu. Rada oli vaevu märgatav või seda üldse polnudki, aga Donovan ei paistnud seda märkavat. Ta käis ühe puu juurest teise juurde, otsis orientiire ja vaatas maha, et jalgealust kontrollida. Tõus muutus järsemaks ning Samantha reied ja sääremarjad hakkasid valutama. Odavad saapad pigistasid pöidasid. Ta hingas vaevaliselt ja pärast veerand tundi kestnud ronimist ütles ta: „Kas sa vett võtsid kaasa?"

Kõdunevast puutüvest sai mõnus puhkepaik, millel istudes nad teineteisele pudelit ulatasid. Donovan ei küsinud, kuidas naine ennast tunneb, ja Samantha ei uurinud, kui palju nad veel kõndima peavad. Kui nad olid hinge tõmmanud, ütles Donovan: „Me istume praegu Dublini mäel ligikaudu kolmesaja jala kaugusel tipust. Selle kõrval

on Enidi mägi, mida sa näed mõne minuti pärast. Kui kõik läheb kavakohaselt, toob Strayhorn Coal umbkaudu poole aasta pärast siia buldooserid, skalpeerib mäe täielikult, hävitab kõik need kaunid puud, peletab laiali kõik loomad ja alustab lõhkamistöödega. Nende vaalkaevandamise loa taotlus on peaaegu heaks kiidetud. Me oleme kaks aastat selle vastu võidelnud, kuid nad tegid suli." Ta viipas puude suunas ja ütles: „See kõik on kadunud veel enne, kui me midagi taipame."

„Miks puid siis vähemalt korralikult maha ei võeta?"

„Sest nad on tõprad. Kui söefirma on saanud rohelise tule, läheb ta hulluks. Kurat võtku, nad tahavad ju sütt, ja miski muu ei oma tähtsust. Nad hävitavad kõik oma teel – metsad, puidu ja loomad – ning sõidavad üle kõigist, kes neile jalgu jäävad – maaomanikest, kohalikest elanikest, järelevalveasutustest ja poliitikutest ning iseäranis aktivistidest ja keskkonnakaitsjatest. See on sõda, kus ei ole eikellegimaad."

Samantha vaatas tiheda metsa poole ja vangutas uskmatult pead. Ta lausus: „See ei saa ju olla seaduslik."

„On seaduslik, sest ei ole ebaseaduslik. Mäeharjade eemaldamise seaduslikkuse üle on aastaid protsessitud. See on ikka veel kohtutes arutusel. Kuid miski ei ole seda peatanud."

„Kellele see maa kuulub?"

„Nüüd Strayhornile ja seega me viibime ilma loata võõral maal ning usu mind – nad tahaksid väga mind kolm päeva enne protsessi siin üleval kinni püüda. Ära siiski muretse, sest me oleme väljaspool ohtu. Siinne maa oli ligikaudu sada aastat Hermanite perekonna valduses. Nad müüsid selle kaks aastat tagasi maha ja ehitasid kuhugi supelranda häärberi." Ta näitas paremale ja ütles: „Kohe selle künka taga, umbkaudu poole miili kaugusel orus on perekonna vana kodu, mis on olnud aastakümneid nende suguvõsa käes. See on nüüd mahajäetud ja tühi. Elumaja ja kõrvalhoonete maatasa tegemiseks kuluks buldooseritel kahe tunni ringis. Majast mitte kuigi palju eemal on vana tammepuu all väike perekonnakalmistu, mille haudu ümbritseb valge pistandtara. Väga omapärane koht. See kõik lükatakse alla orgu – kalmukivid, kirstud, luud ja mis iganes. Strayhorn ei hooli keda kuraditki ja Hermanid on piisavalt rikkad, et unustada, kust nad pärit on."

Samantha rüüpas veel ühe lonksu vett ja püüdis varbaid liigutada. Donovan pistis käe seljakotti, võttis kaks tahvlit pähklitega kaerahelbeküpsist ja andis teise tahvli talle. „Aitäh."

„Kas Mattie teab, et sa siin oled?" küsis Donovan.

„Ma elan vastavalt eeldusele, et Mattie, Annette, Barb ja tõenäoliselt isegi Claudelle teavad peaaegu iga minu liigutust. Nagu sina armastad öelda: „See linn on väike."

„Mina ei ole midagi öelnud."

„Oli reede pärastlõuna ja büroos oli rahulik. Ma rääkisin Mattiele, et sa küsisid minult, kas ma tahan ilusaid kohti vaatama minna. Muud midagi."

„Tore on – seega me läksimegi ilusaid kohti vaatama. Ta ei pea ju teadma, kuhu nimelt."

„Ta arvab, et sa peaksid selle hagi puhul kokkuleppega nõustuma, et kahe poisi emale vähemalt midagigi saada."

Donovan naeratas ja võttis tahvlist suure ampsu. Möödusid sekundid ja siis terve minut ning Samantha taipas, et pikad vaheajad vestluses ei tekita mehes ebamugavust. Viimaks Donovan ütles: „Ma armastan oma tädi, aga protsessimisest ei tea ta midagi. Ma läksin tema pisikesest õiguskliinikust ära seepärast, et tahtsin teha suuri asju, võtta ette suuri hagisid, saada suuri kohtuotsuseid ja sundida suuri söefirmasid oma pattude eest maksma. Mul on olnud suuri võite ja suuri kaotusi ning ma elan nagu paljud teisedki protsessiadvokaadid põnevat elu. Üles ja alla. Ühel aastal suplen rahas ja teisel olen tühja taskuga. Ma olen kindel, et lapsena said sa sellest maitse suhu."

„Ei, meil ei olnud kunagi raha otsas, mitte sinnapoolegi. Ma küll teadsin, et vahel isa kaotas, kuid raha oli alati küllaga. Oli vähemalt seni, kuni ta sellest ilma jäi ja vangi läks."

„Kuidas see sinu seisukohalt välja nägi? Sa olid ju siis teismeline, eks ole?"

„Kuule, Donovan, sa elad oma naisest lahus ega taha sellest rääkida. Olgu siis nii. Minu isa läks vangi ja ma ei taha sellest rääkida. Sõlmime kokkuleppe."

„See oleks vist õiglane. Me peame minema hakkama."

Nad kõmpisid üha aeglasemalt ülespoole, sest rada kadus ja nõlv muutus veelgi järsemaks. Nad kahmasid kinni noortest puuvõsudest, et ennast mäkke tirida, nende taga aga pudenesid alla veeris ja kivid. Korra nad peatusid, et hinge tõmmata. Donovan soovitas Samnathal ees minna, et saaks ta kinni püüda, kui ta peaks komistama ja hakkama tagasi libisema. Samantha tegigi nii ja Donovan jäi tema lähedusse, hoides üht kätt osalt just nagu juhtides ja osalt lükates tema puusal. Viimaks jõudsid nad Dublini mäe tippu ja kui nad olid metsast välja pisikesele kivisele lagendikule astunud, ütles Donovan: „Siin peame olema ettevaatlikud. See on meie peidupaik. Kohe nende kivide taga on Enidi mägi, kus Strayhorn rabab rängalt tööd teha. Neil on seal mõned turvamehed, kes vahel ka siinsele piirkonnale tähelepanu pööravad. Me oleme üle aasta protsessinud ja meil on olnud paar tigedat arvamustevahetust."

„Näiteks millist?"

Donovan võttis seljakoti turjalt ja toetas püssi ühe rahnu najale. „Sa oled ju näinud neid pilte minu büroos. Kui me esimest korda koos fotograafiga siia tulime, püüdsid nad meid kinni ja proovisid süüdistusi esitada. Ma lippasin kohtuniku juurde ja sain ettekirjutuse, mis lubas meil siin käia väga piiratud tingimustel. Kohtunik aga ütles meile seejärel, et me ennast nende kinnistult eemale hoiaksime."

„Ma ei ole karusid näinud. Milleks see püss?"

„Enesekaitseks. Tee ennast madalaks ja tule siia." Nad tõmbusid küüru ja astusid mõne sammuga kahe kivirünka vahel oleva lõhe juurde. Nende all lebasid Enidi mäe jäänused – minevikus oli see olnud kolme tuhande kahesaja jala kõrgune, kuid oli nüüd taandatud tolmust, kividest ja ringi roomavatest masinatest koosnevaks rõugearmiliseks maastikuks. Kaevandamisala oli tohutu suur, laiudes üle mäe riismete ja eendudes seda ümbritsevatele seljakutele. Sajatonnise värske pesemata kivisöe koormaga kaevandusveokid hüplesid mustmiljoni järsu kurviga teel ja laskusid järjepanu alla nagu millelegi mõtlemata hanereas marssivad sipelgad. Samantha kortermaja mõõtu draglain-ekskavaator liigutas nokka edasi-tagasi, küünistas oma kopaga pinnast, kaevas välja kakssada kuupjardi katendit ja kallas selle korralikesse kuhjadesse. Väiksemate koppadega laadurid kühveldasid mulla me-

toodiliselt töötades maast üles ja valasid järgmise kallurite armaada kastidesse. Need vedasid pinnase sinna, kust buldooserid selle alla orgu lükkasid. Mäe madalamas osas, kus toimus tegelik kaevandamine, ammutasid ekskavaatorid maapõue paljastatud kihist sütt ja tõstsid selle kaevandusveokitesse, mis läksid pärast täitumist aeglaselt liikvele ning sõitsid oma koorma all pinguli tõmbudes ja rappudes minema. Selle tegevuse kõikide etappide kohal hõljus tolm.

Donovan lausus morni ja vaikse häälega, otsekui oleks keegi võinud teda pealt kuulata: „Üksjagu šokeeriv või mis?"

„Šokeeriv on õige sõna," ütles Samantha. „Mattie näitas mulle kolmapäeval teel Coltonisse kolme avakaevandust, aga nii lähedal me neile ei olnud. See ajab südame pahaks."

„Ajab jah ja sa ei harju sellega iial. See on maa jätkuv vägistamine ja iga päev tungitakse talle uuesti kallale."

Vägivald oli aeglane, metoodiline ja tõhus. Mõne minuti pärast ütles Donovan: „Nad on mäge kahe aastaga kaheksasaja jala võrra madalamaks teinud. Neli-viis kihti on läbi võetud ja enam-vähem sama palju on veel jäänud paljaks koorida. Kui see läbi saab, on Enidi mägi andnud umbkaudu kolm miljonit tonni kivisütt keskmise hinnaga kuuskümmend dollarit tonn. Rehkendamine peaks olema lihtne."

Nad tõmbusid teineteisele lähemale, püüdes hoolikalt hoiduda teist puudutamast, ja jälgisid seda laastamistööd. Üks buldooser lükkas oma koorma täidetava ala servale ohtlikult lähedale ning suuremad kivid sadasid tuhande jala kõrguselt alla. Rahnud hüplesid ja kukkusid seni, kuni kaugel allpool silmist kadusid. Donovan ütles: „Ja just nimelt nii see juhtuski. Püüa kujutada seda mäge endale ette umbkaudu viissada jalga kõrgemana ehk sellisena, nagu see oli üheksateist kuud tagasi. Just nimelt siis tõukaski üks nendest buldooseritest alla kivimüraka, mis rändas peaaegu miili, enne kui tabas haagiselamut, kus nood Tate'i poisid magasid." Ta leidis binokli ja hakkas midagi otsima, siis aga ulatas binokli Samanthale. „Hoia ennast nüüd madalale," ütles ta. „Sa näed seal kaugel all orus teisel pool täidetud osa hädavaevu üht väikest valget hoonet. Kunagi oli see kirik. Kas leidsid üles?"

Samantha ütles mõne sekundi pärast: „Leidsin üles."

„Vahetult kiriku taga oli pisike mõne maja ja haagiselamuga asundus. Siit see ei paista. Nagu ma juba ütlesin, on see umbes miili kaugusel ja puud varjavad vaadet. Me kavatseme näidata protsessil videoklippi, millel selle rahnu teekond uuesti ette mängitakse. Tegelikult lendas see üle kiriku, kusjuures kiirus oli kivi kaalu põhjal otsustades tõenäoliselt umbes kaheksakümmend miili tunnis, põrkas siis kord või kaks uuesti õhku ja prantsatas Tate'ide haagiselamusse."

„Kas see kivi on sul olemas?"

„On ja ei ole ka. See mürakas kaalub kuus tonni, nii et kohtusaali me seda tirima ei hakka. Aga see on veel praegugi seal ja meil on küllaga fotosid. Neli päeva pärast õnnetust püüdis söefirma kivi lõhkeaine ja masinate abil kõrvaldada, kuid meil õnnestus neid takistada. Kaabakad, ei midagi muud kui kaabakad. Nad ilmusid matustele järgnenud päeval terve kambaga platsi, sisenesid kinnistule, ilma et neil oleks selleks mingeid õigusi olnud, ja olid juba valmis rahnu õhkima, vaatamata sellele, kui palju nad sealjuures kõiki muid asju oleks kahjustanud. Ma kutsusin kohale šerifi ja meil olid mõned pinevad hetked."

„Kas asi oli neli päeva pärast õnnetust juba sinu oma?"

„Ei, see oli minu oma juba õnnetusele järgnenud päeval. Vähem kui ööpäeva pärast. Ma läksin nende ema venna juurde. Siinkandis tuleb tegutseda kiiresti."

„Minu isale avaldaks see muljet."

Donovan heitis pilgu kellale ja vaatas Enidi mäe poole. Ta ütles: „Õhkimine peaks kavakohaselt toimuma täpselt kell neli, nii et sa saad veidi närvikõdi."

„Ma ei suuda seda ära oodata."

„Kas sa näed seal päris vasakul imeliku välimusega autot, mille pära külge on kinnitatud kõrge latt?"

„Nalja teed või? Siin on sada autot."

„See ei ole kallur, vaid palju väiksem. Seisab teistest eraldi."

„Hea küll, jah, kätte leidsin. Mis see on?"

„Ma ei tea, kas sellel on ka mingi ametlik nimetus, aga siin tuntakse seda lõhkamisauto nime all." Samantha fookustas binokli autole ja seda ümbritsevale brigaadile. „Mida nad teevad?"

„Praegusel hetkel hakkavad puurima. Järelevalve lubab neil teha kuni kuuekümne jala sügavuse ja seitsmetollise läbimõõduga laenguaugu. Augud on ruudustikuna üksteisest kümne jala kaugusel. Eeskirjad ei luba teha ühe lõhkamise jaoks rohkem kui nelikümmend auku. Eeskirjad siin ja eeskirjad seal, reegleid on palju. Pole siis ka ime, et neile järjekindlalt käega lüüakse ja et Strayhorni moodi firmad on harjunud tegema seda, mida nad ise tahavad. Tegelikult ei hoia keegi neil silma peal, kui mitte arvestada mõnda aeg-ajalt sekkuvat keskkonnakaitsjate rühmitust. Keskkonnakaitsjad võtavad asja videosse ja annavad sisse kaebuse, firma saab tühise trahvi ja laksu vastu näppe ning elu läheb edasi. Järelevalvajad võtavad oma palgatšeki vastu ja magavad rahulikku und."

Nende selja taha hiilis tasakesi keegi habetunud mees, kes lõi peod Donovani õlgadele ja hüüdis valjusti: „Pauh!" Donovan röögatas: „Ah sa pask!" Samantha aga kiljatas ja laskis binoklil käest kukkuda. Nad pöördusid rabatult ümber ja ahmisid õhku, vaadates irvitavasse näkku, mis kuulus turskele mehele, kellega kaklema ei oleks küll keegi taht-nud hakata. „Lontrus," sisistas Donovan, ilma et oleks kätt püssi järele sirutanud. Põgenemisteed otsiv Samantha laskis pilgul meeleheitlikult ringi käia.

Mees hoidus kummargile ja naeris nende üle. Ta pakkus Samanthale kätt ja ütles: „Mägede sõber Vic Canzarro." Samantha ahmis õhku, käe sirutamiseks puudus tal jaks.

„Kas sa ikka pidid meid poolsurnuks ehmatama?" porises Donovan.

„Ei pidanud, aga naljakas oli see igatahes."

„Kas sa tunned teda?" küsis Samantha.

„Ma kardan küll. Ta on sõber – või tegelikult rohkem nagu tuttav. Vic, tema on Mattie õiguskliiniku stažöör Samantha Kofer." Viimaks ometi surusid nad teineteisel kätt. „Mul on heameel teiega tutvuda," ütles Vic. „Mis teid siia söemaardlate maale toob?"

„See on pikk lugu," lausus välja hingates Samantha, kelle süda ja kopsud nüüd toimisid. „Väga pikk lugu."

Vic võttis õlgadelt seljakoti ja istus kivile. Ta higistas mäkkeronimisest ja vajas vett. Ta ulatas pudeli ka Samanthale, kuid too keeldus. „Columbia Õigusinstituut?" küsis Vic tema dressipluusi vaadates.

„Jah. Ma töötasin New Yorgis, kuni maailm kümne päeva eest kokku kukkus ja mind vallandati või saadeti sundpuhkusele või midagi sellesarnast. Kas te olete jurist?" Samantha istus teisele kivile ja Donovan tuli tema kõrvale.

„Põrgu päralt, ei ole. Ma olin kaevandustega tegelev ohutusinspektor, kuid mul õnnestus endale sulg sappa hankida. Ka see on pikk lugu."

„Meil kõikidel on pikk lugu," ütles Donovan veepudelit välja võttes. „Vic on minu eksperdist tunnistaja. Tüüpiline ekspert – kui sa talle piisavalt palju maksad, räägib ta vandekogule kõike, mida sa tahad. Järgmisel nädalal saadab ta ühe pika päeva mööda tunnistajapuldis ja veedab Strayhorn Coali ohutuseeskirjade rikkumiste lõputut nimekirja ette vuristades lustakalt aega. Seejärel hakkavad kostja advokaadid teda materdama."

Vic naeris selle peale. „Ma ootan seda rõõmuga," sõnas ta. „Koos Donovaniga protsessil käia on alati põnev ja eriti veel siis, kui ta võidab, mida ei juhtu küll just väga sageli."

„Ma võidan sama palju kui kaotan."

Vic kandis flanellsärki, luitunud teksasid ja kuivanud poriga määrdunud saapaid ning nägi välja nagu veteranmatkaja, kes võib seljakotist telgi välja tõmmata ja järgmise nädala metsas veeta. „Kas nad puurivad?" küsis ta Donovanilt.

„Parajasti alustasid, plahvatus peaks olema kell neli."

Vic vaatas kella ja päris: „Kas me oleme protsessiks valmis?"

„Ojaa. Täna hommikul kahekordistasid nad oma pakkumise kahesaja tuhandeni. Mina panin vastu üheksasada viiskümmend tuhat."

„Kas sa ka tead, et sa oled peast põrunud? Võta raha vastu ja muretse sellele perekonnale midagi." Vic vaatas Samantha poole ja küsis: „Kas te asjaolusid teate?"

„Enamjaolt tean," ütles Samantha. „Ma olen näinud fotosid ja kaarte."

„Ärge ühtki siinset vandekogu iial usaldage. Ma räägin seda Donovanile kogu aeg, aga ta ei taha kuulata."

„Kas sa filmid?" küsis Donovan kõneainet vahetades.

„Muidugi." Nad lobisesid mõne minuti, mõlemad mehed aga vaatasid ühtelugu kella. Vic võttis seljakotist väikese kaamera ja asus positsioonile kahe rahnu vahel. Donovan ütles Samanthale: „Kuna inspektoreid ei ole jälgimas, võime julgelt eeldada, et Strayhorn rikub lõhkama hakates mõnda reeglit. Me võtame selle videole ja võib-olla näitame järgmisel nädalal vandekogule. Mitte et meil oleks seda vaja, sest meil on firma kohta juba niigi palju soppa. Aga nad toovad pulti oma insenerid, kes hakkavad valetama selle suhtes, kui hoolikalt nad kõikidest eeskirjadest kinni peavad. Meie tõestame vastupidist."

Tema ja Samantha sättisid ennast filmiva ja oma töösse süvenenud Vici kõrvale. Donovan ütles: „Kõik augud täidetakse seguga, mille nimi on ANFO ning mis kujutab endast ammooniumnitraadi ja kütteõli segu. Selle vedu oleks liiga ohtlik, nii et koostisosad segatakse kokku kohapeal. Just nimelt seda nad praegu teevadki. Auto valab laenguaukudesse kütteõli, see vasakpoolne seltskond seal aga paneb paika lõhkekapslid ja detonaatorid. Vic, mitu auku seal on?"

„Minu lugemist mööda kuuskümmend."

„Nii et nad rikuvad selgesti eeskirju, mis on tavaline asi." Samantha vaatas läbi binokli, kuidas labidatega mehed hakkasid laenguauke täitma. Iga augu otsast oli väljas juhe ja kaks meest olid usinalt tegevuses nende kimpukogumisega. Aukudesse puistati kottide viisi ammooniumnitraati, millele valati peale gallonite viisi kütteõli. Töö edenes pikkamisi. Kell neli tuli ja läks. Kui õhkijate auto viimaks eemale sõitis, ütles Donovan: „Nüüd ei kulu enam palju aega." Aukude ruudustik tehti puhtaks, brigaadid ja veokid kadusid. Kõlas sireenihuige ja kogu kaevandusala tardus paigale.

Kauge kõminana kostsid plahvatused ning õhku paiskusid tolmu- ja suitsukoonlad, kusjuures iga plahvatust lahutas eelmisest üksnes sekundi murdosa. Koonlad tõusid laitmatu rivina nagu purskkaevud Las Vegase vee-etenduses ja maa hakkas murenema. Pinnas vappus ning iidvana kaljulaam lõi ägedalt lainetama. Lõhkamiskohalt tuprus üles tolm, mis moodustas selle kohale paksu pilve. Kuna tuult ei olnud, jäi pilv kivipuru kohale hõljuma, sest sel ei olnud kuhugi minna. Donovan ütles üsnagi spordikommentaatori kombel: „Nad lõhkavad kolm

korda päevas. Luba on neil ainult kahe korra jaoks. Korrutame selle kõik kümnete tegutsevate avakaevanduste arvuga ja tuleb välja, et siin kivisöemaal kasutatakse iga päev ligikaudu miljon naela lõhkeainet."

„Meil on mure," lausus Vic külmavereliselt. „Meid märgati."

„Kust?" küsis Donovan Samantha käest binoklit võttes.

„Sealt ülevalt treileri juurest."

Donovan teravustas binokli treilerile. Selle kõrvalt lavatsilt ilmselt jälgisid neid binokliga kaks kaitsekiivrit kandvat meest. Donovan viipas käega. Üks mees viipas vastu. Donovan näitas talle tervituseks keskmist sõrme. Mees vastas tervitusele.

„Kui kaua nad on seal olnud?" küsis Donovan.

„Ma ei tea," ütles Vic. „Aga kaome siit minema." Nad kahmasid seljakotid ja püssi ning hakkasid tõtakalt mäest alla laskuma. Samantha libastus ja oleks äärepealt kukkunud. Vic püüdis ta kinni ja pigistas tema käe kõvasti oma pihku. Nad järgnesid puude all kummardudes, kivirahnudest kõrvale põigeldes ja põõsaste külge klammerdudes Donovanile, ilma et kusagil oleks olnud mingisugust nähtavat teerada. Mõne minuti pärast peatusid nad väikesel puudeta alal. Vic näitas käega ja ütles: „Mina tulin sealtpoolt. Helistage mulle, kui olete oma džiibini jõudnud." Ta kadus metsa ja nad jätkasid laskumist. Rada ei olnud enam nii järsk ja neil õnnestus mõnisada meetrit ettevaatlikult sõrki lasta. „Kas meiega on kõik hästi?" päris Samantha viimaks.

„Kõik on kõige paremas korras," lausus Donovan rahulikult. „Nad ei tunne neid radu nii hästi kui mina. Ja kui nad püüavadki meid kinni, siis tappa nad meid ei saa."

Samanthale ei pakkunud see kuigi suurt lohutust. Nad suurendasid kiirust, sest rada hakkas laugemaks muutuma. Saja jardi kauguselt hakkas paistma džiip ja Donovan jäi viivuks seisma, et pilguga teisi autosid otsida. „Nad ei leidnud meid üles," ütles ta. Kui nad sõitma hakkasid, saatis ta Vicile tekstisõnumi. Õhk on puhas. Nad sõitsid hüpeldes mäest alla, hoidudes kõrvale aukudest ja kraavidest, mis olid piisavalt laiad, et džiip endasse neelata, ja mõne minuti pärast ütles Donovan: „Me ei ole enam Strayhorni kinnistul." Nad keerasid parajasti sillutatud maanteele, kui kurvi tagant kihutas välja suur tolmune

pikap. „Need on nemad," ütles ta. Pikap liikus maantee keskele, et džiibi teed tõkestada, kuid Donovan surus gaasi põhja ja möödus neist teepervel. Pikapis oli vähemalt kolm kaitsekiivri ja karmi välimusega tüüpi, kes vahtisid neid altkulmu, olles valmis tüli norima. Mehed peatsid auto järsult ja hakkasid otsa ümber pöörama, et tagaajamist korraldada, kuid džiip raputas nad kannult.

Donovan hoidis mööda Hopperi maakonna kõrvalteid tuisates üht silma tagasivaatepeeglil ega lausunud sõnagi. „Kas sinu arvates nad nägid su numbrit?" küsis Samantha.

„Oh, nad ju teavad, et see olin mina. Esmaspäeva hommikul jooksevad nad kohtuniku juurde. Ma eitan kõike ja käsin neil halisemise lõpetada. Hakakem hoopis vandekogu valima."

Nad möödusid Coltoni Center Streetil asuvast kohtuhoonest. Donovan osutas peaga sinnapoole ja ütles: „See ta on. Nagu pommiplahvatuse epitsenter. Kõige inetum kohtuhoone Virginias."

„Ma olin kolmapäeval seal koos Mattiega."

„Kas kohtusaal meeldis sulle?"

„Oli kuidagi veidravõitu, aga ma ei ole kohtusaalide alal eriline asjatundja. Ma olen alati püüdnud nendest eemale hoiduda."

„Mina armastan neid. Nad on ainus koht, kus väikene inimene saab võidelda ühesugustel tingimustel nagu võrdne võrdsega suure ja ebaausa korporatsiooniga. Tal ei ole ei raha ega võimu – ei ole midagi peale mõnede faktide, kuid ta võib hagi sisse anda ja sundida miljard dollarit maksvat firmat õiglaseks võitluseks välja tulema."

„See ei ole ju alati õiglane?"

„Kindla peale on. Kui nemad teevad suli, siis teen ka mina suli. Kui nemad mängivad ebaausalt, mängin mina veelgi ebaausamalt. Õigusemõistmist on vaja armastada."

„Sa räägid nagu minu isa. See ajab mulle hirmu nahka."

„Ja sina räägid nagu minu naine. Ta ei talu seda tööd, mida ma teen."

„Kõneleme millestki muust."

„Olgu pealegi – kas sul homme on midagi kavas?"

„Laupäev Bradys. Kliinik on suletud, nii et mida mul ikka on valida?"

„Kuidas oleks veel ühe seiklusega?"

„Kas relvad on ka mängus?"

„Ei ole, ma luban sulle, et ei võta püssi kaasa."

„Kas me siseneme ilma loata kellegi maale? Kas on olemas võimalus, et meid võetakse vahi alla?"

„Ei ole, ma luban sulle seda."

„Kõlab üsna igavalt. Ma mängin kaasa."

13

Blythe helistas laupäeva hommikul rõõmsana ja varakult, teatades uskumatu uudise, et tal on vaba päev, mis oli tema maailmas haruldane. Töö suhtes oli olukord stabiliseerunud – tema firma ilmselt lõpetas aadrilaskmise. Viimase viie päeva jooksul ei näidatud kellelegi ust ja ülalt hakkas lõpuks allapoole nõrguma mingisuguseid lubadusi. Suurepärane suurlinna sügispäev, mille jooksul ei ole tal teha midagi muud kui osta asju, muretseda lõunasöögi pärast ning nautida seda, et ta on noor ja vallaline. Ta igatses toakaaslast taga ja Samantha tundis sellel hetkel valusat koduigatsust. Ta oli nüüd kõigest kaks nädalat ära olnud, kuid vahemaad arvestades tundus see nagu terve aasta. Nad rääkisid pool tundi, kuni mõlemal oli vaja oma päevaga edasi minna.

Samantha käis kiiruga duši all ja pani ennast riidesse, olles täis tahtmist kaduda juurdesõiduteelt enne, kui Kim ja Adam tegemist vajavate asjade nimekirjaga majast välja kepsutavad. Senimaani oli paistnud, et Annette ja lapsed lubavad külalisel omaenda suva järgi tulla ja minna. Ta elas võimalikult vaikselt ega olnud veel näinud, et nad võreukse või kardinate vahelt piiluksid. Kuid ühtlasi teadis ta ka, et suurem osa Bradyst on New Yorgist saabunud võõra suhtes uudishimulik.

Seda ja oma abielu ebastabiilset seisundit arvestades oli Donovan pannud ette kohtuda linnast üksteist miili ida pool maakonna lennujaamas. Nad pidi seal kokku saama ja alustama järgmist seiklust, mille üksikasju hoidis ta enda teada. Samantha jaoks oli üllatav kuulda, et Bradyst vähem kui saja miili kaugusel on lennujaam. Ta otsis seda reede õhtul internetist, kuid ei leidnud midagi. Kuidas saab üks lennujaam olla ilma veebisaidita?

Aga sel polnud mitte ainult veebisaiti, vaid ka lennukeid, või vähemalt ei näinud Samantha ühtki lennukit sellest kohast, kus kruusatee Nolandi maakonna lennuvälja ees lõppes. Donovani džiip oli pargitud väikese metallrajatise kõrvale ja kujutas endast ainsat vaateväljal olevat liiklusvahendit. Samantha astus sisse ainukesest uksest, mida ta nägi, ning läbis klapptoolide ja lennundusajakirju täis laotud metall-

laudadega ruumi, mis oli nähtavasti ootesaal. Seinu katsid luitunud pildid lennukitest ja õhus tehtud fotod. Teine uks avanes rambile ja selle taga oli Donovan, kes askeldas väga pisikese lennuki ümber. Samantha astus õue ja küsis: „Mis see on?"

„Tere hommikust," sõnas Donovan laialt muhedes. „Kas sa magasid hästi?"

„Kaheksa tundi. Kas sa oled lendur?"

„Olen küll ja see siin on Cessna 172, midą tuntakse rohkem Skyhawki nime all. Ma tegutsen advokaadina viies osariigis ja see väike keigar aitab mul ringi liikuda. Pealegi on ta väärtuslik tööriist söefirmade järele nuhkimisel."

„No muidugi. Ja kas me lähme nuhkima?"

„Midagi sinnapoole." Donovan keeras mootorikapoti tasakesi alla ja lukustas selle. „Lennueelne ettevalmistus on lõppenud ja ta võib teele asuda. Sinu uks on teisel pool."

Samantha ei liikunud paigalt. „Ma ei ole selles kindel. Ma pole varem millegi nii väikesega lennanud."

„See on kõige ohutum lennuk, mida on kunagi valmistatud. Mul on kolm tuhat lennutundi ja ma olen eriti veel nii laitmatu ilmaga päeval väga oskuslik lendur. Taevas pole ainsatki pilve, temperatuur on ideaalne ja puud kirendavad sügisvärvides. Selline päev on lenduri unistus."

„Ma ei tea."

„Jäta nüüd järele – kus on sinu seiklushimu?"

„Aga sellel on ju kõigest üksainus mootor."

„Rohkem ei olegi vaja. Ja kui mootor seisma jääb, hakkab ta liuglema ja me leiame kusagilt kena karjamaa."

„Nendes mägedes?"

„Samantha, hakkame minema." Samantha kõndis pikkamööda lennuki saba ümbert ringi tiiva alla parempoolse ukse juurde. Donovan aitas tal istmele ronida ning kinnitas turvavöö ja õlarakmed. Ta sulges ja lukustas ukse ning läks siis teisele poole lennukt. Samantha vaatas selja taha kitsa tagapingi poole ja siis ette tervele seinatäiele riistadele ja mõõdikutele.

„Kas sa põed klaustrofoobiat?" küsis Donovan ning plõksutas oma turvavöö ja rakmed kinni. Nende õlad jäid teineteisest umbkaudu ühe tolli kaugusele.

„Nüüd põen."

„Sa hakkad seda armastama. Enne päeva lõppu lendad sa juba ise." Ta ulatas Samanthale kõrvaklapid koos mikrofoniga ja ütles: „Pane pähe. Siin sees on üsna kõva müra ja me hakkame rääkima nende kaudu." Nad seadsid kõrvaklapid pähe. „Ütle midagi," käskis mees.

„Midagi." Pöial püsti – kõrvaklapid toimisid. Donovan haaras kontrollnimestiku ja võttis selle punkthaaval läbi, puudutades sealjuures hoolikalt iga seadet ja mõõdikut. Ta liigutas juhthooba edasi-tagasi. Samantha kõrval liikus kaasa samasugune hoob. „Palun ära seda puuduta," ütles Donovan.

Samantha raputas nobedasti pead. Tema ei puuduta küll midagi. Donovan ütles: „Valmis," ja keeras süütevõtit. Mootor elustus paugupealt ja propeller hakkas pöörlema. Donovan lisas gaasi ja lennuk vappus. Ta teatas oma kavatsustest raadio teel ja lennuk alustas ruleerimist lennurajal, mis oli vähemalt Samantha meelest lühike ja kitsas. „Kas keegi kuuleb seda?" küsis ta.

„Ma kahtlen selles. Täna hommikul on eeter väga vaikne."

„Kas sinu lennuk on Nolandi maakonnas ainus?"

Donovan osutas mõnele väikesele angaarile eespool lennuraja ääres. „Paar tükki on veel. Palju neid ei ole." Lennuraja lõpus lisas ta taas tuure ning kontrollis juhtimisseadmeid ja mõõteriistu uuesti. „Hoia kinni." Ta lükkas gaasihooba ettepoole, võttis pidurid õrnalt pealt ja nad hakkasid edasi veerema. Kiirus kasvas, Donovan luges rahulikult ette: „Kaheksakümmend miili tunnis, üheksakümmend, sada," tõmbas siis juhthooba tahapoole ja nad tõusid asfaldilt õhku. Samantha tajus hetkeks kaaluta olekut ja tema rindealune lõi õõnsaks. „Kas sa tunned ennast hästi?" küsis Donovan tema poole vaatamata.

„Suurepäraselt," ütles Samantha lõuapärasid kokku surudes. Donovan keeras tõusu ajal lennukinina vasakule ja tegi 180-kraadise pöörde. Nad lendasid madalal, puulatvadest mitte kuigi palju kõrgemal, ja ta otsis üles suure maantee. „Kas sa näed rohelist autot, mis seisab

kaupluse ees?" küsis ta. Samantha noogutas. „See on see lontrus, kes mind täna hommikul jälitas. Hoia kinni." Donovan võngutas juhthooba ning tiivaotsad tõusid ja laskusid, tervitades lontrust rohelises autos. Kui see oli vaateväljalt kadunud, hakkas ta uuesti kõrgust koguma.

„Miks nad peaksid sind laupäeva hommikul jälitama?" päris Samantha valgeks tõmbunud sõrmenukke põlvedesse surudes.

„Seda pead sa nende käest küsima. Võib-olla selle pärast, mis eile juhtus. Võib-olla seetõttu, et me ilmume esmaspäeval suure protsessi jaoks kohtusse. Kes teab. Mind jälitatakse kogu aeg." Äkitselt tundis Samantha ennast õhus pisut turvalisemalt. Kui nad Bradyni jõudsid, oli ta juba rahunenud ja nautis süvenenult mitte kuigi kaugel nende all avanevat vaatepilti. Donovan põristas viiesaja jala kõrgusel üle linna, näidates talle linnulennult kohta, kus ta elab ja töötab. Kui mitte arvestada lendamist kuumaõhupallil Catskillis, ei olnud ta maad kunagi nii väikeselt kõrguselt näinud, ning see oli lummav ja isegi põnev. Donovan tõusis maapinnast tuhande jala kõrgusele ja jäigi sinna, hüpeldes künkaid ületades üles- ja allapoole. Raadiojaam oli sama vaikne kui Romey raadio vanas võltspatrullautos ja Samantha küsis: „Aga radarid ja lennujuhid ja muu säärane värk? Kas kedagi ei olegi eetris?"

„Tõenäoliselt ei ole. Me lendame VFR ehk visuaallennureeglite järgi ega pea seetõttu lennujuhtidega ühenduses olema. Töölennul esitaksin ma lennuplaani ja mind kaasataks lennujuhtimissüsteemi, kuid täna see nii ei ole. Me teeme lihtsalt lõbusõitu." Donovan näitas ühele ekraanile ja selgitas: „See on minu radar. Kui ma lähenen mõnele teisele lennukile, on seda seal näha. Lase ennast lõdvaks, mul pole olnud ainsatki õnnetust."

„Aga nappi pääsemist?"

„Mitte ühtki. Ma võtan asja väga tõsiselt nagu suurem osa lendureid."

„See on tore. Kuhu me lähme?"

„Ma ei tea. Kuhu sa tahad minna?"

„Sa oled lendur ega tea, kuhu me teel oleme?"

Donovan naeratas, keeras üle tiiva vasakule ja osutas ühele mõõteriistale. „See on kõrgusemõõtja. Ta jälgib kõrgust, mis on mägede kohal

üsna tähtis." Nad tõusid tasapisi tuhande viiesaja jalani ja läksid üle horisontaallennule. Donovan näitas aknast välja ja ütles: „See seal on Kassimägi või õieti see, mis sellest järele on jäänud. Suurejooneline kaevandamine." Eest ja paremalt paistis avakaevandus, mis nägi välja nagu kõik teisedki – kõle kaljudest ja mullast koosnev maastik keset kauneid mägesid – ja kaugele orgudesse lükatud pinnas. Samantha mõtles tasuta testamenti taotlevale kliendile Francine Crumpile ning maale, mida naine tahab kaitsta. See paiknes kusagil seal all Kassimäe läheduses. Ojade ääres oli väikseid maju, siin-seal leidus asundusi. Skyhawk pööras järsult paremale ja Samantha vaatas sellal, kui lennuk laitmatut sõõri joonistas, otse alla karjääriveokite, laadurite ja muude masinate poole. Lõhkamisauto, frontaallaadurid, draglain, kaevandusveokid ja kallurid, ekskavaatorid ja kopplaadurid. Tema teadmistepagas suurenes. Ta märkas kontori kõrval seisvat töödejuhatajat, kes püüdis lennuki liikumist jälgida.

„Kas nad töötavad ka laupäeviti?" päris ta.

Donovan noogutas ja ütles: „Mõnikord seitse päeva nädalas. Kõik ametiühingud on kadunud."

Nad tõusid kolme tuhande jala kõrgusele ja jäidki sinna. „Me oleme praegu Kentucky kohal ja suundume loodesse," ütles Donovan. Kui poleks olnud kõrvaklappe, oleks ta pidanud mootorimürast üle karjuma. „Sa ainult vaata. Neid on nii palju, et ei jõua kokkugi lugeda." Avakaevandused olid puistatud mägedele nagu inetud armid ja nii palju, kui Samantha nägi, oli neid kümneid. Mitmest kaevandusest lendasid nad otse üle. Ta märkas nende vahel suuri rohuga kaetud lagedaid alasid, millel kasvasid mõned väikesed puud. „Mis see on?" küsis ta otse ette näidates. „See ilma metsata tasane koht?"

„Vägivalla ohver ehk rekultiveeritud ala, mis oli kunagi avakaevandus. See konkreetne paik siin oli omal ajal kahe tuhande viiesaja jala kõrgune Persimmoni mägi. Mäehari võeti maha, süsi saadi kätte ja siis hakati maad just nagu rekultiveerima. Seadus nõuab taastamist „ligikaudu esialgse kontuurini" – see on põhiline –, aga kuidas sa asendad mäe uuega, kui see on kord juba kadunud?"

„Ma olen sellest lugenud. Maastik peab jääma samasugune või parem kui enne kaevandamist."

„Nali missugune. Söefirmad räägivad sulle, et rekultiveeritud maa sobib suurepäraselt arenduseks – ostukeskused, korterelamud ja nii edasi. Virginias ehitati ühele sellisele maale vangla. Ja teisele rajati golfiväljak. Häda on selles, et siinkandis ei mängi keegi golfi. Rekultiveerimine on nali."

Nad lendasid üle veel ühest ja siis veel ühest avakaevandusest. Mõne aja pärast paistsid need kõik ühesugused. „Kui paljud nendest on tänase päeva seisuga kasutusel?" küsis Samantha.

„Kümned. Me oleme viimase kolmekümne aastaga kaotanud vaalkaevandamise tagajärjel ligikaudu kuussada mäge ja praegust tegutsemise kiirust arvestades ei jää neid lõpuks kuigi palju alles. Nõudlus kivisöe järele suureneb ja hind on kõrge, nii et firmad taotlevad agressiivselt kaevandamislube." Ta keeras paremale ja ütles: „Nüüd me lendame põhja poole Lääne-Virginiasse."

„Ja sul on seal tegevusluba?" küsis Samantha.

„On jah ja ka Virginias ja Kentuckys."

„Enne väljalendu sa mainisid viit osariiki."

„Ma käin vahetevahel Tennessees ja Põhja-Carolinas, kuid mitte just väga sageli. Põhja-Carolinas on meil pooleli protsess söetuha ladustamispaiga pärast ja mängus on palju advokaate. Suur kohtuasi."

Donovan armastas oma suuri asju. Lääne-Virginia kadunud mäed nägid välja samasugused kui Kentucky omad. Cessna siksakitas paremale ja vasakule, kaldudes tugevasti küljele, et Samantha saaks sellele laastamistööle veel kord pilgu peale heita, ja lendas siis taas otse, et vaadata üle järgmine kaevandus. „See seal päris ees on Bull Forge'i kaevandus," lausus Donovan. „Eile nägid sa seda maa pealt."

„Ah jaa. Need ökoterroristid. Nood sellid ajavad söefirmadel tõepoolest kopsu üle maksa."

„Nii näib neil kavas olevat jah."

„Paha lugu, et sa püssi kaasa ei võtnud. Me oleksime saanud õhust mõne rehvi tühjaks lasta."

„Ma olen selle peale mõelnud."

Pärast üht õhus veedetud tundi alustas Donovan aeglast laskumist. Selleks ajaks oli Samantha juba tutvunud kõrgusemõõtja, kiirusemõõtja ja kompassiga. Kahe tuhande jala kõrgusel küsis ta: „Kas meil on ka mingisugune sihtkoht?"

„On jah, aga kõigepealt tahan ma näidata sulle midagi muud. Sinu pool küljes tuleb kohe nähtavale piirkond, mida nimetatakse Haamrioruks." Ta ootas minuti, kuni nad ühest kõrgendikust üle said. Siis ilmus nähtavale pikk ja sügav org. „Me alustame seal all oru lõpust, kolmesaja elanikuga Rockville'i linna juurest." Puude vahelt ilmusid nähtavale kaks kirikutorni ja siis hakkas paistma oja embav, mägedest ümbritsetud maaliline külake. Kitsaste tanumate ääres oli hajusalt kümneid kodusid, mis kujutasid endast peamiselt haagiselamuid.

„Seda kohta siin tuntakse kui vähikobarat. Haamriorus on suhteliselt kõige rohkem vähihaigeid Põhja-Ameerikas ehk peaaegu kakskümmend korda enam kui riigis keskmiselt. Siin on levinud vähi rasked vormid – maks, neerud, magu, emakas ja palju leukeemiat." Donovan tõmbas juhthooba kergelt enda poole ja lennuk kerkis kõrgemale, sest nende ette tekkis suur kühm. Nad ületasid selle kahesaja jala kõrgusel ja jõudsid ootamatult ühe rekultiveeritud kaevanduse kohale. „Ja põhjuseks on see," ütles ta. „Pecki mäe avakaevandus." Mäge ennast enam ei olnud, seda asendasid buldooseriga silutud ja pruuni rohuga kaetud künkakesed. Muldtammi taga passis kurjakuulutavalt suur musta värvi vedeliku kogum. „See on lobritiik. Umbkaudu kolmkümmend aastat tagasi tuli siia Starke Energy nimeline söefirma, kes kooris välja kogu söe – see oli üks esimesi suuri avakaevandusi Apalatšides. Sütt pesti siinsamas ja jäätmed lasti järve, mis kunagi oli neitsilikult puhas. Seejärel ehitati see tamm, mille abil tehti järv palju suuremaks."

Nad tegid tuhande jala kõrgusel tiiru ümber lobritiigi. „Viimaks müüs Starke kaevanduse teisele hämarale firmale Krull Mining, mis kuulub tegelikult ühele kaabakast Vene oligarhile, kellel on käpp sees paljudes kaevandustes üle kogu maailma."

„Venelasele?"

„Nojah. Meil on siin venelasi, ukrainlasi, hiinlasi, indialasi ja kanadalasi, lisaks tavapärane rodu Wall Streeti kauboisid ja kohalikke reetureid. Söemaardlatel on rohkesti mujal elavaid aktsiaomanikke, kes ei

juhigi ise kaevandamist, ja sa võid endale ette kujutada, kui paljukest nad maast ja inimestest hoolivad."

Donovan kallutas lennuki taas tiivale ja Samanta vaatas otse alla lobrile, mis nägi tuhande jala kõrguselt välja nagu toornafta. „Üsna vastik," ütles ta. „Veel üks hagi?"

„Kõikide aegade kõige suurem."

Nad maandusid lennurajal, mis oli veelgi väiksem kui Nolandi maakonna oma ega vihjanud millegagi, et läheduses võiks olla mõni linn. Kui nad rambi poole ruleerisid, nägi Samantha Vic Canzarrot neid oodates tarale nõjatumas. Nad peatusid lennujaamahoone lähedal. Rohkem õhusõidukeid näha ei olnud. Donovan jättis mootori seisma ja tegi läbi oma lennujärgsed kontrollimised, misjärel nad ronisid Skyhawkist välja.

Nagu võiski arvata, sõitis Vic võimu täis nelikveolise pikapmaasturiga, mis sobis väljaspool teid aset leidvateks juhuslikeks kohtumisteks turvameestega. Samantha istus tagapingile, kus olid külmkast, mõned seljakotid ja muidugi paar püssi.

Vic oli suitsumees – küll mitte ahelsuitsetaja, kuid innukas tõmbaja sellegipoolest. Ta paotas juhipoolset akent umbkaudu tolli võrra ehk parajasti nii palju, et pool väljahingatud suitsust õue pääseks, teine pool jäi aga lühikesse kabiini ringi tiirlema. Teise sigareti järel läks Samanthal süda pahaks ja ta laskis Donovani selja taga oma akna alla. Donovan küsis, mida ta teeb. Samantha rääkis keerutamata, et öögib, ning see käivitas pingelise sõnavahetuse Donovani ja Vici vahel viimase harjumuste pärast. Vic vandus, et püüab suitsetamist maha jätta ja ongi tegelikult juba mitu korda jätnud, ning möönis tõrkumata, et pabistab tõenäosuse pärast surra kopsuvähi tagajärjel. Donovan tampis teda edasi, millest jäi Samanthale mulje, et nad on selsamal teemal juba mõnda aega näägelnud. Lahenduseni ei jõutud ja Vic läitis uue sigareti.

Künkad ja teekesed viisid neid sügavale Haamrioru rüppe ja lõpuks Jesse McKeeveri laguneva maja juurde. „Kes on härra McKeever ja miks me talle külla läheme?" küsis Samantha tagapingilt, kui nad maja juurde viivale teele keerasid.

„Võimalik klient," ütles Donovan. „Ta on jäänud vähktõve tõttu ilma naisest, ühest pojast, ühest tütrest, ühest vennast ja kahest vendade-õdede lapsest. Neerud, maks, kopsud, aju, peaaegu et kogu keha." Auto peatus ja nad ootasid viivu koera väljailmumist. Etikult sööstis alla tige pitbull, kes kihutas nende poole, olles valmis rehve nahka panema. Vic andis signaali ja Jesse tuli viimaks majast välja. Ta kutsus koera ära, lõi teda kepiga, sõimas läbi ja käskis maja taha minna. Rabatud koer kuuletus ja kadus.

Nad võtsid istet Jesse eesõuel kastide ja päevinäinud aiatoolide peal. Samanthat ei tutvustatud Jessele, kes temast omalt poolt kübekestki välja ei teinud. Jesse oli tõre vanamehepäss, kes nägi väheste allesjäänud hammaste, raske elu tagajärjel igaveseks näkku sööbinud sügavate kortsude ja alatise morni ilme tõttu oma kuuekümnest eluaastast palju vanem välja. Vic oli lasknud McKeeverite kaevust võetud vett analüüsida ja nagu arvata võiski, olid tulemused sünged. Vesi oli saastatud lenduvate orgaaniliste ühendite, vinüülkloriidi, trikloroetüleeni, elavhõbeda, plii ja mitmete teiste mürkidega. Vic selgitas väga kannatlikult, mida need keerulised sõnad tähendavad. Sõnumi põhisisu jõudis Jessele pärale. Vähe sellest, et vee joomine ei ole ohutu. Seda ei tohi kasutada üleüldse mitte millegi jaoks ja punkt. Ei tohi kasutada toidu valmistamiseks, vannis käimiseks, hammaste küürimiseks ega riiete või nõude pesemiseks. Mitte millekski. Jesse seletas, et joogivett hakkasid nad kaugemalt tooma oma viisteist aastat tagasi, kuid jätkasid kaevuvee kasutamist iseenda pesemiseks ja majapidamistöödeks. Kõige esimesena suri poiss, kellel oli vähkkasvaja seedetraktis.

Donovan lülitas diktofoni sisse ja asetas selle plastist piimakastile. Ta tõi just nagu möödaminnes ja täieliku kaasaelamisega päevavalgele tunni jao taustandmeid Jesse perekonna ja seda laastanud vähktõbede kohta. Vic kuulas, suitsetas ja esitas vahetevahel ka ise mõne küsimuse. Need lood kiskusid kõhu krampi, kuid Jesse võttis nad läbi ilma eriliste tunneteta. Ta oli niivõrd palju häda näinud ja see oli ta kalgiks muutnud.

„Härra McKeever, ma tahan, et te meie hagis osaleksite," ütles Donovan pärast seda, kui oli diktofoni kinni pannud. „Me kavatseme

Krull Miningi föderaalkohtusse anda. Enda arvates me suudame tõestada, et nad ladustasid oma tiiki seal üleval palju jäätmeid ja teavad juba aastaid, et need lekivad põhjavette siin allpool."

Jesse toetas lõua kepile ja näis tukkuvat. „Ükski hagi ei too neid enam tagasi. Nad on igaveseks läinud."

„Tõsi küll, aga nad poleks pidanud surema. Lobritiik tappis nad, ja need mehed, kellele tiik kuulub, peavad maksma."

„Kui palju?"

„Lubada ei saa ma teile sentigi, aga me nõuame Krullilt miljoneid. Härra McKeever, teil on rohkesti kaaslasi. Praeguse seisuga on ligikaudu kolmkümmend Haamrioru perekonda ennast kirja pannud ja valmis kohtusse minema. Kõik nad on viimase kümne aasta jooksul vähi tõttu kellegi kaotanud."

Jesse sülitas enda kõrvale maha, pühkis varrukaga suud ja ütles: „Ma olen teist kuulnud. Orus on teist nii siin- kui sealpool palju juttu tehtud. Mõned inimesed tahavad kohtusse minna. Teised kardavad ikka veel söefirmat, kuigi ta on seal üleval omadega lõpule jõudnud. Ma tõesti ei tea, mida teha. Muud ma teile öelda ei oska. Ma ei tea, kummale poole minna."

„Olgu pealegi, mõelge selle üle järele. Kuid lubage mulle üht asja – kui te olete valmis võitlema, siis ärge pöörduge mõne teise advokaadi, vaid minu poole. Ma olen kolm aastat selle juhtumi kallal töötanud ja me ei ole isegi veel hagi esitanud. Härra McKeever, ma vajan teid enda kõrvale."

Mees nõustus järele mõtlema ja Donovan lubas paari nädala pärast tagasi tulla. Jesse jäeti puu varju, koer tuli uuesti tema juurde ja nemad sõitsid minema. Mehed olid vait, kuni Samantha küsis: „Heakene küll, aga kuidas te tõestate, et söefirma teadis, et tema lobritiik saastab härra McKeeveri vett?"

Esipingil istujad vaatasid korraks teineteisele otsa ja mõne sekundi jooksul ei tulnud mingisugust vastust. Vic sirutas käe sigareti järele ja Donovan kostis lõpuks: „Firmal on sisedokumendid, mis tõestavad selgesti, et nad teadsid saastamisest, kuid ei võtnud midagi ette. Tegelikult on firma viimase kümne aasta jooksul kõike varjanud."

Samantha avas taas oma akna, hingas pika sõõmu õhku ja küsis: „Kuidas te need dokumendid kätte saite, kui ei ole veel hagigi sisse andnud?"

„Ma ei öelnud, et dokumendid on meie käes," lausus Donovan kergelt kaitsepositsioonile asudes.

Vic lisas: „Keskkonnakaitseagentuur ja muud järelevalveametid on asja mõne korra uurinud. Pabereid on palju."

„Kas keskkonnakaitseagentuur leidis need halvad dokumendid üles?" päris Samantha. Mõlemad mehed näisid ebalevat.

„Kõiki ei leidnud," vastas Vic.

Samantha tõmbus tagasi ja jutuajamisse tekkis vaheaeg. Nad keerasid ühele kruusateele ja loksusid miili jagu seda mööda edasi. „Millal te hagi esitate?" küsis Samantha.

„Varsti," ütles Donovan.

„Noh, sinu büroosse tööle tulles peaksin ma ju neid asju teadma, eks ole?"

Donovan ei vastanud. Nad pöörasid vana haagiselamu õuele ning peatusid ilma ilukilpideta ja traadiga külge kinnitatud põrkerauaga määrdunud sõiduauto taga. „Ja kes see on?" küsis Samantha.

„Dolly Swaney," sõnas Donovan. „Tema mees suri kahe aasta eest neljakümne ühe aastasena maksavähki."

„Kas ta on klient?"

„Veel ei ole," ütles Donovan ust avades. Dolly Swaney ilmus etikule, mis kujutas endast katkise trepi mõranevat lisandust. Ta oli väga kerekas ning kandis suurt plekke täis hommikumantlit, mis ulatus peaaegu tema paljaste jalgadeni.

„Ma vist ootan autos," ütles Samantha.

Nad sõid varajast lõunaeinet Rockville'i keskuse ainsas söögikohas, palavas ja umbses kohvikus, mille õhus hõljus vänge rasvalõhn. Ettekandja asetas lauale kolm klaasi jääveega. Kõik kolm jäid puutumata. Nad tellisid võileibade juurde hoopiski dieetlimonaadi. Kuna nende läheduses ei istunud kedagi, otsustas Samantha küsitlemisega edasi minna.

„Miks sa siis hagi veel sisse andnud ei ole, kui sul on juba kolmkümmend klienti ja sa oled juhtumi kallal kolm aastat töötanud?"

Mõlemad mehed lasksid pilgul ringi käia, otsekui oleks keegi olnud neid pealt kuulamas. Jäänud olukorraga rahule, vastas Donovan tasase häälega: „Samantha, see on tohutu suur asi. Kümned surmajuhtumid, kostjal on ülimalt sügavad taskud ja vastutus, mille me suudame minu arvates protsessil selgeks teha. Ma olen juba kulutanud selle asja peale sadu tuhandeid dollareid ja enne vandekogu ette jõudmist nõuab see veel palju rohkem raha. See võtab aega – aega klientide kaasamiseks, aega uurimistööks, aega sellise juristide meeskonna kokkupanemiseks, kes on võimeline sõdima terve advokaatide ja ekspertide armeega, kelle Krull Mining ennast kaitsma paiskab."

„See on ka ohtlik," lisas Vic. „Söemaardlate piirkonnas on hulganisti halbu mängureid ja Krull Mining on nende seas üks halvemaid. Ta ei ole mitte üksnes halastamatu avakaevandaja, vaid ka pahatahtlik protsessija. Hagi on ilus, kuid Krull Miningiga tegelemine on hirmutanud eemale palju selliseid advokaate, kes suurte keskkonnaasjade puhul harilikult kaasa teevad."

Donovan ütles: „Just nimelt seepärast ma abi vajangi. Kui sul on igav ja sa otsid põnevust, siis hakkame tööle. Mul on terve tonn dokumente, mis tuleb läbi vaadata."

Samantha hoidis naeru kinni ja lausus: „Suurepärane – jälle dokumentide läbivaatamine. Esimese aasta firmas saatsin ma mööda kambrisse maetuna ega teinud mitte midagi muud peale dokumentide läbivaatamise. Suures Õiguses on see kõikide noorte ja roheliste juristide needus."

„Ma kinnitan sulle, et see saab olema teistsugune."

„Kas need on need dokumendid, millele toetub süüdistus, ehk see parem materjal?"

Mõlemad mehed vaatasid taas ringi. Ettekandja tuli dieetlimonaadiga ja jättis nad siis jälle üksi. Võis küll kahelda, kas ta protsessimisest hoolib. Samantha kummardus ettepoole ja lajatas neile ränga hoobi: „Need dokumendid on teil ju juba olemas, eks ole?"

Donovan vastas: „Öelgem nii, et ma pääsen neile ligi. Nad läksid kaduma. Krull Mining teab, et nad on kadunud, aga ei tea, kelle käes nad on. Kui ma hagi esitan, saab firma teada, et ma pääsen neile ligi. Rohkem ma öelda ei tohi."

Vic silmitses Donovani jutu ajal Samanthat pingsalt ja jälgis tema reageeringut. Vici pilk ütles: „Kas seda naist tohib usaldada?" Ja ühtlasi oli see pilk ka skeptiline. Ta oleks tahtnud kõnelda millestki muust.

Samantha küsis: „Mida Krull Mining ette võtab, kui ta saab teada, et sul on neile dokumentidele ligipääs?"

„Hakkab verist vahtu välja ajama, aga tont temaga. Me oleme föderaalkohtus ja loodetavasti on seal hea kohtunik, kes hakkab neil jalataldu kõrvetama."

Jõudsid kohale nende kandikud, millel oli kõhetute võileibade kõrval kuhjade kaupa friikartuleid, ja nad hakkasid sööma. Vic esitas Samanthale küsimusi New Yorgi ja tema sealse elu kohta. Mehi huvitasid nii töö firmas, kus on ühes ja sellessamas hoones tuhatkond advokaati, kui ka tema eriala pilvelõhkujate püstitajana. Teda valdas kiusatus sellele kerget suursugust sära anda, kuid ta ei osanud nii hästi teeselda. Ta tundis võileiba eirates ja friikartulitega mängides paratamatult huvi selle vastu, kus Blythe ja tema sõbrad võiksid parajasti lõunastada. Kahtlemata mõnes Village'i šikis riidest salvrätikute, veinimenüü ja erikujundusega restoranis. Teises maailmas.

14

Skyhawk tõusis viie tuhande jala kõrgusele ja läks üle horisontaallennule ning Donovan küsis: „Kas sa oled valmis?" Selle aja peale Samantha juba nautis madalal kõrgusel lendamist ja vaadetesse süvenemist, kuid tal polnud erilist igatsust juhtimist enda kätte võtta. „Haara juhthoovast õrnalt kinni," ütles Donovan ja Samantha tegigi seda.

„Minul on samuti hoob, nii et ära muretse," lausus Donovan külmavereliselt. „Sellega suunatakse lennukinina üles või alla ja ka keeratakse lennukit. Kõik liigutused on lühikesed ja aeglased. Pööra hooba veidi paremale." Samantha tegi seda ja nad hakkasid küljele kaldudes tasapisi tema poole keerama. Ta viis hoova tagasi ja nad lendasid jälle otse. Kui ta hoova ettepoole lükkas, vajus nina alla ja nad hakkasid kõrgust kaotama. Ta heitis pilgu kõrgusemõõtjale. „Nelja tuhande viiesaja juures lõpeta laskumine," ütles Donovan. „Hoia tiivad ühekõrgusel." Nad tõusid nelja tuhande viiesajalt jalalt uuesti viiele tuhandele ja Donovan pani käed sülle. „Mis tunne sul on?"

„Võimas," sõnas Samantha. „Ma ei suuda uskuda, et mina seda teen. See on ju nii kerge." Skyhawk reageeris ka juhthoova kõige põgusamale liigutamisele. Olles taibanud, et ta ei kukutagi lennukit alla, suutis Samantha veidi lõõgastuda ja oma esimese lennu põnevust nautida.

„See on suurepärane lennuk, lihtne ja ohutu, ning sina juhid seda. Kuu aja pärast võid soololennule üle minna."

„Ärgem kiirustagem asju tagant."

Nad lendasid mõne minuti juttu ajades otse ja horisontaalselt. Samantha jälgis hoolikalt mõõteriistu ja heitis üksnes üürikesi pilke mägedele nende all. Donovan küsis: „No nii, kapten, mida me ette võtame?"

„Mul pole aimugi. Ma ei tea, kus me viibime ja kuhupoole lendame."

„Mida sa tahaksid näha?"

Samantha mõtles ühe hetke. „Mattie rääkis mulle sinu perekonna kodust ja sellest, mis seal juhtus. Ma tahaksin Halli mäge näha."

Donovan kõhkles viivu ja ütles: „Sellisel juhul vaata kursinäiturile ja keera vasakule kuni näiduni 190 kraadi. Tee seda aeglaselt ja hoia praegust kõrgust." Samantha teostas laitmatu pöörde ja hoidis Skyhawki maast 5000 jala kõrgusel. Mõne minuti pärast küsis ta: „Heakene küll – mis juhtuks, kui mootor praegu seisma jääks?"

Donovan vastas millegi õlakehituse sarnasega, otsekui poleks selline asi talle kunagi pähe tulnud. „Kõigepealt püüaksin ma teda uuesti käivitada. Kui see ei õnnestu, hakkan ma otsima mingisugust lausikut pinda – karjamaad, torujuhtme trassi või kasvõi maanteed. Viie tuhande jala kõrguselt planeerib ta ligikaudu seitse miili, nii et aega on küllaga. Kui ma olen õige koha leidnud, jään ma selle ümber tiirutama, püüan laskudes hinnata tuult ja sooritan ideaalse maandumise."

„Ma ei näe seal all ühtki vaba ala."

„Siis vali lihtsalt endale välja mõni mägi ja looda kõige paremat."

„Palun vabandust, et ma küsisin."

„Lase ennast lõdvaks. Surmajuhtumid nende lennukitega on harvad ja alati on põhjuseks lenduri eksimus." Donovan haigutas ja jäi mõneks ajaks vait. Samantha meelest ei olnud ennast siin täiesti lõdvaks lasta küll võimalik, kuid tema enesekindlus kasvas iga minutiga. Pärast pikka vaheaega vestluses heitis ta pilgu oma kaaspiloodi poole, kes paistis olevat suigatanud. Kas Donovan viskab tema üle nalja või magab tõepoolest? Samantha esimene vaistlik mõte oli röögatada mikrofoni ja ta üles ehmatada. Aga selle asemel vaatas ta hoopis mõõteriistu, kontrollis järele, kas lennuk liigub otse ja kas tiivad on täiesti rõhtsad, ning surus maha kabuhirmupuhangu. Ta avastas, et klammerdub juhthoova külge, ja laskis selle korraks käest. Kütusemõõdik näitas poolt paaki. Kui Donovan tahab magada, siis magagu aga. Ta lubab Donovanil mõne minuti tukkuda ja tõstab alles siis häiret. Ta laskis juhthoova uuesti käest ja sai aru, et lennuk lendab ise, vajades üksnes vahetevahel kerget puudutust suuna korrigeerimiseks. Ta vaatas kella. Viis minutit, kümme, viisteist. Nende alt möödusid pikkamisi mäed. Radaril ei olnud midagi, mis oleks viidanud lennuliiklusele. Samantha sundis ennast küll rahulikuks, kuid talle tundus üha enam, et ta peaks hakkama kisendama.

Donovan ärkas köhatuse saatel ja vaatas kähku mõõteriistad üle. „Tubli töö, Samantha."

„Kuidas sa magasid?"

„Suurepäraselt. Mulle kipub siin vahel uni peale. Mootoripõrin muutub monotoonseks ja mul on ärkvel püsimisega raskusi. Pikkadel lendudel ma lülitan autopiloodi sisse ja tukun mõne minuti."

Samantha ei teadnud, kuidas kuuldule reageerida, ja laskis selle lihtsalt kõrvust mööda. „Kas sa tead, kus me oleme?" küsis ta. Donovan vaatas ettepoole ja ütles kõhklematult: „Muidugi tean – me läheneme Nolandi maakonnale. Põhja-loodes ongi Hall mägi. Sa lihtsalt lenda sellest vasakule ja seal ma võtan juhtimise üle. Lasku nelja tuhande jala peale."

Nad lendasid kolme tuhande jala kõrgusel üle Brady linnaserva ja Donovan võttis juhtimise enda kätte. „Kas sa tahad kunagi sellega uuesti lennata?" küsis ta.

„Ma ei tea, võib-olla. Kui kaua aega selle peale kulub, et kõik asjad selgeks õppida?"

„Umbkaudu kolmkümmend tundi koolitust või iseõppimist maa peal ja teine kolmkümmend õhus. Häda on selles, et siinkandis ei ole ainsatki instruktorit. Üks oli, aga tema sai surma. Lennuõnnetusel."

„Ma siis vist piirdun ainult autodega. Ma kasvasin üles lennuõnnetuste maailmas ja olen seetõttu alati suhtunud lennundusse ettevaatusega. Lendamise jätan ma seega sinu hooleks."

„Kuidas soovid," ütles Donovan muheldes. Ta hoidis lennukinina seni allapoole suunatuna, kuni nad olid maapinnast tuhande jala kõrgusel. Nad lendasid ühe avakaevanduse kõrval, kus oli parajasti käimas lõhkamine. Maapinna lähedal hõljus suur musta suitsu pilv. Silmapiiril piilusid puude latvade vahelt välja kirikutornid. „Kas sa Knoxis oled käinud?" küsis Donovan.

„Ei, veel ei ole?"

„See on minu sünnimaakonna Curry keskus. Meeldiv linn, ligikaudu sama suur ja samasugusel arengutasemel kui Brady, nii et sa pole just kuigi paljust ilma jäänud." Nad lendasid üle linna, kuid tuhande jala kõrguselt polnud siin küll suurt midagi vaadata. Nad hakkasid

kõrgemate mäetippude vahel laveerides tõusma, kuni jõudsid sügavale mägede vahele. Kui nad ühest mäest üle lendasid, ütles Donovan: „Siin ongi see, mis Hallist mäest järele on jäänud. Firma hülgas selle kakskümmend aastat tagasi, kuid nende lahkumise ajaks oli süsi enamjaolt otsas. Hagid panid kõik asjad aastateks seisma. Enesestmõistetavalt jäi see ala rekultiveerimata. Tõenäoliselt on tegemist kõige inetuma kohaga terves Apalatšide mäestikus."

See oli lohutu maastik, millel võis näha lahtisi haavu seal, kus brigaadid olid söe ammutamise ootamatult katkestanud, igaveseks paigale tardunud katendipuistanguid ja kõikjal üle kogu kaevandamisala meeleheitlikku eluvõitlust pidavaid luidraid puid. Suuremat osa kaevandusest katsid kivid ja muld, aga laiguti oli kasvamas ka pruunikat rohtu. Orgu varisenud pinnast katsid siin-seal väänkasvud ja põõsad. Donovan hakkas õhus tiire tegema ja ütles: „Ainus rekultiveeritud avakaevandusest veelgi halvem asi on mahajäetud kaevandus. Siin just nii juhtuski. See ajab mul senimaani südame pahaks."

„Kellele mägi nüüd kuulub?"

„Minu isale ja on ikka veel perekonna valduses, kuid ta ei ole suurt midagi väärt. Maa on raisus. Ojad kadusid orgudesse lükatud pinnase alla ja kõik kalad on läinud. Veest on saanud mürk. Mestloomad põgenesid ohutumatesse kohtadesse. Kas Mattie rääkis sulle, mis juhtus minu emaga?"

„Rääkis küll, kuid mitte üksikasjalikult."

Donovan laskus allapoole ja keeras järsu kaldega paremale, mistõttu Samantha vaatas otse alla. „Kas sa näed seal all valget risti, mille ümber on kivid?"

„Jah, ma näen seda."

„Seal ta surigi. Seal oli meie kodu, perekonna vana elumaja, mille ehitas minu allmaakaevurist vanaisa. Kui uputus kodu hävitas, leidis ema seal kivide läheduses sobiva koha, ja seal see kõik oli juhtunudki. Leidsime koos mu venna Jeffiga mõne majast jäänud vana palgi ja püstitasime nendest risti."

„Kes ema leidis?"

Donovan hingas sügavalt sisse ja ütles: „Nii et Mattie ei rääkinudki sulle kõike?"

„Vist mitte."

„Mina leidsin ta."

Järgneva mõne minuti jooksul põristas Donovan Hallist mäest ida poole jääva oru kohal ja nad ei lausunud sellal sõnagi. Orus ei olnud teid, kodusid ega jälgegi inimestest. Ta kallutas pisut lennukit ja lausus: „Kohe teisel pool seda seljandikku on kinnistu ainus osa, mis jäi laastamata. Vesi voolab teisale ja see org oli vaalkaevandamise eest kaitstud. Kas sa näed seda oja seal all?" Ta kallutas lennukit veelgi, et Samantha paremini näeks.

„Jah, ma märkasin."

„Kollane oja. Mul on selle oja kaldal palkonnikesest pelgupaik, mida teavad ainult vähesed inimesed. Kunagi ma näitan seda sulle."

Mina ei ole selles nii kindel, mõtles Samantha. Me oleme nüüd teineteisele piisavalt lähedal ja võttes arvesse, et sinu perekonnaseisus on peagi aset leidmas mingisugused muutused, ei ole mul kavas veelgi lähemale tulla. Aga ta noogutas: „Ma vaataksin seda meelsasti."

„Sealt paistabki korsten," ütles Donovan. „See on peaaegu märkamatu nii siit kui ka maa pealt. Veevärki ega elektrit seal ei ole, magada tuleb võrkkiiges. Ma ehitasin selle oma venna Jeffi abiga."

„Kus su isa on?"

„Viimati kuulsin, et ta olevat Montanas, kuid rääkinud ei ole ma temaga palju aastaid. Kas sa oled nüüd piisavalt palju näinud?"

„Ma usun, et olen."

Nolandi maakonna lennuväljal ruleeris Donovan küll lennujaamahoone juurde, kuid ei suretanud mootorit välja. Ta ütles hoopis: „Heakene küll, ma tahan, et sa siin ettevaatlikult väljuksid ja lennuki taha lähekssid. Propeller pöörleb veel."

„Kas sina ei tulegi välja?"

„Ei tule, ma lähen Roanoke'i naist ja tütart vaatama. Homme olen ma tagasi ja büroos." Samantha väljus tiiva alla, tajus propelleri poolt tulevat õhuvoolu, kõndis sabast tahapoole ja jäi ukse juurde ootama. Ta lehvitas Donovanile, kes kostitas teda tõstetud pöialdega ja hakkas

eemale ruleerima. Samantha vaatas, kuidas lennuk õhku tõuseb, ja sõitis Bradysse tagasi.

Laupäeval oli õhtusöögiks pajatäis Chesteri legendaarset Texase tšillit. Enda mäletamist mööda ei olnud Chester küll kunagi Texases käinud, kuid ta leidis (kõigest kaks aastat tagasi) ühelt veebisaidilt vägeva retsepti. See legendi osa näis olevat enamal või vähemal määral Chesteri enda kujutlusvõime looming, kuid tema innukas huvi toidvalmistamise ja meelelahutuste vastu oli nakatav. Mattie küpsetas maisileiba ja Annette tõi magustoiduks kaasa šokolaadikoogi. Samantha ei olnud kunagi õppinud süüa tegema ning kuna ta elas nüüd pisikeses toakeses, kus olid ainult lauaelektripliit ja röster, vabastati ta seekord toimkonnast. Chester segas pajas rooga, lisas vürtse ja kõneles vahetpidamata, Kim ja Adam aga valmistasid sellal tädi Mattie köögis pitsat. Laupäev oli nende jaoks alati pitsaõhtu ning Samantha tundis rõõmu, et saab olla koos Wyattidega ega pea taas Annette'i ja laste juures viibima. Ta ei olnud nende silmis enam majakaaslasest lapsehoidja, vaid oli tõusnud üheainsa nädalaga suure õe pühitsetud seisusesse. Nad armastasid teda ja tema armastasid neid, kuid müürid tema ümber olid sulgumas. Annette näis olevat meelsasti nõus sellega, et lapsed ta lämmatavad.

Nad sõid aias erekollastest lehtedest leegitseva vahtrapuu all piknikulaua taga. Lehed katsid ka maad kauni vaibana, mis pidi varsti kaduma. Kui päike mägede taha vajus, läideti küünlad. Pärastpoole ühines nendega bürooabi Claudelle. Mattiel oli reegel, et õhtusöögi ajal tööasjadest ei räägita – ei räägita kliinikust, oma tööst ega klientidest ja iseäranis ei räägita millestki sellisest, mis on kas või kaugeltki seotud kivisöega. Nõnda nad siis heietasid pikalt poliitikast, kõrvutades Obamat McCainiga ja Bideni Paliniga. Poliitikalt läks jutt loomulikult üle arutelule kogu maailmas maad võtva majanduskatastroofi teemadel. Kõik uudised olid halvad ja ehkki asjatundjad ei olnud ühel meelel selles, kas ees seisab väiksemat sorti depressioon või kõigest üks tõsisem seisak, näis see kõik sündivat kusagil kaugel nagu mõni järjekordne genotsiid Aafrikas. On, jah, küll kohutav, kuid Bradyt see ei puuduta – veel ei puuduta. Nad tundsid huvi Samantha New Yorgi sõprade vastu.

Samantha pani Annette'i sõnades ja suhtumises endasse tähele teatavat distantseeritud jahedust. Kui ta rääkis mõne teisega, näis kõik olevat korras, kuid Samanthale midagi öeldes oli tema vastus järsuvõitu. Esmalt ei osanud Samantha selle kohta midagi arvata. Aga kui õhtusöök läbi sai, oli ta kindel, et miski asi närib Annette'i. See tekitas temas hämmeldust, sest nende vahel ei olnud midagi juhtunud.

Lõpuks tekkis temas kahtlus, et see võib olla kuidagiviisi seotud Donovaniga.

15

Samantha ärkas kaugete kirikukellade meeldiva helina peale. Õhus näis hõljuvat mitu meloodiat. Mõned nendest kostsid lähemalt või olid valjemad, teised kajasid kaugemalt, kuid kõik nad olid innukalt tegevuses linnarahva äratamisega, tuletades inimestele mitte kuigi tasahääli meelde, et hingamispäev on käes ja kirikute uksed valla. Samantha digitaalse näiduga kella järgi oli kell kaks minutit üheksa läbi ja ta pani taas kord imeks oma võimet paksult magada. Ta mõtles küll teisele küljele keerata ja proovida veel kord uinuda, kuid pärast kümmet tundi magamist oli see siiski liig mis liig. Kohv oli valmis ja teisest toast hõljus selle aroomi. Ta kallas endale tassitäie, istus sohvale ja mõtles oma päevast. Tegemist oli tal vähe ning tema esimene eesmärk oli vältida Annette'i ja lapsi.

Ta helistas emale ning lobises pool tunnikest sellest ja tollest. Karen oli nagu ikka süvenenud järjekordsesse kriisi justiitsministeeriumis ning vuristas sellest pikalt ja laialt. Tema bossil olid käimas pakilised eelkohtumised, et koostada kavad, mille alusel võetakse uurimisele suurpangad, kõrge riskitasemega hüpoteeklaenude pakkujad ja kõikvõimalikud Wall Streeti kelmid, ning uurimine pidi algama niipea, kui tolm on hajunud ja nad saavad aru, kes selles segaduses siiski süüdi on. Samantha jaoks oli sellest vestlemine tüütu, kuid ta pidas pidžaama väel kohvi rüübates ja kirikukellade lakkamatut löömist kuulates vapralt vastu. Karen mainis, et võib lähemal ajal Bradysse sõita, et vaadata esmakordselt oma silmaga üle elu mägedes, aga Samantha teadis, et see jääbki ainult jutuks. Ema lahkus Washingtonist harva. Töö oli talle liiga tähtis. Lõpuks päris ema stažeerimise ja õigusabikliiniku kohta. „Kui kauaks sa sinna jääd?" küsis ta. Samantha ütles, et väga varsti ta küll lahkuda ei kavatse.

Kui kellad vait jäid, tõmbas ta teksad jalga ja lahkus korterist. Annette'i auto seisis ikka veel maja ees, mis viitas asjaolule, et tänasel ilusal pühapäeval jätab ta koos lastega kirikuskäimise ära. Samantha ostis Main Streetil Donovani büroo lähedal leheletilt Roanoke Timesi

ja luges selle ühes tühjas kohvikus krõbeleiba ja peekonit süües läbi. Pärast hommikueinet jalutas ta mõnda aega mööda Brady tänavaid. Kogu linna ülevaatamine ei võtnud kuigi palju aega. Ta möödus tosinkonnast kirikust, mis autosid täis parklate põhjal otsustades paistsid olevat rahvast tulvil, ning püüdis meelde tuletada, millal ta mõnda kirikut viimati seestpoolt nägi. Isa oli usust taganenud katoliiklane ja ema ükskõikne protestant ning Samanthat ei kasvatatud mitte mingisuguse usutunnistuse vaimus.

Ta leidis kätte koolid, mis olid sama vanad kui kohtuhoone, ning nende kõikide akendel tolknesid roostes kliimaseadmed. Ta tervitas rühma igivanu inimesi, kes saatsid aega mööda hooldekodu kiiktoolidel, olles ilmselt liiga vanad isegi kiriku jaoks. Ta kõndis mööda tillukesest haigemajast ja vandus endale, et ei jää Bradys kunagi haigeks. Mööda Main Streeti kõndides pidas ta aru selle üle, millise ilmaime abil oskavad väikekaupmehed siin linnas elus püsida. Kui ekskursioon läbi sai, istus ta autosse ja sõitis minema.

119. maantee vingerdas kaardil läbi Kentucky idaosa kivisöepiirkonna Lääne-Virginiasse. Eelmisel päeval oli ta näinud Apalatše õhust. Nüüd püüab ta seda teha maanteelt. Võtnud sihtkohaks enam-vähem Charlestoni kandi, asus ta teele, kaasas ainult maanteede kaart ja pudelitäis vett. Peagi oli ta Kentuckys, ilma et osariikidevaheline piir oleks suurt midagi muutnud. Apalatšid on Apalatšid sõltumatult mingisugustest piiridest, mille keegi on kunagi igiammu paika pannud. See järskude küngaste ja tihedate lehtpuumetsadega kaetud laugete mägede, kiirevooluliste ojade ja sügavatesse orgudesse lõikuvate kärestike, rusuva vaesuse, punastest tellistest hoonete ja valgeks lubjatud elumajadega korralike linnakeste ning üksteisele järgnevate kirikutega maa on imekaunis. Suurem osa kirikuid näisid olevat mingisuguste baptistide omad, kuigi nende harud ajasid ta lootusetult segadusse. Lõuna baptistid, üldbabtistid, algbabtistid ja misjonibabtistid. Kõik nad olid oma kuuluvusest hoolimata siiski üpriski toimekad. Ta peatus Kentuckys seitsme tuhande elanikuga Pikeville'i linnas, otsis üles selle keskuse ning kostitas ennast rahvast täis kohvikus kohalike elanike keskel ühe kohviga. Ta sai küll mõne uudistava pilgu osaliseks, kuid kõik need

olid heatahtlikud. Ta kuulatas teraselt jutuvada, ei saanud vahel arugi, kas siin oligi üldse tegemist tema enda keelega, ja koguni kihistas mõne nalja peale naerda. Lääne-Virginia piiri lähedal ei suutnud ta kiusatusele vastu panna ja jäi seisma ühe maapoe ees, mis reklaamis „käsitsi valmistatud maailmakuulsat kuivatatud veiseliha". Ta ostis pakikese, haukas ühe ampsu, viskas ülejäänu prügikasti ja jõi veerand tundi lonkshaaval vett peale, et liha maitset suust ära saada.

Ta oli kindlalt otsustanud, et ei mõtle kivisöest. Ta oli sellest teemast väsinud. Aga sütt oli siin kõikjal – maanteede valitsejatel veoautodel, ametiühinguid tugevdama kutsuvatel plakatitel, puhuti pilgule avanevates avakaevandustes ja eemaldatavates mäeharjades, põrkrauakleebiste lahingus, kus ühel pool võitlesid „Armastad elektrit? Armasta sütt" ja teisel pool „Päästke mäed", ning pisikestes söekaevandamise ajaloole pühendatud muuseumides. Ta peatus ühe ajaloomälestist tähistava viida juures ja luges ülevaadet Kooreoru katastroofist – selles allmaakaevanduses toimunud plahvatuse tagajärjel hukkus 1961. aastal kolmkümmend inimest. Kivisüsi oli siinse ilmanurga elu aluskoetis, kuid vaalkaevandamine oli jaganud inimesed kaheks. Ühe internetiuuringu kohaselt väidavad selle vastased, et vaalkaevandamine hävitab töökohti, ning neid toetavad ka arvud. Praegu on kaevureid kaheksakümmend tuhat, peaaegu ükski nendest ei kuulu ametiühingusse ja pooled kaevurid töötavad avakaevandustes. Aastakümnete eest ehk kunagi ammu enne seda, kui mäeharju hakati õhku laskma, oli kaevureid peaaegu miljon.

Viimaks jõudis ta pealinna Charlestoni. Ta ei tundnud ennast liikluses ikka veel mugavalt ja leidis siin eest rohkem asju, kui oli oodanud. Tal polnud aimugi, kuhu ta parajasti suundub, ja äkki hakkas ta kartma, et eksib ära. Kell oli juba peaaegu kaks, lõunasöögi aeg oli mööda saamas ja kätte oli jõudnud paras hetk ots ringi pöörata. Tema retke esimene pool lõppes, kui ta peatus ühe huupi valitud kauplusterivi ees, mille ümber oli mitu kiirtoidukohta. Ta tundis igatsust hamburgeri ja friikartulite järele.

Donovani büroos põlesid kõik tuled, kuigi päikeseloojang oli juba selja taha jäänud. Samantha kõndis büroost mööda kella kaheksa paiku ja

oli juba uksele koputamas, kui jõudis otsusele, et ei hakka Donovani segama. Kell üheksa oli ta oma töölaua taga – küll mitte tegelikult töötamas, vaid esmajoones seepärast, et tahtis oma korterist eemale hoida. Ta helistas Donovani mobiiltelefonile ja kõne võeti vastu. „Kas sa oled hõivatud?" küsis ta.

„Muidugi olen ma hõivatud. Mul algab homme protsess. Millega sa tegeled?"

„Ma olen oma kabinetis, nokitsen niisama ja tunnen igavust."

„Tule siia. Ma tahan, et sa ühe inimesega tuttavaks saaksid."

Nad viibisid üleval Donovani staabiruumis ning lauad olid kaetud avatud raamatute, toimikute ja märkmikega. Donovan tegi ta tuttavaks Knoxville'i vandekogu nõustaja Lenny Charltoniga. Ta kirjeldas seda meest kui ületasustatud, kuid sageli tõhusat analüütikut, Samantha kohta aga ütles lihtsalt, et tegemist on juristist sõbraga, kes on tema poolel. Samantha oleks tahtnud teada, kas Donovan solvab kõiki eksperte, kelle ta tööle palkab.

Donovan küsis Lennylt: „Kas sa oled kunagi kuulnud Marshall Koferist sealt Washingtonist? Ta oli kunagi advokaat ja tegi suurt karjääri lennundusega seotud protsessidel."

„Muidugi olen," ütles Lenny.

„Ta on Samantha isa. Aga DNAs ei ole neil midagi ühist. Tema väldib kohtusaale."

„Nutikas daam."

Nad lõpetasid parajasti pikka koosistumist, mille jooksul nad olid võtnud läbi kuuekümne võimaliku vandekohtuniku loetelu. Lenny selgitas Samanthale, et tema firmale makstakse kaduvväikest honorari selle eest, et ta uuriks läbi kõikide sellesse nimekirja kantud inimeste tausta, ning et söeväljade piirkonna kogukondade endassesulgunud ja üleüldisel sugulusel põhinevat iseloomu arvestades on see ränk töö. „Ettekäänded, ettekäänded," pomises Donovan peaaegu iseenda nina alla. Lenny seletas ka, et vandekogu valimine kivisöemaal on riskantne ettevõtmine, sest kõikidel on mõnes söefirmas või söekaevandamist teenindavas firmas töötavaid sõpru või sugulasi.

Samantha kuulas lummatult, kuidas nad arutavad läbi nimekirja

viimaseid nimesid. Ühe naise vend töötas avakaevanduses. Teise naise isa oli olnud kaevur allmaakaevanduses. Üks mees oli kaotanud ehitusel toimunud tööõnnetuse tõttu täiskasvanud poja, kuid see polnud seotud kivisöega. Ja nii edasi. Selle nuuskimismänguga paistis olevat midagi valesti – hagejatel lubati piiluda mitte midagi kahtlustavate inimeste eraellu. Kui kunagi hiljem avaneb sobiv võimalus, küsib ta selle kohta Donovanilt järele. Donovan nägi välja väsinud ja oli tõredavõitu.

Mõni minut enne kümmet läks Lenny minema. Kui nad olid omavahele jäänud, küsis Samantha: „Miks sul selle protsessi jaoks ka teist advokaati ei ole?"

„Sageli mul ongi teine, aga selle asja puhul mitte. Ma pean õigemaks sellega ise tegelda. Strayhornil ja tema kindlustusfirmal on laua ümber parves oma tosin tumedat ülikonda. Ma armastan kontrasti – meil on kõigest Lisa Tate ja mina."

„Ah et Taavet ja Koljat?"

„Midagi sinnapoole."

„Mis kellani sa veel töötad?"

„Ma ei tea. Magada ei saa ma täna öösel ja tegelikult ka kogu sellel nädalal kuigi palju. See käib ametiga kaasas."

„Kuule, ma tean küll, et kell on palju ja sul on tähtsamatki, mille pärast muretseda, aga ma pean sinult üht asja küsima. Sa pakkusid mulle poole kohaga tööd uurimisabilisena, mis on tasustatav ametikoht, nii et ma muutuksin siis sinu firma töötajaks, on ju nii?"

„On küll. Kuhu see jutt välja viib?"

„Oota nüüd. Ma ei ole kindel, kas ma ikka tahan sinu juures töötada."

Donovan kehitas õlgu. Kuidas soovid. „Ma ei anu sind."

„Küsimus on niisugune – kas sinu valduses on selliseid Krull Miningile kuuluvaid dokumente ehk halbu dokumente, nagu sina ja Vic neid nimetate, mis on seotud põhjavee saastamisega Haamriorus ja mida sul ei tohiks olla?"

Donovani tõmmud ja väsinud silmad sähvatasid vihaselt, kuid ta lõi hambad huulde, kõhkles ja naeratas siis.

„Kaitsja, see on otsene küsimus," ütles Samantha.

„Ma saan aru jah. Nii et kui vastus on jaatav, lükkad sa tööpakkumise ilmselt tagasi ja me jääme sõpradeks, eks ole?"

„Kõigepealt vasta minu küsimusele."

„Ja kui vastus on eitav, siis sa võib-olla võtad minu juures töötamise kaalumisele, on ju nii?"

„Kaitsja, ma ootan ikka veel."

„Ma keeldun põhiseaduse viiendale parandusele toetudes iseenda vastu tunnistamast."

„Piisavalt aus vastus. Tänan pakkumise eest, kuid ma ütlen sellest ära."

„Kuidas soovid. Mul on palju tööd."

Must kopsutõbi on juristide termin ühe välditava kutsehaiguse kohta. Ametlikumalt tuntakse seda haigust söekaevurite kopsutolmustuse või pneumokonioosi ehk antrakoosi nime all ning selle põhjuseks on pikaajaline kokkupuude kivisöetolmuga. Kord juba kehasse hingatud söetolmu ei ole enam võimalik sealt eemaldada ega välja puhastada. Selle jätkuv kogunemine kopsudesse võib põhjustada põletikku, armistumist ja isegi nekroosi. Haigusel on kaks vormi: lihtne kopsutolmustus ja tüsistustega kopsutolmustus (ehk progresseeruv ulatuslik armistumine).

Must kopsutõbi on söekaevurite tavaline piinav haigus nii allmaa- kui ka avakaevandustes. See tõbi tabab hinnanguliselt 10% üle 26-aastase tööstaažiga kaevureid. Haigus nõrgestab organismi ja on harilikult surmav. Igal aastal sureb musta kopsutõppe ligikaudu 1500 kaevurit ja haiguse salakavala olemuse tõttu on nende surm peaaegu alati pikaldane ja piinarikas. Tervendavat ja tõhusat ravi ei ole olemas.

Sümptomiteks on õhupuudus ja pidev köha, millega kaasneb sageli musta rögа eritumine. Haigusnähtude süvenemisel seisab kaevur valiku ees, kas taotleda soodustusi või mitte. Diagnoosimine on üsna sirgjooneline toiming: (1) kokkupuude kivisöetolmuga; (2) röntgenpilt rindkerest; (3) muude põhjuste välistamine.

1969. aastal võeti Kongressis vastu föderaalseadus kivisöe kaevandamise tervishoiu ja ohutusega seotud küsimustes, millega kehtestati musta kopsutõbe põdevate haigete jaoks hüvitiste süsteem. Ühtlasi võeti selle seaduse alusel kasutusele söetolmu vähendamiseks mõeldud standardid. Kahe aasta pärast moodustas Kongress mustast kopsutõvest põhjustatud töövõimetuse hüvitamise usaldusfondi ja rahastas seda kivisöe tootmisele kehtestatud föderaalmaksu kaudu. Teoreetiline õigus hüvitiste saamisele tekkis siis, kui kaevur oli teinud seda tööd kümme aastat ja olemas olid meditsiinilised tõendid kas röntgenläbivaatuse või biopsia tulemuste näol. Ühtlasi oli nii, et musta kopsutõbe põdeval töötamist jätkanud kaevuril oli õigus nõuda üleviimist sellisele ametikohale, kus ta puutub tolmuga vähem kokku, ilma et ta kaotaks sealjuures senist töötasu, soodustusi või staaži. Alates 2008. aasta 1. jaanuarist saab musta kopsutõbe põdev kaevur fondilt 900 dollarit kuus.

Uue föderaalseaduse eesmärk oli järsult vähendada kaevanduses töötavate inimeste kokkupuuteid söetolmuga. Ranged standardid jõustusid varsti ja kaevuritele pakuti võimalust käia iga viie aasta järel rindkere tasuta röntgenläbivaatusel. Röntgenpildid on näidanud, et neljal kaevuril kümnest on mingisuguses arengujärgus must kopsutõbi. Seaduse jõustumisele järgnenud aastate jooksul vähenes uute haigusjuhtumite arv siiski 90 protsendi võrra. Arstid ja asjatundjad ennustasid, et see haigus likvideeritakse. 1995. aastaks aga hakkasid riiklikud uuringud näitama, et haigestunute suhtarv suureneb. Seejärel süvenes see tendents veelgi. Samavõrra murettekitav on asjaolu, et haiguse progresseerumine kiirenes ja see tabas järjest nooremate kaevurite kopse. Asjatundjate hulgas on sellega seoses levinud kaks teooriat: (1) kaevurite töövahetused on pikemad ja seetõttu puutuvad nad tolmuga rohkem kokku; (2) kivisöe kaevandajad allutavad kaevureid seadusega lubatust suuremas kontsentratsioonis tolmu mõjule.

Must kopsutõbi on nüüd saavutanud söemaardlate piirkonnas epideemilise ulatuse ja ainus võimalik põhjus on selline, et tolmuga puututakse kokku rohkem, kui seadus lubab. Söefirmad on standardite karmistamisele suunatud jõupingutustele aastakümneid vastu seisnud ja neid on selles saatnud edu.

Seadus ei luba kaevuril advokaati palgata. Seetõttu tuleb mingisuguse nõudmisega lihtsal kaevuril püüda iseseisvalt musta kopsutõve föderaalses süsteemis liigelda. Söetööstus sõdib soodustusenõuetele vihaselt vastu sõltumata sellest, milliseid tõendeid kaevur esitab. Firmad saadavad nõuetega võitlema kogenud juristid, kes manipuleerivad süsteemiga oskuslikult. Võiduni jõudva kaevuri protsess kestab keskmiselt viis aastat.

Thomas Wilcoxi jaoks oli see katsumus kaheteistkümne aasta pikkune. Ta sündis 1925. aastal Virginias Brady lähedal, võttis osa sõjast, sai kaks korda haavata ja teenis välja aumärke, pärast naasmist kodumaale aga abiellus ja läks tööle kaevandusse. Ta oli uhke kaevur, kindlameelne ametiühingu liige, ustav demokraat ning suurepärane abikaasa ja isa. 1974. aastal diagnoositi tal must kopsutõbi ja ta esitas nõude. Ta oli mitu aastat haige olnud ja juba peaaegu liiga nõrk, et töötada. Röntgenpilt tema rindkerest näitas tüsistustega antrakoosi. Ta oli 28 aastat maa all töötanud ega olnud kunagi suitsetanud. Alguses tema nõue rahuldati, kuid söefirma kaebas kohtumääruse edasi. 1976. aastal ei olnud 51-aastasel Thomasel muud võimalust kui tööst loobuda. Tema tervis muutus üha kehvemaks ja peagi pidi ta ööpäev läbi hapnikku hingama. Kuna tal puudus sissetulek, rabeles tema perekond, kuidas suutis, et ennast ülal pidada ja tema ravikulusid katta. Thomas ja tema abikaasa olid sunnitud perekonna kodumaja maha müüma ning minema elama vanema tütre juurde. Söefirma huvides töötanud osavad advokaadid lämmatasid tema nõude kusagil föderaalsüsteemi sügavikes täielikult. Tollal oleks tal olnud õigus saada ligikaudu 300 dollarit kuus ja ravihüvitist.

Lõpuks kujutas Thomas endast vaid kokkukuivanud luukeret, kes oli aheldatud ratastooli ja saatis oma viimaseid elupäevi mööda õhku ahmides, sellal kui perekond tema kergema lõpu nimel palvetas. Ta ei olnud võimeline rääkima ning abikaasa ja tütar söötsid teda väikelaste toiduseguga. Tänu sõprade ja naabrite suuremeelsusele ning perekonna väsimatutele jõupingutustele ei lõppenud hapnikuvarud korrakski. 1986. aastal 61 aasta vanusena surres kaalus ta 104 naela. Lahkamisel saadi ümberlükkamatuid tõendeid musta kopsutõve kohta.

Neli kuud pärast seda võttis söefirma oma edasikaebuse tagasi. Tema lesk sai kaksteist aastat pärast nõude esitamist maksmata jäänud hüvitiste korvamiseks ühekordse kokkuleppelise summa.

Märkus. Thomas Wilcox oli minu isa. Ta oli uhke sõjasangar, ehkki ta ei rääkinud oma lahingutest kunagi. Ta oli mägede poeg ning armastas nende ilu, ajalugu ja eluviisi. Ta õpetas meid kõiki selge veega ojadest kala püüdma, koobastes ööbima ja toidu hankimiseks isegi hirvi küttima. Ta oli toimekas mees, kes magas vähe ja eelistas hilise õhtuni lugeda. Me nägime pealt, kuidas ta tasapisi hoogu kaotas, kui haigus temas maad võttis. Kõik kaevurid kardavad musta kopsutõbe, kuid ei arva üial, et see võib neid ennast tabada. Kui tegelikkus pärale jõudis, kaotas Thomas tarmukuse ja hakkas mõlgutama muremõtteid. Lihtsate talutööde tegemine muutus talle üha raskemaks. Kui ta oli sunnitud kaevandusest ära tulema, langes ta pikaajalisse ja sügavasse masendusse. Tema keha muutus üha nõrgemaks ja väiksemaks, kõnelemine aga nõudis järjest suuremaid pingutusi. Ta vajas kogu oma energiat lihtsalt selleks, et hingata. Tema viimastel elupäevadel istusime me kordamööda tema juures ja lugesime ette tema lemmikraamatuid. Tal olid tihtipeale pisarad silmis.

MATTIE WYATT *2008. aasta 1. juulil*

See oli seminarimaterjalide paksu kausta viimane osa, mis oli ilmselt lisatud hiljem. Samantha ei olnud seda varem märganud. Ta pani kausta käest, otsis üles oma jooksukingad ja läks pikale jalutuskäigule mööda Bradyt. Kell oli üksteist pühapäeva õhtul ja teisi inimesi ta väljas ei näinud.

1

16

Mattie oli Curry maakonnas kohtus, Annette hilines, poole kohaga Barb polnud veel välja ilmunud ja poole kohaga Claudelle ei tulnudki esmaspäeviti tööle enne, kui alles lõunaks, nii et kui Pamela Booker valjuhäälselt sisenes, kaks kriimu last kannul, oli Samantha majas ihuüksi. Oma nime öeldes ja abi anuma hakates Pamela juba nuttis. Samantha juhatas nad nõupidamistuppa ja pühendas esimesed viis minutit püüetele Pamelat lohutada, väites, et kõik asjad saavad korda, kuigi tal polnud aimugi, mis „asjadega" siin tegemist on. Lapsed olid vait, nende silmad olid pärani ja näol valitses trauma üle elanud inimese ehmunud ilme. „Ja nad on näljased," ütles Pamela, kui oli rahunenud. „Kas teil on midagi söödavat?"

Samantha kihutas kööki, leidis mõned kuivanud kakukesed, paki soolaküpsiseid, kotitäie kartulikrõpse ja kaks dieetlimonaadi Barbi varudest ning asetas selle kõik lauale kahe lapse ette, kes kahmasid kumbki ühe kakukese ja hammustasid suure suutäie. Pamela tänas läbi uute pisarate ja hakkas kõnelema. Jutustus voolas temast välja nii kiiresti, et Samanthale ei jäänud aega märkmeid teha. Ta vaatas, kuidas lapsed aplalt toitu neelavad, sellal kui ema nende lugu pajatab.

Nad elavad autos. Nad on pärit kohe teisel pool Hopperi maakonna piiri asuvast väikelinnast ja alates ajast, mil nad üks kuu tagasi oma majast ilma jäid, on Pamela otsinud advokaati, kes nad päästaks. Keegi ei ole tahtnud neid aidata, kuid lõpuks mainis keegi Mäetööliste Õigusabikliinikut Bradys. Siin nad nüüd ongi. Tal oli töökoht vabrikus, kus valmistatakse ühe motelliketi jaoks lampe. Töö polnud küll suurem asi, kuid ta sai sellega üüri tasuda ja söögipoolist osta. Abikaasat pildil ei olnud. Nelja kuu eest hakkas üks firma, millest ta polnud kuulnudki, tema palgast mingisugust võlga maha arvama, võttes kolmandiku rahast endale, ja tema ei saanud seda takistada. Ta kaebas ülemusele, kuid too üksnes vehkis tema nina all kohtuotsusega. Seejärel ähvardas ülemus ta töölt lahti lasta ja ütles, et vihkab võlgade arestimist sellega kaasneva sekeldamise pärast. Kui ta hakkas ülemusega vaidlema, viiski

too oma ähvarduse täide ja ta on nüüd töötu. Ta läks kohtuniku juurde, selgitas kõike ning rääkis talle, et ei saa üheaegselt üüri maksta ja süüa osta, kuid kohtunik ei ilmutanud kaastunnet. Ta ütles, et seadus on seadus. Häda oli ühes vanas krediitkaardivõlgnevuses, mille peale ta polnud kümme aastat mõelnudki. Ilmselt müüs krediitkaardifirma tema võla mingisugusele nirumat sorti inkassofirmale ja ilma tema teadmata väljastati korraldus võla mahaarvamiseks palgast. Kui ta ei suutnud oma haagiselamu üüri maksta, kutsus selle omanik, kes on ehtne tõbras, kohale šerifi ja ta tõsteti välja. Ta konutas mõne päeva ühe sugulase juures, kuid sellest ei tulnud midagi välja ja ta läks elama sõbranna juurde. Ka sellest ei saanud asja ning viimased kaks nädalat on ta elanud koos lastega nende autos, millel hakkavad lõppema nii õli, õhk ja bensiin kui ka pidurivedelik – armatuurlaud särab nagu jõulupuu. Eile näppas ta poest mõned šokolaaditahvlid ja andis need lastele. Tema ise ei ole kaks päeva söönud.

Samantha kuulas selle kõik ära ja tal õnnestus oma šokki varjata. Kuidas on siiski võimalik autos elada? Ta hakkas märkmeid tegema, ilma et tal oleks olnud vähimatki ainu, mida ta saaks õigusalasel rindel ette võtta.

Pamela võttis oma disainerikoti võltskoopiast välja dokumendid ja libistas selle paberikuhja üle laua. Samantha laskis pilgul käia üle kohtumääruse, uus klient aga selgitas sellal, et tal on järel ainult kaks dollarit ning ta ei tea, kas kulutada need bensiini või toidu peale. Lõpuks võttis ta ühe kakukese ja hoidis seda värisevate käte vahel. Samanthale hakkas selguma kaks asja. Esimene oli see, et tegemist on perekonna viimase kaitseliiniga. Teine aga see, et niipea nad siit ära ei lähe. Neil ei olegi kuhugi minna.

Kui Barb lõpuks saabus, andis Samantha talle 20 dollarit ja palus tal osta kähku nii palju vorstisaia kui võimalik. Barb ütles: „Meil on mõned dollarid selle jaoks varuks."

Samantha vastas: „Meil läheb neid veel vaja."

Phoebe Fanning varjas ennast mehe eest õigusabikliiniku lahkel arvel ikka veel motellis ja Samantha teadis, et Mattie hoiab selliste hädaolukordade puhuks tallel mõnda dollarit. Kui Barb oli lahkunud,

vaatas Samantha tagaaknast parkimisplatsile. Pamela auto nägi välja nii, et isegi bensiini ja kõikide muude vajalike vedelikega täidetuna poleks ta Hopperi maakonda tagasi jõudnud. See oli pisike importauto, mille läbisõit oli miljoni miili ringis, ja nüüd kasutati seda elamiseks.

Kui ta nõupidamistuppa naasis, olid kakukesed ja küpsised otsas. Ta teatas Pamelale, et laskis toitu tuua, ja see pani naise nutma. Seitsmene poiss Trevor ütles: „Aitäh, preili Kofer." Üheteistkümnene tüdruk Mandy küsis: „Kas ma tohin palun teie tualettruumi kasutada?"

„Muidugi," ütles Samantha. Ta näitas talle koridoris koha kätte ja istus laua taha, et veel märkmeid teha. Nad alustasid algusest ja võtsid kogu loo aeglaselt läbi. Krediitkaardi otsus oli pärit 1999. aasta juulikuust ja sellel toodud kogusumma 3398 dollarit hõlmas kõikvõimalikke kohtukulusid, mingisuguseid hämara tähendusega tasusid ja koguni teatavat intressi, sest küll küllale liiga ju ei tee. Pamela selgitas, et tema endisele abikaasale tehti selle võla tasumine ülesandeks abielulahutuse kohtuotsusega, mille üks eksemplar oli tal dokumentide hulgas olemas. Üheksa aastat oli möödunud ainsagi sõnakeseta võla kohta või vähemalt ei teadnud tema sellest midagi. Ta oli mitu korda kolinud ja võibolla ei suutnud post tal kannul püsida. Kes seda teab? Inkassofirma leidis ta igatahes üles ja päästis kogu selle häda valla.

Samantha pani tähele, et seitsmene Trevor pidi ju sündima pärast lahutust, kuid see ei olnud mainimist väärt. Mitmes kohtumääruses endisele abikaasale heideti ette, et ta ei maksa Mandyle toetusraha. „Kus ta praegu on?" küsis Samantha.

„Pole vähimatki aimu," ütles Pamela. „Ta ei ole minuga palju aastaid ühendusse astunud."

Barb tuli tagasi koos kotitäie vorstisaiadega ja ladus selle piduroa lauale. Ta paitas Trevori pead ja rääkis Mandyle, kui rõõmus ta on, et nad külla tulid. Kõik kolm Bookerit tänasid viisakalt ja sõid siis nagu sõjapõgenikud. Samantha sulges ukse ja pani vastuvõturuumis Barbiga pead kokku. „Milles asi?" päris Barb ja Samantha kõneles talle põhilisest.

Enda arvates juba kõike näinud Barb oli küll hämmeldunud, kuid pelgama ei löönud ta kunagi. „Mina alustaksin ülemusest. Valaksin

talle tuld ja tõrva pähe ning ähvardaksin kolm korda suurema kahjutasu nõudmisega, siis aga võtaksin käsile inkassofirma." Telefon hakkas helisema ja ta küünitas toru võtma, jättes advokaat Samantha üksinda oma segadust seedima.

Tuli ja tõrv? Kolmekordne kahjutasunõue? Aga siiski mille eest? Ja see nõuanne tuli mittejuristilt. Samantha mõtles võimalusele viivitada seni, kuni Mattie või Annette kohale jõuavad, kuid ta oli veetnud siin terve nädala ja tutvumisaeg oli läbi. Ta läks oma kabinetti, pani ukse kinni ja toksis närviliselt telefoni lambitehase numbri. Keegi härra Simmons sai meeldiva üllatusena teada, et Pamela Bookeril on advokaat. Ta ütles, et Pamela oli tubli töötaja, keda tal oli väga vastumeelne kaotada ja puha, kuid on olemas need kuradima arestimiskorraldused. Need muudavad tema raamatupidamise lihtsalt õudusunenäoks. Pamela koht on juba täidetud ja ta on välja selgitanud, et uuel töötajal ei ole mitte mingisuguseid õigusalaseid probleeme.

Noh, mõned õigusalased probleemid võivad tulla teil endal, selgitas Samantha külmavereliselt. Ta rääkis bluffides ja seadustes sugugi mitte kindel olles, et firma ei tohi vallandada töötajat lihtsalt seepärast, et tema palga suhtes kohaldatakse mahaarvamist. See ajas härra Simmonsi vihale ja ta pomises midagi oma advokaadist. Suurepärane, ütles Samantha, andke mulle tema telefoninumber ja ma jätkan küsimuse arutamist selle naisega. Ta ei olegi naine, ütles härra Simmons, ja pealegi on tolle selli tunnihonorar kakssada dollarit. Lubage mul veidi aega järele mõelda. Samantha ütles, et helistab pärast lõunat uuesti, ja lõpuks leppisid nad kokku, et kell kolm oleks sobiv aeg.

Kui ta nõupidamistuppa tagasi jõudis, oli Barb leidnud kriidikarbi ja mõned värvimisraamatud ning tegeles Trevorile ja Mandyle mängude ja meelelahutuste korraldamisega. Pamela hoidis ikka veel käes vorstisaia üht poolt ja vaatas otsekui transis maha. Kui Annette viimaks tööle tuli, kohtus Samantha temaga koridoris ja jutustas sosinal üksikasjadest. Annette hoidis senimaani temast pisut eemale ja miski vaevas teda, kuid töö on töö. „Kohtuotsus aegus ju juba mitu aastat tagasi," oli tema esimene reaktsioon. „Vaata järele, mida seadus selle kohta ütleb. Ma võin kihla vedada, et krediitkaardifirma müüs võla inkassofirmale

hinnaga paar senti dollari eest ja too rakendab nüüd aegunud kohtumäärust."

„Kas sa oled seda varemgi näinud?"

„Midagi samalaadset tükk aega tagasi. Ma ei mäleta selle kohtuasja nimetust. Uuri järele ja astu seejärel ühendusse inkassofirmaga. Üldiselt on seal vastikud tüübid ja neid ei ole kerge hirmutada."

„Kas me nende vastu hagi saame esitada?"

„Hagiga ähvardada võime kindlasti. Nad ei ole harjunud, et niisugused inimesed ootamatult koos advokaadiga platsi ilmuvad. Helista ülemusele ja tee ka tema taguots tuliseks."

„Juba tehtud."

Annette sõna otseses mõttes naeratas. „Mida ta ütles?"

„Ma selgitasin talle, et ta ei tohi lihtsalt mingisuguse rahade arestimise korralduse pärast töötajat vallandada. Mul pole küll aimugi, kas see ka täpselt tõele vastab, aga ma rääkisin tõsise häälega. See muutis ta murelikuks ja me ajame täna pärast lõunat veel veidi juttu."

„Lausa nii see just ei ole, aga bluff on kena ja bluff ongi sageli tähtsam kui see, mida seadused ütlevad. Hagi esitatakse inkassofirma vastu, juhul kui nad tõepoolest näppavad tema palka aegunud kohtuotsuse alusel."

„Aitäh," ütles Samantha sügava ohkega. „Aga meil on ka pakilisemaid asju. Nad on seal toas ja neil ei ole kuhugi minna."

„Ma soovitaksin kulutada sul mõned järgmised tunnid peamiste asjade ehk toidu, pesupesemise ja magamiskoha eest hoolitsemisele. Koolis lapsed ilmselt ei käi. Sellega tegele homme. Meil on mõnede kulutuste katmiseks olemas raamatupidamisse kaasamata fond."

„Kas sa rääkisid pesupesemisest?"

„Rääkisin küll. Kes on öelnud, et õigusabitöö peab olema otsast otsani veetlev?"

Selle ennelõuna teine kriis algas mõni minut hiljem, kui Phoebe Fanning saabus ilma ette teatamata koos oma abikaasa Randyga ja ütles Annette'ile, et võtab lahutusavalduse tagasi. Nad on nii-öelda ära leppinud ning tema ja lapsed on jälle kodus, kus kõik on rahunenud.

Annette oli maruvihane ja kutsus Samantha oma kabinetti, et ta oleks selle kohtumise tunnistajaks.

Randy Fanning oli kolm päeva vanglast väljas olnud, kuid nägi üksnes veidi esinduslikum välja ja sedagi maakonna oranži dressi puudumise tõttu. Ta istus üleolevalt muiates ja hoidis üht kätt Phoebe käsivarrel, kes püüdis kõigest väest oma kavade muutumist selgitada. Ta armastab meest, lihtsalt armastab ja kõik, ega suuda temata elada, nende kolm last oleksid aga märksa õnnelikumad, kui vanemad on üheskoos. Ta on enda motellis varjamisest väsinud ja lapsed on väsinud sugulaste juures peidus olemast ning kõik on kõigiga rahu sõlminud.

Annette tuletas Phoebele meelde, et mees on teda peksnud, Randy aga põrnitses üle laua niisuguse näoga, nagu võiks ta iga hetk plahvatada. Annette ei paistnud hirmu tundvat, kuid Samantha püüdis nurka varjuda. Kui neil oligi tüli, selgitas Phoebe, siis polnud vastased küll võrdsed, aga tüli oli see sellegipoolest. Nad vaidlesid liiga palju, asjad läksid käest ära. Enam seda ei juhtu. Randy oli senimaani eelistanud suu pidada, kuid lõi nüüd sekka ja kinnitas, et jah, nad lubasid, et ei tülitse enam.

Annette kuulas teda ega uskunud ainsatki sõna. Ta meenutas Randyle, et siin istudes rikub ta ajutise lähenemiskeelu nõudeid. Kui kohtunik sellest teada saab, läheb ta uuesti vanglasse. Randy ütles, et tema advokaat Hump lubas, et see keeld tühistatakse ilma suurema sekeldamiseta.

Phoebe näol võis ikka veel näha viimasest kaklusest jäänud tumesinise värvi jälgi. Lahutus on üks teema. Kriminaalsüüdistused aga teine teema. Annette asus tõsisema asja kallale, küsides neilt, kas nad on prokuröriga kõnelnud kehavigastuste tahtlikku tekitamist käsitleva süüdistuse tagasivõtmisest. Veel ei ole, kuid kavatsevad rääkida niipea, kui lahutus on päevakorrast maas. Annette selgitas, et need asjad ei käi automaatselt. Politseil on olemas ohvri tunnistus. Neil on fotod ja teised tunnistajad. See jättis pisut segase mulje ja isegi Samantha ei olnud nii kindel. Kuidas sa asja edasi ajad, kui ohver ja staartunnistaja alt ära hüppab?

Mõlemad advokaadid mõtlesid üht ja sedasama: „Kas mees peksis teda jälle, et sundida teda kõike tagasi võtma?"

Annette oli vihaseks saanud ja vemmeldas neid uute raskete küsimustega, aga kumbki ei andnud järele. Nad on kindlalt otsustanud oma pahandused unustada ja liikuda edasi õnnelikuma elu suunas. Annette lehitses toimikut ja ütles, et hinnanguliselt on ta kulutanud selle lahutuse peale kakskümmend tundi. Muidugi tasuta.

Kui nad olid lahkunud, nimetas Annette neid metasõltlaste paarikeseks, kes on ilmselgelt tasakaalutu psüühikaga ja tõenäoliselt vajavad teineteist. „Lootkem lihtsalt, et mees teda ei tapa," ütles ta.

Hommikupoolik venis edasi ja sai selgeks, et Bookerite perekonnal ei ole kavas ära minna. Neil ei palutudki minna. Otse vastupidi. Töötajad võtsid nad omaks ja käisid iga mõne minuti järel neid vaatamas. Ühel hetkel Barb sosistas Samanthale: „Tegelikult on meil kliendid siin paar ööd maganudki. Ideaalne lahendus see just ei ole, kuid mõnikord ei ole muud valikut."

Pamela läks koos veeranddollariliste kuhjaga selvepesulat otsima, Mandy ja Trevor jäid nõupidamistuppa värvima ja lugema ning itsitasid vahel omaette millegi üle. Samantha vaatas teisel lauaotsal läbi õigusakte ja kohtuasju.

Täpipealt kell üksteist saabus proua Francine Crump üritusele, mis pidi kavakohaselt kujutama endast üürikest testamendi allkirjastamist. Mattie oli testamendi üle vaadanud. Pisike kombetalitus oleks pidanud kestma vähem kui kümme minutit ja Francine oleks seejärel lahkunud koos oma uue viimse tahteavalduse ja testamendiga, mille eest ta ei olnud midagi maksnud. Aga sellest sai hoopiski tolle hommikupooliku kolmas kriis.

Samantha oli koostanud vastavalt juhtnööridele uue testamendi, mis jättis Francine'i kaheksakümmend aakrit maad tema naabritele Hank ja Jolene Mottile. Francine'i viis täiskasvanud last ei pidanud midagi saama ja edaspidi võis sellest paratamatult oodata pahandusi. Mattie ütles, et sellel pole tähtsust. See on tema enda kohustustega koormamata ja pantimata maa ning ta võib seda käsutada nii, nagu ise tahab. Pahandustega tegeleme hiljem. Ei, me ei ole kohustatud nendele viiele lapsele teatama, et nad on välja jäetud. Nad saavad sellest teada pärast matuseid.

Või kas saavadki? Kui Samantha oli kabinetiukse sulgenud ja toimiku välja võtnud, hakkas Francine nutma. Ta rääkis taskurätikuga põski tupsutades ära oma loo. Kolm lugu järjest ja kõik nutuga, mõtles Samantha.

Hank ja Jolene Mott olid teinud nädalavahetusel talle viimaks teatavaks kohutava saladuse, mis seisnes selles, et nad on otsustanud oma sada aakrit maha müüa ja kolida elama Floridasse, kus neil on lapselapsed. Nad muidugi ei taha müüa, kuid on vanaks jäämas – põrgu päralt, nad ongi juba vanad, kuid vana olemine ei ole müümisel ja plehkupanemisel vabanduseks, sest paljud vanad inimesed hoiavad siinkandis oma maast kinni – ja vajavad nagunii raha pensionipõlveks ja raviarvete maksmiseks. Francine oli oma ammuste naabrite peale maruvihane ega suutnud seda ikka veel uskuda. Lisaks sõprade kaotamisele oli ta jäänud ilma ka kahest sellisest inimesest, kellest ta oli uskunud, et nad kaitsevad tema enda maad. Ja kõige hullem oli alles tulemas – naabrusesse kavandatakse avakaevandust! Inimesed Jacobi oru mõlemas otsas on viha täis, aga seda need söefirmad sinuga teevad. Nad pööravad naabri naabri vastu ja venna õe vastu.

Kuulduste kohaselt pidid Mottid lahkuma nii ruttu kui võimalik. Francine'i sõnutsi põgenema nagu kanakari. Head teed neile.

Samantha oli kannatlik ehk tegelikult oli ta olnud büroo pabertaskurätikute varu vähenemise saatel kannatlik terve hommikupooliku, kuid varsti sai ta aru, et tema koostatud testament rändab prügikorvi. Tal õnnestus tuua Francine ilmselge küsimuse juurde: „Kes saab maa, kui see ei jää Mottidele?" Francine ei teadnud, mida teha. Just nimelt seepärast ta ju praegu advokaadiga räägibki.

Esmaspäevase töölõuna formaati suures nõupidamistoas muudeti nii, et selles osalesid ka Many ja Trevor Booker. Ehkki lapsed olid terve ennelõuna söönud, olid nad ikka veel piisavalt näljased, et töötajatega võileibu jagada. Ema pesi pesu ja neil ei olnud kuhugi minna. Vestlus kulges kergemas helistikus ning hõlmas kirikuklatši ja ilma, mis olid noorte kõrvade jaoks kohased kõneained ja jäid kaugele vängematest teemadest, mida Samantha oli kuulnud eelmise nädala jooksul. See oli üsna igav ja lõuna sai kahekümne minutiga läbi.

Samantha vajas nõuannet, kuid ei tahtnud Annette'iga vaeva näha. Ta palus Mattiel paariks viivuks enda juurde tulla ja pani kabinetiukse kinni. Ta ulatas Mattiele mõned dokumendid ja ütles uhkelt: „See on minu esimene hagi."

Mattie naeratas ja võttis paberid üliettevaatlikult vastu. „Noh, palju õnne siis. Oligi juba aeg. Istu maha, ma loen need läbi."

Kostja oli Virginias, Norfolkis registreeritud kahtlane äriettevõte Top Market Solutions, kellel oli büroosid mitmes lõunapoolses osariigis. Arvukad telefonikõned andsid selle firma kohta vähe informatsiooni, kuid Samanthal oli juba olemas kõik, mida ta vajas esimese lasu tulistamiseks. Mida rohkem ta asja uuris, seda selgemaks see sai. Annette'il oli õigus – kohtuotsus aegus seitse aastat pärast registreerimist ja seda ei oldud uuendatud. Krediitkaardifirma müüs Top Market Solutionsile suure allahindlusega kehtetu otsuse. Top Market võttis kohtumääruse, registreeris selle Hopperi maakonnas ja hakkas kasutama õigussüsteemi endale raha kogumiseks. Üks tema kasutatavaid töövahendeid oli mahaarvamiste tegemine palgatšekkidest.

„Lühike ja armas," lausus Mattie, kui oli lõpuni jõudnud. „Ja kas sa oled faktides kindel?"

„Olen jah, sest nii keeruline see tegelikult ka ei ole."

„Sa võid hagi hiljem alati parandada. Mulle see meeldib. Kas sa tunned ennast nüüd ehtsa advokaadina?"

„Tunnen küll. Ma ei ole sellele kunagi varem mõelnud. Ma toksin valmis hagi, väidan kõike, mida pean õigeks väita, annan hagi sisse ja saadan teatise kostjale, kellel ei ole muud valikut, kui tulla kohtusse hagile vastama, ja me kas lahendame vaidluse kokkuleppega või hakkame protsessima."

„Tere tulemast Ameerikasse. Sa harjud sellega ära."

„Ma kavatsen esitada hagi täna. Tead sa, nad on ju kodutud. Mida varem, seda parem."

„Lase käia," ütles Mattie hagi tagasi andes. „Mina edastaksin ühtlasi meilitsi koopia ka kostjale ja saadaksin talle ametliku teatise."

„Aitäh. Ma lihvin seda veel ja võtan siis suuna kohtumajale."

Kella kolme ajal ei olnud härra Simmons lambivabrikust enam

sugugi nii meeldiv kui nende esimese vestluse ajal. Ta ütles, et päris järele oma advokaadi käest, kes kinnitas talle, et töötaja töölepingu lõpetamine seepärast, et on olemas korraldus mahaarvamiste tegemiseks tema palgast, ei ole vastupidiselt preili Koferi ennelõunasele väitele Virginia Ühenduses seadusevastane. „Kas te siis seadusi ei tunne?" küsis ta.

„Ma saan nendest väga hästi aru," ütles Samantha, kes oli täis tahtmist kõne lõpetada. „Ma arvan, et me lihtsalt kohtume teiega kohtus." Üks hagi oli tal nüüd ette valmistatud ja valmis teele minema ning ta ei saanud sinna midagi parata, et tundis ennast pisut võitlushimulisena.

„Mind on paremadki advokaadid kohtu alla andnud," ütles härra Simmons ja pani toru hargile.

Bookerid läksid lõpuks minema. Nad sõitsid Samantha järel ühte kahest motellist, mis asusid linna idaserval. Õigusabikliiniku töötajad olid isekeskis kaalunud, kumb nendest on vähem vastik, ja Starlight võitis napi edumaaga. See kujutas endast naasmist 1950. aastatesse – numbritoad olid tillukesed ja nende uksed avanesid parkimisplatsile. Samantha kõneles omanikuga kaks korda ja talle lubati kaht kõrvuti tuba, mis on puhtad ja televiisoriga, ning tal õnnestus kaubelda hinda alla, 25 dollarile inimese kohta öö pealt. Mattiele meeldis nimetada seda motelli abielurikkumiste urkaks, kuid vähemalt esmaspäeval kella poole nelja ajal puudusid seal küll igasugused märgid lubamatust tegevusest. Ülejäänud kaheksateist numbrit paistsid olevat tühjad. Pamela puhas pesu oli korralikult kilekottidesse pakitud. Kui nad asju autost välja tõstsid, sai Samantha aru, et see väike perekond astub praegu suure sammu mööda redelit taas ülespoole. Mandy ja Trevor olid elevil võimaluse pärast ööbida motellis ja koguni veel omaette toas. Pamela samm oli muutunud kergemaks ja nägu naeratas laialt. Ta kallistas Samanthat tuliselt ja tänas teab mitmendat korda. Kui Samantha minema sõitis, seisid kõik kolm oma auto kõrval ja lehvitasid.

Pärast tunnipikkust mägede vahel väänlemist ja mõne söeveoki teelt kõrvaletõmbumist jõudis Samantha kolmveerand viie ajal Coltoni Center Streetile. Ta andis sisse Bookeri hagi Top Market Solutionsi vastu, maksis kliinikust võetud tšekiga hagemistasu ja täitis kostja

suhtes menetluse alustamiseks vajalikud paberid ning kui kõik oli korda aetud, lahkus ta kohtu kantseleist üsna uhkena selle üle, et tema esimene hagi on nüüd kirjas.

Ta tõttas kohtusaali lootuses, et istung ei ole selleks päevaks veel lõppenud. Kaugel sellest – kohtusaal oli poolenisti rahvast täis ja umbne ning õhus hõljus pinge, mida võis tajuda tusastes tumedat ülikonda kandvates meestes, kes vaatasid seitsme vandekogu loožis istuva inimese poole. Vandekogu valimine oli lõppemas. Donovan oligi lootnud sellega ühe päeva jooksul toime tulla.

Donovan istus kahe hukkunud poisi ema Lisa Tate'i kõrval. Nad olid vandekogu looži kõrval paikneva hageja laua taga ainult kahekesi. Saali teises küljes kostja laua ümber tungles väike mustade ülikondade armee, kusjuures kõikidel nendel meestel oli näol kalk ja tõre ilme, otsekui oleks neid juba protsessi alguses tiivalt ümber haaratud.

Kohtunik kõneles oma uuele vandekogule, jagades juhtnööre selle kohta, mida nad peavad protsessi ajal tegema ja mida nad ei tohi teha. Ta peaaegu et manitses neid tõotama, et nad kannavad talle viivitamatult ette ükskõik millistest kokkupuudetest selliste inimestega, kes püüavad nendega selle kohtuprotsessi teemasid arutada. Samantha vaatas vandekohtunikke ja proovis ära arvata, milliseid nendest tahtis Donovan ja milliseid peetakse söe poolehoidjateks. See oli võimatu. Kõik olid valged, naisi oli neli ja mehi kolm, noorim oli ligikaudu kahekümne viiene ja vanim vähemalt seitsmekümnene. Kuidas oskaks keegi ette ennustada tõendusmaterjali raskust vaagiva vandekogu rühmadünaamikat?

Võib-olla nõustaja Lenny Charlton oskab. Samantha nägi teda eest kolmandas reas, kust ta jälgis kohtuniku juhiseid kuulavaid vandekohtunikke. Neid jälgisid ka teised inimesed, kes olid kahtlemata Strayhorn Coali ja tema kindlustusfirma palgatud nõustajad. Kõikide pilgud olid suunatud vandekohtunikele. Mängus oli suur raha ja nende ülesanne oli see välja anda või mitte anda.

Samantha muigas selle kontrasti peale. Donovan oli tirinud siia ahtasse kohtusaali järjekordse rikka korporatsiooni oma pahategude eest vastust andma. Ta nõuab miljon dollarit kahjutasu. Järgnevate nädalate jooksul annab ta sisse miljardidollarise hagi Krull Miningi vastu ning see kohtuasi neelab mitu aastat ja väikese varanduse kuludeks. Temal endal aga oli nüüd portfellis esimene hagi, mis taotles 5000 dollarit kahjutasu kahtlaselt äriettevõttelt, kes viibib tõenäoliselt ühe sammu kaugusel pankrotist.

Donovan tõusis püsti, et kohtu poole pöörduda. Tal olid seljas oma elegantseimad advokaadirõivad kena mereväesinise ülikonna näol, mis oli tema saleda kere jaoks moekalt pisut avar. Pikki juukseid oli selle sündmuse puhuks kergelt pügatud. Lõua oli ta vahelduse mõttes puhtaks ajanud. Ta liikus kohtusaalis ringi nii, nagu kuuluks see talle. Vandekohtunikud jälgisid iga tema liigutust ja süüvisid igasse tema sõnasse, kui ta teatas, et hageja on vandekogu koosseisuga rahul ega vaidlusta enam midagi.

Kella kolmveerand kuue ajal kuulutas kohtunik päeva lõppenuks. Samantha tõttas välja ja jõudis rahvasummast ette. Ta sõitis nelja kvartali kaugusele sellesse algkooli, kus käisid Mandy ja Trevor. Ta oli kõnelnud päeval kaks korda kooli juhatajaga. Õpetajad koostasid neile õppeülesanded. Juhataja oli kuulnud, et see perekond elab autos, ja oli väga murelik. Samantha kinnitas talle, et nad on nüüd paremas kohas ja et asjalood hakkavad helgemaks muutuma. Ta avaldas lootust, et mõne päeva pärast on nad koolis tagasi. Seniks aga kannab ta hoolt selle eest, et nad õppimisega järjel püsiksid ja kodutööd ära teeksid.

Minema sõites tunnistas Samantha endale, et ta tunneb ennast rohkem sotsiaaltöötaja kui advokaadina, ja selles polnud midagi halba. Scullys & Pershingis sobis tema töö rohkem raamatupidajatele või rahandusanalüütikutele, mõnikord aga ka miinimumpalka saavatele ametnikele või lihtsatele tindinäppudele. Ta tuletas endale meelde, et ta on tõeline advokaat, ehkki tal oli selles suhtes sageli kahtlusi.

Kui ta Coltonist lahkus, sõitis talle sappa valge pikap, mis jäi seejärel taas veidi maha. Pikap järgnes talle kuni Bradyni, hoides enamvähem ühesugust pikivahet ehk olles mitte liiga lähedal, kuid samas ka mitte kordagi silmist kadudes.

17

Suurte linnade pitsabaaridele tulevad kasuks Itaalias sündinud inimesed või nende järeltulijad, kes mõistavad, et tõeline pitsa on pärit Napolist, kus selle põhi on õhuke ja kate lihtne. Samantha lemmik oli Lazio's – „auk seinas"-toidukoht Tribecas, kus tellisahjudes pitsapõhju küpsetavad kokad hõiklesid omavahel itaalia keeles. Lazio's jäi nagu suurem osa asju tema praeguses elus kuhugi kaugele. Ja kaugel oli ka pitsa. Ainus koht Bradys, kus võis pitsat saada, oli võileivalett ühes odavas ketipoes. Pizza Hut ja suurem osa teisi üleriigilisi kette ei olnud Apalatšide väikelinnade sügavustesse tunginud.

Pitsa oli tollipaksune. Ta vaatas, kuidas poiss seda viilutab ja tema karpi libistab. Kaheksa dollarit pepperonivorsti ja juustuga pitsa eest, mis näis kaaluvat viis naela. Ta sõidutas selle motelli, kus Bookerid televiisorit vaatasid ja ootasid. Nad olid puhtaks küüritud, nägid pestud rõivastes palju paremad välja ning olid selle muutuse eest piinlikkuseni tänulikud. Samantha tõi ka halvemaid uudiseid ja teatas, et tal on kaasas laste kodused ülesanded järgmiseks nädalaks, kuid see ei rikkunud põrmugi nende tuju.

Nad sõid Pamela numbris pitsast ja karastusjookidest koosnevat õhtusööki, taustaks aga mängis vaikselt „Õnneratas". Lapsed rääkisid koolist, õpetajatest ja sõpradest Coltonis, kellest nad puudust tundsid. Nendega toimunud muutus selle päeva varahommikuga võrreldes oli jahmatav. Hirmu ja nälga tundes nad kõhklesid, enne kui mõne sõna ütlesid. Nüüd ei tahtnud nad aga vait jääda.

Kui pitsa oli otsas, plaksutas Pamela piitsa ning käskis neil tõsimeeli õppima hakata. Ta kartis, et nad jäävad teistest maha. Pärast mõnda arglikku vastuväidet läksid nad oma numbrisse ja asusid tööle. Samantha ja Pamela vestlesid tasasel häälel hagist ja selle võimalikust tähendusest. Kui neil veidigi veab, võib firma oma viga taibata ja kokkuleppe jutuks võtta. Vastasel korral toob Samantha nad niipea kui saab kohtu ette. Ta suutis jätta endast karastatud protsessiadvokaadi

enesekindla mulje ega andnud kordagi mõista, et see on tema esimene tõeline hagi. Ühtlasi kavatses ta kohtuda härra Simmonsiga lambivabrikust ja selgitada talle nende mahaarvamisteni viinud eksitusi. Pamela ei ole kuritahtlik võlgnik, vaid temaga käivad halvasti ümber õigussüsteemi kuritarvitavad inimesed.

Motelli Starlight juurest ära sõites taipas Samantha, et on saatnud suurema osa viimasest kaheteistkümnest tunnist mööda ründaval viisil Pamela Bookerit ja tema lapsi esindades. Poleks nad varahommikul kliinikusse komberdanud, varjaksid nad ennast praegu kusagil Pamela auto tagaistmel, olles näljased, külmunud, lootusteta, hirmunud ja haavatavad.

Tema mobiiltelefon hakkas helisema parajasti just siis, kui ta teksasid jalga tõmbas. See oli Annette, kes helistas saja jala kauguselt üle õue. „Lapsed on oma toas. Kas sul on aega teed jooma tulla?" küsis ta.

Neil oli vaja teineteisega rääkida, asjad läbi tuulutada ja jõuda selle probleemi juurteni, mis Annette'i näris. Kimil ja Adamil õnnestus teha kodutöödega tegelemisse piisavalt pikk vaheaeg, et Samanthale tere öelda. Nemad oleksid eelistanud, et ta igal õhtul seal söömas käiks, vaataks pärast televiisorit ja mängiks ehk ka üks-kaks videomängu. Samantha vajas aga siiski veidi hingamisruumi. Annette tegi selle talle kindlasti kergemaks.

Kui lapsed olid oma tubades tagasi ja tee välja valatud, võtsid nad istet poolpimedas kabinetis ja kõnelesid oma esmaspäevast. Annette väitis, et mägedes on palju kodutuid. Tänavatel raha nuiamas nagu suurlinnades neid ei näe, sest tavaliselt nad tunnevad kedagi, kes annab nädalaks või nii nende käsutusse mõne toa või garaaži. Peaaegu kõikidel on kusagil mitte just kaugel sugulasi. Kodutute varjupaiku ega kodututele pühendunud mittetulundusühinguid ei ole. Tal oli kunagi kliendiks üks ema, kelle teismeline poeg oli vaimuhaige ja vägivaldne, ning ema oli sunnitud poisi kodust välja saatma. Too elas mägedes hädapärases telgis ja püsis hinges varastatud kraami ja juhuslike annetuste najal. Talvel oleks ta äärepealt ära külmunud ja ühe üleujutuse ajal pidi peaaegu uppuma. Tema raviasutusse toimetamine võttis aega

neli aastat. Siis ta põgenes sealt ja pärast seda ei ole teda enam nähtud. Ema süüdistab ennast senimaani. Väga kurb.

Nad kõnelesid Bookeritest, Phoebe Fanningist ja vaesest proua Crumpist, kes ei tea, kellele oma maad jätta. See tõi Annette'ile meelde ühe kliendi, kes vajas kunagi tasuta testamenti. Tollel mehel oli rohkesti raha, sest ta ei kulutanud seda iial – „ta oli ehtne kitsipung" –, ning ta tõi näha varasema testamendi, mille oli koostanud üks advokaat sellesama tänava äärest. Mingisugust kõneväärset perekonda vanamehel ei olnud, kauged sugulased ei olnud talle meelepärased ja ta ei teadnud kindlalt, kellele ta peaks oma raha pärandama. Nõnda siis poetaski eelmine advokaat testamenti mitu dešifreerimatus sõnastuses punkti, mis jätsid sisuliselt kogu pärandatava raha advokaadile endale. Mõni kuu hiljem muutus vanamees umbusklikuks ja ilmus Annette'i kabinetti. Annette tegi valmis märksa lihtsama testamendi, millega pärandati kõik ühele kirikule. Kui mees suri, nuttis too advokaat surnu ärasaatmisel, leinatalitusel ja matustel ning hakkas siis hilisemast testamendist teada saades lamenti lööma. Annette ähvardas teatada temast osariigi advokatuurile ja ta rahunes maha.

Nüüd juba pidžaamas Kim ja Adam ilmutasid ennast taas, et head ööd soovida. Annette läks neid magama panema. Kui nende uksed olid suletud, valas ta teed juurde ja istus sohvaotsale. Ta jõi lonksukese ja haaras härjal sarvist. „Ma tean, et sa oled veetnud aega Donovani seltsis," ütles ta, otsekui see oleks olnud mingisugune seaduserikkumine.

Samantha ei saanud seda eitada. Miks ta peakski eitama? Ja kas ta on kellelegi mingisuguse selgituse võlgu? „Me käisime laupäeval lendamas ja päev varem matkasime Dublini mäele. Miks see sind huvitab?"

„Samantha, sa peaksid ettevaatlik olema. Donovan on keeruline hingeke ja kas sa tead, et lisaks sellele on ta veel praegugi abielus?"

„Ma ei ole kunagi ühegi abielus mehega maganud. Aga sina?"

Annette eiras seda küsimust sõnadega: „Ma ei ole kindel, et Donovani jaoks abielus olemine suurt midagi tähendab. Daamid meeldivad talle ja on alati meeldinud ning ma ei ole kindel, kas nüüd, mil ta elab üksi, on keegi tema eest kaitstud. Tal on teatav maine."

„Räägi mulle tema naisest."

Sügav ohe ja veel üks lonks. „Judy on ilus tüdruk, kuid nad ei klappinud teineteisega. Judy on Roanoke'ist ja just nagu linnaplika, mäed on talle kindlasti võõrad. Nad tutvusid kolledžis ja võitlesid tõepoolest oma ühise tuleviku eest. Öeldakse ju, et naine abiellub mehega usus, et suudab teda muuta, aga ta ei suuda. Mees abiellub naisega usus, et ta ei muutu, aga ta muutub. Me muutume. Judy ei olnud võimeline Donovani muutma. Mida rohkem ta püüdis, seda rohkem Donovan vastupanu avaldas. Tema ise aga kahtlemata muutus. Bradysse tulles nägi ta kõvasti vaeva, et siia sobida. Ta rajas aia ning tegutses siin ja seal vabatahtlikuna. Nad hakkasid koguduse liikmeks ja laulsid kooris. Donovan pühendus üha põikpäisemalt oma tööle ja tekkisid tagasilöögid. Judy püüdis tal hoogu maha võtta ja tahtis, et ta mõned kohtuasjad sõefirmade vastu vahele jätaks, kuid ta lihtsalt ei suutnud seda teha. Minu arvates oli viimaseks kõrreks nende tütar. Judy ei tahtnud, et ta siinsetes koolides hariduse saaks, mis ei ole tegelikult päris ilus. Minu lapsed õpivad suurepäraselt."

„Kas nende abielu on läbi?"

„Kes seda teab? Nad on paar aastat lahus elanud. Donovan on tütre järele hull ja kohtub temaga nii tihti kui saab. Väidetavasti püüavad nad mingisugust lahendust leida, kuid mina siin lahendust ei näe. Judy linnast ära ei tule. Mul on Atlantas elav lasteta õde. Tema mees elab Chicagos ja tal on hea töökoht. Mehe meelest on lõuna endassesulgunud ja tagurlik. Naise meelest on Chicago külm ja kõle. Kumbki ei anna järele, kuid nad kinnitavad, et on oma eluga rahul ega kavatse lahku minna. Mõne inimese puhul see vist toimib. Jätab ikkagi kummalise mulje."

„Kas naine ei tea, et Donovan siin üleaisa lööb?"

„Ma ei tea, mida ta teab. Mind siiski ei üllataks, kui neil oleks mingisugune kokkulepe nii-öelda avatud abielu kohta." Annette vaatas seda lausudes teisale, nagu oleks ta teadnud rohkem, kui välja räägib. Vähemalt Samantha jaoks muutus ootamatult silmanähtavaks see, mis olekski pidanud silmanähtav olema. Ta küsis: „Kas seda kõneles sulle Donovan?" Isegi üksnes niivõrd meelal teemal mõtete mõlgutamine näis Annette'i pinevile ajavat.

Paus. „Ei, muidugi mitte," ütles ta ebaveenvalt.

Kas Donovan laskis käiku abielus mehe lemmiklaulu: „Kallistame natuke, kullake, sest minu naine teeb seda ka." Võib-olla Annette ei olegi nii suures kaaslasenäljas, nagu ta välja näitab. Veel üks piltmõistatuse killuke langes oma õigele kohale. Öelgem näiteks, et tal on Donovaniga armulugu – olgu siis iha sunnil või romantilistest tunnetest või mõlemast. Nüüd aga on Donovan heitnud silma linna saabunud uuele neiule. See pinge nende vahel pole miski muu, kui vanamoodne armukadedus, mida Annette küll iial omaks ei võtaks, aga mida ta ei suuda ka varjul hoida.

Samantha ütles: „Mattie ja Chester rääkisid Donovanist. Nemad paistavad arvavat, et kui algas see tagakiusamine, siis lõi Judy kartma, ja nad väidavad, et oli anonüümseid telefonikõnesid, ähvardusi ja kummalisi autosid."

„Vastab tõele ja Donovan ei ole linnas just kõige populaarsem inimene. Tema töö ärritab paljusid. Judy sai seda okast mõne korra tunda. Ja vanemaks saades on Donovan muutunud veelgi hulljulgemaks. Ta ei võitle puhtalt ja võidab tänu sellele palju kohtuasju. Ta on teeninud pataka raha ning protsessiadvokaatidele tavalisel viisil on tema ego paisunud koos pangaarvega."

„Kõlab sedamoodi, nagu oleks neil üksjagu palju põhjusi lahku minna."

„Ma kardan küll," ütles Annette nukralt, kuid ilma erilise kaastundeta.

Nad rüüpasid teed ja mõtlesid ega öelnud veidi aega midagi. Samantha otsustas panga peale mängida ja lõpuni minna. Annette oli seksi üle arutledes alati nii avameelne, nii et miks siis mitte katset teha. „Kas ta sinule on kunagi külge löönud?"

„Ei ole. Ma olen neljakümne viiene ja mul on kaks last. Tema silmis olen ma liiga vana. Donovan armastab nooremaid." Ta püüdis seda väidet päris usutavalt tõe pähe välja pakkuda.

„Kas kedagi konkreetselt?"

„Tegelikult mitte. Kas sa tema venna Jeffiga oled kohtunud?"

„Ei ole, aga ta mainis venda mõne korra. Vend on noorem, eks ole?"

„Seitse aastat noorem. Pärast seda, kui ema ennast tappis, elasid poisid kord siin, kord seal, ning siis võttis Mattie Donovani kasvatamise enda peale ja Jeff läks teise sugulase juurde. Nad on väga lähedased. Jeff sai rohkem vatti näha, langes koolist välja ning uitas siin-seal ringi. Donovan on alati tema eest hoolitsenud ja nüüd töötab Jeff tema juures. Ta on uurija, käskjalg, ihukaitsja, jooksupoiss – võta mis tahes töö ja Jeff teeb seda. Ta on vähemalt sama nägus kui Donovan ja vallaline."

„Tegelikult ma ei ole turul, kui sa seda silmas pead."

„Samantha, me oleme alati turul. Ära ennast peta. Võib-olla küll mitte püsiva suhte jaoks, kuid me kõik otsime armastust, olgu see siis kasvõi lühivariant."

„Ma kahtlen, kas minu elu oleks vähem keeruline, kui ma läheksin New Yorki tagasi, mägede poeg slepis. Sobimatust paarist oli juba juttu."

Annette naeris selle peale. Pinge näis järele andvat ja kuna Samantha sai nüüd probleemist aru, oskas ta sellega toime tulla. Ta oli juba otsustanud, et Donovan on talle piisavalt lähedale jõudnud. Donovan oli küll sarmikas, erutav ja kindlasti seksikas, kuid sellele lisaks ei olnud temalt oodata midagi muud peale pahanduste. Kui nende esimene kohtumine välja arvata, oli Samanthale alati tundunud, et nad on lahtirõivastumisest kõigest ühe-kahe sammu kaugusel. Tema töö-pakkumist vastu võttes oleks olnud raske või isegi võimatu juhuslikku libastumist vältida – kui mitte millegi muu pärast, siis kasvõi igavusest.

Nad soovisid teineteisele head ööd ja Samantha läks oma korterisse tagasi. Kui ta mööda pimedat treppi garaaži peale tõusis, tuli talle ootamatult pähe üks küsimus: „Kui mitu korda on Annette lapsed magama pannud ja siis siia oma pisikesse armupesakesse hiilinud, et veidi Donovaniga hullata?"

Palju kordi, ütles talle miski. Palju.

18

Lambivabriku leidis Samantha ülimalt hooletusse jäetud tööstuspargist Hopperi maakonna Brushy linna servas. Suurem osa metallrajatisi oli hüljatud. Veel kasutuses olevates parklates olid üksikud sõiduautod ja pikapid. See oli pikka aega languses oleva majanduse kurb baromeeter, mis jäi kaugele kaubanduskoja nägemuse kaunist plakatipildist.

Esialgu oli härra Simmons telefonitsi öelnud, et tal pole kohtumiseks aega, kuid Samantha surus peale ja keelitas, kuni sai kätte lubaduse pooletunniseks kokkusaamiseks. Vastuvõturuum lehkas sigaretisuitsu järele ja linoleumpõrand oli mitu nädalat pühkimata. Porisev ametnik juhatas Samantha ühte koridori ääres asuvasse tuppa. Õhukestest seintest tungisid läbi inimeste hääled. Kusagil tagapool müriesid masinad. Sellest ettevõttest jäi mulje, et äriühing püüab vapralt vältida oma tööstusparginaabrite saatust, vuristades valmis odavatele motellidele mõeldud odavaid lampe kõige väiksema võimaliku palga eest, mille puhul ei ole üldse mõeldud lisahüvitistele. Pamela Booker ütles, et soodustuste hulka kuuluvad ühe nädala pikkune palgata puhkus ja kolm haiguspäeva, mille eest samuti palka ei maksta. Tervisekindlustusele ärgu mitte mõeldagugi.

Samantha rahustas ennast meenutustega kõikidest nendest kohtumistest, mida ta oli pidanud varem välja kannatama – kohtumistele kõige uskumatumate põrundpeadega, keda maailm on kunagi näinud, kusjuures nad olid tõesti rikkad mehed, kes võisid Manhattani alla neelata ja sõita hoolimatult üle kõikidest, kes nende teele jäid. Ta oli näinud, kuidas need mehed panid nahka ja hävitasid tema partnereid ning sealhulgas ka Andy Grubmani, kellest ta puhuti päris tõega puudust tundis. Ta oli kuulnud, kuidas nad karjuvad, ähvardavad ja vannuvad, ning mitu korda oli nende sõnavalingu sihtmärgiks olnud tema ise. Aga ta oli ellu jäänud. Oli see härra Simmons siis milline jurakas tahes, aga nende koletistega võrreldes oli ta kiisupojuke.

Simmons oli üllatavalt südamlik. Ta tervitas Samanthat, näitas talle

kätte istumiskoha oma odavas kabinetis ja sulges ukse. „Aitäh minuga kohtumast," ütles Samantha. „Ma teen lühidalt."

„Kas te kohvi soovite?" küsis mees viisakalt.

Samantha mõtles tolmule ja sigaretisuitsu pilvedele ning kujutas väga elavalt ette ühise kohvikannu sisepinnale kleepunud pruune plekke. „Tänan, ei soovi."

Härra Simmons heitis ennast oma laua taha sättides pilgu tema jalgadele ja laskis ennast lõdvaks, nagu oleks tema päralt terve päev. Samantha liigitas ta endamisi seelikuküttide hulka. Ta hakkas andma ülevaadet Bookerite perekonna viimastest seiklustest. Mees oli liigutatud ja ta polnud isegi teadnud, et nad on kodutud. Samantha andis talle üle asjassepuutuvate dokumentide toimetatud ja köidetud koopiad ning talutas ta samm-sammult läbi selle õigusalase segaduse. Viimane tõend oli eelmisel päeval sisse antud hagi koopia ja ta kinnitas härra Simmonsile, et Top Market Solutionsil pole pääsu. „Nad on mul munepidi peos," ütles Samantha teadlikult jõhkralt, et kuulaja reageeringut näha. Mees naeratas uuesti.

Kokkuvõte oli selline, et too vana kohtuotsus seoses krediitkaardiga on aegunud ja Top Market teadis seda. Mahaarvamisi ei oleks tohtinud teha ja Pamela Bookeri palgatšekk oleks tulnud jätta rahule. Ning tema töökoht peaks tal alles olema.

„Ja te tahate, et ma ta tööle tagasi võtaksin?" küsis härra Simmons ilmselget asja.

„Just nimelt. Kui tal on töö, siis peab ta vastu. Tema lastel on vaja koolis käia. Me võime teda elukoha leidmisel aidata. Ma tirin Top Marketsi kohtusse, lasen neil välja köhida selle, mille nad tema palgast ära võtsid, ja ta saab kenakese tšeki. Aga selleni kulub veel mõni aeg. Praegusel hetkel vajab ta oma vana töökohta. Ja te teate, see oleks täiesti õiglane."

Härra Simmons lõpetas naeratamise ja heitis pilgu kellale. „Ma teen nii. Laske see kuradima mahaarvamine tühistada, et ma ei peaks ise sellega õiendama, ja ma panen ta uuesti palgalehele. Kui kaua see aega võtab?"

Samanthal polnud aimugi, kuid ta ütles vaistlikult: „Vahest nii nädala."

„Kas me oleme kokku leppinud?"

„Oleme."

„Kas ma tohin üht asja küsida?"

„Mida iganes."

„Kui palju te ühe tunni eest tahate? Ma pean silmas seda, et mul on Grundy juures üks sell, kes pole tegelikult just nii väga helge peaga, on tagasihelistamisega aeglane ja aeglane ka kõiges muus, ning tema küsib minult kakssada dollarit tunnist. Suurte jaoks ei ole see võib-olla palju, aga te ju näete, kus me omadega oleme. Ma saadaksin talle rohkem tööd, aga põrgu päralt, see pole seda väärt. Ma olen ringi vaadanud, kuid siinmail pole just palju soodsa honorariga juriste. Minu arvates olete teie üsna soodne, kui Pamela Booker sai teid palgata. Nii et kui suur on teie tasumäär?"

„Mitte midagi. Null."

Mees jäi teda ammuli sui jõllitama. „Ma töötan õigusabis," ütles Samantha.

„Mis asi on õigusabi?"

„Need on tasuta õigusalased teenused väikese sissetulekuga inimestele."

See oli tundmatu arusaam. Härra Simmons naeratas ja küsis: „Kas te lambivabrikuid ka teenindate?"

„Kurb küll. Ainult vaeseid inimesi."

„Ma vannun, et me oleme kahjumis. Ma võin teile raamatupidamist näidata."

„Ma tänan teid, härra Simmons." Heade uudistega Brady poole tagasi kihutades mõtles Samantha sellele, millisel viisil oleks võimalik mahaarvamismäärus tühistada. Ja mida rohkem ta mõtles, seda rohkem ta taipas, kui vähe ta argiõigusest teab.

New Yorgis juhtus üksnes harva, et ta läks pärast õhtul büroost lahkumist otseteed koju. Selleks oli seal liiga palju baare, liiga palju saagijahil vallalisi kõrgharitud inimesi, liiga palju võrgustikke ja seltskondlikku suhtlemist ja külgelöömist ning noh, ka napsitamist. Igal nädalal avastas keegi mõne uue baari või uue klubi, milles oli vaja ära käia enne, kui teised selle avastavad ja rahvamurd selle hävitab.

Bradys oli tööjärgne aeg teistsugune. Ta ei olnud linna kumbagi baari veel seestpoolt näinud. Tänavalt nägid mõlemad ilmetud välja. Ta ei olnud veel kohanud ainsatki noort parema ameti pidajat, kes poleks olnud abielus. Nii et ta võis valida üksnes, kas (1) jääda büroosse tolgendama, et mitte (2) minna oma korterisse ja selle seinu vahtida. Ka Mattie eelistas kauemaks kohale jääda ning igal õhtul kella poole kuue ajal uitas ta Samanthat otsides paljajalu büroos ringi. Nende rituaal oli alles välja kujunemas, kuid hõlmas praegusel hetkel dieetlimonaadi rüüpamist nõupidamistoas ja tänavale vahtides kuulujuttude rääkimist. Samanthal oli kange tahtmine pinnida välja midagi tiivaripsutamise kohta Annette'i ja Donovani vahel, kuid ta ei teinud seda. Võib-olla hiljem, võib-olla kunagi siis, kui tal on rohkem tõendeid, aga tõenäoliselt mitte kunagi. Ta oli linnas ikka veel liiga uus, et nii tundlikes asjades kaasa rääkida. Pealegi teadis ta Mattie ägedalt kaitsvat hoiakut oma õepoja suhtes.

Nad olid ennast parajasti toolile sättinud ja valmis ligikaudu pool tunnikest südant puistama, kui helises välisukse kelluke. Mattie kortsutas kulmu ja ütles: „Ma vist unustasin selle lukku panna."

„Ma lähen ja vaatan," lausus Samantha, kui Mattie suundus kingi otsima.

Need olid Buddy ja Mavis Ryzer, kes tulid kusagilt sügavalt metsade rüpest, nagu Samantha pärast kiiret tutvustamist ja ülevaatust oletas. Nende dokumendid täitsid kaht ühtmoodi plekilist lõuendist poekotti. Mavis ütles: „Me peame endale advokaadi saama."

Buddy ütles: „Keegi ei taha minu juhtumit võtta."

„Mis see on?" küsis Mattie.

„Must kopsutõbi," vastas Buddy.

Samantha ei pööranud nõupidamistoas põhilist kirjas pannes nendele ostukottidele tähelepanu. Buddy oli neljakümne ühe aastane ja viimased kakskümmend aastat oli ta töötanud avakaevandustes (mitte vaalkaevandamisel) Ühendriikide suuruselt kolmanda kivisöetootja Lonerock Coali juures. Ta teenis 22 dollarit tunnis ja töötas Lääne-Virginias Mingo maakonnas Murray Gapi kaevanduses ekskavaatorijuhina. Ta hingas rääkides vaevaliselt ja puhuti võttis jutujärje enda

kätte Mavis. Tal olevat kolm last, kõik teismelised ja „ikka veel koolis". Pluss maja ja hüpoteeklaen. Ta põdes musta kopsutõbe, mille põhjustas kaheteisttunniste vahetuste ajal sisse hingatud kivisöetolm.

Mattie leidis viimaks kingad ja astus tuppa. Ta tutvustas ennast Ryzeritele, heitis karmi pilgu ostukottide suunas, võttis Samantha kõrval istet ja hakkas omaenda märkmeid tegema. Ühe koha peal ütles ta: „Me näeme üha rohkem ja rohkem avakaevanduste töötajaid, kes põevad musta kopsutõbe, ja ei ole kindlaks tehtud, miks see nii on, kuid on olemas teooria, mille kohaselt töötavad teie moodi mehed pikemaid vahetusi ja hingavad seega sisse rohkem tolmu."

„See on olnud tal juba pikka aega," lausus Mavis. „Lihtsalt läheb iga kuuga hullemaks."

„Aga ma pean edasi töötama," ütles Buddy. Umbkaudu kaksteist aastat tagasi – nad ei mäletanud täpselt, aga kusagil 1996. aasta paiku – täheldas ta õhupuudust ja tüütut köha. Ta polnud kunagi suitsetanud ja oli alati olnud terve ja toimekas. Ta mängis ühel pühapäeval põngerjatega laste pesapalli, kui tema hingamine muutus niivõrd vaevaliseks, et ta arvas, et teda tabas infarkt. See oli esimene kord, kui ta midagi Mavisele mainis. Köha jätkus ja ühe kõõksumishoo ajal märkas ta taskurätikul musta röga. Ta ei tahtnud soodustusi taotleda, sest kartis Lonerocki vastuabinõusid, ja töötas seetõttu edasi ega öelnud midagi. Viimaks andis ta musta kopsutõve seadusest lähtudes sisse hüvitisenõude. Teda vaatas läbi Tööameti sertifikaati omanud arst. Tema haigus tõsutus musta kopsutõve kõige tõsisemaks vormiks, mida tuntakse ametlikumalt söekaevurite tüsistustega kopsutolmustuse nime all. Valitsus tegi Lonerockile korralduse maksta talle iga kuu 939 dollarit hüvitisi. Ta jätkas töötamist ja tema seisund üha halvenes.

Lonerock Coal kaebas nagu ikka korralduse edasi ja keeldus väljamakseid alustamast.

Viiskümmend aastat musta kopsutõvega maid jaganud Mattie muudkui laskis sulepeal käia ja vangutas pead. Ta oleks võinud selle loo magadeski kirja panna.

Samantha ütles: „Nad kaebasid edasi?" Juhtum näis ju olevat ühemõtteliselt selge.

„Nad kaebavad alati edasi," sõnas Mattie. „Ja ligikaudu selle aja paiku te tutvusite Casper Slate'i meeldivate poistega?"

Mõlema pea vajus juba seda nime kuuldes norgu. Mattie vaatas Samantha poole ja ütles: „Casper Slate on kallis ülikonnas kaabakate jõuk, mis varjub ühe õigusfirma fassaadi taha, kellel on peakorter Lexingtonis ja büroosid kõikjal üle kogu Apalatšide. Kui sa leiad kusagilt mõne söefirma, siis leiad sa sealt ka Casper Slate'i, kes teeb ära musta töö. Nad kaitsevad firmasid, kes heidavad kemikaale jõkke, reostavad õhkeane, peidavad mürgiseid jäätmeid, rikuvad õhupuhtuse standardeid, kitsendavad töötajate õigusi ja teevad sohki riigihangete võistupakkumistel – sa ainult nimeta mõni räpane või seadusevastane tegu ning Casper Slate on platsis, et seda kaitsta. Nende kitsam eriala on siiski kaevandamiõigus. Firma loodi siin söemaardlate piirkonnas sada aastat tagasi ja peaaegu kõik suuremad tegutsejad maksavad talle tasu. Nende meetodid on halastamatud ja ebaeetilised. Nende hüüdnimi on Kastraat ja see sobib neile."

Buddy ei saanud teisiti, kui pidi pomisema: „Koerapojad." Tal ei olnud advokaati. Seega olid tema ja Mavis sunnitud lööma lahingut terve Casper Slate'i hordiga, kelle advokaadid olid menetlused laitmatult selgeks saanud ja teadsid täpselt, kuidas musta kopsutõve föderaalse süsteemiga manipuleerida. Buddy vaatasid läbi nende arstid – noodsamad arstid, kelle uuringuid rahastas söetööstus – ja nende aruande kohaselt ei leitud mitte mingisuguseid tõendeid musta söetõve kohta. Tema meditsiinilise seisundi süüks peeti mingisugust healoomulist moodustist vasakus kopsus. Kaks aasta pärast seda, kui ta hakkas taotlema soodustusi, tühistas tema kohta tehtud otsuse üks halduskohtunik, kes toetus selle meditsiinilise tõendusmaterjali paksudele pakkidele, mille olid esitanud Lonerocki tohtrid.

Mattie ütles: „Nende advokaadid kasutavad ära süsteemi nõrkusi ja nende arstid otsivad võimalusi süüdistada sellises seisundis ükskõik mida muud peale musta kopsutõve. Pole siis üllatav, et soodustusi saab kõigest ligikaudu viis protsenti musta kopsutõbe põdevatest kaevuritest. Nii palju seaduslikke nõudeid on tagasi lükatud ja paljud kaevurid on liiga heitunud, et oma nõuetega edasi minna."

Kell oli juba üle kuue õhtul ja see kohtumine võis kesta tunde. Mattie võttis juhtphjad enda kätte ja lausus: „Kuulge, inimesed, me loeme need teie materjalid läbi ja vaatame juhtumi üle. Andke meile paar päeva aega ja me helistame teile. Palun ärge hakake ise meile helistama. Me ei unusta teid, aga sellest kõigest läbikaevumine võtab aega. Kas oleme kokku leppinud?"

Buddy ja Mavis naeratasid ning tänasid viisakalt. Mavis ütles: „Me oleme igal pool advokaatidega katset teinud, kuid keegi ei taha meid aidata."

Buddy ütles: „Me oleme lihtsalt rõõmsad sellegi üle, et te meid uksest sisse lasksite."

Mattie saatis neid välisukseni, kusjuures Buddy hingeldas ja tudises kõndides nagu üheksakümneaastane. Kui nad olid läinud, tuli ta nõupidamistuppa tagasi ja istus Samantha vastu laua taha. Mõne sekundi pärast ta ütles: „Mida sina arvad?"

„Nii mõndagi. Ta on nelikümmend üks aastat vana ja näeb välja kuuekümnene. On raske uskuda, et ta ikka veel töötab."

„Ta lastakse varsti lahti põhjendusega, et ta on ohtlik, mis vastabki arvatavasti tõele. Lonerock Coal litsus oma ametiühingud laiaks juba kakskümmend aastat tagasi, nii et kaitset tal ei ole. Ta jääb töötuks ja tema hea õnn saab otsa. Ning ta sureb kohutavat surma. Ma nägin kuni lõpuni pealt, kuidas mu isa kokku kuivas ja närtsis ja õhku ahmis."

„Ja seepärast sa selle asjaga tegeledki."

„Jah. Donovan läks juurakooli ühelainsal põhjusel – et võidelda söefirmadega suuremal laval. Mina läksin juurakooli samuti ühelainsal põhjusel – et kaevuritele ja nende perekondadele abiks olla. Samantha, me ei võida oma pisikesi sõjakesi, sest vaenlane on liiga suur ja võimas. Kõige parem, millele me võime loota, on üksikute juhtumite kaupa tasapisi edusamme teha ja püüda oma klientide elu teistsuguseks muuta."

„Kas sa võtad selle juhtumi?"

Mattie jõi läbi kõrre lonksukese, kehitas õlgu ja ütles: „Kuidas sa neile ära ütled?"

„Just nimelt."

„Samantha, see ei ole sugugi nii kerge. Me ei saa kõiki musta kopsutõve juhtumeid vastu võtta. Neid on liiga palju. Eraadvokaadid neid ei puuduta, sest ei saaks tasu enne, kui alles lõpus, ja sedagi juhul, kui nad võidavad. Ja lõppu ei ole iial silmapiiril. Pole sugugi ebatavaline, et musta kopsutõve kohtuasi venib kümme, viisteist või koguni kakskümmend aastat. Erapraksisega tegelevale advokaadile keeldumist ette heita ei tohiks ja nõnda siis juhatataksegi paljud meie juurde. Must kopsutõbi moodustab poole minu tööst ja kui ma vahel ära ei ütleks, ei saaks ma esindada teisi oma kliente." Veel üks lonks, mille ajal Mattie teda hoolikalt silmitses. „Kas sa oled huvitatud?"

„Ma ei tea. Ma aitaksin meelsasti, kuid ei tea, kust alata."

„Ikka sealtsamast, kust teistegi asjadega, on ju nii?"

Nad naeratasid ja tundsid sellest hetkest mõnu. Mattie ütles: „Siin on üks probleem. Nende kohtuasjadega kulub aega, kulub aastaid ja aastaid, sest söefirmad sõdivad kõvasti vastu ja neil on olemas kõik selleks vajalikud ressursid. Aeg on nende poolt. Kaevur lõpuks sureb ja sureb enneaegselt, sest haigus ei ole ravitav. Kui söetolm on kord juba sulle kehasse pääsenud, siis ei ole enam mitte mingisugust võimalust teda sealt välja saada või hävitada. Kord juba alanud must kopsutõbi muutub üha raskemaks ja raskemaks. Söefirmad ostavad kohtusekretäre ära ja kasutavad igasuguseid võimalusi, nii et asi muudkui venib. Nad teevad kõik nii raskeks ja vaevaliseks, et see võtab julguse mitte üksnes haigelt kaevurilt endalt, vaid ka tema sõpradelt. See on veel üks põhjusi, miks nad nii kõvasti vastu sõdivad. Teine põhjus on soov advokaate eemale peletada. Sa lähed mõne kuu pärast New Yorki tagasi ja sinust jäävad lahkudes maha mõned toimikud, see on aga töö, mis kuhjub meie laudadele. Mõtle selle peale, Samantha. Sul on kaastunnet ja sa jätad selles töös paljutõotava mulje, kuid sa oled siin ainult läbisõidul. Sa oled linnatüdruk ja tunned selle üle uhkust. Selles pole midagi halba. Aga mõtle oma kabinetile ja ärasõidupäevale ja sellele, kui palju tööd jääb tegemata."

„Hea tähelepanek."

„Ma lähen koju. Ma olen väsinud ja minu meelest Chester ütles, et meil on seal vaja mingisugust toitu süüa. Nii et hommikul kohtume."

„Head õhtut, Mattie."

Samantha istus pärast tema lahkumist veel tükk aega hämaralt valgustatud nõupidamistoas ja mõtles Ryzeritele. Ta vaatas vahetevahel ostukottide poole, mida täitis kurb lugu nende võitlusest sellе nimel, et saada kätte need asjad, mida neil oli õigus saada. Ja siin ta siis istus – täiesti töövõimeline ja tegevusloaga advokaat, kellel on nii mõistust kui ka ressursse, et osutada tõelist abi kellelegi, kes vajab, et teda esindataks.

Mida siin karta on? Miks ta ennast nii arana tunneb?

Brady Grill suleti kell kaheksa. Tal oli kõht tühi ning ta läks korraks välja kõndima. Donovani büroost möödudes märkas ta, et kõik tuled põlevad. Teda huvitas, kuidas Tate'ide protsess edeneb, kuid ta teadis, et temaga lobisemiseks on Donovan liiga hõivatud. Ta ostis endale kohvikust suure võileiva, viis selle nõupidamistuppa ja tühjendas ettevaatlikult Ryzerite ostukotid.

Ta polnud mitu nädalat öö läbi tööd teinud.

19

Kolmapäeva hommikul jättis Samantha büroosse minemata ja sõitis linnast välja parajasti just siis, kui koolibussid oma ringe tegid, ja see ei olnud tal hea mõte. Autod roomasid lookleval maanteel aeglaselt edasi, peatusid ühtelugu ja ootasid, kuni kummis seljakoti all küürus hajameelsed ja kasinalt maganud kümneaastased pikkamisi bussi peale longivad. Teisel pool mägesid, Kentuckys, bussid kadusid ja teid ummistasid kivisõeveokid. Pooleteise tunni pärast lähenes ta Madisoni linnakesele Lääne-Virginias ja peatus vastavalt juhtnööridele ühe külapoe juures Conoco tankla luitunud sildi all. Buddy Ryzer istus tagaruumis laua taga, jõi kohvi ja luges ajalehte. Samantha nägemine ajas ta elevile ja ta tutvustas tulijat oma semudele sõnadega „minu uus advokaat". Samantha nõustus sellega ilma kommentaarideta ja tõi lagedale kausta volitustega, mis lubaksid tal saada enda käsutusse kõik Buddy haiguslood.

1997. aastal käis Buddy enne Lonerock Coali vastu hagi esitamist tavalisel arstlikul läbivaatusel. Röntgenpilt tegi nähtavaks mingisuguse väikese moodustise parempoolses kopsus. Tema arst oli kindel, et see on healoomuline, ja tal oli õigus. Arst eemaldas kaks tundi kestnud operatsiooni ajal selle moodustise ning saatis Buddy ja Mavise heade uudistega koju tagasi. Kuna operatsioonil ei olnud mingit pistmist tema järgnenud taotlusega saada musta kopsutõve puhul ette nähtud soodustusi, ei tehtud sellest rohkem enam juttu. Mattiele tundus, et kõik haiguslood tuleb igal juhul kokku koguda, ja seetõttu Samantha Madisoni sõitiski. Tema retke sihtkoht oli aga Lääne-Virginia kahekümne tuhande elanikuga Beckley linna haigla.

Buddy järgnes talle autosse ja kui nad viimaks kahekesi jäid, teatas Samantha talle viisakalt, et nad ikka veel uurivad asja. Ühtki otsust tema kliendiks võtmise suhtes ei ole veel langetatud. Nad vaatavad toimiku üle ja nii edasi. Buddy ütles, et ta saab muidugi olukorrast aru, aga pidas ennast kahtlemata ettevõtmises osaliseks. Talle ära öelda oleks olnud valus.

Samantha võttis suuna Beckleyle ning järgnes tunnine sõit läbi kivisöepiirkonna südame ja mäeharjade eemaldamise keskpunkti. Õhus oli nii palju tolmu, et ta pani imeks, kas musta kopsutõppe ei või jääda ka sellest läbi sõitev autojuht. Ta leidis Beckleys ilma suurema vaevata haigla ja kaevus selle kihistustesse seni, kuni sai kätte haiguslugude arhiivi õige ametniku. Ta täitis taotluse, andis üle härra Ryzeri allkirjaga volitused ja jäi ootama. Möödus tund, mille jooksul ta lähetas e-postiga sõnumeid kõikidele inimestele, kes talle pähe torkasid. Ta viibis ahtas akendeta ruumis, kus puudus igasugune ventilatsioon. Möödus veel pool tundi. Siis avanes üks uks ja ametnik lükkas sisse dokumendikäru. Kärul oli väike kastike ja selle nägemine tõi kergendust. Võib-olla ei kulugi haigusloo läbivaatamisele tervet igavikku.

Ametnik ütles: „Härra Aaron F. Ryzer, saabus haiglasse 1997. aasta 15. augustil."

„Just nimelt. Ma tänan teid." Ametnik lahkus, ilma et oleks rohkem sõnakestki lausunud. Samantha võttis esimese kausta ning oli peagi süüvinud uskumatult tavapärasesse haiglaravil viibimise ja operatsiooni loosse. Tuli välja, et aruande kirjutanud patoloog ei teadnud, et patsient on kaevur, ega otsinud ka mustale kopsutõvele viitavaid märke. Esimestes arengufaasides ei torka see haigus otsekohe silma ja ehkki Buddyl olid 1997. aasta augustis ilmnenud juba mõned sümptomid, ei olnud ta oma nõuet veel esitanud. Arsti töö oli olnud lihtne ja selge – eemalda moodustis, vaata järele, kas see on healoomuline, õmble ta kinni ja saada ta koju. Ei operatsioonis ega Buddy haiglas viibimises olnud midagi tähelepanuväärset.

Kaks aastat hiljem ehk pärast seda, kui Buddy oli oma musta kopsutõvega seotud taotluse sisse andnud, ilmus pildile tema terviseandmeid läbi kammiv Casper Slate. Samantha luges nende esimesi kirju Beckley patoloogile. Nad olid sattunud peale 1997. aasta operatsiooni dokumentatsioonile ja avastanud, et selle juurde kuulub komplekt slaide kopsukoest. Nad palusid arsti, et too saadaks slaidid nende kahele lemmikeksperdile – doktor Foyle Baltimore'ist ja doktor Aberdeenile Chicagost. Doktor Foy läkitas miskipärast ka Beckley patoloogile teate, et on leidnud koest kopsutolmustuse ehk tüsistustega musta kopsutõ-

ve. Kuna patoloog ei olnud enam Buddy ravimisega seotud, ei võtnud ta selle informatsiooni põhjal midagi ette. Ja kuna Buddyl ei olnud rollal advokaati, ei vaadanud keegi kordagi tema huvides läbi neid andmeid, mida Samantha praegu käes hoidis.

Samantha hingas sügavalt sisse. Ta võttis koos teatega istet ja vaatas selle uuesti pikkamisi läbi. Praegusel hetkel näis nii, et Casper Slate'i advokaadid said 2000. aastate algupoolel vähemalt ühelt oma eksperdilt teada, et Buddy põeb alates 1997. aastast musta kopsutõbe, kuid sellele vaatamata võitlesid nad tema nõude vastu edasi ja jäidki lõpuks võitjaks.

Buddy ei saanud soodustusi, vaid läks kaevandusse tagasi, Casper Slate'i advokaadid aga matsid otsustava tähtsusega asitõendid sahtlipõhja.

Samantha tegi elu sisse ametnikule, kes nõustus vastumeelselt tegema mõne koopia, mis maksid pool dollarit lehekülg. Pärast haigla kõhus oldud kolme tundi nägi Samantha taas päikest ja pääses minema. Ta sõitis veerand tundi linnas ringi, kuni märkas viimaks seda föderaalhoonet, milles Buddy Ryzer oli seitse aastat tagasi toonud oma juhtumi halduskohtuniku ette. Tema ainus advokaat oli siis Mavis. Teisel pool ruumi seisis nende vastas Kastraadi juristide faalanks, kes rügas päevast päeva töötada musta kopsutõve föderaalsüsteemi sünges maailmas.

Kui Samantha hoone tühja vestibüüli sisenes, riietasid ta läbiotsimisel sama hästi kui lahti kaks mingisugust nimetut sorti igavlevat turvameest. Majajuht liftide kõrval suunas ta teisele korrusele toimikute ruumi. Keegi ilmselt tähtajatult föderaalametis töötav ja kaitstud ametnik küsis viimaks tema käest, mida ta tahab. Samantha selgitas võimalikult viisakalt, et otsib üht musta kopsutõve toimikut. Vajalikud dokumendid ei ole tal muidugi korras. Ametnik kortsutas kulmu ja käitus nii, nagu oleks toime pandud kuritegu. Ta tõi lagedale mingisugused plangid ja vuristas ette juhtnöörid selle kohta, kuidas tuleb niisugusele toimikule kehtiva korra kohaselt ligipääsu taotleda. Selleks läheb vaja nõude esitaja kaht allkirja. Samantha lahkus sulaselges frustratsioonis.

Järgmisel hommikul kell üheksa kohtus Samantha Madisonis Conoco tankla juures uuesti Buddyga. Too oli elevil sellest, et näeb oma advokaati kolmandat korda järjest, ja tutvustas teda Weaseliga, kes oli selle poe omanik. „Ta on koguni nii kaugelt kui New Yorgist," ütles Buddy uhkelt, otsekui oleks tema juhtum nõnda tähtis, et selle jaoks tuleb võõrsilt sisse vedada andekast juristist raskekaallane. Kui paberid said veatult täidetud, ütles Samantha head aega ja sõitis taas Beckley kohtuhoone juurde. Kolmapäeval nii vapralt vestibüüli valvanud relvastatud sõdalased olid neljapäeval ilmselt kalale läinud. Kedagi ei olnud teda kallistamas ja käperdamas. Isegi metallidetektori pistik oli pesast välja tõmmatud. Beckleyl silma peal pidavatel kavalatel terroristidel on vaja ainult neljapäevani oodata, et sisejulgeoleku ministeeriumi valvepostist jagu saada ja maja õhku lasta.

Seesama ametnik vaatas vormid läbi ja otsis tulutult ettekäänet need tagasi lükata, kuid ei leidnud midagi, mille kallal norima hakata. Samantha kõndis tema kannul tohutusse ruumi, mille seinu palistasid tuhandete vanade juhtumitega täidetud metallist dokumendikapid. Ametnik vajutas ekraanil mingisugustele nuppudele. Riiulid läksid mootoriümina saatel liikvele. Ta avas laeka ja tõstis sellest välja neli suurt kiirköitjat. „Te võite kasutada üht nendest laudadest," ütles ta, näidates laudadele nii, nagu kuuluksid need talle. Samantha tänas teda, võttis oma asjad portfellist välja, seadis ennast mugavalt sisse ja heitis kingad jalast.

Ka Mattie oli kingadeta, kui Samantha neljapäeva õhtul büroosse naasis. Kõik teised olid lahkunud ja välisuks oli lukus. Nad läksid nõupidamistuppa, et saaksid juttu ajades Main Streetil liiklejaid jälgida. Mattie oli oma kolmekümne aasta pikkuse juristikarjääri jooksul ja eriti viimasel kahekümne kuuel kliinikuaastal korduvalt Casper Slate'i poistega (need olid alati mehed, naisi ei olnud kunagi) sarvi kokku pannud. Neile omane agressiivne advokaaditegevus hõlmas sageli ebaeetilist ja küllap ka kuritegelikku käitumist. Ligikaudu kümme aastat tagasi oli ta võtnud kasutusele äärmusliku abinõu ja esitanud Virginia advokatuurile firma peale kaebuse seoses selle tegevuse ebaeetilisusega. Kaks Kastraadi advokaati said noomituse, midagi tõsist ei juhtunud ja kui see kõik lõppes, polnud asi nähtud vaeva väärt. Firma võttis ta kättemaksuks sihikule kõikjal, kus sai, ja lõi talle musta kopsutõve juhtumite puhul kostjat esindades veelgi raevukamalt nuga selga. Tema kliendid kannatasid selle all ja ta kahetses, et oli korraldanud firmale otserünnaku. Ta teadis doktor Foyd ja doktor Aberdeeni üsna hästi – söefirmad olid nood kaks tuntud ja silmapaistvalt hea kvalifikatsiooniga uurijat juba aastaid tagasi ära ostnud. Nende haiglad said sõetööstuselt miljonite dollarite ulatuses uurimistoetusi.

Mattie võis ju olla tollest õigusfirmast kui tahes tüdinud, kuid Samantha avastus üllatas teda sellegipoolest. Ta luges koopiat doktor Foy teatest Beckley patoloogile. Kummalisel kombel ei mainitud Ryzeri kohtuistungil kordagi ei Foyd ega Aberdeeni. Foy arstlikku aruannet kohtule ei esitatud. Casper Slate'i advokaadid kasutasid hoopiski teist tohtrite punti, kusjuures ükski nendest ei teinud doktor Foy leidudest juttu. Kas arstidele nendest üldse räägitigi? „See on äärmiselt ebatõenäoline," oli Mattie arvamus. „Nood advokaadid on tuntud selle poolest, et varjavad tõendeid, millest söefirmal kasu ei ole. Me võime julgelt oletada, et mõlemad arstid nägid kopsukude ja jõudsid ühesugusele järeldusele, et Buddyl on tüsistustega must kopsutõbi. Nii et advokaadid matsid selle sahtlipõhja ja leidsid endale teised eksperdid."

„Kuidas on võimalik tõendeid niisama lihtsalt maha matta?" ütles Samantha välja küsimuse, mida ta oli juba palju tunde esitanud iseendale.

„Nendel sellidel käib see kergesti. Ära unusta, et see ei leia aset mitte päris föderaalkohtuniku, vaid halduskohtuniku ees. See ei ole protsess, vaid istung. Ehtsal protsessil kehtivad tõendite avastamise ja täieliku avalikustamise suhtes ranged eeskirjad. Mustale kopsutõvele pühendatud istungil neid ei ole. Seal on reeglid palju lõdvemad ja nood sellid on aastakümneid tegelnud nende väänamise ja ärakasutamisega. Ligikaudu pooltel juhtudel ei ole Buddy-sugusel kaevuril üldse advokaati, nii et võitlus pole tegelikult õiglane."

„Seda ma mõistan, aga räägi mulle, kuidas saavad Lonerock Coali advokaadid kindlalt teada, et Buddyl oli see haigus juba 1997. aastal,

ning seejärel seda varjata, otsides teised arstid, kes tunnistavad vande all, et ta ei põdenud musta kopsutõbe."

„Saavad seepärast, et nad on petised."

„Ja meil pole võimalik selles suhtes midagi ette võtta? Minu meelest kõlab see kelmuse ja kuritegeliku sepitsuse moodi. Miks ei ole neid võimalik kohtu alla anda? Kui nad tegid seda Buddy Ryzeriga, siis võib ju kihla vedada, et nad on teinud seda ka tuhande teisega."

„Minu arust protsessid ei meeldinud sulle."

„Ma hakkan sellest üle saama. Mattie, nii ei ole ju õige."

Mattie muheles ja nautis tema nördimust. Me kõik oleme selle läbi teinud, mõtles ta. „Et võtta ette nii võimas õigusfirma, nagu on seda Casper Slate, läheb vaja ränka jõupingutust."

„Jah, ma tean seda, ja ma ei tea midagi kohtuvaidlustest. Aga kelmus on kelmus ja praegusel juhul peaks see olema kergesti tõestatav. Kas kelmuse tõestamine saaks sillutada teed karistuslike kahjuhüvitiste väljamõistmisele?"

„Võib-olla saaks, kuid siinmail ei hakkaks ükski õigusfirma otseselt Casper Slate'iga kohut käima. See maksaks terve varanduse ja võtaks aastaid aega ning kui sa saadki suure otsuse, ei suuda sa seda alles hoida. Pea meeles, Samantha, et Lääne-Virginias on ülemkohus valitav, ja sa ju tead, kes teevad valimiskampaaniateks kõige suuremaid annetusi."

„Esitame hagi föderaalkohtule."

Mattie mõtles viivu järele ja ütles lõpuks: „Ma ei tea. Ma ei ole sedalaadi protsesside alal asjatundja. Sa pead Donovani käest küsima."

Uksele koputati, kuid kumbki ei liigutanud ennast. Kell oli kuus läbi, väljas oli juba peaaegu pime ja nad lihtsalt ei olnud veel ühe kutsumata pähesadaja jaoks valmis. Keegi koputas uuesti ja läks siis ära. Samantha küsis: „Nii et kuidas me tema soodustuste nõudega edasi lähme?"

„Kas sa võtad tema asja töösse?"

„Jah. Teades seda, mida ma nüüd tean, ei saa ma sellest loobuda. Kui sa mind aitad, annan ma nõude sisse ja lähen sõtta."

„Heakene küll, esimesed sammud on kerged. Esita nõue ja oota ära arstlik läbivaatus. Kui sul on läbivaatuse tulemused käes ja kui need

ütlevad seda, mida me eeldame, tuleb sul ligikaudu pool aastat oodata, kuni piirkonnajuht määrab hüvitise, mille suurus on praegu umbes 1200 dollarit kuus. Lonerock kaebab selle määruse edasi ja siis algab päris sõda. See on tavaline rutiin. Käesoleval juhul me siiski palume võtta kohtul arvesse uusi tõendeid ja taotleme soodustuste algusajaks tema esimest nõuet. Tõenäoliselt me võidame ka selles ja Lonerock kaebab edasi."

„Kas me saame firmat ja tema advokaate paljastamisega ähvardada?"

Mattie muigas ja näis tema reageeringust lõbu tundvat. „Samantha, mõnda inimest me saame ähvardada, sest me oleme advokaadid ja meie klientidel on õigus. Teised me aga jätame rahule. Meie eesmärk ei ole minna ristiretkele sulidest advokaatide vastu, vaid hankida Buddy Ryzerile nii palju raha kui võimalik."

„See näeb välja nagu ideaalne juhtum Donovani jaoks."

„Siis küsi tema käest järele. Ta muuseas tahab, et me üheks napsiks tema juurest läbi astuksime. Kõik tunnistused on esitatud ja vandekogu peaks asja homme lõunaks enda kätte saama. Tema väitel on kõik kulgenud talle soodsalt ja ta on väga enesekindel."

„See pole põrmugi üllatav."

Nad rüüpasid teisel korrusel staabiruumis kraami täis laua ümber viskit, kuub seljast visatud ja lips lõdvaks lastud, ning nägid välja nagu väsinud, kuid sellegipoolest enesega rahul olevad sõdalased. Donovan tutvustas Samanthat oma noorema venna Jeffiga, Vic Canzarro aga tõi riiulilt veel kaks viskiklaasi. Samantha ei mäletanud, et ta oleks seda pruuni vedelikku kunagi puhtalt joonud. Paar tilka võis olla ju lisatud mingisugusele segule mõnel korporatsioonipeol, kuid tema seda ei teadnud. Ta eelistas veini, õlut ja martiinisid ning hoidus pruunist kraamist alati eemale. Praegusel hetkel ei olnud tal siiski teist valikut. Need poisid siin nautisid oma George Dickelit lahjendamata kujul ja ilma jääta.

Viski kõrvetas huuli ja põletas keelt ning läitis lõkke söögitorus, aga kui Donovan küsis, kuidas oli, suutis ta naeratada ja ütles: „Hea."

Ta matsutas huuli, otsekui poleks ta kunagi varem midagi nii hõrku maitsnud, vandudes samas endamisi, et laseb selle kanalisatsioonist alla niipea, kui leiab tualettruumi.

Annette'il oli õigus. Jeff oli vähemalt sama nägus kui vanem vend ning tal olid samasugused pruunid silmad ja pikad sõnakuulmatud juuksed, kuigi Donovan oli juukseid vandekogu jaoks pisut korrastanud. Jeff kandis küll kuube ja lipsu, kuid jalas olid tal teksad ja saapad. Ta ei olnud jurist ja oli Annette'i väitel tegelikult isegi kolledžist välja visatud, ehkki Mattie kinnitas, et Jeff teeb Donovaniga lähedast koostööd ja võtab enda kanda suure osa tema mustast tööst.

Vic oli veetnud eelmisel päeval neli tundi tunnistajapuldis ja tundis ikka veel lõbu oma väitlustest Strayhorn Coali advokaatidega. Üks lugu viis välja teiseni. Mattie küsis Jeffilt: „Mida vandekogu sinu meelest arvab?"

„Nad on meie poolt," ütles Jeff kõhklematult. „Võib-olla ühe erandiga, kuid me oleme heas vormis."

Donovan lausus: „Täna pakkusid nad pärast viimast tunnistajat kokkulepet poole miljoni dollari peale. Neil on nüüd meiega tuli takus."

Vic ütles: „Idioot, võta see raha vastu."

Donovan küsis: „Mattie, mida sina teeksid?"

„Noh, pool miljonit ei ole kahe surnud poisi eest just palju, aga Hopperi maakonna jaoks on see palju. Ükski vandekohtunik ei ole säärast summat isegi näinud ja neil on tükk tegemist, et anda see kellelegi omasuguste hulgast."

„Kas võtame vastu või riskime?" küsis Donovan.

„Võtke vastu."

„Jeff?"

„Võta see raha."

„Samantha?"

Samantha hingas läbi suu, et leeke kustutada. Ta tõmbas keelega üle huulte ja ütles: „Noh, kaks nädalat tagasi ma ei osanud õigesti kirjutada sõna „hagi" ja nüüd tahad sa minult nõuannet selle kohta, kas minna seoses ühe hagiga kokkuleppele või mitte?"

„Jah, sa pead hääletama või muidu me jätame su napsist ilma."

„Palun jätke. Mina olen kõigest üks alandlik õigusabiadvokaat, nii et mina võtaksin raha vastu ja teeksin minekut."

Donovan jõi pisikese lonksu, naeratas ja ütles: „Neli ühe vastu. See mulle meeldib." Arvesse tuli ainult üks hääl ja oli selge, et kokkuleppega seda kohtuasja ei lahendata. Mattie küsis: „Milline on su lõppsõna? Kas me saaksime seda kuulda?"

„Muidugi saate," ütles Donovan jalule karates, lipsu sättides ja viskiklaasi riiulile pannes. Ta hakkas pika laua ees edasi-tagasi marssima ja silmitses kuulajaskonda nagu lavaveteran. Mattie sosistas Samanthale: „Talle meeldib meie peal harjutada, kui meil selleks aega on."

Donovan jäi seisma, vaatas otse Samantha poole ja alustas: „Mu daamid ja härrad vandekogus, mitte mingisugune rahahunnik ei too Eddie ja Brandon Tate'i enam tagasi. Nad on nüüd juba üheksateist kuud surnud ja nende elu lõmastasid inimesed, kes töötavad Strayhorn Coalis. Kuid raha on ainus asi, millega me saame niisugustel juhtudel kahjusid mõõta. Külm ja karm raha, ütleb seadus. Nüüd on teie otsustada, kui palju seda raha peab olema. Nii et alustagem noorimast neist kahest Brandonist, kes oli kõigest kaheksa aastat vana ja kaks kuud enne õiget aega sündinud väike habras poiss. Ta oskas juba neljaselt lugeda ja armastas oma arvutit, mis oli muuseas tema sängi all, kui see kuuetonnine kivirahn kohale jõudis. Ka arvuti leiti purustatuna ja toitevoolust ilma jäetuna nagu Brandongi."

Ta kõneles ladusalt, ilma et oleks toretsenud. Ta oli siiras ilma vähimagi vihjeta millelegi muule peale siiruse. Tal ei olnud märkmeid ja ta ei vajanudki neid. Samantha oli jalamaid lummatud ja oleks andnud talle ükskõik millise summa, mida ta küsib. Donovan kõndis edasi-tagasi, sobis väga hästi lavale ja valdas stsenaariumi täielikult. Ühel hetkel ehmatas neid Mattie: „Protesteerin, seda sa öelda ei tohi."

Donovan naeris ja lausus: „Palun vabandust, teie kõrgeausus. Ma palun vandekohtunikelt, et nad minu äsjased sõnad tähelepanuta jätaksid, mis on muidugi võimatu, sest just nimelt seetõttu ma sellest rääkisingi."

„Protesteerin," ütles Mattie uuesti.

Tühjad sõnad, liialdused, kaunikõnelised tsitaadid piiblist või Shakespeare'ilt ja võltsid tunded puudusid – kõnes ei olnud üleüldse mitte midagi peale hoolikalt nüansseeritud väidete oma kliendi kasuks ja kohutava äriühingu vastu, mis esitati kõik ilma ponnistusteta ja spontaanselt. Ta soovitas määrata üks miljon dollarit kummagi lapse eest ja veel üks miljon karistusliku kahjuhüvitisena. Ühtekokku kolm miljonit, mis on küll suur summa tema enda ja kindlasti ka vandekohtunike jaoks, kuid Strayhorn Coali jaoks tilgake meres. Firma brutotulu oli eelmisel aastal 14 miljonit dollarit nädalas.

Kui ta lõpetas, oli siinne isevärki vandekogu tal juba peos. Tõelise vandekoguga ei läheks muidugi nii hõlpsasti. Vic valas välja uued viskid, Donovan aga kutsus neid üles tema lõppsõna koost lammutama. Ta ütles, et jääb terveks ööks üles, et seda parandada. Ta väitis, et viski vallandab temas loomingulise mõtlemise ja et mõned tema parimad lõppsõnad on mitme tunni arutleva rüüpamise tulemus. Mattie avaldas arvamust, et kolm miljonit on liiga palju. Suuremates linnades võiks see läbi minna, kuid mitte Hopperi maakonnas ega ka mitte Nolandi maakonnas. Ta meenutas Donovanile, et kumbki maakond pole seni ühtegi miljonidollarist kohtuotsust näinud, Donovan aga tuletas talle omakorda meelde, et igal asjal on kunagi esimene kord. Ja et keegi ei suudaks luua paremat faktide kogumikku kui see, mille ta äsja selgesti ja oskuslikult vandekogu ette laotas.

Edasi ja tagasi, edasi ja tagasi. Samantha palus vabandust ja läks tualettruumi. Ta laskis viski torust alla ja lootis, et ei satu sellega enam iial kokku. Ta soovis neile head ööd ja Donovanile kuhjaga vedamist ning sõitis motelli Starlight, kus Bookerite perekond pikemat peatumist nautis. Laste jaoks olid tal kaasas kuklid ja Pamelale kaks armastusromaani. Mandy ja Trevor lõbustasid ennast kodutööde tegemisega, naised aga nõjatusid õues Samantha Fordi kapotile ja rääkisid asjast. Pamela oli elevil, sest üks tema sõbranna oli leidnud Coltonis väikese korteri, mille eest küsiti kõigest 400 dollarit kuus. Lapsed olid õppimises maha jäämas ning ta oli valmis pärast kolme ööd motellis edasi liikuma. Nad otsustasid, et lahkuvad järgmise päeva varahommikul, viivad lapsed kooli ja vaatavad selle korteri üle. Samantha sõidutab neid.

20

Pärast kaht nädalat Bradys ehk täpsemini kolme nädalat eemalolekut Scully & Pershingist olid magamata jäänud ööd täielikult tasa tehtud ja vanad harjumused taas tagasi. Ta jõi reede hommikul kell viis veoauto kohvi ning klõbistas valmis kolme lehekülje pikkuse märgukirja Buddy Ryzeri mustast kopsutõvest ja Caspar Slate'i petislikust käitumisest tema soodustustest ilmajätmisel. Kell kuus saatis ta märgukirja meilitsi Mattiele, Donovanile ja oma isale. Marshall Koferi reageering oli midagi sellist, mida ta kangesti kuulda tahtis.

Veel üks suur hagi oleks olnud Donovani mõtetes küll see kõige viimane asi ja Samantha eesmärk polnud talle sellel tähtsal päeval peale käia. Ta lihtsalt lootis, et Donovan leiab nädalavahetusel aega härra Ryzeri lugu lugeda ja edastada talle oma arvamus. Kümne minuti pärast saigi ta Donovani arvamuse kätte. Tema meil kõlas nii: „Ma olen nende limukatega viimased 12 aastat küünte ja hammastega lahinguid löönud ja vihkan neid täiest hingest. Minu fantaasiate protsess on võimas arveteklaarimine Kastraadiga kohtusaalis ja nende kõikide pattude suurejooneline päevavalgele tirimine. See juhtum on mulle armas! Räägime sellest hiljem. Lähen Coltonisse sõtta. Peaks lõbus olema!"

Samantha vastas: „Sobib. Õnn kaasa."

Kell seitse sõitis ta motelli Starlight ja võttis Bookerid auto peale. Mandyl ja Trevoril olid seljas nende parimad riided ja nad olid täis indu taas kooli pääseda. Samantha juhtis autot, nemad aga sõid sellal tema toodud sõõrikuid ja lobisesid vahetpidamata. Advokaaditöö ja sotsiaaltöö vaheline piirjoon oli taas hägusaks muutunud, aga sellel polnud tähtsust. Mattie väitel hõlmas nende tegevus lisaks õigusalasele nõustamisele sageli ka abielunõustamist, inimeste sõidutamist, toiduvalmistamist, töökoha otsimist, õpilaste järeleaitamist, rahandusalast nõustamist, korteriotsimist ja lapsehoidmist. Talle meeldis öelda: „Meie ei tööta tundide, vaid kliendi nimel."

Coltonis jäi Samantha kooli ees autosse, Pamela aga läks koos lastega majja. Ta tahtis õpetajaid tervitada ja olukorda selgitada. Samantha

oli iga päev koolile meili läkitanud ning õpetajad ja juhataja olid ilmutanud toetavat hoiakut.

Kui lapsed olid jõudnud täie elu ja tervise juures tagasi sinna, kuhu nad kuulusid, kulutasid Samantha ja Pamela järgmised kaks tundi Coltoni ja selle lähikonna üüriruumide üsna kasina valiku ülevaatamisele. See korter, mida Pamela sõbranna oli nii ülevoolavalt kiitnud, asus koolist kõigest mõne kvartali kaugusel ja oli üks neljast eluruumist hooldamata ärihoones, mis oli osaliselt elumajaks ümber ehitatud. Peavari oli piisavalt puhas ja seal olid ka mõned mööbliesemed, mis oli tähtis, sest Pamelal polnud neid üldse. Korteri üürihind oli 400 dollarit kuus, mis tundus selle seisukorda arvestades vastuvõetavana. Kui nad lahkusid, ütles Pamela ilma erilise innuta: „Me vist võiksime siin elada."

Mattie raamatupidamisväliste kulutuste fondist oleks piisanud ainult paari kuu üüriks, ehkki Samantha ei hakanud sellest rääkima. Ta jättis tõele vastava mulje, et raha on napilt ja et Pamela peaks endale võimalikult ruttu töökoha leidma. Mahaarvamisi puudutava kohtuistungi aeg oli kindlaks määramata. Tom Market Solutionsist kostjalt polnud Samantha tegelikult mitte mingisugust sõnumit saanud. Ta oli kaks korda lambivabrikusse helistanud ja selgitanud välja, et härra Simmons on poolenisti heas meeleolus ja et Pamela võib ikka veel oma töö tagasi saada, aga vaid siis, kui mahaarvamismäärus on tühistatud. Väljavaated mõne muu töökoha leidmiseks olid Hopperi maakonnas ähmased.

Samantha polnud iial ainsatki haagiselamut seestpoolt näinud ega olnud ka kavatsenud kunagi vaadata, kuid linnapiirist kaks miili ida pool sai ta ühe kruusatee lõpus oma esimese kogemuse. Haagis oli kena ja möbleeritud ning hind oli kõigest 550 dollarit kuus. Pamela pihtis, et ta ongi haagiselamus üles kasvanud, nagu paljud tema sõbrad, ja et ta armastab omaette olemist. Samanthale tundus see elamine esialgu uskumatult kitsana, aga ringi kõndides oli ta sunnitud tunnistama, et on näinud Manhattanil märksa pisemaidki kortereid.

Linna kohal kõrguval künkal oli üks kahepereelamu, kust avanesid ilusad vaated ja puha, kuid naabrid paistsid olevat täiesti talumatud.

Oli ka maja ühes kahtlasemas linnajaos. Nad vaatasid selle tänavalt üle ega väljunudki autost. Selle koha peal hakkasid otsingud õhust tühjaks jooksma ja nad otsustasid kesklinnas kohtuhoone lähedal kohvi juua. Samantha surus alla kiusatuse kohtumajja sisse astuda, tagumisse pingiritta hiilida ja jälgida Donovani esinemist vandekogu ees. Paar kohalikku elanikku nende lähedal kohvikunurgas ei rääkinud millestki muust peale selle protsessi. Üks ütles, et käis poole üheksa ajal seal ja kohtusaal oli juba rahvast täis. Tema puhevil arvamuse kohaselt oli see „kõikide aegade kõige suurem kohtuprotsess Coltonis".

„Mille üle seal vaieldakse?" päris Samantha viisakalt.

„Kas te ei teagi siis midagi Tate'i protsessist?" küsis mees umbusklikult vastu.

„Andke andeks, aga ma ei ole siitkandist."

„Ära räägi." Mees vangutas pead ja tegi midagi tõrjuva käeviipe sarnast. Saabusid tema pannkoogid ja ta kaotas kohtupidamise vastu huvi. Ta teadis asjast liiga palju selleks, et seda lühikese aja jooksul teistega jagada.

Pamelal oli Coltonis sõbranna, kelle juurest tal oli tarvis läbi astuda. Samantha läks kohviku ees temast lahku ja sõitis Bradysse tagasi. Ta jõudis hädavaevu kabinetti astuda, kui Mattie järgnes talle teatega: „Sain just praegu Jeffilt tekstisõnumi. Donovan ei nõustunud kokkuleppega ja asi läheb vandekogu kätte. Kahmame kusagilt võileiva, sööme autos ja sõidame sinna."

„Ma parajasti just tulen sealt," ütles Samantha. „Pealegi ei ole seal võimalik kohta saada."

„Ja kust sa seda tead?"

„Mul on omad allikad." Nad sõid võileibu hoopiski nõupidamistoas koos Claudelle'iga ja ootasid närviliselt järgmist tekstisõnumit. Kui seda ei tulnud, lonkisid nad ikka veel oodates tasapisi oma kabinetti tagasi.

Kell üks ehk täpipealt kokkulepitud ajal saabus proua Francine Crump oma tasuta testamendi vormikohase allkirjastamise tseremooniale. Näis kummaline, et naine, kellel on vähemalt 200 000 dollarit maksev maatükk, sente nii kõvasti kokku hoiab, kuid tegelikult ei

olnudki tal ju midagi peale selle maa (ja kivisöe selle all). Samantha oli vahetanud kirju hea mainega loodushoiurühmitusega Mountain Trust, mille kitsamaks valdkonnaks oli maa valdusõiguste omandamine ja selle kaitsmine. Francine pärandas lihtsa testamendiga need kahekssakümmend aakrit Mountain Trustile ja jättis oma viis last sootuks päranduseta. Kui Samantha testamendi ette luges ja kõike hoolikalt selgitas, hakkas Francine nutma. Üks asi on maruvihaseks saada ja „lapsed ilma jätta", teine asi aga neid asju paberil näha. Samantha hakkas juba allkirjastamise pärast muretsema. Et testament oleks kehtiv, pidi Francine olema „õiguslikult teovõimeline" ja kindel selles, mida ta teeb. Käesoleval hetkel oli ta aga hoopiski tunnete meelevallas ja ebakindel. Tema kaheksatkümmet eluaastat ja halvenevat tervist arvestades ei olnud talle enam palju aega antud. Lapsed kahtlemata vaidlustavad testamendi. Kuna nad ei saa väita, et Mountain Trust mõjutas nende ema kohatul viisil, on nad sunnitud lähtuma testamenti rünnates sellest, et ema ei olnud allkirja andes vaimselt terve. Ja Samantha prantsatab hooga otse inetu perekonnatüli keskele.

Ta kutsus abiväena kohale nii Annette'i kui ka Mattie. Nood kaks veterani olid säärast asja varemgi näinud ning veetsid mõne minuti sellest ja teisest lobisedes Francine'i seltsis, kuni pisarad lõppesid. Annette küsis Francine'i laste ja lastelaste kohta, kuid see ei teinud vana naise tuju paremaks. Ta ütles, et kohtub nendega üksnes harva. Nad on ta unustanud. Lapselapsed kasvavad nii kiiresti ja tema jääb sellest kõigest ilma. Mattie selgitas, et kui ta on surnud ja perekond saab teada, et maa on antetaud Mountain Trustile, tuleb sellest pahandus. Tõenäoliselt palkavad nad advokaadi ja vaidlustavad testamendi. Kas ta tahab seda?

Francine jäi endale kindlaks. Ta oli naabrite peale kibestunud seepärast, et nad ennast söefirmale maha müüsid, ja oli otsustanud oma maad kaitsta. Ta ei usaldanud lapsi ja teadis, et nad kahmaksid selle raha niipea, kui võimalik. Ta ohjeldas oma tundeid ja kirjutas testamendile alla ning kolm advokaati olid selle tunnistajaks. Nad allkirjastasid ka kirjaliku tunnistuse selle kohta, et nende kliendi vaimne seisund oli stabiilne. Kui ta oli ära läinud, ütles Mattie: „Seda asja me saame uuesti näha."

Kui kell oli saanud kaks ja kohtusaalist polnud enam tulnud mitte sõnakestki, teatas Samantha Mattiele, et peab Coltonisse tagasi sõitma ja Bookerid peale võtma. Mattie kargas püsti ja nad lahkusid tõtakalt.

Donovan lõi aega surnuks tolle võika kohtuhoone taga aiapaviljonis. Ta istus pingil ning ajas juttu poiste ema ja oma hageja Lisa Tate'iga. Jeff kõneles läheduses telefoniga, suitsetas sigarit ja nägi närviline välja.

Donovan tegi Lisa tuttavaks Mattie ja Samanthaga ning lausus lahkeid sõnu selle kohta, kuidas naine on ennast viie protsessipäeva kestel ülal pidanud. Vandekogu peab ikka veel aru, ütles ta kohtuhoone ühe teise korruse akna poole näidates. „See on nende ruum," sõnas ta. „Kohtuasi on juba kolm tundi nende päralt olnud."

Mattie ütles: „Lisa, mul on teie poiste pärast nii kurb meel. See oli nii mõttetu tragöödia."

„Ma tänan teid," vastas Lisa tasakesi, kuid vähimagi huvita vestlust jätkata.

„Nii et kuidas su lõppsõna välja kukkus?" küsis Samantha pärast piinlikku pausi.

Donovan naeratas võitjanaeratust ja ütles: „On tõenäoliselt kõikide aegade kolme parima hulgas. Ma sain neile pisarad silma, eks ju, Lisa?"

Naine noogutas ja ütles: „Lõppsõna oli väga emotsionaalne."

Jeff lõpetas kõne ja tuli nende seltsi. „Miks sellega nii palju aega läheb?" küsis ta Donovanilt.

„Lase ennast lõdvaks. Nad sõid maakonna kulul mõnusa lõuna. Nüüd võtavad nad tasapisi tõendeid läbi. Mina pakuksin neile veel ühe tunni."

„Mis seejärel saab?" päris Mattie.

„Tuleb suur kohtuotsus," kostis Donovan järgmise naeratuse saatel. „Hopperi maakonna rekord."

Jeff ütles: „Kui vandekogu eemaldus, pakkus Strayhorn 900 000 dollarit. See Perry Mason siin ütles ära." Donovan vaatas pilkavalt venna poole, otsekui oleks ta tahtnud öelda: „Mida sina ka tead? Sa lihtsalt oota ja ma veel näitan sulle."

Samanthat rabas Donovani otsustuste sulaselge hulljulgus. Tema

klient oli vähese haridusega vaene naine, kelle väljavaated paremale elule olid nadivõitu. Naise abikaasa istus uimastitega kaubitsemise pärast vanglas. Kurbmängu toimumise ajal elas ta koos kahe pojaga sügaval mägede rüpes haagiselamus. Nüüd oli ta üksi ja tal ei olnud mitte midagi peale selle hagi. Ta oleks võinud praegu minema jalutada, taskus vähemalt pool miljonit dollarit ehk rohkem, kui ta oli eales uneski näinud. Ometigi ütles advokaat sellest ära ja läks välja riski peale. Advokaati pimestas unistus kullasoonele sattumisest ja ta naeris välja võimaluse saada korralik rahasumma. Aga mis siis, kui vandekogu seab sammud valele poole ja ütleb ei? Mis siis, kui söefirmal on õnnestunud avaldada vaikselt survet sellistes kohtades, mis ei tule kunagi avalikuks?

Samantha ei suutnud endale ette kujutada seda õudust, et Lisa Tate kõnnib kohtusaalist välja tühjade kätega, ilma et tal oleks oma väikeste poiste surma eest midagi ette näidata. Donovan aga paistis olevat muretu või koguni ennasttäis. Ta nägi kindlasti välja rahulikum kui ükski teine nende salgakese liige. Samantha isa oli alati öelnud, et protsessiadvokaadid on üks imelik tõug. Nad kõnnivad suurte otsuste ja katastroofiliste läbikukkumiste vahelisel hapral piirjoonel ning vägevaimad nendest ei karda riskida.

Mattie ja Samantha ei saanud sinna jääda: Bookerid ootasid. Nad jätsid hüvasti ning Donovan kutsus neid hiljem oma büroost läbi astuma, et võitu tähistada.

Pamela Booker eelistas haagiselamut. Ta oli omanikuga rääkinud ja kaubelnud rendi kuueks kuuks 500 dollari peale. Mattie ütles, et kolme esimest kuud võib rahastada kliinik, kuid pärast seda on rendiraha nende mure. Kui nad olid lapsed kooli juurest peale võtnud, teatas Pamela neile uuest kodust ja nad sõitsid otseteed seda vaatama.

Telefonikõne tuli kell 17.20 ja uudis oli võimas. Donovan sai oma miljoni dollari otsuse. Täpsemini kolm miljonit ehk sellesama summa, mida ta oli vandekogult küsinud. Miljon kummagi lapse eest ja miljon karistuslikke kahjuhüvitisi. Selle ilmanurga jaoks oli otsus ennekuulmatu. Jeff rääkis Mattiele, et otsuse ettelugemise ajal oli kohtusaal ikka veel

tuubil täis ja rahvahulk plaksutas pööraselt, enne kui kohtunik saali maha rahustas.

Samantha viibis koos Mattie ja Annette'iga nõupidamistoas ning kõik kolm juubeldasid selle uudise peale. Nad lõid plaksu, raputasid võidurõõmsalt rusikat ja vaterdasid erutatult, otsekui oleks nende enda väike firma millegi suurejoonelisega hakkama saanud. See ei olnud küll Donovani esimene miljoni dollari otsus – tal olid kirjas üks Lääne-Virginias ja üks Kentuckys, kusjuures mõlemad seoses kokkupõrkega söevedukiga –, kuid oli tema suurim. Nad olid õnnelikud ja tundsid koguni peapööritust ning ükski neist ei oleks sel hetkel osanud öelda, kas neid ajab rohkem elevile võit või kergendustunne sellest, et ei tulnud kaotust.

Ah et seda siis kogu see protsessimine tähendabki, mõtles Samantha. Võib-olla ma hakkan aru saama. See ongi see tuhin, joobumus ja uimasti, mis protsessiadvokaate kuristiku servale ajab. See ongi see põnevus, mida Donovan taotleb, kui keeldub lauale pandud sularaha nimel kokku leppimast. See ongi see testosterooni üleannus, mis õhutab isa sarnaseid mehi kohtuasju jahtides mööda maailma ringi kihutama.

Mattie kuulutas, et nad panevad peo püsti. Ta helistas Chesterile ja lõlitas tal sisse kõrgema käigu. Hamburgerid õuegrillis, hakatuseks šampanja ja lõpetuseks õlu. Kahe tunni pärast saigi pidu õhtujaheduses laitmatult teoks. Donovan osutus üllameelseks võitjaks, tõrjus õnnitlused tagasi ja jättis kogu au oma kliendile. Lisa oli kohal üksinda. Lisaks pererahvale ja Samanthale kuulusid seltskonda ka Annette koos Kimi ja Adamiga, Barb ja tema mees Wilt, Claudelle ja tema abikaasa, Vic Canzarro koos sõbratariga ning Jeff.

Mattie ütles toosti: „Võidud on meie töös harvad, nii et nautigem seda triumfihetke, hea võitu kurja üle ja nii edasi ning tühjendagem need kolm šampanjapudelit. Terviseks!"

Samantha istus vitstest punutud kiiktoolis ja lobises parajasti Kimiga, kui Jeff küsis, kas ta tahab veel juua. Ta tahtis ja Jeff võttis tema tühja pokaali. Pärast naasmist vaatas ta kitsale vabale kohale Samantha kõrval ja Samantha kutsus teda istuma. Olemine oli väga õdus. Kimil hakkas igav ja ta läks nende juurest minema. Õhk oli jahe, kuid šampanja andis sooja.

21

Tema teine seiklus Cessna Skyhawkiga ei olnud just sama põnev kui esimene. Nad ootasid Nolandi maakonna lennuväljal tund aega paremat ilma. Võib-olla nad oleksid pidanud kauem ootama. Ühe koha peal pomises Donovan midagi retke edasilükkamisest. Jeff, samuti piloot nagu vendki, näis temaga nõustuvat, kuid nägi siis pilverindes selgemat kohta ja arvas, et nad saavad hakkama. Olles jälginud, kuidas nad lennujaamas ilmaradari ekraani uurivad ja turbulentsi pärast muretsevad, lootis Samantha salamisi, et nad jätavad lennu ära. Kuid nad ei jätnud. Nad startisid pilvedesse ja esimese kümne minuti möödudes arvas ta, et hakkab kohe oksendama. Donovan ütles eest: „Hoia kinni!", väike lennuk aga viskles siia-sinna. Hoia kinni – huvitav, millest? Ta istus isegi tema jaoks liiga kitsal tagapingil. Ta oli alandatud teise klassi reisijaks ja tõotas endale, et ei tee seda enam iial kaasa. Vihmapiiskadest kuulid peksid ägedalt esiklaasi.

Kuue tuhande jala kõrgusel muutusid pilved märgatavalt hõredamaks ja lend sujuvamaks. Teisel pool pilvelaama näisid lendurid pingest vabanevat. Kõik kolm pardal viibijat kandsid kõrvaklappe ja raadiost kostev jutt lummas nüüd juba normaalselt hingavat Samanthat. Skyhawkiga tegeles Washingtoni lennujuhtimiskeskus ja sellelsamal sagedusel oli veel vähemalt neli õhusõidukit. Kõik olid ilma pärast kohutavalt erutatud ja lendurid hüüdsid värskemaid uudiseid selle kohta, millega nad olid oma õhusõidul kokku sattunud. Aga kui nad pilvede peal kergelt hüpeldes edasi põristasid, asendus see lumm peagi igavusega. Ta ei näinud midagi ei all ega kummalgi küljel. Tund aega lennukis viibinud, oleks ta äärepealt tukkuma jäänud.

Kaks tundi ja viisteist minutit pärast Bradyst lahkumist maandusid nad Virginia osariigis väikesel Manassase lennuväljal. Nad üürisid auto, leidsid söögimaja, kust said autost väljumata lõunasöögiks takosid kaasa osta, ja jõudsid kell üks päeval Kofer Groupi uude peakorterisse Alexandrias. Marshall tervitas neid soojalt ja palus vabandust, et maja on nii tühi. Lõppude lõpuks oli ju laupäevane päev.

Marshall tundis tütre nägemise ja eriti veel sellistel asjaoludel nägemise üle rõõmu. Samantha liikus ringi ehtsa protsessiadvokaadi seltskonnas ja näis innukalt huvituvat paljutõotava hagi algatamisest suurfirma pahade poiste vastu. Pärast kõigest kaht nädalat viibimist sõjamaardlate maal oli ta uude usku pöördumise teel tubli sammu edasi liikunud. Marshall oli aastaid püüdnud talle valgust näidata.

Kui oli veidi aega tühjast-tähjast räägitud, ütles Marshall Donovanile: „Palju õnne kohtuotsuse puhul. Seal on seda raske kätte saada."

Samantha ei olnud Tate'i asjas langetatud otsust isale maininud. Ta oli saatnud kaks meili nende kohtumise üksikasjade kohta, kuid protsessist ei olnud ta midagi rääkinud. Donovan ütles: „Ma tänan teid. Roanoke'i leht oli sellest paar rida. Te vist märkasite neid."

„Need on mul nägemata," lausus Marshall. „Me jälgime üleriikliku võrgu kaudu paljusid protsesse. Teie lugu kargas ette eile hilisõhtul ja ma lugesin kokkuvõtte läbi. Suurepärane faktikogumik."

Nad istusid ruudukujulise laua taga, mille keskel hõbedast kohvikannu kõrval olid ehtsad lilled. Marshall oli rõivastumisstandardit lõdvendanud ning kandis pelgalt kašmiirvillast kampsunit ja viikideta pükse. Grayd olid mõlemad teksades ja vanas sportkuues. Samantha kandis teksasid ja kampsunit.

Donovan tänas veel kord ja vastas Marshalli küsimustele protsessi kohta. Jeff ei lausunud midagi ega jätnud midagi kahe silma vahele. Ta vahetas puhuti Samanthaga pilke. Samantha valas kohvi juurde ja ütles viimaks: „Me peaksime nüüd edasi liikuma."

„Seda küll," ütles Marshall üht lonksu rüübates. „Kui palju ma tean?"

„Midagi uut ei ole," ütles Samantha. „Ma alles hakkasin otsima ja olen kindel, et pärast musta kopsutõve soodustuste nõude esitamist me saame palju rohkem teada."

„Casper Slate'il on sant maine," ütles Marshall.

„Nad on selle ära teeninud," vastas Donovan. „Ma olen pikka aega nendega võidelnud."

„Rääkige mulle oma hagist. Rääkige mulle oma teooriast."

Donovan tõmbas sügavalt hinge ja vaatas korraks Samantha poole.

Ta ütles: „Föderaalkohus, tõenäoliselt Kentuckys. Võib-olla Lääne-Virginias. Kindlasti mitte Virginias, sest seal on karistuslikel hüvitistel piirang peal. Me esitame hagi, millel on üksainus hageja, Buddy Ryzer, ning kutsume vastust andma Casper Slate'i ja Lonerock Coali. Me süüdistame neid kelmuses ja kuritegelikus vandenõus ning võib-olla ka väljapressimises ja taotleme taevani ulatuvat karistuslikku kahjuhüvitist. See on lihtne ja selge karistuslikku otsust nõudev juhtum. Lonerock Coali aktsiate koguhind on praegu kuus miljardit ja ta on otsast otsani kindlustatud. Casper Slate on eraettevõte, mille väärtust me ei tea, kuid me selgitame selle välja. Loodetavasti me leiame sügavuti uurides ka teisi kelmuse juhtumeid. Mida rohkem, seda parem. Aga kui ei leia, siis me oleme alati valmis Ryzeri asja vandekogu ette viima ja taotlema karistusliku hüvitisena tervet varandust."

Marshall noogutas, otsekui oleks ta sellega päri ja teinud säärast asja ise juba sada korda.

Donovan pidas vahet ja küsis: „Mida teie arvate?"

„Senimaani olen nõus. Kõlab kenasti ja iseäranis juhul, kui kelmus on tõepoolest olemas ja seda ei ole võimalik mingisuguse selgitusega olematuks muuta. Hagi näeb kahtlemata õigustatud välja ja on vandekogu jaoks fantastiliselt kütkestav. Tegelikult on see minu arvates geniaalne. Korrumpeerunud õigusfirma, mis on täis kõrgepalgalisi advokaate, kes varjavad meditsiinilist tõendusmaterjali, et jätta vaene ja haige kaevur pettuse läbi ilma tema kasinatest hüvitistest. Vägev! See on protsessiadvokaadi unistus. Sulaselge karistuslikku otsust nõudev juhtum, millel on hiigelsuur potentsiaal summa suurendamiseks." Ta vaikis natukeseks, jõi ettekavatsetud žestina lonksu kohvi ja jätkas. „Aga kõigepealt on muidugi see pisike küsimus seoses tegeliku hagiga. Donovan, te tegutsete üksinda, töötajaid ei ole teil peaaegu üldse ja ressursid on öelgem, et piiratud. Selline hagi nõuab viis aastat aega ja maksab vähemalt kaks miljonit."

„Ühe miljoni," ütles Donovan.

„Tehke vahe pooleks. Poolteist miljonit. Ma oletan, et teie käeulatusest jääb see siiski välja."

„Jääb küll, härra Kofer, aga mul on sõpru."

„Ütle mulle Marshall, eks ole?"

„Muidugi, Marshall. Nii Lääne-Virginias kui ka Kentuckys on kaks õigusfirmat, kellega ma vaikselt koostööd teen. Me ühendame sageli raha ja ressursid ning jagame töö omavahel ära. Ma ei ole siiski lõpuni kindel, kas me tohime nii paljuga riskida. Sellepärast ma vist siin olengi."

Marshall kehitas õlgu, naeris ja ütles: „See ongi minu äri. Hagisõjad. Ma annan nõu advokaatidele ja hagirahastajatele. Ma mängin kosjasobitajat rahaga poiste ja juhtumiga poiste vahel."

„Nii et sa saad korraldada üks-kaks miljonit hagemiskuludeks?"

„Muidugi saan, sellega pole mingeid probleeme. Enamasti on meie töös tegemist kümne kuni viieteistkümne miljoni vahele jäävate summadega. Kaks miljonit tuleb kergesti."

„Ja kui palju läheb see maksma meile kui advokaatidele?"

„Sõltub fondist. Vägev asi selle juhtumi puhul on see, et ta maksab mitte kolmkümmend, vaid kaks miljonit. Mida vähem te kuludeks võtate, seda rohkem jääb teile alles honorari näol. Ma oletan, et te saate 50 protsenti hüvitisest."

„50 protsenti ei ole ma kunagi küsinud."

„Noh, tere tulemast suurte liigasse, Donovan. Tänapäeval saavad protsessiadvokaadid kõikides tähtsamates asjades 50 protsenti. Ja miks ka mitte? Sa võtad enda kanda kõik riskid, teed ära kogu töö ja käid välja kogu raha. Buddy Ryzeri moodi kliendi jaoks on suur otsus sülle kukkunud õnn. Vaene mees püüab saada tuhat dollarit kuus. Hangi talle mõni miljon ja ta on rohkem kui rõõmus, eks ole?"

„Ma mõtlen selle üle järele. Ma ei ole kunagi võtnud rohkem kui 40 protsenti."

„Noh, kui me ei taotle 50, siis võib meil rahastamise korraldamisega raskusi tulla. Nii see lihtsalt on. Seega raha me muretseme, aga kuidas jääb elavjõuga? Casper Slate saadab sulle kallale terve sõjaväe oma kõige paremaid ja nutikamaid ning alatumaid ja libedamaid advokaate ja kui sinu arvates nad teevad praegu suli, siis oota ainult, kuni nende oma pea pakule satub, ja nad püüavad oma musta pesu ära peita. Donovan, sellest tuleb sõda, ja niisugune sõda, millesarnaseid on harva näha."

„Kas sa oled kunagi mõne õigusfirma kohtusse andnud?"

„Ei ole. Mul oli liiga palju tegemist lennufirmade kohtusse andmisega."

„Milline oli sinu kõige suurem otsus?"

Samantha tahtis kangesti öelda: „Palun jätke järele." Otsekui püünelt oma sõjamälestusi jutustav Marshall Kofer oli küll kõige viimane, mida nad vajasid. Marshall manas vähimagi kõhkluseta näole talle omase üleoleva muige ja ütles: „1983. aastal tegin ma Puerto Ricos San Juani linnas Braniffi neljakümne miljoni võrra vaesemaks. Selle peale kulus seitse nädalat."

Samantha oleks tahtnud küsida: „Suurepärane, paps, ja kas see oligi see honorar, mida sa püüdsid välismaale jätta ja maha matta, kuni ema sellest haisu ninna sai?"

Marshall jätkas: „Mina olin juhtiv advokaat, kuid meid oli neli ja me kõik töötasime, keel vesti peal. Donovan, minu jutu iva on selles, et sa vajad väga võimekaid abilisi. Fond vaatab sinu ja su meeskonna üle, enne kui raha mängu paneb."

Donovan ütles: „Meeskonna, ettevalmistuste ja protsessi pärast ma ei muretse. Ma olen kogu oma karjääri vältel sellist asja otsinud. Need advokaadid, kelle ma osalema toon, on kõik suurte kogemustega protsessiadvokaadid ja tunnevad sündmuskohta. See on meie tagahoov. Vandekohtunikud oleksid meie inimesed. Me võime küll ainult loota, et kohtunik jääb kostjate käeulatusest kaugemale. Ja edasikaebamise korral ei lähe otsus mitte söefirmade valitud osariigikohtunike, vaid föderaalkohtunike kätte."

„Sellest ma saan aru," ütles Marshall.

„Te ei vastanud küsimusele," ütles Jeff peaaegu jämedalt. „Kui palju me rahastamise eest ära anname?"

Marshall läkitas tema poole karmi pilgu, naeratas siis instinktiivselt ja lausus: „Sõltub asjaoludest. Selle üle on võimalik läbi rääkida. Kokkuleppe korraldamine on minu töö, kuid lihtsalt aimamisi ma ütleksin, et see fond, keda ma silmas pean, küsib veerandi advokaatide honorarist. Nagu te teate, ei ole võimalik ennustada, mida vandekogu teeb. Seetõttu on ka võimatu ette näha, milline see honorar võiks olla.

Kui vandekogu annab teile näiteks kümme miljonit ja kulud on kaks, võetakse kulud maha ja te teete kaheksa kliendiga pooleks. Tema saab neli miljonit ja teie sama palju. Fond saab sellest neljandiku. Ülejäänu on teie oma. Fondi jaoks ei ole see just võimas tehing, aga pole ka kaotus. 50 protsenti kasumit. Seda ei ole teile, semud, vist vaja öeldagi, aga mida suurem otsus, seda parem. Mina isiklikult arvan, et kümme miljonit on vähe. Ma kujutan endale ette, kuidas Casper Slate'il ja Lonerock Coalil vandekogul hari punaseks läheb ja paneb nad verd ihkama."

Ta oli üsna veenev ja Samantha pidi endale meelde tuletama, et kunagi sai isa vandekogudelt kätte tohutuid summasid.

„Kes need mehed on?" päris Donovan.

„Investorid, teised fondid, riskifondid, börsiväline erakapital – mida iganes. Selle mängu on avastanud üllatavalt paljud asiaadid. Nad tarduvad meie tsiviilõigussüsteemi ees soolasambaks, kuid on ühtlasi sellest ka lummatud. Nad arvavad, et on midagi kahe silma vahele jätnud. Mul on mitu pensionil advokaati, kes on omal ajal kullasoonele sattunud. Nad tunnevad protsessimist ega karda riskida. Neil on selles äris päris hästi läinud."

Donovan ei paistnud nii kindel olevat. „Palun vabandust," ütles ta. „See kõik on minu jaoks uus. Ma olen hagirahastamisfondidest küll kuulnud, kuid ei ole iial ühegi lähedusse sattunud."

Marshall ütles: „See on kõigest vanamoodne kapitalism, aga ta on meiega ühel pool rindejoont. Nüüd saab hageja advokaat, kellel on vägev juhtum, kuid pole raha, nendele suurfirmade pättidele suvalises kohas vastu astuda ja tingimused võrdsustada."

„Ning nad vaatavad juhtumi üle ja ennustavad eeldatavat lõpptulemust?"

„See on tegelikult minu töö. Ma nõustan mõlemat poolt – nii protsessiadvokaati kui ka fondi. Lähtudes Samantha jutust, asjakohaste dokumentide läbivaatamisest ja eriti sinu kasvavast mainest kohtusaalides ei kõhkle ma soovitamast seda juhtumit mõnele oma fondile. Fond kiidab üks kuni kaks miljonit dollarit pikema jututa heaks ja sa oledki töö kallal."

Donovan vaatas Jeffi poole, kes vaatas Marshalli poole ja küsis: „Kas teie, härra Kofer, oleksite oma kõrgajal selle juhtumi vastu võtnud?"

„Paugupealt. Suurtest õigusfirmadest saavad viletsad kostjad, ja iseäranis veel juhul, kui nad tabatakse teolt."

Donovan küsis Samanthalt: „Kas Buddy Ryzer on sinu arvates valmis sellist väljakutset vastu võtma?"

Samantha vastas: „Pole aimugi. Ta ei taha midagi peale oma praeguste ja varasemate hüvitiste. Niisugusest küljest me ei ole seda hagi temaga arutanud. Tegelikult ta isegi ei tea, mida kõike ma tema meditsiiniandmetest leidsin. Mul oli kavas temaga järgmisel nädalal kokku saada."

„Mida su kõhutunne ütleb?"

„Kas sa tahad kuulda minu kõhutundest sellise asja kohta, millest ma mitte midagi ei tea?"

„Jah või ei?"

„Jah. Ta on võitleja."

Nad jalutasid mööda tänavat ühe pubini, mille kõigil viiel teleekraanil näidati kõrgkoolide jalgpalli. Donovan oli Virginia osariigi ülikooli meeskonna fänn ja paadunud nagu nad kõik ning tahtis kangesti tulemusi näha. Nad tellisid õlut ja võtsid ühe laua ümber istet. Kui kelner oli neli kõrget kruusi nende ette asetanud, ütles Marshall Donovanile: „Sinu nimi kerkis eile õhtul netis esile. Ma vaatasin saastamisega seotud asju söemaardlates – palun vabandust, kuid niiviisi ma oma lugemisaega mööda saadan – ning sattusin Pecki mäe lobritiigi ja Haamrioru vähikobara peale. Charlestoni ajalehe väitel oled sa seda juhtumit juba mõnda aega uurinud. Kas sul on midagi käigus?"

Donovan püüdis kinni Samantha pilgu, kes raputas pead. Ei, mina ei ole sõnakestki rääkinud. Donovan ütles: „Me veel uurime seda asja ja kogume kliente."

„Kliendid tähendavad hagi, on ju nii? Ma ei topi oma nina vahele, vaid olen lihtsalt pisut uudishimulik. See paistab olevat väga võimas ja väga kulukas asi. Krull Mining on koletis."

„Ma tunnen Krulli väga hästi," lausus Donovan ettevaatlikult. Ta ei usaldaks mitte sekundi murdosakski Marshall Koferile informatsiooni,

mille too võib mõne teise tehingu puhul mängu panna või vahetuskaubana kasutada. Kui sai selgeks, et Donovan ei kavatse sellest juhtumist kõnelda, ütles Marshall: „Oh, olgu pealegi – ma tean kaht fondi, kelle kitsam eriala on mürgiste jäätmetega seotud kohtusjad. Ma võiksin lisada, et see on äärmiselt tulutoov valdkond."

„Jaa, kas kõik on tulutoov?" oleks Samantha tahtnud küsida. Siis aga mõtles ta: „Milline paras paar!" Donovan Gray ja tema jõuk, kelle käes on või kellele on ligipääsetav aardelaegas kunagi Krull Miningile kuulunud ja ebaseaduslikult hangitud dokumentidega, ja Kofer Groupi tegevusloast ilma jäetud advokaatide jõuk, kes kahtlemata väänaksid kitsikusse sattudes seadust uuesti. See oli kõigest ringi üks nurk. Teises nurgas oli firma Krull Mining, kus olukord tööohutuse alal oli kõige viletsam Ühendriikide kivisöe tootmise ajaloos ja mille omanik oli kuulsdavasti Putini kambajõmmide karja üks kõige verejanulisemaid liikmeid. Ja ringi keskel seisid kuulide eest kõrvale põigeldes Haamrioru vaesed ja kannatavad hingekesed, kes olid oma haagiselamutest välja meelitatud ning keelitatud libekeelse jutuga liituma selle kõige põnevama seiklusega Ameerika tsiviilõiguse ajaloos. Nad nimetatakse hagejateks ja nad nõuavad miljardit dollarit. Kui nad saaksid tuhat, kulutaksid nad selle sigarettide ja loteriipiletite peale. Ohoo! Samantha jõi suure sõõmu õlut ja vandus taas, et hoidub tõsistest protsessidest eemale. Ta jälgis kahel ekraanil jalgpalli, kuid tal polnud aimugi, kes mängivad.

Marshall jutustas lugu kahest reaktiivlennukist – üks tuli Koreast ja teine Indiast –, mis 1992. aastal Hanoi lennujaama kohal teineteisega kokku põrkasid. Kõik said surma ja keegi nendest polnud Ameerikast. Marshall andis sellegipoolest hagi sisse Houstonis, kus vandekogud langetavad suuri kohtuotsuseid. Donovani see kütkestas ja Jeff näis nimdvat leebet huvi. Marshalli jaoks oli kuulajaskond piisav. Samantha jätkas jalgpalli vaatamist.

Pärast ühtainsat õlut – Donovanil tuli lennata – läksid nad büroosse tagasi ja jätsid üksteisega hüvasti. Samantha märkas, et päike on väljas ja taevas selge. Kojulend tuleb arvatavasti meeldiv ja sujuv ning nähtavus on suurepärane.

Ta andis isale põsemusi ja lubas pärastpoole helistada.

22

Otsus Tate'i asjas ajas piirkonna elevile ning sai lõputute kuulujuttude ja arutluste allikaks. Roanoke'i ajalehe ühe artikli väitel tõotas Strayhorn Coal jõuliselt edasi kaevata. Tema advokaatidel ei olnud suurt midagi öelda, kuid teised polnud nii ujedad. Firma üks asepresident nimetas otsust šokeerivaks. Mingisuguse majandusarengu rühmituse häälekandja oli mures selle pärast, et „niisugune tohutu summaga otsus" võib kahjustada osariigi kui äritegevust soosiva koha mainet. Tsiteeriti kedagi (nimetut) vandekohtunikku, kes olevat öelnud, et vandekogu ruumis oli ohtrasti pisaraid. Lisa Tate ei olnud kommentaaride jagamiseks saadaval, aga tema advokaat oli.

Samantha vaatas ja kuulas ning kastis hilisõhtuti keelt Donovani ja Jeffi seltsis. Tema jõi dieetlimonaadi, nemad Dickelit. Srayhorn võis ju edasikaebamist lubades poseerida, kuid Donovan väitis, et tegelikult tahab firma kokkulepet. Firma teadis, et kui kõne all on kaks surnud last, osutub ükskõik millal võidu saavutamine tema jaoks raskeks. Karistuslik kahjuhüvitis väheneks automaatselt miljonilt 350 000 dollarile, nii et laias laastus veerand summast oleks juba läinud. Otsuse langetamisele järgnenud teisipäeval pakkus firma kokkuleppe korras poolteist miljonit ja Lisa Tate tahtis seda vastu võtta. Donovan andis mõista, et tema saab 40 protsenti ja haistab seega mõnusa palgapäeva lõhna.

Kolmapäeval kohtusid tema, Jeff ja Samantha Buddy ja Mavis Ryzeriga, et pidada aru võimaliku hagi suhtes Lonerock Coali ja Casper Slate'i vastu. Ryzerid olid muserdatud, kui said teada, et õigusfirmale oli aastaid teada olnud, et Buddy põeb musta kopsutõbe, kuid et nad varjasid tõendusmaterjali. Buddy ütles vihaselt: „Andke need värdjad kõige eest kohtu alla" ega võtnud kahetunnise kohtumise jooksul oma sõnu kordagi tagasi. Abielupaar lahkus Donovani büroost raevununa ja täis kindlat tahtmist lõpuni võidelda. Tollel õhtul tunnistas Donovan taas jookide taga Samanthale ja Jeffile, et mainis seda hagi kahele oma kõige lähemale semule protsessiadvokaatide hulgas, kes tööta-

sid erinevates Lääne-Virginia firmades. Kumbki nendest ei tundnud huvi selle vastu, et kulutada järgmised viis aastat löömingule Casper Slate'iga, olgu tolle käitumine olnud kui tahes võigas.

Nädala pärast lendas Donovan Lääne-Virginiasse Charlestoni, et sinda sisse Haamrioru saastamisjuhtumi hagi. Ta tutvustas kohtuhoone ees nende kohtuasja Krull Miningi vastu, kusjuures tema vastas seisis kamp ajakirjanikke, tema kõrval aga veel neli advokaati. Muidugi see „kuulub venelasele". Ta väitis, et firma on viisteist aastat põhjavett saastanud, teadnud selle toimumisest ja seda varjanud. Ja väitis, et Krull Mining on vähemalt viimased kümme aastat teadnud, et tema kemikaalid põhjustavad üht kõige suurematest vähktõve esinemissagedustest Ameerikas. Donovan ütles enesekindlalt: „Me tõestame seda kõike ja meil on olemas tõestust toetavad dokumendid." Ta oli juhtiv advokaat ning tema salk esindas rohkem kui neljakümmet Haamrioru perekonda.

Donovan armastas nagu enamus protsessiadvokaate tähelepanu. Samantha kahtlustuste kohaselt kiirustas ta Haamrioru hagi esitamisega seepärast, et viibis ikka veel Tate'i otsusega kaasnenud rambivalguses. Ta püüdis taanduda ja vendi Graysid mõne päeva eirata, kuid nad olid visad. Jeff tahtis temaga õhtustada, Donovan aga ütles, et vajab tema nõuandeid, sest nad mõlemad esindavad ju Buddy Ryzerit. Samanta oli teadlik Donovani kasvavast pettumusest, mida valmistasid talle protsessiadvokaatidest semud, kellest ükski ei näidanud üles indu hakata Casper Slate'iga maid jagama. Donovan ütles rohkem kui korra, et kui vaja, siis läheb ta võitlusse üksinda. „Seda rohkem honorari mulle jääb," väitis ta. See kohtuasi oli muutunud tema jaoks kinnisideeks ja ta rääkis sellest iga päev Marshall Koferiga. Raha hankimine läks Marshallil nende üllatuseks korda. Üks hagirahastamisfond pakkus kuni kaks miljonit 30 protsendi eest kasumist.

Donovan käis Samanthale endiselt peale, et too tema büroosse tööle tuleks. Haamrioru ja Ryzeri kohtuasi neelavad varsti kogu tema energia ja ta vajab abi. Samanthale tundus kangesti sedamoodi, et tal ei lähe tarvis mitte pelgalt poole kohaga stažööri, vaid tervet advokaatidest koosnevat meeskonda. Kui Donovan oli Tate'i asjas saavutanud

suulise kokkuleppe 1,7 miljoni peale, pakkus ta Samanthale priske palgaga täistöökohta. Samantha lükkas pakkumise taas tagasi. Ta tuletas Donovanile meelde, et ta (a) suhtub protsessidesse ikka veel ettevaatusega ega otsi tööd, (b) on siin lihtsalt läbisõitja ja midagi laenuks saadetud tööjõu sarnast seniks, kuni New Yorgis on tolm hajunud ja ta saab jõuda selgusele oma elu järgmise etapi suhtes, millel ei ole midagi pistmist Bradyga Virginia osariigis, ja (c) on pühendunud õiguskliinikule ja tal on tegelikult olemas ehtsad kliendid, kes vajavad teda. Ta jättis aga selgitamata, et kardab Donovani ja tema kauboilikku advokaadistiili. Ta oli veendunud, et Donovan või mõni tema jaoks töötanud inimene varastas Krull Miningist väärtuslikke dokumente ja see tuleb ilmtingimata välja. Donovan ei kartnud reegleid ja seadusi rikkuda ega kõhelnud kohtukorraldustest üle astumast. Teda tõukasid tagant vihkamine ja tuline kättemaksuiha ning vähemalt Samantha meelest oli ta teel tõsiste pahanduste poole. Samantha suutis üksnes vaevu endale tunnistada, et tunneb ennast tema läheduses haavatavana. Ilma erilise vaevata oleks võinud lüüa lõkendama armulugu, see oleks aga olnud kohutav viga. Ta vajas mitte rohkem, vaid vähem aega Donovan Gray seltskonnas.

Tal polnud selget arusaama, kuidas tuleks käsitleda Jeffi. Jeff oli noor, vallaline ja seksikas ning seega siinses ilmanurgas haruldus. Ühtlasi oli Jeff ta innukalt ette võtnud ja Samantha teadis, et õhtusöök – kui kusagilt peaks olema võimalik mõnusat õhtusööki leida – võib viia välja millegi muuni. Pärast kolme nädalat Bradys oli see mõte talle üsna meeltmööda.

12. novembril marssis Donovan ilma ühegi kaasadvokaadita föderaalkohtu hoonesse Kentucky osariigis Lexingtonis, mis oli ametlikult Caper, Slate & Hughesi nime all tuntud kaheksasaja töötajaga õigusfirma kodukoht, ja esitas nende närukaelte vastu hagi. Ühtlasi kaebas ta kohtusse ka Nevada suurfirma Lonerock Coal. Buddy ja Mavis olid temaga kaasas ning muidugi oli ta andnud alarmi ka ajakirjandusele. Nad vestlesid mõne reporteriga. Üks nendest küsis, miks anti hagi sisse Lexingtonis, ja Donovan selgitas, et tahab paljastada Casper Slate'i tema kodulinna inimeste ees. Ta võttis sihikule kuriteopaiga ja nii edasi. Ajakirjanikud said selle looga pidu ja pillerkaari pidada ning Donovan kogus ajaleheväljalõikeid.

Kahe nädala eest oli ta andnud Charlestonis sisse Haamrioru hagi Krull Miningi vastu ja saavutanud piirkondliku tuntuse.

Kaks nädalat enne seda oli ta võitnud suurejoonelise otsusega Tate'i kohtuasja ja tema nimi jõudis mitmesse ajalehte.

Kolm päeva enne tänupüha ehk 24. novembril leiti ta surnuna.

23

Õudusunenägu algas esmaspäeva hommikul, kui kõik advokaadid töötasid vaikselt laua taga ja silmapiiril ei olnud ühtki klienti. Vaikuse purustas Mattie kisendus – Samantha oli kindel, et see läbitungiv, valus karje jääb talle igaveseks meelde. Nad tormasid tema kabinetti. „Ta on surnud!" halas Mattie. „Ta on surnud! Donovan on surnud!" Ta seisis üht kätt laubal hoides. Teine käsi oli koos telefoniga õhus peatunud. Tema suu oli lahti ja silmi täitis õudus. „Mida?" kriiskas Annette.

„Ta leiti just praegu. Tema lennuk kukkus alla. Ta on surnud."

Annette langes toolile ja hakkas nuuksuma. Samantha vaatas Mattiele silma ja kumbki ei suutnud viivu vältel rääkida. Barb seisis uksel ja hoidis mõlemat kätt suul. Viimaks astus Samantha lähemale ja võttis telefoni enda kätte. „Kes see on?" küsis ta.

„Jeff," ütles Mattie pikkamisi maha istudes ja nägu käte vahele võttes. Samantha kõneles mikrofoni, kuid ühendus oli katkenud. Tema põlved olid nõrgad ja ta tagurdas pisut, et ühele toolile istuda. Barb vajus teisele toolile. Möödus hirmu, šoki, ebakindlusega täidetud hetk. Kas siin võib olla mingi viga? Ei või, kui Donovani ainus vend helistas armastatud tädile, et teatada kõige halvemat võimalikku uudist. Ei, see ei olnud viga, nali ega vingerpuss. See oli uskumatu tõde. Telefon helises uuesti ja lauatelefoni kõik kolm sisendliini märklampi hakkasid vilkuma, sest sõnum levis linnas kiiresti.

Mattie neelatas raskelt ja suutis öelda: „Jeff rääkis, et Donovan lendas eile Charlestoni kohtuma mõne advokaadiga. Jeff oli nädalavahetuseks linnast ära ja Donovan läks üksi. Lennujuhid kaotasid temaga kontakti eile õhtul kella üheteistkümne paiku. Maa peal kuulis keegi mingisugust müra ja hommikul leiti tema lennuk Kentuckys Pikeville'ist mõni miil lõuna pool metsas." Tema värisev hääl ütles lõpuks üles ja ta langetas pea.

Annette pomises: „Ma ei suuda seda uskuda. Ma ei suuda seda uskuda." Samantha oli sõnatu. Barb oli lalisev inimvare. Möödus veel veidi aega, mille jooksul nad nutsid ja püüdsid toimuvast aru saada.

Nad rahunesid pisut, kui esimene vihje tegelikkusele pärale jõudis. Mõne aja pärast lahkus Samantha toast ja keeras välisukse lukku. Ta liikus vaikselt mööda kabinette ringi, et akendele kardinaid ja ruloosid ette tõmmata. Kliinik mattus pimedusse.

Nad istusid Mattie juures, eemal aga muudkui helisesid telefonid ning kõik kellad oleksid otsekui seisma jäänud. Chester tuli oma võtmega tagauksest sisse ja ühines leinajatega. Ta istus lauaserval, üks käsi naise õlal, ning paitas nuuksuvat ja endamisi midagi sosistavat Mattiet hellalt.

Chester küsis tasakesi: „Kas te Judyga olete rääkinud?"

Mattie raputas pead ja lausus: „Ei ole. Jeff ütles, et helistab talle."

„Vaene Jeff. Kus ta on?"

„Hoolitseb Pikeville'is asjade eest, tähendagu see siis mida tahes. Ta ei tundnud ennast just hästi."

Mõne minuti pärast ütles Chester: „Mattie, lähme koju. Sa pead pikali heitma ja täna ei hakka siin keegi tööd tegema."

Samantha sulges oma kabineti ukse ja langes toolile. Ta oli liiga oimetu, et midagi teha, nii et ta vaatas pikka aega ainiti aknasse ja püüdis mõtteid korrastada. See ei läinud tal korda ning teda valdas ootamatult soov põgeneda Bradyst, Nolandi maakonnast ja üleüldse Apalatšidest ning võib-olla enam mitte kunagi siia tagasi tulla. Oli tänupühanädal ning ta oli nagunii kavatsenud ära sõita, võtta suund Washingtonile ning veeta aega vanemate ja vahest ka mõne sõbra seltsis. Mattie oli teda tänupühaks lõunasöögile kutsunud, kuid ta oli juba kutsest ära öelnud.

On alles tänupüha. Nüüd vaatavad nad otsa matustele.

Mobiiltelefon hakkas värisema. See oli Jeff.

Kella poole viie ajal pärast lõunat istus Jeff Curry maakonnas Knoxi lähedal üksildasel vaateplatsil piknikulaual. Tema auto oli pargitud ümmasamasse ja nagu võiski oodata, oli ta üksi. Jeff ei pöördunud, et vaadata, kas tulija on Samantha, ega liigutanud ennast, kui ta üle kruusa tema poole kõndis. Ta vaatas oma mõtete sasipuntrasse eksinuna kaugusse.

Samantha suudles teda põsele ja ütles: „Mul on nii kahju."

„Minul ka," ütles Jeff ning manas näole kiire ja sunnitud naeratuse, mis kestis ainult ühe sekundi. Ta võttis tema kõrvale istunud Samanthal käest kinni. Nad vaatasid põlve põlve vastas hoides vaikselt igivanu künkaid neist allpool. Pisaraid ei olnud ja ka sõnu oli alguses vähe. Jeff oli sitke sell ja liiga mehine, et pidada ennast üleval kuidagi teisiti kui stoiliselt. Samantha kahtlustas, et oma nutud nutab ta üksinda. Isa jättis ta maha ja ema tegi orvuks ning nüüd oli temast saanud hüljatu selle ainsa inimese surma tõttu, keda ta oli tõeliselt armastanud. Samantha polnud võimeline endale ette kujutama tema ahastust sellel jubedal hetkel. Talle endale tundus, nagu oleks tema kõhus suur haigutav auk, ja tema oli olnud Donovaniga tuttav vähem kui kaks kuud.

„Sa ju tead, et nad tapsid ta," ütles Jeff, sõnastades viimaks selle, mille üle nad olid kogu päeva endamisi aru pidanud.

„Ja kes need nemad on?" küsis Samantha.

„Kes nad on? Nad on pahad poisid ja neid on nii palju. Nad on halastamatud ja arvestavad ning tapmine pole nende jaoks midagi erilist. Nad tapavad ohtlike kaevanduste abil kaevureid. Tapavad saastatud veega kolkaelanikke. Tapavad väikesi poisse, kes oma haagiselamus sügavat und magavad. Tapavad terveid kogukondi, kui nende tammid purunevad ja lobritiigid orge üle ujutavad. Nad tapsid minu ema. Aastaid tagasi tapsid nad streikivaid ametiühinguliikmeid, kes nõudsid paremat palka. Ma kahtlen, kas minu vend on esimene advokaat, kelle nad on tapnud."

„Kas sa saad seda tõestada?"

„Ma ei tea, aga me proovime. Ma olin täna hommikul Pikeville'is, sest pidin surnu tuvastama, ja astusin läbi šerifi juurest. Ma rääkisin talle, et kahtlustan valemängu ja tahan, et lennukit koheldaks nagu kuriteopaika. FBI-le ma juba teatasin juhtunust. Lennuk ei põlenud ära, vaid lihtsalt purunes. Minu arvates ei tulnud tal kannatada. Kas sa kujutad endale ette, mis tunne see on, kui sul lastakse omaenda venna surnukeha tuvastada?"

Samantha õlad vajusid sellise mõtte peale longu. Ta raputas pead.

Jeff mühatas ja ütles: „Ta oli neil surnukuuris just nimelt nii, nagu seda võib televiisorist näha. Hoiukamber tehakse lahti, ta tõmmatakse

välja ja valge lina võetakse pikkamisi pealt. Ma oleksin äärepealt oksele hakanud. Tema kolju oli katki."

„Sellest piisab," ütles Samantha.

„Jah, sellest piisab. Elus on vist mõned asjad, mille jaoks sa ei ole kunagi ette valmistatud, ja kui sa oled need kord läbi teinud, siis sa vannud, et ei tee neid enam iial uuesti. Kas suurem osa inimesi läheb elust läbi nii, et ei ole kunagi sunnitud mõnda surnut tuvastama?"

„Räägime millestki muust."

„Olgu pealegi. Hea mõte. Millest sa tahad rääkida?"

„Kuidas sa tõestad, et see oli kuritegu?"

„Me palkame eksperdid, kes vaatavad lennuki propellerist kuni sabani üle. Transpordiohutuse komitee uurib läbi raadiokõnelused, et teha kindlaks, mis leidis aset vahetult enne õnnetust. Me paneme selle loo tükkidest kokku ja teeme kõik selgeks. Pilvitu õhtu, laitmatu ilm, kogenud lendur, kelle arvel on kolm tuhat lennutundi, ja üks ohutumaid lennukeid ajaloos. Kuidagi teistviisi see lihtsalt ei klapi. Ma arvan, et ta ajas lõpuks kopsu üle maksa valedel inimestel."

Idast hakkas puhuma puulehti laiali puhuv ja jahedust toov tuul. Nad surusid ennast teineteise vastu nagu vanad armsamad, mida nad ei olnud. Ei olnud ei vanad, vastsed ega praegused. Nad olid kaks korda üheskoos õhtust söönud ja muud midagi. Kindlaksmääratud kestvusega keeruline armulugu oli see kõige viimane asi, mida Samantha oleks vajanud. Ta ei olnud küll kindel, mida tahab Jeff. Jeff saatis palju aega mööda väljaspool Bradyt ja Samantha kahtlustas, et mängus on mõni tüdruk. Neil polnud mitte mingisugust ühist tulevikku. Olevik võis küll kujuneda lõbusaks – hullamine siin ja vallatlemine seal ning veidi seltsi külmadeks öödeks –, kuid ta ei kavatsenud pea ees sellesse seiklusse tormata.

Jeff ütles: „Tead sa, ma arvasin alati, et kõige hullem päev minu elus oli see, kui tädi Mattie koolis minu klassi tuli ja teatas, et ema on surnud. Ma olin siis üheksa aastat vana. Aga see siin on hullem, palju hullem. Ma oleksin tahtnud temaga kaasas olla."

„Ei, sa poleks pidanud olema. Ühest kaotusest aitab."

„Ma ei oska elu ilma Donovanita endale ette kujutada. Sa ju tead, et me oleme sisuliselt vaeslapsed ja kasvasime üles erinevates linnades

sugulaste juures. Ta hoolitses alati minu eest ja kaitses mu seljatagust. Ma sattusin paljudesse pahandustesse, kuid ei kartnud sugulasi, õpetajaid, politseinikke ega isegi mitte kohtunikke. Ma kartsin Donovani, kuid mitte füüsilises mõttes. Ma kartsin teda alt vedada. Kohtu all olin ma viimast korda üheksateistkümne aasta vanusena. Ta oli äsja lõpetanud juurakooli. Ma jäin vahele kanepiga, aga kogus oli väike ja kuigi ma tegelikult püüdsin seda müüa, ei teadnud nad seda. Kohtunik oli minu vastu leebe – mõni kuu maakonna vangimajas, kuid mitte midagi tõsist. Enne kohtulaua ette minemist ja kohtunikuga silmitsi jäämist ma pöördusin ja vaatasin kohtusaali poole. Seal oli minu vend, kes seisis tädi Mattie kõrval, ja tal olid pisarad silmas. Ma ei olnud teda iial nutmas näinud. Ma hakkasin seetõttu ka ise nutma ja rääkisin kohtunikule, et ta ei näe mu nägu enam kunagi. Ja ta ei näinudki. Sellest ajast saadik on mul ainult üks trahv lubatud sõidukiiruse ületamise eest." Jeffi hääl murdus kergelt ja ta näpistas nina. Pisaraid siiski ei olnud. „Ta oli minu vend, mu parim sõber, minu kangelane, ülemus ja usaldusalune. Donovan oli minu maailm. Ma ei tea, mida ma nüüd teen."

Samanthale tahtis nutt peale tulla. Sa lihtsalt kuula, ütles ta endale. Jeffil on vaja rääkida.

„Ma leian need mehed üles – Samantha, kas sa kuuled mind? Ma jõuan nende jälile ja maksan kätte ka siis, kui see peaks võtma viimasegi sendi sellest, mis on mul endal ja mida mul õnnestub varastada. Donovan ei kartnud surma ja ka mina ei karda. Ma loodan, et nemadki ei karda."

„Kes on sinu esimene kahtlusalune?"

„Küllap vist Krull Mining."

„Ja kas nende dokumentide pärast?"

Jeff pöördus ja silmitses teda. „Kuidas sina dokumentidest tead?"

„Ma lendasin ühel pühapäeval Donovaniga Haamriorgu. Me sõime Rockville'is koos Viciga lõunat. Nad kõnelesid Krull Miningist ja midagi lipsas nende jutust läbi."

„See on üllatav. Donovan oli ikka ettevaatlikum."

„Kas Krull Mining teadis, et dokumendid on tema käes?"

„Nad teavad, et dokumendid on kadunud, ja kahtlustavad väga, et need sattusid meie kätte. Dokumendid on surmavalt ohtlikud, mürgised ja kaunid."

„Kas sina oled neid näinud?"

Jeff kõhkles tükk aega ja ütles siis: „Jah, ma olen neid näinud ja tean, kus nad on. Sa ei usuks, mida nad sisaldavad. Mitte keegi ei usuks." Ta vaikis viivu, otsekui oleks tundnud vajadust suu pidada, kuid ühtlasi tahtis ta ka rääkida. Kui Donovan Samanthat nii palju usaldas, siis tohib vahest usaldada ka tema. Ta jätkas: „On üks märgukiri tegevdirektorilt Pittsburghis nende peakorterisse Londonis, milles tegevdirektor hindab Pecki mäe sopa kõrvaldamise maksumuseks 80 miljonit dollarit. Vähktõvest tabatud perekondade üksikute tsiviilnõuete rahuldamine oleks läinud hinnanguliselt maksma kõige rohkem ainult kümme miljonit ja sedagi üksnes äärmisel juhul. Tollal ei olnud sisse antud veel ühtki tsiviilnõuet ja polnud sugugi kindel, kas neid kunagi üldse esitataksegi. Nõnda siis oli märksa odavam lasta inimestel seda vett juua ja vähki surra ning võib-olla kulutada kokkulepete alusel ka mõned dollarid, kui sulgeda lekked lobritiigis."

„Ja kus see märgukiri on?"

„Kõikide teiste juures. Kakskümmend tuhat dokumenti neljas kastis ja kõik on varjule pandud."

„Kas kuhugi lähedusse?"

„Siit mitte just kaugele. Ma ei saa sulle rääkida, sest see on liiga ohtlik."

„Ära räägigi. Ma tean ootamatult rohkem, kui tahaksin teada."

Jeff laskis tema käe lahti ja libistas ennast piknikulaualt maha. Ta kummardus, võttis peotäie kivikesi ja hakkas neid alla kuristikku loopima. Ta pomises midagi, millest Samantha aru ei saanud. Ta võttis ette ka teise ja siis veel kolmanda peotäie, ilma et oleks visanud kive millegi konkreetse pihta. Hakkasid tekkima varjud ja taevalaotuses liginema pilved.

Jeff kõndis laua juurde tagasi, jäi Samantha kõrvale seisma ja ütles: „Sa peaksid üht asja teadma. Tõenäoliselt kuulatakse sind pealt. Kuulatakse sinu telefoni tööl ja võib-olla on sul lutikas või paar ka korteris.

Me lasksime eelmisel nädalal ühel sellil oma büroo uuesti läbi kammida ja lutikaid oligi kõikjal. Sa lihtsalt ole ettevaatlik selle suhtes, mida sa räägid, sest keegi kuulab sind pealt."

„Sa teed nalja, eks ole?"

„Samantha, mingisugusel veidral põhjusel ei ole mul täna tuju tühja juttu ajada."

„Hea küll, hea küll, aga miks mind?"

„Nad jälgivad meid hoolikalt ja eriti Donovani. Ta elas aastaid eeldusega, et keegi kuulab teda pealt. Tõenäoliselt lendaski ta eile Charlestoni just nimelt selleks, et advokaatidega näost näkku kohtuda. Nad said kokku erinevates hotellides, et jälgimise eest pääseda. Need kaabakad on näinud sind meie seltsis. Neil on olemas kogu maailma raha, mistõttu nad hoiavad silma peal kõikidel, kes tulevad ja lähevad, ja iseäranis linna saabunud uuel advokaadil."

„Ma ei teagi, mida öelda. Ma kõnelesin kogu õhtupooliku isaga lennuõnnetustest."

„Millise telefoniga?"

„Mõlemaga – nii büroo omaga kui ka mobiiliga."

„Ole töötelefoniga ettevaatlik. Räägi ainult mobiiliga. Võib isegi juhtuda, et me hakkame kasutama kõnekaardiga mobiiltelefone."

„Ma ei usu seda."

Jeff istus Samantha kõrvale, võttis tal käest kinni ja keeras oma kuuekrae üles. Päike oli mägede taha vajumas ja tuul puhus tugevamini. Jeff pühkis vasaku käega pikkamisi põselt pisara. Kui ta rääkima hakkas, oli tema hääl kriipiv ja kähe. „Ma mäletan, et kui ema suri, ei suutnud ma kuidagi nutmist lõpetada."

„Jeff, nutmises pole midagi halba."

„Noh, kui ma ei saa nutta oma venna pärast, siis ei nuta ma vist mitte kunagi enam mitte kellegi pärast."

„Lase käia. Võib-olla läheb sul siis olemine veidi paremaks."

Jeff oli mõne minuti vait – ta küll ei kõnelnud, aga pisaraid ka ei olnud. Maale laskus pimedus, tuul kord tõusis, kord vaibus, ja nad surusid ennast teineteisele lähemale. Pärast pikka vaheaega ütles Samantha: „Ma rääkisin täna isaga. Pole vist vaja mainidagi, et ta on

täiesti löödud. Ta sai viimase kuu jooksul Donovaniga suureks semuks ja imetles teda väga. Isa tunneb ka selles valdkonnas kõiki inimesi ja võib leida õnnetuse analüüsimiseks õigeid asjatundjaid. Ta ütles, et on tegelnud aastate jooksul paljude inimohvritega väikelennukiõnnetustega."

„Kas mõni nendest oli ka tahtlikult esile kutsutud?"

„Jah, tegelikult oligi. Kaks õnnetust. Üks Idahos ja üks seal lõunas, Colombias. Kui ma oma isa ikka tunnen, siis on ta praegu telefoni otsas ja arvutis, et otsida ja üle kontrollida eksperte väikeste Cessnadega toimunud õnnetuste alal. Ta ütles, et praegu on kõige peamine kanda hoolt selle eest, et lennuk oleks kindlalt kaitstud."

„Ta on kaitstud."

„Igatahes on Marshall Kofer võtta, kui meil peaks teda vaja minema."

„Aitäh. Sinu isa meeldib mulle."

„Enamasti mulle ka."

„Mul on külm, aga sinul?"

„Mul on ka."

„Ja me peaksime Mattie poole minema, oli ju nii?"

„Minu arvates peaksime."

Kuna Grayde perekonnast oli nii vähe järele jäänud ja nende kodu oli juba aastaid varem hävinud, tuli annetustena toodud leinaroad viia kuhugi mujale, ja Mattie maja oli loogiline valik. Toidud hakkasid saabuma õhtu eel ja iga roaga kaasnes selle valmistaja pikavõitu külastus. Valati pisaraid, avaldati kaastunnet, lubati igati aidata ja kõige tähtsamana uuriti üksikasju. Mehed jäid pidama etikule ja juurdesõiduteele, tegid suitsu, jutlesid päevateemadel ja panid imeks, mis siiski võis olla Donovaniga juhtunud õnnetuse põhjus. Mootor ütles üles? Lennuk kaldus kursilt kõrvale? Keegi ütles, et Donovan ei olnud saatnud raadioeetrisse lendurite üleüldist hädasignaali Mayday. Mida see võis tähendada? Suurem osa nendest meestest oli lennanud oma elus lennukiga ainult kord-paar või üldse mitte, kuid kogemuste puudumine ei kahandanud nende arutluste hoogu. Naised korrastasid

majas toidutulva, proovisid roogade maitset, askeldasid Mattie ümber ja murdsid pead selle üle, millises seisus võis praeguseks olla Donovani abielu kauni noore lapsukese Judyga – ta ei olnudki endale linnas õiget kohta leidnud, kuid nüüd meenutati teda paljusõnalise kiindumusega.

Judy ja Mattie olid lõpuks kõige korraldamise suhtes kokku leppinud. Judy oli pidanud esialgu paremaks oodata matusetalitusega laupäevani, kuid Mattie meelest oli vale lasta inimestel tänupühade ajal kannatada seepärast, et nii ebameeldiv asi on veel ees ootamas. Seda kõike võimalikult kaugelt jälginud Samantha sai teada, et traditsioonid on Apalatšides tähtsad ja surnute matmisega ei tõtata. Pärast kuut aastat New Yorgis oli ta harjunud kiirete ärasaatmistega, et elavad saaksid oma elu ja tööga edasi minna. Ka Mattie näis olevat täis tahtmist asju tagant tõugata ja veenis viimaks Judyt korraldama matusetalitust kolmapäeval. Kui nad neljapäeval ärkavad, on Donovan juba mulla all ja nad võivad pühi pidada.

Leinateenistus ühinenud metodisti kirikus kolmapäeval, 26. novembril kell neli, millele järgneb muldasängitamine kiriku taga surnuaial. Donovan ja Judy olid selle koguduse liikmed, ehkki nad polnud enam aastaid kirikus käinud.

Jeff tahtis matta venda Hallile mäele, kuid Judyle see mõte ei istunud. Jeff ei meeldinud Judyle ja see tunne oli vastastikune. Judyl kui Donovani seaduslikul abikaasal oli täielik voli otsustada kõikide asjakorralduste üle. See ei olnud seadus, vaid traditsioon, ning seda mõistsid kõik, ja sealhulgas ka Jeff.

Samantha jäi esmaspäeva õhtul veel tunnikeseks Mattie juurde, kuid ta väsis peagi teiste leinajatega seltsis istumise, siis köögilauda katva toidu näksimise ja seejärel värske õhu hingamiseks õue astumise rituaalist. Ta väsis selliste inimeste arutust vadistamisest, kes tundsid küll hästi Mattiet ja Chesterit, aga ei tundnud Mattie õepoega. Ta väsis kuulujuttudest ja oletustest. Teda lõbustas see kiirus, millega väikelinn kurbmängu endasse haaras ning näis olevat valmis võtma sellest kõik, mida võtta annab, kuid lõbust sai peagi masendus.

Jeff paistis samuti olevat tüdinud ja masenduses. Ta kadus vaikselt pärast seda, kui teda olid emmanud ja hellitanud suurt kasvu naiste-

rahvad, keda ta peaaegu ei tundnudki. Ta andis Samanthale põsemusi ja ütles, et peab mõnda aega üksi olema. Ka Samantha lahkus varsti ja läks jalgsi läbi vaikse linna oma korterini. Annette kutsus ta enda juurde ning nad jõid kuni kesköönі hämaras kabinetis teed, ilma et oleksid rääkinud muust peale Donovan Gray.

Samantha oli enne päikesetõusu täiesti ärkvel, jõi kohvi ja sirvis veebi. Roanoke'i ajaleht avaldas lühikese loo õnnetusest, kuid midagi uut selles ei olnud. Donovani kirjeldati kui söekaevurite ja maavaldajate huvide andunud eestvõitlejat. Mainiti nii Tate'i otsust kui ka Haamrioru hagi Krull Miningi vastu ja Ryzeri hagi Loanrock Coali ja tema advokaatide vastu. Üks advokaadist sõber Lääne-Virginiast nimetas teda Apalatšide loodusliku ilu kartmatuks kaitsjaks ja isekate söefirmade vankumatuks vaenlaseks. Võimalikust salasepitsusest juttu ei tehtud. Kõik asjassepuutuvad ametkonnad uurivad õnnetusjuhtumit. Ta oli äsja saanud kolmekümne üheksa aastaseks ning temast jäid järele abikaasa ja laps.

Samantha isa helistas varakult ja tundis huvi matuste vastu. Ta pakkus välja, et sõidab sinna ja viibib koos tütrega leinatalitusel, kuid Samantha tänas ja ütles ära. Suurema osa esmaspäevast oli Marshall saatnud mööda telefoniga töötades ja tuhnides välja nii palju siseinformatsiooni kui võimalik. Ta lubas, et kui nad mõne päeva pärast kokku saavad, on tal „midagi". Nad peavad siis aru Ryzeri juhtumi üle, mis oli praegu silmanähtavatel põhjustel sahtlisse pandud.

Büroo oli nagu leinamaja – pime ja sünge ning ilma igasuguste väljavaadeteta meeldivale päevale. Barb riputas uksele pärja ja keeras selle lukku. Mattie jäi koju ja seda oleksid pidanud tegema teisedki. Kokkulepitud kohtumised jäeti ära ja helistamisi eirati. Sisuliselt ei olnud Mäetööliste Õigusabikliinik töötegemiseks avatud.

Ega olnud avatud ka Donovan M. Gray õigusbüroo kolme kvartali kaugusel sellesama Main Streeti ääres. Büroo lukustatud uksel rippus samasugune pärg, sees olid aga Jeff, sekretär ja abi pead kokku pistnud ning püüdsid mingisugust tegevuskava kokku panna. Nemad kolmekesi olid firma – nüüd juba surnud firma – ainsad allesjäänud töötajad.

24

Traagiline surm, tuntud advokaat, takistamatu juurdepääs, uudishimulik väikelinn ja järjekordne igav kolmapäeva pärastlõuna – segage kõik need koostisosad kokku ja saategi kiriku, mis oli täis ammu enne kella nelja, mil õpetaja Condry tõusis, et alustada leinateenistust. Ta ütles ohtrasõnalise palve ja istus jälle maha, et koor saaks laulda esimese oma mitmest nukrast leinalaulust. Siis tõusis ta taas, et lugeda ette veidi pühakirja ja esitada paar laialivalguvat morni mõtet. Esimesena sai mälestuskõneks sõna Mattie, kes püüdis õepojast rääkides oma tundeid kuidagiviisi vaos hoida. Ta osutus üpriski võimeliseks üheaegselt nii rääkima kui ka nutma ja kohati nutsid kõik teised temaga kaasa. Kui ta jutustas, kuidas Donovan leidis oma ema, Mattie kalli õe Rose'i surnukeha, tema hääl murdus ja ta vakatas viivuks. Seejärel ta neelatas raskelt ja rühkis edasi.

Samantha istus viiendas reas Barbi ja Annette'i vahel ning kõik kolm hoidsid peo vahel taskurätikut ja tupsutasid sellega põski. Kõik kolm mõtlesid üht ja sedasama: „Olgu pealegi, Mattie, sa saad sellega hakkama. Lõpeta nüüd ära." Kuid Mattiel ei olnud kuhugi kiiret. See on ainus jumalateenistus, kus Donovaniga hüvasti jäetakse, ja siin ei kihutata kedagi tagant.

Kantsli jalamile oli asetatud suletud, lilledega kaetud kirst. Annette oli sosistanud, et siinmail viiakse paljud teenistused läbi lahtise kirstuga, et leinajad saaksid kadunut sellal vaadata, kui tema kohta suurepäraseid asju räägitakse. See oli veider komme, mille eesmärk oli muuta sündmus palju dramaatilisemaks, kui see niisama oleks olnud. Annette ütles, et tema kavatseb lasta ennast tuhastada. Samantha tunnistas, et ei ole omaenda võimalike variantide üle aru pidanud.

Judyl oli õnneks piisavalt aru peas ja ta ei andnud sellist etendust. Ta istus koos tütrega kirstust kõigest mõne jala kaugusel esimeses reas. Ta oligi vastavalt eelreklaamile uhke väljanägemisega sihvakas brünett, kelle silmad olid sama tumedad kui Donovanil. Nende tütar Haley oli kuus aastat vana ja heidelnud siiani tõdemusega, et tema vanemad

elavad lahus. Nüüd oli isa surm ta täielikult maha murdnud. Tüdruk klammerdus ema külge ja tema nutt ei katkenud korrakski.

Samantha auto oli asju täis ja selle nina näitas põhja poole. Ta tahtis meeletult Bradyst lahkuda ja kihutada koju Washingtoni, kus ema oli lubanud oodata kaasa ostetud valmissushi ja pudeli oivalise Chablis'ga. Homme on tänupüha ning nad magavad kaua ja söövad pika lõuna Afganistani kebabirestoranis, mis on sellel pühal alati tuubil täis selliseid ameeriklasi, kes kas ei armasta kalkuniliha või tahavad perekonnast eemal viibida.

Viimaks varises Mattie tundetulva all kokku. Ta palus vabandust ja istus maha. Veel üks koraal. Veel mõned tähelepanekud õpetaja Condrylt, kes laenas selleks puhuks elutarkust apostel Pauluselt. Ja veel üks pikavõitu järelehüüe, millega esines Donovani sõber William & Mary õigusinstituudi päevilt. Tunni aja pärast oli suurem osa nutmisest läbi ja rahvas valmis minema hakkama. Kui õpetaja oli teenistuse õnnistuspalvega lõpetanud, väljus inimsumm kirikust. Suurem osa rahvast kogunes kiriku taha ja koondus tihedasti haua kõrval seisva purpurse matusetelgi ümber. Õpetaja tegi lühidalt. Tema enda sõnavõtud näisid olevat improviseeritud, kuid olid asjakohased. Ta palvetas väljendusrikkalt ja kui ta oli otsi kokku võtmas, hakkas Samantha tasapisi eemale nihkuma. Oli kombeks, et kõik inimesed käivad leinava perekonna eest hanereas läbi ja ütlevad mõne lohutava sõna, kuid Samanthal oli isu täis saanud.

Oli saanud isu täis kohalikest kommetest. Isu täis Bradyst. Isu täis vendadest Graydest ning kogu nende draamast ja minevikupagasist. Paak täis ja põis tühi, sõitis ta viis tundi sihikindlalt ja peatusi tegemata kuni ema korterini Washingtoni kesklinnas. Ta seisis mõne hetke väljas auto kõrval ning ahmis endasse vaateid ja helisid, liiklusvoolu ja ummikuid ja nii paljude üksteisele ligidal elavate inimeste lähedust. See oli tema maailm. Ta igatses taga SoHot ja suurlinna pöörast energiat.

Karenil oli juba pidžaama seljas. Samantha pakkis asjad kiiresti lahti ja vahetas riided. Nad istusid kaks tundi kabinetis patjadel, sõid ja rüüpasid veini, naersid ja rääkisid üheaegselt.

*

See hagirahastamisfond, mis oli tõotanud rahapatakat kelmuse ja salasepitsuse kohtuasjale Lonerock Coali ja Casper Slate'i vastu, oli oma raha juba välja tõmmanud. Tehing oli katki jäänud. Donovan oli andnud hagi sisse üksildase püssimehena ja lubadusega, et varsti hüppavad pardale teised hageja advokaadid ning neist kujuneb esmajärguline protsessitöörühm. Aga kuna ta oli nüüd surnud ja tema semud pagesid peitu, ei olnud juhtumil lootust kuhugi välja jõuda. Marshall Kofer oli sellest väga masendatud. See oli „võimas hagi", mille ta oleks ainsa hetkega üksikasjalikult ette valmistanud, kui talle oleks selleks võimalus antud.

Ta ei andnud alla. Ta selgitas Samanthale, et võtab seoses selle juhtumiga ette oma ühest ookeanist teiseni ulatuva tohutu protsessiadvokaatide võrgustiku, ja oli veendunud, et tal õnnestub panna kokku õige töörühm, mis meelitab välja piisava rahastuse ühelt teiselt investeerimisrühmituselt. Ta oli meelsasti valmis välja käima ka teatava hulga omaenda raha ja hagivaidlusest aktiivselt osa võtma. Ta kujutas ennast ette treenerina küljejoonel, kes läkitab juhtnööre ründajale.

Nad sõid tänupühale järgnenud päeval üheskoos lõunat. Samantha eelistas vältida selliseid teemasid nagu näiteks hagid, Donovan, Ryzeri juhtum, Lonerock Coal ja nii edasi ehk tegelikult kõike, millel oli midagi pistmist Brady, Virginia ja Apalatšidega. Aga ta taipas salatiga mängides, et tegelikult peaks ta nende hagide pärast tänulik olema. Ilma nendeta poleks tal isaga suurt midagi arutada olnud, kuid tänu hagidele võisid nad vestelda tundide viisi.

Isa rääkis tasakesi ja tema pilk liikus vilksamisi siia-sinna, otsekui oleks restoran nuhke täis olnud. „Mul on transpordiohutuse komitees üks allikas," ütles ta üleolevalt nagu alati, kui tal oli mingisugust räpast siseinfot. „Donovan ei teatanud kordagi hädaolukorrast. Ta lendas selge ilmaga seitsme tuhande jala kõrgusel ja kadus siis radarilt. Mootoririkke korral oleks tal olnud küllaga aega sellest teatada ja edastada oma täpne asukoht. Aga ei teinud mitte kui midagi."

„Võib-olla ta lihtsalt sattus paanikasse," kostis Samantha.

„Ma olen kindel, et sattus paanikasse. Kui lennuk hakkab alla kukkuma, satuvad kõik paanikasse."

„Kas on võimalik kindlaks määrata, kas ta lendas siis autopiloodiga?"

„Ei ole. Sellistel väikelennukitel ei ole musta kasti, nii et puuduvad igasugused andmed selle kohta, mis juhtus. Miks sa minu käest autopiloodi kohta küsid?"

„Sest ta rääkis mulle kunagi, et vahetevahel ta tukub lennates veidi aega. Mootori undamine teeb ta uniseks ning ta lihtsalt plõksutab autopiloodi sisse ja uinub. Ma ei tea, kuidas seda käivitatakse, aga mis siis, kui ta oligi magama jäämas ja vajutas kuidagiviisi valele nupule? Kas see on võimalik?"

„Samantha, võimalikud on paljud asjad ja mulle meeldib see teooria rohkem kui räpase mängu stsenaarium. Minu meelest on raske uskuda, et tema lennukit teadlikult kahjustati. See on mõrv ja mõrv oleks liiga ohtlik ükskõik millisele nendest pahadest poistest, kellega ta maid jagas. Lonerock Coal, Krull Mining ja Casper Slate on kõik küll kahtlemata pahad, aga kas nad riskiksid võimalusega, et nad sooritavad mõrva ja jäävad siis vahele? Minu arvates mitte. Ja pealegi veel niivõrd kõmulise mõrva? Sellise mõrva, mida hakatakse kahtlemata põhjalikult uurima? Seda ma ei usu."

„Aga Jeff kindlasti usub."

„Temal on teistsugune vaatenurk ja ma hindan seda. Ma tunnen talle kaasa. Aga mida nad Donovani maha koksates saavutaksid? Krull Miningi asjas on hageja laua taga veel kolm õigusfirmat ja ma võiksin lisada, et nad on mürgiste ainetega seotud tsiviilnõuete alal märksa suuremate kogemustega kui Donovan."

„Aga dokumendid on tema käes."

Marshall mõtles viivu selle üle järele. „Kas need dokumendid on ka kolmel ülejäänud firmal?"

„Minu arvates ei ole. Mulle on jäänud mulje, et need on kuhugi maha maetud."

„Noh, Krull seda vähemalt senimaani ei tea. Tegelikult eeldaksin mina Krulli kaitsjana, et nendele dokumentidele pääsevad ligi kõik

hageja meeskonna advokaadid. Nii et ma küsin taas – millist kasu nad saavad, kui koksavad neljast advokaadist maha ainult ühe?"

„Kui sinu moodi edasi arutleda, pidi Lonerock Coalil ja Casper Slate'il olema tema kõrvaldamiseks väga tugev motiiv. Nagu sa ütlesid, oli ta üksildane püssimees. Kedagi teist hagi taga ei ole. Ta hukkub, ja kahe ööpäeva pärast on hagirahastamisfondid kadunud. Protsess on läbi. Nemad võitsid."

Marshall vangutas pead. Ta vaatas uuesti ringi. Keegi ei olnud nende siinviibimist märganud. „Kuule, Samantha, ma jälestan Lonerocki-sarnaseid firmasid ja Casper Slate'i moodi õigusbüroosid. Ma tegin nendesuguste kaabakate vastu võideldes karjääri. Ma vihkan neid, eks ole? Aga nad on lugupeetud – põrgu päralt, Lonerocki aktsiatega kaubeldakse avalikult. Sa ei suuda mind iial veenda, et nad on suutelised mõrvama nende vastu hagi esitanud advokaati. Krulliga on teine lugu. See on petiste äriühing, mille pätist omanik rändab mööda maailma ringi ja teeb sigadusi. Krull on kõigeks suuteline, aga taas kord – mille jaoks? Donovani mahakoksamine ei tuleks talle pikemas plaanis sugugi kasuks."

„Rääkigem millestki muust."

„Anna andeks. Ta oli sinu sõber ja minule ta meeldis väga. Ta tuletas mulle meelde mind ennast nooremas põlves."

„See on tõesti üsna muserdav. Ma pean sinna tagasi minema, aga ei ole kindel, kas ikka tahan minna."

„Sul on ju nüüd kliendid. Tõeliste muredega tõelised inimesed."

„Isa, ma tean seda. Ma ei ole mingisuguse suurfirma tindinäpp, vaid päris advokaat. Sinu võit."

„Mina seda ei öelnud ja see ei olegi mingi võistlus."

„Sa oled seda kolm aastat rääkinud ja sinu jaoks on kõik võistlus."

„Me oleme vist pisut tõredad?" ütles Marshall, sirutas käe üle lauakese ja puudutas Samantha kätt. „Palun vabandust. Ma tean, et see nädal on olnud sul tundeküllane."

Samantha silmad läksid äkitselt vesiseks ja kurku kerkis klomp. Ta ütles: „Ma tahaksin nüüd minema hakata."

25

Neid oli neli – kaks meest ja kaks naist, kelle vanus jäi tema oletuse kohaselt kuhugi neljakümne viie ja kuuekümne vahele – ning kõik nad olid suurt kasvu, vihased ja tahumatud hallide juuste, rasvavoltide ja odavate rõivastega inimesed. Nad olid tulnud linna selleks, et sooritada harukordne tänupühakülaskäik oma ema juurde, kuid nüüd olid nad sunnitud siia jääma, töölt puuduma ja klaarima õigusalast segaputru, mida ei olnud keetnud nemad. Majale jalgsi lähenenud Samantha nägi neid eesukse juures tolgendamas ja läbematult ootamas, millal õigusabikliinik avatakse, ning teadis vaistlikult, kes nad on ja mida nad tahavad. Ta mõtles võimalusele Betty tekipoodi sisse hüpata ja umbkaudu tunnikeseks sinna peitu jääda, aga millest oleks temal ja Bettyl rääkida olnud? Ta läks hoopiski kvartali ümbert ringi ja sisenes majja tagaukse kaudu. Ta pani tuled põlema, keetis endale kohvi ja uitas lõpuks ka ettepoole, et uks lahti teha. Nad ootasid ikka veel ja olid ikka veel vihased. Supp oli kaane all juba mõnda aega podisenud.

„Tere hommikust," ütles ta nii õnnelikult kui sai. Pimegi võis näha, et järgmine tund tõotab tulla äärmiselt ebameeldiv.

Nende eestvedaja, kes oli kõige vanem, urises talle: „Me otsime Samantha Koferit." Ta astus sammu ettepoole ja seda tegid ka teised kolm.

Samantha lausus ikka veel naeratades: „See olen mina. Millega ma saan teid aidata?"

Üks õdedest tõmbas hooga välja mingisuguse kokkuvolditud dokumendi ja küsis: „Kas teie kirjutasite selle Francine Crumpi jaoks?"

Teine vendadest lisas: „See on meie ema testament." Ta näis olevat valmis Samanthale näkku sülitama.

Nad kõndisid tema järel nõupidamistuppa ja kogunesid laua ümber. Samantha pakkus neile viisakalt kohvi ja kui kõik neli sellest keeldusid, läks ta kööki ja valas endale pikkamisi tassitäie. Ta viivitas ja ootas, et keegi veel tööle tuleks. Kell oli pool üheksa ning tavaliselt oleks Mattie

olnud sellal oma kabinetti sulgunud, et Donovaniga lobiseda. Ta siiski kahtles, kas Mattie täna enne lõunat kohale jõuab. Ta võttis koos uue kohviga istet laua otsas. Kuuekümne ühene Jonah elas Bristolis. Kuuekümnene Irma elas Louisville'is. Viiekümne seitsmene Euna Faye elas Georgia osariigis Rome'is. Viiekümne ühene Lonnie elas Knoxville'is. Neljakümne viiene pesamuna DeLoss elas Durhamis ja viibis praegusel hetkel kodus ema juures, kes oli väga endast väljas. Tänupüha oli möödunud tormiliselt. Samantha tegi märkmeid ja püüdis aega viita, et nad hinge tõmbaksid ja rahuneksid. Pärast kümme minutit kestnud ühepoolset katset tühjast-tähjast kõnelda sai paraku ilmseks, et nende rusikad sügelevad.

„Mis põrgu asi see Mountain Trust on?" küsis Jonah.

Samantha kirjeldas usaldusfondi väga üksikasjalikult.

Euna Faye ütles: „Ema rääkis, et ta ei ole kunagi mingisugusest Mountain Trustist kuulnud. Ta ütles, et teie oletegi see, kes selle välja käis. Kas oli nii?"

Samantha selgitas kannatlikult, et proua Crump küsis temalt nõu oma kinnisvara pärandamise suhtes. Ta tahab selle jätta mõnele niisugusele inimesele või organisatsioonile, kes seda kaitseb ega lase toimuda vaalkaevandamisel. Samantha uuris asja ja leidis Apalatšides kaks sobivat mittetulundusühingut.

Nad kuulasid küll hoolega, aga ei kuulnud ainsatki sõna.

„Miks te sellest meile ei teatanud?" päris Lonnie jõhkralt. Kui kohtumisest oli kulunud veerand tundi, sai selgeks, et perekonnas puudub toimiv hierarhia. Kõik tahtsid ohje hoida. Kõik püüdsid ise juhtoinaks olla. Samantha oli küll vihane, kuid jäi rahulikuks ja katsus neid mõista. Nad ei olnud jõukad inimesed. Tegelikult nägid nad vaeva selle nimel, et keskklassis püsida. Igasugune pärandus oleks olnud nende jaoks taevast kukkunud õnn, mida nad kindlasti vajasid. Suguvõsa maatüki suurus oli kaheksakümmend aakrit ehk palju rohkem, kui ühelegi nendest võis kunagi kuuluda.

Samantha selgitas, et tema klient ei ole Francine Crumpi perekond, vaid Francine Cump. Klient ei taha, et tema lapsed teaksid, mida ta teeb.

„Kas te arvate, et ta ei usalda meid, omaenda liha ja verd?" küsis Irma nõudlikult.

Lähtudes vestlustest Francine'iga oli rohkem kui selge, et ta ei usalda oma lapsi ning liha ja veri käigu kuradile. Kuid Samantha vastas külmavereliselt: „Ma tean ainult seda, mida minu klient mulle rääkis. Ta teatas väga selgesõnaliselt, mida ta tahab ja mida ta ei taha."

„Kas te ka teate, et te lõhkusite meie perekonna?" ütles Jonah. „Te lõite kiilu ema ja tema viie lapse vahele. Ma ei mõista, kuidas te võisite millegi nii alatuga hakkama saada."

„See on meie maa," mõmises Irma. „See on meie maa."

Lonnie koputas sõrmega vastu oimukohta ja ütles: „Emaga ei ole kõik korras ja te teate küll, mida ma silmas pean. Tal on juba mõnda aega mälulünki olnud ja tõenäoliselt on tegemist Alzheimeri või millegi sellesarnasega. Teate, me kartsimegi, et ta võib maaga midagi jaburat ette võtta, kuid midagi niisugust me ei oodanud."

Samantha selgitas, et tema ja veel kaks kliiniku advokaati olid testamendi allkirjastamise päeval koos proua Crumpiga ning kõik kolm on veendunud, et ta teadis täpselt, mida ta teeb. Ta oli õiguslikult teovõimeline ja just nimelt seda seadus nõuabki. Testament tunnistataks kohtus kehtivaks.

„Põrgu päralt, ega ikka ei tunnistataks," põrutas Jonah vastu. „Ta ei jõuagi kohtusse, sest ta muudetakse ära."

„See sõltub teie emast," ütles Samantha.

Euna Faye vaatas oma telefoni ja ütles: „DeLoss ja ema on siin. Väljas autos."

„Kas nad tohivad sisse tulla?" küsis Lonnie.

„Muidugi tohivad," kostis Samantha, sest midagi muud ta öelda ei saanud.

Francine nägi välja veelgi nõrgem ja hädisem kui kuu aega tagasi. Kõik viis õde-venda olid jalul ja püüdsid oma armastatud ema aidata, kui ta jalgu lohistades välisuksest sisse tuli, mööda koridori edasi kööndis ja kabinetti sisenes. Nad paigutasid ta toolile ja kogunesid tema ümber. Seejärel vaatasid kõik Samantha poole. Francine jumaldas sellist tähelepanu ja naeratas oma advokaadile.

Lonnie lausus: „Ema, lase käia ja räägi talle sedasama, mida sa meile testamendile allakirjutamise kohta rääkisid – kuidas sa ei mäleta seda ja..."

Euna Faye segas vahele: „Ja kuidas sa ei ole kunagi Mountain Trustist kuulnud ja ei taha, et nemad meie maa endale saaksid. Lase käia."

„See on meie maa," ütles Irma kümnendat korda.

Francine kõhkles, otsekui oleks ta siiski veel rohkem taganttõukamist vajanud, ja sõnas siis: „Tegelikult see testament ei meeldi mulle enam."

„Ja mida nad sinuga tegid, vana naine – kas sidusid puu külge ja nüpeldasid harjavarrega?" oleks Samantha tahtnud küsida. Ja kuidas möödus tänupüha õhtusöök, kui kogu perekond testamenti käest kätte andis ja pöörasest vihast vahtu välja ajas? Aga ta ei jõudnud veel reageerida, kui tuppa astus ja soovis head hommikut Annette. Samantha tutvustas teda kähku Crumpide pesakonnale ning Annette sai sama kähku olukorrast veatult aru ja tõmbas endale ühe tooli. Ta ei olnud iial ühestki vastasseisust kõrvale hoidunud ja sellel hetkel oleks Samantha võinud teda kallistada.

Samantha ütles: „Crumpid ei ole rahul selle testamendiga, mille me eelmisel kuul koostasime."

Jonah lausus: „Ja me ei ole rahul ka teie kui advokaatidega. Me lihtsalt ei saa aru, kuidas te saate seda meie eest varjates püüda meid niiviisi testamendist välja jätta. Pole siis ime, et advokaatidel on igal pool nii halb maine. Põrgu päralt, te teenite ju seda päevast päeva välja."

Annette küsis jahedalt: „Ja kes uue testamendi üles leidis?"

Euna Faye vastas: „Mitte keegi. Ema kõneles sellest üleeile, üks asi viis teiseni ja ta võttis testamendi välja. Me oleksime äärepealt otsad andnud, kui lugesime, mida te olete sinna sisse pannud. Isa ja ema ütlesid meile lapsepõlvest saadik alati, et see maa jääb perekonda. Ja nüüd püüate teie meid maast ilma jätta ja anda selle mingisugusele Lexingtoni puukallistajate kambale. Teil peaks häbi olema."

Annette küsis: „Kas ema selgitas teile, et ta tuli meie juurde ja palus meilt, et me koostaksime tasuta testamendi, mis jätab maa kellelegi teisele? Kas ta rääkis sellest selge sõnaga?"

DeLoss ütles: „Ta ei ole tänapäeval mitte just alati hea taipamisega."

Francine heitis talle vihase pilgu ja nähvas: „Ma olen parema taipamisega, kui sa arvad."

„Ema, jäta nüüd," ütles Euna Faye, Irma aga puudutas Francine'i, et teda rahustada.

Samantha vaatas Francine'i poole ja küsis: „Kas te tahate siis, et ma koostaksin uue testamendi?"

Kõik kuus noogutasid üheaegselt pead, kuigi Francine'i noogutus oli märgatavalt aeglasem.

„Heakene küll – ja ma oletan, et uue testamendiga pärandatakse maa võrdsetes osades teie viiele lapsele?"

Kõik kuus olid päri. Annette ütles: „See on ju tore. Me oleme rõõmuga valmis tegema just nimelt seda. Kuid minu kolleeg kulutas proua Crumpiga kohtumisele, tema nõustamisele ja testamendi koostamisele mitu tundi. Nagu te teate, ei võta me oma teenuste eest tasu, aga see ei tähenda veel, et meil ei oleks mingeid piiranguid. Meil on palju kliente ja me jääme pidevalt töödega ajahätta. Me koostame küll veel ühe testamendi, aga see on ka kõik. Proua Crump, kui te veel kord meelt muudate, siis peate endale teise advokaadi palkama. Kas te saate sellest aru?"

Francine vaatas nõutult lauale, tema viis last aga noogutasid jaatavalt.

„Kui kaua teil sellega aega läheb?" päris Lonnie. „Ma peaksin juba praegu tööd tegema."

„Meie ka," ütles Annette karmilt. „Meil on teisigi kliente ja teisi asju ajada. Tegelikult me peame koos preili Koferiga poole tunni pärast kohtus olema. Teie testament ei ole pakiline küsimus."

„Oh, jätke nüüd," käratas Jonah. „See on hädavaevu kahe lehekülje pikkune lihtne testament, mille kokkupanemine ei võta teilt rohkem kui veerand tundi. Me viime sellal, kui teie testamenti teete, ema kohvikusse hommikust sööma, siis aga laseme tal allkirja anda ja oleme läinud."

„Me ei lahku siit enne, kui ta on uuele testamendile alla kirjutanud," ütles Irma jultunult, otsekui oleksid nad võinud siinsamas nõupidamistoas laagri üles lüüa.

„Oi, lahkute küll," ütles Annette. „Või ma kutsun šerifi. Samantha, millal sa enda arvates selle testamendi valmis saaksid?"

„Kolmapäeva pärastlõunaks."

„Suurepärane. Proua Crump, siis me kohtumegi teiega."

„Jätke järele!" ütles püsti tõusnud ja näost punetav DeLoss. „See kuradima asi on teil arvutis olemas. Te lihtsalt sülitage ta sealt välja. Selle peale ei kulu kauem kui viis minutit ja ema annab allkirja. Me ei saa tervet nädalat siin oodata. Me oleksime pidanud juba eile ära minema."

„Härra, mina palun teil kohe praegu ära minna," lausus Annette. „Ja kui te tahate kiiremat teenust, siis Main Streeti ääres on mõlemal pool küllaga advokaate."

„Ja sealjuures õigeid advokaate," ütles Euna Faye tooli lauast eemale tõugates. Ka ülejäänud tõusid pikkamisi ja aitasid Francine'i ukse poole. Kui nad olid toast väljumas, ütles Samantha: „Ja kas te tahate ikka tõesti uut testamenti, proua Crump?"

„Kuradima kindlasti tahab," ütles Jonah, olles valmis käed käiku laskma, kuid Francine ei vastanud midagi. Nad lahkusid, ilma et oleksid rohkem sõnakestki rääkinud, ja virutasid ukse enda järel pauguga kinni. Kui sein värisemise lõpetas, ütles Annette: „Ära koosta seda testamenti. Anna neile aega linnast minema kaduda, siis aga helista Francine'ile ja ütle, et meie selles osalema ei hakka. Nad hoiavad tal püstolit meelekohal. Kogu see asi lehkab halvasti. Kui ta tahab uut testamenti, siis maksku selle eest. Need kakssada dollarit suudavad nad küll kokku kraapida. Meie oleme piisavalt palju aega raisanud."

„Oleme kokku leppinud. Kas me lähme kohtusse?"

„Jah. Mulle helistati eile õhtul. Phoebe ja Randy Fanning on vanglas, sest laupäeval võeti nad kinni terve autokoorma metaga. Neid ootab ees mitu aastat vanglat."

„Tohoh. Nii palju siis vaiksest esmaspäevast. Kus nende lapsed on?"

„Ma ei tea, kuid me peame selle välja selgitama."

Haarangul jäid lõksu seitse jõugu liiget, kuid politsei ütles, et ees on uued vahistamised. Phoebe istus esimeses reas Randy kõrval koos

Tonyga, kes jõudis kõigest neli kuud vabaduses olla ja oli nüüd minemas kümneks aastaks tagasi trellide taha. Tony naaber oli üks neid kaabakaid, kes ähvardasid Samanthat mõne nädala eest tema esimese kohtuskäigu ajal. Ülejäänud kolm olid oma tüübi tavalised esindajad – pikad ja räpased juuksed, mööda kaela ülespoole roomavad tätoveeringud, raseerimata nägu ja pikka aega uimastijoobes viibinud sõltlaste punetavad paistes silmad. Nad astusid üksteise järel kohtuniku laua ette, teatasid tema kõrgeaususele, et ei ole süüdi, ja võtsid uuesti istet. Annette veenis süüdistaja Richardit lubama neile hetkeks eraviisilist kokkusaamist Phoebega. Nad tõmbusid saalinurka ja nende läheduses seisis üks asešerif.

Phoebe oli pärast nende viimast kohtumist kaalus alla võtnud ja tema näol võis näha meta laastamistöö märke. Tema silmad läksid otsekohe märjaks ja esimesed sõnad olid: „Ma palun väga andeks. Ma ei suuda seda uskuda."

Annette ei näidanud üles mitte mingisugust kaastunnet. „Ärge minu käest andeks paluge. Mina ei ole teie ema. Ma olen siin seetõttu, et tunnen muret teie laste pärast. Kus nad on?" Ta rääkis küll sosinal, kuid jõuliselt.

„Ühe sõbranna juures. Kas te saate mind vanglast välja päästa?"

„Phoebe, me ei tegele kriminaalõigusega, vaid ainult tsiviilõigusega. Mõne minuti pärast määrab kohus teile teise advokaadi."

Pisarad kadusid sama kiiresti, kui olid tekkinud. „Mis minu lastest saab?" küsis ta.

„Noh, kui süüdistused mingilgi määral tõele vastavad, ootavad teid ja Randyt tõenäoliselt ees mitu aastat vanglas – muidugi erinevates vangimajades. Kas teil on mõni perekonnaliige, kes saaks lapsi kasvatada?"

„Minu arvates ei ole. Ei ole. Minu perekond pööras mulle selja. Tema perekonnas istuvad kõik peale ema kinni ja ema on peast segane. Saage aru, et ma ei tohi vanglasse minna. Ma pean oma laste eest hoolitsema." Pisarad tulid tagasi ja nõrgusid otsekohe mööda põski alla. Phoebe tõmbus kooku, otsekui oleks talle rusikaga kõhtu löödud, ja hakkas värisema. „Nad ei tohi minult lapsi ära võtta," ütles ta liiga valjusti, ja kohtunik heitis pilgu nende suunas.

Samantha oli paratamatult sunnitud mõtlema: „Kas sa metaga kaubeldes ka oma lapsi meeles pidasid?" Ta andis Phoebele taskurätiku ja patsutas teda õlale.

„Ma vaatan, mida ma saan ette võtta," ütles Annette. Phoebe naasis oranžides dressides salga juurde. Annette sosistas: „Formaalselt võttes ta ei ole enam meie klient. Meie esindajategevus lõppes siis, kui me ta lahutusavalduse tagasi võtsime."

„Kes me siis oleme?"

„Virginia Ühendus püüab kahtluse alla seada ja ära võtta tema vanemaõigusi. See on asi, millel me peame silma peal hoidma, kuid teha ei saa me siin kuigi palju." Nad jälgisid toimuvat ja ootasid mõne minuti, kuni süüdistaja ja kohtunik arutasid kautsjoni vastu vabastamist arutava istungi küsimust. Annette luges läbi ühe tekstisõnumi ja ütles: „Oh sa poiss. FBI otsib Donovani bürood läbi ja Mattie vajab abi. Lähme sinna."

„FBI?"

„Nii et sa oled neist ikka kuulnud?" pomises Annette püsti tõustes ja mööda pingiridade vahekäiku minema tõtates.

Donovani büroo uksel rippus ikka veel pärg. Uks oli lahti kangutatud ning kohe selle taga istus pisaraid valades oma laua taga sekretär Dawn. Ta näitas käega ja ütles: „Seal sees." Tema selja tagant nõupidamistoast kostsid valjud hääled. Mattie karjus kellegi peale ning kui Annette ja Samantha sisse astusid, tervitati neid sõnadega: „Põrgu päralt, kes teie veel olete?"

Ruumis viibis vähemalt neli tumedas ülikonnas meest, kes olid kõik pinevil ja valmis püstolit haarama. Dokumendikastid olid põrandale virna laotud ja sahtlid lahti tõmmatud. Kärkimisega tegeles nende juht agent Frohmeyer. Annette ei jõudnud veel midagi vastatagi, kui mees lõrises uuesti: „Põrgu päralt, kes teie veel olete?"

„Nad on advokaadid ja töötavad minu alluvuses," ütles Mattie. Ta kandis teksasid ja spordisärki ning oli ilmselgelt erutatud. „Nagu ma juba ütlesin, olen mina tema tädi ja esindan tema päranditompu."

„Ja mina küsin teilt uuesti, kas teid on selleks määranud kohus," nõudis Frohmeyer.

„Veel ei ole. Minu õepoeg maeti alles eelmisel kolmapäeval. Kas teil ei ole siis mitte mingisugust sündsustunnet?"

„Proua, mul on läbiotsimiseks korraldus ja miski muu mind ei huvita."

„Seda ma mõistan. Kas te vähemalt lasete meil läbiotsimisorderi läbi lugeda, enne kui hakkate kraami siit välja vedama?"

Frohmeyer kahmas laualt orderi ja torkas selle Mattiele nina alla. „Proua, teil on viis minutit aega ja see on ka kõik." Agendid väljusid toast. Mattie pani ukse kinni ja surus nimetissõrme huultele. Tema sõnum oli selge: „Ärge öelge midagi tähtsat."

„Mis siin toimub?" küsis Annette.

„Kes seda teab? Dawn helistas mulle kabuhirmus, kui nood käteväänajad sisse tormasid. Säh sulle." Mattie lappas kiirustades läbiotsimisorderit. Ta hakkas pomisedes lugema: „…Kõik ja ükskõik millised sellised ülestähendused, toimikud, märkmed, tõendusmaterjalid, teated ja kokkuvõtted, olgu siis paberkandjal või video-, audio-, elektrooniliste või digitaalsete salvestistena või ükskõik millisel muul kujul, mis on Krull Miningi või selle ükskõik millise tütarettevõtte – ja nüüd loetakse üles ka kõik nelikümmend üks Haamrioru hagejat – seisukohalt olulised, puudutavad neid või on nendega ükskõik millisel viisil seotud." Ta keeras ette uue lehekülje, laskis sellest kähku pilgu üle ja keeras ette järgmise.

Annette ütles: „Noh, kui nad arvutid kaasa viivad, on neil ju olemas juurdepääs kõigele, olgu see siis orderis kirjas või mitte."

Mattie ütles: „Jah, on olemas juurepääs kõigele, mis siin leidub." Ta pilgutas Annette'ile ja Samanthale silma ning lappas seejärel ette järjekordse lehekülje. Ta luges veel midagi, pomises veel midagi, heitis siis paberid lauale ja lausus: „See on blankotšekk. Nad võivad võtta büroost kõike, olgu see siis seotud Haamrioru hagiga või mitte."

Frohmeyer kloppis uksele ja avas selle ühtlasi samal ajal. „Mu daamid, teie aeg on läbi," ütles ta nagu halb näitleja, agendid ilmusid aga kogu karjaga platsi. Nüüd oli neid viis ja kõik nad igatsesid kakelda. Frohmeyer ütles: „Kas te oleksite nüüd palun nii kenad ja kaoksite jalust."

„Muidugi," kostis Mattie. „Aga tema testamenditäitjana vajan ma kõikide nende asjade nimekirja, mis te siit minema viite."

„Loomulikult te saate selle pärast seda, kui olete ametisse nimetatud." Kaks agenti avasid juba uusi dokumendikappe.

„Kõikide asjade," ütles Mattie peaaegu karjudes.

„Jajah, jajah," lausus Frohmeyer teda käeviipega minema peletades. „Head päeva, mu daamid."

Kui kõik kolm advokaati ruumist välja kõndisid, lisas Frohmeyer: „Lihtsalt et te teaksite – teine üksus otsib praegu läbi tema kodu."

„Suurepärane, ja mida nad võiksid seal otsida?"

„Te oleksite pidanud läbiotsimisorderit lugema."

Nad olid erutatud ja kahtlustasid, et keegi võib neid jälgida, mistõttu nad otsustasid oma büroost eemale hoida. Nad leidsid ühes kohvikus tagakambri ja tundsid ennast seal teataval määral turvalisena. Terve nädala mitte kordagi naeratanud Mattie peaaegu naeris, kui ütles: „Arvutitest ei saa nad midagi. Jeff võttis eelmise nädala kolmapäeval enne matuseid kõvakettad välja."

Samantha ütles: „Järelikult nad tulevad tagasi, et kõvakettaid otsida."

Mattie kehitas õlgu ja sõnas: „Keda see huvitab? Meil ei ole vist voli selle üle, millega FBI tegeleb?"

Annette ütles: „Nii et laske ma laon selle lihtsalt ja selgelt ette. Krull Mining usub, et Donovani kätte sattusid kuidagiviisi niisugused dokumendid, mida tal poleks tohtinud olla, ja tõenäoliselt vastab see tõele. Pärast seda, kui ta hagi sisse andis, hakkas Krull kangesti kartma, et need dokumendid avalikustatakse otsekohe. Nad läksid föderaalprokuröri juurde, kes alustas juurdlust oletatava varguse asjus, ja saatis need kätevääjad dokumente otsima. Donovan on nüüd surnud ja nad arvavad, et ta ei saa dokumente enam peita."

Mattie lisas: „Üsna täpne. Krull Mining kasutab föderaalprokuröri hagejate ja nende advokaatide hirmutamiseks. Ähvarda vastaseid kriminaalasja ja vanglaga ning nad viskavad kähku käterätiku ringi. See on vana trikk ja pealegi selline trikk, mis toimib."

„Veel üks põhjus protsessimisest eemale hoida," ütles Samantha.

„Kas sa oled tõesti tema testamenditäitja?" küsis Annette.

„Ei ole, testamenditäitja on Jeff. Mina olen testamenditäitja ja päranditombu esindaja. Donovan ajakohastas oma testamendi kaks kuud tagasi. Ta hoidis testamendi asjaolusid jooksvatele sündmustele vastavalt joonel. Originaal on alati olnud pangas minu hoiulaekas. Ta pärandas poole oma varast Judyle ja tütrele, kusjuures osaliselt usaldusfondina, teise poole aga jagas kolmeks osaks. Kolmandik Jeffile, kolmandik mulle ja kolmandik Apalatšides tegutsevate mittetulundusühingute rühmale, kuhu kuulub ka õigusabikliinik. Ma lähen kolmapäeva hommikul koos Jeffiga kohtusse, et alustada testamendi kinnitamise menetlust. Paistab sedamoodi, et meie esimene ülesanne on saada FBI-lt kätte see nimekiri."

„Kas Judy teab, et tema ei ole testamenditäitja?" küsis Annette.

„Teab küll ja me rääkisime temaga matuste ajal mitu korda. Temale see sobib. Me saame omavahel hästi läbi. Tema ja Jeffiga on aga teine lugu."

„Kas sul on aimu, kui suur see päranditomp võiks olla?"

„Tegelikult ei ole. Kõvakettad on Jeffi käes ja ta koostab pooleliolevate kohtuasjade nimekirja, kusjuures mõnega nendest kulub lahenduseni veel aastaid. Haamriorg anti alles äsja sisse ja ma oletan, et teiste hagejate advokaadid võtavad palli maast üles ja jooksevad sellega edasi. Ryzeri asi on nüüd vist surnud. Tate'i kohtuasja lõpetamiseks on olemas suuline kokkulepe Strayhorn Coaliga 1,7 miljoni dollari peale."

Annette ütles: „Ma kahtlustan, et pangas on tal ka mingisugune raha."

„Mina olen selles kindel. Pealegi oli tal kümneid väiksemaid kohtuasju. Ma ei tea päris hästi, kellele need üle lähevad. Mõnega võiksime meie tegelda, kuid mitte just paljudega. Ma soovitasin Donovanile sageli, et ta otsiks endale partneri või vähemalt hea alluva advokaadi, kuid ta armastas bürood enda päralt pidada. Minu nõuandeid võttis ta harva kuulda."

„Mattie, ta ju jumaldas sind ja sa tead seda," ütles Annette. Järgnes hetk vaikust lahkunule mõeldes. Ettekandja valas neile kohvi juurde ja kui ta ära läks, taipas Samantha, et see on toosama neiu, kes teenindas teda siis, kui ta esimest korda Brady Grilli sisse astus. Donovan oli

parajasti päästnud ta Romney käest ja vanglast. Mattie ootas teda kliinikusse töövestlusele. Sellest oli möödas hädavaevu kaks kuud, kuid ometigi näis, nagu oleks tegemist aastatega. Nüüd oli Donovan surnud ja nemad kõnelesid tema pärandist.

Mattie neelatas raskelt ja ütles: „Me peame veel täna õhtupoolikul Jeffiga kohtuma ning temaga mõnest asjast rääkima. Kõigest meie kolmekesi ja kusagil büroodest kaugemal."

„Miks mind kampa võetakse?" küsis Samantha. „Ma olen ju kõigest stažöör ja kõigest läbisõidul, nagu teile meeldib öelda."

„Hea tähelepanek," ütles Annette.

„Jeff tahab, et sa sinna tuleksid," ütles Mattie.

26

Jeff oli võtnud motellis Starlight toa, mille hind oli kakskümmend dollarit tunnist, ja püüdis juhatajat veenda, et käimas ei ole midagi amoraalset. Juhataja teeskles üllatust ja arusaamatust ning näis olevat isegi pisut sõlvunud mõttest, et keegi võiks vihjata mingisugusele halvale käitumisele niisuguses lühikeseks ajaks välja antavate numbritubadega kohas nagu tema oma. Jeff selgitas, et ta kohtub kolme naisterahvaga, kes on kõik advokaadid, kusjuures üks nendest on tema enda kuuekümne ühe aastane tädi, ja neil on lihtsalt vaja vaikset kohta, kus mõne tundliku küsimuse üle aru pidada. Mida iganes, ütles juhataja. Kas te kviitungit soovite? Ei soovi.

Mõnel muul päeval oleks Mattie võinud pabistada sellepärast, et tema autot motelli juures nähakse, kuid nädal pärast Donovani surma poleks miski võinud teda veel vähem huvitada. Ta oli jäänud liiga tuimaks, et sellistest tühiasjadest hoolida. Siin on ju väike linn – las nad siis räägivad. Tema mõtted olid keskendunud märksa tõsisematele asjadele. Annette sõitis kaasa esiistmel ja Samantha taga ning kui nad Jeffi auto kõrval seisma jäid, taipas ta, et Jeff seisab sellesama toa uksel, kus elas hiljuti Pamela Booker ning mille kõrvalnumbris olid Trevor ja Mandy. Kunagi, otsekui olnuks see väga ammu, leidsid nad neljaks ööks peavarju selles motellis, kusjuures enne seda olid nad elanud kuu aega sõiduautos. Tänu Samantha kartmatule advokaaditööle ja kliiniku heldusele päästeti Bookerite perekond rajuilma käest ning ta elas nüüd rahulikult üüritud haagiselamus mõne miili kaugusel Coltonist. Pamela töötas lambivabrikus. Hagi Top Market Solutionsi vastu – Samantha esimene hagi – ei olnud ikka veel lahenduseni jõudnud, kuid perekond oli väljaspool ohtu ja õnnelik.

„Tõenäoliselt on ta siin varemgi käinud," ütles Annette, kui nad Jeffi poole vaatasid.

„Aitab sellest," ütles Mattie. Kolm advokaati väljusid autost ja astusid tillukesse tuppa.

„Sa võtad seda nuuskimise värki vist tõsiselt?" küsis Annette ilmselgelt üldse mitte tõsiselt.

Jeff naaldus logiseval voodil patjadele ja osutas kolmele odavale toolile. „Tere tulemast Starlighti."

„Ma olen siin varemgi käinud," ütles Samantha.

„Kes oli see õnnelik mees?"

„See ei ole sinu asi." Kolm advokaati sättisid ennast toolidele. Voodil olid kaustad ja märkmikud.

Jeff kostis: „Jah, ma suhtun sellesse nuuskimise värki surmtõsiselt. Donovani bürood kuulati pealt. Tema maja ka. Ta kahtlustas, et seda tehakse ja et nad, olgu nad siis kes tahes, teda jälgivad ja pealt kuulavad, ning kõige parem oleks, et meie ei hakkaks nüüd riskima."

„Mida FBI majast ära viis?" küsis Mattie.

„Nad olid seal kaks tundi ega leidnud midagi. Arvutid viisid nad küll ära, aga nüüdseks nad juba teavad, et kõvakettad on välja vahetatud. Nad leiavad ketastelt üksnes portsu roppe tervitusi kõikidele, kes võiksid nende sisus nuuskida. Nii et küllap nad tulevad tagasi. Sellel pole tähtsust. Nad ei leia iial midagi."

„Sa ju tead, et sa kõnnid seaduslikkuse piirimail," ütles Annette.

Jeff muigas ja kehitas õlgu. „Kah asi. Kas sa arvad, et Krull Mining muretseb praegusel hetkel selle üle, kes võiks reeglite järgi mängida? Ei, nad ei muretse. Praegusel hetkel on neil telefoni otsas föderaalprokurör ja nad püüavad meeleheitlikult välja selgitada, mida FBI agendid oma tänastelt retkedelt kaasa kahmasid."

„Jeff, see on kriminaaljuurdlus," ütles Annette üksjagu teravalt. „Juurdluse sihtmärgiks on Donovan ja temaga koostööd teinud inimesed ning esmajoones sina, juhul kui sinu valduses on tõepoolest mingisugused kaotsiläinud dokumendid või sul on neile ligipääs. Need mehed ei kavatse minema kaduda üksnes seepärast, et sa neid kõvaketastega üle kavaldasid."

„Minul neid dokumente ei ole," käis Jeff hooletult välja, aga keegi ei jäänud seda uskuma.

Mattie lõi käega ja sõnas: „Olgu pealegi, olgu pealegi, aitab sellest. Me lähme kolmapäeval kohtusse tema testamenti kinnitama ja ma arvasin, et me hakkame sellest kõnelema."

„Hakkame küll, kuid on ka pakilisemaid asju. Ma olen veendunud,

et minu vend mõrvati. See lennuõnnetus ei olnud juhuslik. Lennuk on kaitse all ja ma palkasin kaks eksperti, kes teevad koostööd Kentucky politseiga. Esialgu ei ole midagi leitud, aga nad teevad praegu teste. Donovan hankis endale palju vaenlasi, kuid suurim nendest oli Krull Mining. Kadusid mõned dokumendid ja nad kahtlustavad, et ta pani neile käpa peale. Dokumendid on surmatoova sisuga ning Krull Mining oli vereliigis juba ainuüksi ootamisest, kas Donovan esitab hagi. Ta esitaski ja hirmutas neil püksid märjaks, kuid dokumentide kohta ei paljastanud ta midagi. Nüüd on ta surnud ja nad arvavad, et dokumente välja käia oleks raske. Nende järgmine märklaud võin olla mina. Ma tean, et nad jälitavad mind ja arvatavasti kuulavad ka pealt. Musta töö tegemiseks kasutavad nad FBI-d. Nad tõmbavad silmust koomale, mistõttu ma kaon vahetevahel silmapiirilt. Kui keegi haiget saab, siis on see tõenäoliselt too sell, kes mulle sappa pandi. Ma olen venna pärast maruvihane ja mu sõrm sügeleb päästikul."

„Oh, ole nüüd, Jeff," ütles Mattie.

„Mattie, ma räägin tõsiselt. Kui nad likvideerivad kellegi nii tähtsa, nagu oli seda Donovan, siis ei kõhkle nad maha löömast ka minusugust kõrvaltegelast, ja iseäranis veel juhul, kui nad arvavad, et dokumendid on minu käes."

Samantha oli tulutult värsket õhku jahtides paotanud ühe akna. Valgeks krohvitud lagi oli nikotiinist määrdunud. Rohelisel plüüsvaibal oli vanu plekke. Tema mäletamist mööda ei olnud siis, kui Bookerid siin elasid, see tuba niivõrd masendav. Nüüd oleks ta aga tahtnud siit plehku panna. Viimaks pahvatas ta: „Võtame aja maha. Andke mulle andeks. Ma ei saa üldse pihta, mida ma siin ikkagi teen. Nagu me kõik teame, olen ma kõigest stažöör ja läbisõitja, ja ma tõesti ei taha kuulda seda, mida ma praegu kuulen – eks ole? Kas keegi võib mulle palun rääkida, miks ma siin viibin?"

Annette pööritas väsinult silmi. Mattie istus, käed rinnal vaheliti. Jeff ütles: „Viibid seepärast, et mina kutsusin su siia. Donovan imetles sind ja kõneles mulle omavahel sinust nii mõndagi."

„Kõneles minust? Anna andeks, ma lihtsalt ei teadnud seda."

„Samantha, sa kuulud meeskonda," ütles Jeff.

„Millisesse meeskonda? Mina ei ole seda palunud." Samantha mudis meelekohti, otsekui oleks teda vaevanud migreen. Möödus hetk vaikimist. Viimaks lausus Mattie: „Meil on vaja tema pärandusest rääkida."

Jeff sirutas käe ühe paberikuhja poole, võttis mõned lehed ja laskis neil ringi käia. „See on pooleliolevate juhtumite ligikaudne loetelu." Samatha tundis ennast lukuaugust piilujana, kui vaatas talle loovutatud informatsiooni, mida ükski õigusfirma, olgu siis suur või väike, vabatahtlikult ei avalikusta. Esimese paberilehe ülaosas oli pealkirja „Suured" all neli juhtumit – Haamrioru hagi, Ryzeri kohtuasi Lonerock Coali ja tema advokaatide vastu ning Tate'i otsus. Neljas oli Gretchen Bane'i surma põhjustamisega seotud kohtuasi Eastpoint Miningi vastu, mille käsitlemiseks pidi kavakohaselt järgmise aasta mais algama uus kohtuprotsess.

„Tate'i suhtes on kokkuleppeks käed löödud, aga midagi kirjalikku ma ei leia," ütles Jeff lehte pöörates. „Ülejäänud kolme puhul kulub lahenduseni veel aastaid."

Samantha ütles: „Ryzeri võid sa unustada, kui just teised advokaadid temaga tegelema ei hakka. Hagirahastamisfond on oma raha välja võtnud. Me jätkame musta kopsutõve hagiga, aga Donovani mõeldud kelmuse ja salasepitsuse hagi ei jõua omadega kuhugi välja."

„Miks sina seda endale ei võta?" küsis Jeff. „Sa ju tunned fakte."

Samantha oli sellest ettepanekust jahmunud ja suutis teeselda isegi naermist. „Nalja teed või? See on mitut osariiki hõlmav keeruline tsiviilhagi, mis põhineb esialgu veel tõestamata teoorial. Ma ei ole kunagi ainsatki kohtulahingut võitnud ja kardan protsessimist siiamaani."

Mattie lappas lehti ja ütles: „Jeff, mõnega nendest me tuleme toime, aga kõikidega küll mitte. Ma lugesin kokku neliteist musta kopsutõve juhtumit. Kolm surma põhjustamist. Tosinkond keskkonnanõuet. Ma ei tea, kuidas ta jõudis nende kõikidega kursis olla."

Jeff küsis: „Heakene küll, nüüd tuleb küsimus mitteadvokaadilt. Kas on võimalik palgata tööle mõnda sellist inimest, kes juhiks firmat, tegeleks väiksemate nõuetega ja võib-olla oleks ka abiks suuremate puhul? Mina seda ei tea. Ma lihtsalt küsin?"

Annette raputas pead. „Kliendid ei jääks püsima, sest see uus advokaat oleks võõras. Ja võid olla kindel, et linna teised advokaadid tiirutavad meie kohal ringi nagu raisakullid. Selle loetelu head juhtumid on kuu aja pärast läinud."

Mattie ütles: „Ja meile jäävad kaela need halvad."

Annette sõnas: „Jeff, bürood ei ole enam kuidagiviisi võimalik käigus hoida, sest ei ole kedagi, kes seda peaks. Meie võtame vastu selle, mida saame võtta. Haamrioru hagi taga on küllaga andekaid juriste. Bane'i kohtuasjas oli Donovanil Lääne-Virginias kaasadvokaat, nii et kui see peaks kunagi mingisuguse lahenduseni jõudma, on tal õigus sealt mingisugust honorari saada, aga palju ei saa seda olema. Ülejäänud surma põhjustamise juhtumitega ei ole ma tuttav, kuid näib, et vastutust ei ole nende puhul võimalik kuigi kindlalt tõestada."

„Olen sellega nõus," ütles Mattie. „Me vaatame need mõne päeva jooksul lähemalt üle. Kõige tähelepanuväärsem asi on Tate'i otsus, kuid raha ei ole veel pangas."

„Mina astuksin rõõmuga kõrvale," ütles Samantha.

„Mõttetus," kostis Mattie. „Samantha, testamendi kinnitamine päranditombu käsitlemiseks ei ole konfidentsiaalne tegevus. Kohtutoimik on avalik ning iga inimene võib kohtu kantseleisse astuda ja sellele pilgu peale heita. Pealegi ei ole siin Bradys tõelisi saladusi. Seda peaksid sa nüüdseks juba teadma."

Jeff andis neile veel pabereid ja ütles: „Ma vaatasin nädalavahetusel koos Donovani sekretäriga läbi need rahalised arvestused. Tate'i honorar on peaaegu 700 000…"

„Tulumaks läheb muidugi maha," ütles Mattie.

„Muidugi. Ja nagu ma juba rääkisin, on kokkulepe kõigest suuline. Strayhorni advokaadid saavad sellest vist taganeda, eks ole ju, Mattie?"

„Saavad küll ja mind ei üllataks, kui nad seda teevadki. Donovan on pildilt läinud ning nad võivad hõlpsasti strateegiat muuta ja meile keskmist sõrme näidata."

Samantha vangutas pead. „Oodake üks hetk. Kuidas nad saavad ümber mõelda, kui olid nõus asja kokkuleppega lahendama?"

„Kirjalikult ei ole ju midagi olemas," selgitas Mattie. „Või vähemalt ei ole me senimaani midagi leidnud. Tavaliselt allkirjastavad sellistel juhtudel mõlemad pooled lühikese kirjaliku leppe ja lasevad selle kohtul heaks kiita."

Jeff ütles: „Sekretäri väitel on ühes arvutis viimistlemata mustand, kuid allkirju ei ole sellele kunagi antud."

„Nii et meid on alt veetud," lausus Samantha, lastes tahtmatult suust lipsata sõnal „meid".

„Mitte just ilmtingimata," vastas Mattie. „Kui nad kokkuleppest taganevad, läheb asi edasikaebamisele, selle pärast aga ei tundnud Donovan põrmugi muret. Tegemist oli puhta protsessiga, millel vähemalt tema arvates ei tehtud ühtki otsuse tühistamist nõudvat viga. Ligikaudu pooleteise aasta pärast peaks otsus edasikaebamise järel kinnituse saama. Aga kui ülemkohus otsuse tühistab, tuleb see uue protsessi korraldamiseks tagasi."

„Kus selline protsess korraldatakse?" päris Samantha.

„Selle üle muretsegem siis, kui protsess toimub."

„Mis sinna päranditompu veel kuulub?" küsis Annette.

Jeff vaatas oma käsitsi kirjutatud märkmeid. „Noh, kõigepealt oli Donovanil elukindlustuspoliis poole miljoni dollari peale. Kindlustussumma saaja on Judy ja raamatupidaja väitel antakse see raha üle väljaspool päranditompu. Nii et Judy on üsna heal jalal. Donovani isiklikul pangakontol oli 40 000, tema õigusfirma arvelduskontol 100 000 ja ühes investeerimisfondis 300 000, ning tal oli ka protsessikulude fond, kus oli 200 000. Tema muude varade hulka kuulub Cessna, mis ei ole nüüd muidugi väärt rohkem kui need 60 000, mille peale see oli kindlustatud. Tema maja ja maa väärtuseks on maakond hinnanud sada nelikümmend tuhat ja ta tahab, et need maha müüdaks. Tema büroohoone maksumuseks on Brady linn hinnanud sada üheksakümmend tuhat ja selle saan testamendi kohaselt endale mina. Majal on väike hüpoteek, bürool ei ole. Lisaks sellele on ainult tema isiklik vara – džiip, pikap, büroomööbel ja nii edasi."

„Aga suguvõsa talukoht?" küsis Annette.

„Ei, Hall mägi kuulub ikka veel isale ja temaga ei ole me aastaid rääkinud. Mul ei ole tarvis teile meelde tuletada, et ta ei jõudnud eel-

misel nädalal omaenda poja matustele. Pealegi ei ole selle maa väärtus kuigi suur. Kunagi pärin selle vist mina, kuid mina raha ei loe."

Samantha ütles: „Ma arvan tõesti, et ma ei peaks selles vestluses osalema. See on isiklik ja eraviisiline ning praegusel hetkel tean ma juba rohkem kui Donovani abikaasa."

Jeff kehitas õlgu ja ütles: „Oh, ole nüüd, Samantha."

Samantha haaras ukselingi pihku ja ütles: „Teie kõnelge aga kõigest, millest tahate. Minu jagu on täis. Mina kõnnin nüüd koju." Ta oli toast läinud veel enne, kui keegi jõudis midagi vastata, ja tõttas mööda kruusatatud parkimisplatsi minema. Motell asus linnaservas ja mitte kuigi kaugel tollest vanglast, kuhu Romey oli ta vaevu kaks kuud tagasi viinud. Ta vajas jahedat õhku ja jalutuskäiku ning pidi Gray poistest ja nende muredest eemale saama. Ta tundis Jeffile venna kaotuse pärast väga kaasa ja tajus ka endas mingisugust tühjust, kuid Jeffi hulljulgus ühtlasi heidutas teda. See arvutitega jukerdamine tõotas talle kindlasti uusi pahandusi FBI-ga. Jeff oli piisavalt ülbe, et arvata, nagu suudaks ta föderaalagente üle kavaldada ja oma suva kohaselt minema kaduda, kuid Samantha kahtles selles.

Ta möödus mõnest Main Streeti elamust ja naeratas nendest paistvate piltide peale. Suurem osa peresid kas sõi õhtust või siis koristas lauda. Telerid töötasid, lapsed istusid laua taga. Ta kõndis mööda Donovani büroost ja tundis, kuidas miski tal kõri nöörib. Donovan oli juba nädal aega surnud olnud ja Samantha tundis temast väga suurt puudust. Oleks Donovan olnud vallaline, oleks vähimagi kahtluseta tärganud varsti pärast Samantha saabumist Bradysse nende vahel mingisugune romantiline ja füüsiline lähedus. Kaks noort vallalist advokaati väikelinnas, nautimas ühtaegu nii flirtides kui ka puigeldes teineteise seltskonda. See oleks olnud paratamatu. Talle meenusid Annette'i hoiatused Donovani naistelembuse suhtes ning ta kahtles taas endamisi, kas Annette rääkis ikka tõtt. Või kaitses ta lihtsalt iseenda huvisid? Kas ta oli Donovani kõige täiega endale saamas ega tahtnud teda teistega jagada? Jeff oli veendunud, et Donovan mõrvati. Samantha isa ei olnud veendunud. Kui suurt tähtsust sellel üldse oli, kui Samantha meelest oli ilmselge see, et ta on igaveseks läinud?

Ta pöördus ümber ja läks tagasi Brady Grilli, kus tellis endale salati ja kohvi ning püüdis aega surnuks lüüa. Ta ei tahtnud ei tööle naasta ega ka oma korteris istuda. Ta tundis pärast kaht kuud Bradys igavust. Oma tööd ja igapäevaseid draamasid kliiniku ümber ta küll nautis, kuid õhtuti ei olnud tal midagi teha ja see oli üksluiseks muutumas. Ta sõi kiiresti, tasus arve torisevale vanamehele Sarge'ile, kellele see kohvik kuulus, soovis talle head ööd ja meeldivaid unenägusid ning läks minema. Kell oli pool kaheksa ja magama heita oli ikka veel liiga vara, mistõttu ta marssis edasi, hingas kopsudesse karget õhku ja sirutas jalgu. Ta oli Bradys viimse kui ühe tänava läbi käinud ja teadis, et kõik nad on ohutud. Mõni koer võis küll uriseda ja teismeline vilet lasta, kuid ta oli vintske linnatüdruk, kes oli märksa hullematki läbi teinud.

Ühel keskkooli taga kulgeval pimedal tänaval kuulis ta selja taga samme – need olid sellise inimese rasked jalaasted, kes ei püüagi vaikselt jälitada. Ta keeras tänavanurgal ära ja sammud tegid sedasama. Ta valis ühe majadega palistatud tänava, kus peaaegu kõikjal põlesid sissepääsu kohal lambid, ja pööras sellele. Needsamad sammud järgnesid talle. Ühel ristmikul kohas, kus ta oleks saanud niiviisi karjuda, et inimesed teda kuulevad, jäi ta seisma ja pöördus ümber. Mees kõndis edasi, kuni jäi temast kõigest viie sammu kaugusele.

„Kas te tahate midagi?" küsis Samantha, olles valmis vajaduse korral jalgadega lööma, küüntega kraapima ja kisendama.

„Ei taha, ma olen lihtsalt jalutuskäigul nagu teiegi." Valge mees, neljakümnene, lopsakas habe, kasv kuus jalga kaks tolli, kirjadeta mütsi alt välja tungivad mustad juuksepahmakad, paks sügisjopp, mõlemad käed sügaval selle suurtes taskutes.

„Ärge rääkige rumalusi, te jälitate mind. Öelge kähku midagi, enne kui ma karjuma hakkan."

„Preili Kofer, te olete üle pea supi sees," ütles mees. Mägede elanike kerge ninahääldus, kahtlemata kohalik inimene. Aga ta teadis Samantha nime!

„Minu nime te teate. Kuidas kõlab teie oma?"

„Valige midagi välja. Soovi korral võite mind Frediks kutsuda."

„Oh, Bozo meeldib mulle rohkem. Fred on tobe. Jätkame Bozoga."

„Mida iganes. Ma olen nii rõõmus, et teie arvates on see naljakas."

„Bozo, mis teil kavas on?"

Mees ütles häirimatult ja otsustavalt: „Te käite läbi vale seltskonnaga ja mängite mängu, mille reegleid te ei tunne. Te peaksite hoidma oma kena pepukest õigusabikliinikus, kus te saate vaeste inimeste eest hoolitseda ja pahandusi vältida. Veelgi parem teie enda ja kõikide teiste jaoks oleks aga see, et te oma pasa kokku pakiksite ja New Yorki tagasi läheksite."

„Bozo, kas te ähvardate mind?" Paganama päralt, seda ta ju tegigi. Ähvardus oli edastatud dramaatilisel ja eksimatult äratuntaval viisil.

„Suhtuge sellesse nii, kuidas ise soovite, preili Kofer."

„Kui nii, siis tahaksin ma teada, kelle alluvuses te töötate. Krull Mining, Lonerock Coal, Strayhorn Coal, Eastpont Mining – neid kaabakaid, kelle hulgast valida, on palju. Ja ärgem unustagem Casper Slate'i kenas ülikonnas sulisid. Bozo, kes teie palgatšekile alla kirjutab?"

„Mulle makstakse sularahas," ütles mees sammu võrra lähemale astudes. Samantha tõstis mõlemad käed üles ja ütles: „Veel üks samm, Bozo, ja ma hakkan nii kõvasti kisendama, et siia jookseb kokku pool Bradyt." Mehe selja tagant lähenes neile valjusti salk teismelisi ja Bozo huvi kadus kiiresti. Ta ütles peaaegu iseenda nina alla: „Me hoiame teil silma peal."

„Mina teil ka," turtsus Samantha vastu, ehkki tal endal polnud aimugi, mida ta selle all mõtleb. Ta ohkas tugevasti ja taipas, kui kuiv on tema suu. Süda kloppis ja ta oleks tahtnud istuda. Bozo kadus, teismelised aga möödusid ainsagi sõna ja pilguheiduta. Samantha hakkas kärmesti oma elukoha poole liikuma.

Kvartali kaugusel sellest ilmus pimedusest nähtavale teine mees, kes ta kõnniteel peatas. „Meil on vaja rääkida," ütles Jeff.

„Täna on ilmselt minu õhtu," sõnas Samantha, kui nad hakkasid tema korterist eemale kõndima. Ta jutustas oma kohtumisest Bozoga ja laskis pilgul ringi käia, et avastada uusi märke temast. Hämaruses ei olnud siiski midagi näha. Jeff kuulas ja noogutas, otsekui tunneks ta Bozot isiklikult.

Ta ütles: „Toimumas on järgnevad asjad. FBI käis täna siin külas, kuid nad korraldasid läbiotsimise ka ülejäänud kolmes õigusfirmas,

kes andsid Haamrioru asjas Krull Miningi vastu esitatud hagile oma allkirja. Need sellid on Donovani sõbrad ja viibisid kõik eelmisel nädalal tema matustel. Kaks firmat on Charlestonis ja üks Louisville'is. Mürgiste ainetega seotud tsiviilhagidele spetsialiseerunud advokaadid ühendavad pahade poistega võideldes ressursse ja tööjõudu. Noh, nad otsiti täna läbi ja see tähendab muuhulgas, et FBI ja meie oletuse kohaselt teab ka Krull Mining nüüd tõtt, tõde on aga selline, et Donovan ei ole firmast varastatud dokumente teistele advokaatidele üle andnud. Veel ei ole. Tegevuskava ei olnud selline. Donovan oli nende dokumentidega väga ettevaatlik ega tahtnud, et teised advokaadid milleski süüdi jääksid, ja seetõttu ta lihtsalt kirjeldas neile dokumente. Advokaatide strateegia oli hagi sisse anda, Krull Mining kohtusse tirida, õhutada firmat ja tema advokaate vande all tervet portsu valesid rääkima ning tuua siis kohtunikele ja vandekogule nautimiseks lagedale need dokumendid. Advokaatide üldise arvamuse kohaselt on dokumendid väärt vähemalt poole miljardi dollari ulatuses karistuslikke kahjuhüvitisi. Täiesti tõenäoliselt tooksid need endaga kaasa ka kriminaaljuurdlusi, süüdimõistmisi ja nii edasi."

„Nii et FBI on varsti siin tagasi ja otsib sedapuhku sind."

„Jah, minu arvates on. Nende meelest olid Donovanil dokumendid olemas; nüüd nad teavad, et teiste advokaatide käes neid ei ole, nii et kus nad siis on?"

„Kus nad on?"

„Siinsamas läheduses."

„Ja nad on sinu käes?"

„Jah."

Ühe kvartalivahe kõndisid nad vaikides. Jeff hõikas midagi ühele ennast teki sisse mässinud, etikul istuvale vanamehele. Mõni samm edasi küsis Samantha: „Kuidas ta need dokumendid sai?"

„Kas sa tõesti tahad seda teada?"

„Ma ei ole kindel. Aga teadmine ei ole ju vist kuritegu?"

„Jurist oled sina."

Nad keerasid ümber nurga ühele pimedamale tänavale. Jeff köhis kurgu puhtaks ja alustas: „Kõigepealt palkas Donovan ühe häkkeri

– too Iisraeli vennike reisib mööda maailma ringi ja müüb kenakeste summade eest oma annet. Krull oli osa oma firmasisesest kraamist digitaliseerinud ja häkker pääses sellele ligi ilma ülearuse sekeldamiseta. Ta leidis Pecki mäe kaevanduse ja lobritiigi kohta üsna huvitavat materjali, mis oli piisav, et Donovani elevile ajada. Oli siiski ilmne, et paljusid protokolle Krull oma salvestisüsteemile ei usalda. Häkker läks nii kaugele, kui sai, tõmbus siis tagasi, peitis jäljed ära ja kadus. Nädalase töö eest viisteist tuhat dollarit. Pole vist paha. Aga siiski riskantne, sest kolm kuud tagasi jäi ta ühe teise töö juures vahele ja istub nüüd Vancouveri vangimajas. Igatahes otsustas Donovan katsuda läbi Krulli peakorteri Kentuckys Harlani lähedal. See on väikene linn ning on üksjagu imelik, et nii suur ettevõte pesitseb mingisuguses maakohas, kuid söemaardlate piirkonnas ei ole see sugugi ebatavaline. Donovan käis seal mõne korra ja vahetas alati maskeeringut – ta armastas seda mõõga ja mantli värki ning pidas ennast ehtsaks luuregeeniuseks. Ja ta oligi väga hea. Ta valis välja eelmise aasta mälestuspäevale eelnenud nädalavahetuse ja läks telefoniparandajaks rõivastatuna majja. Ta oli üürinud valge ilma igasuguse märgistuseta kaubafurgooni ja jättis selle teiste autode juurde parklasse. Ta koguni pani furgoonile võltsitud numbrimärgid. Majja jõudnud, kadus ta pööningule ja ootas seal ära tööaja lõpu. Väljas olid relvastatud turvamehed ja jälgimiskaamerad, kuid sees ei olnud neid kuigi palju. Mina ja Vic olime relvastatud, pidasime sealsamas läheduses vahti ning ootasime teda, samal ajal puuke ja kihulasi eemale tõrjudes. See oli üks rist ja viletsus. Me kasutasime lühilaineraadiojaama, et ühendust pidada ja üksteist ärkvel hoida. Donovan leidis köögi, sõi ära kogu toidu ja magas vestibüülis sohval. Vic ja mina magasime oma pikapites. Donovan leidis ühtlasi ka need ülestähendused – see oli terve süüdistusmaterjaliks sobivate dokumentide aardelaegas, milles anti üksikasjalik ülevaade sellest, kuidas Krull Pecki mäe kaevandust ja kõiki selle probleeme varjas. Ta kopeeris tuhandeid dokumente ja pani originaalid kausta tagasi, otsekui polekski midagi juhtunud. Esmaspäeval oli mälestuspäev ja sellel päeval tuli kohale koristajate brigaad, kellele ta oleks äärepealt vahele jäänud. Mina nägin neid

esimesena ja astusin Donovaniga ühendusse ning ta jõudis pööningule tagasi napilt enne seda, kui koristajad majja astusid. Ta jäi sinna kolmeks tunniks kuumuse kätte lämbuma."

„Kuidas ta need dokumendid välja toimetas?"

„Prügikottides nagu lihtsalt järjekordse prahiportsu. Ta pani kontorihoone taha jäätmekonteinerisse seitse kotti. Ma teadsime, et teisipäeva hommikuti käib prügiauto. Vic ja mina sõitsime selle järel prügilasse. Donovan sammus majast välja, vahetas kostüümi, moondus FBI agendiks ja ilmus, ametimärk kaasas, prügilasse. Prügila töötajatel on tegelikult ükspuha, kust see kraam tuleb või mis temast saab, ning pärast agent Donovani paari käredat sõna tõstsid nad käed üles. Me ladusime prügikotid üüritud furgooni ja kihutasime Bradysse tagasi. Me tegime sorteerides, korrastades ja registrit koostades kolm päeva ühtejutti tööd ning peitsime siis dokumendid ühte renditud laokambrisse mitte kuigi kaugel Vici kodust Beckley lähedal. Hiljem me kolisime neid üha uuesti ja uuesti ümber."

„Ja Krull Miningi headel inimestel polnud aimugi, et keegi on nende kabinettides ringi mütanud?"

„Nii puhtalt see ka ei läinud. Donovan oli sunnitud mõne luku lahti kangutama ja mõnda dokumendikappi sisse murdma ning mõned originaaldokumendid jättis ta samuti enda kätte. Temast jäi jälg järele. Väljas olid igal pool jälgimiskaamerad ja me olime kindlad, et ta sattus pildile. Aga tänu maskeeringule ei ole kuidagiviisi võimalik väita, et see on tema. Pealegi oli Donovani ja Vici meelest tähtis Krullile teada anda, et keegi on seal käinud. Me läksime sellesama teisipäeva pärastlõunal tagasi ja jälgisime maja eemalt. Politseiautod muudkui tulid ja läksid. Rahvas oli ilmselgelt ärevil."

„See on võimas lugu, aga mulle tundub, et ka uskumatult jultunud."

„Muidugi jultunud. Aga selline mu vend oli. Tema filosoofia ütles, et kuna pahad poisid teevad alati suli…"

„Ma tean, ma tean. Ta rääkis mulle seda rohkem kui korra. Mis on tema arvutite kõvaketastel?"

„Mitte midagi tundlikku. Ta ei olnud nii rumal."

„Miks sa need siis ära võtsid?"

„Ta käskis mul seda teha. Mul olid ranged juhtnöörid juhuks, kui temaga peaks midagi juhtuma. Mõni aasta tagasi tegi FBI Mississippis ühes õigusbüroos läbiotsimise ja võttis kõik arvutid kaasa. Donovan elas samasuguse hirmu tähe all, nii et mul olid käsud käes."

„Ja mida sa peaksid nende Krulli dokumentidega ette võtma?"

„Andma üle teistele advokaatidele enne, kui FBI nad üles leiab."

„Kas FBI suudaks neid leida?"

„See on äärmiselt ebatõenäoline." Nad lähenesid mööda üht kitsast põiktänavat kohtuhoonele. Jeff võttis midagi taskust ja ulatas Samanthale. „See on ettemakstud kõnekaardiga mobiiltelefon," ütles ta. „Sinu enda oma."

Samantha silmitses seda altkulmu ja lausus: „Mul on telefon. Tänan pakkumast."

„Aga sinu telefon ei ole ohutu. See on."

Samantha vaatas tema poole ega sirutanud kätt telefoni võtma. „Ja milleks mul võiks seda vaja minna?"

„Rääkimiseks minu ja Viciga, aga mitte kellegi teisega."

Samantha astus sammu tahapoole ja vangutas pead. „Jeff, ma ei usu seda. Telefoni vastu võttes ühineksin ma teie väikese salaseltsiga. Miks mina?"

„Sest me usaldame sind."

„Te ju isegi ei tunne mind. Ma olen siin olnud kõigest kaks kuud."

„Just nimelt. Sa ei tunne kedagi ega midagi. Sind ei ole veel ära ostetud. Sa ei räägi ära, sest sul ei olegi kellelegi rääkida. Sa oled põrgulikult nutikas, sinuga on mõnus koos olla ja sa oled väga kaunis."

„Oi kui tore. Täpipealt seda mul oligi vaja kuulda. Oranžides dressides ja raudadega ümber pahkluude näeksin ma suursugune välja."

„Jah, näeksid küll. Sa näed suursugune välja ükskõik milles või hoopis ilma milletagi."

„Kas see on külgelöömine?"

„Võib-olla."

„Heakene küll, aga praegu ei saa sellest asja. Ma mõtlen tõsiselt võimalusele kraam kokku pakkida, oma üüriautosse hüpata, siit minema kaduda, kruusajuga taga, nagu teie, kohalikud, ütlete, ja peatuda

alles New Yorgi linnas, kuhu ma kuulun. Mulle ei meeldi see, mis minu ümber toimub, ja mina kogu seda häda endale kaela ei palunud."

„Sa ei tohi ära minna. Sa tead liiga palju."

„Usu mind – pärast üht ööpäeva Manhattanil unustan ma kõik."

Sarge lõi sellesama tänava ääres kohviku ukse kinni ja vantsis minema. Rohkem ei liikunud Main Streetil kedagi. Jeff võttis Samanthal hellalt käe alt kinni ning viis ta pimedasse kohta Nolandi maakonna sõdades langenute mälestusmärgi lähedal kasvavate puude all. Ta osutas millelegi tükk maad teisel pool kohtuhoonet, kahe kvartali kaugusel. Ta ütles peaaegu sosinal: „Kas sa näed seda vana Volkswageni kõrvale pargitud musta Fordi pikapit?"

„Ma ei tee Fordil ja Dodge'il vahet. Kes see on?"

„Neid on kaks ning arvatavasti on nad sinu uus semu Bozo ja üks lontrus, keda mina nimetan Jimmyks."

„Jimmyks?"

„Jimmy Carteriks. Suured hambad, lai naeratus, liivakarva juuksed."

„Ära tabasin. Kui nutikas. Mida teevad Bozo ja Jimmy täna õhtul kell pool üheksa pargitud pikapis istudes?"

„Kõnelevad meist."

„Ma tahan minna New Yorki, kus on turvaline elada."

„Ma ei saa seda sulle ette heita. Kuule, ma kaon nüüd mõneks päevaks minema. Palun võta see telefon, et mul oleks kellegagi rääkida." Ta poetas kõnekaardiga mobiiltelefoni Samanthale pihku ja viivu pärast võttiski Samantha selle vastu.

27

Teisipäeva varahommikul lahkus Samantha Bradyst ja alustas sõitu Madisoni linna Lääne-Virginias – sellele pooleteise tunni pikkusele teekonnale võis juhul, kui teid ummistavad söeveokid ja koolibussid, kuluda ka kaks korda rohkem aega. Tugev tuul puhus minema viimasedki puudele jäänud lehed. Värvid olid kadunud, mäed ja orud olid nukralt tuhmpruunid ning enne kevadet ei pidanud see pilt muutuma. Oli olemas võimalus, et järgmisel päeval tuleb kerge lumesadu, mis oleks olnud esimene sellel talvel. Ta tabas ennast tahavaatepeeglisse pilke heitmast ja suutis vahel ka oma paranoia peale muiata. Miks peaks keegi raiskama aega tema jälitamisele läbi Apalatši mägede? Ta on ju kõigest päevast päeva järjest suuremat koduigatsust tundev ajutine tööjõud ja tasuta töötav stažöör. Ta kavatses veeta jõulupühad New Yorgis, et uuendada tutvusi sõprade ja kohtadega, ning pani juba endamisi imeks, kas tal jätkubki seejärel üldse kangust Apalatšidesse naasta.

Tema uus mobiiltelefon lebas kõrvalistmel, ta vaatas korraks selle poole ja oleks tahtnud teada, mis Jeffil parajasti käsil on. Ta oli tund aega mõelnud võimalusele helistada Jeffile, et välja selgitada, kas telefon toimib, kuid ta teadis, et toimib. Ja millal ta seda kuradima asjandust ikkagi kasutama peaks? Ja mille jaoks?

Linnast lõuna poole kulgeval peateel leidis ta kokkulepitud kohtumiskoha Seedrisalu baptistide misjonikirikus. Ta oli klientidele selgitanud, et neil on vaja kõnelda omaette ja mitte selles tanklas, kus Buddy hommikukohvi joob ja kõik võivad takistamatult ükskõik millises vestluses kaasa lüüa. Ryzerid soovitasid oma kirikut ja Samantha oletas, et võib-olla nad ei taha, et ta nende kodu näeks. Nad istusid parklas Buddy furgoonis ja jälgisid puhuti mööda sõitvaid autosid, ilma et neil oleks paistnud olevat ainsatki muret siin ilmas. Mavis kallistas Samanthat nii, nagu oleks ta perekonnaliige, ja nad kõndisid väikese kabeli taha koguduse saali. Uks oli lukust lahti ja avar ruum tühi. Nad tõmbasid klapptoolid ühe laua ümber ning rääkisid ilmast ja oma kavadest jõuludeks.

Viimaks asus Samantha asja juurde. „Oletatavasti te saite Donovani büroolt kirja selle traagilise uudisega."

Mõlemad noogutasid kurvalt. Buddy pomises: „Nii hea mees." Mavis päris: „Mida see tähendab – teate ju küll –, meie ja kogu selle asja jaoks?"

„Selleks ma siin olengi. Et selgitada ja küsimustele vastata. Musta kopsutõve soodustuste nõude menetlemine jätkub täie hooga. See anti sisse eelmisel kuul ja nagu te teate, me ootame arstlikku läbivaatust. Aga ma kardan, et see suur hagi on vähemalt praeguseks surnud. Lexingtonis hagi sisse andes tegutses Donovan üksinda. Tavaliselt koostas Donovan selliste suurte, eriti veel aastaid nõudvate ja palju raha neelavate hagide jaoks protsessimeeskonna, milles oli mitu advokaati ja firmat. Nad jaotasid töö ja kulud omavahel ära. Teie juhtumi puhul ta aga alles tegeles mõne oma advokaadist sõbra veenmisega, et too paati hüppaks. Kui aus olla, siis nad tõrkusid vastu. Minna Lonerock Coali ja tema advokaatide vastu ning tõestada nende kuritegelikku käitumist on tohutu töö."

„Te olete seda kõike varemgi selgitanud," sõnas Buddy järsult.

„Seda selgitas Donovan. Ma viibisin küll ruumis, aga ma olen juba selgeks teinud, et ei liitu advokaadina selle suure hagiga."

„Nii et meil ei olegi advokaati?" küsis Mavis.

„Vastab tõele. Praegusel hetkel ei ole olemas kedagi, kes juhtumiga tegeleks, ja see tuleb kõrvale jätta. Mul on kahju."

Buddy hingamine oli vaevaline isegi siis, kui ta kõigega täiesti rahul oli, kuid vähimgi stress või ebameeldivus pani ta õhku ahmima. „Nii ei ole õige," ütles ta, suu pärani lahti, et õhku kopsudesse imeda. Mavis silmitses teda uskmatult ja kuivatas siis põselt pisara.

„Ei, nii ei ole õige," ütles Samantha. „Aga õige ei ole ka see, mis Donovaniga juhtus. Ta oli kõigest kolmkümmend üheksa aastat vana ja tegi advokaadina suurepärast tööd. Tema surm oli mõttetu kurbmäng, mis jättis kõik tema kliendid maruilma kätte. Teie ei ole ainsad, kes vastuseid otsivad."

„Kas te kõik kahtlustate midagi halba?" küsis Buddy.

„Õnnetusjuhtumit uuritakse veel ja senimaani puuduvad tõendid

kuritahtliku sekkumise kohta. On küll palju vastamata küsimusi, kuid tegelikke tõendeid ei ole."

„Minu meelest näeb see kahtlane välja," ütles Buddy. „Me tabame need hoorapojad dokumentide varjamisel ja inimestel perse lohku tõmbamisel teolt, seejärel annab Donovan sisse hagi miljardi dollari peale ja siis kukub tema lennuk salapärastel asjaoludel alla."

„Buddy, milliseid sõnu sa kasutad," noomis Mavis. „Sa oled ju praegu kirikus."

„Koguduse saalis. Kirik on seal kõrval."

„Siin on ikka veel kirik. Hoia oma keelt vaos."

Nuhelda saanud Buddy kehitas õlgu ja ütles: „Ma vean kihla, et midagi leitakse."

Mavis ütles: „Teda kiusatakse tööl taga. Kiusamine algas kohe pärast seda, kui me Lexingtonis selle suure hagi sisse andsime. Buddy, räägi talle sellest. Samantha, kas teie arvates on see tähtis? Kas teil on vaja seda teada?"

„Siin ei ole midagi niisugust, millega ma toime ei tuleks," lausus Buddy. „Suhtumine on lihtsalt pisut ebameeldiv. Mind viidi tagasi veoauto peale, mis on veidi karmim masin kui ekskavaator, aga tühja sellest. Ja eelmisel nädalal pandi mind kolmel korral öövahetusse. Minu graafik oli kolmeks kuuks paigas, nüüd aga sokutatakse mind erinevatesse vahetustesse. Ma elan selle üle. Mul on ikka veel olemas hea palgaga töökoht. Põrgu päralt, arvestades seda, et ametiühingute kaitse tänapäeval puudub, võivad nad hommepäev minu juurde astuda ja mu paugupealt vallandada. Ma ei saaks sellisel juhul mitte midagi ette võtta. Kakskümmend aastat tagasi lõid nad meie ametiühingu laiaks ja sellest ajast saadik me oleme olnud neile lihtne saak. Mul on vedanud, et mul on töö."

Mavis ütles: „Tõsi küll, aga palju kauem sa enam töötada ei suuda. Ta peab veoauto kabiini minemiseks redelist üles ronima ja saab sellega hädavaevu hakkama. Ja tal hoitakse ka silma peal, otsekui ootaksid nad, millal ta kokku variseb või midagi sellesarnast, et saaksid siis öelda, et ta on puudega ja seetõttu ohtlik, ning seejärel ta lahti lasta."

„Vallandada saavad nad mind igal juhul. Ma ju äsja rääkisin sellest."

Mavis lõi hambad huulde, Buddy aga hingas valjusti sisse. Samantha võttis portfellist mõned paberid ja asetas need lauale. Ta ütles: „See on esildis loobumise kohta ja mul on vaja, et te siia alla kirjutaksite."

„Millest loobumise?" küsis Buddy, ehkki teadis vastust. Ta keeldus paberite poole vaatamast.

„Föderaalhagist Lonerock Coali ja Casper Slate'i vastu."

„Kes selle sisse annab?"

„Te olete kohtunud Mattiega, kes on minu ülemus kliinikus. Ta on Donovani tädi ja esindab ühtlasi ka tema päranditompu. Kohus annab talle volitused Donovani äritegevuse lõpetamiseks."

„Ja mis juhtub siis, kui ma sellele alla ei kirjuta?"

Seda küsimust ei olnud Samantha oodata osanud ja kuna ta teadis föderaalmenetlustest nii vähe, ei olnud ta oma vastuses kindel, kuid mingisugune kiire reageering oli sellegipoolest vajalik. „Kui teie, hageja, ei hakka hagemist jätkama, tühistab kohus lõpuks hagi."

„Nii et hagi on surnud emmal-kummal viisil?" küsis Buddy.

„Jah."

„Olgu pealegi, mina ei loobu. Ma ei kirjuta sellele alla."

Mavis pahvatas: „Miks te juhtumit endale ei võta? Te olete ju advokaat." Mõlemad silmitsesid teda pinevalt ja oli ilmne, et seda küsimust oli pikalt arutatud.

Samantha oli säärast asja oodanud. Ta vastas: „Olen küll, aga mul ei ole kogemusi föderaalkohtuga ja mul puudub Kentuckys tegevusluba." Nad neelasid selle alla kommentaarideta ja ilma, et oleksid tegelikult midagi mõistnud. Advokaat on ju advokaat, eks ole?

Mavis vahetas käiku, sõnades: „No nii – selle musta kopsutõve nõude kohta te ütlesite, et arvestate tagantjärele kokku kõik hüvitised, mida meil oleks olnud õigus saada. Ja te ütlesite, et kui me kohtus võidame, siis algab kõik sellest päevast umbkaudu üheksa aastat tagasi, kui me nõude esimest korda sisse andsime. Kas see vastab tõele?"

„Jah, see on õige," ütles Samantha märkmetes sorides. „Ja meie arvude kohaselt teeb see kokku ligikaudu 85 000 dollarit."

„Suur raha see just ei ole," kostis Buddy nördinult, otsekui oleks selle summa armetust võimalik panna Samantha süüks. Ta vedas jõu-

ga õhku kopsudesse ja jätkas: „Pärast seda, millega nad on hakkama saanud, peaksid nad maksma rohkem, kuradima palju rohkem. Ma oleksin pidanud kaevandusest töölt ära tulema kümme aastat tagasi, kui ma haigeks jäin, ja saama kõiki neid soodustusi. Aga põrgu päralt, ei ja ei – mul lasti edasi töötada ja seda tolmu sisse hingata."

„Ta jäi järjest haigemaks ja haigemaks," lisas Mavis tõsiselt.

„Nüüd ei suuda ma enam töötada rohkem kui aasta või maksimaalselt kaks. Ja kui me nad lõpuks kohtusse saame, ei ole nad kohustatud peaaegu midagi maksma. See ei ole õige."

„Ma olen teiega nõus," ütles Samantha. „Kuid me oleme sellest juba kõnelnud, Buddy, ja rohkem kui korra."

„Just nimelt seepärast ma tahangi neid värdjaid föderaalkohtu alla anda."

„Buddy, kuidas sa räägid."

„Kurat võtku, Mavis, kui ma tahan vanduda, siis ma ka vannun."

„Kuulge, ma pean nüüd minema hakkama," ütles Samantha kätt portfelli järele küünitades. „Kui te just ei soovi loobumisele allakirjutamise suhtes ümber mõelda."

„Mina ei loobu," ütles Buddy hingeldades.

„Hea küll, aga rohkem ma selle pärast siia ei sõida. Kas te saite aru?"

Mees üksnes noogutas. Mavis astus Buddyt mõneks viivuks üksi jättes koos Samanthaga õue. Auto juures ütles Mavis: „Suur aitäh teile, Samantha. Me oleme teile tänulikud. Me olime aastaid ilma advokaadita ja nüüd on lohutav teada, et ta on meil olemas. Buddy on suremas ja teab seda ka ise, nii et tuleb ette halbu päevi, mil ta ei ole just kuigi meeldiv."

„Saan aru."

Samantha tegi igivanas Conoco tanklas peatuse, et kütust võtta ja rüübata tass loodetavasti joodavat kohvi. Tanklahoone kõrval seisid mõned autod, mis kandsid kõik Lääne-Virginia numbrimärki, kusjuures tema ei tundnud nendest ühtegi. Jeff oli käskinud tal ettevaatlikum olla, kõikidel autodel silma peal hoida, kõiki numbrimärke tähele panna, vaadata nägusid ilma neid vaatama jäämata ja pealtnäha ükskõik-

sena kuulata inimeste hääli. Ta hoiatas, et tuleb lähtuda eeldusest, et keegi jälgib sind kogu aeg, kuid Samanthal oli raske seda omaks võtta.

„Nad usuvad, et meil on midagi sellist, mida nad meeleheitlikult endale tahavad," ütles Jeff. See „meie" osa tegi Samanthale ikka veel muret. Enda mäletamist mööda ei olnud ta kellegi meeskonda astunud. Ta nägi pumpa silmitsedes, kuidas üks mees astus tanklapoodi, kuigi ta ei olnud märganud viimaste minutite jooksul ühegi auto saabumist.

Bozo oli tagasi. Samantha maksis tankuri juures krediitkaardiga ja oleks võinud minema tõtata, kuid ta vajas kinnitust. Ta astus eesukse kaudu majja ja tervitas kassaaparaadi juures seisvat müüjat. Kõhuka ahju ümber toolidel istus mitu vanameest ja keegi ei paistnud teda tähele panevat. Veel mõni samm ja ta oligi tillukeses kohvikus, mis kujutas endast pelgalt tankla tosinkonna ruudulise laudlinaga kaetud odavat lisandit. Seal istus kohvi juures ja juttu ajades viis inimest.

Mees istus leti juures ja vaatas grillahju poole, milles kokk peekonit praadis. Samantha ei näinud tema nägu, aga ta ei tahtnud mingeid stseene ning seisis seetõttu ebalevalt ja kohmakalt sekundi keset kohvikut. Ta tajus endal paari pilku ja otsustas lahkuda. Ta sõitis Madisoni tagasi ja astus läbi ühest poekesest, kust ta ostis teedekaardi. Üüritud Fordil oli küll GPS, kuid ta ei olnud vaevunud seda seadistama. Ta vajas kiiresti sõidujuhiseid.

Kui ta sõitis pool tundi hiljem Kentucky osariigi Lawrence'i maakonnas mingisugusel maakonnamaanteel, leidis tema uus mobiiltelefon lõpuks helistamiseks piisavalt tugeva signaali. Jeff vastas pärast neljandat kutsetooni. Samantha selgitas talle külmavereliselt, mis on toimumas, ja Jeff laskis tal kõike veel kord pikkamisi üle korrata.

„Ta tahtis, et sa teda näeksid," ütles Jeff. „Mille muu pärast oleks ta pidanud riskima võimalusega, et teda märgatakse? See pole sugugi ebatavaline taktika. Ta ju teab, et sa ei tule talle rusikatega kallale või midagi niisugust, nii et ta lihtsalt annab edasi mitte just peenetundelise sõnumi."

„Milles see seisneb?"

„Me jälgime sind. Me suudame su alati üles leida. Sa käid läbi valede inimestega ja võid haiget saada."

„Heakene küll, sõnum jõudis mulle pärale. Mis nüüd saab?"

„Mitte midagi. Sa kõigest hoia silmad lahti ja vaata, kas ta ootab sind, kui sa Bradysse tagasi jõuad."

„Ma ei taha Bradysse tagasi minna."

„Kurb küll."

„Kus sa praegu oled?"

„Mõneks päevaks maanteel."

„Üsna ebamäärane."

Samantha sisenes Bradysse vahetult enne keskpäeva ega näinud seal ühtki kahtlast inimest. Ta jättis auto büroo lähedale tänavale ja tal õnnestus enne majja sisenemist ümbruskond päikeseprillide varjust üle vaadata. Ühest küljest tundis ta ennast idioodina. Teisest küljest ta peaaegu lootis, et Bozo hiilib kusagil puu taga. Ja mida põrgut too ette võtaks? Samanthat jälitades sureks iga eradetektiiv igavusse.

Crumpide pesakond tegeles helistamisega. Ilmselt oli Francine mõnele nendest rääkinud, et ta on uuesti ümber mõelnud, kavatseb preili Koferiga kohtuda ega vii olemasolevasse testamenti sisse ühtki muudatust. See tegi Crumpidele muidugi elu sisse ja nad rääkisid telefone tuliseks, et preili Koferit üles leida ja talle taas mõistust pähe panna. Ühegi kliiniku inimesega ei olnud Francine ühendusse astunud. Samantha võttis Barbilt vastumeelselt telefoniteadete kuhja, too aga andis palumata nõu, et tuleks helistada ainult ühele nendest ja vahest Jonah'le kui kõige vanemale, selgitada talle, et nende armas ema ei ole kliinikusse helistanud, ja nõuda, et nad lõpetaksid valvelaua kiusamise.

Samantha pani oma ukse kinni ja helistaski Jonah'le. Mees teretas piisavalt viisakalt, kuid ähvardas seejärel otsekohe teda kohtu alla anda ja ta tegevusloast ilma jätta, kui ta ennast jälle „ema testamendi sisse segab". Samantha ütles, et ei ole Francine'iga viimase ööpäeva jooksul kokku saanud ega rääkinud. Ei ole temaga kohtumise suhtes kokku leppinud. Ei ole midagi teinud. See rahustas meest veidi, kuigi ta oli valmis iga hetk plahvatama.

Samantha ütles: „Kas on võimalik, et ema mängib teiega mingeid mänge?"

„Ema ei mõtle niiviisi," lausus Jonah.

Samantha palus temalt viisakalt, et ta need rünnakud lõpetaks ja ütleks oma õdedele-vendadele, et nad enam kliinikusse ei helistaks. Jonah keeldus ja viimaks sõlmisid nad kokkuleppe – kui Francine tuleb büroosse õigusalaseid nõuandeid saama, palub Samantha tal helistada Jonah'le ja teatada, mis tal käsil on.

Ta pani kähku toru ära ja kahe sekundi pärast helistas talle Barb. „FBI," ütles Barb.

Helistaja tutvustas ennast agent Banahanina Roanoke'i esindusest ja ütles, et otsib meest, kelle nimi on Jeff Gray. Samantha möönis, et ta tunneb Jeff Grayd, ja küsis agendilt, kuidas too võiks oma isikut tuvastada. Banahan ütles, et astub rõõmuga ligikaudu poole tunni pärast Samantha büroost läbi. Ta viibib parajasti siinkandis. Samantha ütles, et telefoni teel ei hakka ta midagi arutama, ja nõustus kokkusaamisega. Kahekümne minuti pärast oligi agent vastuvõturuumis, kus esmalt vaatas ta üle Barb, kes pidas teda päris nägusaks ja ennast päris heaks flirtijaks. Banahanile see aga muljet ei avaldanud ning ta võttis istet väikeses nõupidamistoas, kus teda koos lauale asetatud diktofoniga ootasid Samantha ja Mattie.

Nappide teretuste järel ja pärast seda, kui mõlemad advokaadid olid mehe isikutunnistuse hoolega üle vaadanud, alustas Mattie teatega: „Jeff Gray on minu õepoeg."

„Me teame seda," kostis Banahan üleoleva muigega, muutudes naistele jalamaid ebameeldivaks. „Kas te teate, kus ta viibib?"

Mattie vaatas Samantha poole ja ütles: „Mina ei tea. Aga sina?"

„Ei tea." Ta ei valetanud. Tal polnud praegusel hetkel aimugi, kus Jeff võiks ennast peita.

„Millal te temaga viimati kõnelesite?" küsis Banahan Samantha poole pöördudes.

Mattie segas vahele ja ütles: „Kuulge, tema vend sai eelmisel esmaspäeval surma. Me matsime ta maha kolmapäeval ehk viis päeva enne seda, kui teie poisid tema büroos. röövretkel käisid. Jeff on tema testamendi kohaselt testamenditäitja ja mina olen testamenditäitja advokaat. Nii et jah, ma kõnelen oma õepojaga palju. Mis see on, mida te teada tahate?"

„Meil on palju küsimusi."

„Kas teil on tema kohta vahistamiskäsk?"

„Ei ole."

„Tore, järelikult ei hoidu ta vahistamise eest kõrvale."

„Vastab tõele. Me kõigest tahame temaga rääkida."

„Kõik ja ükskõik millised vestlused Jeff Grayga leiavad aset siinsamas selle lauа taga. Kas see on arusaadav? Ma annan talle nõu mitte midagi öelda juhul, kui preili Kofer ja mina kohal ei viibi."

„Sobib suurepäraselt, proua Wyatt, nii et millal me saame temaga juttu ajada?"

Mattie lõtvus ja ütles: „Noh, ma ei tea, kus ta täna viibib. Ma püüdsin äsja helistada tema mobiiltelefonile ja mind ühendati otseteed kõnepostiga." Samantha raputas pead nii, nagu poleks ta nädalaid Jeffiga rääkinud. Mattie jätkas: „Meil oli kavas homme kohtusse minna, et avada päranditomp ja alustada testamendi kinnitamist, kuid kohtunik lükkas selle järgmise nädalani edasi. Ma ei tea, kus ta praegusel hetkel on."

Samantha küsis: „Kas see on seotud FBI eilsete toimingutega, mille käigus konfiskeeriti Donovan Gray büroost toimikuid?"

Banahan laiutas käsi ja ütles: „Kas see ei ole üsna ilmne?"

„Näib vist olevat. Kelle suhtes te nüüd uurimist läbi viite, kuivõrd Donovan Gray on ju surnud?"

„Ma ei ole kohustatud seda ütlema."

Mattie küsis: „Kas uurimise all on Jeff?"

„Ei, sedapuhku ei ole."

„Ta ei ole midagi halba teinud," ütles Mattie.

28

Millard Breaki kaevandus Kentucky osariigis Wittsburgi lähedal sai kahjustada varasematega sarnase rünnaku käigus. Täpsuslaskurid avasid tule Trace'i mäe idaküljelt, mis kujutas endast tiheda metsaga kaetud nõlva avakaevandusest viissada jalga kõrgemal, ja veetsid suurepäraselt aega, rikkudes ligikaudu seitsmesaja jardi kauguselt nelikümmend seitse rehvi, mis kaalusid igaüks üheksasada naela ja maksid 18 000 dollarit tükk. Kaks öövahti, kes olid mõlemad samuti raskesti relvastatud, rääkisid võimudele, et rünnak kestis umbes kümme minutit ning et vahetevahel jäi snaipripüsside paukudest, nende kajast orus ja rehvide lõhkemisest tunne, et käimas on sõda. Esimene kogupauk anti viis minutit pärast kolme. Ükski kaevandusmasin ei töötanud. Kõik juhid viibisid ohutult kodus. Üks öövaht hüppas ebamäärase jälitamismõttega pikapisse – ta polnud küll päris kindel, kuhupoole ta peaks sõitma –, kuid oli peagi sunnitud sellest loobuma, sest auto süttis põlema ja kaks rehvi plahvatasid. Teine valvur sööstis haagismajast kontorisse, et korrakaitsjad kohale helistada, aga kui kuulirahe purustas kõik aknad, oli mees sunnitud varju pugema. Need olid olulise tähtsusega sündmused, sest ohustasid otseselt inimelusid. Teiste rünnakute puhul olid täpsuslaskurid hoolega vältinud võimalust kellelegi viga teha. Nad ei jahtinud inimesi, vaid masinaid. Kuid nüüd rikkusid nad tõsiseid seadusi. Valvurite arvates oli mängus vähemalt kolm püssi, kuigi selles kaoses oli raske midagi täpselt öelda.

Krull Mining kui kaevanduse omanik esines ajakirjanduses tavaliste karmide ja ähvardavate avaldustega. Ta pakkus abi eest kurjategijate tabamisel muljetavaldavat tasu. Maakonna šerif lubas põhjalikku juurdlust ja kiireid vahistamisi, kuid arvestades tõsiasja, et need „ökoterroristid" olid Apalatšide lõunaosas nüüd juba peaaegu kaks aastat karistamatult möllanud, jätsid need lubadused üsna mõtlematu ja lühinägeliku mulje.

Artikkel jätkus eelmiste rünnakute meenutamise ja nentimisega, et täpsuslaskurid kasutasid neidsamu relvi mida varemgi – sellise 51-mil-

limeetrise padruniga tulistavad tavaliselt suure laskeulatusega vintpüssid M24E, millega olid relvastatud maaväe snaiprid Iraagis, kus nad likvideerisid korrapäraselt sihtmärke rohkem kui tuhande jardi kaugusel. Üks asjatundja olevat väitnud, et kui selliseid püsse kasutatakse kauge maa tagant ööpimeduses kergesti kättesaadavate optikaseadmete abil, on laskurite tabamine sama hästi kui võimatu.

Krull Mining teatas, et niisuguseid rehve on turul vähe ja mõnes kohas jääb neid napiks, mistõttu kaevandus suletakse mitmeks päevaks.

Samantha luges seda lugu reede hommikul kabinetis kohvi rüübates oma sülearvutist. Tal oli iiveldamaajav tunne, et Jeff on selle kambaga seotud või koguni nende juht. Jeff tundis peaaegu kaks nädalat pärast venna surma vajadust esineda mingisuguse deklaratsiooniga, panna toime omaenda stiilis kättemaksuakt ja anda hoop Krull Miningile. Kui tema aimdus tõele vastab, on see lihtsalt veel üks põhjus asju pakkida. Ta saatis artikli meiliga sellesama koridori ääres töötavale Mattiele, kõndis siis tema kabinetti ja ütles: „Kui jäägitult aus olla, siis minu arvates on Jeff sellega seotud."

Mattie vastas sellise rumaluse peale võltsi naeruga. Ta ütles: „Samantha, täna on detsembrikuu esimene reede ja sellel päeval me ehime bürood nagu kõik teisedki inimesed Bradys. See on esimene päev pärast Donovani surma, mil ma suudan ennast hästi tunda ja päriselt naeratada. Ma ei taha rikkuda päeva muretsemisega selle pärast, mis Jeffil võiks käsil olla. Kas sa oled temaga rääkinud?"

„Ei ole ja miks ma peaksingi rääkima? Meie selles ei osale, nagu sa armastad öelda. Minu käest ta luba ei küsi."

„No hüva, unustame siis Jeffi mõneks ajaks ja püüame siia veidi jõulurõõmu korraldada."

Barb pani raadiole hääled sisse ja varsti kõlasid kabinettides jõululaulud. Tema vastutada jäi ka jõulupuu – väike nukker plastkoopia, mida nad muul ajal hoidsid harjakapis, aga kui tulede vanik oli puu ümber keeratud ja ehted külge riputatud, hakkas sellele elu sisse tulema. Annette kattis kogu etiku luuderohu ja puuvõõrikuga ning kinnitas uksele pärja. Nad tassisid majja toitu ja lõunasöök kujunes kii-

rustamata läbi viidud ürituseks nõupidamistoas, mille käigus Chester pakkus haudepotis valmistatud loomalihahautist. Töö unustati kõige täiega, klientidest ei tehtud väljagi. Telefon helises üksnes harva, otsekui oleks ka maakonna ülejäänud osa olnud tegevuses vaimu valmisseadmisega. Pärast lõunat läks Samantha kohtuhoonesse ning pani tee peal tähele, et viimane kui üks pood ja kontor on ehitud. Linna töömehed riputasid usinasti tänavate kohale laternapostide külge hõbedasi kellukesi. Teine brigaad pani kohtuhoone kõrval pargis paika suurt äsja langetatud kuusepuud. Jõulud olid äkitselt kohal ja õhus ning kogu linn oli omandamas asjakohast meeleolu.

Õhtuhämaruseks jõudis platsi kogu Brady ning Main Streeti ummistas ühe kaupluse juurest teiseni triiviv ning tee peal kuuma siidrit ja piparkooke ostev rahvasumm. Autosid tänavale ei lastud ja lapsed ootasid erutatult rongkäiku. See sai teoks kella seitsme paiku, kui eemalt võis kuulda sireenihuikeid. Rahvas trügis lähemale ja võttis peatänava oma palistusse. Samantha vaatas toimuvat koos Kimi, Adami ja Annette'iga. Protsessiooni eesotsas värskelt läikima löödud säraval pruun-valgel patrullautol sõitis šerif. Järgnes kogu tema autopark. Samanthale pakkus huvi, kas ka Romey-vana püüab ennast sellesse ettevõtmisse sokutada, kuid temast polnud jälgegi. Mööda kõndis keskkooli orkester, kes kandis üsna nõrgas esituses ette „Kõik usklikud, tulge". See oli väikese keskkooli väike orkester.

„Nad ei ole vist väga head?" sosistas Adam Samanthale. „Minu arvates on nad suurepärased," vastas ta.

Mööda marssisid gaidid, kellele järgnesid skaudid. Ühel lavatsil veeti paari ratastoolis sõjaveterani, kes olid õnnelikud, et on elus ja saavad järjekordseid jõulupühi nautida. Nende staar oli üheksakümne ühe aastane härra Arnold Potter, kes oli teinud kuuskümmend neli aastat tagasi läbi dessandi Normandiasse. Ta oli maakonna suurim veel elavate kirjas kangelane. Mööda vilksatasid minimootorratastel pühamuvabamüürlased, kellest nagu ikka sai etenduse tippnumber. Rotary klubi lavatsil kujutati Kristuse sünnikohta ehtsate lammaste ja kitsedega, kes kõik pidasid ennast selle hetke puhul väärikalt üleval. Ühele suurele platvormile, mida vedas Fordi pikapi uusim mudel, oli kokku surutud Esimese baptisti kiri-

ku lastekoor. Lapsed kandsid valgeid rüüsid ja nende inglihääled laulsid peaaegu õigel kõrgusel „Seal väikses linnas Petlemmas". Linnapea sõitis 1958. aasta allalastava katusega Thunderbirdiga. Ta lehvitas ja naeratas palju, aga keegi ei paistnud sellest hoolivat. Olid veel mõned politseiautod, vabatahtlike tuletõrjujate auto ja järjekordne lavats *bluegrass*-bändiga, kes sõrmitses ja trummeldas lärmakalt „Aisakella". Ratsaklubi traavis mööda veerandmiilihobustel ning nii inimesed kui ka loomad kandsid uhkeid rodeorakmeid. Roy Rogers ja tema ratsu Trigger oleksid nende üle uhkust tundnud. Kohalikul kütusemüüjal oli uus ja kiiskav kümme tuhat gallonit mahutava paagiga auto ning kellelegi oli pähe tulnud, et see sobiks kenasti rongkäigu lisanduseks. Et lõbu oleks laiemalt, laskis selle mustanahaline juht auto avatud akendest üürata mitte just väga jõulupärasel räpil.

Viimaks ilmus oma saanis nähtavale peo põhjustaja ise. Jõuluvana lehvitas poistele ja plikadele ning pildus nende jalgade ette kompvekke. Ta leelutas läbi valjuhääldi: „Ho-ho-hoo!", kuid miskit muud ei öelnud.

Kui rongkäik oli silmist kadunud, hakkas suurem osa pealtvaatajaid kohtuhoone poole liikuma ja kogunes selle kõrvale parki. Linnapea tervitas kõiki ja vatras liiga kaua. Veel üks lastekoor laulis „Püha ööd". Kaunis punapea, Nolandi maakonna miss, esitas parajasti „Armsat Jeesuslast", kui Samantha tundis, et keegi puudutab tema paremat küünarnukki. See oli Jeff, kes kandis mütsi ja prille, mida Samantha polnud tal varem näinud. Samantha eemaldus Kimist ja Adamist ning nihkus rahvahulgast kaugemale hämarasse paika sõjas langenute mälestusmärgi läheduses. Nad olid seisnud seal esmaspäeva õhtul ning vaadanud eemalt paistvate Bozo ja Jimmy poole.

„Kas sa oled homme vaba?" küsis Jeff peaaegu sosinal.

„Homme on laupäev. Muidugi ei ole mul midagi teha."

„Lähme matkama."

Samantha kõhkles ja vaatas, kuidas linnapea mingisugust lülitit plõksutas ja ametlik jõulupuu tuledes särama lõi. „Kuhu?"

Jeff poetas talle pihku kokkumurtud paberilehekese ja ütles: „Juhtnöörid. Hommikul kohtume." Ta andis Samanthale põsemusi ja kadus.

*

Samantha sõitis Curry maakonda Knoxi linna ja peatus ühes Main Streetist veidi kaugemale jäävas kvartalis raamatukogu parklas. Kui teda jälitatigi, siis tehti seda tema teadmata. Ta kõndis muretult Mainile ja mööda seda kolme kvartali võrra lääne poole ning astus kohvikeinelauda Knox Market. Seal küsis ta tualettruumi järele ning talle näidati maja tagaosa suunas. Ta leidis ukse, mis viis Fifth Streeti suunas kulgevale põiktänavale. Eemaldunud vastavalt juhtnööridele kesklinnast kahe kvartali võrra, nägi ta jõge. Kui ta lähenes silla all olevale Larry Forellimajale, ilmus ühest õngesöödapoest välja Jeff, kes osutas kahekümne jala pikkusele lameda põhjaga paadile.

Mõlemad astusid sõnatult paati. Samantha tõmbus ninas külma käes kössi, Jeff aga käivitas päramootori. Ta suunas paadi randumissillast eemale ja lisas tasapisi gaasi. Nad viibisid Curry jõe keskel ja linn kadus kiiresti silmist. Nad sõitsid veel ühe silla alt läbi ja tsivilisatsioon näiski olevat otsa lõppenud. Nad libisesid miilide kaupa – Samanthal polnud aimugi, kuidas loogelisel jõel tegelikult kaugust mõõdetakse – mööda tumedat ja tüünet vett. Curry oli kitsas ja sügav jõgi, milles polnud kive ega kärestikke. Ta vingerdas mägede vahel ja teda varjasid päikesepaiste eest vee kohal peaaegu kokku puutuvad kõrged kaldapangad. Nad möödusid paadist, milles istunud üksildane kalamees silmitses neid märkamata nukralt oma õngenööri. Ühe leetseljaku juures sõitsid nad mööda paatmajakestest ja laevukestest koosnevast asundusest. Jeff ütles hiljem nende kohta: „Jõerotid." Nad liikusid üha sügavamale kanjonisse ning iga looke järel muutus Curry kitsamaks ja sügavamaks.

Päramootori vali mürin ei lasknud neil vestelda, ehkki kummalgi polnudki suurt midagi öelda. Oli ilmne, et Jeff viib Samantha mõnda sellisesse kohta, mida ta pole kunagi näinud, kuid Samantha ei kartnud ega kõhelnud sugugi. Jeffi keerulisest loomusest, vihast, praegusest emotsionaalsest tasakaalutusest ja hulljulgusest hoolimata Samantha usaldas teda. Või vähemalt usaldas piisavalt palju selleks, et minna koos temaga matkama või tegema mida iganes, mis tal võis täna kavas olla.

Jeff keeras gaasi maha ja paat triivis paremale. Vana kohaviit ütles, et siin on „Curry kanal", ja paistma hakkas betoneeritud paadisild. Jeff keeras paadi ringi ja libises hooga liivajoomele. „Hüppa siin välja," ütles ta ja Samantha astus paadist kaldale. Jeff pani paadi silla lähedal seisva metallraami külge ketti ja peatus viivuks, et jalgu sirutada. Nad olid olnud paadis peaaegu tund aega.

„Noh, tere hommikust, söör," ütles Samantha.

Jeff muigas ja lausus: „Tere ka sulle. Aitäh tulemast."

„Nagu mul oleks olnud teist võimalust. Kus me täpsemalt asume?"

„Oleme Curry maakonda ära eksinud. Tule minu järel."

„Mida aga ütled."

Nad lahkusid liivajoomelt, astusid tihedasse metsa ja hakkasid tõusma mööda tähistamata rada, millelt võis mitte eksida ainult Jeffi moodi inimene. Või Donovani moodi. Kui rada muutus järsemaks, näis Jeff sammu lisavat. Parajasti just siis, kui Samantha reied ja sääremarjad olid kisa tõstmas, peatus Jeff järsku pisikesel välul ja haaras kinni paarist seedrioksast. Ta lükkas oksad kõrvale ja muidugi oli nende taga sõitu ootav Honda maastikukulgur.

„Oh neid poisse ja nende mänguasju," ütles Samantha.

„Kas sa oled kunagi sellise sadulas istunud?" küsis Jeff.

„Ma elan Manhattanil."

„Hüppa peale." Samantha hüppaski. Talle jäi Jeffi selja taga pisike sadulakilluke. Jeff lõi mootori käima ja laskis sel möirata, Samantha aga põimis käed ümber tema piha. „Hoia kinni," ütles Jeff ja nad sööstsid kohalt minema, kihutades ülespoole mööda sedasama rada, mille laius oli mõni viiv tagasi hädavaevu piisav isegi inimese jaoks. Rada viis välja kruusakattega teele, mida Jeff ründas nagu trikirattur. „Hoia kinni!" karjus ta uuesti, tõstis esirattad õhku ja nad sama hästi kui lendasid edasi. Samantha oleks tahtnud küsida, kas ta kiirust ei saaks vähendada, kuid pigistas hoopiski tema pihta veelgi kõvemini ja sulges silmad. Sõit oli põnev ja ajas hirmu nahka, kuid ta teadis, et Jeff ei seaks teda ohtu. Kruusakattega teelt keerasid nad uuele muldrajale, mis tõusis järsu nurga all mäkke. Puud olid trikitamiseks liiga jämedad, mistõttu Jeff muutus ettevaatlikumaks. Sõit oli sellegipoolest

vaevarikas ja ohtlik. Pärast poolt tundi neljarattalise seljas meenutas Samantha toda lamedapõhjalist paati hellusega.

„Kas ma tohin küsida, kuhu me lähme?" ütles ta Jeffi kõrva sisse.

„Me ju matkame, eks ole?" Rada jõudis üles välja ja nad jätkasid sõitu piki mäeharja. Jeff keeras järjekordsele rajale ja nad hakkasid laskuma – selle hädaohtliku teekonnaga kaasnesid libisemised külgsuunas ning puudest ja kivirahnudest möödapõikamine. Ühel lagendikul võtsid nad viivuks hoogu maha ja silmitsesid paremal avanenud vaadet. „Hall mägi," ütles Jeff peaga eemalt paistvale paljaks pügatud ja kõledale künkale osutades. „Hetke pärast jõuame meie maale."

Samantha klammerdus tee viimase lõigu ajaks tema külge ja kui nad olid pritsmeid õhku paisates läbi Kollase oja sõitnud, nägi ta onnikest. See oli künkanõlvale püsti pandud tahumatu vanadest palkidest ruudukujuline ehitis, mille ühes otsas olid etik ja korsten. Jeff peatus selle kõrval ja sõnas: „Tere tulemast meie pisikesse peidupaika."

„Ma olen kindel, et siia pääseb ka kuidagi hõlpsamini."

„Oh, muidugi pääseb. Mitte kuigi kaugel on maakonnamaantee. Pärastpoole ma näitan seda sulle. Tore metsaonn või mis?"

„Küllap vist. Ma ei tea metsaonnidest suurt midagi. Donovan näitas seda mulle korra, kuid me olime siis tuhande jala kõrgusel õhus. Kui ma õigesti mäletan, siis ta ütles, et siin ei ole veevärki, kütet ega elektrit."

„Oled õigesti aru saanud. Kui me siia ööbima jääme, siis me magame kamina juures."

Ööbimisest ei olnud nad eelnevalt rääkinud, kuid selleks ajaks ei üllatanud Samanthat enam miski. Ta läks Jeffi kannul trepist üles ja üle läve majakese peakambrisse. Koldes hõõgus üks halg. „Kui kaua sa oled siin olnud?" küsis Samantha.

„Jõudsin eile õhtul siia ja magasin kamina ääres. Tegelikult on see meeldiv ja mõnus. Kas sa õlut tahad?"

Samantha heitis pilgu kellale – kolmveerand kaksteist. „Pisut varavõitu." Söögilaua kõrval seisis külmkast. „Kas sul vett on?"

Jeff ulatas talle veepudeli ja tegi lahti ühe õlle. Nad võtsid istet kamina lähedal puittoolidel. Jeff rüüpas ühe sõõmu ja ütles: „Sellel nädalal käidi siin sees. Keegi käis – ma ei tea küll, kes see oli, aga kahtlen, et FBI, sest nemad peavad esitama läbiotsimisloa. Tõenäoliselt olid need Krulli või mõne muu ettevõtte teenistuses tegutsevad agendid."

„Kuidas sa tead, et nad siin olid?"

„Ma sain nad video peale. Me seadsime Donovaniga kahe kuu eest üles kaks jälgimiskaamerat. Üks on teisel pool oja puu otsas, teine aga puu küljes umbkaudu viiekümne jala kaugusel ukseesisest. Signaali käivitumiseks saavad nad siit, välisukse juurest. Kui keegi ukse avab, lülituvad kaamerad sisse ja töötavad kolmkümmend minutit. Loata sissetungijatel pole sellest aimugi. Eelmisel kolmapäeval, ja kui täpne olla, siis kell kolm kakskümmend üks, ilmusid siia mäkke neli nuuskurit, kes tuhnisid onni läbi. Ma olen kindel, et nad otsisid dokumente, kõvakettaid, sülearvuteid või ükskõik mida, millest neil võiks abi olla. Huvitav on siiski see, et nad ei jätnud endast mitte ainsatki jälge. Mitte midagi. Isegi tolm oli puutumata, nii et võib arvata, et nad on üsna kõvad poisid. Ühtlasi peavad nad mind rumalaks, kuid nüüd ma tean, millised nad välja näevad. Mul on neli nägu ja neid märgates olen ma valmis."

„Kas nad jälgivad meid praegu?"

„Ma kahtlen selles. Minu auto on peidetud kohta, mida nad iial ei näe. Samantha, see siin on meie maa, ja me tunneme seda paremini kui keegi teine. Kas sa tahad seda vaadata?"

„Lähme."

Jeff haaras seljakoti ja Samantha väljus tema järel onnikesest. Nad rändasid pool miili piki Kollast oja ja tegid ühel lagendikul peatuse, et nautida harukordset päikesepaistet. Jeff ütles: „Ma küll ei tea, kui palju Donovan sulle rääkis, aga see on meie kinnistu ainus osa, mida vaalkaevandamisega ei hävitatud. Meil on siin ligikaudu kakskümmend aakrit, mis jäid puutumata. Selle seljaku taga on Hall mägi ja meie maa ülejäänud osa ning see kõik on rüüstatud."

Nad matkasid edasi, ronides seni ülesmäge, kuni mets hõrenes, ja peatusid seal, et seda hävitustööd vaadata. See oli piisavalt tröödstitu juba tuhande jala kõrguselt õhust, aga maapinnalt oli kõik tõepoolest masendav. Mägi ise oli kahanenud inetuks ja rõugearmiliseks kivide

ja umbrohu kuhjatiseks. Nad ronisid kõvasti vaeva nähes selle otsa ja vaatasid alla orgudesse, mille kõri oli mulda täis topitud. Lõunaks sõid nad võileiba lagunenud haagismaja varjus, mida oli kunagi kasutatud kaevanduse kontorina. Jeff rääkis lugusid sellest, kuidas ta lapsena mäe hävitamist pealt vaatas. Kui kaevandamine algas, oli ta üheksa aastat vana.

Samanthale oleks olnud huvitav teada, miks valis Jeff nende laupäevase matka sihtkohaks välja Halli mäe. Ta oli ju nagu Donovan ja pidas paremaks mitte rääkida sellest, mis seal juhtus. See matk ei olnud kaugeltki meeldiv. Maastikud ja vaated olid enamjaolt purustatud. Nad viibisid otse Apalatši mägede keskel ja nende käsutuses oli tuhandeid miile rikkumata radu. Krull Miningi tõttu oli olukord äärmiselt ohtlik. Neid võidi jälitada.

Nii et miks siis Hall mägi? Aga Samantha ei küsinud. Küsib võib-olla hiljem, kuid mitte praegu.

Laskudes möödusid nad vääntaimedega kaetud jäätmehoovist, kus seisvad roostetanud masinad oli Vayden Coal ilmselt hüljanud siis, kui ta kaevandusest põgenes. Maas külitas üks osaliselt rohtu kasvanud kogukas rehv. Samantha läks lähemale ja küsis: „Kus seda kasutati?"

„Veoautodel. See siin on tegelikult väike, läbimõõt on kõigest kümme jalga. Tänapäeval on nad peaaegu kaks korda suuremad."

„Ma lugesin eile uudiseid. Kas sa nägid artiklit Millard Breaki tulistamistest üleeile öösel? Need ökoterroristid..."

„Muidugi, nendest teavad ju kõik."

Samantha pöördus ja vaatas talle silmi pilgutamata otsa. Jeff astus sammu võrra tahapoole ja küsis: „Mis on?"

Samantha vaatas edasi ja ütles: „Oh, midagi ei ole. Mulle lihtsalt näib, et ökoterrorism oleks sinu ja Donovani ning küllap ka Vic Canzarro jaoks ahvatlev."

„Ma armastan neid vennikesi, olgu nad siis kes tahes. Aga vanglasse minna ma tegelikult ei taha." Jeff kõndis seda rääkides temast kaugemale. Nad läksid Halli mäe jalamil piki ojasängi serva edasi. Vett ojas ei olnud. Kaua aega juba. Jeff ütles, et tema ja Donovan püüdsid koos isaga selles kohas kala ammu enne seda, kui oja orgu täites hävitati.

Ta viis Samantha nende vana kodu kunagisele asukohale ja kirjeldas vanaisa ehitatud maja, kus nad elasid. Nad peatusid risti juures selles paigas, kus Donovan leidis nende ema Rose'i, ja Jeff põlvitas seal pikka aega.

Päike oli mägede taha kadumas. Pärastlõuna oli mööda vilksatanud. Tuul oli lõikavam ja külmarinne lähenes, tuues endaga kaasa võimaluse, et hommikul tuleb tuisku. Kui nad Kollase oja juurde tagasi jõudsid, küsis Jeff: „Kas sa tahad tänaseks ööks siia jääda või lähme Bradysse tagasi?"

„Jääme siia," ütles Samantha.

Nad küpsetasid väljas süte kohal ära kaks loomalihalõiku ja sõid neid kamina juures papptopsidest punast veini peale juues. Kui esimene pudel tühjaks sai, tegi Jeff lahti teise ja nad heitsid kolde ette vatitekkide kuhjale pikali. Nad hakkasid suudlema – esialgu küll ettevaatlikult. Kiiret ei olnud kuhugi, sest neid ootas ees pikk öö. Odav Merlot oli nende huuled ja keele ära määrinud ning nad naersid selle üle. Nad kõnelesid nii Samantha kui ka Jeffi minevikust. Jeff ei maininud Donovani ja ka Samantha hoidus hoolikalt seda tegemast. Minevik oli tulevikuga võrreldes lihtne. Jeffil ei olnud tööd ja tal polnud aimugi, mida ta võiks ette võtta. Kahe kolledžikursuse läbimiseks oli tal kulunud viis aastat. Ta polnud suurem asi õppur. Ta oli veetnud neli kuud maakonna vanglas uimastite omamise eest – see seaduserikkumine oli tal ikka veel arvel ja pidi teda pikaks ajaks kummitama jääma. Nüüd ta vältis uimasteid. Meta oli laostanud paljud tema sõbrad. Ta tõmbas küll vahel võib-olla mõne kanepiplärü, kuid ei olnud eriline suitsu- ega joomamees. Nad jõudsid pikkamisi armuelu teema juurde. Samantha rääkis Henryst nii, nagu oleks nende lembeloos olnud enamat, kui seal tegelikult oli. Ausalt öelda oli ta siiski olnud tööst liiga hõivatud ja kurnatud, et alustada ja säilitada mingisugust tõsist lähedust. Jeff oli olnud kunagi kihlatud oma lapsepõlvekallimaga, kuid tema vanglakaristus lõhkus nende plaanid. Tüdruk jooksis sellal, kui ta luku taga istus, koos teise poisiga minema ja murdis tema südame. Ta vaatas naisterahvaid pikka aega sünge pilguga ja käitus nendega nii, nagu kõlbaksid nad

ainult üheainsa asja jaoks. Nüüd oli ta aga leebumas ja kohtus viimase aasta jooksul ühe lahutatud naisega Wise'ist. Too töötas kolledžis, tal oli meeldiv töö ja kaks poisijõmpsikat. Häda oli selles, et Jeff ei talunud tema lapsi. Nende isa oli skisofreenik ja ka nemad ilmutasid selle tõve tundemärke. See vahekord oli selgesti jahtumas.

„Su käsi on minu seeliku all," ütles Samantha.

„On jah ja tal on seal hea olla."

„Tegelikult see ongi hea. Tükk aega on juba mööda läinud."

Viimaks suudlesid nad nii, nagu olidki tahtnud suudelda – kaua ja uurivalt, käed pööraselt kobamas ja nööbid lahti lendamas. Nad tegid vaheaja selleks, et vöö valla päästa ja kingad jalast visata. Järgmine suudlus oli küll hellem, kuid kõik neli kätt tegutsesid ikka veel midagi seljast võttes. Kui nad olid lõpuks täiesti alasti, armastasid nad kaminatule paistel. Esialgu oli rütm kohmetu. Jeff oli pisut kore ja Samantha pisut roostes, kuid peagi hakkasid nad teineteise keha tunnetama. Esimene voor oli kiire, sest mõlemad vajasid vabastust. Teine voor pakkus palju rohkem rahuldust, sest nad tutvusid teineteisega ja vahetasid asendeid. Kui see läbi sai, lösutasid nad kurnatuna lapitekkidel ja puudutasid teineteist õrnalt.

Kell oli peaaegu üheksa õhtul.

Lumepiserdis oli keskhommikuks kadunud. Päike oli ere ja õhk puhas. Nad matkasid tunniga ümber Halli mäe, hüpates üle ojakeste, mis olid kunagi kubisenud vikerforellidest ja jõeforellidest, astudes kummargil madalatesse koobastesse, mida poisid olid ühes teises elus kasutanud kindlustena, ronides üle kaks aastakümmet tagasi lõhkeainega maast välja paisatud kivirahnude ja kõndides mööda looklevaid teeradu, mida keegi muu poleks osanud leida.

Samanthal ei kipitanud eelmise öö maratonist kusagilt, kuid mõned lihased tundusid olevat pisut hellad. Jeffi ei paistnud siiski miski häirivat. Tema jaks oli lõpmatu nii mäkke ronides kui ka kamina ees armatsedes.

Samantha läks tema kannul läbi jääraku mäe jalamil ja seejärel uuele rajale, mis kadus paksu metsa vahele. Nad ronisid loodusliku

mäe juurde kuuluvatele kaljudele ja sisenesid ühte koopasse, mida ei olnud kahekümne jala kauguselt võimalik märgata. Jeff pani taskulambi põlema ja vaatas üle õla. „Kas sinuga on kõik korras?"

„Ma olen kohe sinu taga," ütles sama hästi kui maa külge klammerduv Samantha. „Kuhu me lähme?"

„Ma tahan sulle midagi näidata." Nad küürutasid madalamale, et ühe kaljuseina alt läbi minna, ja ronisid sügavamale koopasse, milles taskulambi valgusvihust väljaspool valitses pilkane pimedus. Nad liikusid aeglaselt, otsekui oleksid millegi juurde hiilinud. Kui Jeff oleks hüüdnud: „Madu!", oleks Samantha kas minestanud või jalamaid südamerabandusse surnud.

Nad sisenesid poolümarasse kambrisse, kuhu tungis kivide vahelt kuidagiviisi üks päikesekiir. See oli juba mõnda aega kasutusel olnud panipaik. Ühe seina ääres seisid ülearuse sõjaväevarustuse väljamüügilt ostetud rõivistukapid, teise ääres aga virna laotud pappkastid. Tuhaplokkidele asetatud paksust vineertahvlist laual oli ühesuguste säilituskastide kollektsioon. Kastid olid plastmassist ja kõvasti suletud. Jeff lausus: „Lapsepõlves me mängisime siin. See ulatub ligikaudu kakssada jalga Halli mäe jalami sisse ning on sedavõrd sügaval ja madalal, et ei saanud kaevandamisel kahjustada. See ruum oli üks meie lemmikuid, sest siia paistab valgus ja siin on kuiv – niiskust ei ole üleüldse ja temperatuur on aasta ringi ühesugune."

Samantha näitas lauale ja ütles: „Ja kas need on need arhiivimaterjalid, mis te Krull Miningist varastasite?"

Jeff noogutas muiates ja ütles: „Vastab tõele."

„Ma olen nüüd kuriteo kaasosaline. Jeff, miks sa mu siia tõid?"

„Sa ei ole kaasosaline, sest kuriteoga pole sul mingit pistmist ja neid kaste ei ole sa kunagi näinud. Sa polegi ju kunagi siin käinud, eks ole?"

„Ma ei tea. See ei tundu õige olevat. Miks sa mu siia tõid?"

„Samantha, see on lihtne ja ühtlasi ei olegi nii väga lihtne. Dokumendid tuleb toimetada nende teiste advokaatide kätte, kes nõustasid hagejaid koos Donovaniga. Ja varsti nuputan ma välja viisi, kuidas seda teha, aga kerge ei saa see olema. FBI vaatab pealt. Krull jälgib. Kõik tahaksid mind meelsasti koos dokumentidega kinni püüda. Põrgu päralt,

ma ju aitasin neid varastada ja nüüd on nad peidetud minu perekonna kinnistule, nii et kaitsta poleks mul ennast vist suurt millegagi?"

„Sa oleksid omadega õhtul."

„Just nimelt, ja keegi peab nende asukohta teadma selleks puhuks, kui minuga juhtub midagi enne, kui ma saan need üle anda."

„Ja see keegi olen arvatavasti mina?"

„Sa oled piisavalt terane, et midagi välja mõelda."

„Ma kahtlen selles. Ja kes nendest veel teab?"

„Vic Canzarro ja ongi kõik. Rohkem ei keegi."

Samantha ohkas sügavalt ja astus lauale lähemale. Ta ütles: „Jeff, lihtsat ei ole siin midagi. Ühest küljest on need varastatud dokumendid, mis võivad Krull Miningile terve varanduse maksma minna ja sundida firmat iseenda toodetud soppa ära koristama. Teisest küljest võivad need aga tähendada kriminaalsüüdistust sinule või ükskõik millisele inimesele, kelle valduses nad juhtuvad parajasti olema. Kas sa oled nende Donovani kaasadvokaatidega kõnelnud?"

„Pärast tema surma ei ole. Samantha, ma tahan, et seda teeksid sina. Mina ei ole jurist. Sina oled ja see asi tuleb otsekohe ära teha. Mingisugune salajane kohtumine sellises kohas, kus keegi ei jälgi ega kuula pealt."

Samantha vangutas pead ja talle tundus, et teda mässitakse üha tugevamini ämblikuvõrku. Kas ta on jõudnud lõpuks välja sinnamaani, kust ei ole enam võimalik tagasi pöörata? „Ma pean selle üle järele mõtlema. Miks sina ja Vic ei võiks nende advokaatidega kohtuda?"

„Vic ei teeks seda. Tal on hirm nahas. Pealegi on tal siin söemaardlate maal korralik pagas kaasas. See on pikk lugu."

„Kas siinkandis ongi üldse lühikesi lugusid?"

Samantha läks rõivakappide juurde ja küsis: „Mis nende sees on?"

„Meie püsside kollektsioon."

Samantha mõtles võimalusele üks uks lahti teha, et kappi kiigata, kuid ta ei teadnud püssidest midagi ega tahtnudki teada. Ta küsis Jeffi poole vaatamata: „Kui suur on tõenäosus, et ma leian siit sõjaväe snaipripüssi koos ööoptikaga ja 51-millimeetriste padrunite tagavara?" Ta pöördus ja silmitses Jeffi ainiti, kuid too vaatas teisale ja lausus: „Mina sinu asemel ei teeks kappi lahti."

Samantha hakkas Jeffist möödudes väljapääsu poole minema ja ütles: „Lähme siit ära."

Nad lahkusid koopast ja liikusid peagi edasi mööda siia-sinna põiklevaid radu. Samanthale torkas pähe, et kui Jeffiga peaks midagi juhtuma, ei leiaks ta koopa juurde viivat teed enam eales üles. Ja pealegi oleks ta juhul, kui Jeffiga midagi juhtub, Manhattanis tagasi veel enne, kui Mattie jõuab uusi matuseid korraldada.

Tükk aega ei räägitud midagi. Nad jagasid etikul lõunasöögiks pooleks purgitäie halba pipraliha, loputasid selle viimase veiniga alla ja tegid kamina juures väikese uinaku. Kui uni oli magatud, avastasid nad, et kobavad ja suudlevad teineteist taas. Needsamad riided riisuti lõpuks jälle seljast ja pilluti huupi toas laiali ning nad veetsid üheskoos rõõmuküllase pühapäevapärastlõuna.

29

Phoebe Fanningi kautsjonit vähendati 100 000 dollarilt pelga 1000 dollarini ja esmaspäeva hommikul kell üheksa andis ta selle üle käendajale. Kokkulepe sõlmiti pärast seda, kui Samantha oli kaubelnud kohtunikult edukalt välja ema vabastamise, sellal kui isa vanglasse edasi jääb. Kaalul oli kolme süütu lapse heaolu ja pärast kaks päeva kestnud pealekäimist andis kohtunik järele. Phoebele kohtu korraldusega määratud kaitsja väitis, et ta on üle töötanud ja tal ei ole eeltoimingute jaoks kuigi palju aega. Seetõttu astus mängu Samantha, et kanda ise hoolt Phoebe vabastamise eest. Ta väljus kohtuhoonest koos Phoebega ja sõidutas ta koju. Seal ootas Samantha tema seltsis seni, kuni üks kauge sugulane lapsed sinna tõi. Nad ei olnud rohkem kui nädal aega ema näinud ja ilmselt oli neile räägitud, et ta läheb vanglakaristust kandma. Oli rohkesti pisaraid, kallistamist ja nii edasi ning Samantha tüdines sellest peagi. Ta oli Phoebele hoolikalt selgitanud, et teda ootavad ees vähemalt viis aastat vanglas ja Randyt veel palju pikem aeg, kui ta süüdlaseks osutub, ning et ta peab lapsi paratamatuks katastroofiks ette valmistama.

Samantha lahkus parajasti Fanningite juurest, kui tema mobiiltelefon helisema hakkas. See oli Mattie, kes helistas büroost. Ta oli äsja saanud teate, et Francine Crump viibib raske insuldiga haiglas. Viimse tahte ja tasuta testamendi saaga jätkus.

Samantha leidis haiglas, mis kujutas endast heidutavat ja igivana asutust ning oleks pidanud innustama viimset kui üht Nolandi maakonna elanikku terveid eluviise harrastama, ühe intensiivravi osakonna õe, kes sai talle paar sõna poetada. Patsient toodi haiglasse kohe pärast kesköödi, ta ei olnud võimeline suhtlema ja tema vererõhk oli peaaegu olematu. Uuring kompuutertomograafiga näitas ulatuslikku hemorraagilist insulti ehk tõsist ajusisest verevalumit. Ta hingab trahheasse viidud toru kaudu ja on teadvusetu. „Olukord ei ole hea," ütles õde sügavalt kulmu kortsutades. „Näeb sedamoodi välja, et läks mitu tundi, enne kui ta leiti. Pealegi on ta kaheksakümmend aastat vana."

Kuna Samantha polnud patsiendi perekonnaliige, ei lubatud tal intensiivravi osakonda sisse piiluda, et vaadata, kes Francine'i juures istub.

Kui ta büroosse naasis, ootasid seal ees telefoniteated Jonah ja De-Loss Crumpilt. Nad tahtsid sellal, kui nende ema suremas maas lamas, kangesti tema pärandusest rääkida. Kui Francine'il oli mingisugune uus testament, siis Mäetööliste Õigusabikliiniku advokaadid seda küll ei olnud koostanud. Kui uut testamenti aga polnud ja Francine ei tule kuni surmani teadvusele, siis oli rohkem kui selge, et Samanthal on edaspidi vaja veel palju kuid nende ebameeldivate inimestega maid jagada. Kuju oli võtmas kirglik testamendi vaidlustamine.

Ta otsustas neid telefonikõnesid praegu eirata. Kõik viis õde-venda olid tõenäoliselt üksteise võidu Brady poole kihutamas ja ta pidi neist piisavalt ruttu kuulda saama.

Firma tolle esmaspäeva töölõuna kulutati mõnede kurjakuulutavate uudiste seedimisele. Nagu Mattie oli hoiatanud, taandusid Strayhorn Coali advokaadid kokkuleppest Tate'ide surma põhjustamise kohtuasjas. Nad saatsid talle kui Donovani päranditombu eeldatavale esindajale kirja ja ütlesid, et ei kavatse kokkuleppele minna. Nad hoopiski andsid kohtuotsuse peale sisse ründava iseloomuga apellatsiooni. Mattie avas kähku vastutule meiliga, milles esines nipsaka soovitusega püüda oma agressiivsust vaos hoida. Tema teooria kohaselt kavatsesid nad rõhuda edasikaebamisele, lootes otsuse tühistamise korral proovida õnne kordusprotsessil, kus Donovani neil enam jalus ei ole. Selline kordusprotsess pidi algama kõige rutem kolme aasta pärast ning kliendi raha oleks sellal, kui nemad ootavad ja kaigaste kodarasse pildumise eest tasu saavad, mujal tööd teha rühmanud. Annette oli viha täis ja käis Mattiele peale, et too selle asja kohtuniku ette viiks. Strayhorn ja Donovan olid leppinud kokku 1,7 miljoni dollari peale. Kostjast oli ebaõiglane ja isegi häbematu öelda kokkuleppest lahti lihtsalt seetõttu, et hageja advokaat on nüüd surnud. Mattie oli temaga päri, kuid senimaani polnud kellelgi õnnestunud leida Donovani büroost selle kohta midagi kirjalikul kujul. Näis sedamoodi, nagu oleksid nad sõlminud leppe telefoni teel, kuid mingisugust teadaannet selle kohta enne tema surma ei koostatud. Mattie kahtles, kas kohus hakkab ilma kirjalike

dokumentideta seda kokkulepet jõustama. Ta oli küsinud nõu ühe protsessiadvokaadist sõbra ja ühe pensionil kohtuniku käest. Mõlemad arvasid, et nende õnn on otsa saanud. Mattie kavatses ajada eraviisiliselt veidi juttu selle protsessi kohtunikuga, et saada aimu, mida too mõtleb. Kokkuvõttena paistis sedamoodi, et pärandisaajad on sunnitud kokkuleppe elluviimiseks advokaadi palkama.

Teise teema kohta teatas Barb, et büroosse tuli hommikupooliku jooksul üksteist telefonikõnet Crumpide klannilt ning kõikides nendes nõuti kokkusaamist preili Koferiga. Preili Kofer ütles, et tal on selleks pärastlõunaks ette nähtud teine kohtumine. Polnud sugugi üllatav, et nii Mattie kui ka Annette'i ajakava oli samuti tihedasti täis, mistõttu neil ei jäänud Crumpide jaoks aega. Samantha pööritas silmi ja ütles, et see on ju tore, kuid ära need inimesed ei lähe.

Francine suri sellelsamal pärastlõunal kella poole viie ajal. Ta ei tulnud korraski teadvusele ega jõudnud nii kaugele, et oleks Samantha koostatud testamendi ära muutnud.

Teisipäeva pärastlõuna hakul lipsas Jeff tagauksest sisse ja seisis Samantha kirjutuslaua juures veel enne, kui too midagi taibata jõudis. Mõlemad küll naeratasid ja teretasid, kuid millegi kirglikuma poole viivaid liigutusi ei tehtud. Samantha uks oli lahti ja maja oli nagu ikka täis uskumatult uudishimulikke naisterahvaid. Jeff võttis istet ja ütles: „Nii et millal sa siis tahaksid uuesti matkama minna?"

Samantha asetas sõrme huultele ja sõnas tasakesi: „Niipea, kui mul õnnestub see oma päevakavasse suruda." Ta oli mõelnud viimase ööpäeva jooksul seksile rohkem kui ükskõik millisel ajal kahe eelmise aasta jooksul ehk pärast seda, kui oli katkestanud suhted Henryga.

„Ma pean sekretäri käest järele uurima," ütles ta. Tal oli ikka veel raske uskuda, et keegi võiks tema kabinetis toimuvaid vestlusi pealt kuulata, kuid ta ei tahtnud riskida. Ja Jeff ei rääkinud tema paranoiat arvestades peaaegu midagi. Ta tõi kuuldavale üksnes: „Olgu pealegi."

„Kas sa kohvi tahad?"

„Ei taha."

„Siis hakkame parem minema."

Nad läksid mööda koridori eespoolsesse nõupidamistuppa, kus neid ootas Mattie. Täpipealt kell kaks sadasid hooga sisse agendid Banahan, Frohmeyer ja Zimmer, kelle süngest otsusekindlusest näis, et nad võivad kõigepealt tulistada ja alles seejärel hakata küsimusi esitama. Frohmeyer oli juhtinud vägesid röövretkel Donovani büroosse. Zimmer oli olnud üks tema käsualuseid. Banahan oli siit juba varem läbi astunud. Pärast kiireid tutvustusi võtsid nad sisse lahingpositsioonid – ühel pool istus Mattie ja Samantha vahel Jeff, teisele poole aga jäid valitsusväed. Annette oli lauaotsa juures ja lülitas sisse diktofoni.

Mattie küsis taas, kas FBI, föderaalprokuröri, mõne muu föderaalse õiguskaitseorgani või mõne justiitsministeeriumi töötaja juurdluse sihtmärk on Jeff. Frohmeyer kinnitas, et ei ole.

Frohmeyer võttis juhtohjad enda kätte ja kulutas mõne minuti Jeffi minevikus tuhnimisele. Samantha tegi märkmeid. Pärast nende üsna intiimset nädalavahetust, mille käigus Jeff oli temaga nii mõndagi jaganud, ei saanud ta teada midagi uut. Frohmeyer uuris Jeffi suhteid kadunud vennaga. Kui kaua ta venna juures töötas? Mida ta tegi? Kui palju talle palka maksti? Mattie ja Annette olid Jeffi välja koolitanud ning ta vastas lühidalt, ilma et oleks kordagi midagi täiendavat välja pakkunud.

FBI agendile valetamine on juba iseenesest kuritegu sõltumata sellest, kus ja kuidas küsitlemine aset leiab. Mattie oli korduvalt öelnud, et tehku ta, mida teeb, aga ärgu valetagu.

Jeff näis nagu tema vendki olevat meelsasti valmis valetama, kui see asjale kasuks tuleb. Ta oletas, et pahad poisid – söefirmad ja nüüd valitsus – lasevad nagunii üle nurga, petavad ja teevad mida iganes, et võitjaks jääda. Miks ei tohi siis tema mustalt mängida, kui nemad seda teevad? Mattie oli talle korranud, et ei tohi seepärast, et siis võidakse ta vangi panna. Söefirmasid ja nende advokaate sinna ei panda.

Varem ette valmistatud stsenaariumi alusel töötanud Frohmeyer jõudis lõpuks välja tähtsate teemadeni. Ta selgitas, et nende arvutite kallal, mille FBI nädal tagasi enda kätte võttis, on keegi käinud. Kõvakettad on välja vahetatud. Kas Jeff teab sellest midagi?

Mattie nähvas: „Ära sellele vasta." Ta tegi Frohmeyerile selgeks, et kõneles föderaalprokuröriga, ning oli ilmne, et Donovan ei teadnud

surres, et tema suhtes alustatakse mingisugust uut juurdlust. Talle ei oldud sellest teatatud. Midagi kirjalikku ei olnud. Järelikult ei olnud Donovani töötajate ükskõik milline toiming büroo toimikute ja materjalide suhtes pärast tema surma võetud ette selleks, et juurdlust takistada.

Jeffi enda omavahel edastatud versioon oli niisugune, et ta võttis büroos ja kodus kõvakettad arvutitest välja ja põletas need ära. Samantha siiski kahtlustas, et kõvakettad on senimaani alles. Mitte et see oleks kuidagiviisi oluline olnud. Jeff oli talle kinnitanud, et üheski Donovani arvutis ei leidunud midagi, mis oleks omanud mingisugust tähtsust seoses Krull Miningiga.

Ja mina tean, kus need materjalid on, mõtles Samantha peaaegu uskmatult endamisi.

See tõsiasi, et Mattie käis föderaalprokuröri juures, ajas Frohmeyeri vihale. Mattie ei hoolinud sellest. Nad nääklesid mõnda aega küsitlemise üle ja sai ilmseks, kelle käes on vähemalt sellel kohtumisel juhtohjad. Kui Mattie ütles Jeffile, et too ei vastaks, siis Frohmeyer ei saanudki midagi. Ta jutustas loo tervest patakast materjalidest, mis olid läinud kaotsi Krull Miningi peakorterist Kentuckys Harlani lähedal, ja päris Jeffilt, kas tema teab nendest midagi. Jeff kehitas õlgu ja raputas pead veel enne, kui Mattie jõudis öelda: „Ära sellele vasta."

„Kas te viitate põhiseaduse viiendale parandusele?" küsis Frohmeyer masendatult.

„Ta ei ole vannet andnud," suskas Mattie vastu nii, nagu oleks Frohmeyer rumal olnud.

Samantha oli sunnitud vähemalt iseendale tunnistama, et naudib seda vastasseisu kõige täiega. Ühel pool oli FBI kogu oma võimsusega. Teisel pool oli nende klient Jeff, kes oli kahtlemata milleski süüdi, kuid seisis andeka juristi jõulise kaitse taga ja oli praegusel hetkel võitmas.

„Me vist raiskame siin oma aega," ütles Frohmeyer käsi üles tõstes. „Ma tänan teid külalislahkuse eest. Ma olen kindel, et me tuleme veel tagasi."

„Pole tänu väärt," lausus Mattie. „Ja ilma minule teatamata te minu kliendiga ühendusse ei astu – kas saite sellest aru?"

„Me veel kohtume," ütles Frohmeyer nagu mõni jõhkard, lükkas tooli hooga lauast eemale ja tõusis püsti. Banahan ja Zimmer marssisid koos temaga välja.

Tund hiljem istusid Samantha, Mattie ja Jeff peakohtusaali tagumises reas ja jälgisid kohtunikku, kelle ülesanne oli Donovani testamendi kinnitamine. Istung ei olnud veel alanud ning käputäis advokaate sebis ametnikega naljatades kohtuniku laua ümber.

Jeff ütles vaikselt: „Ma rääkisin hommikul meie ekspertidega. Nad ei ole senimaani leidnud tõendeid selle kohta, et keegi oleks Donovani Cessnaga midagi teinud. Õnnetuse põhjuseks oli mootori ootamatu seiskumine, mootor aga jäi seisma sellepärast, et kütuse juurdevool katkes. Paak oli täis – me tankisime Charlestonis alati, sest seal on kütus odavam. On lausa ime, et lennuk põlema ei lahvatanud ja maasse auku ei kõrvetanud."

„Kuidas kütusevool katkes?" päris Mattie.

„See on küsimuste küsimus. Kui uskuda, et tegemist oli sabotaažiga, siis on olemas üksainus tegelikult jõuline teooria. Kütusepumbast algav kütusetoru kulgeb kuni karburaatorini, mille külge ta on kinnitatud niinimetatud B-mutriga. Kui B-mutter meelega lõdvemaks lastakse, käivitub mootor suurepäraselt ja töötab ladusalt seni, kuni B-mutter ennast vibratsiooni mõjul pikkamisi pealt keerab. Kütusetoru tuleb lahti ja mootor seiskub paratamatult. Ta hakkab turtsuma ja jääb siis täiesti seisma. See juhtub väga kiiresti ilma igasuguse eelhoiatuse ja häireta ning mootorit ei ole enam võimalik uuesti käivitada. Kui lendur vaatab parajasti kütusenäidikule, kuhu me heidame siiski pilgu üksnes aegajalt, siis võib ta märgata kütuserõhu järsku langemist enam-vähem sellal, kui mootor hakkab välja surema. Praegu puhutakse üles tõsiasja, et Donovan ei saatnud välja hädakutset. See on mõttetus. Mõelge järele. Sa lendad öösel ja mootor ütleb ootamatult üles. Sul on reageerimiseks mõni sekund aega, kuid kõik toimub täielikus paanikas. Sa püüad mootorit uuesti käivitada, aga see ei hakka tööle. Sa mõtled kümne asja peale korraga, kuid appikutse on küll see kõige viimane asi, mille peale sa mõtled. Mis põrgu viisil saakski keegi sind aidata?"

„Kui kerge on seda B-mutrit lõdvemaks keerata?" küsis Samantha.

„See ei ole raske, kui sa tead, mida sa teed. Keeruline on teha seda nii, et sa sealjuures vahele ei jää. Sa pead pimeduse ära ootama, hiilima sinna, kus lennukid on rambi külge kinnitatud, kapoti mootori pealt maha võtma ning oma töö taskulambi ja mutrivõtme abil ära tegema. Üks ekspert ütles, et sellega on võimalik tulla toime kahekümne minuti jooksul. Tollel õhtul oli sinnasamasse kinnitatud veel seitseteist väikelennukit, aga lennuliiklust peaaegu ei toimunud. Ramp oli väga vaikne. Me vaatasime üle lennujaama peahoone jälgimiskaamerate salvestised ega avastanud midagi. Me kõnelesime nende meestega, kes sellel õhtul rambil valves olid, kuid ka nemad ei näinud midagi. Me vaatasime Roanoke'is mehaaniku juures läbi hooldusprotokollid ja kui ta viimati ülevaatuselt lahkus, töötasid kõik asjad muidugi suurepäraselt."

„Kui raskesti mootor kahjustada sai?" küsis Mattie.

„Mootor on üksainus segapudru. Ilmselt kaksas Cessna mõnel puul ladva maha. Näeb välja sedamoodi, nagu oleks Donovan püüdnud maanteele maanduda – võib-olla ta nägi mõne auto esitulesid, aga kes teab –, ja kui ta puid puudutas, kaldus lennuk ettepoole ja maandus nina peale. Mootor oli laiaks litsutud ja B-mutri asendit ei olnud võimalik kindlaks määrata. On üsna kerge jõuda järeldusele, et kütuse juurdevool katkes, kuid peale selle ei ole just palju otsi, millest kinni haarata."

Kohtunik sisenes saali ja võttis sisse koha oma laua taga. Ta laskis pilgul üle kuulajaskonna käia ja ütles midagi ühele ametnikule.

„Mis edasi saab?" sosistas Samantha.

„Me jätkame uurimist," kostis Jeff, kuid mitte just enesekindlalt.

Kohtunik vaatas saali tagaosa poole ja ütles: „Proua Wyatt."

Mattie tutvustas Jeffi tema kõrgeaususele, kes esitas viisakalt oma kaastundeavaldused ja ütles meeldivaid sõnu Donovani kohta. Jeff tänas teda, Mattie aga hakkas välja laduma korraldusi, mis vajasid kohtuniku allkirja. Kohtunik luges pikkamisi testamenti ja kommenteeris selle üksikuid sätteid. Ta arutas Mattiega seda, millisest strateegiast lähtudes võiks päranditomp palgata advokaadi, kes tegeleks edasikaebusega Tate'i asjas. Jeffile esitati küsimusi Donovani finantsolukorra, varade ja võlgade kohta.

Tunni aja pärast olid kõik korraldused allkirja saanud ja pärand ametlikult avatud. Mattie jäi kohale, et tegelda veel ühe küsimusega, Jeffil aga lubati lahkuda. Koos Samanthaga büroo poole tagasi kõndides ütles ta. „Ma kaon mõneks nädalaks, nii et kasuta kõnekaardiga telefoni."

„Kas sa lähed mõnda konkreetsesse kohta?"

„Ei lähe."

„See pole üllatav. Ka mina lahkun pühadeks. Lähen Washingtoni ja seejärel New Yorki. Mõnda aega ma sind arvatavasti ei näe."

„Nii et seega siis häid jõule ja head uut aastat?"

„Küllap vist. Häid jõule ja head uut aastat."

Jeff jäi seisma ja suudles teda kähku põsele. „Sedasama sulle." Ta pöördus põiktänavale ja tõttas minema, otsekui oleks keegi võinud teda jälitada.

Francine Crumpi matused toimusid kolmapäeval kell üksteist sügaval orgude keskel ühes pühadusliikumise kirikus. Annette oli väga selles osalemise vastu, sest arvas, et tõenäoliselt võtavad nad välja maod ja hakkavad tantsima. Samantha suhtus sellesse tõsiselt. Annette tunnistas pärast üles, et ta liialdas. Ta selgitas, et teadaolevalt ei ole Virginias enam maotaltsutamisega tegelevaid kogudusi. „Kõik nende liikmed on surnud."

Aga isegi tigedate lõgismadude pesa ei oleks võinud olla hullem, kui selle päeva teisel poole „Koferi-preilnaga" arveid klaarima ilmunud Crumpide jõuk. Nad sadasid kliinikule kaela sellise jõudemonstratsioonina, millesarnast Mattie polnud varem veel näinud – viis õde-venda, mõned nende praegused abikaasad, paar täiskasvanud last ja mitmesugused hõimlased.

Nende armastatud ema oli surnud ja nüüd oli käes aeg raha jagada.

Mattie võttis ohjad enda kätte ja käskis suuremal osal nendest lahkuda. Kohtumises lubati osaleda ainult viiel õel-vennal. Ülejäänud võisid minna ja oma autos istuda. Tema ja Annette karjatasid nad

nõupidamistuppa ja kui nad olid istunud, astus tuppa ja liitus selle seltskonnaga ka Samantha. Õed-vennad kui tervik kujutasid endast täielikku kaost. Nad olid äsja matnud oma ema. Nad kartsid, et võivad jääda ilma suguvõsa maast ja rahast, mida see maa loomulikult tähendas, ning olid kibestunud advokaatide peale, kes olid sellele kaasa aidanud. Ühtlasi kimbutasid neid sugulased, kes olid kuulnud kõlakaid söerahast. Nad viibisid kodust eemal ja puudusid töölt. Ja Samantha kahtlustas, et nad olid ka omavahel tülitsenud.

Ta alustas selgitamisest, et mitte ükski kliiniku advokaat ei ole nende emale uut testamenti koostanud. Tegelikult ei olnud keegi nendest olnud Francine'iga ühenduses pärast perekonna viimast kogunemist sellesama laua taga üheksa päeva varem. Kui Francine rääkis neile midagi muud, siis see lihtsalt ei vasta tõele. Samantha ei tea ka ühtki teist selle linna advokaati, kes oleks võinud uue testamendi valmis teha. Mattie seletas, et ehkki see ei ole küll mingil juhul kohustuslik, on siiski kombeks, et teistsuguse testamendi koostamise korral teatab üks advokaat sellest teisele. Igatahes see testament, millele Francine kaks kuud tagasi allkirja andis, ongi nende teada tema viimne tahe.

Nad kuulasid ja vahutasid vihast, olles hädavaevu suutelised ohjeldama oma jälestust advokaatide vastu. Samantha ootas juttu lõpetades sõimusõnade voolu tõenäoliselt kõigilt viielt. Järgnes aga hoopiski pikk paus. Viimaks lausus siiski Jonah, kes oli oma kuuekümne ühe eluaastaga nendest vanim: „Ema hävitas testamendi."

Samantha ei osanud selle peale reageerida. Annette tõmbas kulmu kortsu, püüdes samal ajal kiiruga meenutada Virginia vanu seadusi kaotatud ja hävitatud testamentide kohta. Mattiele aga avaldas muljet nende salasepitsuse nutikus ja ta suutis vaevu muiet tagasi hoida.

Jonah rääkis edasi: „Ma olen kindel, et teil on testamendi koopia olemas, aga nii palju, kui mina asjadest aru saan, muutub koopia originaali hävimise järel kasutuks. Kas see vastab tõele?"

Mattie noogutas nõusolevalt, tunnustades silmanähtavat tõsiasja, et Jonah on õigusalase kiirnõustamise eest raha maksnud. Ja miks pidi ta maksma advokaadile mitte uue testamendi, vaid nõustamise eest?

Aga seepärast, et Francine ei olnud uue testamendi koostamisega päri olnud. „Kuidas te teate, et ta selle hävitas?" küsis ta.

Euna Faye ütles: „Ta rääkis sellest mulle eelmisel nädalal."

Irma lausus: „Ta rääkis ka minule. Ta ütles, et põletas testamendi pliidi all ära."

DeLoss lisas: „Ja me otsisime igalt poolt ega leidnud seda."

Kõik oli väga hästi läbi harjutatud ja lugu tõotaski jääda usutavaks seni, kuni kõik viis ühte hoiavad. Lonnie küsis otsekui etteütlemise järgi: „Ja kuna testamenti ei ole, siis jääb maa arvatavasti viies võrdses osas meile?"

„Küllap vist," ütles Mattie. „Ma ei ole küll kindel, millisele seisukohale asub Mountain Trust."

Johah urises: „Käskige sellel Mountain Trustil minema kaduda, kas kuulete? Põrgu päralt, nad ei teadnud ju meie kinnistust midagi enne, kui teie nad mängu tõite. See on ja on alati olnud meie perekonna maa."

Tema neli õde-venda olid sellega kogu hingest nõus.

Samantha muutis välkkiirelt meelt. Kui Francine tõepoolest hävitas testamendi või kui nood viis valetavad, ilma et oleks vähimatki võimalust vastupidist tõestada, siis andkem neile need neetud kaheksakümmend aakrit ja jätkem nendega hüvasti. Kõige viimane asi, mida ta tahtis, oli testamendi vaidlustamise kohtuasi Crumpide ja Mountain Trusti vahel, milles tema kui staartunnistaja jääks mõlema poole turmtule alla. Ta ei tahtnud neid inimesi enam iial näha.

Ega tahtnud seda ka Annette ja Mattie. Nemadki lülitusid ümber ja Mattie ütles: „Kuulge, inimesed, meie kui advokaadid ei sea testamenti kahtluse alla ega ka kinnita seda. See ei ole meie töö. Ma kahtlen väga, et Mountain Trust tahab pikaajalisse testamendivaidlusse takerduda. Advokaatide honorarid oleksid suuremad, kui see maa üldse väärt on. Kui testamenti ei ole, siis seda ka ei ole. Te peate nüüd leidma advokaadi, kes pärandi avab ja laseb määrata sellele haldaja."

„Kas teie kõik teete selliseid asju?" küsis Jonah.

Kõik kolm advokaati põrkasid õuduses tagasi mõttest esindada neid inimesi. Annette suutis esimesena häält teha: „Oi ei, me ei saa seda teha, sest meie ju koostasimegi testamendi."

„Aga see on üsna tavapärane värk," lisas Mattie kähku. „Sellega saavad hakkama peaaegu kõik Main Streeti advokaadid."

Euna Faye lausa naeratas ja ütles: „No hüva, aitäh."

Lonnie päris: „Ja me jagame selle viieks, eks ole?"

Mattie ütles: „Seadus on niisugune, kuid te peate oma advokaadi käest järele küsima." Lonnie pilk oli üleüldse vilav ja nüüd laskis ta sellel juba toas ringi käia. Nad on kaklema läinud veel enne, kui jõuavad Bradyst lahkuda. Ja väljas ootavad teised sugulased, kes on kõik valmis sellele söerahale kallale kargama.

Nad läksid rahuga minema ja kui välisuks oli viimase järel sulgunud, tundsid kõik kolm advokaati tahtmist seda tähistada. Nad panid ukse lukku, heitsid kingad jalast ja kogunesid nõupidamistuppa, et rüübata õhtueelne veinilonks ja ohtrasti naerda. Annette püüdis kirjeldada stseeni esimese kojujõudjaga, kes seda kuradima testamenti leida püüdes majas ringi tuhnis. Siis teine ja seejärel kolmas. Nende ema lebas leinamajas lavatsil, nemad aga koputasid pöörastes otsingutes mööblit läbi ja kallasid sahtleid tühjaks. Kui nad testamendi üles leidsid, siis põletasid nad selle kahtlemata ära.

Ükski kolmest advokaadist ei uskunud, et Francine tegelikult oma testamendi hävitas.

Ja neil oli õigus. Originaal saabus järgmisel päeval postiga ja selle juures oli kirjake, milles Francine palus Samanthal testament oma kaitse alla võtta.

Kõigest hoolimata tulevad Crumpid ikkagi tagasi.

30

Karen Kofer saatis kolmandat aastat ühtejärge jõulupühad mööda New Yorgis oma tütre seltsis. Tal oli kolledžiajast üks lähedane sõbranna, kelle raugastuvast töösturist kolmas abikaasa oli nüüd dementsuse tõttu aktiivsest osalemisest kõrvaldatud ja viidud hoiule luksuslikku hooldekodusse Great Neckis. Nende laiutavast korterist Fifth Avenue'l avanes vaade Central Parkile ja korter oli sama hästi kui tühi. Karen sai nädalaks omaenda sviidi ja teda koheldi nagu kuningannat. Ka Samanthale pakuti sviiti, kuid ta eelistas peatuda Blythe'i juures nende oma korteris SoHos. Selle üürileping pidi lõppema 31. detsembril ning tal oli vaja asju kokku pakkida ja korraldada mööbli hoiustamist. Ikka veel maailma suuruselt neljandasse õigusfirmasse pidama jäänud Blythe kolis Chelseasse, kus tal oli kaks sõbrannat.

Pärast kolme kuud Bradys tundis Samantha ennast suurlinnas vabakslastuna. Ta käis koos emaga kesklinnas poodlemas, heideldes seal küll rahvahulkadega, kuid nautides sealset pöörast energiat. Õhtu eel võttis ta sõpradega napsi „õigetes", moekates baarides ja ehkki ta nautis neid kohti, avastas ta, et vestlused tüütavad teda. Karjäär, kinnisvara ja Suur Majanduslangus. Karen hüppas õhku rõõmust kahe pileti üle ühele Broadway muusikalile, kuid see osutus pelgalt turistide jaoks kokku keeratud ja üle reklaamitud rämpsuks. Nad lahkusid vaheajal ja said endale laua Orsos. Samantha sõi Balthazaris hilist hommikueinet koos ühe vana kaaslasega Georgetownist ja sõbranna peaaegu kiljatas seal, osutades kuulsale telenäitlejale, keda Samantha ei olnud eales näinud ega temast ka kunagi midagi kuulnud. Ta sooritas üksinda pikki jalutuskäike läbi Manhattani lõunaosa. Jõuluõhtusöök kujutas endast pidusöömingut terve pundi võõraste seltsis, kus pärast rohket veinijoomist läksid inimestel keelepaelad valla, nii et sellest katsumusest sai palju tunde kestnud läbu. Samantha magas ühes vabas magamistoas, mis oli suurem kui kogu tema korter, ja ärkas kerge pohmelusega. Teenijarõivastes toatüdruk tõi talle apelsinimahla, kohvi ja ibuprofeeni. Ta lõunastas koos

Henryga, kes oli talle selle ettepanekuga peale käinud, ja taipas seal, et neil ei ole teineteisega midagi ühist. Henry eeldas, et Samantha tuleb lähitulevikus linna tagasi, ja tahtis innukalt jälle midagi lõkkele puhuda. Samantha püüdis selgitada, et ei ole oma naasmises sugugi veendunud. Teda ei ole ees ootamas ei töökoht ega nüüd ka korter. Tema tulevik on ebakindel ja Henry oma samuti. Henry oli näitlemisest loobunud ja hellitas mõtteid astuda riskifondide haldamise põnevasse maailma. Tänase päeva kohta kummaline valik, mõtles Samantha. Kas need sellid ei higistagi siis praegu sularaha välja ega põikle kõrvale süüdimõistvate kohtuotsuste eest? Henry oli Cornellis õppinud araabia keelt. Ta oli teel eikuhugi ja Samantha ei kavatsenud raisata tema peale enam mitte ainsatki minutit.

Kaks päeva pärast jõule istus ta parajasti SoHos ühes kohvibaaris, kui tema telefon helisema hakkas. Esialgu ei tundnud ta sügavalt käekoti põhjast kostnud heli ära, siis aga taipas, et see on see kõnekaardiga telefon, mille Jeff talle andis. Ta leidis selle veel õigel ajal üles ja ütles: „Halloo." „Head uut aastat," lausus Jeff. „Kus sa oled?"

„Sulle sedasama. Ma olen linnas. Kus sina oled?"

„Linnas. Ma tahaksin sinuga kohtuda. Kas sul on aega, et veidi kohvi juua?"

Samantha arvas viivuks, et ta teeb nalja. Ta ei suutnud endale Manhattani tänavatel kõndivat Jeff Grayd ette kujutada – aga teisest küljest, miks ka mitte? Linn tõmbab ligi igasuguseid tüüpe igalt poolt. „Muidugi on ja ma joongi praegu kohvi. Üksinda."

„Millisel aadressil?"

Ootavale Samanthale pakkus tema enda mõttekäik lõbu. Tema esimene reaktsioon oli üllatus, sellele järgnes aga otsekohe purupuhas iha. Kuidas oleks võimalik Jeffi oma korterisse toimetada ja sealjuures Blythe'i vältida? Mitte et sellel oleks Blythe'i jaoks tegelikult tähtsust olnud, kuid Samantha ei tahtnud neid rohkeid küsimusi. Kus Jeff võiks peatuda? Kusagil meeldivas hotellis. See peaks klappima. Kas ta on seal üksi? Või jagab numbrit mõne sõbraga?

Tüdruk, rahune maha, ütles ta endale. Kahekümne minuti pärast astus uksest sisse Jeff, kes suudles teda huultele. Kui nad oma topelt-

espressosid ootasid, esitas Samantha talle enesestmõistetava küsimuse: „Mida sa siin teed?"

„Ma olen siin varemgi käinud," ütles Jeff. „Ma liigun praegu ringi ja tahtsin sind näha."

„Oleks olnud meeldiv, kui sa oleksid ette helistanud." Luitunud teksad, musta värvi T-särk, villane sportkuub, seemisnahksed poolsaapad, kolmepäevane habemetüügas ja kõigest veidi sassis juuksed. Wall Streeti kloonide hulka ei kuulunud ta kohe kindlasti, kuid SoHos poleks keegi kahtlustanud, et ta on pärit kusagilt Apalatšide kolkast. Ja keda see huvitakski? Tegelikult nägi ta rohkem töötu näitleja moodi välja kui Henry.

„Ma tahtsin sind üllatada."

„Heakene küll. Ma olengi üllatunud. Kuidas sa siia said?"

„Erareaktiiviga. See on pikk lugu."

„Ma olen pikkadest lugudest väga väsinud. Kus sa peatud?"

„Kesklinna Hiltonis. Üksinda. Kus sina peatud?"

„Vähemalt mõneks päevaks veel oma korteris. Siis saab üürileping läbi."

Baarimees ütles, et nende kohv on valmis, ja Jeff haaras tassid enda kätte. Ta valas oma tassi sisse tühjaks terve suhkrupakendi ja segas aeglaselt. Samantha jättis suhkru ära. Nad tõmbusid teineteisele lähemale, sest kohvibaari hakkas rahvast juurde tulema. Samantha ütles: „No nii, vahest me saame selle erareaktiivi teema juurde tagasi pöörduda. Kas sa suvatsed pikemalt rääkida?"

„Ma olen siin kahel põhjusel. Esiteks tahan ma sind näha ja võib-olla ka veeta veidi aega sinu seltskonnas. Tead sa, äkki me saame linnas ringi matkata ja leiame kusagilt mõne kamina. Kui ei leia, siis võib-olla lihtsalt mõnusa sooja voodi. See on see, mida mina tahaksin, aga ma mõistan, et sina oled liiga hõivatud. Ma ei hakka sinu isiklikku aega segi paiskama, ega ju?"

„Kamina võid ära unustada."

„Saan aru. Olen käesolevast hetkest alates sinu käsutuses."

„Ma olen kindel, et aega me leiame. Ja milline on see teine põhjus?"

„Noh, reaktiiv kuulub Louisville'i protsessiadvokaadile, kelle nimi on Jarrett London. Nüüdseks oled sa temast võib-olla juba kuulnud."

„Ja kuidas ma peaksin mingisugust Louisville'i advokaati tundma?"

„Igatahes olid tema ja Donovan väga lähedased sõbrad ning tegelikult ta viibis matustel. Pikka kasvu, umbkaudu kuuekümnene, pikkade hallide juuste ja halliseguse habemega sell. Donovan pidas teda oma õpetajaks ja peaaegu kangelaseks. Tema õigusfirma oli üks nendest kolmest ülejäänust, kes Krull Miningi Haamrioru asjas kohtu alla andsid. Nende juures tehti läbiotsimine sellelsamal päeval, kui FBI meie juures retkel käis. Pole vist vaja öeldagi, et Londoni moodi mehele säherdune gestaapotaktika ei istu, ning ta sülitab tuld ja tõrva. Ta on oma tõule iseloomuliku suure egoga."

Samantha noogutas. „Minu isa."

„Jah, seda muidugi. Tegelikult väidab London, et ta kohtus sinu isaga aastaid tagasi mingisugusel protsessiadvokaatide prallel. Igatahes on Londonil uus sõbranna, kes on ehtne pudrupea, ja ta tahtis linna näha. Ma hääletasin ennast lennukipärale."

„Kui mugav."

„Ja London ise tahab ühtlasi sinuga kokku saada, tere öelda ja nendest dokumentidest kõnelda."

„Millistest dokumentidest? Jäta järele, Jeff, ma olen juba niigi liiga sügaval supi sees. Kuhu see välja viib?"

„Samantha, sa pead mind selle koha peal aitama. Vend on surnud ja ma vajan kedagi, kellega ma saaksin rääkida, kes tunneb seadusi ja saab mulle nõu anda."

Samantha selg jäigastus ja ta tõmbus eemale. Ta silmitses Jeffi vihaselt ja oleks tahtnud talle nähvata. Kuid ta vaatas hoopiski ringi, neelatas raskelt ja ütles: „Sa tirid mind teadlikult salasepitsusse, mis võib tuua minu jaoks kaasa tõsiseid pahandusi. Selle kõige taga on FBI, aga sa tahad siiski, et ma ennast asjaga seoksin. Sa oled sama hulljulge kui su vend ega hooli sellest, mis minuga võib juhtuda. Kuule, kes on öelnud, et ma üldse Virginia osariiki Brady linna tagasi lähen? Ma tunnen ennast praegu uskumatult turvalisena. See siin on minu kodu. Ma kuulun siia."

Jeffi vibalik kogu näis mitme tolli võrra lühemaks tõmbuvat, tema lõug aga vajus norgu. Ta nägi löödud ja abitu välja. „Samantha, ma ju

hoolin sinust ja sellest, mis sinuga juhtub. Ma lihtsalt vajan praegusel hetkel sinu abi."

„Jeff, meil oli paar nädalat tagasi Hallil mäel imetore olla. Ma olen palju selle peale mõelnud, kuid ma ei saa aru, miks sa viisid mu sinna koopasse või mis põrgu moodi seda ka nimetatakse ja mulle neid dokumente näitasid. Selle koha peal…"

„Mitte keegi ei saa eales teada."

„Selle koha peal sai minust miskit liiki kaasosaline. Ma ju mõistan, et need dokumendid on väärtuslikud ja paljastavad ja puha, kuid see ei muuda tõsiasja, et nad on varastatud."

„Samantha, keegi peab teadma, kus need asuvad, juhuks kui minuga midagi juhtub."

„Tegelgu sellega Vic."

„Ma ju rääkisin sulle. Vic on läinud, mängust välja astunud. Tema sõbranna on rase ja ta on nüüd teine inimene. Tema ei riski enam millegagi. Ta ei võta isegi kõnesid vastu."

„Tal on aru peas."

Espresso hakkas jahtuma. Jeff märkas oma tassi ja rüüpas sõõmukese. Samantha ei teinud temast väljagi ja silmitses uurivalt rahvasumma. Viimaks lausus Jeff: „Kas me võiksime siit ära minna?"

Nad leidsid endale pingi Washington Square Parkis. Kõik pingid olid tühjad, sest puhus ulguv tuul ja õhutemperatuur oli alla nulli. „Kui palju too London minu kohta teab?" küsis Samantha.

„Ta teab, et sinu käes on Ryzeri juhtum või vähemalt juhtumi musta kopsutõve osa. Ta teab, et sina avastasid Lonerock Coali advokaatide poolse pettuse ja varjamise. See avaldas talle tõesti muljet. Ta teab, et mina usaldan sind ja et sind usaldas ka Donovan. Ta teab, et Donovan kõneles sulle nendest dokumentidest."

„Kas ta teab, et ma olen neid näinud?"

„Ei tea. Samantha, ma ju rääkisin sulle, et sellest ei saa mitte kunagi keegi teada. Ma tegin vea, et su sinna viisin."

„Ma tänan sind."

„Kohtumegi vähemalt siis selle selliga ja vaatame, mida ta ütleb. Ma palun. Selles ei ole ju midagi halba."

„Ma ei tea."

„Jah, sa tead. Kohtumises Jarrett Londoniga ei ole midagi, mis meenutaks isegi kaugelt mingisuguste piiride ületamist. See oleks äärmiselt konfidentsiaalne kokkusaamine ja pealegi on ta huvitav mees."

„Millal ta tahab kohtuda?"

„Ma helistan talle. Mul on külm. Kas sa elad kusagil siinkandis?"

„Mitte just kaugel, aga korter on väga segamini. Me pakime asju kokku."

„Mina sellest ei hooli."

Kaks tundi hiljem astus Samantha kesklinnas Fifty-Fifth Streetil asuva hotelli Peninsula fuajeesse. Ta valis vasakule jääva trepi, tõusis teisele korrusele ja nägi vastavalt ootustele baaris istuvat Jeffi. Jeff ulatas talle sõnatult paberitükikese, millel oli sõnum „Tuba 1926". Ta vaatas, kuidas Samantha ümber pöördub ja minema läheb, ja jäi siis seisma trepi juurde, et teha kindlaks, kas seda veel keegi tähele pani. Samantha sõitis liftiga üheksateistkümnendale korrusele ning vajutas numbritoa kellanupule. Mõne viivu pärast avas ukse võimsa halli juuksepahmakaga pikakasvuline mees, kes ütles: „Tervist, preili Kofer, te teete mulle au. Mina olen Jarrett London."

1926 oli lahmakas sviit, mille ühes otsas oli kabinet. Mingist sõbrannast polnud jälgegi. Mõni minut pärast Samantha saabumist andis uksekella Jeff. Nad võtsid kabinetis istet ja vahetasid nõuetekohaseid viisakusi. London mainis midagi keelekaste kohta, kuid mõlemad lükkasid pakkumise tagasi. Ta tegi juttu Samantha tegevusest Ryzeri juhtumi puhul ja rääkis ülevoolavalt sellest, kui sädelev ta seal oli olnud. Ta olevat seda Donovaniga pikalt arutanud. London ja tema partnerid vaidlesid ikka veel selle üle, kas nende firma peaks selle hagi puhul Donovaniga mesti lööma, kuid too võttis kätte ja andiski selle kuradima asjanduse sisse. „Äärmiselt enneaegselt," ütles London. „Aga niisugune see Donovan kord juba oli."

Tema, London, kaalus ikka veel võimalust selle hagiga edasi minna. Teate, vist mitte iga päev ei õnnestu Casper Slate'i sarnast suuremat õigusfirmat pettuse toimepanemisel teolt tabada? Selline

juhtum oleks vandekogu jaoks äärmiselt kütkestav ja nii edasi. Ta kõneles üha edasi ja edasi asja ilust, otsekui poleks Samantha seda ise taibanud. Samantha oli seda kuulnud varemgi nii Donovanilt kui ka oma isalt. No nii, mingem nüüd edasi Krull Miningi juurde. Kuna Donovani ei ole enam pildil, on London nüüd hagejate juhtiv esindaja. Hagi anti sisse 29. oktoobril. Krullile anti sellele reageerimiseks ja vastuse esitamiseks lisaaega. London ja tema meeskond ootasid, et jaanuari alguses annab Krull sisse tõsise esildise süüdistuse tagasilükkamise kohta ja sõda läheb lahti täie hooga. Neil läheb neid dokumente varsti, väga varsti tarvis.

„Kui palju te nendest teate?" küsis Samantha.

London ohkas valjusti, otsekui oleks see küsimus niivõrd plahvatusohtlik, et tal pole aimugi, millest alustada, siis aga tõusis mees püsti ja läks minibaari juurde. „Kas keegi õlut soovib?" Jeff ja Samantha lükkasid pakkumise taas tagasi. Ta avas ühe Heinekeni ja kõndis akna alla. Ta jõi pika sõõmu ja ütles siis: „Ligikaudu aasta eest oli meil esimene kohtumine Charlestonis meie kamba liikme Gordie Mace'i büroos. Donovan oli meid kõiki sinna kokku kutsunud, et teha ettepanek esitada Haamrioru hagi. Ta ütles, et tema valduses on mõned dokumendid ja et need ei sattunud tema kätte tavalisi meetodeid kasutades. Me ei küsinud midagi. Tema ei täpsustanud midagi. Ta ütles, et on olemas rohkem kui kakskümmend tuhat lehekülge ülimalt suure süüdistusjõuga materjali. Krull Mining teadis saastamisest, teadis, et see imbub põhjavette nii oru ülemises kui ka alumises otsas, teadis seda, et inimesed joovad ikka veel seda vett, teadis, et inimesed kannatavad ja surevad, teadis ka seda, et firma peaks kaevandamiskoha ära puhastama, kuid ühtlasi teadis ta, et inimeste vastu lihtsalt siga olla ja raha endale hoida oleks tema jaoks märksa odavam. Donovanil ei olnud neid dokumente kaasas, kuid ta oli teinud rohkesti märkmeid, mis ta pärast seda kohtumist hävitas. Ta kirjeldas umbkaudu kahtkümmet kõige paljastavamat dokumenti ja kui aus olla, siis see avaldas meile sügavat muljet. Me olime rabatud. Šokeeritud. Me kirjutasime viivitamatult alla ja hakkasime selleks hagiks valmistuma. Donovan hoidus ettevaatlikult ütlemast

dokumentide kohta, et need on varastatud, ja meid ta nende ligi ei lasknud. Kui ta oleks eelmise aasta ükskõik millisel hetkel need dokumendid meie kätte andnud, oleks FBI meid selle kuu alguses täiesti tõenäoliselt vahistanud."

„Nii et kuidas te dokumendid siis praegu enda valdusse võtaksite ja vahistamist väldiksite?" küsis Samantha.

„See ongi see suur küsimus. Me oleme pidanud kaudseid läbirääkimise selle protsessi kohtuniku ühe ametnikuga, kusjuures see on ehtne tagauksevärk ning väga tundlik ja väga ebatavaline asi. Me arvame, et võime dokumendid vastu võtta, esitada need vahetult kohtule ja lasta kohtunikul nad luku taha hoiule panna. Seejärel me palume kohtunikult, et ta mõjutaks föderaalprokuröri kriminaaljuurdlust seniks katkestama, kuni dokumendid on läbi uuritud. Vaadakem tõele näkku – need dokumendid varastanud inimene on ju surnud. Me oleme pidanud aru oma kaitseadvokaatidega kriminaalasjades ja nad nõustuvad sellega, et me seaksime ennast ohtu üksnes minimaalselt. Me oleme valmis riskima. Oht seisneb hoopiski selles, mis võib juhtuda dokumentidega enne, kui nad kohtusse jõuavad. Krull Mining teeks ükskõik mida, et need hävitada, ja praegu on nende poolel ka FBI. Sealkandis on praegu ohtlik viibida."

Samantha läkitas Jeffi poole pilgu, mis oleks võinud tappa.

London võttis istet Samantha lähedal ja vaatas talle sügavalt silma. „Meil võiks teist siin Washingtonis veidi abi olla."

„Hm, palun vabandust?"

„Peaprokuröri siseringi kuulub kolm inimest. Üks nendest on Leonna Kent. Ma olen kindel, et te tunnete teda."

Samantha ütles tuikuma lüües: „Ma… hm, ma olen temaga mõni aasta tagasi kohtunud."

„Tema ja teie ema alustasid töötamist justiitsministeeriumis ühel ja samal ajal kolmkümmend aastat tagasi. Teie emast peetakse väga lugu ja tal on pikk tööstaaž. Ühtlasi on tal ka üksjagu mõjuvõimu."

„Aga mitte sellistes valdkondades."

„Oi, Samantha, on küll. Sõnake või paar Karen Koferilt Leonna Kentile ja Leonna Kentilt peaprokurörile ja peaprokurörilt föderaalpro-

kurörile Kentuckys ning me näemegi, kuidas FBI tagasi tõmbub. Siis tuleks meil muret tunda üksnes Krulli kaabakate pärast."

„Kas sellega me praegusel kohtumisel tegelemegi? Minu emaga?"

„Samantha, te saate ju aru, et me teeme seda mitte isiklikust, vaid oma elukutse aspektist. Kas te olete seda teemat emaga arutanud?"

„Ei, muidugi ei ole. Tegelikult ma ei ole isegi mõelnud võimalusele seda temaga arutada. See ei ole ju vist tema mänguväljak?"

„Mina nii ei arva. Meil on Washingtonis arvestatavaid kontakte ja nemad usuvad, et Karen Kofer saaks meid aidata."

Samantha oli jahmunud ja segaduses. Ta vaatas Jeffi poole ja küsis: „Kas sa sellepärast tulidki New Yorki? Et minu ema selle asja sisse segada?"

Jeff vastas kähku: „Ei tulnud ja ma kuulen sellest praegu esimest korda. Ma isegi ei teadnud, kus su ema töötab." Ta oli siiras nagu ebaõiglaselt süüdistatud poisike ja Samantha jäi teda uskuma.

„Samantha, ma ei arutanud seda temaga," ütles London. „See informatsioon on pärit meie oma inimestelt Washingtonis."

„Teie lobistidelt."

„Jah, muidugi. Kas meil ei ole siis kõikidel lobiste? Neid võib armastada või vihata, kuid nad tunnevad maastikku. Ma kardan, et te võtate seda liiga isiklikult. Me ei soovi teilt, et teie paluksite oma emal otseselt sekkuda föderaaljuurdlusse, kuid ühtlasi me mõistame, kuidas need asjad käivad. Inimesed on inimesed, sõbrad on sõbrad, üks tasane sõnake siin ja teine seal ning miski võibki aset leida. Te lihtsalt mõelge selle üle järele, eks ole?"

Samantha ohkas sügavalt ja ütles: „Ma kaalun võimalust selle üle järele mõelda."

„Ma tänan teid." London tõusis ja sirutas taas jalgu. Samantha põrnitses altkulmu Jeffi, kes uuris oma saapaid. London lausus üsna kohmetult: „Jeff, kas me saaksime nüüd rääkida dokumentide üleandmisest?"

Samantha kargas püsti ja ütles: „Ma kohtun teiega pärastpoole."

Jeff haaras tal hellalt käsivarrest ja sõnas: „Samantha, palun ära mine ära. Ma vajan siin sinu osalust."

Samantha raputas ennast vabaks ja ütles: „Mina ei ole osaline teie vandenõus. Teie, poisid, lobisege teineteisega kõigest, millest tahate. Mind teil vaja ei lähe. Oli meeldiv teiega kohtuda." Ta tõmbas ukse hooga lahti ja oligi kadunud.

Jeff jõudis talle fuajees järele ja nad väljusid hotellist üheskoos. Jeff palus vabandust ja Samantha kinnitas talle, et ta ei ole endast väljas. Ta ei tunne Jarrett Londonit, loomulikult ta ei usalda teda kui võõrast inimest ega kavatse selliseid tundlikke küsimusi tema juuresolekul arutada. Nad triivisid koos rahvasummaga mööda Fifth Avenued põhja poole ja suutsid viia vestluse eemale kõigest, mis oleks kuidagiviisi seotud kivisöega. Samantha näitas maja, milles tema ema praegu luksuses elas. Teda oodati õhtul sinna veel ühele pidusöömingule, kuid ta oli juba ära öelnud. Selle öö oli ta lubanud Jeffile.

Samantha kahtlustas, et Jeff ei oska võib-olla hinnata kolme tunni pikkust maratoni neljatärnirestoranis, ning vältis seetõttu uhkeid kohti ja muretses laua West Village'i restoranis Mas. See oli külma ilmaga õhtu jaoks parim valik, sest sees oli soe ja õdus ning seal valitses ehtne Prantsuse talumaja atmosfäär. Menüü vahetus iga päev ega olnud kuigi pikk. Jeff luges selle ühe hooga läbi ja tunnistas, et ei tundnud ära ainsatki rooga. Kelner soovitas neljakäigulist sooduspakkumist, mis maksis kokku 68 dollarit, ja Samantha oli sellega päri. Jeff kohkus alguses hinna pärast, kuid peagi avaldas toit talle sügavat muljet. Spagetikõrvitsas küpsetatud krevetid, sealiha õunakastmes, looduses kasvanud triipahven porrulaugufondüüga ja šokolaaditort. Nad jõid pudeli Rhône'i oru viinamarjadest valmistatud Syrah'd. Kui nendest veeretati mööda juustukäru, oleks Jeff sellele peaaegu järele jooksnud. Samantha kutsus kelneri ja selgitas, et nad lisaksid ka juustukäigu ja veel veini.

Kuni nad käru ootasid, kallutas Jeff ennast lähemale ja ütles: „Kas sa oled valmis ühe asja üle järele mõtlema?"

„Ma ei luba midagi. Ma ei ole kindel, kas ma ikka usaldan sind."

„Aitäh. Kuule, see võib kõlada jaburalt ja ma olen tõesti võidelnud mõttega seda sulle kas või üksnes mainidagi. Ma võitlen veel praegugi, aga siin ta on."

Ühe kohutava sekundi murdosa jooksul arvas Samantha, et Jeff teeb talle abieluettepaneku. Nad polnud ju isegi veel paar! Ja tal polnud kavaski nende asjadega tõsiseks minna. Senimaani olid nad pidanud seksi tähtsamaks kui ükskõik milliseid vihjeid armastusele. Niivõrd rabatud see pisut tahumatu mägilaspoiss ometi ju ei saanud olla, et oleks abieluettepaneku otsa komistanud!

Ei olnudki, kuid tema idee oli peaaegu sama häiriv. Ta ütles: „Büroo hoone on minu oma või vähemalt saab selleks mingil hetkel pärast testamendi kinnitamist. Ühtlasi olen ma Donovani testamenditäitja, nii et ma vastutan selle asja eest. Vastutame vist mina, Mattie ja kohtunik. Sa ju nägid tema juhtumite loetelu. Temast jäi järele palju tööd. Mattie võtab üht-teist endale, kuid mitte palju. Tal on niigi rohkesti asju laual ja see ei ole tema stiilis töö. Meil on vaja kedagi sellist, kes firma üle võtaks. Päranditombul on piisavalt raha, et palgata tööle advokaat, kes Donovani asjad lõpule viib. Kui aus olla, pole maakonnas peale sinu kedagi, kelle me võiksime kaalumisele võtta."

Samantha oli kohmetut abieluettepanekut oodates ja siis hoopis säärast veidrat soovi kuuldes hinge kinni hoidnud ning kui Jeff vakatas, hingas ta lõpuks välja ja ütles: „Oh sa poiss."

„Sa teeksid tihedat koostööd Mattie ja Annette'iga ning mina oleksin alati läheduses."

See ei olnud just täielik šokk. Mattie oli võtnud vähemalt kahel korral ääri-veeri jutuks mõtte palgata mõni advokaat, kes Donovani asjadel otsad kokku tõmbaks. Mõlemal juhul olid need sõnad õhku rippuma jäänud, kuid Samanthale oli tundunud, et need visati sinna tema jaoks.

Ta ütles: „Mulle tuleb pähe vähemalt kümme põhjust, miks sellest asja ei saa."

„Mulle aga tuleb pähe üksteist põhjust, miks saab," vastas Jeff muiates. Laua juures peatus juustukäru ning selle pikantsed aroomid ja lõhnad matsid nad endasse. Samantha valis välja kolm sorti ja Jeff eelistas algul tavalist teravat lehmapiima-Cheddarit, kuid mõtles siis kähku ümber ja ütles, et tahab siiski samasugust valikut kui Samanthal. Kui käru oli eemale veerenud, lausus ta: „Sina tee esimene käik. Paku mulle välja oma parim põhjus ja mina panen sellele vastu enda oma."

„Mul puudub vajalik väljaõpe."

„Sa oled põrgulikult nutikas ja õpid kiiresti. Mattie abiga tuled sa kõigega toime. Järgmine."

„Ma võin mõne kuu pärast läinud olla."

„Aga sa võidki minna, millal ise tahad. Sul ei ole mingisugust lepingulist kohustust kaheteistkümne kuu pärast siia tagasi tulla. Sa ütlesid ju ise, et juristide tööturg on ületäidetud ja languses ning vabu kohti ei ole. Järgmine."

„Ma ei ole protsessija. Donovani firma tegeles ainuüksi protsessimisega."

„Sa oled kahekümne üheksa aastane ja võid õppida selgeks mistahes asja. Mattie rääkis, et sa oled väga kiire taipamisega ja kohtusaalis juba parem kui suurem osa kohalikke matse."

„Kas ta tõesti ütles nii?"

„Kas ma hakkaksin valetama?"

„Ojaa, hakkaksid küll."

„Ma ei valeta. Järgmine põhjus?"

„Ma ei ole kunagi tegelnud edasikaebustega, rääkimata juba suure kohtuotsuse edasikaebamisest."

„Senimaani kõige kehvem põhjus. Edasikaebused tähendavad uurimist ja paberimäärimist ja ei miskit muud. Käkitegu. Järgmine."

„Jeff, ma olen linnatüdruk. Vaata enda ümber. See siin on minu elu. Ma ei peaks Bradys vastu."

„Olgu pealegi, see on hea tähelepanek. Aga kes on öelnud, et sa oled kohustatud igaveseks sinna jääma? Võta see ette kaheks-kolmeks aastaks ning aita meil need asjad lõpule viia ja honorarid sisse kasseerida. Seal on mängus teatav raha, mida ma ei tahaks kaotada. Järgmine."

„Mõned tema kohtuasjad võivad aastateks venima jääda. Niisugust pühendumist ma endale lubada ei saa."

„Siis pühendu Tate'i apellatsioonile. See võtab kõige rohkem poolteist aastat. See aeg möödub lennates ja me mõtleme välja, mida seejärel teha. Samal ajal võid sa otsida ja valida endale välja teisi juhtumeid, mis tunduvad olevat paljutõotavad. Ma aitan sind. Ma olen üsna hea juhtumite leidja. Järgmine."

„Ma ei taha Donovani lesega tegemist teha."

„Ma tõotan, et ei peagi tegema. Judy eest kannavad hoolt Mattie ja mina ise. Järgmine."

Samantha määris röstitud saiaviilule Camembert'i ja hammustas suutäie. Ta ütles seda mäludes: „Ma ei taha, et inimesed mind jälitaksid. Mulle ei meeldi püstolid."

„Advokaaditööd on võimalik teha ka ilma püstolita. Vaata Mattiet. Teda kardetakse. Ja nagu ma juba ütlesin, viibin ma läheduses ja kaitsen sind. Järgmine."

Samantha neelas suutäie alla ja võttis lonksu veini. „Noh, nüüd tuleb üks mure, mida sa lahendada ei saa, ja teisiti kui otsesõnu pole seda võimalik välja öelda. Teie Donovaniga mängisite teistsuguste reeglite järgi. Te varastasite Krull Miningi juhtumi puhul dokumente ja ma olen kindel, et te lõikasite ka muudes asjades siin-seal otse. Mul on tunne, et mõned toimikud seal büroos on nii-öelda nakatatud. Ma ei taha nendega mingit tegemist teha. FBI on seal ühe läbiotsimise juba korraldanud. Ma ei kavatse kohal olla, kui nad uuele retkele tulevad."

„Ma vannun, et seda ei juhtu. Millegi muu pärast peale Krulli ei ole vaja muretseda. Ja ma ei hakka sind ega bürood ohtu seadma. Ma luban seda."

„Ma ei usalda sind täielikult."

„Tänan. Ma teenin su usalduse välja."

Veel üks juustusuutäis ja sõõm veini. Ka Jeff sõi ja ootas. Ta luges sõrmedel kokku ja lausus: „See teeb välja kõigest üheksa põhjust ja ma olen nad kõik hiilgavalt põhja lasknud."

Samantha ütles: „Olgu pealegi, number kümme. Ma ei ole kindel, et ma saan just palju tööd teha, kui sina läheduses viibid."

„Hea põhjus. Kas sa tahad, et ma oma käed sinust eemal hoiaksin?"

„Seda ma ei ole öelnud. Jeff, vaata minu poole. Ma ei ole praegu armuloo jaoks turul, eks? Punkt ja kõik. Me võime küll hullata, kui on tahtmist, kuid ainult lõbu pärast. Meil tekib probleeme niipea, kui asjad tõsisemaks kipuvad."

Jeff muigas, kihistas naerda ja ütles: „Nii et luba mul küsida, kas ma sain õigesti aru. Sa tahad harrastada kõikvõimalikke seksuaalse iseloomuga käitumisviise, kuid ilma vähimagi tahtmiseta pühenduda partnerile. Juhhei. See oli vinge punkt. Oleme kokku leppinud. Sinu võit. Kuule, Samantha, ma olen kolmekümne kahe aastane poissmees ja mulle meeldib olla vallaline. Sa pead mõistma, et Donovan ja mina saime väga noorest peast armid hinge. Meie vanemad olid õnnetud ega talunud teineteist silmaotsaski. See oli sõda ja meie olime selle ohvrid. Meie jaoks tähendas „abielu" roppu sõna. See ongi üks põhjusi, miks Donovan ja Judy hakkasid lahus elama."

„Annette ütles, et ta oli päris paras seelikukütt."

„Annette peaks seda teadma."

„Ma kahtlustasingi neid. Kas see kestis pikka aega?"

„Kes neid asju kirja paneb? Ja ta ei rääkinudki mulle kõigest. Nagu sa tead, oli Donovan väga kinnine. Kas ta sulle ka ligi ajas?"

„Ei ajanud."

„Ja kui ta oleks seda teinud?"

„Tunnistan, et talle oleks olnud raske ära öelda."

„Donovanile ütlesid ära väga vähesed naised ja Annette nende hulka ei kuulunud."

„Kas Mattie teab?"

Jeff rüüpas lonksu veini ja laskis pilgul söögisaalis ringi käia. „Ma kahtlen selles. Talle ei jää Bradys küll kuigi palju kahe silma vahele, kuid Donovan ja Annette olid vist väga diskreetsed. Kui Mattie oleks teada saanud, oleksid asjalood keeruliseks läinud. Matty jumaldab Judyt ja peab Haleyt üheks oma lapselastest."

Kelner peatus nende laua juures ja Samantha palus arvet. Jeff pakkus välja, et maksab õhtusöögi eest ise, aga Samantha nõudis, et tal lubataks olla kostitaja. „Sina võid Bradys õhtusöögi välja teha," ütle ta. „New Yorgis maksan mina."

„Pole just paha tehing."

Juust oli otsas ja veingi lõppemas. Nad istusid veel tükk aega ja kuulasid vestlusi enda ümber, kusjuures mõned nendest toimusid võõrastes keeltes. Jeff naeratas ja ütles: „Brady on vist tõesti väga kaugel?"

„On tõepoolest. See on teine maailm ja sealjuures mitte minu oma. Jeff, ma esitasin sulle kümme põhjust, ja olen kindel, et oskaksin välja mõelda veel kümme. Ma ei jää sinna kauaks, nii et palun püüa minust aru saada."

„Samantha, ma saangi aru ega heida sulle midagi ette."

31

Uut aastat alustas Jeff pauguga, lastes ennast Lääne-Virginias Charlestoni lennujaamas vahistada. Aasta esimese pühapäeva õhtul kella kümne paiku märkas läbi üldlennunduse ala lonkinud turvamees meesterahvast, kes püüdis ennast teiste väikelennukite läheduses seisnud Beech Bonanza varju peita. Turvamees tõmbas püstoli välja ja käskis tollel mehel, kes oli Jeff, lennuki juures eemale astuda. Kohale kutsuti politseinikud. Nad panid Jeffil käed raudu ja viisid ta vanglasse. Järgmisel hommikul kell kuus ta helistas Samanthale, kuid lihtsalt selleks, et teda sündmustega kursis hoida. Ta ei oodanudki, et Samantha teda päästma tuleks, sest tal oli endal Charlestonis üks advokaadist sõber. Samantha esitas enesestmõistetava küsimuse: „Miks sa pühapäeva öösel seal lennujaamas ringi hiilisid?"

„Viisin läbi juurdlust," ütles Jeff. Keegi hüüdis kusagil tagapool midagi.

Samantha vangutas pead, masendunud tema jultumusest. „Hüva, aga mida mina ette saan võtta?"

„Mitte kui midagi. See oli lihtsalt loata võõrale territooriumile tungimine. Ma olen mõne tunni pärast väljas. Ma helistan."

Samantha tõttas tööle ja keetis endale juba enne kella seitset kohvi. Tal polnud Jeffi ja tolle uusimate seikluste pärast muretsemiseks kuigi palju aega. Ta vaatas üle oma märkmed, seadis korda ühe toimiku, kallas endale teele kaasa kruusitäie kohvi ja alustas kell pool kaheksa tunnipikkust sõitu Coltonisse, mille ajal ta harjutas kohtunikule ja Top Market Solutionsi advokaadile esitatavaid väiteid.

Hopperi maakonna kohtuhoonesse astus ta ihuüksi. Möödas olid need ajad, mil protsessis osalemist juhtisid Mattie või Annette. Nüüd tegutses ta vähemalt Bookeri asjas iseseisvalt. Pamela kohtus temaga koridoris ja tänas teda veel kord. Nad sisenesid kohtusaali ja istusid sellesama laua taha, kus oli vähem kui kolm kuud tagasi istunud Donovan koos Lisa Tate'iga, ja sellessesamasse kohta, kus nad olid teineteisel käest kinni hoidnud, kui vandekogu kuulutas välja õig-

lase otsuse. Samantha ei saanud jätta mõtlemata asjaolule, et väga tõenäoliselt kaasatakse ta selle otsuse peale esitatud apellatsiooni käsitlemisse. Kuid mitte täna. Täna ei võidelnud ta kolmele miljonile dollarile ligilähedasegi summa pärast. Viis tuhat oli tõenäolisem, ehkki Samantha närveerimise järgi otsustades oleks võinudki olla tegemist miljonitega.

Kohtunik kuulutas istungi avatuks ja palus Samanthal alustada. Ta hingas sügavalt sisse, vaatas ringi, ei näinud saalis pealtvaatajaid, tuletas endale meelde, et see on lihtne kohtuasi armetu rahasumma pärast, ja põrutas edasi. Ta tegi mõne lühikese avamärkuse ja kutsus Pamela tunnistajapulti. Pamela kirjeldas seda vana kohtuotsust krediitkaardi kohta, mainis lahutamisotsust, rääkis sellest, mis tunne see on, kui su palgatšekist raha maha arvatakse ja sind töölt lahti lastakse, ning tegi Samantha meelest ära tubli töö, kui kõneles koos kahe lapsega sõiduautos elamisest. Samantha tõi lagedale krediitkaardiotsuse, lahutamisotsuse, mahaarvamiskorralduse ja lambivabriku palgalehtede kinnitatud koopiad. Pärast ühte tundi tunnistajapuldis naasis Pamela advokaadi laua juurde.

Top Market Solutionsi kaitse oli nõrgalt üles ehitatud ja advokaat oli veelgi nõrgem. Tema nimi oli Kipling, ta oli odav protsessiadvokaat ühest Abingdoni kahemehefirmast ja oli ilmne, et Kipling ei ole ei faktidest ega oma kliendist just eriti vaimustatud. Ta jahvatas pikalt-laialt sellest, kuidas Top Market krediitkaardifirmalt petta sai ja et ta tegutses heauskselt. Kliendil polevat olnud aimugi, et see kohtuotsus, mida ta püüdis täita, on aegunud.

Kohtunikul ei jätkunud Kiplingi ja tema laialivalguva kõne jaoks kannatust. Ta ütles: „Härra Kipling, teie esildis hagi tühistamiseks on tagasi lükatud. Nüüd räägime veidi protokollivälist juttu." Kohtukirjutaja lõtvus ja sirutas käe kohvitassi järele. Kohtunik ütles: „Ma tahan, et see asi saaks lahendatud ja saaks lahendatud otsekohe. Härra Kipling, on ilmselge, et teie klient on teinud vea ja põhjustanud proua Bookerile palju ebamugavust. Me võime ju pidada otse siinsamas minu ees ja ilma vandekoguta maha umbkaudu kuu aega kestva täismõõtu protsessi, kuid see oleks ainult ajaraiskamine, sest ma olen oma otsuse

selles kohtuasjas juba teinud. Ma kinnitan teile, et kui teie klient on nõus kokkuleppelahendusega, läheb see talle vähem maksma."

„Noh, oh, muidugi, teie kõrgeausus," kokutas Kipling kohemaid. On äärmiselt ebatavaline, et mõne protsessi kohtunik oma tulevase otsuse niivõrd otsesõnu teatavaks teeb.

„Minu arvates oleks õiglane alljärgnev lahendus," lausus kohtunik. Ehk teisisõnu tähendas see tema otsust. „Teie klient tegi ühtekokku üheteistkümnest proua Bookeri palgatšekist ebaseaduslikke mahaarvamisi, mille kogusumma oli 1300 dollarit. Ta tõsteti seetõttu oma haagiselamust välja. Teie klient on otseselt süüdi tema vallandamises, kuigi, nagu ma aru saan, on ta oma töökoha nüüdseks tagasi saanud. Sellegipoolest elas ta läbi meeleheitlikke aegu, jäi lõpuks kodutuks ja elas koos kahe lapsega sõiduautos. See kõik juhtus teie kliendi pärast. Proua Bookeril on õigus selle eest hüvitist saada. Ta nõudis oma hagis 5000 dollarit, aga sellest näib pisut napiks jäävat. Täna otsust langetades mõistaksin ma talle 1300 dollarit kaotatud palga eest ja veel 10 000 dollarit kahjude korvamiseks. Ma kinnitan teile, et kui mul tuleb sellessamas asjas teha otsus kuu aja pärast, siis on tänane ettepanek selle tulevasega võrreldes väga soodne. Mida te ütlete, härra Kipling?"

Kipling pistis pead kokku oma kliendi Top Marketi esindajaga, kes oli odavas ja liiga kitsas ülikonnas punetava näoga mehejupats. Ta oli maruvihane ja higistas, kuid samas oli ta ka võimeline toimuvast aru saama. Oli ilmne, et advokaat ja klient ei usalda teineteist. Viimaks ütles Kipling: „Teie kõrgeausus, kas te annate meile viis minutit aega?"

„Seda küll, kuid ainult viis."

Nad marssisid kohtusaalist välja.

Pamela kummardus lähemale ja sosistas närviliselt: „Ma ei suuda seda uskuda."

Samantha noogutas enesega rahulolevalt, otsekui oleks see lihtsalt üks järjekordne päev kohtus. Ta tegi näo, nagu köidaks teda mingisugune dokument, kortsutas kulmu ja kriipsutas alla igasuguseid kohutavalt tähtsaid sõnu, ehkki oleks tahtnud hüüda: „Ka mina ei suuda uskuda. See on ju minu esimene protsess!"

See muidugi ei olnudki protsess, vaid pigem kõigest midagi istungi taolist. Aga hagi oli tema esimene ning seda niiviisi palli pealt korvi pannes võita oli erutav.

Peauks avanes ja mehed trampisid oma laua juurde tagasi. Kipling vaatas kohtuniku poole ja ütles: „Teie kõrgeausus, noh, oh, no hüva – näib sedamoodi, et minu klient tegi mõne vea ja ta palub tõesti vabandust kõikide nende pahanduste pärast, mida ta on põhjustanud. Teie soovitatud lahendus on õiglane. Me võtame selle vastu."

Samantha naasis Bradysse õhus hõljudes. Ta mõtles Donovanile ja Jeffile, kes hõljusid pärast Tate'i asja linna tagasi, taskus kolme miljoni dollari otsus. Nad poleks saanud olla rohkem elevil ja rõõmsad kui Samantha praegu. Ta oli koos oma töökaaslastega päästnud Bookerid kodutu saatusest ja isegi näljast ning toonud nad tagasi normaalsesse ellu. Nad olid sihikindlalt taotlenud õigluse jaluleseadmist ja selle ka saavutanud. Pahad poisid said täielikult lüüa.

Ta ei olnud ennast juristina kunagi nii väärtuslikuna tundnud. Ei olnud ennast inimesena kunagi nii vajalikuna tundnud.

Esmaspäevane töölõuna pühendati Samantha ülekaaluka võidu tähistamisele tema esimeses hagivaidluses. Annette soovitas tal seda hetke nautida, sest võidud on nende ametis harvad. Mattie hoiatas, et ta ei tohi liiga vara pidu pidada – tšekk ei ole ju veel kohale jõudnud. Kui Bookerite asi oli veel kord läbi võetud, kaldus vestlus teistele teemadele. Mattie teatas, et Jeff on Charlestonis vanglast väljas. „Kas ta maksis kautsjoni või põgenes?" küsis Samantha. Tema vabastamise eest kandis hoolt üks sealne silmapaistev advokaat, kes kuulus Donovani semude hulka. Ei, ta ei rääkinud täpsemalt, millises kuriteos teda süüdistatakse.

Annette oli hommikul saanud protokollivälise telefonikõne ühelt kohtuhoone ametnikult, kes hoiatas teda võimaluse eest, et keegi advokaat, kelle nime ei mainitud, annab sisse taotluse Francine Crumpi eelmise testamendi kinnitamiseks, mille proua Crump oli allkirjastanud viis aastat tagasi ja mis on eeldatavasti seesama paber, mida ta oli näidanud Samanthale. Perekond väitis, et too varasem testament keh-

tib, sest kliinikus koostatud hilisema tasuta testamendi Francine hävitas. Ees kangastus suppide supp, millesse ükski laua ümber istujatest sugugi ei tahtnud sisse hüpata. Saagu siis Crumpid oma maa ja müügu nad see söefirmale. Neid see ei huvitanud. Aga nagu Mattie selgitas, on advokaadid siiski õigusametnikud ning seetõttu kohustatud võimaluse korral pettust ära hoidma. Nende käes oli tolle tasuta testamendi originaal, mille keegi saladuslik isik oli posti pannud pärast seda, kui ajurabandus Francine'i maha niitis. Ta ei olnud testamenti hävitanud, vaid varjas laste eest ning tahtis, et kliinik seda kaitseks ja selle kinnitaks. Kas nad peaksid testamendi nüüd lagedale tooma ja käivitama sõja, mis möllaks veel mitu aastat? Või ootama ja vaatama, mida on Crumpidel kavas väita? Oli üsnagi võimalik, et perekond valetab jätkuvalt, et Francine hävitas testamendi. Kui selliseid valesid räägitakse vande all ja need paljastatakse, võib see tuua perekonna jaoks kaasa tõsiseid tagajärgi. Väga tõenäoliselt on nad lõksu kõndimas ja kliinik saaks testamenti otsekohe välja käies selle ära hoida.

See oli õiguslik mädasoo ja klassikaline juurakooli eksamiküsimus, mille eesmärk on üliõpilased hulluks ajada. Nad otsustasid oodata veel ühe nädala, kuigi nii kõik kolm advokaati kui ka Claudelle ja Barb teadsid, et testament tuleks välja tuua ja perekonda sellest teavitada.

Õhtu eel pidi algama tugev lumesadu ja nad arutasid läbi büroo plaanid hädaolukordade puhuks. Mattie, Annette ja Samantha käisid nagunii tavaliselt jala tööl, nii et kliinik jääb avatuks. Claudelle'il oli käes üheksas raseduskuu ja teda tööle ei oodatud. Barb elas kaugel maakolkas sellise tee ääres, mida aeti lahti üksnes harva.

Kella kolme ajal juba tuligi lund. Samantha jälgis parajasti oma kirjutuslaua tagant sadu, unistas ega vaevanud ennast toimikutega, kui kõnekaardiga telefon tema käekotis helisema hakkas. Jeff viibis ikka veel Charlestoni kandis. „Kuidas vangla oli?" küsis Samantha.

„Ole ettevaatlik selle suhtes, mida sa ütled," lausus Jeff.

„Õige jah, mul läks meelest ära." Samantha tõusis püsti ja kõndis välisukse ette terrassile.

Jeff rääkis, et läks lennujaama üldlennunduse ala rambile kett-taras olnud lukustamata värava kaudu. Väike jaamahoone oli avatud, kuid

seal oli ametis ainult üks töötaja – keegi noor neiuke, kes istus laua taga ja lappas kõmuajakirju. Ta jälgis seda ala pool tundi hämarusest ega näinud seal mingit liikumist. Kaugemal startis lennujaama peahoone juurest paar lendu, kuid siin ei toimunud midagi. Rambi külge oli kinnitatud kolmteist väikelennukit, sealhulgas neli Skyhawki. Kaks nendest olid lukustamata ning ta ronis ühe lennuki kabiini ja istus seal kümme minutit.

Ehk teisisõnu – turvalisus puudub sama hästi kui täielikult. Ta oleks võinud seal teha mida tahes ükskõik millise lennukiga. Siis nägi ta valvurit ja otsustas, et laseb ennast kinni võtta. See oli kõigest loata sisenemine võõrale territooriumile ja väärtegu. Samantha tuletas talle meelde, et ta oleks võinud saada ka tõsisemaid süüdistusi. Valvur oli kena ja Jeff lülitas sisse kogu oma sarmi. Ta ütles, et on lendur ja on alati unistanud sellest, et tal on Beech Bonanza. Ta kõigest tahtis üht säherdust lähedalt näha. Midagi halba tal kavas ei olnud. Valvur jäi teda uskuma ja tundis kaasa, kuid ta pidi oma tööd tegema.

Vanglaga pole erilisi probleeme. Küll see advokaat nende asjade eest hoolt kannab.

Aga valvuriga juttu vestes küsis Jeff ka teiste seal töötanud valvurite ja rambiga tegelnud sellide kohta, keda ei pruukinud enam ametis olla. Ta saigi ühe nime – see mees oli enne jõulupühi lahkunud – ja otsib praegu tema jälgi.

Samantha sulges silmad ja käskis tal ettevaatlik olla. Ühtlasi teadis ta, et ülejäänud osa oma elust pühendab Jeff sellele, et leida üles need mehed, kes tapsid tema venna.

Protsessimise põnevus muutus üksjagu lahjemaks kahe päeva pärast, kui Samantha oli Mattie saatjaks ühel mustale kopsutõvele pühendatud istungil Charlestoni föderaalkohtu hoones halduskohtuniku juures. Kaevur Wally Landry oli viiskümmend kaheksa aastat vana ega olnud seitse aastat töötanud. Ta sõltus hapnikuballoonist ja oli aheldatud ratastooli. Neliteist aastat tagasi oli ta andnud sisse nõude musta kopsutõve korral ette nähtud soodustuste saamiseks, kusjuures nõude aluseks oli arsti tõend selle kohta, et ta põeb tüsistustega musta kop-

sutõbe. Tööministeeriumi piirkonnajuht andis talle need soodustused. Tema tööandja Braley Resources pöördus edasikaebusega föderaalse halduskohtuniku poole, kes soovitas härra Landryl endale advokaat otsida. Mattie andis viimaks nõusoleku teda esindada. Nad saavutasid halduskohtuniku juures võidu ja Braley kaebas edasi soodustuste läbivaatamise komisjonile Washingtonis. Juhtum liikus viis aastat halduskohtuniku ja komisjoni vahel edasi-tagasi, enne kui komisjon langetas lõpliku otsuse Landry kasuks.

Firma kaebas selle otsuse edasi föderaalsesse apellatsioonikohtusse, kus kaebus vedeles kaks aastat, enne kui see suunati tagasi halduskohtunikule. Halduskohtunik nõudis täiendavaid meditsiinilisi tõendeid ja eksperdid läksid taas kord sõtta. Landry oli viieteistkümneselt suitsetama hakanud ja kakskümmend aastat hiljem suitsetamise lõpetanud ning teda kui endist suitsetajat vemmeldati meedikute arvamuste tavalise tulerahega, mis väitis, et tema kopsuhädade põhjuseks ei ole kivisöetolm, vaid tõrv ja nikotiin.

„Ükskõik mis peale söetolmu," kordas Mattie üha uuesti. „Nende strateegia on alati niisugune."

Mattie oli töötanud selle juhtumiga kolmteist aastat ja tegelnud 550 tundi uurimistööga ning lõpuks võitjaks jäädes oleks tal tulnud sõdida ka selle eest, et saada kätte oma 200 dollarit tunnist. Honorari pidid maksma Braley Resources ja tolle kindlustusfirma, kelle advokaadid küsisid tunnist palju rohkem kui 200 dollarit. Nendel harvadel puhkudel, kui kliinik seoses mõne musta kopsutõve juhtumiga honorari sai, läks raha erikontole, mis aitas katta tulevaste musta kopsutõve juhtumitega kaasnevaid väljaminekuid. Praeguseks hetkeks oli selles fondis ligikaudu 20 000 dollarit.

Istung toimus ühes väiksemas kohtusaalis. Mattie ütles, et see on neil kõikidel vähemalt kolmas kord kokku tulla selleks, et meedikute vastuolulised arvamused uuesti läbi võtta. Tema ja Samantha istusid ühe laua taga. Neist mitte kuigi kaugel pakkis oma paksud diplomaadikohvrid lahti ja asus töö kallale Casper Slate'i silmatorkavalt moekates rõivastes advokaatide kamp. Samantha selja taga oli krimpsu tõmbunud ning ninna paigutatud toru kaudu hingav Wally Landry, kelle

kõrval istus tema abikaasa. Kui Wally neliteist aastat tagasi oma nõude esmakordselt sisse andis, oli tal õigus saada 641 dollarit kuus. Braley maksis Mattie umbkaudsete arvutuste kohaselt tollal advokaatidele vähemalt 600 dollarit tunnis, aga ta ütles, et sellest pole mõtetki proovida aru saada. Söefirmade ja nende kindlustajate makstud advokaadihonorarid ületasid tunduvalt neid hüvitisi, mille tasumist nad püüdsid vältida, kuid see polnud oluline. Takistused ja viivitused heidutavad teisi kaevureid nõuet esitamast ja peletavad kahtlemata eemale advokaate. Pikemas perspektiivis jäävad firmad võitjaks nagu ikka.

Üks mustas ülikonnas libekala lonkis nende laua juurde ja ütles: „No tere, Mattie. Tore teid jälle näha." Mattie ajas ennast vastumeelselt jalule, pakkus lõtva kätt ja lausus: „Tere hommikust, Trent. Mul on alati heameel kohtuda."

Trent oli hallinevate juuste ja enesekindla näoga ligikaudu viiekümnene mees. Tema naeratus oli nõretavalt imal ja võlts ning kui ta ütles: „Ma olen nii kurb teie õepoja pärast. Donovan oli suurepärane advokaat," tõmbas Mattie käe kähku ära ja nähvas: „Ärgem rääkigem temast."

„Palun vabandust, muidugi mitte. Ja kes tema on?" küsis Trent Samantha poole vaadates. Samantha oli püsti tõusnud ja ütles: „Samantha Kofer, kliiniku stažöör."

„Ah jaa, see hiilgava mõistusega uurija, kes tuhnis Ryzeri materjalides. Mina olen Trent Fuller." Mees ulatas käe, kuid Samantha ei teinud seda märkamagi.

„Ma ei ole uurija, vaid advokaat," ütles ta. „Ning ma esindan härra Ryzerit ja tema nõuet musta kopsutõve puhul ette nähtud soodustuste saamiseks."

„Jah, nii ma olen kuulnud." Naeratus kadus, Trenti silmad ahenesid ja nendes välgatas vihkamine. Ta koguni näitas rääkides sõrmega Samantha poole. „Teie kliendi väited meie õigusfirma kohta tema õnnetus hagis on meile sügavalt vastumeelsed. Ma hoiatan teid – ärge enam seda viga tehke." Samanthale epistlit lugedes tema hääl valjenes. Kastraadi kolm ülejäänud ülikonda tardusid paigale ja põrnitsesid Samanthat tigedalt.

Samantha oli sellest rabatud, kuid tal polnud kuhugi peitu pugeda. „Te ju teate, et need väited vastavad tõele," ütles ta.

Mees astus sammu lähemale, torkas oma sõrme talle näkku ja ütles: „Kas te saate aru, et me anname teid ja teie kliendi laimamise eest kohtu alla?"

Mattie sirutas käe välja ja lükkas Trenti käe leebelt eemale. „Trent, nüüd aitab, minge oma kohale tagasi."

Mees lõtvus ja pakkus välja sellesama nõretava naeratuse. Pilk oli siiski põrnitsev ja ta ütles Samanthale vaiksema häälega: „Preili Kofer, teie klient põhjustas meile palju piinlikke hetki. Hagist on küll loobutud, kuid see teeb ikka veel haiget. Tema musta kopsutõve soodustuste nõuet käsitletakse meie firmas põhjalikult."

„Kas seda ei tehta siis kõikide nõuetega?" nähvas Mattie. „Põrgu päralt, see siin on neliteist aastat kohtute päevakorras olnud, aga te võitlete ikka veel küünte ja hammastega vastu."

„Seda me teeme, Mattie. Seda me teeme," sõnas mees uhkelt, taandus ja naasis oma fänniklubi juurde.

„Hinga sügavalt sisse," ütles Mattie, kui nad istet võtsid.

„Ma ei usu seda," ütles jahmunud Samantha. „Mind ähvardatakse avalikul kohtuistungil."

„Oh, sa pole veel midagi näinud. Sind ähvardatakse kohtus ja väljaspool kohut, koridorides, telefoni teel, meilidega, faksidega ja siis, kui sa dokumente kohtusse sisse annad. Sellel pole tähtsust. Nad on terroriseerijad ja jõhkardid nagu nende kliendidki ning enamasti pääsevad nad sellest karistamatult."

„Kes see mees on?"

„Üks firma kõige andekamaid palgamõrtsukaid. Kuulub kuue vanempartneri hulka nende musta kopsutõve osakonnas. Sadakond advokaati, kümned abid ja kõik vajalikud tugitöötajad. Kas sa oskad endale ette kujutada Wally Landryt istumas siin ilma advokaadita?"

„Ei oska." Selline kujutluspilt tundus olevat niivõrd ülepingutatud, et pidi olema lausa ebaseaduslik.

„Noh, seda juhtub kogu aeg."

Sekundi murdosa jooksul igatses Samantha endale Casper Slate'ist

neli korda suurema ja palju rikkama Scully & Pershingi jõudu ja turvalisust. Tema vana firma protsessiadvokaate ei terroriseerinud keegi. Tegelikult peeti neid endid tihtipeale terroriseerijateks. Nad said halastamatus koertevõitluses alati saata oma kliente kaitsma veel ühe hundikarja.

Trent Fullerile poleks iial pähe tulnud mõtet mõne teise suurfirma advokaatidega niiviisi sõnelusse astuda. Ta loivas platsi seepärast, et nägi laua taga kaht naist – kaht väikse palgaga õigusabiadvokaati, kes esindasid heategevuse korras üht surevat kaevurit – ja arvas, et võib piiramatult oma võimu näidata. Selline häbematus oli hämmastav, sest tema firma oli süüdi pettuses ja kuritegelikus sepitsuses, kusjuures just nimelt Samantha oli ta teolt tabanud ja paljastanud, kui Donovan andis sisse Ryzeri hagi. Nüüd seda hagi aga enam polnud ning Fullerile ja tema firmale ei valmistanud nende enda pahateod enam põrmugi muret. Muidugi mitte – nad muretsesid üksnes oma määritud maine pärast.

Fuller ei oleks söandanud ligi tulla ja tüli norida ka siis, kui Donovan oleks kohal viibinud. Tegelikult poleks ükski nendest neljast nägusast poisist seal teise laua taga riskinud võimalusega mõne huupi öeldud sõna või mõttetu ähvarduse pärast rusikaga näkku saada.

Nemad olid naised ning poiste meelest seega kergesti hirmutatavad ja füüsiliselt haavatavad. Nad võitlesid juba ette kaotusele määratud ürituse nimel ega saanud selle eest ka tasu. Järelikult olid nad ilmselgelt alamast liigist.

Samantha pulbitses vihast, Mattie aga lehitses pabereid. Kohtunik võttis oma koha sisse ja kuulutas istungi avatuks. Samantha heitis pilgu vastasseina suunas ja tabas taas Fulleri altkulmupõrnitsuse. Mees muigas, otsekui oleks ta tahtnud öelda: „See on minu mängumaa ja sinule siin kohta ei ole."

32

Meilist oli lugeda järgmist:

> Armas Samantha! Meie üürike kohtumine New Yorgis valmistas mulle naudingut ja ma ootan rõõmuga uut võimalust teiega vestelda. Eile, 6. jaanuaril andis Krull Mining sisse esildise meie Haamrioru hagi eemaldamiseks Charlestoni föderaalkohtu päevakorrast. Nii seda sammu kui ka esildise pikkust ja jõulisust oligi oodata. Krull Mining tunneb ilmselt hagi ees hirmu ja püüab sellest lahti saada. Ma ei ole 35 aasta jooksul näinud niivõrd kriiskavas toonis esildist. Ja sellele on raske vastu astuda, sest puuduv tõendusmaterjal vajab veel arendamist. Kas me saaksime kunagi lähitulevikus kohtuda? Ka Washingtonist ei ole märke mingisuguse kergenduse kohta. Teie sõber Jarrett London

Ühest küljest oli Samantha lootnud, et Jarrett London on tuhmumisele määratud mälestus. Teisest küljest aga oli ta pärast kohtumist Trent Fulleriga üsna palju tema peale mõelnud. Mainekat ja kohtusaali jaoks vajalikku esinemisjulgust omavat protsessiadvokaati poleks allutatud niivõrd alandavale äkkrünnakule. London oli peale isa ja Donovani ainus protsessiadvokaat, keda Samantha tundis, ja ükski nendest kolmest ei oleks Fulleri kekutamist talunud. Kui nad oleksid seal viibinud, oleks Fuller kohtusaalis enda poolele jäänud ja suu pidanud.

Aga tal ei olnud erilist indu Londoniga kohtuda. See mees tahtis kaasamängimist, kuid temal polnud kavas lasta ennast veelgi rohkem selle asja sisse kiskuda. See ähmasevõitu „puuduv tõendusmaterjal vajab veel arendamist" tähendas, et London on rängalt hädas ja tahab neid dokumente.

Ta kirjutas vastu:

> Tere, Jarrett! Rõõm teist jälle kuulda. Olen kindel, et minu poolest võib kohtumine toimuda. Te üksnes teatage mulle, millal see peaks juhtuma. Washington on informeeritud. SK

Washington ei olnud informeeritud, vähemalt mitte ammendavalt. Pärast jõulupühi rongiga Washingtoni sõites oli Samantha osa loost Karenile ära rääkinud ning rõhutanud sealjuures röövellikku taktikat, mida FBI Krull Miningi huvides hagejaid kimbutades rakendab. Ta ei öelnud midagi peidetud dokumentide kohta ega puudutanud muid draamasid, mis olid lahti rullunud kivisöepiirkonnas tema väikeses kodukandis.

Karen paistis teatud määral huvi tundvat, kuid tähendas, et FBI on tuntud selle poolest, et läheb liiga kaugele ja toob endale pahandusi kaela. Vaadates tema väärikalt positsioonilt justiitsministeeriumis, kuulusid nood agendid seal all tänavatel kuhugi teise maailma. Karenit ei huvitanud, mida nad teevad olgu siis Apalatšides, New Yorgis või Chicagos. Tema maailma olid praegu hõivanud kõrgtasandi strateegiad seoses sellega, milliseid meetodeid tuleks rakendada teatavate suurpankade ja riskantsete hüpoteeklaenude andjate hoolimatu käitumise suhtes, ja nii edasi ja nii edasi...

Teine tolle hommiku oluline meil tuli Beckley kopsuarstilt doktor Draperilt, kelle tööministeerium oli Buddy Ryzeri läbivaatamiseks välja valinud. Tema kiri oli asjakohane:

> Advokaat Kofer! Lisatud on minu aruanne. Hr Ryzer põeb ulatuslikku progresseeruvat sidekoestumist, mida tuntakse ka söekaevurite tüsistustega kopsutolmustuse nime all. Tema haigus on kaugelearenenud. Nagu ma aru saan, töötab ta ikka veel. Ausalt öelda ei peaks ta minu arvates töötama, ehkki minu aruandes seda kuidagiviisi mõista ei anta. Ma olen saadaval küsimuste esitamiseks meilitsi. LKD

Samantha valas parajasti higi selle aruande kohal, kui saabus kolmas meil. See oli Andy Grubmanilt, kuid mitte tema tavaliselt meiliaadressilt Scully & Pershingis.

> Armas Samantha! Head uut aastat! Ma usun, et kui see kiri Su leiab, läheb Sul maailma päästmise nimel askeldades kõik hästi. Ma tunnen puudust Sinu naeratavast näost ja loodan Sind varsti näha. Ma teen lühidalt ja asun kohe asja

juurde. Ma olen otsustanud veebruari lõpus Scully & Pershingist lahkuda. Mind ei sunnita ära minema ega lasta sundpuhkusele või midagi sellesarnast. Me lähme lahku sõpradena. Tõde seisneb selles, et ma ei talu maksuõiguse alal töötamist. Minu meelest on see uskumatult igav ja ma igatsen taga oma vana rada. Mul on üks sõber, kes tegeles palju aastaid ühes teises firmas ärikinnisvaraga, ja ta suruti sealt välja. Me otsustasime panna püsti omaenda poe Spane & Grubman, millel on bürood äripiirkonnas. Me saime sappa kaks suuremat klienti – üks on Korea pank ja teine mingisugune fond Kuveidis – ning mõlemad on valmis kargama kallale hädas hoonetele idarannikul. Nagu sa tead, ei ole siin puudust liiga palju laenu võtnud äriettevõtetest, kelle majanduslangus on põhja viinud. Ühtlasi arvavad need kliendid, et praegu on ideaalne aeg hakata kavandama selliseid ehitustöid, mis algavad paari aasta pärast, kui langus on möödas. Neil on kõvasti raha ja nad on valmis minema liikvele.

Igatahes on Nick Spane'il ja minul olemas nägemus firmast, kus töötab meie kahe alluvuses umbes kakskümmend juristi. Töö eest tasutakse enam-vähem sama palju kui Suures Õiguses ja meil ei ole kavas iseennast ega alluvaid tappa. Me tahame kena väikest butiikfirmat, kus juristid teevad küll kõvasti tööd, aga tunnevad ka mõnu. Ma luban, et alluvad ei hakka iial töötama rohkem kui 80 tundi nädalas. Meie arvates oleks 50 meeldiv sihtmärk. Mõiste „elukvaliteet" on selles valdkonnas nali, kuid meie võtame seda tõsiselt. Ma olen väsinud ja olen kõigest 41 aastat vana.

Ma pakun sulle töökohta. Izabelle on kambas. Ben leidis midagi muud – ma kardan, et ta läks teisele poole lubatud piire. Mida sa sellest arvad? Ma ei avalda survet, kuid kuu lõpuks vajan ma vastust. Pole vist tarvis öelda, et juriste on tänapäeval rohkesti saadaval.

Sinu lemmikülemus Andy

Samantha luges meili veel kord läbi, sulges ukse ja luges kolmandatki korda. Andy oli põhimõtteliselt mõnus inimene Indianast, kes oli veetnud liiga palju aega New Yorgis. Ta saatis põhjaliku kirja, milles edastati heldekäeline ja ahvatlev pakkumine, kuid mees lihtsalt ei saanud

teisiti, kui pidi paratamatult meenutama, et tööd anuvaid juriste on küllaga. Samantha lülitas arvuti välja, kustutas kabinetis tule ja hiilis tagaukse kaudu minema, ilma et keegi oleks teda kuulnud. Ta istus oma Fordi ja oli terve miili linnast välja sõitnud, enne kui küsis endalt, kuhu ta võiks teel olla. Sellel polnudki tähtsust.

31. jaanuarini oli jäänud kakskümmend neli päeva.

Ta mõtles sõites oma klientidele. Kõigepealt tuli Buddy Ryzer. Samantha ei olnud küll võtnud endale kohustust tema kohtuasja lõpule viia, kuid ta oli lubanud Mattiele, et esitab nõude ja teeb ära raske ettevalmistava töö. Ja see oli peaaegu tühipaljas sehkendamine võrreldes mammuthagiga, mille keegi pidi uuesti sisse andma Lonerock Coali ja Casper Slate'i vastu. Olemas oli ka Francine Crumpi viimase testamendi ümber pulbitsev puder ja kui aus olla, kujutas see endast ilusat põhjust viivitamatult Andyle helistada ja töökoht vastu võtta. Olid Merryweatherid – meeldiv ja lihtne abielupaar, kes oli matnud oma säästud väikese kodumaja alla, mida ähvardas nüüd närukaelast hüpoteeklaenu andja, kes nõudis kohtuga sisse kogu tasumata laenuosa. Samantha taotles maja pandipidajale üleandmise keeldu. Oli kaks lahutust, mida ei oldud veel vaidlustatud, kuid nii ei pidanud see tõenäoliselt jääma. Muidugi oli ka Haamrioru protsess, mis ei tahtnud teda kuidagiviisi rahule jätta. Kui taas aus olla, oli see veel üks põhjus lahkuda. Ta oli Mattiele abiks kolme pankroti ja kahe töölevõtmisel diskrimineerimise juhtumi juures. Ta ootas senimaani tšekki Pamela Bookerile, nii et seegi toimik ei olnud veel suletud. Ta aitas Annette'i veel kahe lahutuse ja Phoebe Fanningi jama puhul – nii ema kui ka isa olid teel vanglasse ja lapsi ei tahtnud keegi.

Kõiki asju kokku võttes, advokaat Kofer, on sul liiga palju sinust sõltuvaid inimesi, et oma kraam paugupealt kokku pakkida ja plehku panna. Otsus New Yorki naasmise kohta ei pidanud ju tulema praegu, sest kaheteistkümne kuu pikkusest sundpuhkusest oli saanud läbi kõigest kolm kuud. Sul pidi selle jaoks rohkem aega olema – aega avada uusi toimikuid, aidata mõnda inimest ja ennast ühe silmaga kalendri poole vaadates tasapisi tegevuses hoida, kuni need kuud mööda tiksuvad, majanduslangus lõpeb ja Manhattanil võrsuvad töökohad. Selline

see plaan ju vist oli? Vahest mitte küll naasta Suure Õiguse tööorjusse, kuid kindlasti mingisugusesse mainekasse ametisse kusagil... mõne butiikfirma moodi kohas?

Väike äri, väike arv õnnelikke juriste, viiskümmend tundi nädalas ja muljetavaldav palk koos kõikide nende tavaliste lisahüvitistega? 2007. aastal, mis oli tema viimane täisaasta Scullys, sai ta kirja 3000 tundi. Rehkendus oli lihtne – kuuskümmend tasustatavat tundi nädalas viiekümne nädala jooksul, ehkki oma kaht palgalise puhkuse nädalat ei olnudki ta nautida saanud. Et panna kirja kuuskümmend tasustatavat tundi nädalas, pidi ta viibima töökohal vähemalt seitsekümmend viis tundi ja tihtipeale rohkemgi. Nende inimeste jaoks, kellel on nii palju vedanud, et nad oskavad kella vahtimata elust mõnu tunda – vähemalt Samantha enda jaoks –, tähendas seitsekümmend viis tundi nädalas harilikult seda, et ta jõudis esmaspäevast laupäevani büroosse täpipealt kell kaheksa hommikul ja lahkus kaksteist tundi hiljem, kusjuures mõni tunnike langes ka hingamispäevale. Ja nii oli see normaalsetes oludes. Lisage juurde mingisuguse tähtsama tähtaja surve või mõne Andy kliendi kriis ja te saate üheksakümnetunnise nädala, mis polnud sugugi ebatavaline.

Ja nüüd tõotab Andy talle kõigest viitkümmet?

Ta oli Kentuckys ja lähenes Bradyst ühe sõidutunni kaugusele jäävale väikelinnale, mille nimi oli Whitesburg. Teed olid puhtad, kuid neid palistasid määrdunud lumehanged. Ta nägi üht kohvikut ja peatus selle juures. Ettekandja teatas talle, et neil on otse ahjust tulnud kuumi küpsiseid. Kuidas ta oleks saanud nendest ära öelda? Samantha määris eesakna kõrval seisva laua taga istudes küpsisele võid ja ootas, kuni hõrgutis pisut jahtub. Ta jõi lonkshaaval kohvi ja jälgis loidu liiklust Main Streetil. Ta saatis Mattiele tekstisõnumi ja ütles, et pidi minema ning mõned väiksemad asjad korda ajama.

Ta sõi küpsist maasikamoosiga ja kriipseldas bloknooti märkmeid. Andy pakkumist ta tagasi ei lükka, aga vastu ka ei võta. Ta vajas vähemalt mõne päeva aega, et mõtteid koguda ja analüüsida, hankida võimalikult palju informatsiooni ja oodata, et mingisugune viirastuslik hääl talle ütleks, mida teha. Ta koostas vastuse, mille ta kavatses pärast lõunat oma kirjutuslaualt teele saata. Esimene visand oli niisugune:

Armas Andy! Head uut aastat Sulle. Ma olen sunnitud tunnistama, et Sinu meil ja niivõrd paljutõotava koha pakkumine jahmatasid mind. Kui aus olla, siis ei ole miski sellest, mis on möödunud kolme kuu jooksul aset leidnud, valmistanud mind ette nii kiireks naasmiseks linna. Ma arvasin, et mul on vähemalt aasta aega, et elu ja oma tuleviku üle mõtteid mõlgutada. Nüüd aga pöörasid Sa ootamatult kõik pea peale. Ma vajan veidi aega, et seda põhjalikult läbi mõelda.

Maailma ei ole mul veel õnnestunud päästa, kuid ma teen edusamme. Minu kliendid on vaesed inimesed, kellel puudub sõnaõigus. Nad ei oota minult, et ma saadaksin korda imesid, ja kõiki jõupingutusi hinnatakse väga. Ma käin vahel kohtus – Andy, kas Sa kujutad endale ette, et ma olen tõepoolest kohtusaali seestpoolt näinud – ja see on sootuks teistsugune, kui televiisoris näidatakse. Kuigi nagu sa tead, ei olnud mul aega televiisorit vaadata. Esmaspäeval võitsin ma oma esimese protsessi. Minu klient sai 10 000 dollarit ja tundus, nagu oleks see olnud miljon. Võib juhtuda, et pärast teatavate kogemuste omandamist ma hakkan protsessitööd nautima.

Nüüd Sinu pakkumisest. Mõned konkreetsemad asjad. Kes on need teised juristid ja kust nad tulevad? Andy, lontrusi ärgu olgu, eks ole, ma ei hakka töötama koos pundi kõrilõikajatest püssipaugutajatega. Milline on meeste ja naiste vahekord? Mitte mingisugust poisteklubi. Kes on Nick Spane ja milline on tema lugu? Ma olen kindel, et ta on suur jurist, aga kas ta on ka meeldiv inimene? Kindel abielu või naiste sarivahetaja? Kui ta mind puudutab, annan ma ta ahistamise eest kohtusse, ja ta peab seda teadma. Palun saada mulle tema elulookirjeldus. Kus need bürood asuvad? Ma ei kavatse töötada viletsates tingimustes. Ma ei taha muud kui väikest kabinetti – omaenda kabinetti! –, kus on kena aken, veidi päikesevalgust ja minu isiklik sein, millele ma riputan seda, mida ise tahan. See viiekümnetunnise nädala garantii – kas Sa saaksid selle kirja panna? Ma töötangi praegu niisuguse graafiku alusel ja see on imetore. Kes hakkavad olema teised kliendid peale nende Korea ja Kuveidi omade? Ma olen kindel, et suured korporatsioonid ja nendesarnased või suure egoga suured mehed. Minu seisukoht on igatahes selline, et enda peale karjuda ma kliendil ei lase. (Minu siinsed kliendid nimetavad mind preili Samiks ja toovad mulle kooke.) Me võime sellest rääkida. Ja lõpuks – milline on tulevik? Siin seda ei

ole, nii et siia pidama ma ei jää. Andy, ma olen praegu rohkem newyorklane kui kolm kuud tagasi, kuid ma tahaksin teada, milline on selle uue firma ülesehitus ning millisena näete Sina ja Spane seda kümne aasta pärast. See on vist üksjagu õigustatud küsimus?

Aitäh Sulle, Andy, minu peale mõtlemise eest. Õiglane olid Sa alati. Kullake polnud Sa küll mitte just alati, aga ma ei ole kindel, kas see ongi Sinu DNAs olemas.

Räägime edasi. Samantha.

Temperatuur oli kusagil alla kahekümne Fahrenheiti kraadi ning lumi oli külmunud ja kaetud kuupaistet peegeldava vaabaga. Pärast südamlikku õhtusööki Annette'i ja laste seltsis läks Samantha tagasi oma garaažikorterisse, kus väike ahi nägi vaeva sellega, et külmast jagu saada. Kui ta oleks maksnud vinget üüri kusagil Manhattanil, oleks ta kellelegi selle eest peapesu teinud, kuid Bradys küll mitte. Igatahes mitte kohas, kus üüri ei olegi ja majaemandal tõenäoliselt napib raha. Nõnda siis pakkis ta ennast hoolega sisse ja tegeles kahe aeglaselt kulgenud tunni jooksul voodis lamades lugemisega. Peatükiga lõpule jõudnud, pani ta raamatu käest ning mõtles New Yorgile, Andyle ja tema uhiuuele firmale. Tema peast käis läbi nii palju mõtteid.

Polnud vähimatki kahtlust, et ta vastab jaatavalt, ja see ajas ta elevile. Töökoht on ideaalne. Ta saab naasta oma koju – sellesse linna, mida ta armastab – prestiižika ja paljutõotava töö juurde. Ta saab vältida Suure Õigusega kaasnevaid õudusi, kuid teha samas mõtestatud karjääri. Konks oli lahkumises. Ta ei saanud umbkaudu kuu aja pärast lihtsalt minema kõndida ja kõike Mattie kaela jätta. Ei, pidi olema mingisugune kaunim ja õiglasem väljapääs. Ta mõtles lühikesele ajapikendusele – võtta koht vastu tingimusel, et asub tööle poole aasta pärast või midagi sinnapoole. See oleks aus või vähemalt nii aus, kui võimalik. Ta oskab selle ju nii Mattiele kui ka Andyle selgeks teha, eks ole?

Riidekuhja all hakkas helisema telefon. Ta leidis selle lõpuks üles ja ütles: „Jah." See oli Jeffi luurajatelefon ja Jeff vastas sõnadega: „Kas sul on külm?"

Samantha muigas ja küsis: „Kus sa oled?"

„Ma olen umbkaudu neljakümne jala kaugusel, varjan ennast pimeduses ja nõjatun garaaži tagaseina najale, minu jalad on aga kaheksa tolli sügavuselt külmunud lumes. Kas sa kuuled, kuidas mu hambad klõbisevad?"

„Kuulen vist jah. Mida sa siin teed?"

„See peaks ilmselge olema. Kuule, Annette kustutas äsja tuled, nii et õhk on puhas. Ma arvan, et sa peaksid keetma veidi kohvi ja sealjuures kofeiinivaba kohvi, kui sul on, ja selle kuradima ukse lahti tegema. Usu mind, keegi ei saa mind näha. Naabrid magavad juba kaks tundi. Kogu Brady on taas surmaunes."

Samantha avas ukse ning Jeff ilmus hämaralt trepilt ainsagi kriuksatuseta nähtavale ja musitas teda kähku huultele. Jeff võttis saapad jalast ja seadis need Samantha omade kõrvale. „Ah et jääme öömajale?" päris Samantha vett kohvikeetjasse valades.

Jeff hõõrus käsi kokku ja ütles: „Minu meelest on väljas soojem. Kas sa perenaisele kaebamas oled käinud?"

„Pole mõelnudki kaevata. Üüri puudumine tähendab kaebuste puudumist. Tore näha, et sa oled vanglast väljas."

„Sa ei usu, mida ma olen välja tuhninud."

„Ja selleks sa siin oledki, et mulle kõigest rääkida."

„Muuhulgas ka selleks."

Donovani surma õhtul oli tema Cessna seisnud Charlestoni lennujaamas ligikaudu seitse tundi ehk lennujuhtide salvestuste ja üldlennunduse terminali andmetel kella 15.20 kuni kella 22.31. Pärast maandumist üüris Donovan auto ja sõitis kohtuma oma advokaatide meeskonnaga. Tema äraolekul saabus rambi juurde neli väikelennukit. Kaks ostsid kütust, panid mõne reisija maha ja lahkusid, kaks aga seoti ööseks kinni. Üks oli Beech Baron, teine aga populaarne kuuekohaline kahe turbopropellermootoriga King Air 210. Kahe lenduri ja ühe reisijaga King Air saabus kell 19.35. Kõik kolm väljusid lennukist, ajasid paberid korda ja lahkusid koos ühe mehega furgoonautol.

Samantha kuulas seda sõnakestki lausumata ja kallas välja kofeiinivaba kohvi.

Tollel ööl rambil töötanud Bradi väitel oli King Airil aga tegelikult kaks reisijat ja üks nendest jäi sinna. Just nimelt – ta veetis öö lennukis. Brad juhtus sellal, kui lendurid oma lennujärgseid kontrollimisi läbi viisid, pealt nägema, kuidas maapinnale astunud reisija vestles lennukisse jäänud reisijaga. Ta jälgis neid oodates eemalt ja oli kindel, et lendurid sulgesid King Airi ainsa ukse. Kui nende lennuk oli ööseks kindlalt kinnitatud, astusid nad koos reisijaga lennujaamahoonesse, nagu oleks kõik triksis-traksis.

Veidral kombel oli Brad sellist asja tegelikult ka paar aastat varem korra juba näinud, kui üks lendur maandus hilja öösel, ilma et tal oleks olnud hotellis numbrit kinni pandud või autot üüritud, ning otsustas mõne tunnikese kokpitis magada ja hommikul vara õhku tõusta. Vahe oli aga selles, et too lendur rääkis oma kavatsustest ja mehed rambil teadsid, mida ta teeb. King Airi puhul teadis aga ainult Brad, mis on toimumas. Ta hoidis lennukil silma peal kella kümneni, siis aga lõpetas vahetuse ja läks koju. Kahe päeva pärast ta vallandati ühe tööluusi tõttu. See töö ei olnud talle kunagi meeldinud ja ta vihkas oma ülemust. Vend leidis talle töökoha Floridas ja ta sõitis linnast minema. Keegi ei olnud teda kunagi seoses tolle õhtu sündmustega küsitlenud. Ei olnud muidugi enne praegust korda.

„Kuidas sa ta leidsid?" küsis Samantha.

„See valvur, kes mu laupäeva õhtul kinni võttis, ütles mulle tema nime. Tuli välja, et too valvur Mack on päris mõnus vennike. Me jõime temaga esmaspäeva õhtul õlut – mina tegin loomulikult välja – ja Mack rääkiski mulle Bradist. Brad on nüüd Charlestonis tagasi. Ma leidsin ta eile õhtul üles ja me rüüpasime temaga ühes teises baaris. Ma väljutan täna kehast mürke, nii et ära mulle midagi paku."

„Majas pole tilgakestki kangemat kraami."

„Tore."

„Milline sinu teooria siis on?"

„Minu teooria on selline, et too salapärane reisija ootas ära õige hetke, avas King Airi ukse, kõndis pimedas kolmekümne jardi kaugusele Donovani Cessna juurde ja keeras ligikaudu kahekümne minutiga B-mutri lõdvemaks. Siis läks tuldud teed tagasi, ronis King Airi ja arvatavasti jälgis Donovani, kui ta veerand üheteistkümne paiku kohale ilmus, et minema lennata. Seejärel viskas ta kingad jalast ja magas kuni päikesetõusuni."

„Sinu jutu järgi ei ole seda võimalik tõestada."

„Võib-olla ei olegi, aga ma veel jõuan sinnamaani."

„Kellele see King Air kuulub?"

„Ühele tšarterfirmale Pennsylvanias Yorkis, kes ajab palju äri söefirmadega. King Air on söemaardlate tööhobune, sest ta on vastupidav ja hea kandevõimega ning lepib lühikeste lennuradadega. Sellel firmal on neid tšarterlendudeks neli. Igasuguseid ülestähendusi on palju, nii et varsti me teame selle lennu kohta kõike. Brad ütles, et ta annab vande all kirjaliku tunnistuse, ehkki ma olen tema pärast veidi mures."

„Jeff, see on ju uskumatu."

„See on võimas. Uurijad hakkavad lennuki omanikke, lendureid, reisijat või reisijaid ja selle reisi tellijaid vardas küpsetama. Samantha, me hakkame lähemale jõudma. See on erakordne läbimurre."

„Tubli töö, Sherlock."

„Mõnikord on lihtsalt vaja lasta ennast vahistada. Ega sul siin veel mõnda tekki ole?"

„Kõik tekid on voodile laotatud. Ma olin seal ja lugesin."

„Kas see on võrgutamine?"

„Jeff, me oleme juba võrgutatud. Praegusel hetkel on kõne all seks ja mul on äärmiselt vastumeelne sulle öelda, et seda ei tule. Praegu ei ole selleks just kuu parim aeg."

„Oi, palun vabandust."

„Sa oleksid võinud ette helistada."

„Küllap vist. Miks me ei võiks siis lihtsalt teineteist kaissu võtta, kehasoojust jagada ja koos magada – tead ju küll, ma pean silmas päris magamist?"

„Ma arvan, et sellest saaks asja."

33

Tal polnud aimugi, mis kell Jeff ära läks. Kui ta ärkas, tungisid läbi kardinate ja akende sisse vähesed aovalguse kiired. Kell oli peaaegu kuus. Jeffi voodipool ei olnud soe, otsekui oleks ta lahkunud juba mitu tundi tagasi. Olgu pealegi. Jeff elas hämaruses ja jättis endast järele vähe jälgi ning Samanthal polnud midagi selle vastu. Jeff kandis endaga kaasas sellist koormat, mida Samantha eales ei mõistaks, nii et miks siis ennast sellega vaevata? Ta mõtles vatitekkide alt välja kiigates ja niiskeid hingeaurupilvi jälgides mõne viivu Jeffi peale. Väljas oli külm ja Samantha oli sunnitud möönma, et ta igatseb taga tema soojust.

Ta igatses ka kuuma duši alla minna, aga sellel ei olnud määratud sündida. Ta luges kümneni, viskas kõik katted pealt ja sööstis kohvikannu juurde. Kohv tõmbas terve igaviku ja kui tal tassitäis viimaks käes oli, puges ta tekkide alla tagasi ja mõtles New Yorgile. Tal oli kavas kõigepealt üle lihvida oma vastus Andyle ja see meiliga teele saata. Kas see on liiga pealetükkiv ja nõudlik? Lõppude lõpuks on ta ju töötu, Andy aga pakub imehead töökohta. Kas tal on õigust töökaaslaste ja klientide, härra Nick Spane'i ja oma uue kabineti mõõtmete koha pealt norima hakata? Kas tema selline viivitamisplaan meeldib Andyle või pahandab teda? Ta ei teadnud seda kindlalt, kuid Andy oli paksu nahaga. Kui ta ennast kohe alguses maksma ei pane, sõidetakse temast hiljem kahtlemata üle.

Ta jättis külma duši vahele ja loputas ennast valamu kohal kergelt leige veega. Kuna töökalender ei näinud ette ühtki käiku kohtusse, tõmbas ta kiiruga jalga teksad ja saapad ning selga flanellpluusi ja kampsuni. Olles ennast korralikult kokku pakkinud, viskas ta ühele õlale kraamikoti ja teisele ridiküli ning läks jalgsi tööle. Õhk oli karge ja liikumatu, tõusev päike kirgas. Oli kaunis talvepäev ja paksude hangedena majaseinte äärde kuhjunud lumi oli veel puutumatu. Pole sugugi paha viis tööle jõuda, mõtles ta läbi Brady kõndides.

Negatiivse poole peale jääks see, et New Yorgis oleks ta pressitud metroorongi, et seejärel tõugelda tihedas jalakäijate summas. Või siis tuleks räpase takso tagapingil istudes valgusfooride taga oodata.

Ta kõneles kõnnitee äärest ajalehte tooma tulnud härra Gantryga. Too lähenes üheksakümnele ja elas pärast naise surma eelmisel aastal üksinda, aga soojemate ilmadega oli tal selle tänava kõige kaunim muruplats. Lumi oli kogu tema krundil hoolikalt kokku roogitud ja kuhja kühveldatud.

Nagu neil päevil tavaline, jõudis Samantha büroosse esimesena ja läks stažöörina kõigepealt kohvikannu juurde. Sellal kui kohv valmis, koristas ta köögi, tühjendas kogu maja prügikorvid ja seadis otseks ajakirjad vastuvõturuumi laual. Keegi ei olnud käskinud tal neid asju teha.

Positiivse poole peale jääks see, et New Yorgis maksaks Spane & Grubman selliste toimetamiste eest palka kellelegi teisele.

Neutraalne oli see, et tegelikult ei olnud Samanthal vähemalt siin midagi nende tööde tegemise vastu. Pärisfirmas ei oleks ta söandanud neid käsile võtta, aga Mäetööliste Õigusabikliinikus lõid kõik kaasa kõiges.

Ta istus nõupidamistoas ja jälgis varahommikust liiklemist Main Streetil. Olles nüüd otsustanud lahkuda, tundis ta hämmeldust selle üle, kuivõrd oli ta jõudnud kiinduda sellesse kohta kolme lühikese kuu jooksul. Ta otsustas asja arutamise Mattiega seniks edasi lükata, kuni ta ise on Andy pakkumisest rohkem teada saanud. Mõte sellest, kuidas ta räägib Mattiele, et läheb varsti minema, häiris teda.

Mattie hommikud olid ikka veel pikaldased, kuid näis, et ta on oma vana mina üles leidmas. Donovani puudumine oli lahtine haav, mis ei pidanud iial paranema, kuid ta ei saanud ju elamist lõpetada. Tal oli liiga palju kliente, kes teda vajasid, ja liiga palju märkmeid kalendris. Ta veeres majja veidi pärast kella üheksat ja palus Samanthal oma kabinetist läbi astuda. Kui uks oli kinni pandud, seletas ta, et ei saanud eelmisel ööl nende haletsusväärsete Crumpide ja vaese vana kadunud Francine'i pärast muretsedes und. Ainus eetiline asi oleks kohalike advokaatide käest järele pärides kindlaks teha, kas perekond on mõne nendest palganud. Kui on, siis nad annavad üle testamendi koopia ja lähevad sõtta. Mattie ulatas nimekirja ja ütles: „Meid arvestamata on Bradys neliteist advokaati ja nad on siin tähestiku järjekorras koos telefoninumbriga. Ma olen juba kõnelnud kolmega ja sealhulgas ka Jackie

Sporziga, kes koostas testamendi viis aastat tagasi. Sina võta endale viis ja ajame selle asja täna hommikul korda. Ma olen väsinud selle pärast muretsemast."

Samantha oli kohtunud nende kõikidega peale kahe. Ta läks oma kabinetti, haaras telefoni ja helistas Humpile. Hump ütles, et ei, ta ei ole kunagi Crumpidest kuulnud. Õnnelik mees. Teise kõne tegi ta Hayes Sinclairile – see advokaat ei väljunud kunagi oma büroost ja kannatas kuulduste kohaselt agorafoobia all. Ei, ta ei ole kunagi Crumpidest kuulnud. Kolmas kõne oli Lee Chathamile – see advokaat ei püsinud iial oma büroos, vaid tolgendas kogu aeg kohtuhoones, tehes nägu, nagu oleksid tal seal tähtsad asjad ajada, ja levitas kuulujutte, mis olid enamasti tema enda välja mõeldud. Pihtas ja põhjas. Härra Chatham ütles, et jah, ta on kohtunud mitme Crumpiga ja tal on leping selle perekonna esindamiseks.

Ilmselt põrutasid nad edasi oma väljamõeldisega sellest, kuidas nende ema hävitas tasuta tehtud testamendi, mille koostasid nood õigusabi kelmid, mistõttu olevat nüüd vaja pöörduda tagasi eelmise testamendi juurde, kus kõik võrdselt ära jaotati. Härra Chatham kavatses pärandi lähemas tulevikus avada ja tegutseda vastavalt kõnealusele eelmisele testamendile. Nad siiski nääklesid selle üle, kes jääb testamenditäitjaks. Francine oli viis aastat tagasi nimetanud testamenditäitjaks vanima lapse Jonah', kuid teda vaevasid südamehädad (neid põhjustas olukorraga kaasnev stress) ja tõenäoliselt polnud ta võimeline seda ülesannet täitma. Kui härra Chatham mainis võimalust asendada Jonah kellegi teisega, läksid ülejäänud neli omavahel kaklema. Ta püüdis praegusel hetkel etendada vahemehe osa.

Samantha heitis pommi seoses salapärase saadetisega, mille nad matustele järgnenud päeval said. Ta kandis hoolt selle eest, et härra Chatham mõistaks, et ei temal ega ka kellelgi teisel kliiniku töötajatest ole vähimatki soovi osaleda testamendi vaidlustamises, kuid et nad peavad tähtsaks teatada härra Chathamile, et tema kliendid valetavad. Kui Samantha kõne lõpetas, pomises too juba midagi seosetut iseendale. Samantha saatis testamendi koopia faksiga tema büroosse ja läks sellest Mattiele rääkima.

„See ajab neil vist tõesti kopsu üle maksa?" ütles Mattie uudist kuuldes. „Üksainus ähvardus ja ma lähen šerifi juurde."

„Kas me ei peaks endale mõne püstoli soetama?" päris Smanatha.

„Veel ei peaks." Mattie viskas lauale mingisugused paberid. „Heida pilk peale." See miski oli paks ja Samantha võttis istet. „Mis see on?" küsis ta lehte pöörates.

„Strayhorn, teade edasikaebamise kohta Tate'i asjas. Ma rääkisin eelmisel nädalal selle protsessi kohtunikuga väidetavast kokkuleppest. Pole vist vaja öeldagi, et ta ei tundnud meile kaasa, nii et me oleme plindris. Nüüd tuleb meil ennast apellatsiooniprotsessist läbi venitada ja loota, et ülemkohus otsust ära ei muuda."

„Miks mina seda enda käes hoian?"

„Ma arvasin, et see võiks sulle huvi pakkuda. Ja Samantha – meil on vaja, et apellatsiooniga tegeleksid sina."

„Ma vist nägingi seda tulemas. Mattie, ma pole iial ühtki apellatsiooni puudutanud."

„Sa ei ole iial puudutanud suuremat osa asju siin. Kõigega on alati esimene kord. Kuule, ma hoian sellel silma peal ja sa saad varsti teada, et apellatsioon on kõigest palju paberimäärimist ja uurimist. Esimese käigu teeb Strayhorn, kes annab üheksakümne päeva jooksul sisse oma paksu kokkuvõtte kohtuasjast. Nad väidavad, et protsessil tehti kõikvõimalikke ränki vigu. Meie vastame neile üksikute punktide kaupa. Poole aastaga on peaaegu kogu töö tehtud ja sa jääd ootama suulist väitlust."

Aga kuue kuu pärast olen ma siit läinud, oleks Samantha tahtnud öelda.

„Sellest tuleb suurepärane kogemus," käis Mattie peale. „Ja sa saad elu lõpuni öelda, et tegelesid apellatsiooniga Virginia Ühenduse ülemkohtus. Mida on sul sellele vastu panna?" Mattie püüdis rääkida kergel toonil, kuid oli selge, et ta on ärevil.

„Mitu töötundi?" küsis Samantha. Ta arvutas kiiresti ja arvas juba, et jõuab sama hästi kui kogu uurimistööga ühele poole järgmise kuue kuu jooksul ehk enne lahkumist.

„Donovan vandus, et protsess oli puhas ja millegi olulise kallal

edasikaebuses norida ei saa. Minu meelest viissada tundi käesolevast hetkest kuni suulise väitluseni, milleni on jäänud umbkaudu viisteist kuud. Ma tean, et sina oled siis siit läinud, nii et selle osaga tegeleb keegi meist. Raskemad asjad tehakse ära praegu. Annette'il ja minul lihtsalt ei ole aega."

Samantha naeratas ja ütles: „Ülemus oled sina."

„Ja sina oled kullake. Aitäh, Samantha."

Andy saatis nobedasti vastuse:

> Armas preili Sam! Suur tänu Sulle kauni jutluse eest. Sa oled kõigest kolme kuuga nii pehmeks muutunud. Ilmselt on see kõikide nende kookide süü. Kui ma Sinu jutust õigesti aru saan, siis tahad Sa teatavaid kinnitusi selle kohta, et (1) Sind hakkavad jumaldama ülemused, (2) kummardama kaastöötajad ja (3) hindama kliendid, et (4) Sulle sama hästi kui garanteeritakse partnerlus, mis toob endaga kaasa pika, täisväärtusliku ja õnneliku elu, ning (5) et Sulle antakse Sinu õnne jaoks piisavas ulatuses bürooruumi, hoolimata rõvedatest hindadest, mida praegu nõuavad ruutjala ees Manhattani majaomanikud (meie kliendid), olgu majanduselu parajasti languses või mitte.
>
> Ma vaatan, mida ma saan teha. Lisatud on Nicki elulookirjeldus. Kummalisel kombel on tal kõigest üksainus lahutus ning nüüdseks on ta juba ligi viisteist aastat olnud abielus ühe ja sellesama oivalise näitsikuga. Nagu Sa näed, ei ole teda kordagi süüdi mõistetud vägistamises, lapseahistamises jne ega ole talle esitatud süüdistust lapspornograafia levitamises. Kui juba jutuks tuli, siis ei ole keegi andnud teda kohtu alla seoses seksuaalse ahistamise ega üleüldse millegi muuga. (Tema abielu lahutamisel ei süüdistatud kedagi.) Ma vannun, et ta on tegelikult suurepärane mees. Laitmatute kommetega lõunaosariikide poiss – Tulane ja Vanderbilti Õigusinstituut. Siinses ilmasopis ebatavaline tüüp.
>
> Praeguseks nägemiseni, Andy

Luurajatelefon helises kella poole kolme ajal, kui Samantha luges uuesti üle Strayhorni apellatsiooniteatist ja vaatas veel kord läbi apellatsioonimenetluse reegleid. „Kas sa nüüd seisad väljas minu kabineti ees lumes?" küsis ta, astudes kööki, kus tema oletuse kohaselt ei olnud „lutikaid".

„Ei seisa, ma olen praegu Pikeville'is ja kohtun mõne uurijaga. Möödunud öö valmistas mulle naudingut, uni oli soe ja sügav. Aga Sinul?"

„Ma magasin hästi. Mis kell sa hommikul ära läksid?"

„Veidi pärast nelja. Tead sa, ma ei maga tänapäeval kuigi palju. Keegi jälgib mind alati kusagilt selja tagant. Üksjagu raske on magada."

„Heakene küll. Mis sul mõttes on?"

„Matk laupäeval lumes ümber Halli mäe. Liha küpsetamine onni etikul. Punase veini joomine. Kamina ees lugemine. Sedalaadi asjad. Kas sa oled nende jaoks valmis?"

„Luba, et ma mõtlen järele."

„Mida siin mõelda on? Ma vean kihla, et kalendrisse vaadates näed sa, et selle laupäeva kohale ei ole midagi kirjutatud. Lase aga käia."

„Mul on praegu palju tegemist. Ma helistan sulle."

Ehkki kliinikus ei olnud keegi seda maininud, sai Samantha aru, et külm ilm ja jaanuarikuu lühikesed päevad võtavad nende tegevusel kõvasti hoogu maha. Telefon helises harvemini ja Barb saatis rohkem aega mööda oma lauast kaugemal, olles alati „asju ajamas". Üheksandat kuud rase Claudelle oli lapseootuspuhkusel. Kohtutel ei ole kunagi kiire ja nemad kõmpisid edasi veelgi aeglasemalt. Mattiel ja Annette'il oli käsilolevate juhtumitega sama palju tegemist nagu alati, kuid uusi ei olnud juurde tulemas. Näis sedamoodi, nagu oleksid vastasseisud ja hädad talvemasenduse saabudes vaheajale läinud. Vähemalt mõned nendest.

Reedel askeldas Samantha parajasti õhtupimeduses büroos ringi, kui kuulis välisukse avanemist. Mattie oli ikka veel oma kabinetis, mille uks oli kinni. Kõik teised olid nädalavahetuseks lahkunud. Samantha kõndis vastuvõturuumi ning teretas Buddy ja Mavis Ryzerit.

Nad ei olnud kohtumise suhtes kokku leppinud. Nad ei olnud helistanud. Nad olid hoopiski sõitnud reedesel päeval õhtueelsel ajal poolteist tundi Lääne-Virginiast Bradysse, et oma advokaadilt tröösti ja juhtnööre saada. Ta embas mõlemat ja taipas otsekohe, et nende maailma lõpp on käes. Ta juhatas nad nõupidamistuppa ja pakkus karastusjooke. Nad ütlesid ära. Ta sulges ukse ja küsis, mis on lahti, ning mõlemad hakkasid nutma.

Lonerock Coal oli Buddy sellelsamal hommikul töölt lahti lasknud. Brigadir ütles, et ta ei sobi füüsilistel põhjustel säärast tööd tegema, mistõttu ta vallandatakse viivitamatult. Lahkumistasu, hüvastijätupreemiat ega odavat käekella tubli töö eest ja ammugi mitte kuldset langevarju ei olnud, oli kõigest vägev jalahoop tagumikku koos lubadusega, et viimane palgatšekk on posti pandud. Ta jõudis hädavaevu koju, kus ta sohvale vajus ja püüdis ennast kuidagimoodi kokku võtta.

„Ma ei saanud mitte kui midagi," ütles ta hingelduste vahele, sellal kui Mavis pisaraid pühkis ja kiiresti edasi rääkis. „Ma ei saanud mitte kui midagi."

„Ja ta ongi niisama lihtsalt töötu," ütles Mavis. „Palka ei ole, musta kopsutõve hüvitisi ei ole, ei ole väljavaadet leida ükskõik millist tööd. Ta ei ole iial teinud midagi muud peale söekaevandustes rabamise. Mida ta peaks nüüd ette võtma? Samantha, te peate meid aitama. Te peate midagi tegema. See ei ole ju õige."

„Ta teab, et see ei ole õige," ütles Buddy. Kõik sõnad tulid vaevaliselt, tema rind aga tõusis ja langes iga hääleka hingetõmbe ajal. „Aga midagi ei ole parata. Meie ametiühing purustati kakskümmend aastat tagasi, nii et meil ei ole firma eest mitte mingisugust kaitset. Mitte kui midagi."

Samantha kuulas neid suure kaastundega. Oli kummaline näha, kuidas niivõrd sitke mees nagu Buddy käeseljaga põski kuivatab. Tema silmad punetasid ja olid paistes. Tavalistes oludes oleks tal niisuguse emotsionaalsuse pärast piinlik olnud, kuid nüüd ei olnud tal midagi varjata. Viimaks lausus Samantha: „Me andsime nõude sisse ja arsti aruanne on jõuline. See on kõik, mida me praegusel hetkel teha saame. Kahjuks on siinsetes osariikides võimalik töötajat vallandada tööandja

suva kohaselt ükskõik millisel põhjusel või ka sootuks ilma põhjuseta."

Ta mõtles silmanähtavale, kuid ei kavatsenud seda mainida – Buddyst polnudki mingisugust töötegijat. Kui palju poleks ta Lonerock Coali ka jälestanud, sai ta siiski aru, miks firma ei tahtnud, et raskeid masinaid juhiks sellises seisukorras töötaja.

Järgnes pikk vaikus, mille katkestas uksele koputanud ja tuppa astunud Mattie. Ta tervitas Ryzereid, sai aru, et toimumas on ebameeldiv kohtumine, ja hakkas kähku väljuma. „Sam, kas ma näen sind õhtusöögil?"

„Ma tulen. Kella seitsme paiku?"

Uks sulgus ja nad naasid vaikimisse. Mavis ütles lõpuks: „Minu nõol kulus musta kopsutõve hüvitiste saamiseni üksteist aastat. Ta on nüüd hapniku peal. Minu onul üheksa aastat. Ma olen kuulnud, et keskmine on kusagil viie aasta ringis. Kas see vastab enam-vähem tõele?"

„Jah, vaidlustatud nõuete puhul on keskmine aeg viis kuni seitse aastat."

„Viie aasta pärast olen ma surnud," sõnas Buddy ja nad mõtlesid selle üle järele. Kumbki ei vaielnud talle vastu.

„Aga te ütlesite ju, et vaidlustatakse kõik nõuded?" küsis Mavis.

„Ma kardan, et nii see on."

Buddy üksnes vangutas pead, küll kergelt, kuid lakkamatult. Mavis jäi vaikseks ja silmitses ainiti lauda. Buddy köhis paar korda ja näis olevat kõõksumishoo veerel, kuid suutis selle kõvasti neelatades tagasi suruda. Tema sügavad lootusetud hingetõmbed kõlasid nagu seestpoolt tulevad summutatud karjed. Ta köhis taas kurgu puhtaks ja ütles: „Teate, ma oleksin pidanud saama oma hüvitised kätte kümme aastat tagasi, ja kui ma oleksin need saanud, siis oleksin ma kaevandusest ära tulnud ja kusagil mujal endale tööd leidnud. Ma olin siis kõigest kolmekümnene, lapsed olid väikesed ja teate, ma oleksin võinud teha midagi muud kusagil tolmust kaugemal. Midagi sellist, mis haigust ei süvenda. Aga firma sõdis vastu ja võitis, nii et mul ei olnud muud valikut kui kaevandustes edasi töötada ja jätkata selle tolmu sissehingamist. Ma sain aru, et haigus läheb hullemaks. Sa lihtsalt tead seda. See hiilib sulle vaikselt ligi, aga sa tead, et trepi neljast astmest üleskõndimine on sinu jaoks praegu raskem

kui aasta tagasi. Et juurdesõidutee otsani minekuks kulub veidi rohkem aega. Mitte küll palju, aga kõik muutub aeglasemaks." Paus sügavate hingetõmmete jaoks. Mavis sirutas käe välja ja paitas tema kätt. „Ma mäletan neid tegelasi kohtus seal halduskohtuniku ees. Neid oli kolm või neli, kõik olid tumedates ülikondades ja mustades läikivates kingades ning kõik kõndisid uhkeldavalt ringi, tähtis nägu peas. Nad vaatasid meie poole nii, nagu me oleksime mingisugune valgenahaline rämps, teate ju küll – lihtsalt üks harimatu söekaevur koos oma harimatu naisega, kõigest järjekordne hädapätakas, kes proovib süsteemilt igakuist tšekki välja meelitada. Ma näen neid ülbeid pasajunnikesi praegu oma silmade ees, ja nad on kõik nii nutikad, nii enesega rahulolevad ja ülbed, sest nemad teavad, kuidas võita, aga meie ei tea. Ma tean, et vihata ei ole just väga kristlik, kuid ma tõesti-tõesti jälestan neid tegelasi. Veelgi hullem on see nüüd, mil me teame tõtt, ja tõde on selline, et need sulid teadsid, et mul on must kopsutõbi. Nad teadsid, aga ometigi varjasid seda. Nad valetasid kohtule. Nad tõid mängu teise pundi valelikke arste, kes ütlesid vande all, et mul ei ole musta kopsutõbe. Kõik valetasid. Ja võitsid. Mind kihutati jalahoobiga kohtust tulema ja pandi kümneks aastaks kaevandusse tagasi."

Ta vakatas ja hõõrus sõrmedega silmi.

„Nad tegid suli ja võitsid ning nad teevad seda uuesti, sest reegleid kirjutavad nemad. Neid ei ole vist kuidagiviisi võimalik takistada. Neil on raha, võim, arstid ja ma oletan, et ka kohtunikud. Terve süsteem."

„Samantha, kas neid ei ole kuidagiviisi võimalik takistada?" anus Mavis.

„Hagiga arvatavasti on. Selle hagiga, mille Donovan sisse andis, ja on veel olemas võimalus, et mõni muu firma selle uuesti esitab. Me ei ole alla andnud."

„Aga teie ise seda juhtumit ju enda peale ei võta?"

„Mavis, ma olen seda varemgi selgitanud. Ma olen New Yorgist, eks ole? Ma olen stažöör, kes viibib siin kõigest mõne kuu ja on siis läinud. Ma ei saa algatada kohtuvaidlust, mis hõlmab endas viis aastat üsna jõulist protsessimist föderaalkohtus. Me oleme selle ju juba läbi võtnud?"

Kumbki ei vastanud midagi.

Minutid möödusid ja vaikus büroos süvenes veelgi. Ainus heli oli Buddy piinarikas hingamine. Ta köhis taas kurgu puhtaks ja ütles: „Kuulge, Samantha, te olete ainus advokaat, kes meil on kunagi olnud, ja ainus, kes on eales tahtnud meid aidata. Kui meil oleks olnud advokaat kümme aastat tagasi, oleksid asjalood võib-olla teistsuguseks kujunenud. Aga sinna aega tagasi minna me igatahes enam ei saa. Me sõitsime täna siia selleks, et öelda üht asja, ja see on tänu selle eest, et te minu asja ette võtsite."

„Ja meie vastu nii hea olite," sõnas Mavis vahele. „Me täname iga päev Issandat teie ja teie valmisoleku eest meid aidata."

„See tähendab meile rohkem, kui te eales teada võite."

„Juba lihtsalt see, et meil on ehtne advokaat, kes seal meie eest võitleb, tähendab meile nii palju."

Mõlemad puhkesid jälle nutma.

34

Esimese pilgu Hallile mäele oli ta heitnud õhust. Teine kord oli ta seda vaadanud paadist ja maastikukulgurilt märksa intiimsemal visiidil kaks ja pool nädalat enne jõulupühi. Kolmas pilk tuli siinse kandi jaoks palju tavapärasemast liiklusvahendist pikapist. Jeff võttis ta peale Knoxist, kus ta jättis oma auto juba tuttavale raamatukogu parkimisplatsile. Kõigest korraks pikapi poole vaadanud, küsis ta: „Kas sul on uus auto?" See oli kogukas sõiduriist, Dodge või midagi sellesarnast, ja kindlasti mitte seesama, mida ta oli varem näinud.

„Ei ole. See on ühe mu sõbra oma," ütles Jeff ebamääraselt nagu ikka. Pikapi kastis olid kaks punast värvi kajakki, külmkast ja mitu seljakotti. „Hakkame minema." Nad lahkusid tõtakalt linnast. Jeff tajus pinget ja tema silmad sööstsid lakkamatult ühelt peeglilt teisele. „Kas need seal taga on kanuud?" küsis Samantha.

„Ei, need on kajakid."

„Hüva. Mida kajakkidega tehakse?"

„Kas sa ei ole kunagi kajakis olnud?"

„Ma pean taas kord ütlema, et olen pärit linnast."

„Hea küll, kajakiga käiakse kajakiga sõitmas."

„Või istutakse raamatu ja veiniklaasiga kolde ees. Ma ei kavatse märjaks saada, kas sa kuuled?"

„Sam, lase ennast lõdvaks."

„Ma eelistan ikka veel Samanthat ja iseäranis veel selliselt kutilt, kellega ma parajasti magan. Sam klapib minu isa puhul, emaga mitte kunagi, ja nüüd võib Mattie sellest puhtalt välja tulla. Sammie eest saab inimene kõrvakiilu. Heakene küll, see tekitab segadust, kuid miks ei võiks sa lihtsalt Samantha juurde jääda?"

„See on sinu nimi. Ma saan seksi ilma piiranguteta, nii et ma kutsun sind nii, nagu sina tahad."

„Ah et haarasid kohe härjal sarvest?"

Jeff naeris ja lülitas sisse stereosüsteemi – laulis Faith Hill. Nad keerasid suurelt maanteelt ära ja jätkasid sõitu mööda kitsast maa-

konnamaanteed hüpeldes. Üht järsku laskumist alustades pöördus Jeff ootamatult piki mäeharja kulgevale kruusateele, mille kõrvalt paistsid heidutavad kanjonid. Samantha püüdis hoiduda neid vaatamast, kuid talle sähvatas meelde esimene seiklus Donovaniga, mil nad ronisid Dublini mäe tippu ja vaatasid Enidi kaevanduse poole. Vic ehmatas neid seal ja hiljem jäid nad silma turvameestele. Talle tundus, nagu oleks see juhtunud nii ammu, ja Donovan oli nüüd surnud.

Jeff pöördus üha jälle ja jälle uuele teele. „Ma olen kindel, et sa tead, kuhu me sõidame," ütles Samantha, kuid ainult selleks, et oma murest teada anda. „Ma kasvasin siin üles," lausus Jeff tema poole vaatamata. Ikka veel poolenisti lumega kaetud muldtee lõppes tupikuga. Samantha nägi puude vahelt onnikest.

Kui nad pikapist asju maha laadisid, küsis Samantha: „Mis kajakkidest saab? Mina neid asjandusi tassima ei hakka."

„Me peame oja üle vaatama. Ma kardan, et vesi võib olla liiga madal." Nad tõstsid väikese külmkasti ja seljakotid autolt maha ning kandsid viiekümne jardi kaugusele onni. Lumi oli nelja tolli paksune ja seda katsid loomajäljed. Saapajälgi ega mingeid muid märke inimloomadest külaliste kohta ei olnud. Samanthal oli hea meel, et ta selliseid asju märkas. Ta oli nüüd ehtne mägilasneiu.

Jeff keeras onniukse lukust lahti, sisenes aeglaselt, otsekui oleks ta võinud midagi häirida, ja vaatas ringi. Nad asetasid külmkasti väikesesse kööki ja panid seljakotid sohvale. „Kas need kaamerad on ikka veel seal?" küsis Samantha.

„On küll ja me lülitasime nad äsja sisse."

„Kas loata sissetungijaid on siin hiljuti käinud?"

„Minu teada ei ole."

„Millal sa viimati siin olid?"

„Sellest on tükk aega möödas. Liiga palju käimist tekitab kahtlusi. Lähme vaatame oja üle."

Nad kõndisid ojaäärsetel kividel. Jeff ütles, et kajakkide jaoks on vesi liiga madal. Nad siirdusid hoopiski sügavale mägedesse ja kaugemale nii onnist kui ka tema perekonnale kuuluvast maast. Samantha polnud küll kindel, aga ta arvas, et nad on Hallist mäest eemaldudes

teel lääne poole. Maa oli lumega kaetud ja radu ei olnud võimalik leida – mitte et neid oleks vaja läinud. Jeff liikus nagu ta vendki sellel maastikul nii, nagu käiks ta siin iga päev. Nad hakkasid ühest järjest järsemaks muutuvast nõlvast üles ronima ja tegid korra peatuse, et vett juua ja kaerahelbeküpsist süüa. Jeff selgitas, et nad viibivad Chocki kõrgendikul, kusjuures see pikk järskude külgedega mägi on paksult kivisütt täis, kuid kuulub inimestele, kes seda eales ei müü. Kuulub Knoxis elavale Cosgrove'i perekonnale. Donovan ja Jeff olid koos Cosgrove'i lastega üles kasvanud. Head inimesed ja nii edasi. Nad ronisid veel viissada jalga ülespoole ja jõudsid mäeharjale. Jeff osutas kaugusest paistvale Hallile mäele. See nägi isegi valge vaibaga kaetuna välja tühi, trööstitu ja rüvetatud.

Ja ühtlasi oli ta ka kaugel ning Samantha jalgadel hakkas pärast tundi aega lumes rühmamist külm. Ta otsustas, et ootab veel mõne minuti, ja hakkab alles siis hädaldama. Kui nad alustasid laskumist, kostsid lasud – mägede vahel kaikusid kõuekärgatusena valjud püssipaugud. Samantha tahtis pikali viskuda, kuid Jeff oli rahu ise. „Need on kõigest hirvekütid," ütles ta sammu peaaegu aeglustamata. Tal oli küll seljakott turjal, kuid püssi ei olnud. Samantha oli siiski kindel, et kusagil nende kaerahelbetahvlikeste vahel on tal mingisugune relv.

Olles viimaks veendunud, et nad on lootusetult metsa eksinud, küsis ta: „Kas me liigume ikka onni poole tagasi?"

Jeff vaatas korraks kella ja ütles: „Muidugi, aeg kisub hiliseks. Kas sul on külm?"

„Mu jalad on külmunud."

„Kas keegi on sulle kunagi rääkinud, et sul on ilusad varbad?"

„Seda tuleb ette iga päev."

„Ei, tõsiselt?"

„Kas ma punastan? Ei, Jeff, ma võin ausalt öelda, et minu mäletamist mööda ei ole keegi seda öelnud."

„See on tõsi."

„Ma peaksin sind vist tänama."

„Lähme neid üles sulatama."

*

Tagasitee võttis peaaegu kaks korda rohkem aega kui minek ning kui nad onni üles leidsid, oli juba pime. Jeff tegi nobedasti tule üles ja jahedus asendus suitsulõhnalise soojusega, mida Samantha peagi oma kontides tundis. Jeff läitis kolm gaasilaternat ja tassis majja öö üleelamiseks piisaval hulgal küttepuid, Samantha aga avas sellal külmkasti ja vaatas õhtusöögi varud üle. Kaks loomalihalõiku, kaks kartulit ja kaks maisitõlvikut. Kolm pudelit Merlot'd, mille Jeff oli hoolikalt välja valinud tänu nende keermega korkidele. Esimese kruusitäie jõid nad ennast tule paistel soojendades ja poliitikast kõneldes. Obama pidi andma mõne päeva pärast ametivande ja Jeff kaalus võimalust sõita autoga Washingtoni seda tähistama. Samantha isa oli kunagi ammu enne oma langust tegelnud hagiadvokaatide hulgas aktiivselt demokraatide poliitikaga ja näis, et nüüd oli ta oma kunagist võitlushimu tagasi saamas. Ta oli kutsunud tütre sellest hetkest osa saama. Mõte ajaloolist sündmust omaenda silmadega näha oli Samanthale küll meelt mööda, kuid ta ei teadnud, kas tema töögraafik seda lubab.

Andy pakkumisest ei olnud ta kellelegi rääkinud ega kavatsenud seda ka nüüd jutuks võtta. Sellega oleks ta asjad üksnes veel keerulisemaks ajanud. Teine kruus oli poole peal, kui Jeff küsis: „Kuidas varbad ennast tunnevad?"

„Sügelevad," ütles Samantha. Varbad olid ikka veel topitud paksudesse villastesse sokkidesse, mida ta kavatses igal juhul jalas pidada. Jeff läks etikule sütt süütama ja varsti olidki nad juba õhtusööki valmistamas. Nad sõid küünlavalgel kahe inimese jaoks valmistatud tahumata laua taga. Pärast õhtusööki püüdsid nad tule paistel romaane lugeda, kuid loobusid peagi sellest mõttest pakilisemate ja tähtsamate asjade nimel.

Samantha ärkas tavaliste tekkide ja vatitekkide vahel, olles sokke arvestamata täiesti alasti, ja tal kulus mõni sekund, et taibata – Jeffi selles kuhjas ei ole. Kaminas hõõgusid söed, sest halud oli lõpuni põlenud. Ta leidis taskulambi ja hõikas Jeffi nimepidi, kuid teda ei olnud onnis.

Samantha vaatas kella, mis näitas 4.40. Ta läks onniesisele, laskis lambivalgusel sellest üle käia, hüüdis Jeffi nime ja pöördus siis kähku tagasi oma soojale kohale kolde juures. Ta ei lubanud endal kabuhirmu meelevalda sattuda. Kui teda võiks ähvardada mingisugune oht, poleks Jeff teda üksi jätnud. Või oleks? Ta tõmbas teksad jalga ja pluusi selga ning proovis magama jääda, kuid tema närvid olid liiga pingul. Ta tundis ühtlasi hirmu ja kui minutid üha tiksusid, püüdis ta vaigistada ka viha. Olla üksinda sügaval metsas pimedas osmikus – seda poleks tohtinud juhtuda. Viimane kui üks heli väljast võis tähendada ohtu. Kell hakkas tasapisi viis saama. Ta oleks äärepealt tukkuma jäänud, kuid sai veel endale jaole. Ta oli võtnud kaasa väikese seljakoti hambaharja ja vahetusrõivastega. Jeff oli vedanud kohale kolm suurt tõsise matkamehe seljakotti. Samantha oli neid Knoxis otsekohe autokastis märganud ja vahetevahel nende poole vaadanud. Üht kotti kasutas Jeff matkates. Teised kaks paistsid olevat midagi täis topitud. Kõigepealt heideti need sohvale, siis aga pandi ukse juurde. Nüüd olid nad läinud.

Samantha võttis teksad ja pluusi seljast ning lennutas need sohvale, nagu poleks midagi juhtunud. Jälle paigal ja soojas olles tõmbas ta sügavalt hinge ning hindas olukorda. Silmanähtav muutus veelgi silmanähtavamaks. Nende inimeste jaoks, kes jälgisid Jeffi iga liigutust, ei olnud tänane Halli mäe külastamine midagi muud peale romantilise põgenemise üksindusse. Kajakid olid kena nüanss – need olid eredad, punased ja autokasti kõikidele vaatamiseks välja pandud, kuigi jäid kaugele võimalusest tegelikult märjaks saada. Kajakisõit, matkamine, grillimine etikul ja kaisutamine kamina ees kujutasid endast pelgalt mõnusat kohtamist linna tulnud uue tüdrukuga. Jeff ärkas varajasel hommikul, mil org on kõige vaiksem, ja hiilis murdvarga osavusega minema. Praegusel hetkel viibis ta sügaval Halli mäe kõhus ja toppis seljakottidesse Krull Miningilt näpatud hindamatu väärtusega pabereid.

Ta kasutas Samanthat kattevarjuna.

Uks avanes ja Samanthal jäi süda seisma. Ta ei näinud selles pilkases pimeduses ust ja vaadet segas ka sohva. Ta lebas mitme tekikihi all paksul vaibal, püüdis normaalselt hingata ja palvetas selle nimel, et too inimene oleks Jeff. Mees seisis pealtnäha terve tunni täiesti liikumatult

ja nihutas siis ennast kergelt. Kui ta teksasid sohvale sokutas, lõgises vööpannal vaikselt. Ennast riidest lahti võtnud, puges ta tasakesi tekkide alla tagasi, hoidudes hoolikalt Samanthat puudutamast või äratamast.

Samantha lootis kogu südamest, et see alasti mees temast mõne tolli kaugusel on Jeff Gray. Ta keeras magamist teeseldes ennast teisele küljele ja heitis käe mehe rinnale. Too teeskles võpatamist ja pomises midagi. Samantha pomises vastu, tundes rahulolu sellest, et tegelikult ta tunneb seda selli. Jeff paitas selleks puhuks pisut liiga külma käega tema taguotsa. Samantha mõmises eitavalt ja pöördus ära. Jeff nihkus lähemale ja teeskles siis, et jääb magama. Samantha otsustas enne uinumist, et mängib esialgu seda mängu kaasa. Eraldab sellele veidi aega ja mõtteid ning hoiab nendel seljakottidel pilku peal.

Osav murdvaras oli taas liikvel, ajades ennast nüüd pikkamisi jalule ja sirutades kätt haluvirna poole. Ta viskas kaks halgu kaminasse, segas tuld ja sosistas: „Kas sa oled üleval?"

„Vist olen," ütles Samantha.

„Siin on ju pakane majas." Jeff oli laskunud põlvili, kergitas tekke ja mattis ennast taas nende alla Samantha kõrvale. „Magame veel veidi," ütles ta käega kaaslase järele kobades ja kehasoojust otsides. Samantha mühatas midagi vastuseks, otsekui oleks ta olnud koomas. Tuli praksus ja pragises, külm oli ootamatult kadunud ja ta suutis lõpuks unne vajuda.

35

Esmaspäevaks ennustati koguni viitkümmet viit Fahrenheiti kraadi ja palju päikesepaistet. Viimane lumi oli kiiresti sulamas ja Samantha läks jalgsi tööle. Oli 12. jaanuar, kuid tunne oli peaaegu kevadine. Ta keeras büroo ukse lukust lahti ja tegi läbi oma tavalised varahommikused toimetamised. Esimene meil oli Izabelle'ilt:

> Tere, Sam! Andy ütleb, et ta on Sinuga ühendusse astunud ja Sa oled peaaegu pardal. Ta võttis minult tõotuse mitte arutada kellegagi tööd ja selle üksikasju. Ta kardab vist, et me võrdleme pakutavaid tingimusi ja püüame temalt paremat paketti välja pigistada. Ma ei saa öelda, et olen temast just väga palju puudust tundnud. Aga Sina? Firma ja linna järele ei ole ma igatahes puudust tundnud ja ma ei ole kindel, kas lähen ikka tagasi. Andyle ma ütlesin, et võtan koha vastu, kuid mõtlen nüüd põhjalikumalt järele. Kohe kindlasti ei saa ma kõigele käega lüüa ja kuu aja pärast seal olla. Aga Sina? Ka ei tunne ma puudust kümme tundi päevas lepingute lugemise ja kohendamise põnevusest. Raha on mul vaja ja puha, kuid ma püsin kenasti elus ja tegelikult naudin oma tööd. Nagu ma Sulle rääkisin, me kaitseme täiskasvanute pähe kohtu all olnud ja täiskasvanute vanglasse saadetud lapsi. Ära ahvatle mind sellest rääkima. Töö on ühtaegu nii kütkestav kui ka muserdav, aga ma tunnen iga päev, et olen midagi veidi paremaks muutnud. Eelmisel nädalal me tõime ühe lapsukese vanglast välja. Tema vanemad ootasid väravas ning kõik nutsid ja sealhulgas ka mina. Lihtsalt teadmiseks – üks Spane & Grubmani uus töötaja on too molkus Sylvio maksudest. Kas sa mäletad teda? Kõige vängem suulehk kogu firmas. Lööb su nokki ka teiselt poolt nõupidamislauda. Ja ta nõuab vestlemist nina vastu nina. Jube! Lihtsalt teadmiseks – üks Spane & Grubmani tippkliente saab olema too geniaalne kohtu alt pääseja Chuck Randover, kes arvab, et tal on õigus sulle pähe pasandada kõigest seepärast, et ta maksab sulle 900 dollarit tunnis. Sa tunned teda liigagi hästi.
>
> Aga minu käest Sa seda kuulnud ei ole. Lihtsalt teadmiseks – ma mõtlen tõsiselt järele. Aga Sina? Izzie

Samantha kihistas meili lugedes naerda ja saatis aega raiskamata vastuse:

> Iz, ma ei tea, mida Andy kokku luiskab või räägib, aga ma pole jaatavalt vastanud. Ja kui ta faktidega hoolimatult ringi käib, pean ma vist seadma kahtluse alla ka kõik muu, mida ta ütleb. Ei, ma ei saa siin ühe kuuga otsi kokku tõmmata ja minekut teha, vähemalt puhta südametunnistusega küll mitte. Mul on kavas küsida alguspäeva pisut hilisemaks ajaks – näiteks 1. septembri kanti.
>
> Randover oli ainus klient, kes suutis mu nutma ajada. Ta mõnitas mind korra koosolekul. Ma hoidsin ennast seni vaos, kuni tualetti jõudsin. Ja too luru Andy istus sealsamas ja vaatas seda kõike pealt, ilma et talle oleks tulnud pähegi oma inimesi kaitsta. Mitte mingil juhul. Ta ei tahtnud klienti pahandada. Ma küll eksisin, aga viga oli väga väike ja kahjutu.
>
> Kas sul on aimu, mida see pakett võiks sisaldada?

Izabelle vastas:

> Ma vandusin, et ei tee seda teatavaks. Aga pakett on muljetavaldav. Hiljem.

Selle päeva esimene üllatus tuli postiga. Top Market Solutions saatis tšeki 11 300 dollari peale, mis tuli maksta välja Pamela Bookerile, ja lisatud olid kõik asjakohased nõuetest loobumised. Samantha tegi tšekist koopia ja kavatses selle raamida lasta. Tema esimene hagi ja esimene võit. Ta näitas seda uhkelt Mattiele, kes soovitas tal lambitehasesse sõita ja klienti üllatada. Tund hiljem saabus ta Brushy linna ja otsis üles peaaegu tühja tööstuspargi linna servas. Ta tervitas härra Simmonsit ja tänas teda veel kord selle eest, et Pamela tööle tagasi võeti.

Vaheajal kirjutas Pamela alla omaenda loobumisele ja nuttis tšeki puhul. Ta ei olnud kunagi nii suurt raha näinud ja näis olevat ülimalt liigutatud. Nad istusid Samantha autos parkimisplatsil igivanade pika-

pite ja pisikeste määrdunud importautode nukra kollektsiooni keskel. „Ma ei tea, mida sellega peale hakata," ütles Pamela.

Samanthal kui mitmekülgselt andekal õigusabiadvokaadil oli varuks ka veidi finantsalaseid nõuandeid. „Noh, kõigepealt ärge rääkige sellest mitte kellelegi. Ja punkt. Teile tekib kõikvõimalikke uusi sõpru niipea, kui te suud paotate. Kui suur on teie krediitkaardi võlg?"

„Paar tuhat."

„Makske see ära ja pange siis kaardid kinni. Vähemalt aasta jooksul ärge tehke mingeid võlgu. Kasutage sularaha ja kirjutage tšekke, aga krediitkaarte ärge võtke."

„Kas te räägite tõsiselt?"

„Teil läheb vaja autot, nii et mina eraldaksin kaks tuhat uue auto sissemaksuks ja tasuksin ülejäänu kahe aasta jooksul. Makske ära kõik muud arved, viis tuhat aga pange säästukontole ja unustage siis ära."

„Kui suure osa sellest saate teie?"

„Mitte midagi. Mõnda harva juhtumit arvestamata me ei võta honorari. Pamela, see kõik on teie oma ja te olete selle viimse kui ühe sendini ära teeninud. Nüüd aga tehke ruttu ja vahetage tšekk pangas rahaks enne, kui nood sulid selle kattest ilma jätavad."

Värisevate huulte ja mööda põski alla nõrguvate pisaratega Pamela kummardus lähemale ja embas oma advokaati. „Aitäh teile, Samantha. Aitäh teile, aitäh teile."

Samantha heitis minema sõites pilgu tahavaatepeeglisse. Pamela seisis, vaatas ja lehvitas. Samantha ei nutnud, aga tal oli klomp kurgus.

Selle päeva teine üllatus tuli esmaspäevase töölõuna ajal. Mattie mobiiltelefon hakkas laual tema salatitadriku kõrval vibreerima parajasti just siis, kui Barbi jutustas mingisugust lugu ühest eelmisel päeval kirikus minestanud mehest. Helistas keegi tundmatu. Mattie ütles „halloo" ning üks kummaliselt tuttav, kuid mittetuvastatav hääl lausus: „FBI on kolmekümne minuti pärast koos läbiotsimisorderiga teie juures. Tehke oma failidest viivitamatult varukoopiad."

Mattie suu vajus valla ja tema näost kadus jume. „Kes räägib?" küsis ta. Kõne oli lõppenud.

Ta kordas külmavereliselt sõnumit ning kõik ohkasid sügavalt ja pelglikult. Lähtudes taktikast, mida FBI rakendas Donovani bürood rünnates, võis julgelt oletada, et nad kõnnivad minema koos enamvähem kõigega, mida nad kanda jõuavad. Esimene hullunud tööülesanne oli otsida kusagilt mõned mälupulgad ja hakata tähtsaid andmeid lauaarvutitelt nendele laadima.

„Oletatavasti on ka see seotud Krull Miningiga," ütles Annette kahtlustavalt Samantha poole vaadates.

Mattie mudis rahulikuks jääda püüdes meelekohti. „Miski muu ei saa see olla. Agendid ilmselt arvavad, et meil on midagi, sest ma olen ju Donovani päranditombu esindaja. Veider, absurdne, solvav... omadussõnadest selle iseloomustamiseks ei saaks iial küll. Ei minul ega meil ole midagi sellist, mida nad poleks juba näinud. Midagi uut ei ole."

Samantha jaoks oli see läbiotsimine siiski palju kurjakuulutavama tähendusega. Tema ja Jeff lahkusid Hallilt mäelt pühapäeva hommikul ja ta oletas, et need seljakotid olid täidetud dokumentidega. Vähem kui ööpäeva pärast tormas sisse Krull Miningi huvides nuuskiv FBI. See oli õngitsemisretk, kuid ühtlasi ka tõhus heidutus. Ta ei maininud siiski midagi, vaid tõttas oma kabinetti ja hakkas andmeid üle kandma.

Ringi vudivad naised kõnelesid sosinal. Annette'ile tuli pähe hiilgav mõte lasta Barbil koos nende sülearvutitega ära minna. Nad seletaksid, et ta sõitis Wise'i neid IT-mehe juurde hooldusse viima. Barb kogus arvutid kokku ja oli rohkem kui rõõmus, et sai linnast lahkuda. Mattie helistas Humpile, kes oli linna üks paremaid kriminaaladvokaate, palkas ta paugupealt tööle ja palus tal kohale kõmpida niipea, kui läbiotsimine algab. Hump ütles, et ta ei loobuks sellest mitte mingisuguse hinna eest. Kui mälupulgad olid täis laetud, asetas Samantha need koos oma luurajatelefoniga suurde ümbrikusse ning kõndis kohtuhoonesse. Selle kolmandal korrusel pidas maakond pikalt hooletusse jäetud õigusraamatukogu, mida ei olnud juba aastaid keegi koristanud. Ta peitis ümbriku Ameerika Advokaatide Assotsiatsiooni ajakirja 1970. aastate numbrite tolmunud virna alla ja ruttas büroosse tagasi.

Mäetööliste Õigusabikliiniku tugevasti kindlustatud büroosse tungivat kartmatut meeskonda juhtisid agent Frohmeyer ja agent Bana-

han, kes olid rõivastatud tumedasse ülikonda. Juhtidele järgnes veel kolm agenti, kes kandsid mereväesinist parkat, millele oli šablooni abil niisama kõrgete kui laiade erekollaste tähtedega trükitud õlast õlani ulatuv kiri „FBI". Mattie võttis neid esikus vastu sõnadega: „Oi ei, mitte jälle teie!"

Frohmeyer kostis: „Ma kardan, et siiski. Siin on läbiotsimisorder."

Mattie haaras loa ja ütles: „Mul pole aega lugeda. Rääkige mulle lihtsalt, mida see hõlmab."

„Kõiki ja ükskõik milliseid ülestähendusi, mis on seotud Donovan Gray advokaadibüroo õigusalaste toimikutega ning puudutavad sellist kirjavahetust, hagimaterjale ja nii edasi, mis on seotud Haamrioru kohtuasja nime all tuntud juhtumiga."

„Frohmeyer, te saite eelmisel korral juba kõik kätte. Ta on seitse nädalat surnud olnud. Teie arvates toodab ta ikka veel dokumente."

„Ma lihtsalt täidan korraldust."

„Muidugi, muidugi. Kuulge, härra Frohmeyer, tema toimikud on ikka veel seal teisel pool tänavat. Ainus toimik, mis on minu käes, on tema testamendi kinnitamise toimik. Me ei ole selle hagivaidlusega seotud. Kas te saate aru? Nii keeruline see ka ei ole."

„Mul on korraldus."

Hunk sisenes lärmakalt ja käratas: „Ma olen kliiniku esindaja. Mida põrgut see kõik tähendab?" Annette ja Samantha jälgisid neid ukseavalt.

Mattie ütles: „Hump, saa tuttavaks selle väikese haarangurühma juhi agent Frohmeyeriga. Tema arvates on tal õigus viia ära kõik meie toimikud ja arvutid."

Annette põrutas ootamatult: „Põrgu päralt, seda te ei tee. Minu kabinetis ei ole ainsatki paberitükikest, mis oleks kas või kaugeltki seotud Donovan Gray või mõne tema juhtumiga. Aga mul on kabinetitäis tundlikke ja konfidentsiaalseid toimikuid ja juhtumeid, mis hõlmavad selliseid asju nagu näiteks abielulahutused, lasteahistamine, perevägivald, isaduse tuvastamine, uimastisõltuvus ja võõrutamine ning vaimne alaareng ja veel tervet pikka nimekirja inimeste hädadest. Ja teil, mu härra, ei ole õigust vähimatki osa sellest näha saada. Kui te püüate

kuid ma luban teile, et homme hommikul annan ma esimese asjana sisse föderaalhagi, mille peal on kõige tähtsamal kohal kostjana teie nimi, härra Frohmeyer, ja teiste teie jõhkardite nimed. Pärast seda jooksutan ma teid põrgusse ja sealt tagasi."

Et Frohmeyeri moodi vintsket vennikest uimaseks lüüa, läheb nii mõndagi vaja, aga praegu vajusid tema õlad viivuks kergelt longu. Ülejäänud neli kuulasid pärani silmi ja ebalevalt. Samantha oleks peaaegu valjusti naerma hakanud. Mattie lausa irvitas.

„Väga hästi esitatud, proua Brevard," ütles Hump. „See on kena kokkuvõte meie seisukohast ning ma kutsuksin meelsasti föderaalprokuröri otsekohe siia, et ta neid asju selgitaks."

Mattie lausus: „Siin on rohkem kui kaks tuhat avatud toimikut ja veel tuhat on hoiule pandud. Ühelgi nendest ei ole vähimatki pistmist Donovan Gray ja tema tegevusega. Kas te tõesti tahate neid oma kontorisse vedada ja seal läbi tuhnida?"

Annette lõrises: „Teil on kindla peale midagi parematki teha."

Hump tõstis mõlemad käed taeva poole ja nõudis vaikust. Frohmeyer ajas selja sirgu ja vahtis tigedalt Samantha poole: „Me alustame teie kabinetist. Kui me leiame selle, mida otsime, siis me võtame selle kaasa ja lahkume."

„Ja mis see võiks olla?"

„Lugege läbiotsimisluba."

Hump küsis: „Preili Kofer, mitu toimikut teil on?"

„Ma arvan, et viieteistkümne ringis."

Hump ütles: „Hüva, teeme siis niiviisi. Asetame tema toimikud nõupidamistuppa lauale ja teie, poisid, heitke neile pilk peale. Käige tema kabinet läbi ja vaadake üle, mida tahate, kuid enne, kui te sealt midagi ära viite, ajame veidi juttu. Kas klapib?"

„Me viime ära tema arvutid – lauaarvuti ja sülearvuti," sõnas Frohmeyer.

Ootamatu huvi Samantha toimikute vastu tekitas Matties ja Annette'is hämmeldust. Samantha kehitas õlgu, nagu poleks tal millestki aimu olnud. „Minu sülearvuti ei ole siin," ütles ta.

pite ja pisikeste määrdunud importautode nukra kollektsiooni keskel. „Ma ei tea, mida sellega peale hakata," ütles Pamela.

Samanthal kui mitmekülgselt andekal õigusabiadvokaadil oli varuks ka veidi finantsalaseid nõuandeid. „Noh, kõigepealt ärge rääkige sellest mitte kellelegi. Ja punkt. Teile tekib kõikvõimalikke uusi sõpru niipea, kui te suud paotate. Kui suur on teie krediitkaardi võlg?"

„Paar tuhat."

„Makske see ära ja pange siis kaardid kinni. Vähemalt aasta jooksul ärge tehke mingeid võlgu. Kasutage sularaha ja kirjutage tšekke, aga krediitkaarte ärge võtke."

„Kas te räägite tõsiselt?"

„Teil läheb vaja autot, nii et mina eraldaksin kaks tuhat uue auto sissemaksuks ja tasuksin ülejäänu kahe aasta jooksul. Makske ära kõik muud arved, viis tuhat aga pange säästukontole ja unustage siis ära."

„Kui suure osa sellest saate teie?"

„Mitte midagi. Mõnda harva juhtumit arvestamata me ei võta honorari. Pamela, see kõik on teie oma ja te olete selle viimse kui ühe sendini ära teeninud. Nüüd aga tehke ruttu ja vahetage tšekk pangas rahaks enne, kui nood sulid selle kattest ilma jätavad."

Värisevate huulte ja mööda põski alla nõrguvate pisaratega Pamela kummardus lähemale ja embas oma advokaati. „Aitäh teile, Samantha. Aitäh teile, aitäh teile."

Samantha heitis minema sõites pilgu tahavaatepeeglisse. Pamela seisis, vaatas ja lehvitas. Samantha ei nutnud, aga tal oli klomp kurgus.

Selle päeva teine üllatus tuli esmaspäevase töölõuna ajal. Mattie mobiiltelefon hakkas laual tema salatitadriku kõrval vibreerima parajasti just siis, kui Barbi jutustas mingisugust lugu ühest eelmisel päeval kirikus minestanud mehest. Helistas keegi tundmatu. Mattie ütles „halloo" ning üks kummaliselt tuttav, kuid mittetuvastatav hääl lausus: „FBI on kolmekümne minuti pärast koos läbiotsimisorderiga teie juures. Tehke oma failidest viivitamatult varukoopiad."

Mattie suu vajus valla ja tema näost kadus jume. „Kes räägib?" küsis ta. Kõne oli lõppenud.

Ta kordas külmavereliselt sõnumit ning kõik ohkasid sügavalt ja pelglikult. Lähtudes taktikast, mida FBI rakendas Donovani bürood rünnates, võis julgelt oletada, et nad kõnnivad minema koos enamvähem kõigega, mida nad kanda jõuavad. Esimene hullunud tööülesanne oli otsida kusagilt mõned mälupulgad ja hakata tähtsaid andmeid lauaarvutitelt nendele laadima.

„Oletatavasti on ka see seotud Krull Miningiga," ütles Annette kahtlustavalt Samantha poole vaadates.

Mattie mudis rahulikuks jääda püüdes meelekohti. „Miski muu ei saa see olla. Agendid ilmselt arvavad, et meil on midagi, sest ma olen ju Donovani päranditombu esindaja. Veider, absurdne, solvav... omadussõnadest selle iseloomustamiseks ei saaks iial küll. Ei minul ega meil ole midagi sellist, mida nad poleks juba näinud. Midagi uut ei ole."

Samantha jaoks oli see läbiotsimine siiski palju kurjakuulutavama tähendusega. Tema ja Jeff lahkusid Hallilt mäelt pühapäeva hommikul ja ta oletas, et need seljakotid olid täidetud dokumentidega. Vähem kui ööpäeva pärast tormas sisse Krull Miningi huvides nuuskiv FBI. See oli õngitsemisretk, kuid ühtlasi ka tõhus heidutus. Ta ei maininud siiski midagi, vaid tõttas oma kabinetti ja hakkas andmeid üle kandma.

Ringi vudivad naised kõnelesid sosinal. Annette'ile tuli pähe hiilgav mõte lasta Barbil koos nende sülearvutitega ära minna. Nad seletaksid, et ta sõitis Wise'i neid IT-mehe juurde hooldusse viima. Barb kogus arvutid kokku ja oli rohkem kui rõõmus, et sai linnast lahkuda. Mattie helistas Humpile, kes oli linna üks paremaid kriminaaladvokaate, palkas ta paugupealt tööle ja palus tal kohale kõmpida niipea, kui läbiotsimine algab. Hump ütles, et ta ei loobuks sellest mitte mingisuguse hinna eest. Kui mälupulgad olid täis laetud, asetas Samantha need koos oma luurajatelefoniga suurde ümbrikusse ning kõndis kohtuhoonesse. Selle kolmandal korrusel pidas maakond pikalt hooletusse jäetud õigusraamatukogu, mida ei olnud juba aastaid keegi koristanud. Ta peitis ümbriku Ameerika Advokaatide Assotsiatsiooni ajakirja 1970. aastate numbrite tolmunud virna alla ja ruttas büroosse tagasi.

Mäetööliste Õigusabikliiniku tugevasti kindlustatud büroosse tungivat kartmatut meeskonda juhtisid agent Frohmeyer ja agent Bana-

han, kes olid rõivastatud tumedasse ülikonda. Juhtidele järgnes veel kolm agenti, kes kandsid mereväesinist parkat, millele oli šablooni abil niisama kõrgete kui laiade erekollaste tähtedega trükitud õlast õlani ulatuv kiri „FBI". Mattie võttis neid esikus vastu sõnadega: „Oi ei, mitte jälle teie!"

Frohmeyer kostis: „Ma kardan, et siiski. Siin on läbiotsimisorder."

Mattie haaras loa ja ütles: „Mul pole aega lugeda. Rääkige mulle lihtsalt, mida see hõlmab."

„Kõiki ja ükskõik milliseid ülestähendusi, mis on seotud Donovan Gray advokaadibüroo õigusalaste toimikutega ning puudutavad sellist kirjavahetust, hagimaterjale ja nii edasi, mis on seotud Haamrioru kohtuasja nime all tuntud juhtumiga."

„Frohmeyer, te saite eelmisel korral juba kõik kätte. Ta on seitse nädalat surnud olnud. Teie arvates toodab ta ikka veel dokumente."

„Ma lihtsalt täidan korraldust."

„Muidugi, muidugi. Kuulge, härra Frohmeyer, tema toimikud on ikka veel seal teisel pool tänavat. Ainus toimik, mis on minu käes, on tema testamendi kinnitamise toimik. Me ei ole selle hagivaidlusega seotud. Kas te saate aru? Nii keeruline see ka ei ole."

„Mul on korraldus."

Hunk sisenes lärmakalt ja käratas: „Ma olen kliiniku esindaja. Mida põrgut see kõik tähendab?" Annette ja Samantha jälgisid neid ukseavalt.

Mattie ütles: „Hump, saa tuttavaks selle väikese haarangurühma juhi agent Frohmeyeriga. Tema arvates on tal õigus viia ära kõik meie toimikud ja arvutid."

Annette põrutas ootamatult: „Põrgu päralt, seda te ei tee. Minu kabinetis ei ole ainsatki paberitükikest, mis oleks kas või kaugeltki seotud Donovan Gray või mõne tema juhtumiga. Aga mul on kabinetitäis tundlikke ja konfidentsiaalseid toimikuid ja juhtumeid, mis hõlmavad selliseid asju nagu näiteks abielulahutused, lasteahistamine, perevägivald, isaduse tuvastamine, uimastisõltuvus ja võõrutamine ning vaimne alaareng ja veel tervet pikka nimekirja inimeste hädadest. Ja teil, mu härra, ei ole õigust vähimatki osa sellest näha saada. Kui te püüate midagi puudutada, avaldan ma sellele vastupanu kogu kehalise jõuga,

mida mul õnnestub kokku koguda. Te võite mu vahistada, kui tahate, kuid ma luban teile, et homme hommikul annan ma esimese asjana sisse föderaalhagi, mille peal on kõige tähtsamal kohal kostjana teie nimi, härra Frohmeyer, ja teiste teie jõhkardite nimed. Pärast seda jooksutan ma teid põrgusse ja sealt tagasi."

Et Frohmeyeri moodi vintsket vennikest uimaseks lüüa, läheb nii mõndagi vaja, aga praegu vajusid tema õlad viivuks kergelt longu. Ülejäänud neli kuulasid pärani silmi ja ebalevalt. Samantha oleks peaaegu valjusti naerma hakanud. Mattie lausa irvitas.

„Väga hästi esitatud, proua Brevard," ütles Hump. „See on kena kokkuvõte meie seisukohast ning ma kutsuksin meelsasti föderaalprokuröri otsekohe siia, et ta neid asju selgitaks."

Mattie lausus: „Siin on rohkem kui kaks tuhat avatud toimikut ja veel tuhat on hoiule pandud. Ühelgi nendest ei ole vähimatki pistmist Donovan Gray ja tema tegevusega. Kas te tõesti tahate neid oma kontorisse vedada ja seal läbi tuhnida?"

Annette lõrises: „Teil on kindla peale midagi parematki teha."

Hump tõstis mõlemad käed taeva poole ja nõudis vaikust. Frohmeyer ajas selja sirgu ja vahtis tigedalt Samantha poole: „Me alustame teie kabinetist. Kui me leiame selle, mida otsime, siis me võtame selle kaasa ja lahkume."

„Ja mis see võiks olla?"

„Lugege läbiotsimisluba."

Hump küsis: „Preili Kofer, mitu toimikut teil on?"

„Ma arvan, et viieteistkümne ringis."

Hump ütles: „Hüva, teeme siis niiviisi. Asetame tema toimikud nõupidamistuppa lauale ja teie, poisid, heitke neile pilk peale. Käige tema kabinet läbi ja vaadake üle, mida tahate, kuid enne, kui te sealt midagi ära viite, ajame veidi juttu. Kas klapib?"

„Me viime ära tema arvutid – lauaarvuti ja sülearvuti," sõnas Frohmeyer.

Ootamatu huvi Samantha toimikute vastu tekitas Matties ja Annette'is hämmeldust. Samantha kehitas õlgu, nagu poleks tal millestki aimu olnud. „Minu sülearvuti ei ole siin," ütles ta.

„Kus see on?" nähvas Frohmeyer.

„Tehnikamehe käes. Vist mingi tarkvaraviga."

„Millal ta selle parandada võttis?"

Hump tõstis käe. „Ta ei ole kohustatud sellele küsimusele vastama. Läbiotsimisluba ei anna teile õigust võimalikke tunnistajaid üle kuulata."

Frohmeyer hingas sügavalt sisse, puhkis hetk aega ja kostitas neid siis imala muigega. Ta läks Samantha kannul tema kabinetti ja vaatas hoolikalt, kuidas ta toimikuid vanast sõjaväe rõivistukapist välja võttis. „Kena kohake teil siin," ütles ta nagu ehtne teravmeelitseja kunagi. „Selle läbiotsimine ei võta palju aega." Samantha ei teinud temast väljagi. Ta viis oma toimikud nõupidamistuppa, kus Banahan ja veel üks agent hakkasid neid läbi lappama. Kabinetti tagasi läinud, vaatas ta, kuidas Frohmeyer pikkamisi tema kahes dokumendikapis ja kipaka kirjutuslaua sahtlites sorib. Frohmeyer puudutas kõiki pabereid, kuid ei võtnud midagi ära. Samantha vihkas teda oma isiklikku ruumi tungimise pärast.

Üks agent läks Mattie järel tema kabinetti. Teine järgnes Annette'ile. Nad vaatasid sahtel sahtli järel kõik toimikud üle, aga ei võtnud midagi välja. Hump kõndis ukselt uksele, jälgis ja ootas võimalust tüli norida.

„Kas kõik sülearvutid on minema viidud?" küsis Frohmeyer Humpilt, kui oli Samantha kabinetis tuhnimise lõpetanud.

Annette kuulis küsimust ja ütles: „Jah, me saatsime need ühekorraga ära."

„Kui sobiv. Me tuleme vist veel ühe läbiotsimisloaga tagasi."

„Muudkui lõbu ja lust."

Nad sorisid läbi sajad hoiule pandud toimikud. Kolm meest ronisid pööningule ja tirisid välja sellised materjalid, mida Mattie ei olnud aastakümneid näinud. Erutus asendus üksluisusega. Hump istus koridoris ja lobises Frohmeyeriga, daamid aga püüdsid telefonikõnedele vastata. Kahe tunni pärast oli läbiotsimise hoog raugenud ja agendid tegid minekut, võtmata kaasa midagi peale Samantha lauaarvuti.

Nende lahkumist jälgides tundis ta ennast abitu ohvrina mõnes arengupeetusega riigis, kus politsei ohjeldamatult möllab ja inimestel puuduvad õigused. See lihtsalt ei olnud õige. Politseinikud terroriseerisid teda seepärast, et ta käis läbi Jeffiga. Nüüd konfiskeeriti tema vara ja kahjustati tema klientide konfidentsiaalsust. Ta ei olnud tundnud ennast eales nii jõuetuna.

Käredal tulel praadimine Mattie ja Annette'i kätes oli küll kõige viimane asi, mida ta praegu vajas. Selleks ajaks pidid nad suhtuma temasse juba äärmiselt kahtlustavalt. Kui palju ta sellest Krulli asjast teab? Mida Jeff talle rääkis? Kas ta on näinud mõnda nendest dokumentidest? Tal õnnestus tagaukse kaudu välja hiilida ning mälupulgad ja luurajatelefon õigusraamatukogust ära tuua. Ta alustas uut pikka autosõitu. Jeff ei võtnud kõnet vastu ja see pahandas teda. Ta vajas praegu Jeffi.

Kui ta pimeduses büroosse naasis, oli Mattie teda seal ootamas. Sülearvutid olid elu ja tervise juures ning puutumatult tagasi jõudnud.

„Lähme istume väljas ja joome klaasikese veini," ütles Mattie. „Meil on vaja rääkida."

„Kas Chester teeb süüa?"

„Noh, õhtusööki ei jäta me iial vahele."

Nad sooritasid mõnusa jalutuskäigu Mattie majani ja jõudsid tee peal otsusele, et etikul istumiseks on ilm liiga külm. Chesteril oli mujal tegemist, nii et nad olid omavahel. Nad istusid kabinetis ja jõid lonksu või paar, enne kui Mattie ütles: „No nii, räägi nüüd mulle kõik ära."

„Olgu pealegi."

36

Buddy Ryzer peatas ligikaudu selsamal ajal oma pikapi ühel maalilise vaatega kohal ja kõndis mööda teerada kakssada jardi kuni piknikuplatsini. Ta võttis laua taga istet, torkas püstoliraua suhu ja vajutas päästikule. Kaks ennast laagrisse asutanud matkajat leidsid esmaspäeva hilisõhtul tema surnukeha ja helistasid numbril 911. Tundide kaupa telefoni küljes rippunud Mavise uksele koputati. Paanikas naabrid tormasid tema juurde. Majas valitses kaos.

Samantha magas sügavalt, kui tema mobiiltelefon värisema hakkas. Ta ei kuulnud seda. Kui vahistamised kõrvale jätta, siis kellel peakski olema tarvis esmaspäeva kesköösl oma advokaadile helistada?

Ta vaatas telefoni kella poole kuue ajal hommikul varsti pärast seda, kui oli ärganud, peas udused meenutused FBI retkest. Oli kolm vastamata kõnet Mavis Ryzerilt, kusjuures viimane nendest oli võetud kell 00.40. Väriseva häälega jäetud sõnum edastas uudise. Samantha unustas hoobilt FBI.

Ta oli sellest kõigest tõesti surmani väsimas. Donovan käis teda ikka veel kummitamas. Francine Crumpi surm ei olnud küll enneaegne, aga selle järelmõjud tekitasid probleeme. Kahe päeva eest oli Samantha näinud Hallil mäel taas valget risti, mis tähistas kohta, kus Rose endalt elu võttis. Tate'i poistega ei olnud ta kunagi kohtunud, kuid talle tundus, et ta on nende kurbmänguga seotud. Ta mõtles sageli Mattie isale ja sellele, kuidas must kopsutõbi ta tappis. Elu söemaardlate piirkonnas võis räige olla ja praegusel hetkel igatses ta taga suure linna karme tänavaid.

Nüüd oli aga surnud tema lemmikklient ja ta seisis silmitsi järjekordsete matustega. Ta tõmbas teksad jalga ja jopi selga ning läks jalutama. Kui taevas hakkas heledamaks muutuma, pani külm ta värisema ja ta küsis endalt taas kord, mida ta siin Virginia osariigis Bradys siiski teeb. Miks ta nutab ühe söekaevuri pärast, kellega ta tutvus alles kolm kuud tagasi? Miks mitte siit lihtsalt minema minna?

Nagu ikka, ei olnud olemas lihtsaid vastuseid.

Ta nägi Mattie köögis valgust ja koputas aknale. Hommikumantlis Chester keetis kohvi. Ta laskis Samantha sisse ja läks oletatavasti juba ärkvel Mattiet kutsuma. Mattiet tabas uudis raskelt ning kaks advokaati istusid pikka aega köögilaua taga ja püüdsid sellest mõttetust tragöödiast aru saada.

Samantha oli kusagil Ryzerite paberikuhjas näinud kviitungit 50 000 dollari suuruse elukindlustuspoliisi kindlustusmakse tasumise kohta.

„Kas enesetapu puhuks ei ole sätestatud mingisugust välistust?" küsis ta kruusi käte vahel hoides.

„Jah, tavaliselt ongi, aga ainult esimeseks aastaks või nii. Kui seda poleks, võiks inimene ju sõlmida kindlustuslepingu ja sillalt alla hüpata. Juhul kui kindlustatu on Buddy, on välistuse tähtaeg tõenäoliselt möödas."

„Nii et paistab siis sedamoodi, et ta tappis ennast raha pärast?"

„Kes teab? Enesetappu sooritav inimene ei mõtle ratsionaalselt, kuid minu kahtlustuste kohaselt me avastame, et elukindlustus oli üks tegureid. Tal ei olnud ei tööd ega hüvitisi ja nende väike säästukonto oli tühjaks saanud. Lisaks olid tal veel kodus kolm last ja töötu naine. Teda ootasid eest järjest halveneva tervisega aastad ja lõpp poleks olnud kuigi kaunis. Kõik söekaevurid tunnevad mõnda selle haiguse ohvrit."

„Asjad hakkavad klappima."

„Hakkavad jah. Kas sa tahaksid midagi hommikueineks – vahest viilukest röstsaia?"

„Aitäh, ei ole vaja. Mulle tundub, nagu oleksin ma alles äsja siit lahkunud. Vist lahkusingi." Mattie valas mõlemale kohvi juurde ja Samantha ütles: „Mul on sulle üks hüpoteetilist laadi küsimus. Raske küsimus. Mis oleks saanud Buddy juhtumist siis, kui tal oleks kümme aastat tagasi olnud advokaat?"

Mattie segas kohvi sisse suhkrut ja kortsutas küsimuse üle järele mõeldes kulmu. „Seda ei või iial teada, aga kui eeldada, et advokaat oleks olnud terane ja leidnud need arstide aruanded, mis sina avastasid, ning oleks siis mingil ajal juhtinud kohtu tähelepanu Casper

Slate'i pettusele ja varjamisele, siis tuleks uskuda, et Buddyle oleks antud need soodustused. See on küll lihtsalt oletus, aga mulle tundub, et Casper Slate oleks tegutsenud kiiresti, et takistada oma kuritegude jõudmist kohtusse. Nad oleksid nõudega nõustunud ja nii-öelda vaikselt minekut teinud ning Buddy oleks oma tšekid kätte saanud."

„Ega oleks pidanud viimase kümne aasta jooksul enam söetolmu sisse hingama."

„Tõenäoliselt ei oleks. Hüvitised ei ole just vägevad, aga nad oleksid elus püsinud."

Nad istusid mõnda aega täielikus vaikuses, ilma et kumbki oleks tahtnud midagi kõnelda või ennast liigutada. Uksele ilmus tühja kruusiga Chester, kes nägi neid sügavalt mõtetesse vajununa, ja kadus hääletult. Viimaks lükkas Mattie tooli lauast eemale ja tõusis püsti. Ta haaras saia ja pani kaks viilu rösterisse. Külmkapist võttis ta võid ja moosi.

Pärast paari suutäit ütles Samantha: „Tegelikult ma ei taha täna büroosse minna. Tead sa, mulle tundub, nagu oleks seda vägistatud. Eile näpati mult arvuti ja kõik failid tuhniti läbi. Nii Jeff kui ka Donovan ütlesid, et nende arvates kuulatakse kliiniku maja pealt. Ma pean hinge tõmbama."

„Võta päev või paar puhkust. Sa ju tead, et me ei pane seda pahaks."

„Aitäh. Ma sõidan linnast minema ja kohtun sinuga homme."

Ta lahkus Bradyst ja sõitis terve tunni, enne kui andis endale loa heita pilk tahavaatepeeglisse. Mitte kedagi ega mitte midagi. Jeff helistas kaks korda, kuid ta ei vastanud. Roanoke'is keeras ta itta, eemaldudes Shenandoah' orust ja osariikidevahelise maantee liiklusvoolust. Kuna tal oli tundide viisi aega, mida surnuks lüüa, tegutses ta telefoni abil, korraldas asju ja otsis läbi Virginia keskosa põigeldes inimestelt tuge. Ta sõi Charlottesville'is lõunat koos ühe sõbraga Georgetowni ajast. Kümme minutit enne kella kuut õhtul võttis ta sisse koha Valgest Majast ühe kvartali kaugusel hotelli Hay-Adams baari nurgalauas. Mänguväljak pidi olema neutraalne.

Esimesena jõudis täpipealt kella kuueks kohale Marshall Kofer, kes nägi välja sama peen nagu ikka. Tema oli kohtumisega varmalt nõusse jäänud. Karen oli pisut tõrksam. Kuid lõppude lõpuks vajas tema tütar ju abi. Tegelikult aga vajas tütar, et vanemad ta ära kuulaksid ja talle natuke nõu annaksid.

Karen hilines kõigest viis minutit. Ta embas Samanthat, andis kunagisele abikaasale sündsalt põsemusi ja võttis istet. Kelner tõi joogikaardid. Laud jäi baariletist kaugele, nii et vähemalt selleks viivuks olid nad omaette. Jutuajamist pidi juhtima Samantha – see oli otsast otsani tema etendus – ja ta ei kavatsenud lubada piinlikke pause vanemate esimese üheskoos istumise ajal viimase üheteistkümne aasta jooksul. Ta oli neile telefoni teel öelnud, see ei ole seltskondlik sündmus ega kindlasti mitte mõtlematu püüe vanu haavu lappida. Päevakorras on palju tähtsamad küsimused.

Tellitud joogid saabusid ja kõik küünitasid klaasi haarama. Samantha tänas neid talle eraldatud aja eest, palus vabandust liiga hilise etteteatamise pärast ja võttis siis käsile oma loo. Ta alustas Haamrioru protsessist, Krull Miningist, Donovan Grayst ja tema hagist. Marshall oli olnud faktidega kursis juba mõnda aega ja Karen oli kuulnud suuremat osa loost vahetult pärast jõule. Kuid varastatud dokumentidest ei teadnud kumbki midagi ja Samantha ei jätnud ühtki üksikasja varjule. Ta oli dokumente oma silmaga näinud ja oletas, et need on ikka veel Halli mäe sügavusse maetud. Või vähemalt suurem osa nendest. Krull Mining jahib neid ja nüüd on FBI värvatud nende jaoks musta tööd tegema. Ta küll tunnistas, et kohtub Jeffiga, kuid kinnitas, et midagi tõsist selles ei ole. Kui aus olla, siis ei võlgnenud ta oma vanematele mingeid selgitusi. Mõlemad tegid näo, et tütre uus armuvahekord ei huvita neid.

Kelner tuli tagasi. Nad tellisid veel ühe ringi ja midagi kõrvale näksida. Samantha kirjeldas oma New Yorgis toimunud kohtumist Jarrett Londoniga ja tolle jõupingutusi selle nimel, et tema ja Jeff dokumendid võimalikult kiiresti üle annaksid. Ta möönis, et talle tundub, nagu kistaks teda tegevusse, mis võib-olla ei ole küll otseselt seadusevastane, kuid igal juhul küsitav. Ta oli olnud nüüd allutatud FBI läbiotsimisele, mis oli küll alusetu, kuid kahtlemata dramaatiline ja hirmutav. Tema

teada oli selle juurdluse eesotsas Lääne-Virginia föderaalprokurör, kes on ilmselt veendunud, et Krull Mining on langenud varguse ja vandenõu ohvriks. Samantha väitis, et kõik peaks olema hoopiski vastupidi. Krull Mining on süüdlane, kes tuleb kohtu ette tuua.

Marshall oli temaga täiesti päri. Ta esitas mõne küsimuse, mis puudutasid kõik föderaalprokuröri ja peaprokuröri. Karen oli oma kommentaarides ja küsimustes ettevaatlik. Marshall aga mõtles sellal, kuigi poleks seda iial välja öelnud, et kümme aastat tagasi kasutas Karen tema laostamiseks ja vangi saatmiseks väga tõenäoliselt oma märkimisväärset mõjuvõimu. Miks ei võiks ta säärast läbilöögivõimet omades praegu oma tütart aidata?

Saabus juustutaldrik, kuid nad ei teinud sellest väljagi. Mõlemad vanemad olid ühel meelel selles, et ta ei tohiks neid dokumente puudutada. Jeff võib riskida, kui ta on niiviisi otsustanud, kuid Samantha peaks dokumendid rahule jätma. Jarrett Londonil ja tema protsessijate kambal on piisavalt palju ajusid ja raha, et musta tööd teha, ja kui dokumendid on nii väärtuslikud, nagu nad usuvad, siis nuputavad nad välja viisi Krull Miningi ora otsa ajamiseks.

„Kas sa saad teha nii, et FBI tagasi tõmbub?" küsis Samantha emalt. Karen ütles, et hakkab sellega otsekohe tegelema, kuid hoiatas, et neid tegelasi ei saa ta kuigi palju mõjutada.

Põrgu päralt, saad ikka küll, oleks Marshall äärepealt pomisenud. Ta oli kolm aastat vangis istunud ja sepitsenud viise oma endisele kaasale ja tolle kolleegidele kätte maksta. Ajapikku võttis ta siiski teatavaks, et tema hädades oli tegelikult süüdi tema enda ahnus.

„Kas sa ei ole mõelnud selle peale, et sealt lihtsalt ära tulla?" küsis ema. Asjad kokku pakkida ja minekut teha. Nimetada see kõik seikluseks ja linna tagasi rutata. Sa andsid oma parima ja nüüd hingab FBI sulle kuklasse. Mida sa seal veel teed?

Marshall näis suhtuvat nendesse küsimustesse mõistmisega. Ta oli istunud kinni koos mõne valgekraega, kes polnud formaalselt võttes rikkunud ühtki seadust. Kui juurdlusbüroo tahab sind kätte saada, siis oskab ta selleks võimaluse välja mõelda. Vandenõu on üks nende lemmikuid.

Mida rohkem Samantha rääkis, seda rohkem ta rääkida tahtis. Ta ei suutnud meenutada, millal ta oli viimast korda mõlema vanema jagamatu tähelepanu osaliseks saanud. Ta ei olnud isegi kindel, kas seda oli üldse kunagi juhtunud. Võib-olla mudilasepõlves, aga kes seda mäletab? Ja paistis, nagu oleksid mõlemad vanemad tema muredest ja hädadest kuuldes unustanud omaenda probleemid ja ühte liitunud, et teda toetada. Vähemalt praeguseks hetkeks oli minevikutaak selja taha jäetud.

Miks tundub talle, et ta on sunnitud „sinna lõunasse" jääma? Vastuseks rääkis ta Buddy Ryzeri ja tema musta kopsutõve soodustuste nõude loo. Tema kurku tekkis klomp, kui ta kõneles neile Buddy enesetapust enam-vähem ööpäev tagasi. Ta läheb varsti matusetalitusele, mis toimub kaunis maakirikus, ning jälgib eemalt, kuidas Mavis ja kolm last ahastades kokku varisevad. Kui neil oleks olnud advokaat, oleksid asjalood kujunenud teistsuguseks. Nüüd neil aga on advokaat ning ta ei saa surve alla sattudes lihtsalt oma asjad pakkida ja plehku panna. Ning oli teisigi kliente, teisigi inimesi, kelle hääl on nii nõrk, et ta peab vähemalt mõne kuu sealkandis viibima ja püüdma teatavat õiglust jalule seada.

Ta rääkis neile Andy Grubmani tööpakkumisest. Nagu võiski ette arvata, ei meeldinud Marshallile säärane mõte ja ta nimetas seda „kõigest sellesama vana äriõiguse ülesmukitud versiooniks". Üht silma pidevalt kellal hoides paberite ringiliigutamiseks laual. Ta hoiatas, et firma hakkab muudkui kasvama ja kasvama ning ei kulu kuigi palju aega, kui see on silmaga vaadates ja käega katsudes seesama mis Scully & Pershing. Kareni meelest oli see pakkumine aga palju ahvatlevam kui jäämine Virginia osariiki Bradysse. Samantha pihtis, et suhtub pakkumisse segaste tunnetega, kuid oletatavasti vastab mingil hetkel ikkagi jaatavalt.

Nad õhtustasid hotelli restoranis, süües-juues salatit, kala ja veini ning isegi magustoitu koos kohviga. Samantha kõneles nii palju, et jäi lausa rammetuks, kuid ta laskis mõlemal vanemal oma mured ära kuulata ja kergendustunne sellest oli määratu. Ei langetatud ühtki selgekujulist

otsust. Sisuliselt ei lahendatud ühtki küsimust. Nende nõuanded olid suurel määral etteaimatavad, kuid juba rääkimine iseenesest oli raviva toimega.

Samantha oli võtnud üleval hotellis toa. Marshallil oli juhiga auto ja ta pakkus ennast Karenit koju sõidutama. Kui nad hotelli fuajees üksteisega hüvasti jätsid, olid üheskoos lahkuvaid vanemaid jälginud Samanthal pisarad silmis.

37

Samantha parkis auto vastavalt juhistele Virginia osariigi Lynchburgi linna keskuses Church Streetile ja läks kaks kvartalivahet Main Streetini jalgsi. Liiklus vanalinnas oli keskpäeval tihe. Eemalt paistis Jamesi jõgi. Ta oli kindel, et keegi jälgib teda, ja lootis, et see on Jeff. Laud restoranis RA Bistro oli taas kokkuleppe kohaselt reserveeritud Samantha nimele. Ta palus administraatorilt kabiini saali tagaosas ja just nimelt seal ta kolmapäeval, 14. jaanuaril istet võttiski. Ta tellis karastusjooki ja hakkas mobiiltelefoni näppima. Ühtlasi hoidis ta pilku uksel, millest valgusid tasapisi sisse lõunastajad. Kümne minuti pärast ilmus kusagilt olematusest platsi Jeff, kes istus tema vastu. Nad vahetasid tervitusi. Samantha küsis: „Kas mind jälitati?"

„Seda võib vist alati eeldada? Kuidas Washington oli?"

„Ma sõin esimest korda uusaja ajaloos oma vanemate seltsis imemõnusalt õhtust. Tegelikult mulle ei meenugi, millal me viimati kolmekesi koos sõime. Üsna kurb – või mida sina arvad?"

„Sinul on vähemalt on mõlemad vanemad olemas. Kas sa rääkisid emale FBI läbiotsimistest?"

„Rääkisin küll ja palusin, et ta paari kohta helistaks. Ta helistabki, aga ma ei tea muidugi, millal see aset leiab."

„Kuidas Marshallil läheb?"

„Tänan küsimast, toredasti läheb ja ta saadab tervisi. Mul on sulle paar küsimust. Kas sina helistasid esmaspäeval büroosse ja hoiatasid meid FBI retke eest?"

Jeff muigas ja pööras pilgu ära ning see oli üks neid hetki, mil Samantha oleks tahtnud tema peale karjuda. Ta teadis, et Jeff ei hakka sellisele küsimusele vastama. „Olgu pealegi," ütles ta. „Kas sa Buddy Ryzerist oled kuulnud?"

Jeff kortsutas kulmu ja lausus: „Olen jah. Lihtsalt kohutav. Veel üks sõesõdades langenu. On halvemast halvem, et meil ei õnnestu leida advokaati, kes oleks nõus Lonerock Coali ja Casper Slate'i poisse enda peale võtma."

„Kas see kuul oli määratud minule?"

„Ei, ei olnud."

Nende juures peatus sõbraliku olemisega kelner, kes võttis läbi päeva eriroad ja kadus siis.

„Kolmas küsimus," ütles Samantha.

„Miks mind vardas küpsetatakse? Mul oli mõttes väike meeldiv lõunasöök kusagil väga kaugel Brady igavusest. Sa paistad üpris närviline olevat."

„Kui palju dokumente sa oled Hallilt mäelt ära viinud? Me olime eelmisel nädalavahetusel seal. Ma ärkasin pühapäeval kell 4.40 ja sina olid läinud. Ma sattusin minutiks pabinasse. Sa hiilisid kella viie paiku onni tagasi ja olid üksainus suur kaisutaja, nagu midagi polekski juhtunud. Ma nägin kõiki kolme seljakotti. Sa muudkui tõstsid neid siia-sinna ja kui me ära sõitsime, olid nad märgatavalt raskemad. Jeff, ole minuga aus. Ma tean liiga palju."

Jeff ohkas sügavalt, vaatas ringi, pigistas paar korda sõrmi rusikasse ja ütles: „Umbes kolmandiku ja mul on tarvis ka ülejäänud kätte saada."

„Kuhu sa need viid?"

„Kas sa tahad seda tõesti teada?"

„Jah."

„Öelgem nii, et nad on hästi peidetud. Jarrett London vajab kõiki dokumente nii ruttu kui võimalik. Ta esitab need kohtule ja sellest hetkest alates on nad väljaspool ohtu. Ma vajan nende Hallilt mäelt minematoimetamiseks sinu abi."

„Jeff, ma tean seda, ma tean. Ma ei ole rumal. Sa vajad mind kui kattevarju ja tibukest, kes pakub sulle kaminatule kõrval head-paremat pikkade romantiliste nädalavahetuste ajal teie maalapil. Ükskõik milline plika kõlbab, et pahad poisid arvaksid sellal, kui sa nende toimikutega läbi metsa hiilid, et me lihtsalt sõidame kajakiga ja küpsetame liha ning oleme üks armukeste paar, kes pikki talveöid lühemaks kallistab."

Jeff muheles ja ütles: „Üsnagi täkkesse, kuid kas sa ka tead, et selleks ei kõlba sugugi ükskõik milline plika? Sind valiti hoolikalt."

„Nii suur au minu jaoks."

„Kui sa mind aitad, siis me saame nad sellel nädalavahetusel välja veetud ja asjaga ühele poole."

„Jeff, mina neid dokumente ei puuduta."

„Sa ei peagi puudutama. Sa kõigest ole see plika. Nad teavad, kes sa oled. Ka sind jälgitakse. Sind hakati jälitama kolm kuud tagasi, kui sa linna tulid ja hakkasid Donovaniga läbi käima."

Salatid jõudsid lauda ja Jeff tellis õlut. Pärast mitut suutäit ütles ta: „Samantha, ma palun. Mul on sinu abi vaja."

„Ma ei ole kindel, et saan su mõttekäigust aru. Miks sa ei võiks lihtsalt täna öösel või homme öösel sinna krundile lipsata, dokumendid ära tuua, autosse laadida ja otseteed Louisville'i Jarrett Londoni büroosse viia? Mispärast see peab nii keeruline olema?"

Uus silmapööritus, uus pilk võimalike pealtkuulajate suunas naabruses ja uus suutäis. „Vaat seepärast. See on liiga riskantne. Nad jälgivad kogu aeg, on ju nii?"

„Kas sind jälgitakse praegusel hetkel?"

Jeff sügas lõuga ja mõtles küsimuse üle järele. „Tõenäoliselt teavad nad, et ma viibin mingis kohas Virginias Lynchburgis. Võib-olla ei tea küll seda, kus täpselt, aga nad hoiavad mul silma peal. Samantha, ära unusta, et neil on kasutada kogu maailma raha ja reegleid kehtestavad nad endale ise. Nad saavad aru, et mina olen dokumentide juurde viiv ühenduslüli. Kusagilt mujalt nad dokumente ei leia, nii et see ei tähenda neile midagi, et minu jälgimine maksab terve varanduse." Saabus õlu ja ta rüüpas lonksu. „Kui ma käin nädalavahetustel Hallil mäel koos sinuga, ei ole nad umbusklikud, ja miks nad peaksidki olema? Kaks kolmekümneaastast tegelevad sügaval metsas asuvas onnikeses kõigest veidi romantikaga, nagu sina ütleksid. Ma olen küll kindel, et nad on kusagil läheduses, kuid meie sealviibimisel on mõte sees. Aga kui ma peaksin üksinda sinna minema, muutub radar palju terasemaks. Nad võivad provotseerida mõne kokkupõrke või midagi inetut, et nad saaksid järele vaadata, millega ma tegelen. Ei või iial teada. Samantha, see on malepartii ja nemad püüavad ette arvata, mida ma teen, mina aga püüan olla nendest ühe sammu võrra eespool. Minu eelis on selles, et ma tean oma järgmist käiku. Nende eeliseks on piiramatu lihase-

jõud. Kui emb-kumb pool teeb vea, saab keegi haiget." Ta jõi veel ühe sõõmu ja vaatas korraks kümne jala kaugusel menüüd lugeva paarikese poole. „Ja ma olen sunnitud sulle teatama, et ma olen väsinud. Tead sa – ma olen tõepoolest väsinud ja kurnatud ning liigun inertsi jõul. Ma pean nendest dokumentidest lahti saama enne, kui väsimuse tõttu mõne rumalusega hakkama saan."

„Millise autoga sa praegu sõidad?"

„Roanoke'is Casey romurendist võetud Volkswageni põrnikaga. Nelikümmend dollarit sularahas päevas pluss bensiin ja läbisõit. Ehtne kaunitar."

Samantha vangutas pead. „Kas nad teavad, et ma olen siin?"

„Ma ei tea, mida nad teavad, kuid ma eeldan, et sind jälitatakse. Ja meie mõlema jälgimist jätkatakse seni, kuni dokumendid on üle antud. Kindlalt ei saa ma seda väita, kuid ma paneksin selle peale mängu kogu oma raha."

„Minu meelest on seda raske uskuda."

„Samantha, ära ole naiivne. Kaalul on liiga palju."

Kui ta tollel õhtul kakskümmend minutit pärast viit oma kabinetti astus, kükitas tema arvuti laual täpipealt sellesama koha peal, kus see oli olnud enne, kui FBI selle esmaspäeval kaasa võttis. Klaviatuur ja kuvar olid paigas. Kõik juhtmed kulgesid sinna, kuhu pididki kulgema. Kui ta seda suuri silmi põrnitses, tuli tema ukse taha Mattie, kes ütles: „Üllatus-üllatus või mis?"

„Millal ta kodutee üles leidis?"

„Umbkaudu tund aega tagasi. Üks agent tõi siia. Nad vist taipasid, et selles ei ole midagi."

Kas nii või siis oli Karen Koferil rohkem sõpru, kui ta oli valmis möönma. Samantha oleks tahtnud emale helistada, kuid otsustas oma praeguses paranoias sellega oodata.

„Ryzeri matused on reedel pärast lõunat," ütles Mattie. „Kas sa soovid minuga kaasa sõita?"

„Muidugi. Aitäh, Mattie."

38

Tere, Sam! 16.01.09.

Ma olen veidi segaduses ega saa aru, miks Sa arvad, et Sul on vetoõigus oma tulevaste kolleegide värbamise suhtes Spane & Grubmanisse. Minus tekitavad hämmeldust ka Sinu mured seoses võimalike klientidega, keda firma võiks ligi meelitada. Näib sedamoodi, nagu oleks praegusel hetkel meie jaoks kõige arukam Sind lihtsalt vanempartnerina mängu võtta ja ise Sul jalust kaduda. Kas Sa tahad endale nurgakabinetti? Autot koos autojuhiga?

Ei, me ei saa kuni 1. septembrini oodata. Me teeme uksed lahti kuue nädala pärast ja kerge kaos on juba praegu käes. Uudis on liikvele läinud ja tööletahtjad ujutavad meid üle. Kaheksa töötajat on kirjas ja otsustamist on ootamas veel kümmekond pakkumist, kaasa arvatud Sinu oma. Telefon heliseb lakkamatult ja need on meeleheitlikult tööd otsivad noored juristid – kuigi vähesed nendest on muidugi nii andekad kui Sina.

Pakkumine – 150 000 aastas pluss need harilikud kostitused. Kolm nädalat tasulist puhkust, mille väljavõtmist ma Sinult nõuan. Firma ülesehitus on kujundamisel, kuid ma kinnitan Sulle, et see saab olema paljutõotavam kui ühelgi Suure Õiguse organisatsioonil.

Me saame Sinu suurejoonelist saabumist oodata kuni 1. maini, kuid vastust vajan ma siiski käesoleva kuu lõpuks. Heade soovidega, Andy.

Mattie ennustas, et rahvast tuleb kuhjaga, ja tal oli õigus. Ta püüdis Madisoni sõites selgitada, miks maamatused ja iseäranis veel pühendunud kirikuskäijate matused niisuguseid inimhulki ligi tõmbavad. Tema põhjendused olid niisugused, ehkki ta ei järjestanud neid tähtsuse järgi: (1) matused on tähtis usutalitus, kus elavad jätavad hüvasti lahkunutega, kes on selleks ajaks juba taevas oma elu vilju lõikamas,

(2) on olemas vana ja vankumatu tava, et korralikud ja hästikasvatatud inimesed avaldavad perekonnale kaastunnet, (3) maainimestel on harilikult igav ja nad otsivad endale tegevust, (4) kõik tahavad iseenda matustele suurt rahvasumma ja seetõttu oleks parem mängu seni kaasa mängida, kuni see sul veel võimalik on, ja (5) alati pakutakse küllaga süüa. Ja nii edasi. Mattie seletas, et selline vapustav surm nagu Buddy oma toob garanteeritult kokku tõelise rahvamurru. Inimesed tahavad tragöödias mingisugustki rolli mängida. Ühtlasi tahavad nad keelt peksta. Mattie püüdis selgitada ka vastuolulist teoloogilist suhtumist enesetappu. Paljud kristlased peavad seda andestamatuks patuks. Teised usuvad, et ükski patt pole säärane, et seda ei saaks andestada. Oleks huvitav kuulda, kuidas jutlustaja kõnealust teemat käsitleb. Tema õe ja Jeffi ema Rose'i matustel ei mainitud enesetappu kordagi. Ja miks olekski pidanud seda mainitama? Ahastust oli selletagi palju. Kõik ju teadsid, et ta tappis ennast ise.

Nad jõudsid Seedrisalu baptistide misjonikiriku juurde pool tundi enne õiget aega, kuid said hädavaevu uksest sisse. Kohanäitaja tegi neile ruumi tagantpoolt kolmandale pingile. Mõne minuti pärast olid kõik istekohad hõivatud ja inimesed hakkasid palistama seinaääri. Samantha nägi läbi akna, kuidas hilisemaid tulijaid suunati koguduse saali ehk sellessesamasse kohta, kus ta pärast Donovani surma kohtus Buddy ja Mavisega. Kui orel mängima hakkas, jäi rahvahulk vaikseks ja täitus ootusega. Kümme minutit pärast nelja kõndis kantsli tagant hanereas sisse koor ja jutlustaja asus oma kohale. Ukse juures toimus mingi sagimine. Jutlustaja tõstis käed ja ütles: „Kõik tõusevad püsti."

Kirstukandjad veeretasid puusärgi piki vahekäiku sisse, tehes seda aeglaselt, et kõik saaksid pilgu peale heita. Tänuväärsel kombel oli kirst suletud. Mattie ütleski, et haava ja muu pärast on nii. Kirstu taga tuli Mavis, keda toetas vanim lastest, poeg, ja nad liikusid ängistunult, raskel sammul. Nende järel kõndisid kaks tüdrukut – neljateistkümnene Hope ja kolmeteistkümnene Keely. Teismeliseea saladuste tõttu oli kõigest kümme kuud vanem Hope Keelyst vähemalt jala võrra pikem. Mõlemad nuuksusid seda piinarikast rituaali läbi tehes.

Mattie oli püüdnud seletada, et suur osa sellest, mida nad varsti näevad, on kavandatud selleks, et viia draama ja lein maksimumi. See on Buddy viimne kuulsusehetk, millest lüpstakse välja nii palju emotsioone kui võimalik.

Ülejäänud suguvõsa kõndis vabakujulise rühmana, millesse kuulusid vennad, õed, tädi- ja onulapsed ning tädid ja onud. Esimesed kaks pingirida mõlemal pool vahekäiku olidki varutud perekonnale ja kui nad olid istet võtnud, üürgas orel juba täiest väest, koor ümises valjusti ja inimesed läksid liimist lahti kõikjal üle kogu kiriku.

Talitus kujunes tunnipikkuseks maratoniks ja kui see läbi sai, ei olnud enam olemas ühtki valamata jäänud pisarat. Samantha silmad olid küll kuivad, kuid ta oli sellegipoolest tühjaks nõrutatud. Ta ei mäletanud, millal ta viimati tahtis niivõrd hullupööra mõnest hoonest põgeneda. Siiski kõndis ta koos kõikide teistega kiriku taha kalmistule, kuhu Buddy pikavõitu palvete ja leinaviisi „Suur Jumal Sa" pisaraid kiskuva esituse saatel maamulda puhkama pandi. Sooloesinejast bariton laulis *a capella* ja ülimalt liigutavalt. Samantha oli sellest vapustatud ning pidigi viimaks silmast pisara pühkima.

Traditsiooni järgides jäid perekonnaliikmed istuma haua kõrvale seatud toolidele, ülejäänud inimesed aga kõndisid neist paari lohutavat sõna lausudes mööda. Mälestajate rivi käändus matusetelgi ümber ja liikus aeglaselt. Mattie ütles, et oleks parem, kui nad minema ei hiiliks. Nõnda nad siis nihkusidki koos sadade täiesti võõraste inimestega hanereas ettepoole ja ootasid oma korda, et Mavisel ja nüüd juba mitu tundi nuuksunud lastel kätt suruda.

„Mida ma peaksin ütlema?" sosistas Samantha Mattiele, kui nad hauale lähenesid.

„Sa lihtsalt ütle „Jumal teid õnnistagu!" või midagi sellesarnast ja liigu kogu aeg edasi." Kõigepealt ütles Samantha seda lastele, aga pilku kergitanud ja teda näinud Mavis hakkas uuesti halama ja viskus püsti, et ta oma jõulisse embusse haarata.

„Lapsed, tema on meie advokaat preili Samantha, kellest ma teile rääkisin," ütles Mavis palju valjemini, kui oleks vaja olnud. Lapsed olid siiski liiga tuimad, et öeldut tähele panna. Nemad tahtsid kalmistult

lahkuda veel rohkem kui Samantha. Mavis lausus: „Palun jääge siia ja sööge õhtust. Me jõuame hiljem teie seltsi."

„Muidugi," ütles Samantha, kuna midagi muud tal ju öelda ei olnud. Kui ta oli kaisutusest vabanenud ja telgist nobedasti eemaldus, kostis Maviselt jälle nuttu ja hala.

Õhtusöök koguduse saalis oli „baptistide ühispada", nagu Mavies seda nimetas. Pikad lauad olid kaetud vormiroogade ja magustoitudega ning kahes järjekorras söögipoolist võtma suunduv rahvahulk näis kasvavat veelgi suuremaks. Samanthal ei olnud isu ja ta ei suutnud uskuda, et ta viibib ikka veel siin. Ta vaatas, kuidas see hord toitu ründas, ja nentis endamisi, et suurem osa nendest inimestest oleksid võinud vaevata söögikorra või paar vahele jätta. Mattie tõi talle plasttopsis jääkohvi ja nad püüdsid kavandada viise aupaklikuks lahkumiseks. Kuid Mavis oli neid näinud ja nad olid ju lubanud kohale jääda.

Perekond oli haua ääres seni, kuni kirst mulda lasti. Kui Mavis ja tema lapsed koguduse saali ilmusid, valitses väljas pimedus ja õhtusöök oli juba kenasti käimas. Neile anti parim laud saalinurgas ja toidutaldrikud viidi neile kätte. Samanthat ja Mattiet märgates viipas Mavis nad enda juurde ja nõudis, et nad istuksid koos perekonnaga.

Taustal mängis vaikselt klaver ja õhtusöök venis edasi. Ennast minekule asutavad inimesed astusid viimase sõna vahetamiseks läbi Mavise juurest, kes polnud oma toitu puutunud. Ta nuttis puhuti ikka veel, kuid nüüd oli ka naeratusi ja isegi naeru, kui keegi meenutas üht lõbusat lugu seoses Buddyga.

Samantha nokitses parajasti mingisugust liiki punase koogi kallal, püüdes näksata sellest piisavalt palju, et viisakas välja paista, kuid samas seda ka üldse mitte puutuda, kui kõrvaltoolile sättis ennast kolmeteistkümnene Keely. Tal olid lühikesed ruuged juuksed ja palju tedretähti ning tema pisikesed silmad punetasid ja olid sellest katsumusest paistes. Ta suutis naeratada, aga see lünkliku hambareaga naeratus oleks sobinud rohkem kümneaastasele. „Te meeldisite minu isale väga," ütles ta.

Samantha kõhkles viivu ja lausus: „Ta oli väga tore inimene."

„Kas te hoiaksite mul käest kinni?" küsis tüdruk kätt välja sirutades. Samantha võttis selle vastu ja naeratas talle. Kõik teised inimesed laua taga kas rääkisid või sõid. Keely sõnas: „Minu isa ütles, et te olite ainus advokaat, kellel jätkus vaprust söefirmadega võidelda."

Peaaegu keeletu Samantha suutis siiski vastata: „Noh, temast oli väga kena niiviisi öelda, aga on ju teisigi häid advokaate."

„Jah, preili, kuid minu isale meeldisite teie kõige rohkem. Ta ütles, et loodetavasti te ei lähe New Yorki tagasi. Ta ütles, et kui ta oleks teid kümme aastat tagasi üles leidnud, siis me ei oleks niisuguse supi sees."

„Ka see oli temast väga kena."

„Preili Sam, te ju jääte siia ja aitate meid?" Tüdruk pigistas kätt veelgi kõvemini, otsekui oleks ta saanud Samanthat puhtfüüsiliselt enda läheduses hoida, et ta neid kaitseks.

„Ma jään nii kauaks, kui saan."

„Preili Sam, te peate meid aitama. Te olete ainus advokaat, kes meid aitab, või vähemalt isa ütles nii."

39

Nädala keskel sadas kõvasti, vihmavesi nõrgus Curry maakonna jõgedesse ja ojadesse ning Kollane oja oli piisavalt kõrge, nii et seal sai kajakiga sõita. Jaanuarikuu keskpaiga kohta oli ilm soe ning Samantha ja Jeff saatsid suurema osa laupäeva pärastlõunast mööda kajakkidel vastu- ja pärivoolu võidu sõites, kividest mööda põigeldes, vaiksema vee peal liueldes ja igasugustest äpardustest kõrvale hoidudes. Nad tegid ühele liivakaldale lõkke ja valmistasid hiliseks lõunasöögiks *hot doge*. Kella nelja paiku arvas Jeff, et nad peaksid minema onni, mis jäi ligikaudu poole miili kaugusele ülesvoolu. Kohale jõudes olid nad välja kurnatud. Jeff kahmas aega raiskamata kolm seljakotti ja püssi. Ta ütles: „Anna mulle pool tundi aega," ja kadus Halli mäe suunas.

Samantha lisas kaminasse halu ja otsustas oodata õues ukse juures. Ta viis ühe teki välja, seadis ennast selle all sisse ja püüdis romaani lugeda. Ta vaatas, kuidas kaks hirve madala veega kohas ojja läksid ja jõid. Nad lahkusid ja kadusid metsa.

Kui kõik edeneb kavakohaselt, siis sõidab ta koos Jeffiga pärast päikeseloojangut minema. Džiibis – Donovani Jeep Cherokees – on koos nendega ka Krull Miningi kõik ülejäänud dokumendid. Jeff hindas dokumentide kaaluks ligikaudu sada naela. Nad viivad need mingisse paika, mille asukohta ei olnud Jeff veel teatavaks teinud. Mida vähem ta Samanthale räägib, seda vähem on Samantha ka kaasosaline. On ju nii? Samantha polnud selles nii kindel. Jeff oli lubanud, et ta ei puuduta ja loodetavasti ka ei näe neid dokumente. Kui nad peaksid praegu või hiljem vahele jääma, võtab Jeff kogu süü enda peale. Samanthal polnud erilist tahtmist aidata, kuid ühtlasi soovis ta innukalt seda keerulist peatükki oma elus lõpetada ja edasi minna.

Ootamatult kostis kaks vintpüssipauku ja ta oleks äärepealt nahast välja hüpanud. Siis veel kaks! Need tulid otse teiselt poolt seljakut Halli mäe suunast. Ta tõusis püsti ja vaatas sinnapoole. Veel üks lask, mis tegi kokku viis, ja seejärel ei olnud enam midagi peale vaikuse.

Ta kuulis küll omaenda südame kloppimist, kuid kõik muu oli täiesti hääletu. Möödus viis ja siis kümme minutit. Viisteist. Ta hoidis mobiiltelefoni käes, aga levi ei olnud.

Veel mõne minuti pärast ilmus metsast nähtavale Jeff – mitte rajalt, vaid tiheda metsa vahelt. Ta kõndis kolme seljakotiga koormatuna nii kiiresti, kui sai. Samantha jooksis talle vastu ja võttis ühe koti enda kätte. „Kas sinuga on kõik korras?"

„Minuga on kõik hästi," ütles Jeff ja jäi siis seljakotte maha visates vait. Ta istus raskesti hingates, peaaegu isegi hingeldades trepile. Samantha ulatas talle veepudeli ja küsis: „Mis juhtus?"

Jeff jõi vett suurte lonksudega ja valas seda ka näole. „Ma nägin koopast välja tulles kaht kaabakat ja mõlemal oli vintpüss. Nad olid mind jälitanud ja vist kutsuti siis tagasi. Ma tegin müra. Mõlemad pöördusid ümber ja tulistasid, aga mõlemad lasksid mööda. Ma tabasin üht jalga ja teisele ajasin hirmu nahka."

„Sa tulistasid kellegi pihta!"

„Kuradima õige – ma tulistasin kellegi pihta. Kui nad on püssiga, siis on parem tabada neid enne, kui nemad sind tabavad. Minu meelest saab ta terveks, kuigi see ei huvita mind. Ta karjus ja kui ma neid viimati nägin, siis lohistas semu teda minema." Jeff jõi kulinal vett, tema hingamine aga hakkas rahunema. „Nad tulevad tagasi. Ma olen kindel, et nad kutsusid abi ja uued pätid on juba teel."

„Mida me teeme?"

„Kaome siit minema. Nad olid koopale liiga lähedal ja võisid näha, kuidas ma sisse läksin. Ma jõuan kõik sealt üheainsa korraga ära tuua."

„Jeff, ilm läheb pimedaks. Sa ei tohi sinna tagasi minna."

Jeff ei teinud kuulmagi, vaid pomises: „Me peame kiiresti tegutsema." Ta kargas püsti, kahmas kaks seljakotti ja näitas kolmandale. „Võta sina see." Ta tegi kotid onnis lahti, võttis paberivirnad ettevaatlikult välja ja tõstis oma röövsaagi köögilauale. Samantha esimesest külastusest saadik olid ühes nurgas kahtlustäratavalt passinud kaks pikniku-külmkasti. Jeff tõmbas kastid lähemale ja tegi lahti. Ta võttis vesti sisetaskust musta värvi püstoli ja pani selle lauale. Samanthal õlgadest kinni haaranud, ütles ta: „Kuula mind, Samantha – pane do-

kumendid nendesse kastidesse kohe, kui ma olen ära läinud. Kastides on rull kleeplinti ja vaata, et need saaksid kindlalt suletud. Ma jõuan tagasi umbes tunni aja pärast."

„Laua peal on püstol," ütles Samantha pärani silmi.

Jeff võttis püstoli kätte ja lausus: „Kas sa oled kunagi sellisest tulistanud?"

„Muidugi ei ole. Ega tee seda ka praegu."

„Teed küll, kui oled sunnitud tegema. No nii – see on 9-millimeetrine automaatpüstol Glock. Kaitseriiv on maas ja relv on laskevalmis. Pane uks minu järel lukku ja istu siinsamas sohva peal. Kui keegi kohale ilmub ja püüab sisse pääseda, ei ole sul teist võimalust kui vajutada sellele pisikesele päästikule. Sa saad sellega hakkama."

„Ma tahan koju minna."

„Ole nüüd tubli, Samantha, eks ole? Sa saad sellega hakkama. Me oleme omadega juba peaaegu ühel pool ja seejärel me teeme siit minekut."

Ta sisendaski Samanthale eneseusaldust. Jeff oli rumalusest, vaprusest, seiklushimust või adrenaliinitulva mõjul veenev ja kindlameelne ning pani Samantha uskuma, et ta tuleb kindluse kaitsmisega toime. Kui Jeff on nii julge, et söandab õhtuhämaruses Hallile mäele tagasi minna, siis võiks tema vähemalt kamina kõrval istuda ja püstolit käes hoida.

Võiks vähemalt seda teha? Miks ta üldse siin viibib?

Jeff suudles teda kiiresti põsele ja ütles: „Ma lähen. Kas su telefonil on mingisugust levi?"

„Ei ole. Mitte mingisugust."

Jeff võttis tühjad seljakotid ja püssi ning väljus onnist. Samantha seisis etikul ja jälgis, kuidas ta metsa vahele kaob, ning vangutas taas tema julguse üle pead. Donovan teadis, et ta sureb noorelt. Aga Jeff? Kas siis, kui surma mõte on juba omaks võetud, on kergem pimedusse tormata? Samanthale ei olnud määratud seda teada.

Ta võttis onnis üliettevaatlikult Glocki ja asetas selle köögi töölauale. Ta silmitses dokumente ainiti ja tundis sekundi murdosa jooksul kiusatust paarist paberist vähemalt pilk üle lasta. Miks ei peakski ta

seda pärast kõiki neid vaidlusi tegema? Kuid uudishimu läks kiiresti üle ja ta toppis dokumendid külmkastidesse. Need mahtusid hädavaevu ära ja kleeplinti näppides kuulis ta kaugusest kaht lasku.

Ta unustas Glocki ja jooksis õue. Paari sekundi pärast kostis kolmas lask ja selle järel ebaselge karje. Ehkki tal puudusid kogemused seesuguste olukordadega, oli ta asjaolusid arvestades üsna kindel, et säärast häält teeb inimene, keda on tabanud tulirelvast lastud kuul. Möödusid veel mõned sekundid ja ta jõudis veendumusele, et pihta sai Jeff. Nende pättide või kaabakate või kelle tahes abijõud olid teda varitsenud.

Ta hakkas piki oja edasi minema, võttes suuna sellele rajale, millele ta oli Jeffi kadumas näinud. Ta peatus viivuks ja mõtles püstolile, aga kõndis seejärel edasi. Dokumendid polnud väärt, et nende pärast surra – siis küll mitte, kui kaalul oli tema enda elu. Ta võis kihla vedada, et kui pahad poisid ta kinni võtavad, ei tapa nad teda. Igatahes mitte juhul, kui ta on relvitu. Ja kui palju temast tulevahetuses üldse kasu oleks. Ei, Samantha, püstolid ei ole sinu jaoks. Jäta see onni. Jäta see sinna koos kõikide nende näruste dokumentidega ja saagu nood pätid nad kõige täiega endale. Ela veel üks päev ja ei kulu enam palju aega, kui sa oled tagasi New Yorgis, kuhu sa kuulud.

Ta jõudis metsaserva ja vaatas üksisilmi mustavasse pimedusse. Ta seisis liikumatult ja kuulatas. Mitte midagi. Ta hüüdis vaikselt: „Jeff, Jeff. Kas sinuga on kõik hästi?" Jeff ei vastanud. Üks jalg järgnes pikkamisi teisele. Viiekümne jala sügavusel metsas hõikas ta uuesti. Saja jala kauguselt ei näinud ta enam lagendikku oma selja taga.

Püüe praegusel hetkel nendes metsades Jeffi või kedagi teist või üleüldse midagi konkreetset üles leida oli naeruväärne. Ta oli käsud täitmata jätnud. Ta pidi püsima lukustatud onnis ja asju valvama. Samantha pöördus ümber ja tõttas metsast välja. Miski praksatas tema selja taga valjusti ja ta ahhetas. Ta vaatas korraks tahapoole, ei näinud küll midagi, kuid kõndis veelgi kiiremini. Metsast väljas oli taevas pisut heledam ja ta nägi saja jardi kaugusel onni siluetti. Ta vudis seni piki oja edasi, kuni tabas täiskiirusel etikut. Ta istus trepile, tõmbas hinge ja jälgis imet paludes rada.

Seejärel astus ta onni, pani ukse lukku, süütas laterna ja oleks äärepealt minestanud.

Külmkastid olid kadunud ja kadunud oli ka Glock.

Etikult kostis müra, rasked sammud, maha visatud kottide mütsatused ja mehe kõhatus. Mees püüdis ust avada, lõgistas seda ja hüüdis: „Samantha, see olen mina. Tee lahti!"

Samantha kössitas vanasse vatitekki mähituna nurgas, ainsaks relvaks kaminaroop, millega ta oli valmis vajaduse korral lõpuni võitlema. Jeff leidis võtme ja tormas sisse. „Mida põrgut!" tahtis ta teada. Samantha pani oma relva käest ja hakkas nutma. Jeff sööstis tema juurde ja ütles: „Mis juhtus?"

Samantha rääkis talle. Jeff säilitas külma vere ja lausus üksnes: „Kaome siit minema. Otsekohe!" Ta valas koldesse vett, kustutas laterna ja lukustas ukse. „Võta see," ütles ta ühele seljakotile osutades. Teise koti tõstis ta turjale ja kolmanda riputas õlale, püssi aga hoidis laskevalmilt käes. Ta oli higine ja õhetav ning käratas: „Tule mulle järele."

Otsekui oleks Samantha saanud kuidagi teisiti talitada.

Nad võtsid suuna džiibile, mis oli nagu kõik muugi öösse mattunud. Kui Samantha viimast korda telefoni vaatas, oli kell viis minutit seitse läbi. See rada oli sirge ning mõne minuti pärast olid nad välul. Jeff vajutas süütevõtme nupule ja džiibi tuled süttisid. Ta tõmbas päraluugi lahti ja kui nad seljakotid pakiruumi heitsid, nägi Samantha seal kaht külmkasti. Ta suutis hädavaevu öelda: „Misasja?"

„Istu sisse. Ma selgitan." Kui nad liikvele läksid, kustutas Jeff tuled ja nad sõitsid aeglaselt mööda kruusakattega teed edasi. Ta ütles: „See on üks põhilisi taktikalisi manöövreid. Head poisid on kohal ja täidavad oma ülesannet. Nad teavad, et pahad poisid jälgivad neid ja käivad neil kannul. Pahad poisid aga ei tea, et headel poistel on olemas toetusmeeskond, kes jälgib omamoodi turvarühmana pahasid poisse ja käib neil kannul."

Samantha pomises: „Veel midagi, mida meile juurakoolis ei õpetatud."

Nende ees välgatas kaks korda kollane tuli ja Jeff jättis džiibi seisma. „Siin see meie toetusmeeskond ongi." Vic Canzarro tõmbas tagaukse lahti ja hüppas autosse. Polnud tervitusi ega hõikeid ega miskit muud peale Vici küsimuse: „Kena liigutus, Sam, aga miks sa onnist välja tulid?"

„Jäta järele!" põrutas Jeff üle õla. „Kas sa oled midagi näinud?"

„Ei ole. Hakkame sõitma!"

Jeff lülitas tuled sisse ja nad läksid taas liikvele, kuid sõitsid nüüd juba märksa kiiremini ja jõudsid peagi sillutatud maakonnamaanteele. Hirm oli järele andmas ja asendus teatava kergendustundega. Nad mõtlesid, et iga miil viib neid siit kaugemale. Möödus viis minutit, ilma et oleks lausutud ainsatki sõna. Ikka veel püssi süles hoidev Vic klõbistas tekstisõnumeid.

Viimaks küsis Jeff Samanthalt rahulikult: „Miks sa onnist välja läksid?"

„Sest ma kuulsin laske ja arvasin, et kuulsin ka kedagi karjumas. Ma mõtlesin, et sa said vigastada, sattusin seetõttu paanikasse ja läksin sulle järele."

„Mis põrgu lasud need olid?" kõmistas Vic tagaistmelt.

Jeff hakkas naerma ja mõnules üksjagu. Ta ütles: „Noh, teate, ma kihutasin pilkases pimeduses läbi metsa ja põrkasin kokku baribaliga. Suurega. Karud magavad sellel aastaajal talveund, nii et nad viibivad sama hästi kui ajusurmas. Too sell ei liikunud kuigi kiiresti, aga pahane oli ta sellegipoolest. Ta peab seda metsasoppi enda omaks, nii et ta solvub, kui üks loata sissetungija temast üle jookseb. Me vahetasime mõne sõna, aga ta ei tahtnud ennast liigutada, nii et mul ei olnud teist valikut kui ta maha lasta."

„Sa lasksid karu maha?"

„Jah, Samantha. Ma lasksin ka inimese pihta, kuigi ma kahtlustan, et temaga on kõik korras."

„Kas sa politsei pärast ei muretse?"

Akent paotav ja sigaretti läitev Vic naeris valjusti.

„Siin ei suitsetata," ütles Jeff.

„Muidugi, muidugi."

Jeff vaatas korraks Samantha poole ja ütles: „Ei, kullake, ma ei muretse politsei ega šerifi ega kellegi teise pärast – igatahes ei muretse ma selle üle, et ma tulistasin relvastatud päti pihta, kes mind minu enda maal jälitab. See siin on Apalatšimaa. Ükski võmm ei hakka uurima ega ükski prokurör süüdistama, sest ükski vandekogu ei mõistaks mind eales süüdi."

„Mis sellest mehest saab?"

„Eks tal vist hakkab jalg valutama. Tal vedas. Kuul oleks võinud teda tabada silmade vahele."

„Sa räägid nagu ehtne täpsuslaskur."

Vic sõnas: „Ta ilmub mingisuguse luiskelooga erakorralise meditsiini osakonda. Kas sa said kõik kätte?"

„Viimse kui ühe paberilehe. Viimse kui ühe kübemekese sellest, mille mu kallis vend konfiskeeris."

„Donovan oleks meie üle uhke olnud," ütles Vic.

Big Stone Gapi linnas keerasid nad ühte Taco Belli kiirtoidukohta ja jäid autossemüügi akna alla ootama. Jeff tellis kotitäie süüa-juua ja kui ta selle eest maksis, avas Vic ukse ja astus välja. Ta ütles: „Meie sõidusiht on Bristol." Jeff noogutas, otsekui olekski ta seda oodanud. Ta jälgis hoolikalt, kuidas Vic tegi lahti oma pikapi ukse – Samantha tundis selle auto ära oma retkelt Haamriorgu koos Donovaniga.

Samantha ütles: „No hüva, mida me nüüd teeme?"

„Ta sõidab meie järel ja hoiab meie taguotsal silma peal. Tema käes on ka need dokumendid, mille me eelmisel laupäeval sealt esimese portsuga välja vedasime."

„Minu arust sa ütlesid, et Vicil on rase sõbranna ja ta ei taha selles mitte mingil viisil osaleda."

„See vastab tõele. Ta on rase, kuid nad abiellusid nädal tagasi. Kas sa takot tahad?"

„Ma tahan martiinit."

„Ma kahtlen, kas siin on võimalik head martiinit leida."

„Kas ma tohin küsida, mis asi see seal Bristolis on?"

„Lennuväli. Kui ma sulle peale selle veel midagi räägin, olen ma sunnitud su tapma."

„Lase käia, sul on hoog juba sees."

Toidulõhn lõi neile ninna ja nad olid ootamatult surmnäljased.

Tennessee osariigis Bristolis oli kolmiklinna piirkondliku lennujaama üldlennunduse ala rambi ääres seismas ainult viis lennukit. Neli väikest – kaks Cessnat ja kaks Piperit – tundusid kääbustena viienda, sihvaka ja särava erareaktiivi kõrval, mille kõik tuled põlesid, trepid olid aga all ja ootamas. Korralduste ootel Samantha, Jeff ja Vic imetlesid lennukit eemalt. Mõne minuti pärast kohtusid nendega lennujaama hoone ees kolm musta rõivastatud suurt kasvu noormeest. Kahes külmkastis, kolmes seljakotis ja kahes pappkastis dokumendid anti üle ja kärutati viivitamatult lennukile.

Üks nendest kolmest mehest ütles Jeffile: „Härra London kohtuks teiega meelsasti." Vic kehitas õlgu ja sõnas: „Noh, miks ka mitte. Vaatame tema mänguasjakese üle."

„Tegelikult ma olen sellega lennanud," ütles Jeff. „Skyhawkist tibake parem."

„No oled sina alles kõva kutt," porises Vic.

Nad juhatati läbi tühja hoone rambile ja sealt lennukisse. Laialt naeratav ja joogiklaasi käes hoidev Jarrett London ootas ülemisel trepiotsal. Ta viipas neid üles tulema ja tervitas oma „teises kodus".

Samanthal oli Georgetownis sõbranna, kelle perekonnale kuulus reaktiiv, nii et see ei olnud tema jaoks esimene pilguheit säherdusele asjandusele. Sügavtumedates toonides nahaga kaetud kogukad istmed. Kõik oli palistatud kullatud plaatidest äärisega. Nad istusid laua taha, stjuardess aga võttis vastu nende joogitellimused. Te kõigest viige mind Pariisi, oleks Samantha tahtnud öelda. Ja tulge mulle kuu aja pärast järele.

Oli selge, et Vic ja London tunnevad teineteist hästi. Jeff rääkis nende Hallilt mäelt pääsemise üksikasjadest ja samal ajal toodi lauda ka joogid. „Kas te tahaksite õhtust süüa?" päris London Samantha poole vaadates.

„Oi ei, Jeff kostitas mind Taco Bellis. Ma olen kurguni täis."

Tema martiini oli laitmatu. Jeff ja Vic jõid Dickelit jääga. London selgitas, et dokumendid lennutatakse otseteed Cincinnatisse, kus

nendest tehakse laupäeval koopiad. Originaalid viiakse esmaspäeval lennukiga Charlestoni ja antakse üle justiitsministeeriumi tunnistajakaitse büroo esindajale. Kohtunik on andnud nõusoleku neid seni luku taga hoida, kuni ta saab need üle vaadata. Krull Miningile ei ole sellest kokkuleppest teatatud ja tal pole aimugi, mis õige pea aset leiab. FBI on vähemalt praeguseks hetkeks täielikult taandunud.

„Samantha, kas meil on Washingtonis sõpru, keda me peaksime selle eest tänama?" küsis London.

Samantha naeratas ja ütles: „Küllap vist. Ma ei tea praegu kindlalt."

London rüüpas ühe lonksu, lõgistas klaasis jääkuubikuid ja lausus: „Mis teil nüüd kavas on?"

„Miks te seda küsite?"

„Noh, oleks ju tore, kui Krulli asjas oleks platsil veel üks advokaat. Teie olete selle teemaga ilmselt tuttav. Donovan usaldas teid ja tema firma jahib ikka veel üsnagi suurt raha. Tõenäosusega viiskümmend protsenti annab Krull alla, kui saab teada, et need dokumendid on meie käes. Kokkulepe ei ole sugugi mõeldamatu, ehkki see oleks siis küll konfidentsiaalne kokkulepe. Aga kui nemad otsustavad karmilt mängida, siis me paneme rattad käima ja nõuame protsessi. Kui aus olla, siis seda me ju tahamegi – etendust, suurejoonelist paljastust, kahe kuu pikkust lavastust, mille jooksul võetakse üksikasjalikult ette kõik need pahad asjad. Sellele järgneks võimas otsus."

Donovani värvid. Marshall Koferi värvid.

London oli võidulainel. „Tööd on palju meie kõikide jaoks ja sealhulgas ka teie jaoks, Samantha. Te võite tulla tööle minu firmasse Louisville'i. Te võite ise Bradys oma sildi välja riputada. Te võite Donovani büroo üle võtta. Võimalusi on palju. Minu jutu mõte on see, et me vajame teid."

„Ma tänan teid, härra London," ütles Samantha sündsalt ja neelas siis veel ühe lonksu. Ta oli nurka aetud ja see ei meeldinud talle.

Vic tajus seda ja vahetas teemat, esitades Londonile küsimusi reaktiivi kohta. Uusim imeriist Gulfstream V. Sama hästi kui piiramatu lennuulatus ja nii edasi, liigub lennuliinidest palju kõrgemal, neljakümne tuhande jala kõrgusel. On teel sinna üles väga vaikne. Kui vestlusel aur otsa sai, heitis London pilgu kellale ja küsis: „Poisid, kas ma saan teid kuhugi ära visata?"

Oi, neid erareaktiivi eeliseid. Viskad kellegi sinna ja võtad kellegi sealt peale. Kõik on võimalik.

Nad ütlesid pakkumisest ära ja rääkisid, et peavad veel mõnes kohas käima. Ta tänas neid dokumentide üleandmise eest ülevoolavalt ja tuli kuni lennujaamahooneni nendega kaasa.

40

Mattie jõudis esmaspäeva hommikul varem tööle ja nad panid tema kabineti suletud ukse taga pead kokku. Samantha kandis ette, et dokumendid on üksjagu turvaliselt kohale toimetatud ja kui kõik läheb kavakohaselt, antakse nad täna üle kohtuametnikule. Ta jättis välja seikluse värvikamad tahud – kellelgi jala purustanud tulevahetuse, surnud karu, Vic Canzarro imelise kohalviibimise ja kiired kokteilid Jarrett Londoni nägusas reaktiivis. Mõnda asja on parem mitte välja laduda.

Igatahes olid dokumendid praegu kindlamates kätes ja teised advokaadid said nende najal võitlusse astuda. Keegi teine pidi neid lahti mõtestama. Samantha oletas, et FBI on nüüd pealtvaataja rollis. Oli isegi olemas vihje, et nende alustatud juurdluses võib tulla kannapööre ja vaatluse alla võetakse Krull Miningi tegemised. Esialgu ei olnud küll midagi kindlat peale sõnakese või paari Washingtonist.

Pärast Buddy Ryzeri surma ja dokumendidraamat võis elu Mäetööliste Õigusabikliinikus naasta tavalisele rajale. Mõlemad advokaadid kindlasti lootsid seda. Samantha pidi minema kella kümneks kohtusse asjas, millel ei olnud midagi pistmist kivisöe, dokumentide ega föderaalvõimudega ning teda ootas ees sündmustevaene päev. Kohtuhoone ümber hiilis siiski ringi Jeff, otsekui oleks ta Samantha päevakava teadnud. „Kas me saame rääkida?" ütles ta, kui nad üheskoos trepist üles peasaali poole läksid.

„Ma lootsin, et ei näe sind mõnda aega," kostis Samantha.

„Palun vabandust, aga see on võimatu. Kui kaua sa kohtus oled?"

„Ühe tunni."

„Kohtume Donovani büroos. See on tähtis."

Sekretäri ja klientide vastuvõtjat Dawni ei olnud, sest tema tööleping oli lõpetatud. Firma ei tegutsenud enam, kabinettide aknad olid luukidega suletud ja ruumidesse kogunes tolm. Jeff keeras välisukse lukust lahti, avas selle Samantha ees, sulges siis taas ja keeras uuesti lukku.

Nad läksid trepist üle teisele korrusele staabiruumi, mille seintel seisid senimaani reas suurendatud fotod ja tõendusmaterjal Tate'i protsessilt. Siin-seal vedelesid FBI reidi tunnistajatena laialipillutud raamatud, toimikud ja paberid. Samantha meelest oli kummaline, et keegi polnud vaevunud seda segadust ära koristama ja tuba korda seadma. Pooled lambid ei põlenud. Pikk laud oli kaetud tolmuga. Donovan oli olnud peaaegu kaks kuud surnud. Ruumis ringi vaadates tema tööd ja suurte juhtumite jäänuseid näinud Samanthat tabasid kurbus ja mineviku-igatsus. Ta oli olnud Donovaniga tuttav küll vaid üürikest aega, kuid tundis nüüd puudust tema enesekindlast naeratusest.

Nad võtsid klapptoolidel istet ja jõid pabertopsidest kohvi. Jeff viipas toale osutades käega ja ütles: „Mida ma peaksin selle hoonega tegema? Vend jättis selle testamendiga minule, aga keegi ei taha seda. Me ei ole leidnud advokaati, kes tema praksise üle võtaks, ja esialgu ei ole keegi tahtnud maja osta."

„Liiga vara," ütles Samantha. „Hoone on ilus ja keegi ostab selle ära."

„No muidugi. Pooled Main Streeti ilusad hooned on tühjad. See linn on välja suremas."

„Kas see ongi see tähtis asi, mida sa tahtsid arutada?"

„Ei ole. Samantha, ma sõidan mõneks kuuks ära. Mul on üks sõber, kes peab Montanas jahimaja, ja ma lähen talle pikaks ajaks külla. Mul on vaja siit minema pääseda. Ma olen väsinud sellest, et mind jälitatakse, väsinud muretsemast selle pärast, kes võiks olla selja taga, ja väsinud mõtlemast vennale. Ma vajan hingetõmbeaega."

„Suurepärane idee. Aga sinu täpsuslaskuri töö? Minu arusaamise kohaselt on tasu laskurite tabamise eest tõusnud nüüd miljoni dollarini puhtas rahas. Jalgealune hakkab tuliseks minema või mis?"

Jeff rüüpas suure lonksu kohvi ega teinud tema viimasest kommentaarist välja. „Ma hüppan vahetevahel siit läbi, et Donovani päranduse eest hoolitseda, kui Mattiel peaks mind vaja minema. Aga pikemas plaanis ma arvatavasti kolin elama kuhugi lääne. Siinkandis on lihtsalt liiga palju ajalugu ja liiga palju halbu mälestusi."

Samantha noogutas, sai sellest aru, kuid ei vastanud. Kas Jeff püüab

siin mingisugust mannetut hüvastijätudraamat korraldada? Kui püüab, siis ei ole temal Jeffile midagi pakkuda. Jah, see poiss meeldis talle, kuid praegusel hetkel tundis ta kergendust, kui kuulis, et ta on teel Montanasse. Terve minut möödus sõnatult ja siis veel teinegi.

Lõpuks ütles Jeff: „Ma arvan, et ma tean, kes Donovani tappis." Järgnes paus, sest Samanthalt oodati, et ta küsib: „Kes?". Aga ta lõi hambad huulde ja jättis selle ütlemata. Jeff jätkas: „See võib võtta teatava aja, viis või vahest ka kümme aastat, kuid ma nii-öelda luuran võsast ja sean lõkse üles. Neile meeldivad lennuõnnetused, nii et ma kingin neile veel ühe."

„Jeff, ma ei taha sellest kuulda. Kas sa tõesti soovid kuni elu lõpuni vangis istuda?"

„Ma ei lähe vangi."

„Kuulsad viimased sõnad. Kuule, mul on vaja tööle minna."

„Ma tean. Palun vabandust."

Büroos ei toimunud küll midagi tähtsat peale esmaspäevase töölõuna, aga sellelt vallatult kuulujuttude rääkimise peolt ei tahtnud ta sugugi puududa. Viie nendel lõunasöökidel osaleva naise suhtes näis kehtivat teatav reegel – kui sa lõunast osa ei võta, räägitakse sinust seal tagaselja tõenäoliselt pikalt ja laialt.

Jeff ütles: „Olgu pealegi, ma tean, et sul on palju tegemist. Ma tulen paari kuu pärast tagasi. Kas sa oled siin?"

„Jeff, ma ei tea, aga ära minu peale mõtle."

„Kuid ma ju hakkan sinu peale mõtlema, sest ma ei saa sinna midagi parata."

„Jeff, lepime kokku. Mina ei muretse selle pärast, kas sa tuled tagasi, ja sina ei muretse selle pärast, kas ma olen siin või New Yorgis. Kas said aru?"

„Olgu-olgu. Kas ma vähemalt tohin sind hüvastijätuks suudelda?"

„Tohid, aga käed jäta rahule."

Samantha naasis oma kirjutuslaua taha ja seal tervitas teda värskeim teade New Yorgist. Andy kirjutas:

Armas Samantha!

Vana Spane & Grubman kasvab nagu pärmi peal. Tal on nüüd 17 kõige paremat ja helgema peaga advokaati, kes on nõustunud osalema ettevõtmises, mis tõotab tulla põnev. Kahte-kolme oleks meil veel vaja. Meil on vaja Sind. Ma olen paariga nendest sädelevatest inimestest koos töötanud ja Nick Spane on töötanud veel mõnega, aga oleks õiglane öelda, et ma ei tunne siiski neid kõiki. Aga Sind ma tunnen ja ma tean, et tohin Sind usaldada. Ma tahan, et Sa oleksid minu meeskonnas ja kataksid mu seljatagust. Nagu Sa tead, on siin põhjas rohkesti haisid.

Kogu pakett on niisugune: (1) esialgne palk on 160 000 dollarit (see on pisut tõusnud ja senimaani kõige kõrgem pakkumine, nii et palun hoia selle koha pealt suu kinni – ma ei taha kohe algusest peale pahandusi kaela saada); (2) aastapreemia määratakse kindlaks sõltuvalt tööjõudlusest ja firma üldistest tulemustest (ei, kaks partnerit ei kavatse kogu kasumit endale hoida); (3) täielik tervisekindlustus – üldmeditsiin, hambad, silmad (kõik peale botoksi ja rasvavoltide eemaldamise); (4) säästu- ja pensionikava, mis hõlmab võrdset osalust kuni üsna heldekäelise 401 tuhandeni; (5) ületunnitasu rohkem kui 50 tunni eest nädalas (jah, kullake, Sa lugesid õigesti, S&G on tõenäoliselt esimene õigusfirma ajaloos, kes pakub ületunnitasu, ja 50-tunnist töönädalat me mõtleme tõsiselt); (6) kolm nädalat tasustatavat puhkust; (7) isiklik kabinet Sinu enda nimetatud sekretäriga (ja tõenäoliselt ka isikliku abiga, kuid kohe praegu ma seda lubada ei saa); (8) edutamine – me ei taha, et meie töötajad hakkaksid partneriks saamise nimel üksteisel kõrisid lõikama, nii et me peame aru kava üle, mille kohaselt 7 kuni 10 aastat firmas töötanud inimene võib nõuda endale osalust.

Kas Sa paned sellele veel midagi otsa? Ja alustada võid Sa mitte 1. mail, vaid 1. juulil.

Kullake, ma ootan. Ma vajan vastust umbkaudu nädala pärast. Palun.

Andy

Samantha luges selle kaks korda läbi, printis välja ning tunnistas endale, et hakkab Andyst ja tema meilidest väsima. Ta otsis oma toidukoti üles ja läks lõunastama.

Mattie viimane klient lahkus alles kell kuus õhtul. Samantha oli tasapisi oma kirjutuslaua ümber sekeldanud, viivitanud ja õiget hetke oodanud. Ta pistis pea Mattie kabinetiukse vahelt sisse ja ütles: „Kas sul on aega ühe klaasikese jaoks?" Mattie naeratas ja lausus, et muidugi on.

Esmaspäevased klaasikesed kuulusid dieetlimonaadi kategooriasse. Nad valasid endale lahjendamata joogi ja kohtusid nõupidamistoas. Samantha libistas üle laua Andy viimase meili. Mattie luges seda pikkamisi, naeratas, pani meili käest ja ütles: „Ohoo. On alles pakkumine. On tore olla tahetud. Sa lahkud vist varem, kui võis oodata." Naeratus oli kadunud.

„Mattie, ma ei ole valmis tagasi minema. Olgu see pakkumine pealtnäha kui tahes helde, on töö siiski tüütu ja kujutab endast kõigest tund tunni järel dokumentide lugemist, kontrollimist ja koostamist. Nad võivad kui palju tahes püüda, aga seda üles mukkida ja kas või veidikenegi põnevaks teha ei saa. Ma lihtsalt ei ole selle jaoks valmis ja arvatavasti ei saagi kunagi valmis olema. Ma jääksin meelsasti mõneks ajaks siia."

Mattie naeratas uuesti ja tema mõnulev muhelus väljendas suurt rahulolu. „Ma olen kindel, et sul on midagi mõttes."

„Noh, mitte just kuigi ammu olin ma palgata töötav stažöör. Nüüd tõrjun ma tagasi tööpakkumisi ja ükski nendest ei ole minu meelest ahvatlev. Ma ei lähe New Yorki tagasi või ei lähe vähemalt praegu. Ma ei hakka tööle Jarrett Londoni jaoks. Ta on liiga palju minu isa moodi. Ma suhtun ettevaatusega sellistesse protsessiadvokaatidesse, kes oma isikliku reaktiiviga mööda riiki ringi kepsutavad. Ma ei taha Donovani bürood, sest seal on liiga palju vana taaka. Jeff oleks hoone omanik ja jääks palgalehele, nii et tundes teda nii lähedalt, nagu mina tunnen, näen ma ees ootamas hulganisti pahandusi. Ta hakkab etendama bossi rolli ja pinge tekib kohe esimesel päeval. Ta on ohtlik ja hulljulge ning ma mitte ei lähene talle, vaid tõukan teda endast eemale. Me küll hulame vahetevahel, aga midagi tõsist selles ei ole. Pealegi ta väidab, et sõidab linnast ära."

„Nii et sa jääd siia?"

„Kui see on võimalik."

„Kui kauaks?"

„On kolm asja, mida ma tahan ära teha. Kõige tähtsam klient on Ryzerite perekond. Ma tunnen, et olen seal vajalik, ja ma lihtsalt ei saa mõne kuu pärast plehku panna ja neid üksi jätta. Nad on praegu haavatavad ja mulle miskipärast tundub, et ma saan neid aidata. Ma annan oma parima. Mulle meeldib mõte tegelda algusest lõpuni Tate'i apellatsiooniga. Lisa Tate vajab meid. Vaene naine elab toidutalongide najal ja leinab ikka veel. Ma tahan apellatsiooni võita ja saada tema jaoks kätte see raha, mida ta väärib. Ja 40 protsenti Donovani pärandikombule on muuseas minu meelest liiga palju. Donovan võis ju selle raha välja teenida, aga nüüd teda enam ei ole. Lisa jäi oma poistest ilma. Donovan ei jäänud. Niisugusest faktikogumikust lähtudes oleksid paljud advokaadid suutnud selle kohtuasja võita. Seda me võime vist hiljem arutada."

„Mina mõtlesin sedasama."

„Õigusinstituudi teisel kursusel pidime me osalema väljamõeldud apellatsioonis, kirjutama kohtuasja kokkuvõtteid ja väitlema kolmest kohtunikust koosneva komisjoni ees, kes olid tegelikult kõigest kolm õigusteaduse õppejõudu, aga nad olid kuulsad tudengite vardas küpsetajad. Suuline väitlus oli vägev ettevõtmine – kuued ja lipsud, kleidid ja pidulikud kingad, tead ju küll."

Mattie noogutas ja naeratas. „Meie tegime sedasama."

„Kõik juuratudengid on vist pidanud selle üle elama. Ma olin niivõrd närvis, et ei saanud eelmisel ööl magadagi. Minu kaaskaitsja andis mulle kaks tundi enne väitlust Xanaxit, kuid sellest ei olnud abi. Ma olin nii krambis, et suutsin üksnes hädavaevu esimese sõna välja öelda, aga siis juhtus midagi imelikku. Üks kohtunik talutis mind labase nõksuga alt tõmmata ja ma läksin maruvihaseks. Ma hakkasin temaga vaidlema. Ma ladusin meie seisukoha toetuseks välja ühe varasema kohtuasja teise järel ja lõin vennikese päris tõega laiaks. Ma unustasin

hirmu, sest keskendusin üleni sellele, et näidata tollele kohtunikule, kuivõrd mul tõesti on õigus. Minu kümme minutit läksid mööda nagu lennates ja kui ma viimaks istet võtsin, siis kõik lihtsalt jõllitasid mind. Minu kaaskaitsja kummardus mulle lähemale ja sosistas üheainsa sõna: „Hiilgav".

Igatahes oli see minu kõige uhkem hetk juurakoolis, mida ma eales ei unusta. See aga tähendab, et ma võtaksin äärmise heameelega Tate'i juhtumi enda peale kuni Virginia ülemkohtuni, esitaksin suulised väited, teeksin Strayhorn Coali advokaadid lolliks ja võidaksin Lisa Tate'i asja."

„Lase käia, tüdruk. See on kõige täiega sinu oma."

„Seega siis poolteist aastat?"

„Midagi sinnapoole. Sa ütlesid, et tahad teha kolme asja."

„Kolmas on lihtsalt viia lõpule need juhtumid, mis mul praegu käsil on, võtta ette mõned uued, kui nad tulevad, ja püüda meie kliente aidata. Ja ma tahaksin saata seda tehes rohkem aega mööda kohtusaalis."

„Samantha, sul on selle peale annet. Üsna silmanähtavalt."

„Aitäh, Mattie. Väga lahke sinust. Mulle ei meeldi, kui selle maailma Trent Fullerid mind ringi jooksutavad. Ma tahan lugupidamist ja ainus viis seda saada on see välja teenida. Ma tahan, et kui ma kohtusaali astun, ajaksid kõik need poisid selja sirgu ja paneksid tähele mitte ainult minu taguotsa."

„Oh sa mu meie, kas me ei ole pikka maad läbi käinud?"

„Jah, oleme küll. Nüüd sellest stažööriametist. Kui ma järgmised kaks aastat siin mööda saadan, siis vajan ma mingisugust töötasu. Mitte suurt, aga sellist, millest ma saaksin elada."

„Ma olen selle peale mõelnud. Teie New Yorgi poistega meid just päriselt võrrelda ei anna, aga ühe Virginia maakolka kohta läheb meil kenasti. Annette ja mina saame mõlemad nelikümmend tuhat aastas, nii et see on lagi. Kliinik suudab maksta sulle kakskümmend. Kuna sa hakkad tegelema Tate'i apellatsiooniga, võin ma saada kohtult volituse võtta veel kakskümmend Donovani päranditombust. Kuidas oleks?"

„Nelikümmend tuhat võiks tead ise kelles pisut pahameelt tekitada."

„Annette'is?"

„Jah. Teeme nii, et see on kolmkümnend üheksa."

„Kolmkümmend üheksa kõlbab. Oleme kokku leppinud." Mattie sirutas käe üle laua ja Samantha surus seda. Ta võttis Andy meili ja ütles: „Nüüd ma pean tollest tobukesest lahti saama."

AUTORI MÄRKUS

Tänuväärsel kombel on olemas kümneid mittetulundusühinguid, kes teevad söemaardlate piirkonnas usinasti tööd selle nimel, et kaitsta keskkonda, muuta käitumisviise ning võidelda kaevurite ja nende perede õiguste eest. Üks nendest on Apalatšide Kodanike Õiguskeskus Kentucky osariigis Whitesburgis. Mary Cromer ja Wes Addington on selle suurepärased advokaadid, kes juhendasid mind siis, kui ma nende piirkonnas esimest korda ringi rändasin. Apalatšide Hääled on südi rohujuuretasandi keskkonnakaitserühmitus Põhja-Carolina osariigis Boone'is. Selle programmidirektor Matt Wasson oli mulle suureks abiks faktide otsimisel.

Ma tänan ka Rick Middletoni, Hayward Evansit, Wes Blanki ja Mike Nicholsoni.